

ТОМ

1

АРХІВ ЗАКЕРЗОННЯ

БАСТІОН І БАТУРИН

УПА ТА ПІДПІЛЛЯ
В ЯРОСЛАВЩИНІ,
ЛЮБАЧІВЩИНІ
ТА ТОМАШІВЩИНІ

АРХІВ ЗАКЕРЗОННЯ
Том 1

ARCHIVE of TRANS-CURZON TERRITORIES
(Zakerzonnia)

BASTION and BATURYN

Documents and materials for history of insurgency
in Yaroslav, Liubachiv and Tomashiv region
in 1944–1947.

Compiled by:
Myroslav Ivanyk
Mykhailo Bochno

Toronto–Lviv
2012

АРХІВ ЗАКЕРЗОННЯ

БАСТІОН і БАТУРИН

УПА та підпільна адміністрація ОУН
в Ярославщині, Любачівщині та Томашівщині
в рр. 1944–1947

Документи та матеріали

Упорядники:
Мирослав Іваник
Михайло Бохно

Торонто—Львів
2012

УДК 94+355](477)
ББК Т3(4Укр)6+Ц4(4Укр)
Б 277

Редактор серії
Мирослав Іваник

Редактор тому
Ірина Лонкевич

Верстка тому
Лілії Саламін

Проект обкладинки і мапи
Мирослав Шевчик

Іменний і географічний покажчики складали
Ірина Лонкевич і Лілія Саламін

Текст відредаговано за нормами академічного правопису
1928 року (т. зв. Харківський правопис).

Видання перше
Надруковано в Поліграфічному центрі
Видавництва Львівської політехніки

ISBN 978-617-607-212-6

© Copyright by Association
of Ukrainians “Zakerzonnia”,
Toronto 2012

З М І С Т

Передмова	9
-----------------	---

Розділ перший

27 ТАКТИЧНИЙ ВІДТИНОК УПА “БАСТІОН”	13
--	-----------

I. Оперативні звіти 27 ТВ “Бастіон”

№ 1	1946, січня 15. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 26.08.1944 – 23.03.1945 року.....	14
№ 2	1946, березня 10. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 27.03.1945 – 25.04.1945 року.....	20
№ 3	1946, березня 10. – Доповнення до оперативного звіту командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за квітень 1945 року.....	26
№ 4	1947, січня 6. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 01.05.1945 – 15.11.1945 року.....	28
№ 5	1946, січня 15. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 15–30.11.1945 р.....	45
№ 6	1946, січня 15. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 01.12.1945 – 31.12.1945 року.....	51
№ 7	1946, лютого 15. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 01.01.1946 – 31.01.1946 року.....	55
№ 8	1946, березня 7. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 01.02.1946 – 28.02.1946 року.....	60
№ 9	1946, квітня 8. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Залізняка” [“Лемеша”] за березень 1946 року.....	65
№ 10	1946, травня 15. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Залізняка” [“Лемеша”] за квітень 1946.....	81
№ 11	Недатоване. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за травень 1946 року.....	93
№ 12	1946, липня 20. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за червень 1946 року.....	102
№ 13	1946, серпня 15. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за липень 1946 року.....	110
№ 14	1946, вересня 3. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за серпень 1946 року.....	120
№ 15	1947, січня 14. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за вересень 1946 року.....	126
№ 16	1947, січня 21. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за жовтень 1946 року.....	131

№ 17	1946, грудня 19. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за листопад 1946 року.....	135
№ 18	1947, січня 5. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за грудень 1946 року.....	140
№ 19	1947, лютого 7. – Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за січень 1947 року.....	152

II. Хроніки відділів УПА 27 ТВ “Бастіон”

№ 20	1944–45, листопад–серпень. – Фрагмент хроніки відділу “Месники–II”, який охоплює час від 15 листопада 1944 до 31 серпня 1945 року.....	159
№ 21	1946, січень–березень. – Фрагменти хроніки відділу “Месники–III” командира “Шума”, які охоплюють час від 1 січня до 6 березня 1946 року.....	206
№ 22	1946, червень–липень. – Фрагмент хроніки відділу “Месники–IV” командира “Яра”, який охоплює час від 1 червня до 13 липня 1946 року.....	216

III. Звіти, накази, реєстри, аванси

№ 23	1947, січня 3. – Описи важливіших боїв відділів куреня “Месники”, підготовані курінним писарем “Ярим”.....	227
№ 24	1946, травня 14. – Оперативний звіт з акції на місто Сіняву рейдуючого підвідділу з відділу “Переяслави” під командуванням командира “Бриля”.....	235
№ 25	1947, березня 13. – Звіт булавного “Бея” з відділу “Месники-II” про зловлення в лісі групи 22 польських міліціонерів.....	236
№ 26	1946, травня 23. – Наказ Штабу Воєнної Округи “Сян” ч.2/46 від 23 травня 1946 р. про надання вищих ступенів воякам УПА з 27 Тактичного Відтинку “Бастіон”.....	238
№ 27	1946, листопада 21. – Виписка з наказу Штабу Групи Сян ч.5/46 від 21 листопада 1946 р. про надання вищих ступенів воякам УПА-Захід Групи “Сян”.....	267
№ 28	1947, січня 22. – Наказ Штабу Групи Сян ч.6/47 від 22 січня 1947 р., який складається з виписок з наказів Штабу УПА-Захід № 19 від 1.06.1946 р. і № 20 від 10.08.1946 р.....	268
№ 29	1946, жовтень 20. – Евіденційний листок старшин і підстаршин УПА куреня “Месники” під командуванням командира “Залізняка”.....	271
№ 30	1946, березнь 15. – Інформація куреня “Месники” про власні та ворожі втрати за 1945 рік.....	281
№ 31	1947, січня 19. – Інформація куреня “Месники” про власні та ворожі втрати за 1946 рік.....	283

Розділ другий

II ОКРУГА ОУН “БАТУРИН” 285

I. Документи з Округи “Батурич”

- № 32 1945, вересня 2. – Штафетка провідника II Округи “Сталя” до провідника Закерзонського Краю “Стяга” про настрої серед населення та стрілецтва УПА у зв’язку з переселенчою акцією..... 286
- № 33 1945, грудень. – Опис пропагандивно-розвідувального рейду по Закерзонні підвідділу з відділу “Переяслави” під командуванням командира “Бриля” 286
- № 34 1946, березня 7–15. – Повідомлення цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині і Любачівщині за другий тиждень березня 1946 року.....288
- № 35 1946, квітень. – Детальна інформація цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині за березень 1946 року 294
- № 36 1946, квітня 27. – Інформація цивільної сітки про розташування ворожих сил в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині в квітні 1946 року 309
- № 37 1946, червня 15. – Детальна інформація цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині за травень 1946 року.....310
- № 38 1946, червня 20. – Узагальнюючий інформаційний звіт, підготований окружним організаційним провідником “Виром”, про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині в травні 1946 року..... 325
- № 39 1946, липня 20. – Детальна інформація цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині за червень 1946 року.....330
- № 40 1946, липень. – Доповідь окружного організаційного провідника “Вира” на засіданні окружного проводу після смерті окружного провідника “Сурмача”, в якій з’ясовує загальну ситуацію на території округи..... 346
- № 41 1946, жовтня 20. – Детальна інформація цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині за вересень 1946 року.....350
- № 42 1946, грудня 25. – Детальна інформація цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині за жовтень 1946 року 360
- № 43 1947, квітня 28. – Доповнення до документу № 42..... 375
- № 44 1947, січня 21. – Детальна інформація цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині за листопад 1946 року 376

№ 45	1947, квітня 27.– Доповнення до документу № 44.....	388
№ 46	1947, лютий.– Узагальнююча інформація про ситуацію в II Окрузі “Батурин” у жовтні 1946 року	391
№ 47	1947, березня 10.– Узагальнююча інформація про ситуацію на Закерзонні в січні 1947 року.....	396
№ 48	1947, січня 19.– Фрагмент записки провідника III району “Зелеса” про ситуацію в районі в першій половині січня 1947 року	400
№ 49	1947, травня 15.– Звіт військового референта V району II Округи ОУН “Батурин” “Гамалії” за квітень 1947 року.....	401

Розділ третій

ДОДАТКИ..... 403

1)	Мирослав Іваник. УПА на Посянні (зарис проблематики)	404
2)	Мапи Закерзоння.....	449
3)	Організаційна схема УПА (сер. 1945 р.)	450
4)	Організаційна структура і командний склад УПА-Захід (осінь 1945 р.)	451
5)	Організаційна структура і командний склад ВО 6 (літо 1946 р.)	452
6)	Організаційна структура і командний склад 27 ТВ “Бастіон” (травень 1946 р.).....	453
7)	Розташування відділів куреня командира “Залізняка” (літо 1946 р.) ..	454
8)	Організаційна структура і персональний склад II Округи “Батурин” (осінь 1946 р.)	455
9)	Поділ Округи “Батурин” на райони.....	456
10)	Розташування кушів та СКВ на території Округи “Батурин”	457
11)	Організаційна структура куша.....	458
12)	Організаційна структура і командний склад СБ Округи “Батурин” (літо 1946 р.)	459
13)	Хронологічний список бойових дій відділів УПА на території ТВ27	460
14)	Порівняльна таблиця військових звань і посад у різних арміях.....	475
15)	Реєстр виявлених членів збройного руху та цивільного підпілля з території 27-го Тактичного Відтинку УПА “Бастіон” та II Округи “Батурин”	477
16)	Бібліографія.....	568
17)	Найчастіше вживані скорочення.....	572
18)	Резюме вступної статті англійською мовою.....	575
19)	Іменний покажчик.....	579
20)	Географічний покажчик	615

ПЕРЕДМОВА

Пропоновану читачам книжку видавничої серії “Архів Закерзоння” становить збірка матеріалів для вивчення історії збройного руху та цивільного підпілля на території Посяння в роках 1944–1947. Йдеться тут переважно про Любачівщину, Ярославщину, південну Томашівщину, південну Терногородщину, північну Перемищину, а до деякої міри також східні окраїни Лежайщини та Переворщини, тобто Засяння.

Ініціатором праць над цим виданням був тодішній головний редактор видавничої серії “Літопис УПА” Є. Штендера, і ця книжка мала появитися як черговий том літопису. Однак, після змін у редколегії, упорядники пропонованого читачам видання не дійшли з нею згоди щодо кшталту і характеру цього тому і змушені були видати його в “Архіві Закерзоння”.

Зібрані документи та матеріали поділено на три основні розділи. До першого розділу увійшли матеріали і документи, дотичні 27-го Тактичного Відтинку УПА “Бастіон”, другий розділ складають матеріали і документи підпільної цивільної адміністрації з території II Округу ОУН “Батурин”, натомість у третьому розділі поміщені матеріали, які становлять доповнення документів з двох перших розділів, як напр. мапи, організаційні схеми, перелік боїв. Тут також надруковано розвідку про збройний рух на Посянні, автором якої є М. Іваник. У цьому розділі поміщено також найповніший на сьогодні реєстр (понад 2000 осіб) вояків і підпільників, які діяли на території 2-ї Округи “Батурин” і ТВ “Бастіон”.

Розділ про 27-й ТВ “Бастіон” складається з трьох підрозділів: оперативних звітів, хронік відділів та підрозділу, в який увійшли інші документи 27-го ТВ, як напр. накази, реєстри, звіти, репортажі.

У підрозділі “Оперативні звіти” друкується 18 оперативних звітів про діяльність 27-го Тактичного Відтинку, які підготував командир ТВ “Леміш” (Іван Шпонтан), і які охоплюють час від 26 серпня 1944 року до 31 січня 1947 року. Підставою хронологічного порядку, у якому друкуються звіти, є описувані події, а не час написання звіту.

У підрозділі “Хроніки” друкуються три хроніки відділів УПА зі складу 27-го Тактичного Відтинку, до яких упорядникам цього тому пощастило дійти. Хроніки відділів “Месники-II” та “Месники-IV” друкуються повним текстом у вигляді, у якому вони збереглися в архівах, а текст хроніки відділу “Месники-III” скорочено в місцях, де описи табірної життя повторюються.

До підрозділу інших документів, які стосуються 27-го ТВ “Бастіон”, увійшли такі документи, як накази про надання вищих ступенів (звань) воякам Відтинку, інформація про власні і ворожі втрати в роках 1945 і 1946, репортажі про важливіші бої куреня “Месники”, звіти рейдуючого підрозділу “Переяслави-1” і чотового “Бея” з відділу 98 та евіденційний листок старшин і підстаршин куреня “Месники” з 20 жовтня 1946 року. Цей дуже важливий документ дає велику кількість інформації про особовий склад команди куреня, його структуру, соціальний склад, військовий вишкіл кадри тощо. Розшифровані упорядниками прізвища та назви місцевостей подано у квадратних дужках.

У розділ документів про цивільну сітку на території 2-ї Округи “Батурин” увійшло 18 документів. Мають вони різномірний характер і охоплюють час від вересня 1945 до квітня 1947 року. Є серед них узагальнюючі описи ситуації в Закерзонні як цілості та в 2-й Окрузі й окремих її районах (як Ярославщина, Любачівщина, Томашівщина і Перемищина) — зокрема. Кілька документів є деталізованим, майже поденним, записом подій на території Округи. Документи зорганізовано за хронологією описуваних подій.

До цих документів додано також перехоплену советами штафетку провідника 2-ї округи “Сталья” (Дмитра Дзьоби) до провідника Закерзонського Краю “Стяга” (Ярослава Старуха). Документ є важливий для характеристики настроїв, які викликала серед населення та вояцтва УПА виселенча акція. Цей документ є одинокий, який придбано з українських, а не з польських архівів.

Усі документи збройного руху та цивільного підпілля (за винятком штафетки “Сталья”) передруковуються з мікрофільмів і ксерокопій, які зроблено з оригіналів, що зберігаються в архівах польського Міністерства внутрішніх справ (сьогоднішня назва: Центральний архів Міністерства внутрішніх справ і адміністрації Речі Посполитої Польської — ЦА МВСіА РП (польська назва: СА MSWiA RP)). Мікрофільми та ксерокопії є частиною великої колекції матеріалів про українське збройне підпілля, яка зберігається в Торонтонському університеті в Канаді під назвою P.J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine. На всіх передрукованих тут документах є відручна дописка Мирослава Онишкевича “Znalezione u mnie. Mirosław Onyszkiewicz” (“Знайдено у мене. Мирослав Онишкевич”). Дописку в друкованих тут текстах пропущено.

Окремого пояснення вимагають найменування відділів і підрозділів та псевдоніми, якими користувалися командири, насамперед командир 6-ї Воєнної Округи Мирослав Онишкевич та Іван Шпонтан, який виконував кілька командних функцій.

У переважній більшості літератури існує деяка нез'ясованість щодо назв окремих відділів куреня та їхніх командирів. Історія окремих відділів і їхнього командного складу вивчається детальніше у статті М. Іваника, поміщеній у розділі “Додатки”; тут лише зазначимо, що курінь “Месники” створило 5 відділів (сотень), які прийнято називати або як “Месники-#” (у спрощеній формі “М-#”), або номерним кодуванням 97, 98, 97а, 98а та 97б. Популярна серед вояцтва і населення форма йменування відділів іменами їх командирів (напр., чота “Гонти” або сотня “Калиновича”) тут менш поручна, бо не передає тягlosti історії того відділу (у названому прикладі відділу “М-1”), який мав, звичайно, кількох командирів протягом часу свого існування.

Відносно псевдонімів М. Онишкевича та І. Шпонтака, то упорядники прийняли нормою вживати для М. Онишкевича псевдонім, яким він підписував документи 6-ї ВО, тобто “Олег” (популярно прийнятий для нього псевдонім “Орест” походить з часу його перебування на посту заступника командира 2-ї ВО), натомість для І. Шпонтака прийнято таке розрізнення: “Залізник” як командир куреня “Месники”, “Леміш” – як командир 27-го Тактичного Відтинку і “Дубровник” як начальник штабу 6-ї ВО.

* * *

Документи передруковуються за археографічними нормами. Мовні й стилістичні особливості оригіналу збережено з найбільшою точністю, введено лише правописні (за т. зв. харківським правописом) та інтерпункційні зміни в місцях, де ці зміни не порушують мериторичного або семантичного значення оригіналу. Явні помилки (напр. в датах), які легко виправити, зазначено знаком (*) та приміткою “так в оригіналі”. Непрочитані місця зазначено квадратними дужками [], а скорочення, введені упорядниками, — круглими (). Нечіткі фрагменти тексту, які розгадано, подаються також у квадратних дужках. У той же спосіб передано розшифрований текст деяких документів. Автори зважились на цей відхід від археографічних норм видавання документів з огляду на читабельність текстів. Відручні дописки, замітки і коректи на документах зазначено суперскриптом (напр. ^а- *текст дописки на оригінальному документі*^{-а}).

Псевдоніми вояків УПА і членів підпілля з території Посяння у документах не розшифровано. Основні дані про них можна знайти в списку, який друкується у розділі “Додатки”. Інші псевдоніми, наскільки можливо, розшифровуються.

Географічні назви подано за виданням: Володимир Кубійович, Етнічні групи південнозахідньої України (Галичини) на 1.1.1939. Видавництво Otto Harrassowitz, Wiesbaden 1983.

Упорядники висловлюють вдячність д-рам І. Галагіді, Г. Мотиці та М. Зайончковському за можливість користуватися їхніми архівними знахідками, натомість М. Козакові, А. Ожеховському, Д. Кушаку, Б. Назаровичу, М. Назарові, Т. Палюшкові та Г. Притулі ми вдячні за вагомий доповнення наших пошуків у ділянці особового складу підпілля.

Мирослав Іваник
Михайло Бошно

Торонто, грудень 2004 року

Розділ перший

**27-й ТАКТИЧНИЙ ВІДТИНОК
УПА “БАСТІОН”**

I. ОПЕРАТИВНІ ЗВІТИ 27-го ТВ “БАСТІОН”

№ 1

1946, січня 15. — Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 26.08.1944 — 23.03.1945.

“Сян”

П[остій], 15.I.1946 р.

“Бастіон”

ОПЕРАТИВНИЙ ЗВІТ

[за час від 26.VIII 1944 до 23.III 1945]

Дня 26.VIII.1944 р. о год. 21-ій чота 1-ша сотні “Месників” вийшла на засідку біля с[ела] Гута-Кришталева. Групи пограничників в силі около 20-ть бійців майже щодня приїжджали з напрямку с[ела] Шаварів до с[ела] Синявки на рабунок, арештування, в розвідку. В цих випадках дуже активну участь брав місцевий поляк Шмагара зі с[ела] Шаварів. Тому що в терені було багато поляків, які крутились по селах і містах, чота вийшла на засідку ще вночі о год. 21-шій. Сховавшись в гушавині, перебула до світанку, заким підібравши місце засідки, розположилась край дороги над деброю в напрямі пол.-східнім під Гутою-Кришталевою на полевій дорозі Шаварі - Синявка.

Дня 27.VIII.1944 р. о год. 6-тій 15 пограничників ввійшли з цивільним поляком Шмагарою до с. Синявки з метою тероризування укр[аїнського] населення. Зрабувавши декілька пар чобіт, цивільних убрань, харчових продуктів і арештувавши 2-ох українців, вертали двома підводами до с. Шаварі. О год. 10-тій пограничники враз з награбованим майном та заарештованими українцями найшли на нашу засідку. Протягом 19-ти хвилин 15-ть большевиків враз з цивільним поляком знищені. Один арештований українець вийшов живим.

Втрати власні:

Один тяжко ранений, (один вбитий арештований українець), 200 штук амуніції крісової.

Втрати ворожі: 16-ть вбитих, один кулемет дехтярова, 4 зарядки, 6 крісів, 4 ППШ, один пістоль, 440 шт. амуніції крісової, один далековид, 15 шт. ручних гранат, одна ракетниця, 25 шт. ракет.

Дня 6.IX.1944 р. від години 14-тої до 21-шої відділ “Месник[ів]” звів оборонний бій з большевиками в Селиськім лісі.

Сили власні: 170 стр[ільців].

Сили ворожі: майже 700 стрільців.

Розположення сил ворожих:

Пеньки 120 стр.; Горох 120 стр.; південну і південно-східню частину лісу обставлено заставами в силі 300 стр.; крім цього

зовнішнього перстень, большевики в силі 100 стр. затиснули в другому перстені обороняючися сотню.

Акцію на Селиський ліс большевики розпочали вже ранніми годинами. В год. 10-тій придержала південна стійка розвідника військ НКВД. Запитаний розвідник, що означають викручування по лісі, він відповів, що йшов через ліс до сусіднього села Пеньки шукати їжі.

О год. 14-тій перші ворожі стежі найшли на західню частину оборонного перстень. Дві малі атаки зараз відбито. Большевики більш організованою силою під дуже сильним [...] вогнем скорострільів підсунулися до оборонного перстень з полудня. Тут так само дві ворожі атаки відбито. [...] впадає атака з півночі, яку рівнож відбито. Знову на зміну сильно натиснули на південну частину оборонного перстень, так що ця чота подається о 20-ть кроків взад і вела безпосередній бій зі своїх землянок. На південний відтинок большевики найбільше натискали тому, що мали звідтам добрий наступальний терен. Підсиливши двома [роями] і частинно почотом південний відтинок оборонного перстень, чота наступом зайняла попередні оборонні позиції. До смерку велась безпосередня перестрелка з ворогом, за ночі знову ворог дещо відступив і кожночасно відповідав на наш огонь. О год. 20-й вислані розшуки в східньому і північному напрямку зголосили про утаєного ворога в східнім напрямі і про відсутність [в] північнім.

О год. 21-шій, після сильної перестрелки, відділ тихцем, через потиху стогнучі ворожі ранені, висмикнувся з ворожого оточення.

Втрати власні: один вбитий. Вбитого похоронено на полі. 1300 шт. амуніції крісової, 8 ручних гранат.

Втрати ворожі: 35 вбитих, 40 ранених і 1-го полоненого ліквідовано. 1 зарядка, 1 кріс, 2 уніформи, 2 пари взуття.

Від дня 8.І.1945 від год. 7-мої до дня 9.І.1945 до год 17-тої з перервами звели "Месники I", "Месники II" зачіпно-оборонний бій з большевиками в районі присілку [Тепили] б[іля] Люблинця.

Сили власні: 460 стрільців.

Сили ворожі: около 730 стрільців.

Розположення сил власних: оборонний перстень, 3 чоти, що задіяно поза перстеном.

Розположення сил ворожих: 1 рій на Теп[илах], 30 стр. на Бо[рівці], 1-на сотня в Люблинці, 300 в Любачеві, 300 в Радаві.

Дня 8.І 1945 о год. 7-мій передня чота "Месників I" від с.Люблинця наступом витиснула 1 рій большевиків з-поміж [Тепилів], де квартирував повітовий, районний і кучевий провід. Виперті большевики подались в східнім напрямі і залягли за берегами річки, [ані тріш]ки не рухаючись з місця, час від часу пострілювали собі.

[Дальше] ворожого рубіжа зі сходу у віддалі 200 м розпочинався білгорайський ліс. Тому вислано з оборонного перстеня ще одну чоту, щоб вона зі сходу заатакувала берегами річки заляглих большевиків. В часі ліквідації большевиків, північна стежа донесла, що з напрямку Бор[івця] чути галас і гуркіт фір. Щоб з півночі не зайшов ворог 4-тій чоті в плечі, яка ліквідовувала большевиків в річці, вислали другу чоту "М[есників] I" в напрямі північним, щоб перетяти [...]. Друга чота "М[есників] I" рішенням наступом розігнала ворога, 30 міліціантів, захоплюючи зараз 2 вози, 6 військових коней з упряжею, 1 скоростріл дехтяр'ова, 100 штук крісової амуніції і одного полоненого большевика. Около год. 4-тої були вже в річці большевики зліквідовані. З [Тепилів] чоту стягнуто до табору, бо з-під річки від Борівця чоти були вже в таборі.

Ще зараз з зарання цього дня 8 членів повітового, районного і кущового проводу, які заскочені большевиками поміж пивницями впали, вислано 1 рій, щоб їх поховав, а 1 рій вислано по зброю, яка лежала при забитих в річці большевиках.

Під час забирання зброї був рій з подальших гушавин обстріляний свіжо появленими ворожими частинами, які вже осталися на своїх позиціях до рання. На свіжо впавшій снігу дразнили нас сліди цілоденного бою. О год. 20-тій відбулась коротка нарада, на якій вирішено так легко не сходити з окопаного табору. Після кількогодинного відпочинку, рання зірка о год. 3-тій кинула нас на оборонні становища і стежну службу. Вислані стежні ланки в усі чотири сторони оборонного перстеня. Тому, що західній напрям табору (в цім напрямі знаходився присілок [...]) видався непевним і щоб в північно-західньому напрямі в разі наступу на табір відтягнути його, зараз від рана вислано два рої, які повинні своїм маневруванням з перестрілкою з ворогом фальшувати наш постій. Ще один рій вислано на край лісу в напрямі [Тепил] з тим самим завданням. Около год. 9-тої появились большевики на [Тепилах]. Ця група большевиків, хотівши увійти з північного заходу в ліс, натрапила на наші два рої. Перестрілка зі змінами тривала до год. 1-шої, після якої ройовий "Пуд"¹ відступив до табору зголосивши, що большевики від нього також відступили на [Тепили]. Уже 14-та година. Є вражіння, що більше нічого не буде. О год. 15-тій подано стрільцям зійти зі становищ і дальше в поготівлі чекати. Нараз, кілька хвилин пізше, появились большевики, які зайшли за слідом ройового "Пуда" під оборонний перстень. По завважених на таборі большевиках відкрили вогонь. Стрільці зі[...] повискакували в свої становища. Після декілька цільних пострілів большевики з криком давай вперіод

---

¹ Псевдоніми вояків УПА і членів підпілля з території Посяння у документах не розшифровано. Основні дані про них можна знайти в списку, який друкується у розділі "Додатки". Інші псевдоніми, наскільки можливо, розшифровані.

швидко віддалювалися в напрямі Люблинця. Тому що зараз майже смеркалося, пограничники більше вже не атакували.

О год. 20-тій відійшли з табору "М.І" і "М.ІІ". в напрямі північним і зламавши маршрут на захід, відійшли в парківський ліс. Большевики припускали, що відійдем з постом тільки в напрямі Горайця або Сухой Волі. Та дня 10.І.1945 зробили вони силою 300 стр[ільців] облогу на довколишній терен Горайця, а дня 11.І.1945 таку саму облогу було переведено в Суховільських лісах.

Втрати власні: 4-ох вбитих, 3 ранених. Вбитих і ранених підібрано. (Вбитих похоронено в с. Люблинці). 800 шт. амуніції крісової. Втрати ворожі: 23-ох вбитих, около 15 ранених, 2-ох полонених. (Полонених зліквідовано).

1 скоростріл діхтярова, 6 автоматів, 3 зарядка, 4 кріси, 1000 шт. амуніції до ППШ, 6 коней, 2 вози з упряжею, 2 уніформи, 2 пари взуття.

Дня 15.І.1945 від години 11 [до] 18-тої відділ "Месники ІІ" звів оборонний бій з пограничниками в лісі під Дібчею.

Сили власні: 130 стр[ільців].

Сили ворожі: около 100 стр[ільців].

Розположення сил власних: оборонний окопаний перстень.

Розположення сил ворожих: в середині лісу наступ розстрільною з північного заходу на табір.

О год. 11-тій пограничники несподіваним наскомом з північного заходу доперли становищ оборонного перстеня. Тільки з крісами і амуніцією бігли наші стрільці на оборонні становища. Після першої перестрілки ворог подався, заляг, пробував зі західного і північного напряму атакувати оборонний перстень. Слабу перестрілку припинив сумерк.

В год. 16-тій відділ "М.ІІ" відступив в полуднево-східнім напрямі. Беручи під увагу тяжкий стан прохарчування, додається: відділ "М.ІІ" від 9.І.1945 – 15.І.1945, пробувши в лісах північної Ярославщини, жив на власних, із останнього постом в білгорайським лісі, принесених сухарях, тому що не знайшов прихильности українського населення. Майже силою забраний [бик] з с. Дібча перед цілоденним боем, був вбитий. Шкуру здерто і його м'ясо розділено під час ведення бою з пограничниками. Не дочекавши теплої зупи, дуже виголоднілі стрільці опускали з набряклими устами свій постій.

Втрати власні: 700 шт. крісової амуніції.

Втрати ворожі: 24 вбитих, 35 ранених, 7 зарядок, 1 ППШ, 1 пістоль, 14 ручних гранат, 300 шт. амуніції крісової, 70 шт. амуніції до ППШ, 7 уніформів, 7 пар взуття.

Одна з подій, яка відіграла важну роль в нещаснім Мриглодським бою. Дня 1.ІІІ.1945 р. чота "М'яча" прибула на Мриглоди, чота

[“Дима”] на Грушку. Того самого дня о год. 15-тій зі смерком чота “М’яча” перевела вправи на новім постю з метою запізнатися з оборонними можливостями нового постю. Такі вправи переведено і чотовий “М’яч” дібрав в крайнім випадку вийти в недалекий від села протитанковий рів, звідки буде можна добре боронитись. Як звичайно в нас практикувалось, вислано на ніч розвідувальні стежі, які все вертали зі світанком, підтримуючи само[...] і спокій чоти. Коли всі стежі повернули, тільки полуднева з напрямку Горай не вернула і на декілька крісових стрілів з полудневого напрямку заалармована чота зробила поготівля. Це було о год. 5-тій. Стежа для провірення полудневого напрямку не повернула. Зі світанком, за сильної заметілі, наскокують большевики на чоту на Мриглодах. Зорова віддаль виносила около 10 м.

Що сталося з [...] розвідкою на полудне від постю. Ця полуднева стежа в силі двох стрільців дня 2.III.1945 р. о год. 1-ій ствердила у Верхраті прибуття авта зі за[...] більшої кількості большевиків. По дорозі, вертаючи на постій, вступили до с. Горай, де положились спати. Стр[ілець] “Дмитро” зі Сухої Волі перепер бійця “Мирона” на відпочинок в Горая. С[трілець] “Мирон” не хотів лягати спати, тільки пересушував собі онучки. О год. 4-тій до цієї хати впали большевики, заставши наших двох зі зброєю та спитавши їх, хто вони є. Стр. “Мирон” відповів, що то є польська міліція з с. Селиськ. Большевики їх роззброїли і забрали зі собою. В дійсності большевики не знали, кого придержали. Тільки як стр. “Мирон” по дорозі втік, зорієнтувались, що це не є польська міліція. Притиснений стр. “Дмитро” вповні зрадив постій чоти і їх оборонні приготування. Про самого стр. “Дмитра” за [...]ється слідує: ще пізньою осінню 1944 р., після арештування його большевиками та після декількатижневого арешту, був звільнений. До того він виступав як організований на становищі санітара при куці суховільським. До жовтня 1944 р. ми мали чутки, що цей самий “Дмитро” по ке[...] равського НКВД веде провокаційну працю.

Дня 2.III.1945 від год. 7-ої до 14-ої “М.II” звів розчленованою чотою оборонний бій з большевиками в сс. Мриглоди, Грушка.

Сили власні: 170 стр[ільців].

Сили ворожі: 700 стр[ільців].

Розположення сил власних: Мриглоди 40 стр., Грушка 40 стр., Гута-Любицька 40 стр., [...] 40 стр.

Розположення сил ворожих: Мриглоди 200 стр., Грушка 200 стр., Гута-Стара 300 стр.

Вже до світанку сильна заметіль розпочалась. О год. 6-тій наскочили большевики на відступаючу зі села чоту. Чота відступає в поблизький рів за селом, думаючи там прийняти бій, не знаючи, що він є обставлений “максимами”. Большевики пляново в цей рів витискали чоту. Мав бути приказ продиратися дальше в ліс, бо 2 дихтярщики і 5 стр[ільців] [прорвалися], а решта чоти

не рішилась вилазити з рова, бо вже вогонь "максимів" сильно придушував рухи. Більше разів большевики мусили наступати, щоб здобути рів. Коли большевики підійшли до рова, ще тяжко ранений жив чотовий "М'яч". Коли зауважив поміж большевиками найстаршого, з нагана вбив його і себе дострілив в голову.

Заалярмована чота "Дима" Мриглодами ввійшла в ліс [на] полудне від Грушки, де стрінулась з большевиками. Розпочався рухомий бій. Два рази чота проривалась з перстеня, третій раз прориваючись зістав вбитий к-р [чо]товий. Після цього постало в чоті замішання, рої розскачилися і так большевикам стало легше знищити самостійні рої. О год.8-ій з Гути-Любицької в напрямку Мриггод йшла на поміч 4-та чота. Стрінувшись в полі з большевиками, після одногодинної перестрілки повернули на постій.

Втрати власні: [62] вбитих, 3-ох ранених, 1 захоплений. Ранених підібрано, вбитих підібрано по кількох днях. 2 кулемети, 53 кріси, 7 автоматів, 10700 шт. амуніції крісової. Втрати ворожі: 120 вбитих, около 150 ранених.

Дня 23.III.1945 р. чота IV "М[есники] I" зробила засідку на полудневім краю села Люблинця. О год. 7-мії на 3-ох підводах поляки з напрямку Чесанова під'їжджали до с. Люблинця-Нового палити, рабувати і вбивати укр[аїнських] селян. Вогонь засідки поляків завернув, причім одну підводу з кіньми захоплено. Около год. 11-тої підкріплено засідку ще одною чотою. З напрямку Чесанів знову показалось 10 підвід штурмівки². На підводі по 7-8 стр[ільців]. Перед засідкою у віддалі 1 км з найїджаючої валки підвод вилучились 3-и передні і гальопом намагались в'їхати в село. На близьку віддаль підпущені підводи зліквідовано. З решта підвод зіскочила штурмівка, яка розстрільною пробувала два рази атакувати нашу засідку. Поляки задумали зі сходу обхідним маневром зайти засідку з-заду. Тут натрапили на заставу одного роя, який їх легко відпер.

Втрати власні: 800 шт. крісової амуніції.

Втрати ворожі: 50 вбитих, около 30 ранених, 1 кулемет дехтярова, 15 крісів, 2 ППШ, 1500 шт. крісової амуніції, 16 уніформ, 15 пар взуття.

Слава Україні!

Героям Слава!

Писар при К[оманді] В[ідтинку]

К[омандир] В[ідтинку]

Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine
Ролька 4, рукопис³.

² Штурмівки – збройні підвідділи численністю 20–40 осіб, які існували при повітових управліннях безпеки (УВР).

³ Надалі названий архів позначатиметься як РІРС.

№ 2

**1946, березня 10. – Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку
УПА “Лемеша” за час від 27.03.1945 до 25.04.1945.**

“Сян”
“Бастіон”

Постій, 10.III.1946 р.

ОПЕРАТИВНИЙ ЗВІТ

Месники I.

Дня з 27/28.III.1945 р. о год. 1-шій чота I перевела акцію на станицю поль[ської] міліції в Залісся.

Сили власні: 27 стр[ільців].

Сили ворожі: 18 стр[ільців] польської міліції, 30 стр[ільців] самооборони.

Розположення сил власних: 1 рій застава на шосі від Олешич, 1 ланка застава від фільварку в Залісся, чота з північного напрямку.

Розположення сил ворожих: 18 міліціантів в деревляній станиці, 30 стр. самооборони розсіяної по селі.

Дня 28.III.1945 р. о год. 1-шій чота I з вигідного положення розстрільною підсунулась під село Залісся. Рій, висланий на заставу на шосу від Олешич, попереривав телефонічні сполуки з містом. У віддалі 50 м від села піднесено гарматне стрільно, яке підложено під станицю. На вибух стрільна розпочато наступ. Детонація стрільна й сильний обстріл так спанікував ворога, що не віддав ні одного вистрілу. Станицю здобуто й здемольовано. Від запальних куль згоріло 1/3 села.

Втрати власні: 250 шт. крісової амуніції.

Втрати ворожі: 16 вбитих, 1 поль[ська] військ[ова] уніформа, 70 шт. крісової амуніції.

Дня з 27/28.III.1945 р. о год. 1-шій чота II перевела акцію на польську міліційну станицю в Старому Селі.

Сили власні: 35 стр[ільців].

Сили ворожі: 30 міліціантів.

Розположення сил власних: чота на вихідному положенні від села в напрямі східнім по обох сторонах дороги Залісся – Старе Село, 1 стр[ілецька] ланка – застава на дорозі від лісу, 1 стр[ілецька] ланка на дорозі в південній частині села.

Розположення сил ворожих: 30 стр[ільців] польської міліції в обункрованій станиці.

Дня 28.II.[треба: III] 1945 р. о год. 1-шій чота II незамітно підсунулась з напрямку східнього по обох сторонах дороги під Старе Село. На віддаль 200 м почато наступ (з цьої віддалі

почато наступ тому, що вибухом гарматного стрільна на Заліссю була заалармована міліція в Старому Селі). Міліціанти, які вийшли зі станиці на вибух гарматного стрільна й найшли на наші підслухи, цофнулися в будинок міліції. Сильним вогнем скорострільів і кріса 12 [мм] обстрілювано станицю, спаніковано ворога. Міліціанти опустили будинок, укриваючись, де хто міг. Станицю опановано і знищено.

Втрати власні: 350 шт. крісової амуніції.

Втрати ворожі: 2 тяжко ранених, 4000 шт. крісової амуніції, документи станиці, 1 шкіряна валізка, 1 військовий плащ, 1 старшинська військова торба.

О год. 3-тій чота II відійшла на місце постою.

Дня з 27/28.III.1945. о год. 1-шій чота III перевела акцію на станицю поль[ської] міліції в Соплях.

Сили власні: 39 стр[ільців].

Сили ворожі: 18 міліціантів, 15 стр[ільців] самооборони.

Розположення сил власних: 1 рій з напряду північного сходу, 1 рій з півночі, 1 рій зі сходу, 1 скорострільна застава на дорозі Лукавець – Соплі.

Розположення сил ворожих: 7 міліціантів в деревляній станиці, стежа міліціантів в силі 8 стр[ільців], 18 стр[ільців] самооборони, розсіяних по селі.

Дня 28.III.1945 р. о год. 1-шій чота III незамітно з вихідного положення підсунулась розстрільною на 20 м під станицю. З цьої віддалі розпочато атакування станиці. Станицю обскочено й кинено через вікно 3 кг міну й 2 ручні гранати, які спричинили пожар. Міліціанти почали втікати зі станиці. Наші відчинили по них вогонь. Станицю знищено.

О год. 2-гій чота III відійшла на місце постою. В часі відступу була обстріляна ворожим скорострільним вогнем зі сходу.

Втрати власні: 200 шт. крісової амуніції, 2 руч[ні] гранати, 3 кг міну.

Втрати ворожі: 4 спалених, 3 ранених, канцелярія станиці, 3 плащі, 1 куртка, 1 течка на акта.

Месники II

Дня з 27/28.III.1945 р. о год. 1-шій чота I перевела акцію на станицю поль[ської] міліції в Новім Брусні.

Сили власні: 36 стр[ільців].

Сили ворожі: 22 міліціантів.

Розположення сил власних: 1 рій з напряду південно-західнього, 1 рій з заходу, 1 рій з північного заходу.

Розположення сил ворожих: 22 міліціантів, окопаних в мурованій станиці.

Дня 28.III.1945 р. о год. 1-шій чота I з вихідного положення розстрільною підсунулась під станицю на віддаль 20 м. З цьої віддалі окружено станицю. Вбиттям стійкового розпочато атакування. Сильним скорострільним вогнем в виходові двері й вікна не дано можності ворогови вийти зі станиці. [У] міжчасі нанесено соломи на стрих, який підпалено. Рівночасно з підпалом стриху підложено під виходові двері гарматне стрільно, яке вибухом завалило цілу стіну. З вибухом стрільна, ворог заперестав обстрілювати наші становища. Зі станиці ніхто не міг вийти. Станиця згоріла.

Чота о год. 4-тій відійшла на місце постю.

Втрати власні: 1 стр. легко ранений, 600 шт. кріс. амуніції.

Втрати ворожі: 16 міліціантів згоріло на станиці, 1 вбитий (стійковий), 1 кріс.

Дня з 27/28.III.1945 р. о год. 1-шій чота II перевела акцію на станицю поль(ської) міліції в Лівчі.

Сили власні: 45 стр[ільців].

Сили ворожі: 32 стр[ільців] поль[ської] міліції.

Розположення сил власних: 1 рій з напрямю північний захід, 2 рої з півночі, 1 рій з північного сходу.

Розположення сил ворожих: 31 стр. поль[ської] міліції в мурованій станиці, 1 алярмовий коло станиці.

Дня 28.III.1945 р. о год. 1-шій чота II з вихідного положення на північ від Лівчі розстрільною підсунулась під село на 200 м. З цьої віддалі чота розчленувалась на рої, які відійшли на свої позиції. Незамітно далось хоті підійти під станицю на віддаль 20 м, з цьої віддалі почато атакування станиці. В часі обстрілювання станиці, ланка піонерів⁴ підсунулась під стіну станиці, вільну від обстрілів, нанесла соломи на стрих і підпалила. Рівночасно 2-ох піонерів підложило 25 кг гарматне стрільно під виходові двері. Вибух стрільна завалив стіну з виходовими дверми. Чота на становищах слідила за ворогом і не дала йому вийти зі станиці, обстрілюючи вікна. Станиця згоріла враз з міліціантами. Рівнож зловлено в міліційному кльозеті коменданта місцевої міліції з скорострільом. Скоростріль забрано, а коменданта МО зліквідовано.

Втрати власні: 2 легко ранених, 300 шт. крісов[ої] амуніції.

Втрати ворожі: 31 міліціантів спалених, 1 зліквідований, 1 скоростр[іль] РКМ.

Дня з 27/28.III.1945 р. о год. 1-шій чота III перевела акцію на польську міліційну станицю в Пугачах.

Сили власні: 30 стр[ільців].

---

⁴ Піонери – так у відділах УПА називали мінерів (саперів).

Сили ворожі: 11 міліціантів в деревляній станиці.

Розположення сил власних: 1 рій застава на дорозі від Подемщини, 1 скоростр[ільна] ланка на дорозі від Башні, решта чоти зі сходу вздовж правого берега потоку.

Розположення сил ворожих: 11 міліціантів в деревляній школі (станиці).

Дня 28.III.1945 р. о год. 1-шій чота III з вихідного положення підсунулась під село у віддалі 200 м. Заалармована міліція вибухом міни в Горинці перед наступом опустила станицю. Наша застава від Башні обстріляла вицофуючихся міліціантів. Станицю спалено.

Втрати власні: 20 шт. крісової амуніції.

Втрати ворожі: 1 заряд[ка], 1 плащ військовий, 1 кожух зимовий, 3 ровери, 1 ручна граната, 1 пара чобіт, шкура на 1 пару чобіт, 1 сподні.

Дня з 27/28.III.1945 р. о год. 1-шій чота IV перевела акцію на станицю поль[ської] міліції в Горинці.

Сили власні: 41 стр[ілець].

Сили ворожі: 45 міліціантів, 25 стр[ільців] залізничної охорони та 7 большевиків.

Розположення сил власних: 1 скоростр[ільна] ланка застава від стації, 1 рій застава від укр[аїнської] плебанії (укр[аїнська] плебанія у віддалі 300 м від стації на південний схід), 1 рій з полудневого заходу, 2 рої з північного заходу вздовж лівого берега р[ічки] Паперні.

Розположення сил ворожих: укр[аїнська] плебанія 25 стр[ільців] залізничної охорони, 45 міліціантів на станиці, 7 большевиків на станції в Горинці.

Дня 28.III.1945 р. о год. 1-шій чота IV забезпеченим маршем підсувалась полудневою стороною Руди-Горинецької в напрямі східньому. В часі перемаршу, цивільна варта завважила машеруючу нашу чоту та почала алярмовати село биттям в алярмову шину. Вислана стрілецька ланка утихомирює варту. Приспіненим маршем чота підходить під Горинець. З вихідного положення чота розстрільною посувається вздовж правого берега ріки Паперні, висилаючи рівночасно застави від стації й плебанії. Чота підсунулась під станицю на віддаль 150 м. Два рої зайняли становища з півночі, припираючи до шоси, 1 рій з полудневого заходу. Почався наступ. Сильним вогнем обстріляно станицю. Ворог почався відстрілювати. При впертому наступі, спанікований відступив, залишаючи по дорозі вбитих і ранених. Наші піонери підійшли під станицю, яку знищено.

О год. 4-тій чота IV відійшла на місце постою.

Втрати власні: 400 шт. крісової амуніції, 100 шт. амуніції до ППШ, 5 ручних ґранат, 1,50 кг міна.

Втрати ворожі: 13 вбитих, 17 ранених, 1 скоростр[іл] М5, 1 ручний кріс, 1 ППШ, 1 пістоль, 10 мін ґранат[омета], 1 далековид.

Дня з 29/30.III.1945 р. о год. 23-тій боївка к-ира куріяня в силі 8 стр[ільців] спалила міліційну станицю (польську) в Улазові без бою.

Дня з 28/29.III.1945 р. о год. 22-гій та сама боївка спалила станицю поль[ської] міліції в Німстові.

Дня 5.IV.1945 р. о год. 23-тій боївка к-ира "Сурми" спалила міліційну станицю в Коровиці-Самій, вбиваючи [...] міліціантів. Здобуто 2 кріси, 1 ППШ.

Дня 12.IV.1945 р. рій піонерів "М-II" спалив станицю в Вільці-Горинецькій без бою.

Месники I

Дня 25.IV.1945⁵ р. від год. 4-тої до 9-тої "Месники I" і рій місцевої самооборони перевело відплатну акцію на с. В'язівницю.

Сили власні: 230 стр[ільців].

Сили ворожі: 140 міліціантів, 120 штурмівки, [50 со]вітів, 250 стр[ільців] самооборони.

Розположення сил власних: 4-ри чоти в розстрільній від Сяну, 1 чота на заставі на перехрестю дороги В'язівниця - Пивода, 1 рій на заставі на мості через Любачівку к[оло] Манастиря.

Розположення сил ворожих: 50 большевиків в фільварку, 40 міліціантів в школі, 100 міліціантів і 250 самооборони та 120 штурмівки, розсіяні в селі.

Дня 25.IV.1945 р. о год. 4-тій відділ з вихідного положення в селі Нелипковичі, вислав, обходячу зі сходу село В'язівницю, 1 чоту на заставу на перехрестя дороги В'язівниця - Пивода та залишена в плечах застава в силі 1-го роя на мості через Любачівку к[оло] села Манастиря. Чотири чоти заходили В'язівницю з заходу від Сяну. В часі непомітного просування 4-ох чот поміж селом В'язівницею а Сяном, східні ворожі застави обстрілювали зі скорострілів посуваючуса чоту на роздоріжжя. Ворог, заалармований стрільцями, звернув свою увагу проти сходу, а 4-ри чоти з-над берега Сяну, порослого тростиною, німим, але впертим бігом наступу вдерлися у село. Розпочалася боротьба на близьку віддаль із здезорієнтованим ворогом. Після знищення живої сили ворога, яка в паніці не могла оборонятися, спалено 2/3 села.

---

⁵ За іншими джерелами, ця акція відбулася в ніч проти 18 квітня 1945 р.

О год. 7-мій на правім крилі подано наказ вицофуватись в протилежно-східнім напрямі в ліс. Праве крило, яке складалося з двох чот, вицофуючись в східнім напрямі було вже обстрілюване прибулою з Ярослава помічю. Одна чота штурмівки, яка наступала з полудня в напрямі північним полем між селом В'язівницею а лісом. Спочатку уважано, що це є відступаюча наша чота з полудневої застави. Аж під лісом вже з певністю було стверджено ворога. Праве крило прийняло оборону під лісом.

Чота, яка мала піти на заставу на роздоріжжю, обходячи В'язівницю зі сходу, найшла на ворожу заставу, з якою зв'язалась з боєм, не дійшла на призначене місце. По короткій перестрілці вицофалась в ліс.

Ліве крило з двома чотами, які довше були зв'язані боєм і не одержавши по зв'язку наказу вицофатися через розірвання лучности, зі спізненням вицофували. Ворог з-під лісу, відпертий скорострільним і гранатометним вогнем, продовжував свій наступ в північному напрямі, через що відтяв відступ на лівому крилі. Ліве крило, окружене з півночі большевиками, від села самообороною ще в білизні, рішучим наступом прорвалися крізь перстень по [дво]-годиннім бою в східньому напрямі.

Втрати власні: 8 вбитих, 13 ранених. Вбитих залишено на полі бою, ранених підібрано. 3 заряди, 1 гранатомет [5-ка], 4 кріси ручні, 18 000 шт. кріс[ової] амуніції, 200 шт. амуніції 12 мм, 15 гранатометних стрілен.

Втрати ворожі: 500 вбитих, 250 ранених, 1 ППШ, 70 шт. амуніції до гармат.

Слава Україні

Героям слава

Пис[ар] при КВ

К-р КВ

РЖС, ролька 4, рукопис.

№ 3

1946, березня 10. — Доповнення до оперативного звіту командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за квітень 1945 р.

ДОПОВНЕННЯ ДО ОПЕРАТИВНОГО ЗВІТУ

Месники I.

Дня 15.IV.1945 р. від год. 8-14-ої чота III була на засідці в ліску на полудне від Молодич-Гребля.

О год. 12-ій з Радави приїхали 2 фіри поль[ської] міліції в силі 15 стр[ільців] в село Молодич, почавши рабувати й палити укр[аїнські] господарства. Підпаливши декілька господарств в середній частині села, поїхали на Молодич-Греблю. Тут на досить далеку віддаль, около 500 м, наша засідка відчинила по над'їжджаючих фірах сильний вогонь і почала наступ відкритим тереном. Спаніковані поляки почали втікати, залишаючи фіру і вбитих. В часі бою спалено Молодич-Греблю.

Втрати власні: 500 шт. кріс[ової] амуніції.

Втрати ворожі: 10 вбитих, 1 кул[емет] максим, 1 кул[емет] МГ, 200 шт. аmun[іції], 1 фіра з кіньми й упряжжю.

Месники II:

Дня 11.IV.1945 р. в год. 17-ій відділ і лівчанський куц звели оборонний бій з большевиками в лісі під Молодівцями.

Сили власні: 180 стр. (враз з куцем).

Сили ворожі: 150 большевиків

Розположення сил власних: відділ і куц окопані в перстені в ліску між Молодівцями а Брусном-Новим.

Розположення сил ворожих: 1 чота большевиків в силі 50 стр. на лісовій дорозі на схід від нашого перстенья, в Брусні-Н[овім] 50, в Брусні-Ст[арім] 50.

Дня 11.IV.1945 р. відділ большевиків в силі 150 стр. переводив облави в селах: Брусно-Нове, Брусно-Ст[аре], Молодівці та в дооколичних лісах.

О год. 17-ій того дня 1 чота большевиків, яка переходила з Молодівців до Брусна-Нового лісною дорогою на схід від нашого постю, найшла на наш східній перстень. На віддаль 20 м почався бій. Східній перстень сильним вогнем відкинув ворога, який цофнувшись, дальше обстрілював наш перстень, ждучи на поміч з Брусна.

Відділ смерком вицофався в полудневому напрямі поза плечі над'їжджаючої помочі з Брусна, висмикнувся з окруження. В часі відступу впав вбитий чотовий санітар і стрілець.

Власні втрати: 2 вбитих (вбитих залишено на полі бою), 1 кріс,
120 шт. кріс[ової] амуніції, чотова аптека, 6 шт. ґранат[них]
стрілен.

Втрати ворожі: 1 кул[емет] "Дихтярова", 200 шт. кр[ісової]
амуніції.

Писар при КВ

К-р КВ

/-/ Леміш

РЖС, ролька 4, рукопис.

№ 4

1947, січня 6. – Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 01.05.1945 – 15.11.1945.

“Сян”
“Бастіон”

Постій, 6 січня 1947 р.
год 18.00

ОПЕРАТИВНИЙ ЗВІТ
за час від 1.V.1945 – 15.XI.1945

97⁶.

В місяцях травні, червні, липні і серпні оперативних дій не було.

Дня 14/15.IX.1945 р. о год. 1-шій вд. перевів бойову дію в селі Н[ова] Гребля.

Сили власні: вд. 97.

Сили ворожі: 1 батальйон ВП, 18 МО, 30 большевиків.

Розположення сил власних: пвд. 531⁷ наступав на станцію з північного сходу, пвд. 532 і 533 наступали на село. Пвд. 533 наступав з півночі на муровану школу, в якій містився бат[альйонний] штаб ВП. Пвд. 532 наступав з північного заходу і мав завдання опанувати ряд мурованих будинків, в яких містилося ВП.

Розположення сил ворожих: 1 бат[альйон] ВП, кватируючого в школі і прилеглих до школи мурованих забудівлях, 18 [стрільців] МО на станції та 30 большевиків на станції.

Ціллю бойової дії було знищити залізничну станцію, звільнити вивезених насильно на збірний пункт біля станції людей та попереривати телефонічні сполуки.

Дня 14.IX.1945 р. з наказу к-ра “Залізняка” вд. 97 і 98 прибули в ліс біля Бахорів в цілі обговорення плянів бойових дій на Н[ову] Греблю та Олешичі. На відправі к-р “Залізняка” коротко і ясно з’ясував ситуацію, яка заіснувала в терені від кількох днів та наш виступ проти існуючого стану.

По відправі к-рів та плвх з наказу к-ра “Залізняка” сот[енні] плвх провели політзаняття зі стрілецтвом. На заняттю плвх з’ясували стрілецтву ціль бойової дії, при тому закріплюючи їх душі до боротьби з ворогом, який в брудних товарних вагонах позамикав їх батьків, братів та сестер. По переведенню політзанять, кожний

---

⁶ Починаючи з цього звіту, міняється кодове називання відділів. Відділ “Месники-1” означається як 97, відділ “М-2” – як 98, відділ “М-3” – як 97а, відділ “М-4” – як 98а, а відділ “М-5” – як 97б.

⁷ Відповідно до вищеназваної зміни, міняється також означення для чот. Чоти вд. 97 отримали означення 531, 532 і 533; чоти вд. 98 – 534, 535 і 536; чоти вд. 97а – 537, 538 і 539; чоти вд. 98а – 540, 541 і 542; чоти вд. 97б – 543, 544, 545.

стрілець самостійно переглядав свою зброю, стискаючи її в своїй мозольній правіці та ждав наказу, коли буде могли піти в бій та пімститися на ворогові.

Бойову дію на Греблю мав перевести вд. 97. Час бойової дії обох вд. був визначений к-ром "Залізняком".

О год. 20-тій відділи вирушили з місця постою в свої напрями зі своїми завданнями.

Вд. 97 з вихідного положення розчленувався на пвд., які відійшли на свої відтинки діяння. Усі пвд. розстрільною незамітно підсувалися під свої об'єкти. О год. 24.30 усі пвд. підсунулися своєчасно під свої об'єкти, залягли та ждали знаку розпочаття наступу. Знаком наступу мав бути вистріл торпеди. Торпеда була спрямована в шкільний мурований будинок, в якому містився бат[альйонний] штаб ВП. Пвд. 532 і 533 підсунулися під школу і муровані будинки на дуже близьку віддаль на 15 хвилин перед розпочаттям наступу.

О год. 1-шій запалено торпеду, яка не вистрілила. Світло торпеди сталося знаком розпочаття наступу. Пвд. 532 з грімким окликом слава, підбігаючи під муровані будинки, в яких квартирувало ВП, обстрілюючи їх скорострілами та ґранатометним вогнем. Несподіваним та скорим нашим ударом спанікований ворог заметушився в будинках. Наші повстанці закликували ВП до здачі, бо в противному разі підпалять будинки. Як пльх плянували, поодинокі к-ри і стрільці заявляли ВП, що їм в полоні нічого злого не станеться та що УПА не воєє з польським народом, з польським ВП, але з вислужниками Москви, які нищать або карають. Деякі воєки ВП видають зброю і з піднесеними руками здаються в полон. Інші знову втікають в напрями школи. Пвд. 532 здобуває дім за домом, які ворог опускає, а концентрується в школі. На школу наступав пвд. 533. Вже від першої хвилини наступ на школу відбувався під сильним ворожим кулеметним вогнем. Мимо нашого сильного кулеметного та ґранатометного вогню тяжко було викинути ворога зі школи. В цей сам час пвд. 531 непомітно підсунувся під саму станцію і сильним вогнем розігнав стаційну охорону. По опануванню стаційного будинку, демолує його внутрішнє уладження. Опісля попериривав телефонічні дроти, повисаджував рейки та зрізав в проміжку 1 км телефонічні стовпи.

По здемольованню станції пвд. 531 подався в напрямку цивільного табору, який знаходився на полі недалеко станції. В таборі знаходилося кілька тисячів українського населення, яке, зігнане з дооколичних сіл, ждало на транспорти.

Осіння сльота, холод і голод, плач дітей й матерей, тероризування мужчин, наруги й насмішки вартових були щоденним кормом наших виселенців. На вид наших повстанців загорілися очі кривджених людей. Дівчата з радости кидалися в обійми, матері притискали до своїх грудей, а стрільці стискали їм руки. Вже на перші стріли заладована частина виселенців в товарних вагонах викидає

своє майно, помагає палити повстанцям вагони і пакується домів. Виселенцям пильно помагають в цій роботі повстанці. Ці люди, які мали власні, а ще не зрабовані коні, опускають перші станцію. Інші знову розносять своє майно по полі і рівнож опускають станцію.

О год. 4-тій к-р вд. дає умовлений знак ракетою до відступу. Вд. відступає і забирає з собою полонених на постій. Між полоненими знаходиться поручник ВП. На питання пльх "Орлика", які обставини змусили його служити в ВП, поручник відповів, що служив в ВП для того, щоби мені як військовому далось спровадити жінку з Росії, яку вивезено враз зі мною ще в 1939 р. При поручнику знайдено 1000 ам[ериканських] долярів, 12000 поль[ських] зол[отих] та золотий годинник. На питання, звідки він взяв стільки грошей, сказав: "Ці гроші я запрацював в заводі інструкції моторів, де я довгий час працював". При тому заявив рівнож, що служив в легіоні Сікорського. На питання, як він ставиться до нашого революційного руху, відповів: "Я свідомий того, що український революційний рух є правильний і як офіцер з-перед 1939 р., насильно вивезений в ССРСР, власними очима оглядав концентраційні табори, в яких з голоду й холоду гинули тисячі мого й вашого народу". Далі заявив, що він свідомий того, що далі повороту до ВП немає. По переслуханню поручникові і шістьом іншим полоненим видано приватні речі і гроші, забираючи їм тільки зброю, відпущено їх. На дорогу кожному полоненому з осібна приділено по пів бохонця хліба. Через ліс полонених проводжала стрілецька ланка.

Втрати власні: 2 вбитих, 1 ранений, 1680 шт. кріс[ової] муніції, 13 гранат[ометних] стрілен, 2 ручні гранати, 3 пляшки горючого плину, 1 торпеда і 1 ракета.

Втрати ворожі: 8 вбитих, 10 ранених, 7 полонених (в тому 1 поручника і 1 підстаршину), 5 зарядок, 2 ППШ, 4 кріси, 890 шт. кріс[ової] муніції, 200 шт. муніції до ППШ, 1 ракетник.

Знищено 3 муровані будинки, залізн[ичну] станцію враз з уладженням, 4 пари рейок, 20 телефонічних стовпів та 15 вагонів.

Дня 21.IX.1945 р. о год. 22-ій вд. спалив с. Старе Село, якого населення вивезено до УРСР. Село спалене 80%. О год. 23-ій вд. вернув на своє місце постю.

Дня 3.X.1945 р. пвд. 533 зробив засідку на шосі Олешичі - Диків на ВП. О год. 15-тій згаданю шосою переходило ВП в силі 50 вояків з Олешич до Дикова. Пвд. 533 підпустив ВП на дуже близьку віддаль та відкрив по ньому вогонь. Ворог кинувся врозтіч, залишаючи на шосі своїх вбитих.

Втрати власні: 50 шт. кріс[ової] муніції.

Втрати ворожі: 4 вбитих, 4 кріси, 750 шт. кріс[ової] муніції.

Вночі з 5/6.X.1945 р. пвд. 531 спалив село Павлову, а пвд. 532 і 533 спалили с. Теплиці. Населення тих сіл виселено. Села спалено 70%. В Теплицях роззброєно двох міліціантів, які вистрілювали по селі, забрано від них зброю, а їх відпущено.

Населення сс. Дібчі і Стежок звернулося до к-ра вд. "Шума" з проханням допомогти в часі копання бульби. Польські банди не дозволяли українському населенню збирати осінні плоди, мотивуючи тим, що населення повинно було виїхати до УРСР.

Дня 10.X.1945 р. к-р вд. "Шум" вислав пвд. 531, який поробив застави на Дібчі і Стежках, уможливлуючи в цей спосіб збирання плодів. Пвд. 531 робив застави в згаданих селах через кілька днів.

Дня 12.X.1945 р. наша застава в с. Дібчі зловила польського узброєного бандита, який вів розвідку в терені. Зброю забрано, а бандита зліквідовано.

98.

Дня 15.IX.1945 о год. 1-ій вд. 98 перевів бойову дію на місточко Олешичі. Ціллю бойової дії було здобути та здемолювати залізн[ичну] станцію, звільнити українське населення зі збірного пункту та попереривати телефонічні сполуки.

Сили власні: вд 98

Сили ворожі: 1 батальйон ВП, 100 НКВД, 30 СОК.

Розположення сил власних: пвд. 536 наступав на станцію з південного сходу, два пвд. 534 і 535 наступали на Олешичі з південного і північного заходу.

Розположення сил ворожих: 1 батальйон ВП, розташований в Олешичській Волі, 100 НКВД у фільварку в Олешичах, 30 СОК на станції.

Дня 14.IX.1945 р. к-р вд. "Туча" стягнув розчленований вд. біля с. Бахорів на Грибову Гору. На згаданій горі знаходився вд. 97, к-р куреня "Залізник". Сейчас рано к-р "Залізник" відбув відправу з командним складом. На відправі обговорив ціль та дальший плян бойових дій на Олешичі й Греблю.

О год. 18-тій проведено політзаняття у відділах. На заняттях плвх покликували стрільців до оборони своїх рідних, які [ко]нають в брудних зимних товарних вагонах і ждуть їх рятунку. Стрільці, слухаючи слів плвх, стискали в своїх мозольних правицях зброю і думками линули там, де блимали огники, біля яких розігрівали свої скостенілі рученята маленькі їх братчики і сестрички. По політзаняттях відділи приготувались в дорогу.

О год. 20-тій вд. 98 вирушив з місця постю в напрямі [на] Олешичі. Цілістю вд. перемашеровував через с. [Старе][Село]. У кожного

повстанця на руїницький вид села стиснулось в серці. Село, в якому недавно гуділо життя як в улю, неначе вимерло. Нігде не чути людської мови. Де-не-де чується скавуління пса та м'явкіт kota. В[ідділ] перемашеровує село. За селом розчленовується на поодинокі підвідділи, які мають зокрема виконати свої завдання. Кожний пвд. своєчасно наближається на свої відтинки діяння. На віддалі вже около 2-ох км від міста було видно огники, які палили наші батьки, розташовані на пасовиську біля станції. Час від часу пробивається крізь нічну тишу іржання коней, рев корів. Повстанці без наказу приспішають кроку. Уже до їх ух долітає плач дітей та зойкіт матерей. Кожна хвилина маршу відкриває перед повстанцями жахливий образ. Перед станцією на пасовиську простягається величезний табір нашого населення. Докоला табору проходжуються стійкові. З табору долітали до ух повстанців лайки стійкових, крики тероризованих мужчин, плач жінок та ридання дівчат. Докоला невеличких огників місили болото невинні діти. І мимоволі приходили на думку неронські звірства на невинних християнах.

Під прикриттям темної ночі тихо та чуйно підсувалися повстанці вперед. Ще кілька хвилин і кожна частина на своєму відтинку діяння. Ще кілька хвилин і кожний з повстанців буде могти пімститися за наруги та кривди свого народу. Своєчасно пвд. підсунулися на близьку віддаль від ворожого рубіжа, де залягли і ждали назначеного знаку розпочаття наступу. Вкінці темну глуху ніч розсіює блиск запаленої та страшний рев летючої торпеди в напрямі будинку, в якому містився штаб оперативної групи. Одначе торпеда не здетонувала. За кілька секунд випущено другу торпеду, яка пролітає намічений об'єкт. На вистріл торпеди на всіх відтинках розпочато наступ. Пвд. 536 сильним вогнем обстрілює станцію, яку по кількох хвилинах здобуває. Станційна охорона в числі 30 стр[ільців] непомітно розбігається. На станції витягнуто з пивниці 3 уряднички-совітки, які провірено і відпущено. При відпущенні згаданих урядничок вказано на знущання [над] українськ[им] народ[ом] сталінськими заушниками. При тому запитано їх, чи вони, по національності українки, не відчувають тих страждань? Уряднички плакали й оправдували свою безсильність в будь-якій допомочі виселенцям. Рівнож заявили, що ніколи не сподівалися так прихильного наставлення до них, яке виказали наші повстанці. Політвиховник "Палій" заявив їм, що УПА бореться зі сталінськими вислужниками, які нищать український нарід на усіх відтинках українських земель і накликає усі народи до боротьби з большевицькою потворою, яка поневолила багато народів східньої і середньої Європи.

На станцію нанесено соломи і підпалено. З двірця станції гранатометним вогнем обстріляно большевиків у фільварку.

Сот[енний] плвх. з чотовими плвх відійшли до населення. Свист куль, гук ґранат, іржання коней, рик корів, бляння овець, плач

дітей, стогін старців, розпука матерей – це все творило пекло на землі. Політвиховники почали успокоювати людей, переходячи з місця на місце. Одначе тяжко було кільком пльх успокоїти розкидану по пасовиську кількатисячну товпу народу. До помочі пльх прийшов пвд. 531 зі станції, яка була вже в огні. Пвд. почав помагати людям пакувати їхнє майно на фіри. Одні вивозили своє майно фірами, другі носили на плечах, так що по кількох годинах люди розійшлися по полі й на станції не було вже нікого.

Два вд. 535 і 534 наступали на Олещицьку Волю, в якій квартирува[в] 1 батальйон ВП. Пвд. 535 наступав з південного заходу, а пвд. 534 з північного заходу. Уже перед вистрілом торпеди завважили наші повстанці снуючіся ворожі постаті по селі. В селі був гамір, а поза селом стали стійки. На стріл торпеди стійки повтікали, а в селі як був рух, так все завмерло. Повстанці почали наступ. Ворог, який цьої ночі був в поготівлі, зайняв становища. Першим наступом вдалося виперти ворога з його становищ. Повстанці з грімким окликом "Слава" вдираються в село. Почалася завзята вулична боротьба. Спанікований ворог рішучим і сильним нашим ударом, відстрілюючись відступає вглиб села. ВП алярмує о поміч. З помічю приходять їм большевики з фільварку. Ворог починає обстрілювати повстанців гранатометним вогнем (гранат[омет] 82-а). Наша гранатометна ланка цільним гранатометним вогнем в ворожі об'єкти посилює наш наступ. Пвд. 535 доходить вже до половини села. ВП починає відступати з села в місто. Пвд. 534 вдаряє з півночі в село та нав'язує бій з большевиками. На обох відтинках загорілася завзята нерівна боротьба. Наші повстанці, мимо сильного ворожого спротиву та численної переваги, йдуть безнастанно вперед. Вперед жене їх не наказ командира, але жажда пімсти за ці всі кривди і наруги народу. В цій завязтій боротьбі на полі бою паде тяжко ранений к-р пвд. 535 "Коваленко". Одначе це не зражує стрільців. Вони на своїх становищах завзято б'ються дальше. Тяжко раненого к-ра "Коваленка" виносять стрільці за село. Важко ранений в грудну клітку (правий бік) к-р "Коваленко" останній ще раз глядить на своїх стрільців і шепотом дає послідний їм наказ: "Не стійте наді мною, а спішіть чим скорше до своїх і бийте ворога не за мої рани, а за рани нашого народу". При раненім командирі лишається санітар "Голота", а решта відходять на свої становища. До тяжко раненого к-ра "Коваленка" прибігає к-р вд. "Туча" та бунчужний "Гамалія". В цьому моменті паде поміж них гранатометне стрільно, яке вбиває санітара "Голоту" та важкораненого к-ра "Коваленка", а раниць важко к-ра "Тучу" та бунчужного "Гамалію". В цьому моменті, коли на полі бою лежить вбитий к-р підвідділу, а коло нього важко ранені к-р вд. "Туча" та бунчужний "Гамалія", наші повстанці дальше витискають ворога з решти села до міста. Нараз важко ранений к-р "Туча" дає ракетою знак відступу. Повстанці відв'язуються з бою і пляново починають відступати. Побачивши це, ворог починає сильний протинаступ, не даючи можности забрати з поля бою вбитих.

Вд. 98 о год. 4-тій відступив та з раненими відійшов на своє місце призначення.

Втрати власні: 3-ох вбитих, 4 ранених.

3.200 шт. кріс[ової] муніції, 60 гранат[ометних] стрілен, 51[...], 10 ручних гранат, 3 ракети та 2 торпеди.

Втрати ворожі: 30 вбитих, 65 ранених.

2 телефон[ічні] апарати, здемольовано станц[ійний] будинок. Крім цього знищено на відтинку 1 км телефонічні стовпи.

Дня 1.X.1945 р. пвд. 534 і СКВ перевели бойову дію на залізничний міст біля Н[ової] Греблі. Ціллю бойової дії було вимінувати залізн[ичний] міст, унеможливаючи в цей спосіб вивіз українців до УРСР. О год. 21-шій пвд. 534 враз з СКВ відійшли з місця постою в напрямі залізн[ичного] мосту. О год. 22-тій пвд. враз з СКВ підсунулися під залізн[ичний] міст з північного і південного заходу, висилаючи перед тим заставу від станції Н[ової] Греблі. ВП, яке було сильно обункроване на мості, не спало, а було в гострому поготівлю. Як тільки ворожа стійка зауважила наших повстанців, заалармувала мостову охорону, яка відкрила по наших сильний скорострільний й гранатометний вогонь. Декілька разів наші групи намагалися наступати, однак ВП сильним вогнем з бункрів їх відкинуло. Витворилася безнадійна ситуація і пвд. враз з СКВ під сильним ворожим обстрілом вицофалися.

Втрати власні: 400 шт. крісової амуніції.

Втрати ворожі: невідомі.

Дня 6.X.1945 р. вд. 98 перевів бойову дію на залізничний міст біля Н[ової] Греблі.

Сили власні: вд. 98 і 1 СКВ.

Сили ворожі: 200 ВП в Новій Греблі, 50 ВП як мостова охорона.

Розположення сил власних: пвд. 534 і 535 наступали на залізничний міст зі сходу вздовж ріки Любачівки, пвд. 536 наступав на с. Н[ову] Греблю зі сходу.

Розположення сил ворожих: 200 ВП розташованих по хатах в селі, 50 ВП в бункрах на мості.

О год. 19-тій вд. 98 сейчас з місця постою розчленувався на 2 підгрупи і вирушив в двох напрямках на Греблю. Пвд. 536 підсувався в напрямі с. Н[ова] Гребля, а пвд. 535 і 534 підсувалися на залізничний міст біля Н[ової] Греблі. Пвд. 536 мав за завдання непокоїти ворога в селі, а інші пвд. мали здобути міст та його вимінувати.

О год. 23.30 обі групи розстрільною з вихідного положення підсунулися на свої відтинки діяння. На дуже близькій віддалі

пвд. 534 і 535 залягли, дожидаючи групи мінерів, яка посувалася ззаду пвд.

О год. 24-ій з окликом "Слава" розпочато наступ на залізничний міст. По наступаючих ворог відкрив сильний скорострільний та гранатометний вогонь з бункрів. В наступі з нашої сторони пануть ранені. Перший наш наступ відкинений. Витворилася безнадійна ситуація. Сильно обункрований ворог безупинним гураґанним вогнем скорострільів і тяжких гранатометів обстрілював поле бою, яке було відкрите та з добрим обстрілом для ворога. Під сильним ворожим вогнем пвд. забирають своїх ранених і відступають.

Пвд. 536 на перші стріли на мості почав обстрілювати ворога в селі. Ворог відповідає на наш вогонь ще сильнішим вогнем. Вив'язується сильна перестрілка, яка триває до двох годин. Спроби вдертися в село були відкинені гураґанним скорострільним і гранатометним вогнем. Бачучи безнадійність дальшої боротьби, пвд. відступає.

Втрати власні: 6 ранених з вд. 98, 5 ранених, 1 вбитий з СКВ, 2000 шт. кріс[ової] амуніції.

Втрати ворожі: 5 вбитих, невідома скількість ранених.

Вночі з 23/[2]4.IX.1945 р. пвд. 536 вд. 98 та пвд. 539 вд. 97а перевели бойову дію на с. Кобильницю.

Сили власні: 2 рої пвд. 536 вд. 98 та 2 рої пвд. 539 вд. 97а.

Сили ворожі: 200 ВП і 50 большевиків.

Розположення сил власних: пвд. 536 наступав на школу з півночі, пвд. 539 наступав на село зі заходу на схід.

Розположення сил ворожих: 200 ВП, розташованого по селі, 50 большевиків в школі.

Дня 22.IX.1945 р. оба к-ри пвд. "Дуб" і "Голуб" одержали наказ від своїх к-рів вд. спалити село Кобильницю, якого населення вивезено до УРСР. Час бойової дії був визначений на год. 20-ту. Розвідку мав вести к-р пвд. "Дуб".

Дня 23.IX.1945 р. оба пвд. злучилися разом в Кобильницькому лісі в цілі обговорення пляну наступу на Кобильницю. Сумерком донесла розвідка к-рові "Дубові", що в селі Кобильниці знаходиться 50 ВП, яке квартирує по хатах.

О год. 18-ій оба пвд. вирушили з місця постою в напрямі Кобильниці. З вихідного положення оба пвд. розійшлися й розстрільною посувалися на свої відтинки діяння. К-р "Голуб" підсувався полем з півночі на школу, а к-р "Дуб" знову підсувався на село із заходу.

Скоро вечором біля год.18-ої до с. Кобильниці приїхало 150 ВП і 50 большевиків. Про нові ворожі сили наші пвд. не знали. О год. 20-ій пвд. 539 непомітно ввійшло в село, ліквідуючи без стрілу ворожу стійку. В селі був гамір. Пвд. посувається обережно

селом вперед. В селі натрапляє на ворожу стежу, яку обстрілює. Ворожа стежа подається взад та залишає становище. Починається перестрілка. Ворожій стежі надходить поміч. Вив'язується бій. Пвд. декілька разів намагається наступати, одначе ворог сильним вогнем здержує його. В другому наступі падає вбитий скорострільчик пвд. Поле бою освічують горючі будинки, запалені від куль. ВП починає забігати пвд. з півдня. К-р пвд. "Дуб" дає наказ відступати.

Пвд. 536 сильним скорострільним вогнем, на перші стріли в селі, обстрілює школу. Большевики, які знаходилися в школі, почали відстрілюватися. Частина ВП, що знаходилася біля школи, почала заходити пвд. з боків. Пвд. відчиняє сильний вогонь по них і відступає в ліс. В часі відступу падає вбитий на полі бою к-р пвд. "Голуб". За відступаючими пвд. ворог пустився в погоню.

В тому часі на поміч ВП в Кобильниці над'їхало ВП з Великих Очей й Лукавця. Над'їжджаюча поміч завважила на освічених полях узброєних людей, думаючи, що це "бульбовці"⁸, відкрила по них вогонь. Вив'язалася між ВП сильна перестрілка, яка тривала біля години. По обох сторонах були трупи й ранені.

Втрати власні: 2 вбитих, 200 шт. кр[ісової] амуніції.
Втрати ворожі: 1 вбитий, а решта втрат невідомі.

Дня 10.X.1945 р. 2 рої пвд. 534 вимінували залізничний міст, залізньо-бетонний, довжини около 8 м, біля Бобрівки.

О год. 21-шій к-р "Дубенко" вийшов з двома роями з місця постю в напрямі Бобрівки. Уже о год. 22-ій, висилаючи заставу під Бобрівку, був з мінерами на мості. Почато роботу. Одні стрільці підносили вибуховий матеріял, другі джаганями продовбували діри в мостовому причілку, знову інші приготовлювали місце на підложення мін під рейки. Коли вже все було готове, к-р "Дубенко" найперше вложив 75 кг міну в причілок мосту, а опісля доложив дві міни по 50 кг в рогах мосту, а наверх мосту під рейки підложив 50 кг міну і 3 талер-міни. Усі міни получено скоропальним шнуром з линою в причілку мосту. По заложенню мін стрільці відступають від мосту, а при мінах залишається сам к-р "Дубенко". К-р "Дубенко" запалює часовий шнур і відбігає від мосту. По хвилині наступила детонація. На вибух мін на мості зі станції в Бобрівці повтікала СОК.

Міст знищено в 70%. Зужито 225 кг вибухового матеріялу та три талер-міни.

Втрати ворожі: 1 залізньо-бетонний 8 м міст, знищений в 70%, 2 пари рейок, 20 телеграфічних стовпів.

---

⁸ "Бульбовцями" поляки називали вояків УПА і членів українського підпілля.

Дня 13.X.1945 р. два рої пвд. 534 докінчили мінування залізничного мосту біля Бобрівки. При другому мінованню висаджено ще залишений мостовий причілок, так що міст цілковито впав. Зужито 50 кг міну.

Дня 13.X.1945 р. пвд. 535 зробив засідку на дорозі Козаки – Н[ова] Гребля. На підставі розвідки к-р вд. "Балай" довідався, що цивільне польське населення під охороною ВП забирають з Козаків залишене українським населенням майно. К-р "Балай" з пвд. 535 непомітно підсунувся під село, де на дорозі Козаки – Гребля підібрав місце на засідку. По підобранню місця, к-р "Балай" дав наказ стрільцям покопати становища. Сам ходив від стрільця до стрільця, провіряючи становища.

Около год. 10-тої з напрямку Н[ової] Греблі показалося декілька фір, які їхали в напрямі Козаків. Тоді к-р "Балай" дав наказ залягти в становищах та ждати на під'їжджаючого ворога. По кількох хвилинах можна було вже точно обчислити, скільки було фір. Усіх фір було 15-цять, а на кожній фірі, крім цивільного фірмана, сиділо по кількох вояків ВП. Ворога підпущено на віддаль 20 м. З цьої віддалі відкрито по фірах сильний вогонь зі всьої зброї. Перші фіри враз з ВП були цілковито зліквідовані. Задні фіри почали втікати стрімголов до Н[ової] Греблі. Заалярмоване ВП в Греблі почало обстрілювати наші становища гранатометним вогнем, висилаючи рівнож одну частину в погоню за пвд., який по 5-хвилиннім бою сейчас вицофався в ліс. Ворожа погоня була безуспішна. Пвд. спокійно відійшло на своє місце призначення.

Втрати власні: 300 шт. кр[ісової] муніції.

Втрати ворожі: 15 вбитих, 20 ранених, 5 пар коней (вбито).

Дня 18.X.1945 р. пвд. 535 спалив решту українських забудувань в Німстові, якого населення вивезено до УРСР.

О год. 21-шій пвд. [у]війшов до села Німстова. Сейчас по вході в село оголосив цивільному польському населенню, яке замешкало українські хати, щоби винесло своє майно, бо буде палити українські хати. При виношуванні майна цивільному населенню помагало стрілецтво. Пвд. 535 з обох сторін запалили село, залишаючи польські забудовання.

О год. 24-тій пвд. 535 опустив село.

Дня 12.X.1945 р. пвд. 535 спалив присілок Сухої Волі Онишки, якого населення виселено до УРСР. Присілок спалено 100%.

Дня 12.X.1945 р. пвд. 535 спалив присілок Сухої Волі Козаки, якого населення вивезено до УРСР. Присілок спалено 100%.

Дня 21.X.1945 р. 1 рій пвд. 536 зробив засідку на шосі Олешичі – Ярослав біля Бахорів.

О год. 12-тій розвідка донесла, що в селі Жапалівській Вільці знаходиться 3-ох большевиків (НКВД), які грабують селян.

К-р вд. 98 "Балай" вислав сейчас на шосу під Бахори один рій, який о год. 12.30 зробив засідку. Вже о год. 13-тій з Жапалівської Вільки над'їхало фірою трьох НКВД. Рій підпускає фіру на віддаль 20 м і відчиняє по ній вогонь. Два НКВД паде з фіри вбиті, а 1 ранений на фірі почав втікати. Рій пустився в погоню. На Липині ловить большевика, якого ліквідує, а фіру забирає з собою.

Втрати власні: 50 шт. кр[ісової] муніції.

Втрати ворожі: 3-ох вбитих, 1 кулемет діхтярова з трьома дисками, 1 кріс, 2 ППШ, 1 віз з двома кіньми й упряжжю.

Дня 23.X.1945 р. група мінерів вд. 98 вимінувала залізничний залізньо-бетонний міст довжини 5 м на шляху Любачів - Ярослав біля Загороди.

О год. 9-тій група мінерів без жодних перешкод прибула з вибуховим матеріалом до мосту біля Загороди, висилаючи перед тим обсервацію від Бобрівки й Н[ової] Греблі.

Трьох мінерів піднесло вибуховий матеріал під міст, двох знову приготувало місце для заложення міни. По кількох хвилинах [100] кг міна була вложена на своє місце. Міну заложено й відступлено. По кількох секундах міна вибухнула й знищила на 80% згаданий міст. По детонації стягнуто обсервації і відступлено на своє місце постою.

Втрати власні: 100 кг вибухового матеріалу.

Втрати ворожі: залізничний міст знищений 80%, 2 пари рейок, [...] телефонічних стовпів.

Дня 24.X.1945 р. група мінерів вимінувала бетонний залізничний міст довжини 4 м на шляху між Олешичами а Сухою Волею. На міст група мінерів прибула о год. 24-тій, висилаючи в часі перемаршу забезпечення з двома скорострілами від Олешичі - Сухої Волі. Група мінерів протягом 5 хвилин висадила місток в повітря, зживаючи при цьому 150 кг вибухового матеріалу. По детонації к-р мінерів провірив, як і наскільки знищений [міст] та дав знак до відступу. Група мінерів відійшла на своє місце призначення.

Втрати власні: 150 кг вибухового матеріалу.

Втрати ворожі: знищення містка в 100%, 2 пари рейок, [...] телефонічні стовпи.

Дня 29.X.1945 р. група мінерів вд. 98 вимінувала поїзд на залізничному шляху Бобрівка - Коріниця.

Вночі з 28/[2]9.X.1945 р. група мінерів відійшла з місця постою в напрямі Кор[і]ниці. О год. 2-гій група була вже біля залізничного шляху між Бобрівкою а Кор[і]ницею. Тут к-р мінерів "Дубенко" піднайшов поблизу залізничного шляху місце для законспірування групи на день, вислав обсервацію від Бобрівки і Кор[і]ниці, а з рештою мінерів пішов на залізничний шлях і почав працю. Враз з мінерами викопав між рейками діру на міну, приготував шнур,

зложив і загострив міну, а опісля добре замаскував міну та шнур, який допровадив в куці, де мінери мали дождати поїзду. По тяжкій двогодинній праці усе було закінчено і обсервацію стягнуто. Тому що терен був безлісний, група мінерів укривалася біля 150 м від рейок в маленьких куцах. В великому напруженні мінери ждали на поїзд. Кожний свист чи сигнал напружував нерви стрільця[м]. Нарешті благословилося надії. К-р дав наказ мінерам лежати без найменшого порушення, щоби люди, які будуть переходити в одну чи в другу сторону, не завважили їх. Усі стрільці враз з командиром неначе завмерли. Маленькі галузки ледве прикривали стрільців, які ждали нетерпеливо залізної пантери, яка мала під'їхати по безборонний український нарід. В такому напруженні мінери ждали до год. 8-ої ранку. Около год. 8.00 на станції в Бобрівці засвистав поїзд, який так довго був жданий. Залізна пантера сунулася поволі й обережно, неначе прочувала свою послідну подорож. К-р "Дубенко" держав сам шнур від міни в своїй правиці. Машина ледве-ледве посувалася вперед. Вже перед самою міною звільнила цілком. Душа мінерів завмерла. Усе пропало. Огорнула усіх лють. Одначе машина знову застогнала й посунулася ще декілька метрів вперед. Того нашим мінерам було й треба. Машина якраз наїхала на міну. К-р "Дубенко" стягнув обома руками енергійно шнур, міна здетонувала. Гук здетонованої міни раз на завсігди приглушив шипіння машини. Машина враз з трьома вагонами опинилася в рові. В цю хвилину з задніх вагонів, в яких їхало військо, відчинили вогонь по наших становищах. Наші мінери почали обстрілювати ВП в вагонах. Почалася кількохвилинна перестрілка. ВП позіскакувало з вагонів, зайняло становища в ровах і почало сильним вогнем обстрілювати відступаючу нашу групу. Група мінерів стрибками вицофалася з поля обстрілу без жодних втрат.

Втрати власні: 50 шт. кр[ісової] муніції, 150 кг міна.

Втрати ворожі: 1 паровіз і 3 вагони (цілком знищені), 8 вбитих, 15 ранених.

Дня 9.XI.1945 р. два рої пвд. 534 звели оборонний бій в селі Бахори.

Дня 8.XI.1945 р. згадані рої були заняті при маґазинуванні зимоприпасів. Вечором цього дня оба рої прийшли в село Бахори на вечерю. По вечері стрільці відійшли на відпочинок до стодоли, виставляючи коло себе алярмового.

Дня 9.XI.1945 р. около год. 4-тої непомітно під с. Бахори під'їхало два авта ВП в силі 60 вояків. Авта задержалися під лісом, а ВП потайком окружило село. Коли цивільна обсервація дала знати нашим стрільцям о рухові авт, оба рої сейчас опустили місце посткою й вийшли на дорогу. В темноті ночі рої згубили лучність, так що один рій вицофався в північному напрямі на край лісу, а другий подався в східньому напрямі села, де найшов на ворожу заставу. Ворог почав ракетувати і обстрілювати

наших. Згаданий рій відкрив по ворогові вогонь, перебиваючись через ворожу заставу. Трьох знова стрільців цього роя почали відступати в село. Решта роя пробилася крізь заставу і відійшла в ліс. Ворог пустився в погоню за згаданими трьома стрільцями і один з них вибіг зі села на поле, де поцілений ворожою кулею впав вбитий, а двох злапано живими.

Втрати власні: 1 вбитий, 2 полонених, 50 шт. кр[ісової] муніції.

Дня 10.XI.1945 р. пвд. 535 знищив деревляний міст на р. Любачівці довжини 20 м на шосі Ярослав – Любачів. О год. 21-шій пвд. 535 підійшов до мосту, поробив застави на шосі [з] Жапалова і Вільки-Жапалівської. Опісля, решта пвд. почала розбирати міст і впускати в воду. Праця при розбиранню мосту тривала до год. 5-тої раня. Год. 5.00 рано стягнуто застави і відмашеровано на своє місце призначення.

Міст знищено в цілості.

Дня 10.XI.1945 р. рій пвд. 536 спалив частину с. Сухої Волі, з якого мешканці виїхали до УРСР.

О год. 20.00 рій непомітно розстрільною підсунувся під північно-західню частину села, висилаючи рівночасно заставу від Олешич і церкви. В південно-східній частині села квартирувало ВП в силі 200 вояків. Пвд. миттю почав палити село від церкви (з середини села), посуваючися в напрямі північно-західньому. Заки ворог зорієнтувався, майже ціла північно-західня частина села була вже в огні. Ворог почав обстрілювати пвд. гранатометним і скорострільним вогнем. По виконанні завдання, пвд. вицофався і відійшов в своєму напрямі. Північно-західня частина села була в 100% спалена.

Дня 10.XI.1945 р. пвд. 535 спалив присілки Н[ової] Греблі: Закіпці, Солтиси, Ігнаші, яких мешканців виселено до УРСР.

Пвд. розчленувався на рої. О год. 19.00 кожен рій відійшов на свій відтинок діяння. О год. 21 усі присілки були вже в огні. ВП, яке квартирувало в Н[овій] Греблі, почало гранатометним вогнем обстрілювати усі присілки. Пвд. виконав завдання. Присілки спалено в 100%.

Дня 12.XI.1945 р. пвд. 536 спалив села: Ялину, Липтину, Томс[и], яких населення вивезено до УРСР. О год. 19-тій пвд розчленувався на три групи, які відійшли на свої відтинки діяння. Усі села спалені 90%.

97а.

Дня 19.IX.1945 р. пвд. 538 враз з СКВ вимінували залізничний міст біля Верхрати на шляху Горинець – Рава-Руська. Вечором около год. 18.00 два рої пвд. 538 під командуванням к-ра "Сурми" прибули на постій СКВ. Тут к-р "Сурма" зорганізував групи і

оплянував плян вимінування мосту. Разом з СКВ відійшов в напрямі Верхрати. Група СКВ мала за завдання зрізати телефонічні стовпи, попереривати телефонічні сполуки на відтинку 1 км на залізничному шляху по обох сторонах станції Верхрати. Пвд. знову мав завдання виміновати залізньо-бетонний міст на залізничному шляху біля Верхрати, поробити застави від Горинця, Рави-Руської та Завалля (2 км від кордону).

О год. 21.00 пвд. був вже на 300 м від мосту, де на полі поскидав вибуховий матеріал і розіслав застави. СКВ відійшов зараз з місця постою на свої відтинки діяння. Пвд. обережно розстрільною підсунувся під міст. Група мінерів приготувляла вибуховий матеріал, який стрільці приносили з поля. Коли все було вже готове, тоді мінери почали вкладати міни під міст. На правий причілок мосту вложили 2 в'язанки стрілен по 3 стрільна ваги 45 кг. Опісля заложено дві в'язанки стрілен тої самої скількості і ваги на лівий причілок мосту. Під бетоновий середущий філяр, який мав два метри grubини, підложено дві в'язанки по два стрільна ваги 25 кг. Накінець вложено в рогах причілків по одній в'язанці по три стрільна. Коли все було приготоване, приступлено до вимінування. Поодинокі в'язанки мін розірвали цілковито міст довжини 20 м. СКВ перерізав на відтинку 1 км усі телефонічні стовпи, перериваючи телефонічні сполуки.

О год. 2.10 пвд. 538 стягнув застави і враз з СКВ відійшли на свій постій.

Втрати власні: 22 стрільна по 45 кг.

Втрати ворожі: залізньо-бетонний міст знищений в 100%, 20 телефонічних стовпів, 4 пари рейок.

Дня 17.IX.1945 р. о год. 22.00 ланка мінерів вд. 97а закопала на шосі Любачів – Дахнів 5 кг міну. Слідуючого дня на заложену міну наїхало тягарове авто, на якому їхало трьох функціонерів УБП. Від вибуху міни авто було знищене. На авті згинуло трьох УБП.

Втрати власні: 5 кг міна.

Втрати ворожі: 3-ох вбитих, одне авто знищене.

Дня 25.IX.1945 р. пвд. 538 враз з сот[енним] почотом перевів бойову дію на село Горинець. Пвд. командував к-р вд. "Умань". До помочи в характері теренових забрав к-р "Умань" 5 стр[ільців] з СКВ.

О год. 21.00 пвд. 538 вирушив з місця постою в напрямі Горинця. Уже в марші к-р "Умань" розчленував пвд. на дві групи. Завданням першої групи було знищити муровані будинки, друга група мала палити залишені українським населенням забудування.

Біля год. 24.00 обі групи дійшли на свої відтинки діяння. Група перша [в]війшла в Горинець, висилаючи застави від станції й Радружа, друга група, входячи в Горинець, виставила обсервацію

на дорозі від Башні. Точно о год. 24.00 почали обі групи виконувати свої завдання.

Перша група увійшла в центр села без жадного ворожого стрілу. Місцевий МО і СОК в силі 30 осіб заховаляся в селі. К-р "Умань" дав наказ мешканцям виносити своє майно з мурованих будинків, бо за кілька хвилин будинки ці будуть спалені. Сам к-р "Умань" підійшов під одноповерхову школу, з якої вийшла жінка управителя школи на руках з дитиною. К-р "Умань" успокоював перелякану жінку та казав їй виносити своє майно зі школи. Жінка почала просити к[оманди]ра, щоб їй дав більше часу на виношення речей з кімнат, бо вона сама. К-р "Умань" погодився на це, взяв від жінки дитину на руки, а стрільцям наказав помагати самотній жінці виносити речі. По винесенні приватних речей підложено під школу міну, від вибуху якої загоріла школа. Крім школи здемольовано мурований театр, кошари, збірну громаду та інші муровані будинки, в яких часто квартирувало ВП.

Друга група палила західню частину Горинця, яку замешкувало українське населення, вивезене попередньо до УРСР. Деякі українські хати були замешкані цивільним польським населенням, якому дозволено забрати своє майно, а хати запалено. Спалено в загальному около 70% українських забудовань.

О год. 2.00 пвд. 538, стягнувши застави та обсервації, опускає Горинець. В часі відступу пвд. МО і СОК повилазили зі своїх нір і почали обстрілювати відступаючий пвд. Задне обезпечення віддало декілька стрілів в напрямі ворога й пвд. відійшов на своє місце призначення.

Втрати власні: 50 шт. кр[ісової] муніції.

Втрати ворожі: здемольовано 5 мурованих будинків, спалено біля 80 укр[аїнських] забудовань.

Дня 19.IX.1945 р. рій мінерів пвд. 537 знищив залізничний міст на залізничному шляху Любачів – Горинець біля Залужа.

О год. 23.00 рій мінерів підійшов на 200 м від мосту, висилаючи обсервацію від Любачева і Башні. Мостова охорона, яку повнили цивілі, повтікала без стрілу. Рій мінерів підійшов на міст, поперекиривав телефонічні сполуки, а опісля почав підкладати міни під міст. Під дві головні і дві бічні траверси підложено по 15 кг толу. Поодинокі в'язанки толу получено скоропальним шнуром. Опісля запалено міну часовим шнуром. Наступила детонація, міст впав в ріку Солотву.

Втрати власні: 60 кг толу.

Втрати ворожі: залізничний міст, 10 телефонічних стовпів, 4 па-ри рейок.

Дня 6.X.1945 р. ланка мінерів від вд. 97а вимінувала бетоновий міст на шосі Горинець – Хотилуб в с. Подемщині. Під місток підложено 15 кг міну, яка детонуючи знищила його в 100%.

Тої самої ночі та сама ланка мінерів знищила деревляний місток на залізних траверсах довжини 8 м на шосі Брусно – Чесанів біля с. Хотилюба. Зужито 15 кг толу. Міст повністю знищено.

Дня 6.X.1945 р. пвд. 539 вимінував деревяний міст у Верхраті довжини 8 м. Міст знищено в 100%, зужито 20 кг толу.

Дня 8.X.1945 р. пвд. 537 зліквідував большевицького майора Цекіна⁹, начальника виселенчої комісії на Любачівський район в Новому Селі.

Сумерком дня 8.X.1945 р. розвідка донесла, що з Любачева до Нового Села приїхав начальник виселенчої комісії на Любачівський район, майор Цекін. Разом з ним приїхало 15 большевиків охорони.

В лісі біля Нового Села квартирував тоді пвд. 537. Про приїзд Цекіна до Нового Села донесла розвідка к-рові пвд. "Гонти". К-р "Гонта" зібрав пвд. і спільно з кількома стрільцями СКВ та СБ підійшов під Нове Село. Один рій післано на заставу від Чесанова, решта повстанців ввійшли в село. Про місце перебування Цекіна й його людей докладно ніхто не знав. К-р "Гонта" дав тоді наказ стрільцям перевірити усі господарства в цьому відтинку села, де на підставі розвідки мав заквартирувати майор зі своєю охороною. Повстанці обережно й докладно перевірювали господарство за господарством. Коли стрільці підійшли до одної хати, почули з неї голос: "Кто есть?" Стрільці завважили через вікно постать большевика. Хату миттю окружено зі всіх сторін. В цій хаті якраз квартирував майор Цекін. Він підійшов до дверей, відчинив їх і ще раз поспитався: "Кто есть?" У відповідь йому посипалися стріли. Від запальних куль загоріла хата. Цивільним особам дано змогу вийти з горючої хати. Майорові запропоновано здатися, на що він відповів стрілами. Тоді до горючої хати вкинено три ручні ґранати, які важко ранять майора, а легко його чуру. Легко ранений чура Цекіна вийшов з горючої хати і здається нашим. За ним виходить з хати Цекін. К-р "Гонта" зі словами: "Здайся, нічого тобі не буде", підсувався до нього. Майор в цей час нецільно стріляє до к-ра "Гонти", а сам з думкою втечі крізь вогонь, вертає до горючої хати, де згорів. Решта большевиків з охорони Цекіна, що квартирувала в stodолі, під прикриттям темної ночі втекла на поле. Одного ще зловлено.

Втрати власні: 1 легко ранений, 200 шт. кріс[ової] муніції, 3 ґранати.

Втрати ворожі: 1 вбитий (майор Цекін), 2 [...] полонених віддано СБ, 1 кулем[ет] Діхтярова, 1 кріс, 1 пістоль, 80 шт. кріс[ової] мун[іції].

Дня 10.X.1945 р. рій пвд. 537 зробив засідку в с. Хотилюбі на ВП.

---

⁹ За советськими даними, Цекін був референтом виселенчої комісії.

Розвідка донесла, що 6 ВП приїхало на присілок Осередок через Хотилюб. К-р пвд. 537, припускаючи, що ВП буде вертати цюю самою дорогою, вислав рій на засідку до Хотилюба.

О год 13.00 з присілка Осередка вертало 6-ох ВП через Хотилюб з одною зграбованою коровою. По них відкрито вогонь, у висліді якого трьох вояків ВП ранено. Один з них, важко ранений, на місці помер. Трьох ВП втекло.

Втрати власні: 26 шт. кріс[ової] муніції.

Втрати ворожі: 3-ох ранених, 1 ППШ, 50 шт. муніції до ППШ, 3 шапки.

Дня 10.X.1945 р. о год. 15.00 два рої пвд. 537 під командуванням к-ра "Уманя" підійшли під шосу Горинець - Подемщина з метою зроблення засідки на радієве авто, яке часто тудя переїзджало. Рої заняли становища від шоси і ждали авта.

О год. 16.00 з напрямю Горинця над'їхало радієве авто з обслугою 3-ох вояків ВП. Авто підпущено на дуже близьку віддаль і відкрито по ньому вогонь. Авто і обслугу зліквідовано.

Втрати власні: 80 шт. кріс[ової] муніції.

Втрати ворожі: 1 радієве авто, 3-ох вбитих, 1 ППШ, 2 кріси, 3 військові уніформи.

Дня 15.X.1945 р. група мінерів вд. 97а вимінувала на шосі Грушів - Коровиця дерев'яний міст довжини 12 м. При мінованню зужито 50 кг вибухового матеріялу.

Дня 17.X.1945 р. пвд. 537 знищив 3 дерев'яні містки довжини по три метри на дорозі Хотилюб - Тимці.

Дня 17.X.1945 р. група мінерів 97а вимінувала залізно-бетонувий міст довжини 8 м на шосі Чесанів - Жуків. При мінованню зужито 20 кг вибухового матеріялу. Міст знищено в 100%.

Дня 17.X.1945 р. два рої пвд. 537 спалили двірське забудування і горальню в с. Німстові. Спалено і здемольовано 5 мурованих будинків й горальню.

Слава Україні!

Героям Слава!

/-/ "Ярий"
писар при КВ

/-/ "Леміш"
КВ

РЖРС, ролька 3, рукопис.

№ 5

1946, січня 15. — Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 15–30.11.1945 р.

“Сян”
“Бастіон”

П[остій]. 15.І.1946 р.

ЗВІТ
за час від 15 - 30.ХІ.1945 р.

І.

Месники І:

Дня 21.ХІ.1945 р. о год. 23-тій 532 і 533/97 в с. Дахнові палили опустілі укр[аїнські] господарства.

Сили власні: 60 стр[ільців].

Сили ворожі: около 100 стр[ільців] ВП, 30 міліціантів.

Розположення власне: 533/97 по лівій стороні шосе Чесанів – Дахнів. 532/97 з півночі Дахнова по правій стороні тої шосе. Власні застави в силі скорострільної ланки від Чесанова і від Любачева.

Розположення сил ворожих: квартирування ВП в середині Дахнова, з головним опірним пунктом в одноповерховій мурованій школі, квартирування міліції в західніх частинах села від лісу.

З вихідних положень у віддалі одного км з півночі Дахнова 532/97, який мав скорше заатакувати школу, посувається скорше вперед. В цей час 533/97 заходить східню частину Дахнова зі сходу. Підсування лівого і правого крила відбувається під ворожим обстрілом скорострільів і гранатометів. На школу випущена торпеда частинно ушкоджує її та на момент припинює ворожий вогонь. Оба підвідділи продовжують палення. Ворог після опам'ятання розпочинає оборону придорожніх ровів. З Любачева в напрямі Дахнова стріляють з полевой гармати та висилають на розвідку одну танкетку, яка продершись через заставу, в'їхала в село Дахнів. О год. 1-ій на наказ к-ра “Уманя” відбувається відступ під сильним ворожим обстрілом через освічені вогнем поля. Спалено 70% укр[аїнських] господарств.

Втрати власні: 1 вбитий (бунчужний), 5-ть ранених (з того 1 тяжко). Вбитого і ранених підібрано.

780 шт. крісової амуніції, одна торпеда.

Втрати ворожі: понад 5 вбитих, понад 10 ранених.

Дня 21-го ХІ 1945 р. о год. 23-ій 533/97 спалив с. Олещицьку Волю в 80% без бою.

Месники ІІ:

Дня 17.ХІ.1945 р. о год. 1-ій 535/98 спалив 70% села Футори без бою.

Дня 22.XI.1945 р. о год. 0.30 розпочато акцію на залізничний міст довжини около 50 м коло Суροхова.

Сили власні: 98 М[есники].

Сили ворожі: 170 стр. ВП.

Розположення сил власних: 534/98 на вихіднім положенні від мосту в напрямі північно-західнім в бік правого берега ріки Шкла. 536/98 на вихіднім положенні від мосту в напрямі південно-західнім обік лівого берега ріки Шкла. 535/98 на вихіднім положенні від фільварку в Суροхові в напрямі північно-західнім.

Розположення сил ворожих: 40 стр. мостової охорони з 4-ма скрострільними гніздами і одним бункром, положеним на південний схід від мосту у віддалі 40 м, стаційна охорона 30 стр. на пункті стація Суροхів, 30 стр. застава біля переїзду в напрямі від мосту північно-східнім у віддалі 800 м, 70 стр. на постої у фільварку села Суροхова.

О год. 0.30 534/98 і 536/98 незамітно підсунулись в бік лівого і правого берега річки Шкла під залізничний міст на віддаль 100 м, зайняли перший вогневий рубіж. Заки спеціальна групка в числі 5 стрільців посунулась з торпедою на догідне місце вистрілу, ліве і праве крило річки Шкла посувались повзаючи вперед. З-під лівого берега річки Шкла випущена ракета ушкодила частинно північно-західній причілок мосту і була знаком до спільної атаки. Окликот "Слава" і обстрілюванням залізничного мосту в бігу зайнялось оба причілки мостові з півночі. Ворог, який не був знищений вибухом торпеди, під натиском спільної атаки цофнувся з причілків мостових в оборонний бункер. Безпосередня перестрілька з бункром і на віддаль з дооколичними ворожими силами, як подано в розположенні сил ворожих, тривала до год 3-ої. В міжчасі о год. 2-ій міновано східню стіну мосту, а о год. 3 міновано головні траверси мосту. В наслідок цих двох детонацій, разом 600 кг бомби, східній причілок мосту вповні знищений, а сам міст скісно упав у воду. 535/98 після першої детонації на мості розпочинає свої бойові дії проти фільварку. Випущена торпеда на постій ВП у фільварку не здетонувала, через що обмежив свій офензивний замір до зв'язання льокального ворожих сил. Около год. 3-тої 98 сходить з поля бою.

Втрати власні: 3-х вбитих, 1 ранений. Раненого підібрано. Вбитих похоронено на полі бою. 2790 шт. крісової амуніції, 14 гранатометних стрілен, 14 гранат, 2 торпеди, 2 бомби (600 кг).

Втрати ворожі: около 8 вбитих, понад 20 ранених. 2 скорострїли Дехтярова, 1 ППШ, 270 шт. крісової амуніції.

Дня 26.XI.1945 р. від год. 7-17 535/98 звів оборонний бій на постою в середині ліса на лінії Шебиво[в]ки - Бучина.

Сили власні: 28 стр[ільців].

Сили ворожі: 600 стр[ільців] ВП.

Розположення сил власних: 535/98 в оборонних становищах підвідділу з бункровими землянками.

Розположення сил ворожих: перший перстень навколо підвідділу, другий перстень ширший заставами на Щебиво[в]ках, Бахорах, Лихачах, Кривій Палці, головніших лініях та дорогах. Заплянованій акції, з наслідком всипи стр.[...], який 8.XI.1945 р. на Бахорах в заскоченні здався полякам, допоміг свіжо впадений сніг і слід, який цей підвідділ залишив, вертаючи з нічної праці.

О год. 7-ій рано, несподівано підійдена східня стійка, вирвала в культуру* без заалармовання хороненого підвідділу, через що полякам вдалось підійти на декілька кроків під оборонний перстень і аж безпосереднім вогнем у вікна землянок втомлений підвідділ був заалармований. Вхопивши за зброю, відбив з безпосередньої близькості поляків. З певної віддалі польські війська, створивши перший окружуючий перстень, ведучи з нього перестрілку, підповзуючись з ціллю обкинути ручними ґранатами, тримали підвідділ в окруженні. Не осягнувши цілі, о год. 14-тій ворог почав ґранатометний вогонь на оборонний перстень, після якого вперті атакування з приходом смерку слабли. Ворог ограничив свої дії до втримання окруження. По год. 17-тій вдалось підвідділові в підступний спосіб, мовляв: "Не познаєш мене, іде на заставе"**, в напрямі північно-західнім через оба перстені переховзнутися.

Тяжко ранений скорострільчик, який недавно закликав своїх друзів до витривалости, при відступі підвідділу просить ручну ґранату, якою під час відходу підвідділу себе розриває.

Втрати власні: 1 вбитий, 3-х ранених (ранених підібрано).

1200 шт. крісової амуніції, 8 ручних ґранат.

Втрати ворожі: 20 вбитих, 30 ранених, 10 санітарних носілок.

Месники III:

Дня 16.XI.1945 р. о год. 20-тій 538/97а вимінував вагою 100 кг вибухового матеріялу міст довжини 8 м на залізничній лінії Ярослав - Рава-Руська.

Дня 16.XI.1945 р. о год. 20-тій коло Верхрати 538/97а вимінував вагою 100 кг вибухового матеріялу залізобетонний міст на залізничному шляху Ярослав - Рава-Руська.

Дня 17.XI.1945 р. около год. 10-тої 537/97а на дорозі Жуків - Руда-Рожанецька придержав з рабунку вертаючих 20-ть цивільних поляків. Відібране майно наочно спалено, а цивільних поляків з пропаґандивною пересторогою відпущено.

---

* Стійка вирвала в культуру – стійка втекла в молодняк.

** Не впізнаєш мене, іду на заставу (пол.).

Дня 17.XI.1945 р. по обіді 537/97а спалив два дерев'яні мости. Один міст на шосі Чесанів – Люблинець довжини 10 м, другий міст на шосі Люблинець–Старий – Люблинець–Новий довжини 18 м.

Вночі з 17–18.XI.1945 р. 537/97а спалив дерев'яний міст довжиною 6 м на шосі Жуків – Чесанів.

Дня 21.XI.1945 р. о год. 23–тій 537/97а спалив в 50% Башню–Долішню.

Сили власні: 537/97а.

Сили ворожі: 240 стр[ільців].

Розположення сил власних: праве крило з півночі, ліве крило зі сходу.

Розположення сил ворожих: по середині села польська міліція в силі 30 стр., самооборона, розтрясена в цілім селі в силі 60 стр. і ворожа залога в силі 150 стр. в Боровій Горі.

Праве крило, палячи зайшло з перестрілкою в середину села Башня–Долішня. Ворог відступив в праву частину села, скупчуючись коло фільварку. Ліве крило пройшло, палячи східню частину села до шоси Любачів – Горинець. О год. 24–тій наспіла поміч з Борової Гори, атакою припинила наше ліве крило в наступі і обхідним маневром зі сходу витиснула ліве крило в напрямі північно–східнім. В той час праве крило, обстрілюючи скупченого ворога коло фільварку, діставши ворога в плечі зі сходу, приспішено вицофуеться окремо в північному напрямі в брід через дві річки.

Втрати власні: 1 вбитий; 300 шт. крісової амуніції.

Втрати ворожі: 1 вбитий;

1 кулемет МГ, 1 пістоль, 150 шт. крісової амуніції.

Дня 21.XI.1945 р. о год. 23–тій 538/97а протягом одної години обстрілював постій ворожої залоги в силі 300 стр[ільців] ВП, в наслідок чого викликав ракетування передпілля, вогню декількох максимів, гранатомета вісімки та полевой гарматки. Під час перестрілки згоріло декілька забудовань обстрілюваного постю. 538/97а повернув без власних втрат в живій силі.

Втрати власні: 100 шт. крісової амуніції, 7 шт. гранатометних стрілен/гранатометна плита.

Дня 21.XI.1945 р. 539/97а о год. 23–тій лівим крилом зі сходу, а правим з півночі фікційно наступав. Цей наступ попередив наш гранатометний вогонь з правого крила. Ворога змушено в дуже зимній ночі зайняти оборону свого постю, при чім відстрілювався сильним крісовим і скорострільним вогнем. 539/97а, після одногодинного нічного непокоєння ворога, зійшов з поля бою без втрат в живій силі.

Втрати власні: 150 шт. крісової амуніції, 18 шт. гранатометних стрілен.

Дня 22.XI.1945 р. о год. 1-шій 540/97а з полудня тихцем підсунувся під ворога на віддаль 200 м. Зайняв вогневий рубіж, на яким, будучи завваженим і обстріляним ворожою заставою, відповів вогнем по ворожих цілях, це є школа і сусідні будинки. В міжчасі приготовлювано повітряну торпеду на школу. Полетівша торпеда знищила не школу, а сусідній будинок, де так само квартирувало ВП. Поновно після детонації торпеди відкрито вогонь з трьох скорострілів на дерев'яну школу і сусідні забудування. Спанікований ворог частинно відступив в напрямі Молодова. Поміч ВП з Лисіх Ям, яка прибула на Борову Гору, опанувала поле бою. 540/97а, після короткої перестрілки, відступив.

Втрати власні: 200 шт. крісової амуніції, одна повітряна торпеда.

Втрати ворожі: 20 вбитих.

II.

Дня [...] .IX.1945 р. ВП взяло під сильну охорону залізничний тор Любачів – Ярослав силою около 1500 стр[ільців]. Через забезпечений тор посиляють перетранспортування переселенців. Решта около 1500 стр[ільців] знаходиться порозкидувана в силі від 200-400 стр[ільців] в дооколичних селах Любачева. Наша загальна протиакція дня 22.IX.1945 р. вже до кінця листопада припинила виїзд переселенців і вплинула на терористичну розгуляність ВП. До кінця листопада крім місцевих пограбувань нічого не зайшло.

III.

Месники I:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
39 ¹⁰	49	1	5	8	28	19	-	1 сот.	7	1 кул. кал. 12 мм	5 люфт- патр.	4
70	70	120	200	300	150	15		29		150		8

Забезпечення в одіння є повне. На 100 пар взуття виходить 25% цілком зношених, які у власних артілях ледве дається латати. В другій половині місяця листопада виготовлено 2 пари чобіт.

Забезпечення в харчові продукти, крім ярини і товщу, є повне. Забезпечення в ярину на 30%, товщу, крім лоу, взагалі не споживаємо.

¹⁰ Тут і далі не вдалося розшифрувати номерного кодування про озброєння відділів. Для розшифрування потрібно є знати таблиці кодування, які для окремих куренів були різні. В архівах віднайдено таблицю номерного (дробового) кодування для відділів ком. "Байди" з Перемиського куреня УПА, яка однак є непридатною для розшифрування кодування відділів з Посяння.

Месники II:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
39	44	1	2	8	12	10	-	2	29	1 кул. кал. 12 мм	2 люфт- патрони	3
40	60	120	150	200	125	17	-	4	-	150	-	9

Забезпечення в одіння є повне. Зношено взуття в загальнім 60%, з цього 15% цілковито зношено. В сотенному артілі зроблено 6 пар нових чобіт, а направлено 25 пар.

Забезпечення в харчові продукти, крім товщу і ярини, було повне. Товщу цілком не було, а ярини 15%.

Месники III:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
50	50	4	4	11	27	13	-	1 сотен. 1 курін.	120	1	5 люфт- торпед	2
70	95	120	300	300	130	17	-	А 38 Б 10	-	35	-	6

Забезпечення в одіння є повне, взуття повне. Забезпечення в харчові продукти, включно з яриною і товщем майже повне¹¹.

РЖРС, ролька 4, копія, машинопис.

¹¹ На цій частині звіт вривається. Дальших частин звіту не віднайдено.

№ 6

1946, січня 15. — Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 01.12.1945 — 31.12.1945¹².

“Сян”
“Бастіон”

Постій, 15.I.1946 р.
год. 15.00

ЗВІТ
за час від 1-31.XII.1945 р.

I

[97]

Оперативних дій не було.

[98]

Оперативних дій не було.

[97а]

Дня 4.XII.1945 р. о год. 10-ій дві комп[анії] ВП в силі 300 стр., перемашеровуючи зі старого постю в Брусні-Новім на новий до Верхрати, по дорозі в селі Медвежа найшли на нашу засідку в силі одного роя. Підпущена, чвірками машеруюча колюмна, на 120 м була обстріляна згаданю засідкою. Після 20-ти хвилинного бою, рій був змушений вицофатися, бо поляки перейшли в наступ.

Втрати власні: один самовбитий; 130 шт. крісової амуніції.

Втрати ворога: 15 вбитих (в тому капітан і поручник ВП); 17 раниених.

Здобуто: 1 кріс, 1 палатку, 1 наплечник.

Дня 9.XII.1945 р. о год. 21-ій [пвд.] 538/97а без бою спалив зі слабою перестрілкою з місцевою поліцією с. Пугачі, а о год. 21.30 село Криве.

Дня 9.XII.1945 р. о год. 22-ій гранат[ометна] ланка (гранат[омет] 8-ка) обстрілювала ворожий постій ВП в с. Монастирі.

Втрати власні: 12 гранат[ометних] стрілен.

II

З початком грудня переселенча акція притихла. В особовім складі ВП помічається зміни. Одна третя часть старших річників

---

¹² Це є перший збережений звіт, повністю написаний відповідно до інструкцій командира “Олега” з серпня 1945 року як належить писати військові місячні звіти. Складається він з 6 окремих частин (пропущено частину 7): ч. 1: точне повідомлення з бойових дій; ч. 2: всякі дані про ворога; ч. 3: стан озброєння, амуніції, умундування, прохарчування і санітарний; ч. 4: особові зміни; ч. 5: звіт про військовий вишкіл; ч. 6: звіт про політвиховну роботу; ч. 7: зауваги і побажання командирів. Більше про це див. в: Літопис УПА, т. 33, стор. 534–542.

звільнена до цивіля. На їх місце прийшли новобранці з околиць Познаньщини.

Дня 28.XII.1945 р. охорона тору Ярослав – Любачів стягнулась на скошаровані пості в Любачеві й Олешичах. Саму північно-східн[ю] Любачівщину ворог намагався виселювати до половини грудня. До кінця грудня не зайшло нічого замітного.

III

97

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
23392	4492	5621	4231	5681	2212	3202	--	4311	6702	211 кул. кал. 12 мм	451 торп.	424
1153	5902	3652	6303	3153	1503	4152	--	7292	--	1503		312

Забезпечення в одиння повне. Брак взуття та товщу.

98

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1392	4402	3311	5411	6281	7142	8112	--	4321	2482	411 кул. кал. 12 мм	5421	4511
7602	3852	1203	2603	3203	1093	3152	--	4221		1503		3172

Забезпечення в одиння повне. Брак взуття та товщу.

97а

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2512	6502	3541	5441	6111	2232	4132	--	1 сош 1 пур а) 382 б) 461	1203	4211	8251 люфт торп.	2421
2632	1003	1003	3003	3003	1263	2172	--			8402		5361

Забезпечення в одиння є повне. Забезпечення [у] взуття та харчові продукти є достаточне.

IV

97

1	2	3	4	5	6	7
21113	22541	6371	1083	7231	5231	--

Чот[ового] санітара "Маєвого" перенесено з 97 на сот[енного] санітара до 98. Обов'язки чотового й сотенного санітара в 97 перебрав ст[арший] саніт[ар] "Мономах", перенесений з 98 до 97.

98

1	2	3	4	5	6	7
1153	2411	3551	1113	4231	1231	--

Сот[енного] політвихов[ного] "Палія" перенесено до "КВ".
Обов'язки сот[енного] політвиховного перебрав чот[овий] політ-
виховний "Хмель", повнячи рівночасно обов'язки чот[ового] по-
літвиховного. Сот[енний] санітар "Мономах" перенесений до 97.

97а

1	2	3	4	5	6	7
1613	--	2481	1533	2041	1551	--

Зв'язкових "Коваля" й "Хмару" з 97а перенесено до 98 на ройових.
Зв'язковий "Чумак" з 97а перейшов до 97 на ройового.

V

97

Відбуто занять:

впоряд ----- 4 год.
політвиховання ----- 12 год.

98

Відбуто занять:

піонерський вишкіл ----- 10 год.
політвиховання ----- 12 год.

97а

Відбуто занять:

впоряд ----- 6 год.
політвиховання ----- 12 год.

VI

97

Стан політвиховних ----- 3.

Рід і кількість відбутих занять в годинах: відбуто по відділам
і підвідділам гутірок 4, читань 2, докладів 1.

Теми: гутірки -- 1) Політичний огляд; 2) Як заховувати військову
таємницю; 3) Внутрішнє життя в таборі; 4) Стаття з газети
"Трибуна робітнича" п.з. "Коли? Де? і Скільки?"

Читання: 1) "Повстанець", ч. 5; 2) "Лісовик", ч. 10.

Доклади: 1) Дисципліна серед бійців.

Відбуто одну імпрезу в честь Віласа і Данилишина.

98

Стан політвиховних ----- 3.

Рід і кількість відбутих занять в годинах: в кожному підвідділі відбуто гутірок 3, читань 1, докладів 2.

Теми: гутірки - 1) Вояк УПА; 2) Обов'язки стійкового; 3) Маскування терену в зимовому сезоні.

Читання: Деклярація проводу ОУН.

Доклади: Національні рухи в окупованих більшовиками державах; 2) Що таке традиція та її значення для народу.

97а

Стан політвиховних ----- 4.

Рід і кількість відбутих занять в годинах: переведено підвідділами гутірок 2, читань 5.

Теми: гутірки -- 1) Прикмети вояка; 2) Про Біласа й Данилишина.

Читання: 1) Володимир Великий; 2) Слово ОУН; 3) Що ніс німецький імперіялізм укр[аїнському] народові; 4) Фашистівське страшило; 5) Деклярація ОУН.

Оцінка їхньої політвиховної спроможности.

Політвиховники відтинка "Бастіон" у загальному вив'язувалися з своїх політвиховних завдань. Співпраця політвиховників відтинка "Бастіон" із референтами пропаганди теренового звена затіснюється та через часті відправи виробляється у них ширший ідейно-політичний горизонт.

Ідейно-політичний та моральний стан бійців та к-ирів.

Ідейно-політична та моральна вартість стрілецтва та к-ирів "Бастіону" є добра. Як стрілецтво, так і к-ри переконані в наш єдиний й правильний шлях, яким йдемо до мети. Боротьба за правду, сильна віра в краще завтра кристалізує їх душі та не дає їм зійти з цього єдиного та правильного шляху.

СЛАВА УКРАЇНІ

ГЕРОЯМ СЛАВА

Пис[ар] при КВ

К-ир КВ

РЖРС, ролька 4, рукопис.

№ 7

1946, лютого 15. – Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 01.01.1946 – 31.01.1946.

“Сян”

Постій, 15.II.1946 р.

“Бастіон”

год. 20.00

ЗВІТ

за час від 1 – 31.I.1946 р.

I.

97 Оперативних дій не було.

98 Оперативних дій не було.

97а Оперативних дій не було.

98а Оперативних дій не було.

II.

В загальному, у місяці січні переселення українців не переводиться за виїмком Верхрати, з якої виселено около 100 родин. Скошароване ВП в Любачеві й Олешичах майже щоденно виїжджає малими групами в силі 1-2 роїв на село з метою грабунку. Більшими групами 1-2 комп[аній]* виїжджають на кілька день чи навіть тижнів в підозріле їм укр[аїнське] село, де заквартирують. В часі постою переводять докладні ревізії, при чім забирають вартісніший живий й мертвий інвентар, одержу, взуття та арештують свідоміших українців.

III.

97

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2442	2902	5821	3531	4381	8212	7182	-	3411	5682	3411	6351	58
1303	2902	8652	6303	3153	21503	24152	-	4292	-	21503	-	43132

Одежі ледве вистарчає. Взуття в 30% зношене. Забезпечення в харчові продукти, окрім ярини й товщу, є вистарчальне.

98

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
42392	54422	4821	3211	8981	43142	54102	-	4021	3422	54111	4821	48911
54602	23702	3952	42603	53643	81163	2192	-	4021	-	42003	-	48202

Забезпечення в одержу вистарчаюче. Забезпечення в харчові продукти не повне. Брак взуття.

---

* Компанія – підвідділ польського війська, численністю ста кільканадцяти воєвк; відповідником компанії в советській армії була рота.

97а

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
58492	43402	2531	4231	8691	7221	83222	-	54311	73782	5311	4851	892---
63652	84772	84832	33003	843003	21253	80091	-	а)4382	-	50402	-	4800...

В цьому відділі забезпечення в одягу та харчові продукти, окрім ярини, є майже вистарчаюче. Відчувається брак взуття.

98а

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
34312	56472	5871	7021	8051	42111	8451	-	-	-	-	-	-
84502	88252	44802	63503	51003	71203	20202	-	-	-	-	-	-

Відносно забезпечення в харчові продукти, одягу і взуття є дуже слабоньке. Оправдується це тим, що то є нове [...] звено, яке не має ще виробленого відповідного господарського апарату та знаходиться на терені перет[...] іншими відділами.

IV.

97

1	2	3	4	5	6	7
321083	56102	52041	931432	80031	72031	-

На доповнення 97 приділено з 540/97а 10 стрільців, з 97 призначено на сотенного новозорганізованої сотні к-ра 531/97 "Яра", ройового "Морозенка" на бунчужного - харчового "Крилатого" на ту саму функцію, к-ра "Крука", який вернув з лікування - на [виш]кільника. Пересунення в відділі: на місце к-ира "Яра" - "Підкова", на місце к-ира "Підкови" - к-ир "Байда".

98.

1	2	3	4	5	6	7
561113	2841	38911	561143	85031	739313	-

На доповнення 98 приділено 4-ох стрільців з 97а (з підвідділу 540/97а). Перенесено ройового "Моряка" з 98 до 97а на к-ра підвідділу.

[97а]

1	2	3	4	5	6	7
841533	-	56322	821213	8341	3951	-

Піввідділом 540/97а поповнено 97 та 98, а командний склад цього підвідділу приділено до новозорганізованого відділу.

98а.

1	2	3	4	5	6	7
80452	73622	43021	601053	24011	5431	-

Відділ зорганізований з новобранців, а командний склад взятий зі старих відділів "Месники".

V.

[97]

Відбуто занять в год.:

впоряд	4 год.
внутрішня служба	4 год.
стрілецький вишкіл	30 год.
санітар. служба	2 год.
політвиховання	20 год.

[98]

Відбуто занять в годинах:

впоряд	59 год.
полева служба	16 год.
внутрішня служба	2 год.
політвиховання	12 год.

[97a]

Відбуто занять в годинах:

впоряд	30 год.
внутрішня служба	5 год.
стрілецький вишкіл	15 год.
піонерський вишкіл	2 год.
санітар. служба	2 год.
політвиховання	12 год.

[98a]

Занять покищо не переводилося.

VI.

[97]

Стан політвиховання	3
Рід і кількість відбутих занять в годинах:	
гутірок -	4
читань -	4

Теми гутірок:

1) Внутрішнє життя в таборі; 2) Обов'язки стрільця; 3) Подання відомостей з газет і радіо; 4) Слухові й зорові вправи (в забави).

Читання:

1) Політичний огляд з 2.І.1946 р.; 2) Читання статей з пол[ьських] газет, виданих в Америці; 3) Богдан Хмельницький; 4) Уривки з роману "Чотири шаблі".

Виклади:

Історія України (перероблено до 1648 р.), географія України (перероблено: гори, ріки, моря, височини), українознавство (прописні знаки, конструкція речення), знання частин світу, держав та їх столиць.

Імпрези:

22 січня, 29 січня.

98

Стан політвиховання 3

Рід і кількість відбух занять в годинах:

переведено гутірок - 3, читань - 2.

Теми:

Гутірки:

1) Національний гимн, герб, прапор; 2) Знання частин світу, держав, столиць, височин та гір; 3) Географічне положення України та її границі.

Читання:

1) Ідея самостійної Української Держави; 2) Большевицька "демократизація" Європи.

Імпрези:

1) Річниці проголошення УССД; 2) Крут[янська трагедія].

97a

Стан політвиховання 4

Рід і кількість відбух занять в годинах. Переведено підвідділами:

гутірок - 6, читань - 5.

Гутірки:

1) Різдяні традиції; 2) Співпраця вояцтва з тереновим [...]ном; 3) Вояцькі прикмети; 4) Заховування в таборі; 5) Український герб та прапор; 6) 12 прикмет укр[аїнського] націоналіста.

Читання:

1) Реферат "22 січня"; 2) Реферат "Безсмертні Крути"; 3) Ідея УССД; 4) Статті з польської преси; 5) Читання творів Шевченка, Лепкого, Стефаника.

Імпрези:

Річниця влавших героїв під Винниками біля Львова.

2) Свято Водохрещення; 3) 22 січня; 4) Свято Крутів.

У відділі є зорганізований хор під проводом політвихов[ника] ["Байди"].

98a

Відбуті 2 імпрези: 1) Свято Державности й Крут. Заняць не переводиться з браку політвиховників.

Слава Україні!

Героям Слава!

Писар при КВ

К-р КВ

РЖС, ролька 4, рукопис.

№ 8

1946, березня 7. – Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 01.02.1946 – 28.02.1946.

“Сян”

Постій, 7.II.[треба – 7.III.] 1946 р.

“Бастіон”

год. 12. 00

ЗВІТ

за час від 1.II. – 28.II.1946 р.

[97]

Дня 15.II.1946 р. о год. 1-ій підвідділ 533/97 і 2 рої підвідділу 531 і 532/97 звели зачіпний бій з ВП в присілку Заставні.

Сили власні: 50 стр[ільців].

Сили ворожі: 35 стр[ільців] в присілку Заставні, 400 стр[ільців] в Радаві.

Розположення сил власних: 1 рій застава від Радави, 1 рій застава від Гойсаків, 533/97 з північного сходу зі сторони Храпів.

Розположення сил ворожих: 35 стр. окопаних в присілку Заставнім, 400 стр. в Радаві.

Дня 15.II.1946 р. світанком ВП в силі 35 стр. приїхало на присілки Заставні, Храпи й Пискорі, рабуючи і арештуючи українське населення. З Пискорів знову вертає на Заставні, де і заквартирує. Підвідділ 533/97 робить засідку на ВП від Радави, відсилаючи розвідку на Заставні. В селі наша розвідка натрапляє на ворожу заставу, з якою заходить [в] кількахвилинну перестрілку, в тому вбиваючи одного поляка, відступає. Один розвідник є легко ранений. К-р відділу висилає на поміч два рої, якими пороблено застави від Радави і Гойсаків, а 533/97 має знищити групу ВП на Заставнім.

О год. 1-ій 533/97 підсувається з наряду північно-східнього під Заставні. У віддалі кількасот метрів підвідділ розчленовується на рої і розстрільною підсувається під село. Один рій зайняв придорожні рови, а два рої поза стодолами. У віддалі 100 м від села розпочинається наступ. Сильним вогнем дається нашим виперти ворога з його становищ і вдертися в село. Розпочався запеклий бій. Наші займають хату за хатою, посуваючися вперед. Ворог сильним вогнем старається вдержати наступ. В часі наступу паде вбитим ст[арший] стр[ілець] “Юрко” та ранений к-р роя “Жук”. Міжчасі ворогові наспіває поміч з Радави. Наша застава від Радави по короткій перестрілці відступає, ВП в силі 400 стр. із гарматами заходить наш підвідділ з північного сходу, відчиняє сильний скорострільний і гарматний огонь на нас. К-р пвд. “Байда”, зорієнтувавшись, дає наказ відступити. В часі

відступу паде вбитий к-р "Байда" і стр. [...] та ранені стр. "Смілий" і "Рудий". Підвідділ, просуваючись відкритим тереном, відступає в ліс. Відтята ворогом застава від Гойсаків відступає в ліс.

Втрати власні: 3 вбитих, 4 ранених. Вбитих наших підібрано. Вбитих поховано в Молодиці. 495 шт. крісових стрілен.

Втрати ворожі: 15 вбитих, в тім поручник ВП, около 20 ранених.

98. Оперативних дій не було.

97а. Оперативних дій не було.

98а. Оперативних дій не було.

II.

На відтинок "Бастіон" вже з початком місяця лютого починає напливати ВП, яке заквартировує по кілька днів чи тижнів в українських селах з метою тероризування цього ж населення. Також нещадне грабовання, арештовання переводиться майже по усіх селах Ярославщини та Угнівщини. Рівнож було декілька ворожих акцій на ліс, які закінчилися без успіху. Уже при кінці лютого зауважується концентрування ВП в Ярославщині і Угнівщині.

Дня 14.II.1946 р. до села Суροхова приїхало НКВД з пропагандивною метою в зв'язку з виселенчою акцією.

V.

97.

Відбуто занять в годинах:

впоряд	6 год.
полева служба	10 год.
внутрішня служба	12 год.
стрілецький вишкіл	8 год.
санітарна служба	4 год.
політвиховання	18 год.

Залучник за місяць лютий 1946 р.

ч/т	1	2	3	4	5	6	7
97		241143	2511	48951	561103	89431	999131
98		841143	965143	563231	3431		
97а	321213	72311	731203	723241	67951		
98а	321053	734342	651132 71293	53711	74031		
Разом		2434543	789352	73192	824733	72112	70142

98.

Відбулося занять в годинах:

впоряд	28 год.
польова служба	10 год.
внутрішня служба	2 год.
стрілецький вишкіл	22 год.
санітарна служба	5 год.
політвиховання	30 год.

97а.

Відбулося занять в годинах:

впоряд	26 год.
стрілецький вишкіл	28 год.
піонерський вишкіл	8 год.
політвиховання	24 год.

98а.

Відбулося занять в годинах:

впоряд	60 год.
стрілецький вишкіл	10 год.
полева служба	40 год.
внутрішня служба	2 год.
піонерський вишкіл	40 год.
політвиховання	30 год.

VI.

97.

Стан політвиховників - 3.

Рід і кількість відбухтих занять в годинах: переведено підвідділами гутірок 4, читань 5, докладів 7.

Теми:

Гутірки:

- 1) Обговорення бою, зведеного 15.II.1946 р.
- 2) Відношення укр[аїнського] населення до нашої визвольної боротьби.
- 3) Передискутування прочитаних статей з польської преси.
- 4) Боротьба з виселюванням.

Читання:

- 1) Реферат з газети "Новий шлях", яка виходить в Канаді, п.з. Большевики в обличу світа.
- 2) Уривки з роману "Чотири шаблі".
- 3) Уривки з Куріня смерти У.С.С.

- 4) Читання газет з польської преси.
- 5) Який мусить бути стрілець УПА.

Доклади:

Історія України (повторення княжої доби).
Географія України, частини світу, океани, моря, ріки,
гори, держави та їх столиці.
Історія ОУН. Початки математики.

98.

Стан політвиховників: - 3.

Рід і кількість відбутих занять в годинах:

Переведено підвідділами гутірок 11, читань 2, докладів 2.

Теми:

Гутірки:

- 1) Географія України (перероблено до описової географії).
- 2) 12 прикмет українського націоналіста.
- 3) Перша допомога раненому.
- 4) Засади гігієни.
- 5) Історія України (перероблено до Святослава).

Читання:

- 1) Відчитання статей, передрукованих із канадської української газети "Новий шлях".
- 2) Засади бійців і командирів Ч[ервоної] А[рмії].
- 3) Українські гр[еко]-католики.

Доклади:

- 1) Ідеологія укр[аїнського] націоналізму.
- 2) Сьогоднішнє міжнародне політичне положення.

97а.

Стан політвиховників - 4.

Рід і кількість відбутих занять в годинах:

Переведено підвідділами гутірок 9, читань 3.

Теми:

Гутірки:

- 1) Що таке військова дисципліна.
- 2) Історія України (Княжа доба).
- 3) Географія України (границі і сусідні держави України).
- 4) Які маємо [...] України.
- 5) Засади товариського поведення.
- 6) Перша поміч раненим.
- 7) Низини українських земель.

- 8) Яких засобів уживають большевики до винищення нашого революційного руху.
- 9) Політичний огляд.

98а.

Стан політвиховників -1.

Рід і кількість відбух занять в годинах:

Переведено з підвіділами читань 3, докладів 2.

Теми читань:

- 1) Читання статей з газети Новий шлях.
- 2) Читання і пояснювання Декалогу.
- 3) Безсмертя [...]

Доклади:

Що це є УПА. Боротьба українського народу за визволення.

Слава Україні

Героям слава

Писар К[оманди] В[ідтинку]

К[омандир] В[ідтинку]

РЖРС, ролька 4, рукопис.

№ 9

**1946, квітня 8. — Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку
УПА “Залізняка” (“Лемеша”) за березень 1946.**

“Сян” Постій 8.III. треба - 7.III.] 1946 р.

“Бастіон” год. 16-та

БЕРЕЗЕНЬ

I.

97.

Дня 8.III.1946 р. о год. 22-ій вд. 97 спалив українське село
Маковисько.

Сили власні: вд. 97.

Сили ворожі: 50 вояків ВП.

Розположення сил власних: пвд. 532 зі західньої сторони села, 533
з полудневої частини села, 531 з північного напрямку села.

Розположення сил ворожих: 50 вояків в мурованій школі коло
церкви в східній частині села.

Українське населення с. Маковисько, стероризоване ВП, виїхало
перед кількома днями до Ярослава, до збірного виселеного пункту.
Майно, якого ВП не дало забрати населенню, було зрабоване
польським військом.

Дня 8.3.46 о год. 22-ій підвідділи 532 і 533 ввійшли розстрільною
в село і почали палити західню і полуднево-східню частину села.
Підвідділ 531 почав перестрілку з кватируючими в школі ВП. Ворог,
спанікований стрілами й пожегом, утік, укритись розсиплено на
місці. В часі акції з напрямку Ярослава прибула частина ВП, яке
почало обстрілювати плечі 532. Після перестрілки з прибулою
помочою та спалення опустілих забудовань, відділ 97 відступив
на своє місце призначення.

Втрати власні: 800 шт. кріс[ової] амуніції, 60 шт. амуні[ції]
до ППШ.

Втрати ворожі: не було жадних.

Спалено 250 українських забудовань.

Дня 24.III.1946 р. о год. 23-ій підвідділ 532 спалив в селі
Маковиську школу й забудування приходства.

Дня 6.III.46 о год. 23-ій підвідділ 531 відходить до лісу недалеко
села [Ходанів] зі завданням зліквідувати банду “Волиняка”.

Дня 12.3.46 підвідділ 531 зробив засідку між селом Стежки а
Лехмани на 300 вояків ВП, які з заходу прибули на Стежки.
Засідка не вдалася.

Дня 14.3.46 частина підвідділу 535 перевела харчову збірку в с. [Лежахів]

Дня 17.3.46 частина підвідділу 535 перевела харчову збірку в селах Стежки, Дібча.

Дня 21-22.3.46 підвідділ 531 зробив засідку в лісі між с. [Красне] і Павлова на групу "Волиняка".

Дня 22.III.46 вночі частина підвідділу 531 в с. Добра, на крик місцевої жінки, заалармований стрілами, відбив від польських злодіїв корову й коня.

Дня 18.III.46 на бажання к-ра СКВ частина підвідділу 531 дала заставу на час збирання кушем харчів. На заставі зловлено одного узброєного поляка. Його віддано проводові куща.

Дня 27.III.46 частина підвідділу 531 зробила засідку без успіху на місцевих злодіїв в с. Добра.

Дня 28.3.46 частина підвідділу 531 робить засідку в с. Добра, а друга частина підвідділу 531 відійшла до с. Дібча для стягання точніших розвідочних даних про банду "Волиняка" та в разі появи її зліквідувати.

Дня 31.III.46 о год. 21.20 підвідділ 533 wraz з СКВ спалив виселене українське село Конячів і Собятин.

Тої самої дати підвідділ 532 wraz з СКВ спалили с. Ветлин.

Того самого дня підвідділ 531 wraz з СКВ спалили виселене село Сурохів.

Втрати власні: жадні.

Втрати ворожі: спалено станицю МО та [...].

В загальному спалено українських забудувань 860.

98.

Дня 4.III.46 о год. 21-ій підвідділ 535 на доручення теренового проводу визначив цілі акції:

- 1) звільнити зі шпиталю 4-х ранених повстанців
- 2) взяти декілька закладників із санітарної обслуги та перевів акцію на шпиталь в Любачеві.

Сили власні: [пвд] 535 і частина [пвд] 534.

Сили ворожі: 366 вояків.

Розположення сил власних: одна застава на шосі Любачів – Дахнів, друга застава на шосі від міста, третя застава на південному сході між станцією а кошарами, решта підвідділу з північного напрямку.

Розположення сил ворожих: шпитальна сторожа 6 вояків УБП, 20 вояків МО на стації, в кошарах 280 ВОП, 25 УБП і 30 в ринку.

О год. 21-ій частина підвідділу 535 на чолі з к-ром "Калиновичем" під[суну]лась з півночі під шпиталь на віддаль 50 м. Ворожа стійка, яка охороняла шпиталь, спостерегла це та віддала декілька стрілів, а відтак втекла в напрямі шпиталю. Підвідділ, не тратячи часу, підбіг під шпиталь. Коли застукали у входіві двері, ніхто не відозвався, лише в коридорі було чути притишені голоси. З противної сторони пробувано так само стукати в двері, але без успіху. Коли стверджено, що й ті є сильно зачинені, к-р "Калинович" вернувся до [...] входових дверей та вдруге застукав, але ніхто не відозвався. В тому часі ворог відкрив в нашу сторону з напрямі залізничної стації скорострільний вогонь. З огляду на те, що ворог міг нам в кожній хвилині зашкодити в нашій акції, отворено двері при помочі 1-го кг міни. Увійшовши в середину, переведено обшук за військовою залогою шпиталю, при чім стверджено, що вона втекла, залишаючи два військові плащі, а в них кілька штук крісової амуніції. Опісля перепитано інших хворих за нашими полоненими повстанцями. Хворі зізнали, що їх того самого дня в полудне, то є 4.III.46., забрало УВП. К-р "Калинович" дав наказ забирати з шафок медикаменти. В тім моменті до нашої застави, яка охороняла нас від міста і стації, підсунулась ворожа група. На заклик: "Стій, хто є?", СОК відповів стрілами. Вив'язалася перестрілка, у висліді якої вбито 1-го вояка, а одного захоплено в полон. Ворожа група, вицофуючись відстрілювалася. Забрані медикаменти та захопленого дир[ектора] [шпиталю] к-р "Калинович" відіслав на означене місце. Відіслав з ним рівнож і полоненого вояка СОК.

Крім тих, на початку наведених цілей акції, був даний додатково наказ в районі с. Дахнова спалити фільварок, школу та опустілі забудування наших українців в с. Дахнів. Тому частина підвідділу 535 з Любачева подалася в напрямі с. Дахнова. Після спалення фільварку, школи та опустілих забудувань, підвідділ відійшов на означене місце. Під час відступу був він обстріляний кулеметним та гранатометним вогнем з шоси Чесанів - Дахнів.

Втрати власні: 150 шт. кріс[ової] амун[іції], 1 кг міна, одна ракета.

Втрати ворожі: 1 ППШ, 1 кріс, 3 ручні гранати, [20 шт. крісової], 180 шт. [...] амун[іції], 3 військові плащі та більша скількість медикаментів.

Дня 4.3.46 р. о год. 21.30 підвідділ 536 спалив виселені українські села Борхів, Гірче, Опаку під сильним обстрілом ворожого гранатометного і кулеметного вогню. Поляки вели обстріл з Олешич та Фельзендорфу. В тій акції спалено загальною околом 300 спустілих українських забудувань.

Втрати власні: 60 шт. кріс[ової] амун[іції].

Дня 4.III.46 о год. 21-ій підвідділ 534 перевів акцію на Олешичі.

Сили власні: [пвд] 534.

Сили ворожі: 79 вояків.

Розположення сил власних: одна застава на перехресті доріг
стація [...] – Любачів, підвідділ з північного напрямку [від]
Фільварку.

Розположення сил ворожих: 50 вояків СОК-у, 15 большевиків на
стації, 14 МО в ринку м. Олешич.

О год. 21.30 підвідділ з вихідного положення з західного
напрямку [зробив засідку] на перехрестя доріг стація – Любачів,
підсунувся під Фільварок. До Фільварку увійшло без перешкод,
де застано сторожа й жінку, яку для перевірки забрано зі
собой, тому що подавалась за жінку поручника ВП, який мав перед
кількома днями вдатись в Угнівщину. З Фільварку забрано 8 коней
й 3 корови як державний інвентар. Опісля його спалено.

В часі палення Фільварку СОК враз з большевиками відчинили
по наших вогонь. Півідділ прийняв бій, у висліді якого ворог
відступив, залишаючи на полі бою своїх ранених. По спаленню
Фільварку підвідділ перейшов ринок, подаючись у північному
напрямі, щоби спалити опустілі українські забудування. В ринку
знищено спулдзельню (державна власність)*.

Накінець спалено паровий млин з урядженням приватної української
власности.

В часі виконування підвідділом завдання ворог обстрілював його
кулеметним та гранатометним вогнем.

Втрати власні: 100 шт. кріс[ової] амун[іції], 50 шт. амун[іції]
до ППШ, 1 кг міна – вжито при отвиранні спулдзельні.

Втрати ворожі: 3-х ранених. 8 шт. коней, 3 шт. корів, 1 Фільварок,
1 вальцовий млин, 1 спулдзельня, 62 забудування, 50 шт. зшитків,
60 шт. олівців, 150 арк. канц[елярїйного] паперу, 50 шт. радирок,
10 л бензини.

Дня 8.III.46 о год. 2-ій підвідділ 534 перевів акцію на місці
постою ВП в с. Ляшки.

Сили власні: пвд. 534.

Сили ворожі: 368 вояків.

Розположення сил власних: одна частина з південного заходу, друга
частина зі заходу, третя частина підвідділу 534 з північного
сходу.

Розположення сил ворожих: 350 вояків ВП в західній частині
села, 18 МО на станиці б[іля] церкви.

В селі Ляшки квартируюче ВП переводило виселенчу акцію [в]
дооколичних селах та в самих Ляшках. Підвідділ 534 дістав наказ

---

* Спудзельня – кооператива (пол.).

заатакувати командний пункт ВП в селі Ляшках, нанести йому чимбільших втрат та з інших двох сторін рівночасно непокоїти.

О год. 2-ій підвідділ 534 підсунувся під с. Ляшки з південного заходу й сходу розчленовано. Заалярмований ворог паленням с. Маковиська був в гострім поготівлі та на становищі.

Першою мала заатакувати полуднева частина командний пункт, що й сталось. Рівночасно заатакувала західня й східня частина пвд. 534. Ворог зчинив крик та почав відстрілюватися. Коли розгорілось с. Маковисько, пвд. 534 був змушений, з огляду на освічені поля, скоріше відступити під обстрілом кулеметного, ґранатометного й гарматного вогню.

Втрати власні: 256 шт. кріс[ової] аmun[іції], 120 шт. до ППШ.
Втрати ворожі: 5 вбитих, 7 ранених.

Слідуючого дня ВП опустило с. Ляшки та роз'їхалося до Ярослава й Любачева.

Дня 10.III.46 о год. 22-ій пвд. 534 спалив дерев'яний міст довжини 20 м на р. Любачівці б[іля] Сурмачівки.

О год. 23-ій привезено 4 ґіри соломи та 2 ґіри дров. Це все відповідно скинено на міст та підпалено. Горючий міст обстрілювало ВП з ґранатомета з Жапалова.

Втрати власні: 4 ґіри соломи, 2 ґіри сухих дров.
Втрати ворожі: дерев'яний міст довжини 20 м.

Дня 11.III.46 о год. 4.15 пвд. мінерів враз з СКВ вимінував залізничний міст в Радимні на річці Рада на двоторовому залізничному шляху Ярослав - Перемишль.

Сили власні: пвд. мінерів та пвд. СКВ.
Сили ворожі: 30 вояків.

Розположення сил власних: застава на схід від мосту проти центру міста та залізничної стації, решта на самім мості.
Розположення сил ворожих: 18 МО на станиці в Радимні, 12 СОК-у на [ста...].

О год. 3-ій пвд. мінерів враз з СКВ прибув до нехороненого моста. З цього місця вислав заставу в східньому напрямі. Тому, що це є головний залізничний шлях-двоторівка та поїзди переїжджають у відступах часу 15-20 хвилин, утруднювало це в скорому [закладанні] міни. В наслідок вибуху міни зістало перерваних 5-ть головних [тран.....] поважно ушкоджена, зі всі 10-ть головних [тр...]. [...] стації почала підсуватись СОК, яка зайшла на нашу заставу. Наша застава відкрила вогонь, в наслідок якого вбито одного вояка СОК-у, решта завершила.

По вимінуванні мосту пвд. відійшов в своєму напрямі.

Втрати власні: 400 кг міни, 50 шт. кріс[ової] аmun[іції].
Втрати ворожі: 1 вбитий. 1 міст в 60% знищений.

Дня 11.III.46 о год. 17.30 свіжими слідами від сторони Радимна проїхала одна фіра ВП до села Гаї. Всього 5 осіб (поручник, сержант, капраль, 2 вояки). Поляки, зауваживши в селі наших повстанців, відчинили по них вогонь, на який наші відповіли рівнож вогнем. Вив'язалась перестрілка, у висліді якої вбитий к-р пвд. мінерів, найбільш заслужений й активний повстанець в полю мінерки "Дубенко". Його останнім мінунням було мінунням мосту в Радимні. Після короткої перестрілки, у висліді якої зістав вбитий згаданий к-р "Дубенко", наші перейшли до наступу. Поляки почали втікати та відстрілюватись. В погоні за ними ранено польського сержанта, а решту (4-х) захоплено в полон. Цього раненого сержанта, зробивши йому перев'язку, польським господарем відставлено до Радимна. Знову ж 4-х захоплених перебрав тереновий провід.

Втрати власні: 1 вбитий сл. п. к-р мінерів "Дубенко" (вбитого поховано на кладовищі), 100 шт. кріс[ової] аму[іції].

Втрати ворожі: 1 ранений (відпущено), 4-х полонених передано тер[еновому] проводові.

1 ППШ, 1 ППС, 3 кріси, 1[6]0 кріс[ової] аму-н[іції].

Повищу зброю перебрав СКВ.

Дня 11.III.46 о год. 6.30 пвд. 536 зробив засідку в присілку Фельбах б. Кобильниці.

Сили власні: [пвд] 536.

Сили ворожі: 880 ВП.

Розположення сил власних: пвд. 536 заняв східню частину села, з пол[удневого] заходу й півночі було виставлено стійки.

Розположення сил ворожих: над'їжджаючий ворог зі східнього напрямку до с. Кобильниці-Руської.

О год. 6.30 стійка зауважила, що шосою з напрямку Кобильниці-Руської до присілка Фельбах наближається ворог. Підвідділ заняв становища в східній частині села по обох боках шоси. Між ворожою кінною розвідкою, а східньою стійкою нашого пвд. почалася перестрілка, одначе три фіри напхані [поляками] в'їзджали скоро в село. По них відкрито вогонь двох скорострільів, внаслідку якого багато поляків впало і 5-ть коней. Ворог розсипався в полі й заняв становища та розпочав нормальний наступ на присілок Фельбах. При фронт[альному] наступі ворог почав загинати крила. Тому, що присілок малий, всього 16 домів і на відкритому терені, ситуація для пвд. ставала чимраз загрозливіша. Підвідділ почав відступати в розстрільній відкритим тереном під ворожим обстрілом гранатометного й скорострільного вогню, в напрямі лісу. Дальше [швидкими] стрибками осягає ліс. В глибині лісу б[іля] 2 км, пвд. 536 займає догідні оборонні становища. Розлючений ворог, перечисливши відступаючий пвд, пустився за ним в ліс, користаючи зі свіжих слідів. Другий раз підпущено

ворога на віддаль 30 м від свого рубежа, та в один момент на наказ к-ра ["Чеха"] засипано його сильним скорострільним та крісовим вогнем. В дальшій перестрільці, яка тривала півгодини, ворог намагається обхопити пвд. крилами. Ще в Фельбасі ранений стрілець "Франц", при перших стрілах заліг в лісну землянку. Висмикуючися пвд. з оточення не підібрав свого раненого. Так само залишив на полі бою одного вбитого.

За відступаючим в північному напрямі пвд. 536 з криком й галасом [зай]шло широкою розстрільною ВП. Фізично вичерпаний відділ вже досить багато відступає, відстрілюючись зі стоячої постави. К-р "Чех" зірвав пвд. до наступного відступу. Маневруючи, милив сліди та знов заляг зі своїм пвд. на [вигідному] терені. Наступаючий ворог ще раз зайшов на становище нашого пвд. Стрільці підпустили ворога на безпосередню близькість та сильним вогнем завдали ворогові поважних втрат в людях. Ще дві години тривала розгровка. Вкінці таки поляки відступили. Рівнож пвд. 536 в цім моменті остаточно від[ірвався] від ворога. О год. 15-ій обі сторони вицофались в протилежних напрямках.

Втрати власні: 1 вбитий, 2-х ранених, з того одного підібрано, другий ранений сам долучив, перебувши критичний момент в лісній землянці. Вбитого похоронено на кладовищі. 880 шт. кр[ісової] аmun[іції], 160 шт. аmun[іції] до ППШ.

Втрати ворожі: 48 вбитих, 35 ранених, 5 коней вбитих.

Дня 13.III.46 пвд. 535 о год. 6.45 перевів акцію на станицю МО в Ляшках. Ця станиця дуже активно переводила виселенчу акцію українського населення.

Сили власні: [пвд] 535.

Сили ворожі: 98 вояків.

Розположення сил власних: одна застава на захід 300 м від станиці на шосі, друга застава також на шосі у віддалі 300 м від станиці в східнім напрямі, з північної сторони станиці від Зубрівки поставлено стійку, одна частина пвд. з північно-західньої сторони, а друга з північно-східньої сторони станиці.

Розположення сил ворожих: 18 міл[іцистів] МО на станиці, з того 2-х на стійці б[іля] станиці; польська самооборона в силі 80 вояків була поділена на три групи. Перша група містилася в східній частині села. Друга в західній частині села, а третя в полудневій частині села.

О год. 0.45, згідно з розположенням сил власних, північно-східня частина пвд. почала розстрільною наступати, підійшовши до станиці на 50 м. Тут ворожа стійка зауважила наступ, віддала декілька алярмових стрілів і втікає на станицю. В тому часі північно-східня і північно-західня частина пвд. бігом дотирає до станиці та займає становища. Тому, що з північного сходу та північного заходу станиця мала оборонні можливості, пвд. мінерів підсунувся прямо з півночі до дверей станиці та скоро

заложив 2 кг міну під двері. Після вибуху міни кинено ще три гранати до середини станиці і ввійдено до неї. В середині не застано нікого. Підпалено канцелярію та меблі. В тому часі польська самооборона почала обстрілювати пвд. зі заходу, сходу, а найбільше з полудня. По здемольованню станиці, пвд. відступив на своє місце призначення.

Втрати власні: 1 легко ранений (підібрано); 350 шт. кр[ісової] амун[іції], 3 ручні гран[ати], 2 кг міна, 2 л нафти.
Втрати ворожі: 2 вбиті, 9 ранених (в тому ком[ендант] МО важко ранений).

Дня 14.III.46 о год. 15.20 пвд. 534 зробив засідку на ВОП на шосі Олешичі – Ярослав коло Джурів.

Сили власні: пвд. 534.
Сили ворожі: 87 вояків.

Розположення сил власних: одна частина пвд. заняла становище на південному заході від шоси 50 м, друга частина на північному заході на 10 м від шоси.

Розположення сил ворожих: 50 ВП на південному заході у віддалі 1,5 км від нашої засідки на заставі, 2 авта [з] 10 ВОП наїхали з напрямку Любачева на нашу засідку.

О год. 15.00 зорець зауважив два вантажні авта, над'їжджаючі в напрямі Олешич. Авта впущено між рої. Північно-західня частина пвд. відкрила вогонь, в наслідок якого ушкоджені авта зупинились. Залога авт почала відступати та відстрілюватись, втікаючи в полудневим напрямі до лісу. Південно-західня частина пвд., що дотепер не зраджувалась стрілами, відкрила рівнож вогонь. Вже впали 4 ворожі трупи. [...] постійного заклику здайтесь, поляки з большевиками залягли за корчі і хотіли заняти оборону. К-р "Туча" на чолі свого пвд. скорим наступом [...] ліквідувати кулеметне гніздо ворога, стріляючи з 3 боків [...].

[...] 500 шт. кр[ісової] мун[іції], 200 шт. мун[іції] до ППШ, 17 мундурів [...] торби з документами.

Дня 17.III.46¹³ о год. 10.30 пвд. мінерів змінював тягаровий поїзд [на залізничному шляху] Любачів – Ярослав між стаціями Нова Гребля – Олешичі. Паровіз міновано із метою утруднити комунікацію [для переведення виселенчої акції].

Сили власні: пвд. мінерів.
Сили ворожі: 39 вояків ВП.

Розположення сил власних: в західньому напрямі від тору 60 м [...] пвд. мінерів по обох сторонах і зорці у віддалі 200 м.
Розположення сил ворожих: 35 вояків ВП конвою.

---

¹³ Польські рапорти подають дату вимінування мосту 12 березня 1946 р.

О год. 10 з Нової Греблі в напрямку нашої засідки над'їхав товаровий поїзд. Паровіз пхав вперед дві плятформи, навантажені камінням. Паровіз [...] рухаючись дуже повільно вперед та перепускаючи плятформи на рейсах, де була заложена міна. По середині паровозу [...]. В наслідок вибуху паровіз відстав[...].

Втрати власні: 80 шт. кр[ісової] амуніції, 45 шт. мун[іції] до ППШ, 1 100 кг міни.

Втрати ворожі: [...] вбитих, 7 ранених.

1 сов[єтський] паровіз, 2 вагони товарів, 3 вагонні частини [...]

97а.

Дня з 8.III. на 9.III.46 [пвд.] 538 і 539 [з вд.] 97а у співді[ї] з пвд. ["Кочовики"] Бугу під командою к-ра "Довбуша" та [...] СКВ повели бойову акцію на постій Любича-Королівська. [...]. Ціль акції: перешкодити ворогові в виселенні українського населення.

Плян проведення акції: пвд. 539 мав за завдання заложити засідку в Любичі [....] сторони Рави-Руської вимінувати міст на шосі в с. Потоки, перервати залізничний зв'язок на тій шосі та непокоїти ворога на його постю в тяжі [...]Тенетиська і Мости-Малі.

Пвд. "Кочовики" під командою к-ра "Довбуша" мали завдання повести наступ на місто Любича-Королівська і [...] вій. штаб всіх трьох вищезгаданих пвд. [...] стрільців СКВ як теренових провідників. Другий СКВ за завдання опанувати [...]. Початок акції визначено на 0.30 год. Знаком розпочати акцію мало бути світло двох ракет білих в сторону ворога та вогонь на стації.

Сили власні: пвд. 538 і 539, пвд. "Кочовиків" та 2-га СКВ.

Сили ворожі: 900 вояків (9-та моторова дивізія).

Розположення сил власних: [...].

Розположення сил ворожих: [...].

Вислід бою на всіх відтинках випав в нашу користь. Стрільці й командири своєю завзятістю опанували бою, не зважаючи на кількакратно більші сили ворога. Надійний й добре запланований наступ зараз в перших хвилинах зламав опір ворога. Протягом бою ворог так само не спромігся зорганізувати чинну оборону.

Після бою підвідділи відійшли на місця своїх призначень.

Втрати власні: 3 вбитих, 8 ранених (загальні втрати).

Втрати вд. 97а: 500 шт. кріс[ової] амун[іції].

Здобуто: 2 кулемети діхтяр та 6 кружків, 2 ППШ, 360 кріс[ової] амун[іції].

Втрати і здобуття інших двох відтинків, а саме відтинку к-ра "Довбуша" та к-ра СКВ "Очерета" не відомі.

Загальні втрати ворога: 55 вбитих (з того 17 старшин), 70 ранених, 15 машин до писання і уладження канцелярійне полкового штабу та виселенчої комісії, згоріли муровані будинки [й пошта] Любичі-Королівської, спалено частинно Тенетиська, міст на шосі Любича - Рава вимінувано, спалено 24 вагони враз з майном.

Дня 11.3.46 вимінувано залізничний міст на лінії Рейовець - Белзець між стаціями Сусець - Мазили. Міст не був хоронений.

Дня 19.3.46 одна підвода ВП наїхала на міну на шосі Лівча - Брусно. Втрати ворога невідомі. На місці вибуху знайдено частини воза й кров.

Дня 28.3.46 вимінувано 2 мости на шосі між Гребенним а Потоками, з того один бетоновий довжини 8 м, а другий деревляний довжини 4 м.

Дня 31.3. 46 частина пвд. 539 зробила засідку на шосі Плазів - Наріль. На засідці вбито двох вояків ВП, в тому одного підстаршину. Мотоцикль, на якому їхали, загорів від запальних куль.

Втрати власні: 15 шт. кріс[ової] мун[іції].

Втрати ворожі: 2-х вбитих, один мотоцикль, 2 мундури, 2 пари взуття, 1 пістоль, [...] набій.

[98]а

Дня 25.3.46 на дорозі Любачів - Горинець пвд. 540 зробив засідку на ВП. О год. 7-ій рано лежав замаскований. Незабаром над'їхали три фіри ВП зі сторони Любачева до Горинця. На першій фірі їхало трьох жовнірів, на другій й на третій по чотири. На наказ к-ра "Ореста" пвд. 540 вибіг на дорогу з укриття готовий до стрілу. На заклик "Ренци до гури" поляки, які їхали на першій фірі, піднесли руки догори, натомість з фіри другої й третьої почали відстрілюватись з двох ППШ, втікаючи в рів в різні напрями. Деякі залягли на дорозі. В перестрілці, яка вив'язалась, 8-х поляків впало, трьом раненим вдалося втечи. З цих трьох ранених, двох, які сиділи ще на возі, зістали ранені, або й вбиті, бо коли посипались наші стріли по них, оба перевернулись на фірі, з якої пігнали коні. З цеї самої фіри третій поляк, як тільки почув наш заклик "Ренце до гури", зіскочив з фіри і, користаючи з рівця, оброслого драпаном, почав втікати. Правдоподібно й він зістав ранений в праву руку або в бік.

Втрати власні: 150 шт. кріс[ової] амун[іції].

Втрати ворожі: 8-х вбитих, 3-х ранених. 1 кул[емет] Діхтяр, 3 ППШ, 2 сов[етські] кріси, 2 ґранати, ок. 2000 папіросів, 2 коні з возом, 10 шт. тайних військових листів, 8 мундурів, 8 пар взуття.

II

Сили ворожі на нашій території можемо після їх завдань поділити на такі групи:

- 1) ВП (Військо Польське) – загальний стан ок. 1600 вояків. Організаційно це є 3-тя Поморська дивізія піхоти й залога ярославського гарнізону в силі 1-го полку.
- 2) ВОП (Войсько Охрони Погранича) – дійсний стан 250 вояків.
- 3) УВП (Ужонд Безпеченьства Публічного) – стан точно не відомий. В м. Любаців, Ярослав їх число вагається між 30 та 50 вояків. По селах [...] не присутне.
- 4) МО (Міліція Обивательська). Має осідки, т.зв. станиці, у волосних управах. Стан однієї станиці виноситься від 15–20 міліціантів. Загальний стан ок. 350 міліціантів. МО явно не попирає виселення.
- 5) СОК (Служба Охрони Колейовей) обняла охорону лінії Любаців – Ярослав та Рава-Руська – Рейовець. Стан її виноситься ок. 120 людей.
- 6) Самооборона польська. В більшій кількості в польських селах зорганізована польська самооборона. На одне село може припадати 90 – 100 чоловік. В загальному для нас має мале значення, оскільки не далась запрягти до виселення акції в формі грабовання. Загальний стан ок. 800 люда.

Ворожі сили на нашій території сумарно виносять [...], 3220 людей.

З днем 1.3.46. почалася виселення акція в повітах Ярослав і Томашів. Вже перед 1.3.46. відбулися помітні пересування ворожих сил на нашій території. До цього часу стаціонарна 3-тя Поморська дивізія піхоти в м. Любаців, яка осінню [19]45 переводила виселення Любацівщини, перебувши зиму в Ярославщині, була вповністю перекинена на виселення акцію в Томашівщину. На [тер]ени Ярославщини ворог перекинув залогу ВП, стаціонарну в м. Ярославі, [в силі] одного полку. У відмінну ужитої тактики виселювання Любацівщини, ворог частинно у безлісній Ярославській території концентровано осідав в волостях або в більших селах, виселяючи їх. Воно триває 2–3 дні, викидаючи самих мешканців села, після чого перекидаються повністю в сусіднє село.

III

97.

Безтовщеві харчі вистарчаючі, браки в умундруванні та обуві вдалося залагодити. Узброєння нормальне.

98.

Забезпечення в прохарчуванні й умундруванні було повне. Узброєння нормальне.

97а.

З початком місяця забракло харчових продуктів. Пізніше цю справу наладналось і відділ знову забезпечений в прохарчування. Брак ярини. Умундурування, взуття вистарчаюче. Узброєння нормальне. Відчувається брак медикаментів.

98а.

Для того, що щойно є [...] можливості набування харчів, спочатку відділ не був вповні за[о]смотрений в харчі. З кінцем місяця справа харчів зістала наладна. Відчувається брак взуття. Умундурування є. Відчувається рівнож брак медикаментів. Узброєння нормальне.

IV

[Пропущено зашифрований текст]

97.

Дня 1.II.46. к-р "У[мань]" зістав ранений в наслідок нещасливого випадку. Обов'язки його перебрав заступник, к-р "П[ідкова]", пізніше к-р "К[алинович]".

98.

Крім заміни к-ра "П[ідкови]" к-ром "К[алиновичем]", жадних персональних змін не було.

97а.

Жодних персональних змін не було.

98а.

Дня 16.III.46. здизертирував з новоствореного вд. політвиховник [...]слав і стр. "Шах". В дорозі до хати придержав їх СКВ. Конвойовані ст. [жандарме]ристом "Дилем" і двома стрільцями до свого вд., щоб відповісти перед своїм вд., дня 27.III.46. в дорозі політвиховник намагався втекти. Відпущено за ним два стріли. Поранено його в грудну клітку й ногу. Раненому уділено першу поміч і приготованою фірою ст. [жандарме]рист "Диль" конвоював до [місця] призначення. В дорозі ранений помер. Дизертира "Шаха" віддано вд. під руки польовому судові. Інших персональних змін не було.

V

97.

Відбуто занять в годинах:	- внутрішня служба	6 год.
	- стр[ілецький] вишкіл	2 год.
	- санітарна служба	2 год.
	- політвиховання	9 год.

98.

Відбуто занять в годинах: - впоряд	8 год.
- полева служба	4 год.
- політвиховання	12 год.

97а.

Відбуто занять в годинах: - полева служба	6 год.
- санітарна служба	2 год.
- політвиховання	12 год.

98а.

Відбуто занять в годинах: - впоряд	25 год.
- полева служба	25 год.
- стр[ілецький] вишкіл	20 год.
- політвиховання	21 год.

VI

[97.]

Стан політвиховників 3

Рід і кількість відбухтих занять в годинах:

Переведено підвідділами: - гутірок	12 год.
- читань	8 год.
- докладів	9 год.

Теми гутірок: 1) Відомості з радія (справа перебування со-
віт[ських] військ в Персії та Манджурії і спротив
аліантів проти цього.
2) Завдання українського повстанця-революціонера
під теперішню пору.
3) Плятформа УГВР.
4) Вояцькі прикмети.
5) Обговорення випадку дизерції, який заіснував
в вд.
6) Наше відношення до поляків і до виселенчої
акції.
7) Заховування стрільців під час акцій з
цивільним неселенням.
8) Промова Черчіла та відповідь Сталіна.
9) Збройна боротьба українського народу за лінією
Керзона.
10) Історія Українського Війська.
11) Уривки з Курія Смерти УСС.
12) "Інформатор", ч. II.

Теми читань: 1) Виїмки творів Котляревського, Шевченка, Лесі
Українки, Франка (8 год.)
2) Шевченко - його життя й творчість, Сон.

- Теми докладів: 1) Про дії НСЗ¹⁴ в Польщі (з польських газет).
 2) Історія української літератури (Слово о полку Ігоревім).
 3) Визвольні змагання українського народу та його невдачі.
 4) Історія України (5 год.)
 5) ----- // ----- // --- ?

98.

Стан політвиховників 3

Рід і кількість відбух занять в годинах:

Переведено підвідділами:	гутірок	3
	читань	2
	докладів	1

Теми гутірок: 1) Як повинен поступати стрілець УПА супроти польського населення.
 2) Географія України (продовження).

Теми читань: 1) Збірка віршів "Мої повстанські марші".
 2) Про рейди.

Теми докладів: 1) Завдання Організації Об'єднаних Націй та її досьогочасне діяння.

Серед населення:

У звітному часі вд. розчленовано розійшовся в терен з метою проведення противиселенчої пропаганди серед українського населення.

Морально-бойовий дух серед стрілецтва дуже добрий.
 Політична виробленість можлива.

Дня 4.III.46. представник ПП, друг "Остап" перевів контролю політвиховної роботи та відбув відправу з політвиховниками, з'ясовуючи їм нашу пол[ітику].

Дня 26.III.46 одержано таку літературу: "Інформатор" ч. 3., Гутірка з населенням і Політ-огляд.

У вд. є 3-х політвиховників для кожного пвд. зокрема та 9-ть ройових плвх. Завданням останніх трьох плвх. є допомагати трьом засадничим [чотовим] плвх.

[97а.]

Політвиховна робота серед стрільців:

Переведено в кожному пвд. по 4 гутірки й по 2 читань.

---

¹⁴ НЗС – Національні Збройні Сили (пол. Narodowe Siły Zbrojne – NZS) – украї права польська націоналістична збройна формація, яка боролася проти комуністичної влади та національних меншин у Польщі.

Теми гутірок: 1) Життєпис Т. Шевченка.
2) Що говорить канадійська преса про наш визвольний рух (з передруку кан[адійської] преси "Новий Шлях").
3) Що це є УПА та за що [вона] бореться.
4) Поведінка стрільців між цивільним населенням.

Теми читань: 1) "Мої повстанські марші".
2) Відчитано декілька статей з польської преси.

Дня 2.III.46. вд. відсвяткував дуже величаво річницю смерти своїх друзів, що впали геройською смертю у великому нерівному бою з військом НКВД дня 2.III.45 в с. Мриглоди й Грушка.

В звіттовому часі не було жодної політичної наради з командним складом.

В звіттовому часі серед населення не відбуто жодних мітінгів.

Бойово-моральна вартість вд. добра. Стрілецьтво політично вироблене можливо.

Контролі політвиховної роботи зі сторони зверхівників не було.

Під кінець місяця одержано таку літературу: "Інформатор", Гутірка з населенням і Політ-огляд: Одержану зараз літературу, як й давніше, використано.

98а.

У відділі є 1 плвх.

У звіттовому часі серед стрільців 3-х пвд. відбуто декілька гутірок та викладів:

Теми гутірок: 1) Таборове життя.
2) Що це є УПА та за що бореться.

Теми докладів: 1) Історія українського націоналізму.
2) Декальог.
3) Про конспірацію.
4) Що це є УГВР¹⁵?

Крім цього вивчено присягу українського воїна напам'ять.

Моральна вартість стрільців є можлива.

Тому, що плвх слабкий, політичних нарад з командним складом не було. З тих самих причин мітінгів серед населення не було.

Контролі політвиховної роботи не було. [...]

---

¹⁵ УГВР – Українська Головна Визвольна Рада.

VII

Заміток та завваг ні командири поодиноких вд., ані КВ на мають жадних.

Писар при КВ:
"Ярий"

К-р КВ
"Залізняк"

РЖС, ролька 4, копія, машинопис.

№ 10

1946, травня 15. – Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Залізняка” [“Лемеша”] за квітень 1946.

“Сян”

Постій, 15.V.1946

“Бастіон”

год. 9.30

Квітень

I

97

Дня 21.IV.1946 р. о год. 10-тій вд. враз з трьома СКВ звели заціпний бій з большевиками під прис[ілком] Пискорі і на Пискорах.

Сили власні: вд. і 3 СКВ.

Сили ворожі: 150 большевиків.

Розположення сил власних: пвд. 531 і 1 СКВ – застава в лісі Пискорі-Старина, [пвд] 532 і 1 СКВ – застава в лісі на дорозі Сінява – Молодич і на трактовій лєнії, пвд. 533 і 1 СКВ наступали на Пискорі з північного напрямку.

Розположення сил ворожих: застава від лісу на Храпах і Пискорах. Решта большевиків на Пискорах.

Дня 21.IV.1946 о год. 4 вд. і 3 СКВ спільно зійшлися в зимовому таборі біля прис[ілка] Храпи для відсвяткування Свята Христового Воскресіння.

В часі останньої точки святочної програми – спільне святочне – відізвились скоростріли з напрямку Храп і Пискорів. К-р вд. зарядив гостре поготівля. В міжчасі обсервація донесла, що на прис. Храпах і Пискорах знаходяться большевики. Рівнож донесено к-ові “Калиновичеві”, що на присілку Пискорах залишено важні документи і матеріяли теренової сітки, які за всяку ціну треба було забрати. Тоді к-р вд., не знаючи ворожої сили, висилає застави, як в розположенні сил власних наведено, та сам з 533 і СКВ іде до Храп. Тут висилає один рій на заставу від сторони Сіняви уважаючи, що висланий пвд. і 1 СКВ не мав часу зайти на означене йому місце. З-під Храпів к-р вд. висилає двох стрільців з пвд. і одного з СКВ по залишені на Пискорах документи. З цими трьома стрільцями вислано рівнож один рій, який мав за завдання забезпечити тим стрільцям відступ на випадок ворожого наступу на них. Тим часом большевики вже скорше зробили заставу в глибині лісу, перепускаючи наших трьох стрільців і рій, уважаючи, що це є передне убезпечення, а за цим в село ввійде цілий вд. для відсвяткування свята. Згадані стрільці вийшли з лісу і підсувалися під Пискорі, а рій залишився під лісом як застава. Побачивши це большевики,

які були в глибині лісу, що рій залишився під лісом, вдарили на нього з-заду. Рій, залягаючи, почав відстрілюватися. На перші стріли в лісі під Пискорами, к-р вд. з одним роєм і СКВ підходить під Пискорі, заходить большевицьку заставу з-заду і вдаряє на неї. По першій сутичці СКВ, без наказу, відступив, а командир залишився тільки з одним роєм. В міжчасі долучає до командира вд. "Калиновича" рій, який вицофався зі застави з-під Пискорів по заатакуванні большевиків к-ром вд. "Калиновичем". Бій триває даліше. Переважаючий ворог починає окружувати наших. К-р вд., відстрілюючись, пляново вицофуюється. Згаданих наших трьох стрільців большевики підпускають під село, щоб зловити їх живими. На перші стріли в лісі згадані стрільці, зорієнтувавшись, що большевики є в лісі і в селі, вицофуються до своєї застави. З лісу і з села в напрямі вицофуючихся стрільців падають стріли, від яких всі три гинуть.

В часі перестрілки 531, який був на заставі Пискорі-Старина, підсувається під Пискорі. Не знаючи про це, що пвд. 533 вже вицофався, наступає на Пискорі. Один рій з цього пвд. під сильним ворожим огнем вдирається на Пискорі. В часі наступу набій в скорострілі розриває замок враз з замковою коморою і раниць скорострільчика.

Ворог довгими серіями легких і тяжких скорострільів бере пвд. в перехресний вогонь. Пвд., відстрілюючись, відступає до лісу. Большевики запалюють село і в год. 12, поділившись на дві групи, відходять з Пискорів. Одна група відійшла в напрямі Радави, друга, через Молодич, в напрямі Олешич.

Вд. і СКВ відійшли на свої місця постю.

Страти власні: 6 стрільців (один з СКВ) вбитих; 5 стрільців (один з СКВ) легко ранених. Вбитих і ранених підібрано. Вбитих похоронено на кладовищі.

703 шт. кр[ісової] муніції, 131 шт. муніції до ППШ, два кріси, один кулемет і одно ППШ.

Втрати ворожі: около 15 вбитих, понад 10 ранених.

98

Дня 30.IV.1946 р. о год. 23 вд. перевів акцію на ВП, квартирує в селі Жапалові.

Сили власні: 98.

Сили ворожі: один батальйон ВП в числі 200 стрільців, з тим, що кілька годин перед розпочатю акцією три компанії (150 стр.) виїхало до Ярослава, а в місці залишилася одна комп[анія] (біля 60 стр[ільців]).

Розположення сил власних: пвд. 534 і 536 наступали від півночі Жапалова. Пвд. 535 наступав від північного сходу, один рій з

пвд. 536 - застава під рікою Любачівкою, 200 м на захід від моста, хороненого обункрованим ВП.

Розположення сил ворожих: кватируюче ВП, по обох сторонах шоси, що є в розположенні 200 м на захід від шоси та 100 м від шоси на схід. Крім цього охорона мосту на Любачівці у віддалі пів км на північ від села. В часі акції вд. довідався, що 3 комп[анії] ВП від'їхало перед кількома год. до Ярослава, а в с. Жапалові залишилося біля 60 стр. ВП як охорона моста. Залишена компанія була поділена на дві групи, які на переміну охороняли міст на Любачівці. По службі одна з груп квартирувала у фільварковому будинку, висилаючи в село стежі.

О год. 23 розчленований вд. знаходився у вигідному положенні до наступу, як згадано у розположенні сил власних. На умовлений знак вд. розпочав наступ. Підсунувшись на віддаль 50 м від села, ворожа стежа зауважила нас, відкрила вогонь по пвд. 534 і 536, алярмуючи у фільварку кватеруюче ВП червоною і зеленою ракетною. Заалармований у фільварку ворог відкрив сильний вогонь по пвд. 535. Вив'язалась перестрілка. В тому часі наша застава біля мосту, яка мала за завдання слідити мостову сторожу і забезпечити вд. 98 з півночі, на перші стріли в селі відчинила вогонь по мостовій охороні, не даючи змоги підсилити ворожу групу з фільварку.

Квартируюче ВП у фільварку починає панічно втікати в полуднево-східньому напрямі до села Нової Греблі, гублячи по дорозі частини виряду та одягу, як хлібники, шапки і тп. По цілковитім опануванні села, вд. забезпечується заставами з полудня, сходу, заходу і півночі. Пвд. 535, який наступав на Жапалів від північного сходу, підсилює мостову охорону, яка вела ще перестрілку. Пвд. 535 відчинив сильний вогонь по заставі, якої в жодний спосіб не вдалося зліквідувати, тому якраз, що була з добрим полем обстрілу.

Пвд. 534 одержує в тому часі завдання спалити один мурований фільварковий будинок, в яким у двох кімнатах квартирувало ВП, яке під час акції втекло, а в 5 кімнатах мешкали 4 польські родини і одна укр[аїнська]. Мешканцям цього будинку наказано винести всі свої речі. По упорожненню будинку нанесено до середини соломи. На прохання мешканців цього ж будинку та інших авторитетних польських чинників, які в часі виселенної акції сприяли укр[аїнському] населенню, залишено палення. Тоді скликано польське і залишене ще деяке укр[аїнське] населення, переведено гутірки на тему: відношення УПА до польського цивільного населення. О год. 2 на означений ракетною знак вд. 98 відійшов на означене місце.

Втрати власні: 636 шт. муніції, 2 ракети.

Дня 9.IV.1946 р. о год. 8 вд. 98 і 976 звели зачіпний бій з большевиками під селом Мельники-Кобильницькі.

Сили власні: 2 пвд. 98 і 2 пвд. 976.
Сили ворожі: 26 НКВД (маневрна група).

Розположення сил власних: пвд. 534 зайняв становище з західної та західно-північної [сторони], пвд. 536 з південної сторони села, 2 пвд. 976 з північної та східної сторони села.

Розположення сил ворожих: група большевиків розстрілює з північно-західної частини села та їхня застава з одним скорострілом в ліску у віддалі 300 м від села на південь.

Вд. 98, будучи у пропагандивному рейді, дня 8.IV.1946 р. о год. 23 заквартирував в селі Мельники-Кобильницькі. Цього ж дня донесла розвідка, що від кількох днів большевицька погранична спецгрупа в числі 26 НКВД шукала по прикордонних селах за (бандерівцями) і тому, що на підставі розвідчих даних група большевиків була сподівана в Мельниках на день 9.IV.1946 р., вд. залишився в селі очікувати ворога.

Дня 9.IV.1946 р. о год. 8 з південного сходу від кордону згадана група большевиків, переходячи ліском попри село, залишила в ліску, в часі маршу, заставу, перейшла в слідуючий лісок, положений від села на схід, а відтак, завернувши в ліску, почала іти розстрілює в напрямі села Мельники з північного заходу на зайняті становища пвд. 534. Ворога підпущено до 50 м, а відтак відкрито по ньому вогонь. Вив'язався одногодний бій. Ворог в лісі зайняв становища в рові, звідки розпочав запеклу оборону. В тому часі пвд. з 976 розпочав флянковий наступ з півночі. Рештки розбитого ворога, бачачи безнадійну ситуацію, почали панічно втікати до ліска, положеного на південь від села. За втікаючим ворогом пвд. 536 розпочав погоню, у висліді якої частину ворога зліквідовано. 18 большевиків втекло в південно-східному напрямі до кордону. [...] по похороненню наших впавших, підібрано ранених та забрано зброю з поля бою, відступлено в ліс в північно-західному напрямі. Під час нашого відступу [...] заалармований на кордоні ворог (большевицький пограничний отряд). При допомозі одної танкетки та двох літаків розпочали за вд. погоню. Відділи, маневруючи обеззброєні по лісі, відійшли на свої місця призначення.

Втрати власні: 3 вбитих, 3 ранених. Вбитих похоронено на місці, ранених підібрано. 1375 шт. муніції, 2 гранати.

Втрати ворожі: 17 вбитих, 1 полонений та около 5 ранених, 6 ППШ, 3 зарядки, 2 кріси, 1 ракетниця, 1020 шт. муніції, 8 ракет, 10 гранат, частина виряду та одягу, який можна ще уживати.

97а

Дня 3.IV.1946 р. один рій пвд. 539 спалив в Хотилюбі 5 мурованих двірських будинків. В будинках цих мешкало польське цивільне населення. Мешканців про палення попереджено і доручено забрати

все майно. Згадані будинки спалено тому, що квартирувало і мало заквартирувати ВП.

Ніччю з дня 5 на 6.IV.46 р. пвд. 537 вимінував одноповерхову школу та спалив 3 двірські будинки (2 муровані, 1 дерев'яний) в селі Залужжі. В згаданих будинках мало в найближчих днях, з розвідчих даних, заквартирувати ВП.

Ніччю з 5 на 6.IV.46 р. пвд. 539 та один рій СКВ спалив будинки, в яких квартирувало ВП в Горинці. Крім того спалено залишені укр[аїнські] господарства, в яких замешкали поляки. Мешканцям дано змогу забрати своє майно. В часі палення місцева самооборона і около 30 стр. ВП почали обстрілювати пвд. 539. По короткій перестрілці польська самооборона втекла з Горинця в поле.

Спалено 4 вози – власність ВП, знищено касарні, тартак і приміщення рільничої школи. Від горючих будинків загоріло декілька польських господарств. Після цього наші стрільці без ніяких втрат відійшли. Ворог мав одного вбитого та одного раненого. Здобуто один військовий плащ і одну блязу.

Дня 18.IV.46 р. о год. 22 два рої пвд. 537, переходячи шосе Белзець – Любича-Королівська, випадково наткнулися на переїжджаюче авто. Автом цим переїжджало трьох большевиків. По авті відкрито вогонь, від якого воно загоріло. Большевиків правдоподобно поранено. На авті була бочка бензини, яка враз з автомат згоріла.

Дня 21.IV.46 р. о год. 22.20 вд. 97а провів акцію на ВП, яке було на залізничній станції в Угнові.

Сили власні: 97а і пвд. з СКВ.

Сили ворожі: 500 стр. ВП.

Розположення сил власних: пвд. 539 наступав з північного сходу, пвд. 538 з північного заходу, 537 з південного заходу.

Розположення сил ворожих: 100 стр. ВП на станції в Угнові, 400 стр. квартируючих в Угнові.

Дня 21.IV.46 (Великдень). Надворі гарна погода. На небі ні хмарочки. Весняне сонце своїм промінням освіщує обличчя повстанців у маленькому ліску. Обличчя їх споважнили, настрої святочний. Очі кожного дивляться в далечінь, де видніють муровані будівлі містечка Угнова. Тихо докруги. Раптом сколихує повітрям гомін пісні. Спочатку мало можна розрізнити слів пісні. Всі прислухаються. Пісня могутніє. Вже можна добре розрізнити мотив і слова пісні. Це пісня Христос Воскрес. Несеться вона від сторони залізничної станції, на як[ій] у брудних товарових вагонах тиняються укр[аїнські] родини, насильно викинені ворогом з рідних осель. Сумно звучать чомусь слова цієї так радісної пісні. Пісня втихає. День минає скоро. Сонце хилиться до заходу. Командир відділу відбуває нараду з ком[андирами]

пвд., на якій дає їм завдання на сьогоднішній день до виконання. Завданням відділу є здобути залізничну станцію в Угнові, знищити її, знищити призначені на транспорт вагони та провести пропаганду серед зібраних на стації укр[аїнських] виселенців, щоб розійшлися домів і не виїжджали з рідної землі. Вернулись вислані в терен розвідчики, які донесли, що в місті Угнові є около 400 стр. ВП, на стації около 100. Бойове узброєння – це важкі та легкі скоростріли, гранатомети, польові гарматки та ручна зброя. На підставі розвідчих даних розроблено докладний плян акції, як в розположенні сил власних наведено.

Після відправи пвх відбули зі стрільцями зайняття, на яких коротко з'ясували їм завдання, що стоїть перед ними до виконання та його ціль. По зайнятті стрільці заметушились, переглядаючи та перевіряючи кожний свою зброю. Настрій бадьорий. Стрільці радіють, що матимуть змогу пімститися, хоч частинно, на ворогові свого народу. На землю паде сумерк. Повстанці виходять з лісу стрілецьким рядом. Через поле ідуть в напрямі Угнова та Річиці. На небі мерехтять зорі. Огонь освічує обличчя стрільців та дорогу, яка веде їх біля ставка. Спрагнені стрільці набирають у польові фляшки [воду] та жадно її п'ють. Повстанці приспішують крок. Проходять через угнівські мочари. Ще кілька хвилин маршу і перед повстанцями зарисовуються вагони і стаційний будинок та прилеглі до нього будівлі. З вагонів чути рев худоби та бляння овець. Людських голосів покищо не чути. Повстанці машерують ще тихіше та обережніше, щоб не зрадити себе. Якнайбільше несподівано заскочити ворога. На лівому крилі почувся голос стійкового – стуй, хто ідзє! На цей оклик ніхто не зупиняється, тільки підсуваються ще кілька метрів вперед. Падуть перші стріли. Ворог відкриває сильний вогонь скорострілів. Повстанці на хвилину залягли, а опісля з окликом "Слава" кинулись в наступ. Розпочався завзятий бій. На полі бою стає ясно, як удень. Це ворог освітлює його безпереривно ракетами. Від світла тих ракет видно ворожі становища. Під прикриттям власного сильного вогню стрільці вперто ідуть вперед. Пвд. 539 ліквідує на правому крилі ворога скорострільне гніздо. Двох стрільців вскакує до становища, в якому ворог був змушений залишити скоростріл "максим". Біля скоростріла знайдено ленти набоїв, 15 ручних гранат та відро з водою для холодження цівки. Здобутим скорострілом відчинено вогонь по недавніх його власниках. Ворог починає обстрілювати поле бою з гармат та важких гранатометів. Стрільна ці початково нас не разять, бо падуть задалеко. Через деякий час вдається зліквідувати друге вороже скорострільне гніздо. На цьому становищі стрілець "Левцьо" здобуває скоростріл "дехтярова" і дві диски з набоями. Ворог починає відступати, залишаючи перші оборонні становища, а залягає за залізничними вагонами та стацією, продовжуючи оборону. Повстанці посилюють наступ. Ворога викинено за стацію на поле. Пвд. 537 здобуває гранатомет (промір 82 мм) та шість гранатометних стрілен. Пвд. 537 к-ра "Смереки" вдирається на стацію і опановує її.

З вагонів чути плач дітей та виглядають з них перелякані обличчя старших. Повстанці успокоюють людей та взивають їх забрати з вагонів своє майно, бо за хвилину вагони почнуть горіти. Переселенці з поспіхом виконують доручення, забираючи все, що тільки можна було взяти. Стрільці допомагають у цій роботі. Все це відбувається під сильним ворожим обстрілом з гармат та гранатометів. Українське населення зі своїм майном залишає станцію та розходиться додому. К-р вд. дає наказ палити вагони і станцію. Стрільці вмиг виконують наказ. До одного стрільця підходить старша жінка та дає йому коробку сірників: "Візьміть, друже, ці сірники, вони вам придадуться. Спаліть це все, щоб і сліду не залишилося". Стрелець бере сірники, дякуючи жінці, а вона відходить в свою сторону. Через декілька хвилин станція і стоячі на рейках вагони стають у вогні. На лівому крилі йде далі завзятий бій. Вороже військо, яке квартирувало у кількох прилеглих до станції будинках, ставить завзятий опір. На тому відтинку є пвд. 538. Йому на поміч вислано пвд. 537. Спільними силами по завзятій боротьбі вдалось виперти ворога з цих будинків в поле. Будинки запалено. Вигнані на поле вояки ВП почали панічно втікати в сторону міста. Частина з них, заскочена на спанню, втекла тільки в біллю. В часі, коли стрільці запалювали останні вагони, к-р пвд. 538, який був найдаліше висунений на лівому крилі, зголосив, що від сторони Угнова йде ворогові поміч, яка має на меті оточити вд. та замкнути дорогу до відступу. К-р вд. дає наказ пвд. 537 і 538 звернути вогонь в тому напрямі, звідки надходить ворог. На допомогу вислано ще два рої пвд. 539. Наступ ворога здержано і примушено завернути. Година 20.30. К-р вд. дає наказ відступати. Відділ відступає в західному напрямі, забираючи з поля бою всіх своїх поранених та здобуту зброю.

Втрати власні: вбитих нема, поранених 11, з того 3 стрільців вд. та 8 з СКВ. Крім цього були втрати серед цивільного населення. Вистріляно 2240 шт. кр[ісової] муніції та зружено 8 ручних гранат.

Втрати ворожі: 30 вбитих і декілька поранених. Здобуто 1 гранатомет 88 мм, один скоростріл "максим", один скоростріл "дехтярова" і дві диски, два кріси, 15 ручних гранат, 1500 кр[ісової] муніції, 6 військових одностроїв, три плащі і три коци.

Дня 28.IV.46 р. о год. 8.30 група большевиків в силі около 80 стр. переходили лісовою дорогою з Плазова на Сиглу. На цій дорозі [пвд.] 539 дня 12.IV.46 р. заложив дві міни у віддалі 50 м одна від другої. Дорогу заміновано з цієї причини, що час від часу нею переходила ворожа розвідка. Згадана група большевиків налізла на другу міну, яка здетонувала. На вибух міни большевики подалися назад, натрапляючи на першу міну, яку перед тим вдалося їм оминати. Ця міна рівнож здетонувала. Сьогодні після вибуху міни на дорогу цю к-р пвд. вислав один рій, який прийшовши на згадану дорогу ствердив: на дорозі калюжі

крови, два вбиті коні, 11 шапок та цивільного трупа з Плазова. Большевики своїх вбитих та ранених підібрали. Забрано залишене ППС і одну пістолю. По шапках заключається, що від обох мін згинуло около 10 большевиків і невідома скількість ранених.

98а

Дня 21.IV.46 р. вд. 98а провів акцію на залізничні мости на шляху Угнів – Рава-Руська на ріці Солокія і на каналі.

Сили власні: [вд] 98а.

Сили ворожі: 170 стр. ВП.

Розположення сил власних: пвд. 540 наступав з південного заходу на міст на ріці Солокія, один рій з пвд. 540 на заставі на рейках від перестанку села Піддубці, решта пвд. наступало з південного сходу. Пвд. 541 наступав на міст на каналі зі заходу.

Розположення сил ворожих: 100 стр. ВП (обункровані) коло мосту над річкою Солокією, 70 стр. ВП (обункровані) коло мосту на каналі.

Заплянвані бойові завдання для вд. 97а на стацію в Угнові та для вд. 98а на мости на шляху залізничім Угнів – Піддубці мали відбутись рівночасно.

Вд., розчленувавшись на вихіднім положенні на пвд., підсувається на означений йому рубіж атаки. Точно в умовленім часі о год. 22.30 вд. 97а розпочинає наступати на стацію в Угнові. Від стації в південній віддалі 5 км зістали заалярмовані залоги залізничних мостів. Пвд. посувається дальше, час від часу обстрілюваним та свіченим ракетами відкритим тереном. О год. 22.45 зі спізненням на 15 хв. дотер на рубіж атаки під частинним обстрілом скорострільного вогню. Ворог, у зв'язку з розвиненням бойових дій в районі [...] угнівської стації, де щораз сильніше долітали відгуки ужитої ворогом тяжкої зброї, так само і мостові залоги в свою чергу щораз то більше посилюють запоровий вогонь по обороннім передпіллю. К-р вд., оцінивши заісновану ситуацію, не рішився дати наказу до атаки на за дротами обункровані мости. В цім самім часі з напряму села Михайлівки загранична большевицька погранзаства з криком "ура" скоро посувалась та напоролась на нашу заставу від залізничого перестанку Піддубці. Вив'язалась 15 хв. перестрілка, у висліді якої наша заства вицофалась. Тоді к-р вд., не виконавши завдання, дав наказ вицофатися на своє місце призначення.

Втрати власні: 2 ранених (один тяжко), 900 шт. муніції.

Втрати ворожі: 5 вбитих, 10 ранених.

976

Гляди оперативний звіт під уст[упом] вд. 98 з дня 9.IV.46.

Дня 2 і 3.IV.46 р. ВП в числі около 300 стр. перевело грабункову виселенчу акцію на село Грушку. Зрабували цілковито неприсутніх

укр[аїнських] громадян, спалили село Мриглоди, а зловлених людей поприв'язували до возів і забрали з собою.

6.IV.46 р. ВП потайком окружило село Жапалів і Сурмацівку, в яких забрало 70% укр[аїнських] родин. Людей відставлено на збірний пункт в Ярославі.

15.IV.46 р. о год. 10 ВП перевело виселенчу акцію в селі Цетулі. Виселено около 130 укр[аїнських] родин. В акції брало участь 200 стр. ВП.

16.IV.46 р. ВП в числі 150 стр. перевело грабункову акцію на село Рудки. Люди цивільні втікали.

21.IV.46 р. большевики в силі 150 стр. напали на присілки Храпи і Пискорі, де о год. 9.30 звели бій з вд. 97а, а відступаючи спалили Пискорі.

18.IV.46 р. большевицька спецгрупа в силі 120 стр. з Сіняви приїхала на прис. Деревецькі, спалила їх, а опісля переходила Сінявський ліс. Відходячи в напрямі Сіняви запалила декілька секцій лісу.

26.IV.46 р. ВП в силі 150 стр. перевело переселенчу акцію в селах Добрі і Дібчі. З Доброї виселено 57 родин, а з Дібчі 2 родини.

29.IV.46 р. ВП в силі 300 стр. перевело виселенчу акцію в селі Жукові. Люди втікали до лісу.

30.IV.46 р. ВП перевело облаву на село Люблинець-Новий. В селі не застало нікого. Зрабували 5 корів, вбили одного коня і повибивали в хатах вікна. Виселенча акція укр[аїнських] сіл продовжувалася далше.

III

97

У зв'язку з акціями відчувається брак харчових продуктів. Ще більшу недостачу відчувається зі взуттям, меншу дещо в умундуванні. З озброєнням нормально.

98

Забезпечення в харчові продукти і умундування було повне. Узброєння нормальне.

97а

Харчові продукти ледве вистарчаючі. В часі акції відчувалося брак хліба. Наприкінці місяця ситуація живнотева дещо покращала. Взуття і мундування повне. Узброєння нормальне.

98а

Забезпечення в харчові продукти було повне. Брак взуття та умундування. Відділ не є забезпечений в медикаменти. Узброєння нормальне.

976

Забезпечення в харчі було достаточне. Брак взуття і умундування. Узброєння нормальне.

IV

ЕТЕЪХМЕКПДМГМЦСИАУХЯСЙРМЕКИГНИПЙА

ЕЗИСЛШВЯОЧИЖХУЧСХГЕВОЛГЛЧУ

ЖСЕПЦВЕОУПОЦФИЕЛГЇУЄДКОЧЗАЯЬЩУОС [зашифрований текст]*

97

Жодних персональних змін не було.

98

Жодних персональних змін не було.

97а

Жодних персональних змін не було.

98а

Жодних персональних змін не було.

976

Жодних персональних змін не було.

V

97

Відбуто занять в годинах: санітарна служба	- 1 година
політвиховання	- 8 годин

98

Відбуто занять в годинах: впоряд	- 4 години
польова служба	- 9 годин
політвиховання	- 4 години

97а

Відбуто занять в годинах: впоряд	- 2 години
політвиховання	- 12 годин

98а

Відбуто занять в годинах: впоряд	- 10 годин
внутрішня служба	- 12 годин
стрілецький вишкіл	- 13 годин
політвиховання	- 40 годин

---

* У цьому місці текст обривається. Продовження звіту є з 10-ї сторінки.

976

Відбуто занять в годинах: впоряд	- 9 годин
польова служба	- 8 годин
стрілецький вишкіл	- 7 годин
внутрішня служба	- 5 годин

У зв'язку з акціями занять мало переводилось.

VI

97

У вд. є трьох політвиховників.

У звіттовому реченні серед бійців переведено: у пвд. 531 гутірок 3, читань 1; пвд. 532 гутірок 3, читань 2; пвд. 533 гутірок 3, читань 1. Теми гутірок: 1) Міжнародний політогляд; 2) Про що говорить нам державний бюджет СРСР на 1945-46 р.; 3) Наше відношення до поляків. Теми читань: 1) Вісті з укр[аїнських] земель; 2) Бльокади; 3) Большевицькі звірства; 4) Большевики організують голод на Україні; 5) Українські діти бачать в большевиках мучителів укр[аїнського] народу; 6) Виїмки з поезій Шевченка - "Чигирин", "Суботів", "Розрита могила", "Заповіт".

Великодні Свята відсвятковано разом з СКВ, відправлено польову Службу Божу і спожито спільне свячене. Морально-бойова вартість відділу є добра. Вд. охочий і завжди готовий прийняти бій. Політична вартість відділу задовільнює. Бійці свідомі за що, в союзі з ким і проти кого воюють.

Політвиховної роботи серед укр[аїнського] населення не переводилося. Політвиховної контролі не було.

98

У вд. політвих. 2. Бракує чотогого плвх. Старший плвх "Камінь" відійшов на лікування.

У звіттовому часі переведено зайнять серед стрільців: у пвд. 534 читань 1; в пвд. 535 читань 1, доклад 1; пвд. 536 читань 1, доклад 1. Теми читань: політогляд.

Теми докладів: 1) Про організації політичні та неполітичні та їх виразні [...]. Політзанять більше не переводжено з причин акцій на ліси. Серед населення відбуто один мітинг. На мітингу обговорено справу виселенчої акції. Принагідних розмов з цивільним населенням переведено дві, то є в селах Ту[...] і Мельниках.

Морально-бойова вартість вд. добра, політично вдовольняюча. Контролі політвиховної праці не було.

[97a]

У вд. плвх 4.

У звіттовому реченні переведено: в пвд. 537 гутірок 1, читань 3; в пвд. 538 гутірок 1, читань 3; у пвд. 539 гутірок 1, читань 5. Теми гутірок: Великодні Свята в нашій боротьбі.

Теми читань: 1) Інформації; 2) Політогляд.

Серед населення переведено принагідних гутірок [...] на теми виселенчої акції. Морально-бойова вартість відділу є добра, політично вдовольняюча. Контролі в політвиховній роботі не переводилося.

98а

У вд. плвх є 3.

Переведено підв[ідділами]: гутірок 4, читань 8. Теми гутірок: 1) Як стрілець повинен поводитися в терені, на засідках, в боях та як взаємно повинні собі помагати; 2) Що то є Соборна Україна та чому боремося насамперед за Самостійну, а опісля за Соборну; 3) 12 прикмет укр[аїнського] націоналіста; 4) Як стрілець повинен поводитися між цивільним населенням.

Теми читань: 1) Читання статей з календаря "За народ"; 2) Як переводити гутірки із цивільним населенням; 3) Читання "Інформатора"; 4) Читання "Лісовика" за січень; 5) Плем'я, Нарід, Нація, Держава [...]; 6) Декалог; 7) Присяга укр[аїнського] вояка; 8) Історія України (Княжа Доба).

976

У вд. плвх є 2. Бракує одного плвх.

У звіттовому часі переведено серед стрільців пвд. гутірок 2, читань 1. Теми гутірок: 1) Дисципліна як головний чинник в армії; 2) Чому, коли і де творилася УПА.

Теми читання: "Інформатор".

В часі рейду вд. відбуто мітинг з укр[аїнським] населенням в с. Тухлі. Тема: Що несе населенню виселення їх із рідних хат на схід?

Морально-бойова вартість вд. на низькому рівні, тому що це є люди з терену, де національна свідомість була і є най[...]. Деякі інші, більш вироблені одиниці [...] морально-бойово.

VIII

Заміток та зауваг ані командири поодиноких відділів, ані КВ не мають жадних.

Слава Україні

/-/ "Ярий"

Пис. при КВ

Героям Слава

/-/ "Залізник"

К-р КВ

РЖРС, ролька 10, рукопис.

№ 11

Недатоване. – Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за травень 1946.

“Сян”

“Бастіон”

ТРАВЕНЬ

1946

I

[97]

Дня 18.5.46 о год. 18.30 над'їхали від села Красного три вантажні авта з узброєними людьми в польських мундурах. Ті авта під'їхали під село Дібчу. За автами йшли цивільні поляки зі зброєю і без зброї. Всіх узброєних було около 60 осіб. Під селом зробили розстрільну й увійшли в село. Селом перейшли спокійно, запевняючи цивільне населення, що йому нічого не станеться. Так дійшли до половини села. Тут саме почали палити хати й при тому кричали: “Ми покажеми бандеровцом, гдзе ест наша г'раница”*. Перелякані люди ховались де хто тільки міг, а бандити витягали та розстрілювали, а частину зганяли на збірний пункт. Польське цивільне населення, яке прибуло з бандитами, грабувал[о], що попало: кури, корови, свині, жорна і господарське приладдя і проче. На крики людей, ворожі стріли пвд. 531, який кватирував в поблизу згаданого села, почав негайно наступати на село. По дорозі пвд. 531 стрінув кінного гінця, який їхав повідомити про напад бандитів. Від гінця к-р вд. “Калинович” довідався про ворожу силу.

Ворог запримітив наступаючий наш відділ, почав відступати та по дорозі палити забудування. Люди, які користуючись замішанням між бандитами, повтікали. Пвд. 531 скорим маневром намагався заступити від'їжджаючому автові дорогу, весь час обстрілюючи його. Решта банди враз з польським грабіжницьким населенням втікала в напрямі лісу в с. Красне, залишаючи друге авто, навантажене бензиною і військовими речами. На авті було 15 бочок бензини, 2 кріси і чеський автомат, документи МО з Потока-Горішнього, 3 плащі, одна маринарка і два ровери, добрі до вживання.

Ворожі втрати: 3 вбитих.

Втрати власні: 250 шт. амуніції.

Втрати в цивільному населенні: 18 осіб вбитих (старці, жінки, діти).

2 жінки ранені, серед вбитих було 3 особи польського походження.

---

* Покажемо бандерівцям, де наш кордон. (пол.).

Заграбовано населенню 7 корів та 3 коні. Спалено 45 українських господарств.

Дня 25.5.46 відбувся в с. Дібча похорон помордованих селян польською бандою. В зв'язку з тим пвд. 531 поробив довкруги села застави, уможливлючи в той спосіб населенню похоронити свої жертви.

Дня 25.5.46 пвд. 531 відходить до СКВ, з яким спільно плянує організування харчів в селі Дибкові, де на підставі поквітування забрано 11 корів, 6 коней і дві свині. В часі збірки польська самооборона віддала декілька стрілів до наших стрільців. Стрільючим забрано один автомат.

98

Дня 5.5.46 о год. 22.30 до дня 6.5. до год. 0.30 виконувано палення виселених українських сіл Сосниці і Святого, які були вже заселені польським цивільним населенням, яке узброєними групами мордувало та грабило дооколичні українські села.

Ворожі сили: самооборона в силі понад 150 крісів, рівнож терен лежить в найбільшій натузі ворожих акцій на ліси і села.

Власні сили: [вд] 97, 98. 976.

Спалено гвалтом виселені українські села Сосницю і частину с. Святе, заселені цього року весною польським бандитським елементом. Сян і ворожі пункти, положені від нас на захід за рікою, справляли виконання завдання нелегким...

Кожний вд. дістав своє завдання: вд. 97 - полудневу частину Сосниці, вд. 98 - північну частину Сосниці та полудневу частину с. Святого, неповний вд. 976 - решта Валяви. Центро села було занимане вдд. 97 і 98.

Дня 4.5. о год. 5 з'єднані вд. прибули в лози над р. Сян. День був спокійний. Вечором о год. 21 виходили до завдань. Кожний відділ мав визначений бр[і]д через Сян. Вд. 976 вийшов трохи скоріше з огляду на дальшу віддаль до броду. Погідна весняна ніч. На безкрайому океані блакитного неба безжурно пливе блідолиций місяць. Довкруги царює гробова тишина. Тільки де-не-де переक्ликуються пугачі і своїм квилінням "пугу" нагадують нам козацькі походи.

В таку-то травневу погідну ніч наші повстанчі відділи наближались до Сяну. Очі повстанців задивлені в серпентину срібнолентого Сяну. Стрільці мовчазно ждуть наказу на переправу. Врешті наказ паде. Стрільці миттю пускаються вплав через ріку і через декілька хвилин досягають противного берега. Вже видно село. Вд. 97 підсувається під нього. Після енергійного заняття села заскочена ворожа самооборона не опановує вже ситуації в "своєму" селі і в паніці, якомога скоріш, безладно віддаляється в західньому напрямі. Намагання деяких поляків ставити опір - змісця ліквідуються. З малим опізненням вд. 98 рівнож вставає

в акцію, вилучаючи один рій на заатакування полудневої частини [с.] Святе.

При першій стрічі з населенням стрільці домагаються здачі зброї, а відтак наказують з хат виносити все своє майно, бо зараз будуть палити село. При виношуванні майна допомагають наші стрільці, витягаючи з клунь всяке рільниче знаряддя, виганяють зі стаєнь худобу та коні. Інші знов[у] стрільці будять сплячих ще людей, при тому успокоючи їх та помагають виносити хатне добро. Рівночасно при тому остерігається стрільців, щоби не палили польських хат. Інші знов[у] стрільці палять спорожнілі забудування. При паленні однієї хати, замешкала там жінка просила, щоби не палити її хати. На це відізався її чоловік: "Онi добжи людзе, але такі розказ мойон, жеби спалиць". Знов[у] при паленні одної хати к-р "Калинович" зауважив, що в хаті осталися невинесені ще образи. Він здійняв їх зі стін, виніс з горючої хати та передав їх власникові. З іншої хати к-р "Підкова" виносив колицу з дитиною і передав її матері, яка зі сльозами в очах дякує командирові, стискаючи йому руку. З-за стодол впаде декілька ворожих стрілів до нас. К-р "Підкова" вислав один рій, який обстріляв втікаючого в поле ворога. Між наших стрільців вбіг ранений поляк без зброї. На запит к-ра "Балая": "Хто тебе ранив", він відповів, що "хтось пшез окно пусьціл до мне серієн з пепешкі". Тоді наш санітар "Малина" зробив йому перев'язку, за яку поляк дуже дякував. При зустрічі з населенням виховник "Шеремета" і ройовий "Сабаль" пояснювали людям, чому вони палять село і хто цьому винен. Рівночасно роздавано летючки і вказувано на Осубку¹⁶ і Сталіна як винувників усього лиха. Поляки признавали нам вповні рацію і погоджувалися з нами.

Село горить. З-під важких клубів чорного диму, вибухаючи проривається червона полумінь. Довкруги кривава луна далеко освічує темні поля. Вздовж Сяну, над його лівим берегом, в'ється широка вогненна лава, неначе б шириною понад 5 км земля зайнялась. Здається - горить сама земля. Це гіркий доробок наших рідних поколінь грізно підноситься догори, щоби ще в останній раз відізватись могутнім протестом проти тяжкого безправ'я. Далеко в Польщу видно цей вогненний протест українського народу.

Довкола ворожі залоги алярмуються умовними стрілами. Їх світлячі сліди нераз схрещуються над нестримно палаючим українським селом Сосницею і Святим. Від Радимна чути немов заспаний, щораз то виразніший гул моторів. В той момент посвистують паровози на двоторівці, положеній на захід від села, везучи в брудних вагонах стероризовані українські сім'ї на схід до царства червоного молоха. Завмерло на рейках життя. Скрилось у тривозі, цій таємній силі. Погасло освітлення потягів, станцій

---

¹⁶ Е. Осубка-Моравський – в рр. 1945-47 прем'єр-міністр польського тимчасового Уряду Національної Єдності.

і містечок недалеко. Це сини Надсяння в обороні своїх та людських прав повстали проти польсько-більшевицького терору. А мовчазливий Сян далі мовчазливо як плив, так і пливе, все мірно своїми хвилями обтісує високо стрімкі береги. Тільки на срібнолентім своїм тихим плесі, із гір Карпат, від тамтешніх повстанських з'єднань, приносить нам привіт.

З наказу к-ра "Балая" пвд. 534 зробив засідку на польсько-більшевицьке військо дня 28.5.46 о год. 18-тій на шосі Олешичі - Ярослав, біля Бахурів.

Сили власні: пвд. 534.

Сили ворожі: Над'їжджаючий середній танк зі залогою 8 осіб, бічна охорона в числі 27 осіб і охорона моста в Жапалові 48 осіб.

Розположення сил власних: пвд. 534 зайняв становища в лісі з полудневої сторони шоси біля Бахурів. Одна скорострільна ланка як забезпечення лівого крила, а ланка мінерів закладала міну 40 кг на шосі. Решта пвд. розложилася в бойовій лінії попри шосу, висилаючи одну ланку на убезпечення правого крила та обсервацію.

Дня 28.5.46 в год. 18-ій з напрямку Олешич над'їхав ворожий танк (повз) зі залогою 8 чоловік та бічною охороною з 27 чоловік. Залога повзу обслуговувала гарматку 50 мм, 2 скоростріли. Бічною строною шоси з півночі посувалося ВП в силі 27 чол. в напрямі Бахурів. На краю ліса повз, виминаючи ВП, найїджає на міну, яка однак не здетонувала, але він, не запримітивши того, поїхав далі. В міжчасі ВП, яке посувалося розстрільною, найшло на нашу засідку. Вив'язався бій. В часі бою над'їхала шосою таксівка, яка, мимо обосторонніх стрілів, не задержалася. Вона зістає спалена з двома пасажирами. Сильним обстрілом пвд. 534 здержує ворога. В часі перестрілки повз, який був за нашою засідкою яких 400 м, завертає в напрямі нашої засідки. Ворог, підтриманий повзом, посилює свій вогонь. Пвд. пляново відв'язується від ворога і відходить на місце призначення. Втрат власних у людях не було. Вистріляно 180 шт. амуніції, 2 гранати.

Втрати ворога: 5 вбитих, в тому дві особи цивільні, одна жінка і шофер, около 7 ранених.

Здобуто: 2 кріси, 93 шт. амуніції, 1 гранату рапату, 2 коци, 2 цивільні течки, 1 маринарку, 1 штани.

97а

В ніч з 7 на 8.5.46 один рій пвд. 537 відійшов на залізничну станцію Белзець - Рава-Руська, кудю мав переїжджати транспорт виселених українських родин з с. Журавці. Ціллю повстанців було вимінувати паровіз, знищити його, пошкодити рейки та в цей спосіб перешкодити ворогові у дальшій виселенчій акції. Прийшовши на місце, стрільці ствердили, що поїзд відійшов на

кілька годин раніше, чим це було передбачено. К-р роя рішився подождати кілька годин біля рейок й очікувати нагоди якоїсь іншої акції. В міжчасі під рейки підложено міну. Ждати не довелося довго. Біля години першої від сторони Рави-Руської почули свист паровоза. Через декілька хвилин паровіз наїхав на міну. Мінер потягнув за шнур і міна вибухла. Від сильного вибуху міни паровіз вилетів із рейок сильно пошкоджений. Обслуга паровоза знищена. Щоб знищити паровіз повністю, вложено ще одну міну в середину котла, яка остаточно його розірвала. В цей спосіб паровіз знищено повністю. Вимінували ще в кількох місцях рейки і повстанці відійшли на своє місце призначення. Зужито до 200 кг вибухового матеріалу.

Дня 12.5.46 один рій пвд. 538 зробив засідку біля залізничного шляху Угнів – Корчів. Під рейки заложено міни. Біля год. 11.30 від сторони Угнова над'їхав транспортний поїзд, зложений з 65 вагонів. У вагоні, який був зараз за паровозом, і в трьох останніх вагонах їхало большевицьке військо. Що було в інших вагонах – не відомо. Коли паровіз наїхав на міну і зірвав шнур, міна здетонувала. Від вибуху міни паровіз вискочив з рейок, а 6 передніх вагонів звалилося один на одного. Від удару всі большевики, які були в першому вагоні – погинули. Крім цього згинула обслуга паровозу і знищені гарматки і скоростріли, які були у вуглярці. Рій обстріляв поїзд і почав відступати. Большевики, які їхали в останніх вагонах, позіскакували в рови за насип, повели обстріл і рівночасно погоню за відступаючим роєм, намагаючись йому відтяти дорогу відступу до лісу. За кілька хвилин ворогові прийшла поміч. У лісі, куди відступав рій, большевики поробили застави. На одну із застав наткнувся відступаючий рій. Вив'язався короткий бій, в якому большевики втратили 3-х вбитих, а повстанці прорвались до лісу. Рій відв'язався від ворога та до ночі пересидів в лісній гущавині. На слідуючий день розвідка донесла, що у згаданім поїзді згоріло біля 50 большевиків-енкаведистів.

Втрати ворога: 50 вбитих та невідома кількість ранених.
Втрати власні: зужито б[іля] 150 шт. кр[исової] мун[іції] та одну 75 кг міну.

Дня 27.5.46 на шосі Плазів – Жуків вибухла заложена нашими мінерами міна. Від вибуху згинуло двох членів УБ, військовий лікар та фурман.

Дня 22.5.46 після полудня на присілок Осередок біля Хотилюба приїхало ок. 50 вояків ВП, яке почало виселювати останні залишені там родини українські. Під час виселювання людей ВП грабувало та тероризувало населення. Довідавшись про це к-р "Сурма" взяв зі собою один рій та почот чотовий та відійшов на засідку під згаданий присілок. На місці рій розділився на дві групи. Одна група залягла біля дороги, якою мало проїжджати ВП із насильно вигнаними родинами. Завданням цієї групи було обстріляти ВП

та завернути українські родини домів. Друга група мала обійти присілок і заскочити ворога зі заду. О год. 20.30 з присілка почали виїжджати підводи з виселеним насильно населенням. Наші стрільці підпустили ворога на близьку віддаль та відкрили по ньому сильний вогонь. ВП почало зіскакувати з возів та втікати в напрямі згаданого присілка. Під час втечі ворог наткнувся на другу групу повстанців, яка прив[і]тала його вогнем. ВП розбіглося по полі, де були розставлені їхні застави. Стягнувши ті застави, почали наступати на наші становища. Наступ цей відбито й перейдено в протинаступ. ВП почало втікати в різних напрямках. Звільнені українські родини вернули домів.

Ворожі втрати: 4 вбитих, 6 ранених, 1 пара коней з возом, 6 шинель, 3 мундури і 2 наплечники з награбованими речами.
Власні втрати: 140 шт. муніції.

О год. 21.15 повстанці закінчили бій і вернули на місце призначення.

Дня 28.5.46 один рій пвд. 537 вимінував залізничний міст на лінії Рава-Руська - Белзець коло Малих Мостів. Міст цей знищено в тій цілі, щоби перешкодити виселювати українське населення. Рівночасно один рій того ж пвд. спалив полишені виселеними насильно українськими родинами хати в с. Мостах-Малих. Того самого дня рій пвд. 537 вимінував міст залізничний б. м. Любича-Королівська.

Дня 29.5.46 о год. 20 рій пвд. 538 зробив засідку на шосі Гребенне - Потоки. На засідку в'їхало авто, в якому було ок. 30 большевиків. По переїжджаючому авті відкрито вогонь, в наслідку - воно зупинилося. Большевики почали вискакувати з авта і рятуватися втечею. Від влучного кулеметного і крісового вогню повстанців загинуло 10 большевиків. Стільки і поранено. Кільком большевикам вдалося втечи, переважно без зброї і скритися під мостом. Стрільці підсунулися ближче дороги, щоби забрати полишену зброю і знищити авто. В тому самому часі від сторони Гребенного на допомогу большевикам приїхало кілька авт з військом. Большевики залягли в придорожніх ровах та почали обстрілювати нашу частину, недопускаючи її до авта. Від ворожих куль паде вбитий кулеметчик "Хмель". К-р роя забирає від вбитого кулемета і дає наказ відступати. Відступ відбувся під сильним ворожим обстрілом. Большевики намагаються переслідувати стрільців, але завдяки закритому теренові стрільцям вдається відв'язатися від ворога.

Власні втрати: 1 вбитий.

Ворожі втрати: 10 вбитих і 10 ранених.

Дня 29.5.46 ВП в числі 50 осіб приїхало до с. Верхрати і почало насильно виселювати українське населення. Під час цього грабували все, що тільки можна було забрати, а при тому побивали й тероризували людей.

Біля год. 20.30 ВП враз із зловленими людьми почало виїздити з Верхрати в напрямі Волі-Великої. В лісі, недалеко від цієї дороги, кудю мали переїжджати ВП із людьми, квартирував рій пвд. 539 і кілька бойовиків БСБ. Щоби розігнати ВП і дати можливість людям вернутися до своїх хат, наші стрільці зробили засідку в лісі біля присілка Дагани. В часі, коли перші підводи доїхали до місця засідки, наші стрільці почали обстрілювати транспорт. З огляду на це, що ВП по одному або по два було розкинене між людьми, повстанці були змушені стріляти горою, щоб случайно не поразити цивільне населення. По перших стрілах частина ВП залягла, а решта панічно втекла в різні напрямки. Населення, користаючись замішанням, розбіглося по своїм домам. Повстанці вертають на місце постою.

98а

Дня 7.5.46 пвд. 542 звів оборонний бій в Люблинецькому лісі з ВП. Недалеко квартируючого ВП містився табор квартируючого населення, яке схоронилось перед насильством червоних банд ВП, які приїхали до Люблинця виселювати людей. В селі ВП не застало нікого, крім старших мужчин і жінок. В селі ВП ловить одного селянина, якого під терором змушують виявити табор квартируючих у лісі селян. Цивільне населення, побачивши надходяче ВП, почало втікати за плечі пвд. 542. Таким способом ВП находить на становища пвд. 542. ВП, зауваживши стійку, відкриває по ній вогонь. Стійка відступає до табору і алярмує пвд. К-р пвд. "Моряк" дає наказ зайняти становища. ВП посувається розстрільною на табор не знаючи, що там квартирує зорганізована військова одиниця. На наказ к-ра пвд. стрільці підпускають на близьку віддаль ВП і відкривають по ньому рясний вогонь. ВП вицофуеться, а зорієнтувавшись в ситуації, поновлює наступ, який відбито знову сильною протиакцією. ВП почало втікати малими групами в паніці і пробивалось лісом на збірний пункт в Люблинці. В часі відступу вояки пограбували дві фіри з кіньми з цивільного табору, на які забрали своїх вбитих і ранених, в тому числі 2-х важко ранених поручників. В акції на ліс брало участь около 120 вояків ВП.

Втрати власні: вистріляно 300 шт. амуніції.

Втрати ворожі: 16 вбитих разом з раненими, в тому числі 2 поручиків тяжко ранених.

976

Дня 18.5.46 о год. 19 рій пвд. 543 зробив засідку на шосі біля Дунькович на МО з Дунькович.

Згаданий рій вже від довшого часу слідив рухи МО, яка майже щоденно виїжджала на українські села та грабувала і тероризувала українське населення. На підставі розвідочних даних к-р роя довідався, що згадана МО виїхала фірманкою до с. Будзинь грабувати населення. Числячись з можливістю, що згадана МО з награваним майном вертатиме до Дунькович на станицю, рій

зробив засідку на шосі. Рій зайняв становища при дорозі і в куцах. О год. 19 зауважено фіру, яка з міліціантами вертала до села Дунькович. Фіру з міліціантами підпущено на двадцять метрів. Несподіваним вискоком зі становищ завізвано міліціантів здатись. У відповідь на це МО відкрила вогонь. Рій відповів тим самим. У висліді перестрілки один міліцист зівстав убитий, а інші почали утікати. За втікаючими відкрито вогонь. В наслідок вбиття коня – фірманка задержалася. На фірі лежав ранений фурман, а міліцисти втекли. На фірі їхало 4-х міліціантів і один вояк без зброї. Рій завернув на своє місце призначення, вистрілявши біля 100 шт. амуніції.

Втрати ворожі: 1 вбитий, 1 ранений. Раненого wraz з фірманкою відпущено додому.

Здобуто: 2 годинники, 1 кріс, 1 пістоль, 1 граната, 1 далековид, 3 диски з набоями до кулемета. Крім цього відібрано зграбовані українські речі.

II

В самім терені ворожі акції є в повнім розгарі. Насилення і натуга виселенчої акції є небувала. Рівночасно з виселенчою акцією йде акція на ліси. Знову просторим білим димом вкриваються горючі ліси. Ворог випалює лісові гущі цілими кілометрами. Семий рік нечищені ліси, а в парі з весняною посухою творять пригожі умовини до нестримних пожеж. Наші оборонні табори вже є випалювані і виміновувані. В тім часі, стероризувавши ворог показом своєї сили наше населення і через доконання на нім по лісах мордерств, є в спромозі в самій Любачівщині виселити лісні і підлісні села. Уже маємо десятками кілометрів пустий терен в такій жвавій колісь Любачівщині. Ворог в основній силі – це ВП. На зміну, група до [...] вояків дуже скрито плюндрує скрізь, вздовж і впоперек, наш терен. Для характеристики їхньої тактики наведу такий примір: на Сінявсько-Милківські ліси три групи по 400 людей декілька днів безпереривно переводили прочіску ліса. Кожна група діяла на своїм відтинку окремо. Ворог не затримувався на своїх постоях. Постої його були на даному терені так довго, доки робив облаву, а після облави перекидався в інший терен. Тяжко орієнтуватись в намірах і в силі ворога. Наша розвідка стверджувала минулий стан речей. Ворог під ніч входив в ліси і так само після денних перешукувань лісів не знати було, чи вийшов з нього. Часто закватировував після облав в тім самім лісі біля декільк[ох] хат присілка, або відходячи з лісу, залишав відділену зі себе частину вояків. В однім випадку це було б[іля] 50 вояків, які слідуючого дня випалювали в кількох місцях ліс.

В Любачівщині ворог позістає без змін в силі до 1000 ВП.

Дня 25.5.46 із полуднево-західньої Томашівщини ворог перекидає свої сили дальше на схід, як Кристинопіль, для підкріплення

тамошньої виселенчої акції в силі б. 500 вояків. Східня Ярославщина позостає без особливих змін. З випадових ворожих баз з Радимна, Ярослава і Сіняви робить скоки УБП, оскільки не вскочить на цей терен акційне військо з Ряшева чи Ланьцута або Любачева. В полуднево-східню частину Ярославщини впадають большевицькі погранзастави. За те в північно-західній частині ворог же дальше на марку банд чи склонного бандитського елементу колотить.

Дня 18.5.46 в с. Дібча замордовано бандою "Волиняка" 18 осіб, дві жінки ранено, спалено кількадесят хат.

Крім ВП, на нашім терені знаходяться ще: УБП, МО, СОК, ВОП, які однак не виступали окремо в акціях, поза деякими випадками УБП.

III

97

Безтовщеві харчі вистачаючі. Браки в умундуванні й взутті дається полагодити. Узброєння нормальне.

98

Забезпечення прохарчування й умундування є повне. Узброєння нормальне.

97а

Харчові продукти повні. Взуття і продукти дається наладрати. Узброєння нормальне.

98а

Вповністю є забезпечений в харчові продукти, одіння й взуття. Узброєння нормальне.

97б

Забезпечення в харчові продукти є повне. Взуття й одіння полагоджується. Узброєння нормальне.

IV

[97]

Жодних персональних змін не було.

[98]

Жодних персональних змін не було*.

РЖРС, ролька б, копія, машинопис.

---

* На цьому текст обривається. Дальшої частини не віднайдено.

№ 12

1946, липня 20. – Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за червень 1946.

“Сян”

Постій, дня 20.7.46

“Бастіон”

год. 13.30

ЧЕРВЕНЬ

97.

Дня 4.6.46 о год. 6-тій пвд. 532 та один СКВ звели оборонний бій з ВП в лісі біля с. Пискорі.

Сили власні: пвд. і СКВ.

Сили ворожі: 200 вояків ВП.

Дня 3.6.46 ок. год. 15-ої до с. Молодич приїхало ВП з Любачева, де і заквартирувало. Вечором того дня біля год.19-ої запримічено в глибині лісу ворожу розвідку, що слідила наші рухи. На другий день світанком ВП розстрільною посувалося лісом від дороги Молодич – Цівків на захід. Вже перед год. 6-тою були на ленії, що прямувала до табору пвд. 532. Згаданий пвд. від самого світанку був в поготівлі і на донесення обсервації ок. год. 6-тої, що ВП є вже на ленії, зайняв становища в перстень. Около год. 7.30-ть ворог зі західнього напрямку підійшов під табор на віддаль 30-40 м, зауважив баняки в кухні над річкою. Певн[i], що в таборі нікого нема, кинулися польські вояки гурмою до баняків з криком: “Може ешче ест бандеровска зупа”*. В цей момент притаєні на становищах стрільці відкрили по ворогові сильний вогонь. Ворог, який знайшовся в кориті річки, зістав майже в цілості зліквідований. Решта почала панічно відступати. Коли ворог зорієнтувався, поновив ще раз наступ зі сходу, рівночасно заходячи табор з півночі. Поновний наступ з дещо меншими для ворога втратами знову відкинено. Пвд. 532, користаючи з ворожого замішання, поділившись на дві групи – незамітно опускає табор.

Втрати власні: 371 хрислової амуніції.

Втрати ворожі: 11 вбитих, 9 ранених (між вбитими було 2 поручники).

Дня 7.6.46 рій з пвд. 532 по виконанні службового наказу вертав зі сходу. О год. 22-гій на полі під Новим Селом стрінув злодійську банду в силі 10 осіб, яка прямувала до села красти коні. Командир роя хотів цю банду задержати, однак вона на заклик не зупинилася, а відкрила по наших вогонь. Вив’язалася перестрілка, у висліді якої трьох бандитів вбито і одного ранено. Решта втекла. Вистріляно 50 штук амуніції.

---

* Може ще залишився бандерівський суп? (пол.).

Дня 13.6.46 два рої з пвд. 533 і 531 зробили засідку на дорозі Сурмацівка – Ігнаші. О год. 15-тій над'їхало від Сурмацівки ВП в силі 400 вояків. Мали зі собою дві гарматки і дві кухні. Тому, що засідка була зроблена на відкритому терені, а сила ворожа кількакратно більша, рої були змушені непримітно відступити.

Дня 24.6.46 два рої з пвд. 533 зробили засідку на дорозі Радава – Цетуля біля Ігнашів. На підставі розвідних даних к-р "Ігор" довідався, що згаданою дорогою рано їхало дві фіри ВП до Ярослава "по фасунг"* . Тому що з Радави до Цетулі провадить дві дороги, зроблено дві засідки. Одна засідка з одного роя була на бічній дорозі Радава – Цетуля біля Ігнашів, друга засідка була на польовій дорозі Радава – Цетуля біля Скуратків. О год. 17-ій ВП на двох фірах наїхало на засідку біля Ігнашів. Ворога підпущено на віддаль 20 м. На фірах їхало по трьох вояків, разом – 6. Наші відчинили по ворогові скорострільний вогонь, з увагою, щоб не постріляти цивільних фурманів. ВП зіскочило з возів і почало тікати. По втікаючих відкрито кулеметний вогонь, у висліді якого трьох впало, один ранений. В часі погоні за ворогом фіра з фрасунком втекла.

Втрати власні: 217 штук муніції.

Втрати ворожі: 3 вбитих, 1 ранений (поручник) помер, 2 діхтярі, 4 кружки, 1 ППШ, кружок і маґазинок до ППШ, 450 штук муніції, 2 гранати.

98.

Дня 23.6.46 група мінерів вимінувала поїзд на залізничному шляху Бобрівка – Маковисько. Згадана група ніччю з 22 на 23.6. б.р. підсунулася під тори з північного напрямку та біля Маковиська підложила 100 кг міну під рейки. Міна вибухала за потягненням шнурка. Група мінерів у віддалі 70 м від рейок на північ розмістилася в корчах, очікуючи поїзду. Около год. 12 над'їхав поїзд зі сторони Ярослава з цивільними людьми, яких пропущено. Група залишилася далше на місці в очікуванні поїзду з військом.

З напрямку Ярослава їде поїзд з військом. Група мінерів, притаївшись в кущах, з напруженням ожидала хвилини, коли машина наїде на заміноване поле. За кілька хвилин машина доїжджала до міни, а стрілець в тому моменті зірвав шнур і машина з трьома вагонами вискочила з рейок до рову. По вагонах відкрито вогонь з кулеметів. Військо почало вискакувати з потягу та займати оборонні становища за колейовим насипом. В тому часі група відступає і відходить на місце призначення.

Втрати власні: одна 100 кг міна і 100 шт. крісової муніції.

Втрати ворожі: невідомі (1 паровіз з трьома вагонами знищено).

---

* По фасунг – по припаси (з нім.).

97а.

Ніччю з 3 на 4 червня 46 о год. 23-тій рій пвд. 538 замінував дорогу Махнів - Вілька-Вербицька. Цією дорогою дуже часто переїжджало авто з 20-тьма вояками ВП. В часі, коли авто наїхало на міну, вона здетонувала і авто разом з ВП висаджено в повітря. В наслідок вибуху міни згинуло 6 вояків ВП, яких тіла рознесено на дрібні кусні. Крім вбитих ворожих вояків було ок. 10 важко ранених. Авто знищено.

Дня 5.6.46 ВП з Угнова в силі 130 вояків робило облаву на Вербицький ліс. В тому лісі квартирував один рій пвд. 538. Після полудня ВП наткнулося на згаданий рій. На місце постоя роя ВП йшло з трьох сторін, залишаючи одну сторону вільною, забезпечивши її сильними заставами. Командир роя "Турчин", зорієнтувавшись в ситуації, дає наказ пробитися крізь ворожу розстрільну. Вив'язався короткий бій. Чотовий політвиховник і ще один стрілець "Жук" відбиваються від роя і відступають в напрямі ворожих застав. Наткнувшись на заставу, оба гинуть. Решта стрільців пробилася крізь ворожу розстрільну. В тім часі був ранений кулеметник "Клим", якого командир роя "Турчин" wraz з кулеметом замаскував в кущах, а сам старається долучити до своїх стрільців. Поцілений ворожою кулею, паде вбитий. Під час погоні, яку розпочав ворог за відступаючими стрільцями, гине ще один стрілець. Решті стрільцям, використовуючи густі корчі, вдається змити погоню ворога і відв'язатися від нього.

Власні втрати: 4 вбиті і один ранений.

Втрати ворожі: невідомі.

Втрати власні в матеріалі: 400 штук крісової муніції, 4 хлібники і 2 плащі. Вбитих підібрано і похоронено. Раненого кулеметника підібрано на другий день до санітарного осередку.

98а.

Дня 13.6.46 два рої пвд. 542 зробили засідку на шосі Косопуди - Люблинець на ВП, яке мало вертати з Люблинця з арештованими українцями і награваним майном.

Дня 13.6.46 до с. Люблинець приїхало два авта ВП, яке перевело арештування українського населення і на грабунок. На автах було 30 вояків ВП. Згадані рої і місцеве СКВ підсунулися полем і між Люблинцем а Косопудами зробили засідку. СКВ зробило засідку на краю села, а рої були висунені на поле около 400 м від села. Около год. 17-тої згадані авта з арештованими і награваним майном виїжджали зі села. Перше авто перепущено, залишаючи його роям, а друге авто мав зліквідувати СКВ. Тому що віддаль між роями а СКВ сягала ок. 400 [м], по обстрілі другого авта через СКВ, перше - не доїжджаючи до другого вогневого пункту - задержалося. В міжчасі над'їхав "деркач", який почав кружляти над автами. Рої з пвд. 542, тому що були на відкритому полі, відступили. Авто знищено. Арештованих звільнено.

Втрати ворожі: 4-ох вбитих, 7 ранених.

976.

Дня 17.6.46 о год. 14-тій розвідка донесла, що до с. Млини приїхало ВП в силі 7 вояків. Скорострільна ланка з другого роя з пвд. 544, яка квартирувала недалеко згаданого села, пішла на засідку. В дорозі зауважила другу групу в силі 13 вояків (з того 4-х на конях, а 9 на підводах). Згадана ланка, яка в цей момент знайшлася на лівому березі ріки Шкла недалеко річного переїзду (дорога Млини - Мельники), залягла, не зраджуючи себе. ВП з'їхало в ріку поїти коні, а піші, сидячи на березі, жартували. Використовуючи необережність ворога, скорострільна ланка відчинила по ворогові вогонь. Серед ворожих вояків постала метушня. Кіннотники позіскакували з коней і відстрілюючись, відступали корчами. Піші вояки розбіглися по полі. За втікаючими продовжувано вести вогонь. Ворог зник в збіжжях.

Втрати власні: 90 шт. муніції.

Втрати ворожі: 3 вбиті, 4 ранені, 1 кулемет "Д[ехтярова]", одна диска до нього, 1 ППШ, 1 кріс, 1 кінь вбитий, 1 сідло, 60 штук крісової амуніції, 120 штук муніції до ППШ, 3 пари черевик, 1 штани, 1 пільотка.

Скорострільна ланка відійшла на місце призначення.

Дня 9.6.46 к-р "Влодко" wraz з 5-тьма стрільцями їхав фірою зі с. Заліська Воля на Лази через польське село Харитони. Стрільці і командир були в польських уніформах. В Лазах зайшли до однієї хати, де сиділо 2-х стрільців ВП. К-р "Влодко" почав з ними розмовляти польською мовою. Вояки ВП не зорієнтувалися, хто це є і тому чулися дуже свobodно. В часі розмови стрільці к-ра "Влодка" забирають воякам ВП зброю, а к-р "Влодко" вже українською мовою заявляє, що він є з УПА. Роззброєних вояків залишено в спокою, переконуючи їх, що вони є вистужниками Кремля. Від згаданих вояків засягнено докладну розвідку про їхню станицю в Мощанах. Відтак к-р "Влодко" в асисті своїх 5-х стрільців подався в напрямі станиці. Станиця містилася в кляшторі. Кляштор був обведений двометровим муром. Входилося до кляштору залізною брамою. Сам дім був мурований, одноповерховий зі заґратованими вікнами. В дорозі, перед самою вже Мощаною, зустрінено ще одного вояка ВП в ступні плутонового, який в цей час ішов на прохід зі своєю жінкою, яка приїхала до нього у відвідини. Плутонового роззброєно і разом з ним ціла група пішла на станицю. Ціла група ввійшла на подвір'я кляштору без перешкод. Тут під вартою к-р "Влодко" залишає трьох вояків ВП, а сам зі своїми стрільцями входить до станиці. На станиці було 4-ох вояків ВП, яких к-р "Влодко" візвав до здачі зброї. Вояки здаються. К-р "Влодко" перешукує станицю, забираючи з неї одного кулемета, 7 крісів, декілька уніформів та інший виряд. Станицю здемольовано, а придержаних вояків ВП відпущено. По

виконанні завдання к-р "Влодко" зі своїми стрільцями відійшов на місце призначення.

Дня 17.6.46 наша розвідка донесла, що ВП в силі 9 чоловік одною фірою, конем та ровером приїхало на Волянські Халупки. К-р "Зенко", взявши одну скорострільну ланку, удався в погоню за ними. Згадана ланка не застала вже однак ворога на Волянських Халупках. ВП від'їхало в напрямі Заліської Волі. К-р "Зенко" пустився в напрямі Заліської Волі за ними. Група ВП, не задержуючись в Заліській Волі, поїхала далі. К-р "Зенко" занехав дальшої погоні. В поворотній дорозі к-р "Зенко" зустрів одного вояка ВП, який їхав на коні. На наказ командира стрільці залягли, підпускаючи вояка на дуже близьку віддаль. В часі переїзду біля нашої групи, наш стрілець "Зуб" миттю зловив вояка з-заду і стягнув його з коня. Коня і зброю забрано, поляка відпущено.

Дня 28.6.46 о год. 15 розвідка донесла, що в с. Гаї знаходиться ВП, то є: 2 вояки і один сержант, які приїхали з Хотинця. К-р вд. дав наказ згаданих стрільців роззброїти. К-р "Влодко" взяв зі собою 6 стрільців в польських уніформах і відійшов до села Гаї. Коли наша група прийшла на місце постю ВП, зауважила двох вояків ВП, які ходили по саду і рвали черешні. К-р "Влодко" вислає двох стрільців, які мали вояків допровадити до нього. Наші стрільці підходять до них, заявляючи одночасно, що з ними є їх поручник, який негайно їх взиває. Вояки ВП миттю приходять до к-ра "Влодка" і зголошують йому свій прихід. К-р "Влодко" спитав вояків, хто в селі стріляв і грабував людей. Вояки оправдувалися, а вину зложили на міліцію з Дунькович, яка цього дня рівнож була в селі і від'їжджаючи - стріляла. К-р "Влодко" зажадав ППШ до перевірки, а при проверці відіпнув кружок та ріжок, а зброю віддав воякам. Забрав рівнож і гранати. Разом з ними пішов до сержанта, який це все обсервував з хати. Сержант, побачивши надходячу групу, замкнув двері помешкання, а дівчині наказав говорити, що його нема. Тоді к-р "Влодко" дав наказ обскочити хату, заявляючи при тім, що як сержант не відчинить хати, то він спалить хату. Переляканий сержант відчинив двері і з натягнутим ППШ вийшов на двір, заявляючи при тім, що зброї з рук не дасть. Однак наші стрільці змусили сержанта до здачі зброї. Всіх трьох роззброєних вояків ВП відставлено до командира вд. Після переведення слідства вояків звільнено, передаючи через них листівки для ВП.

Забрано: 3 ППШ, 5 кружків, 3 ріжки до ППШ, 3 гранати, 3 уніформи.

Дня 28.6.46 пвд. 543 заквартирував на присілку Заліської Волі - Халупках зі завданням робити засідки на шосі Радимно - Краковець, якою щоденно переїжджало ВП.

Дня 29.6.46 о год. 11-тій обсервація донесла, що два авта ВП поїхали в напрямі Лапаївки. Вислано в тому напрямі розвідку,

яка, вертаючи донесла, що згадане ВП буде вертати тою самою дорогою. Тоді к-р пвд. "Влодко" враз з одною ланкою пішов повести точнішу розвідку та підібрати місце на засідку. На час своєї неприсутності командування пвд. передав к-рові I-го роя "Гориневі". По відході к-ра "Влодка", "Горинь" зарядив гостре поготівля, висилаючи в ліс стежу. В міжчасі стежа донесла, що з напрямку Баб'яків їде на 6-тьох фірах ВП в напрямі Халупків. На донесення стежі про над'їжджаюче ВП [Брак 4 сторінки].

98а З вд. забрано пвд. 542 на доповнення вд. 97а.

976 Жодних персональних змін не було.

V

97	Відбуто занять в годинах:	впоряд	12
		стр. вишкіл	4
		сан. служба	2
		політ. вих. праця	2
		політ. вих. праця	8

98 Жадних занять не було.

97а Жадних занять не було.

98а Жадних занять не було.

VI

I. Персональні справи.

97	Кількість чот. п-вих.	3
	Кількість рой. п-вих.	9
98	Кількість чот.п-вих.	2
	Кількість рой. п-вих.	7
	Бракує чот. п-вих.	1
	Бракує рой. п-вих.	2
97а	Кількість чот. п-вих.	3
	Кількість рой. п-вих.	9
98а	Кількість чот. п-вих.	3
	Кількість рой. п-вих.	-
	Бракує рой. п-вих.	9
976	Кількість чот. п-вих.	2
	Кількість рой. п-вих.	-
	Бракує рой. п-вих.	8

II. Політвиховна робота.

а) серед стрільців.

97 У звіттовому часі відбуто 8 год. політвиховних занять. Заняття у вд. відбувалися в кожному пвд. окремо.

Теми занять: Читання інформатора, ч. II 2 год.
 Політогляд 1 год.
 Переведено гутірку на тему:
 "Большевицька демократизація
 Європи" (докінчення). 2 год.
 Витривалість в нашій боротьбі 1 год.
 Землезнання: Височина України 2 год.

98 У звітному часі переведено в чоті першій: гутірок 2, голосних читань 1, докладів 3. В чоті другій: гутірок 1, голосних читань 1, докладів 2. В чоті третій: голосних читань 1, докладів 2.

Теми гутірок:

Поведінка стрільців супроти своїх командирів 1 год.
 Обов'язки стійкового 1 год.
 Теми голосних читань: Вислід боїв УПА на Лемківщині 1 год.
 Теми докладів: Успіхи нашої боротьби на Закерзонні 1 год.
 Чому беремо ворожого вояка в полон і яка з того користь 1 год.
 Успіхи ОУН в роках 1939-1946 2 год.
 Як треба поступати зі сексотами 1 год.

Відсвятковано свято державности 30.6.

97a У звітному реченні відбуто занять в поодиноких пвд. 7 год.

Теми читань: Інформатор, ч. II 2 год.
 Політогляд 1 год.
 Теми гутір.: Значення конспірації 1 год.
 Наш рух за кордоном 1 год.
 Потреба революційної чуйности серед стрільців 1 год.
 Як поводитися серед українського громадянства 1 год.

98a В цьому вд. проведено занять 8 год.

Теми: Історія України (від Володимира Великого до упадку Київської Держави) 5 год.
 Географія України (мінеральні бага[тст]ва України) 2 год.
 Читання "Лісовика" 1 год.

976 У звітному часі проведено 16 занять з підвідділами.

Теми гутірок: Добра поведінка стрільця УПА серед населення.
 Що таке присяга та її значення.
 Наша політлінія відносно поляків.
 Як поступати з полоненими.
 Підготовка до жнивної кампанії.
 Теми читань: Огляд бо[йо]вих дій УПА на Лемківщині.
 Теми докладів: Сучасне міжнародне положення.
 Демократія в большевицькому світлі.

Свята і імпрези:

Річницю 30.6. усі відділи відсвяткували дуже урочисто за виїмком вд. 976 з огляду на акцію на тамтешн[ь]ому терені. Свято Державности відкладено на пізніше.

VII

Жодних завваг ані в к-рів вдд., ані в КВ немає.

Слава Україні!

Героям Слава!

Писар КВ

К-р КВ

/-/ "Ярий"

/-/ "Л[еміш]"

РЖС, ролька 9, рукопис.

№ 13

1946, серпня 15. – Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за липень 1946.

“Сян”
“Бастіон”

Постій, дня 15.8.46
год. 8.00

ЛИПЕНЬ

I

97

Дня 3.7.46 о год. 11.40 на присілок Лехмани біля Доброї напав УБП в силі 70 чол., який почав грабувати українське населення та палити залишені ще українські забудування. Повідомлений про напад к-р “Калинович” дав наказ к-рові “Ігореві” йти з пвд. на Лехмани та прогнати озвірілого ворога. К-р “Ігор” з пвд. 533 вирушив на присілок Лехмани. В лісі під Лехманами к-р “Ігор” довідався від людей, що ворог ще є в селі та грабує населення і палить забудування. В лісі під Лехманами пвд. 533 розсипався в розстрільну і почав наступ з північно-східньої сторони на Лехмани. Коли пвд. 533 розстрільною доходив до дороги Цівків – Добра, ворог вже відступав і палив уже останні забудування в південно-західній частині присілка. К-р “Ігор” дав наказ обстріляти відступаючого ворога в напрямі с. Добра. По наших обстрілі ворог зайняв становища та почав обстріл нашого наступаючого пвд. Уже на перші наші стріли ВП, яке було в с. Добра, [вирушило] з поміччю. Пвд. 533 на наказ к-ра “Ігоря” пробився через горючий присілок та продовжував далі наступ за відступаючим ворогом на відкритому терені. Ворог, який спочатку пробував наступати, по кілька хвилинним бою почав відступати до с. Доброї. Пвд. 533 забрав з поля бою важко раненого стрільця і відійшов на місце призначення.

Втрати власні: 1 важко ранений (який у дорозі помер), 130 штук крісової амуніції, 13 штук амуніції до ППШ.

Втрати ворожі: 1 вбитий, 2 ранені (вбитий капраль).

Дня 10.7.46 о год. 7.30 УБП і ВП, які квартирували в Сіняві, окружили цивільний табор під Лехманами в лісі, в якому скривалися люди з Лехман, Доброї і Дібчі. Повідомлений к-р “Калинович” про наскок на цивільний табор, висилає пвд. 531 зайняти становища на краю лісу з північної сторони Лехман, щоби тим способом відтягти відступаючому ворогові дорогу в сторону Доброї. Сам знов[у] з пвд. 533 іде господарською лінією в полудневому напрямі і залишає на ній заставу від Стежок, а пвд. розстрільною від господарської лінії лісом посувається в напрямі північно-західньому до цивільного табору. В цивільному таборі ворога вже не було. ВП, ограбувавши цивільний табор, вбиваючи одну жінку та арештуючи декілька осіб, скоро виходить з лісу. Пвд. 533

посувається даліше в напрямі Лехман. Вислані наперед розшуки доносять, що ВП є згруповане на дорозі Цівків – Добра на полудневий захід від Лехманів враз з арештованими людьми. К-р “Калинович” з пвд. доходить вже до дороги з півночі і не вспіває ворога зайти з полудня. Тоді дає наказ поставити скоростріли на дорозі і відчиняє по згрупованому ворогові вогонь. ВП розскакується та займає в придорожніх ровах становища. Арештовані розбігаються по лісі. Пвд. 533 почав наступ. Ворог відчинив сильний вогонь по наступаючих. По хвилинім бою ворог почав обстрілювати оба пвд. гранатометами (8). Сильний кулеметний і мінометний вогонь змушує пвд. 533 заперестати наступ. Ворог забирає своїх ранених та вбитих і відходить в напрямі Сіняви. Пвд. 531 і 533 відходять на своє місце призначення.

Дня 12.7.46 розвідка вд. донесла, що ВП в силі 400 вояків приїхало з Ярослава до с. Молодич, де й заквартирувало. На другий день розвідка знову донесла, що ВП, яке стаціонувало в Сіняві, заквартирувало в Добрій і Дібчі. На підставі розвідки можна було ствердити, що в найближчому часі буде облава на Сінявські ліси. В зв’язку з тим поодинокі пвд. змінили свої місця постою.

Дня 14.7.46, вже світанком, ВП переводило акцію на Сінявські ліси. Частина ВП в силі 300 вояків переходила розстрільною північно-західню частину ліса. О год. 12.30 повідомила стежа пвд. 532¹⁷ к-ра “Ігоря”, що з напрямку північного та західнього розстрільною посувається ВП прямо на табори 531 і 533, які близько себе квартирували. Оба к-ри пвд. стягнули стійки та зайняли становища в перстень. Ворожі розшуки, які йшли около 50 м перед розстрільною, наткнулися на табор пвд. 533 з північного напрямку. По підпущених на дуже близьку віддаль розшуках відкрито вогонь, ліквідуючи їх. ВП на перші стріли почало наступ на табор пвд. 533, окружуючи його. В часі окруження 533 західне крило ВП наткнулося на пвд. 531 на віддалі 15–20 м. Оба пвд. відчинили по ворогові сильний вогонь. Спанікований ворог ударом з боку подався на якийсь час дозаду, плянуючи новий наступ. Порозумівшись, к-ри пвд. рішили відступати в противні напрямі. Ворог почав наступ на спорожнілі вже табори. Табори спалено.

Втрати власні: 2 легко ранені (з пвд. 531), вистріляно 268 штук муніції (оба пвд.), 160 штук муніції до ППШ (оба пвд.).

Втрати ворожі: 7 вбитих, 16 ранених.

Ранених з пвд. підібрано і відставлено до сан[ітарного] пункту.

---

¹⁷ Треба: пвд. 533. Підвідділом 532, тобто 2-ю чотою відділу 97 (к-р “Калинович”) на той час командував к-р “Гай”.

Дня 4.7.46 о год. 23 пвд. 536 з наказу к-ра "Тучі" перевів акцію на станицю МО в Дикові з метою відбити нашого збіглого, який зголосився на станицю диківської міліції.

Дня 3.7.46 донесла розвідка к-рові пвд. 536 "Мокрому", що на станицю диківської МО зголосився наш повстанець з пвд. 97а. К-р "Мокрий" сейчас вислав зв'язкових в тій справі до к-ра "Тучі". К-р вд. "Туча" дав усний наказ к-рові "Мокрому" за всяку ціну забрати згаданого збіглого зі станиці МО в Дикові.

Дня 4.7.46 о год. 19 пвд. 536 вирушив з місця постою в напрямі Дикова, висилаючи вже наперед розвідку в село. Уже о год. 21 пвд. підійшов на край лісу, де очікувала вже розвідка, яка донесла, що в селі є спокій, тільки коло станиці МО повнить службу 1 міліціант. Тоді к-р "Мокрий" точно обговорив з к-рами плян наступу на станицю. Один рій мав наступати на станицю з північного сходу, а решта пвд. з південного сходу. В повищому розплянуванні пвд. розстрільною посувався в напрямі станиці і підсунувся на віддаль 50 м. На тій відстані наша розстрільна була зауважена ворожим стійковим, який стрілом заалярмував МО, а сам втік до одноповерхового молочарського будинку, де знаходилися міліціанти. Заалярмована МО віддала декілька стрілів в сторону наших стрільців, які дальше підсувалися під будинок МО. На наказ к-ра "Мокрого" обстріляно молочарський будинок, у висліді якого МО почала кричати: "Не стшеляй, ми не ведзелі, же то УПА". Молочарський будинок, в якому скрилися міліціанти і з якого обстріляли наших, залишено в спокою, окружуючи тимчасом станицю МО. К-р "Мокрий" з кількома стрільцями підійшов під станицю, розбив заригльовані двері та ввійшов досередини. Всередині станиці не застав нікого, крім збіглого стрільця, якого полишили міліціанти, ховаючись в молочарні. Збіглого забрано зі собою і опісля відставлено до вд. 97а. Пвд. 536 о год. 21.30 відійшов на своє місце призначення. Втрат в людях не було. Вистріляно 150 штук амуніції.

Дня 11.7.46 о год. 21.00 один рій пвд. 536 перевів збірку харчів в с. Олещицька Воля.

Дня 11.7.46 к-р роя дістав наказ від к-ра пвд. 536 "Підкови"¹⁸ перевести збірку харчів в Олещицькій Волі. Уже о год. 21 рій увійшов до села та почав переводити збірку харчів серед населення при допомозі цивільних людей. О год. 2-гій збірка була закінчена. Рій з харчами вирушив в напрямі свого постою. Коли згаданий рій лишив останні хати села, з яких невідомий ворог відкрив по задньому убезпеченню вогонь. Задне убезпечення залягло і

---

* Не стріляй, ми не знали, що це УПА.

¹⁸ Явна описка писаря – підвідділом 536 командував у той час чотовий "Мокрий".

пустило кілька серій в напрямі ворога. Ворог замовк, а рій з харчами відійшов до табору.

Дня 12.7.46 к-р пвд. 536 "Мокрий" вислав двох розвідників на Волю-Олешицьку в розвідку. Около год. 1-шої згадані розвідники, по виконанні свого завдання, вертали до табору. В часі повороту почули алярмові кроки на подвір'ю одного господаря Олешицької Волі. Розвідники сейчас в тому напрямі подались. Від господаря довідалися, що 3 неznані осібняки розбили його стайню, забрали йому коні і поїхали в напрямі Забілої. Наші розвідники подались в погоню за злодіями. На полі догнали злодіїв, за якими почали стріляти. Злодії утікаючи залишили одного коня, а з другим втекли. Відібраного коня віддано властителєві.

97а

Дня 3.7.46 о год. 23-тій рій пвд. 538 спалив в с. Піддубці 27 господарств, залишених перед тим українцями, які були примусово виселені. Крім цього вимінували два муровані будинки, в яких мало заквартирувати ВОР. В днях від 6 до 9.7.46 рій пвд. 537 розвалив в селах: Новосілки-Кардинальські - 25 господарств, Махнів - 32 будинків. Згадані забудування були власністю примусово виселеного українського населення.

В днях від 6 до 10.7.46 рій пвд. 537 розвалив 37 господарських будинків, яких власників насильно виселило ВП.

Дня 11.7.46 рій пвд. 538 розвалив около 25 будинків госп[одарських] насильно виселених українців в с. Новосілки-Передні.

Дня 13.7.46 о год. 4-тій пвд. 538 спалив в с. Річиця 4 муровані будинки.

Дня 14.7.46 рій пвд. 537 спалив 14 госп[одарств] виселених українців в с. Новосілки-Кардинальські.

Дня 19.7.46 рій пвд. 538 розвалив в с. Річиця 25 госп[одарств] та вимінував 4 муровані будинки. Зужито 120 кг толу.

Дня 19.7.46 рій пвд. 537 спалив в с. Затила мурований шкільний будинок та розвалив 5 господарських будинків.

Дня 19.7.46 пвд. 537 спалив муровану школу і плебанію в с. Дениськах, в яких квартирувало ВП. В днях від 17- 23.7.46 пвд. 538 розвалив в с. Дениськах полишені українські господарства. Роботу почато в год. 22-гій, а закінчено о год. 3-тій.

Дня 24.7.46 о год. 23-тій к-р пвд. 538 з двома стрільцями вимінував в селі Ульгівок два муровані будинки. Зужито 100 кг толу.

Дня 27.7.46 о год. 23-тій рій пвд. 538 вимінував муровану школу в с. Губинок. Зужито 100 кг вибухового матеріялу.

Дня 25.7.46 ВП в силі 300 вояків переводило акцію у великому лісі біля Нового Села. Згадана частина поділена була на дві групи. Вже попереднього дня одна із згаданих груп поробила застави на краю лісу від Нового Села до Залужа, а друга заквартирувала в Хотилюбі. Вночі з 24 на 25.7.46 вислана розвідка до Нового Села натрапила на ворожу заставу, яка її обстріляла. Рівнож вислана розвідка в напрямі Хотилюба не могла вже дістатися до села. Про вороже розположення груп донесла розвідка к-рові "Ярові". Вже світанком к-р "Яр", який квартирував з пвд. 541 в лісі під Гримаками, пересунув місце постю в південно-західну частину ліса під Тимці, тому що тої частини лісу ніколи ще ВП не переходило. Від самого світанку заряджено гостре поготівля. Виставлено стійки та обсервацію. Стеж не висилано. День минав спокійно. В лісі царювала глибока тишина. Около год. 18 к-р "Яр" стягнув обсервацію та відкликав поготівля. Виснажені цілоденною спекою стрільці поскидали паси, повизувалися, другі знову збиралися до відходу до табору під Гримаки варити вечерю. В таборі по цілоденному напруженні ожив рух. В тому часі о год. 18-тій стійка донесла, що лінією йде кількох вояків ВП. Коли к-р "Ігор" вибіг на лінію, зауважив поляків, які розстрільною посувалися в напрямі табору, а ворожі розшуки були біля табору вже на 30 м. К-р "Яр" дав наказ відступати в напрямі сіножатей, які тягнулися вздовж лісу зі сходу на захід. Ліс від сіножатей є відділений глибоким ровом, яким можна би було вицофатись за плечі ворога. Одначе, коли стрільці добігли до рова то побачили, що ВП посувалося сіножатями і ровом зі заходу на схід. Тоді паде другий наказ к-ра "Яра" – вицофуватись попри рів в напрямі сходу. Поляки почали гнатись за пвд., не даючи ні одного стрілу, щоби тим способом припинити наш відступ, а тимчасом північною стороною лісу старалися забігти та витиснути пвд. на сіножаті. Коли одначе побачило ВП, що пвд. добігає до рову та перебігає лісову прогалину в напрямі сходу і що їм не вдасться замкнути відступ, почали обстрілювати перебігаючий лісову прогалину пвд. В прогалині стає важко ранений скорострільник "Довбуш" та бунчужний "Морозенко". Скорострільник залишає скоростріла, а сам заховується в корчах. Важко раненого бунчужного "Морозенка" поляки забивають прикладами крісів. Погоня за пвд. триває дальше. Вже за лісовою прогалиною зістає заскочений зв'язковий вд. "Дах", який, мимо ворожих закликів "поддай сен", борониться завзято. Тяжко ранений, не здається ворогові, а дальше відстрілюється, аж поки друга ворожа куля не перетяла нитки його життя. Пвд., перебігши лісову прогалину, змінє напрям і посувається на північ. ВП заперестає вогонь, вертає до вбитих наших стрільців, здирає з них мундури і відходить в напрямі Тимців.

Втрати власні: 2 вбитих, 2-ох ранених (один важко ранений).
Ранених підібрано і відставлено до санітарного пункту.
1 скоростріл, 1 ППШ, 1 кріс, 700 штук муніції.

Дня 26.12 [треба: 7].46 ВП в силі ок. 200 вояків переводило акцію в Сінявських лісах. В цьому лісі квартирував пвд. 540 біля Каплиців. Вже світанком [к-р] пвд. "Орест" вислав в ліс двох стрільців в стежу. Від ранньої зорі заряджено в пвд. гостре поготівля. Ок. год. 6 стійка донесла, що з північного напрямку чути крики і польсько-руську мову. "Орест" дав наказ магазинувати ще на верху залишене майно пвд. та відступив в глибину лісу. За кілька хвилин до опустілого табору ввійшло ВП. В таборі застало ще вогонь, який вказував на свіжий постій пвд. ВП негайно пустилося в погоню за пвд. Одначе к-р "Орест" так вміло виманеврував з пвд., що ані разу протягом дня не стрінувся з ворогом. Зате ВП нашло на вислану світанком стежу, з якої один стрілець дався взяти в полон.

Втрати власні – один полонений.

976

Дня 13.7.46 розвідка донесла, що к-ра вд., політвиховника і жандармериста, які в цей час знаходилися в терені, захопило ВП. На час відсутности к-ра "Крука", вд. перебрав к-р "Влодко". Він сейчас вислав в терен розвідку для докладного провірення повишого випадку, а сам з вд. відійшов на північ, припускаючи облаву в своєму терені діяння. В ночі з 15 на 16 липня 46 донесла розвідка, що ВП заквартирувало на Цетулі в силі 300 вояків і в Молодичу в силі 150 вояків. К-р "Влодко" вислав стежу на присілок Цетулі Походаї. На краю цього присілка зауважила наша стежа двох людей. Коли стежа підпускаючи їх близько почала здержувати, вони почали втікати в напрямі хати. В хаті через вікна і двері почало вискакувати ще більше людей, які зникли в темряві ночі. Від місцевих людей стежа довідалася, що це було ВП, яке приїхало з Цетулі на засідку. Тим часом вд., перетомлений маршем, відпочивав в лісі біля Гойсаків. Стежа вернула на постій вже над ранком, [...] про ворожі впливи в терені. К-р "Влодко" рішився лишити в місці відпочинку на одноденний постій, звідкіля вечором мав рушити далше. О год. 13.30 ВП заскочило вд. 976, яке йшло розстрільною від Гойсаків, Заставного і Копань в силі 300 вояків. ВП, яке йшло від Гойсаків, перше наткнулося на вд. к-ра "Влодка". К-р вд. дав наказ зайняти становища. По ворогові відчинено сильний кулеметний вогонь, яким відкинено його дещо назад. В лісі далися чути крики вже інших груп ВП, які спішили на поміч. К-р "Влодко" дав наказ до відступу. При відступі відбилось два рої, які поза присілок Копань, переправляючись через Любачівку, перейшли в Лапаївський ліс.

Втрати власні: 1 вбитий, 1 пропав без вісті. 350 штук крісової муніції, 130 до ППШ.

Втрати ворожі не відомі.

По кількох днях з розвідниками повернув к-р "Крук", політвиховник і жандармерист. Про захоплення в терені повиших подала фальшиві відомості ворожа пропаганда.

Дня 26.7.46 о год. 13.30 вд. "Переяслави" та один рій вд. 976 звели оборонний бій з ВП на краю ліса біля Кобильниці-Руської. Вд. "Переяслави" та один рій вд. 976, при якому був к-р "Крук", квартирували на краю лісу біля Кобильниці. Про цей постій ворожа розвідка донесла ВП, надмінючи при цьому, що там квартирує сам к-р "Крук", який в тому терені дав ВП вже багато прочуханів. Однак ворог не знав докладної сили. О год. 13.30 ВП в силі 300 вояків вийшло з Кобильниці-Руської та йшло розстрільною в напрямі лісу. Вд. "Переяслави" та рій вд. 976 зайняв становища на краю лісу, обсервуючи рухи ворога. ВП вже на віддалі 200 м почало кричати та компрометувати к-ра "Крука". На переді розстрільної йшов поручник, [який кричав]: "К...а ці маць Крук, відзіш, я тебе не боєн сен. Не стшеляй!! А хоць до нас! Погадами, попієми і бендземи пшияцюлмі! Хоць, не буй сен!"* Наші на становищах дожидали ворога, підпускаючи його на 20-50 м. На цій віддалі відчинено по ворогові вогонь з усієї зброї. Ворог, що знаходився на відкритому терені, почав панічно відступати, забираючи своїх ранених.

Втрати власні: 1 легко ранений (вд. "Переяслави"), 170 штук крісової муніції, 50 штук до ППШ.

Втрати ворожі: 15 вбитих, не відома кількість ранених.

II

У звітному часі на нашому терені діяли ворожі з'єднання ВП, УБП, ВОП, які переважно доїжджали зі заходу, то є з випадових баз: Ярослав і Сіняви, а на сході з Томашева і Угнова. Тим разом ВП застосувало зовсім іншу тактику діяння, як попередньо у відношенні до нашого руху, бо послуگуючись большевицькою тактикою, сильно себе конспірували по лісах і переводили дуже стислі облави. Зі свого роз'їзного пункту Любачева, Олешич, Дикова переводили облави, найперше в Сінявських лісах групами ок. 250-300 вояків і так систематично просувалися на схід, найперше перешукуючи великі ліси, а відтак малі проліски. В переводжуванні акції заховували стислу конспірацію своїх постоїв і випадів на ліси, так що часто-густо навіть цивільне населення не знало про розташування військ. При тому слід згадати, що часто робили засідки в селах і попід лісних присілках, сподіючись більшої користі. В практиці оказалось, що такий спосіб, хоча дуже підступний, оказався зовсім нешкідливий. Було багато випадків, що наші повстанці налазили на ворожі застави, однак жертв майже не було, тільки завдяки чуйності і обережності нашого стрілецтва.

Командування польської оперативної групи розкинуло (зелені) листівки із закликом до нашого стрілецтва, щоби голосилося у

---

* К...а твоя мати, Крук, дивись, я тебе не боюся. Не стрілай, а ходи до нас. Поготорим, горілки нап'ємося, будемо друзями. Ходи, не бійся!

них. Однак не було ані одного випадку самовільного опущення наших рядів і зголошення на ворожій команді. Поява того роду листівок викликала сміх і кпини серед нашого стрілецтва.

Були й такі частини ВП, які переводили нібито жнивну кампанію, то є збирання збіжжя і сінокоси, а справді робили розвідку і облави. ВП з цивільним населенням цим разом поводилося дещо краще, як коли-небудь інше, однак були і часті випадки крадежі і грабежі.

На підставі польських розвідочних даних донесено, що на нашому терені брало активну участь ВП в силі понад 1000 вояків, около 400 УБП і понад 300 МО. Чисто більшовицьких частин, за даними нашої розвідки, не було.

У висліді акції, за виїмком кількох жертв, поважніших втрат в людях і матеріялі не було.

III

Назва вд.

97 Заосмотрення в харчові продукти достаточне. Умундурування майже повне. Взуття дається полагоджувати в порозумінні з тереновим проводом. Узброєння нормальне.

98 Забезпечення в прохарчування і умундурування є повне. Узброєння нормальне.

97а Харчові продукти вистачаючі. Взуття і умундурування дається полагоджувати. Узброєння нормальне.

98а Вд. повністю є забезпечений в харчові продукти, взуття та одержу. Узброєння нормальне.

97б Забезпечення в харчі, умундурування повне. Узброєння нормальне.

IV

97 Жодних персональних змін не було.

98 Жодних персональних змін не було.

97а Жодних персональних змін не було.

98а Жодних персональних змін не було.

97б Жодних персональних змін не було.

V

97 Відбуто занять в годинах:

Внутрішня служба	2 год.
Санітарна служба	2 год.
Політвиховання	6 год.

- 98 Відбуто занять в годинах:
 Стрілецька служба 3 год.
 Санітарна служба 4 год.
 Політвиховання 16 год.
- 97а Відбуто занять в годинах:
 Політвиховання 8 год.
- 98а Жодних занять не відбуто.
- 976 Відбуто 6 год. політзаняття.

VI

1. Персональні справи.

[97]	а) кількість чот. плвх.	3
	б) кількість рой. плвх.	9
[98]	а) кількість чот. плвх.	2
	б) кількість рой. плвх.	7
	в) бракує чот. плвх.	1
	г) кількість рой. плвх.	2
[97а]	а) кількість чот. плвх.	3
	б) кількість рой. плвх.	9
[98а]	а) кількість чот. плвх.	3
	б) кількість рой. плвх.	--
	в) бракує рой. плвх.	3

2. Політвиховна робота (серед стрільців).

97 У звітованому часі проведено з пвд. занять: гутірок 3, читань 1, докладів 2.

Теми гутірок: -Відношення стрільців УПА до теренового проводу і населення.

-Інструкція в справі полеглих провідників в попереднім м-ці та про задержання чуйности та обережности.

- Що то є характер?

- Конечність характерних людей в УПА.

Читання: - Пустиня від Любачева до Карпат.

- Опис одного нападу НСЗ*.

Доклади: - Наші погляди на загальні політичні погляди.

- Насвітлення дезерції та поборювання ворожої пропаганди.

98 Проведено занять в відділі: гутірок 5, читань 9, докладів 2.

Теми гутірок: - Чому треба шанувати своїх зверхників? 1 год.

- На шляху історичного поступу. 1 год.

- Поведінка стрільця в терені. 1 год.

---

* НСЗ – Народове Сили Збройне – див. примітку на с. 78.

- Що таке дисципліна? 1 год.
- Як треба поступати стрільцям,
щоб не бути караним?

Читання: - З бо[йо]вих дій УПА на Лемківщині. 1 год.
- Під Львовом друг відпочивав. 7 год.

Доклади: -Чому читаємо книжки і яка з них користь.
- Наше положення під сучасну пору.

97а Проведено занять: Гутірок 4, читань 4.

Теми гутірок: - Політ-огляд.
- Поведінка стрільця супроти українського та польського населення.
- Зріст українського революційного руху.
- Акт 30 червня 1941 р.

Читань: - Наша відповідь.
- Чи атомові бомба врятує Англію.
- На шляху історичного поступу.
- Перегляд польської преси.

98а З огляду на часті облоги занять не проведено.

97б Переводжено занять: гутірки 3, читань 1, докладів 1.

Теми гутірок: - Боротьба за УССД. 3 год.

Читання: - Читання деяких статей з польської преси.

Доклади: - Боротьба з ворожою пропагандою.

3. Політвиховна робота (серед населення).

Серед населення не проводилося жодних мітингів, гутірок і принагідних розмов з огляду на ворожі акції.

4. Вартість відділів.

а) Морально-бо[йо]ва. - Вартість морально-бо[йо]ва відділів загально вдовольняюча. Стрільці охоче приймають бій. В бою виказують свою завзятість. Бувають випадки, що самі намовляють своїх к-рів на засідки чи акції.

б) Вартість політична стрілецьтва є добра. Стрільці свідомі цього, за що борються і проти кого. Ані ворожа пропаганда, ані найрізніші провокації на мають до стрілецьтва доступу.

VII

Жодних завваг ані к-рів вд., ані КВ немає.

Слава Україні!

Героям Слава!

Писар КВ

К-р КВ

/-/ "Ярий"

/-/ Л[еміш]

РЖРС, ролька 6, рукопис.

№ 14

1946, вересня 3. – Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за серпень 1946.

“Сян”

Постій, дня 3.IX.1946

“Бастіон”

Серпень 1946

I.

97.

Дня 13.8.46 р. до с. Дібчі приїхало ВП в силі около 150 вояків, де і заквартирувало. Пополудні рій повстанців приїхав на прис[ілок] Мисани забирати залишену господарем пасіку, де і задержався аж до вечора.

Вечором о год. 18.30 к-р вд. “Калинович” вислав двох розвідників з пвд. 533 в розвідку на Мисани, Дібчу і Ковалі. Коли зв’язкові вийшли вже з лісу і зближалися до прис. Мисанів, зауважило їх ВП та зробило на них засідку. Підпускаючи наших розвідників під самі хати, ВП задержало їх з криком: “Ręse do góru!” Наші розвідники миттю кинулися втікати в напрямі лісу. ВП почало за ними стріляти. Від перших ворожих стрілів зістав тяжко ранений розвідник “Гончар”, який впав на полі, а другий розвідник “Нерва” зістав ранений під лісом. Легше ранений “Нерва” дістається до лісу, де його стрічає і забирає друга розвідка, вислана к-ром “Калиновичем” в цей сам напрям. Тяжко ранений розвідник “Гончар” жив ще декілька хвилин і помер. Тому, що розвідник “Гончар” був в польському мундурі, ВП припускало, що це поляк і для того не стягало з нього мундуру, а людям наказали його похоронити. Вбитого цивільне населення похоронило на Мисанах.

Дня 16.8.1946 р. ВП в силі 200 вояків переводило акцію в Сінявських лісах. Про акцію повідомила к-ра пвд. 532 “Вартового” стежа. ВП посувалося розстрільною з південного напрямку на табор пвд. Повідомлений вчасно к-р “Вартовий” вицофався, заховуючи майно (пвд. вів шевський і кравецький артіль). ВП обстріляло табор та ввійшло до нього. В таборі спалило леговище та почало шукати за криївками. В часі перешукування знайшло криївку, з якої забрало підставу до машини, скриньку з канцелярїйними документами (в скриньці був захований список старшин і підстаршин, деякі зашифровані списки політвиховника, список вбитих і ранених та записки к-ра розвідки). Табор при відступі запалено (ліс).

98.

Оперативних дій не було.

97а.

Дня 8.8.46 р. о год. 22 рій пвд. 537 спалив мурований фільварок в с. Журавці. В цьому фільварку були сталі постої ВП в силі 250-300 вояків.

Дня 12.8.46 о год. 22 рій пвд. 537 спалив 4 будинки на прис[ілку] Дуби. Згадані будинки - після розвідних даних - мали бути постоем ВОП.

98а.

Оперативних дій не було.

97б.

Дня 20.8.46 о год. 2 рій пвд. 544 забрав з тартаку, який міститься при млині в с. Баб'яках, всі паси. Цей тартак перерізував дерево для військових цілей.

II.

В місяці серпні акції на ліси і села в нашому терені продовжувалися. ВП більшими групами від 150-300 вояків переходило більші ліси, а навіть малі проліски. Сумерками ВП робило засідки по прилісних селах і присілках, як рівнож по головних лісних дорогах і лініях. У загальному ворожих сил в нашому терені діяння начислювалося від 1500-1800 вояків. Крім УБ - ВОП, акції переводило ВП, якого сил тяжко було точно розвідати з тієї причини, що тим разом ВП перекидалося з терену в терен законспіровано. Головною випадовою базою на західні терени діяння був Ярослав, Сінява, Любачів, а на східні - Томашів, Угнів, Белзець. Польська самооборона в послідніх місяцях майже не діяла, а при кінці місяця серпня УБ почало відбирати зброю. В місяці серпні загальних акцій на ліси було не багато, за це ВП переводило акції на села, квартирувало в лісі та робило засідки. Більші акції на села переводило ВП в районі Радимна, квартируючи при цьому по кілька днів по селах. З сіл робили випадки навіть в дуже малі присілки, а вечором вертало в села, залишаючи по собі засідки під лісом.

В Сінявських лісах переводило ВП більшу акцію 13.8.46 р. В акції брало участь около 300 вояків ВП. В часі акції найшло ВП на табор пвд. 532, з якого перед кількома хвилинами пвд. вицофався. ВП спалило табор, а при відступі запалило ліс. Найбільшої натуги набрала акція в Любачівщині. ВП майже не квартирувало в самому Любачеві, а переважно по лісах, конспіруючи свої сили та місця постоем.

Від дня 2.8. до 9.8.46 ВП в силі 150 вояків заквартирувало в Дахнівському лісі під Футорами. Вдень ВП цілком не показувалося в село, а за це в лісі по лініях і дорогах робило засідки, застави та висувало стежі. Вночі підходило під село за харчами, при тому робило засідки, а на день зникало в ліси. Від 3.8. до

14.8. ВП приблизно в силі 200 вояків заквартирувало в лісі під Забілою, робило засідки та висилало стежі по лісі.

Від 15.8. до 25.8.46 ВП в числі около 200 вояків заквартирувало на Лебедях, звідки робило акції на ліс і села. В південно-східній і північній частині Любачівщини ВП виїздило на акції зі своїх сталих постойв Любачева і Горинця в числі від 200-300 вояків.

Дня 25, 26 і 27.VIII.1946 р. ВП переводило основні акції в Новосільських та Сінявських лісах (Коровицьких). В часі акції обшукували докладно майже усі лісові горбки, шпирючи за магазинами. Крім цих акцій, майже щоденно вештається по цих лісах ВОП, як[ий] в силі від 60-80 вояків квартиру[є] біля Башні-Горішньої на присілку Райхав. При цьому роблять засідки в довколишніх лісах.

В Угнівщині на сталому постойі було около 200 [вояків] ВП. На акції в цей терен перекидали свої сили зі заходу. Так само і в Угнівщині ВП робило засідки по селах, а час від часу переводило акції по лісах.

III.

97.

Безтовщеві харчі вистачаючі. Браки в умундуруванні і взутті дається полагодити. Узброєння нормальне.

98.

Забезпечення в харчі і умундурування дається полагодити. Узброєння нормальне.

97а.

Харчові продукти повні. Взуття і умундурування повне. Узброєння нормальне.

98а.

Вд. є забезпечений в харчові продукти, взуття та одіж. Узброєння нормальне.

97б.

Заосмотрення в харчі повне. Зі взуттям і одіжжю вистачаючо. Узброєння нормальне.

IV.

97.

Жодних персональних змін не було.

98.

Жодних персональних змін не було.

97а.

Жодних персональних змін не було.

98а.

Жодних персональних змін не було.

97б.

Жодних персональних змін не було.

V.

97.

Відбуто занять в годинах:	внутрішня служба	6 год.
	санітарна служба	12 год.
	політ-виховання	7 год.

98.

Занять не переводилося.

97а.

Відбуто занять в год.:	політвиховання	16 год.
------------------------	----------------	---------

98а.

Занять не переводилося.

97б.

Занять не переводилося.

[При 98а і 97б відручна дописка командира "Олега":
"Причина!"]

VI.

I. Персональні справи.

97.

а) Кількість чот. плвх.	3
б) Кількість рой. плвх.	9

98.

а) кількість чот. плвх.	2
б) Кількість рой. плвх.	7
в) Бракує чот. плвх.	1
г) Бракує рой. плвх.	2

97а.

а) кількість чот. плвх.	3
б) Кількість рой. плвх.	9

98а.

- а) кількість чот. плвх. 3
- б) Кількість рой. плвх. -
- в) Бракує рой. плвх. 9

[При 98а відручна дописка командира "Олега": "?????"]

97б.

- а) кількість чот. плвх. 2
- б) Кількість рой. плвх. -
- в) Бракує рой. плвх. 8

II. Політвиховна робота:

а) серед стрільців:

У звітному часі не було систематичного ведення політвиховних занять. Причиною цього стану були ворожі акції, які змушували поодинокі вд. до постійного маневрування і тим утруднювали політвиховну працю.

97.

У звітному реченні проведено пвд-ми: гутірок 2, докладів 5.

Теми гутірок: 1) Поведінка стрілецтва в таборі та зголошування на стійці.

2) Хід мирової конференції та нота американського уряду до Югославії в справі зістрілення американських літаків на території Югославії (польська преса, радіо).

Доклади:

- 1) Пояснення слова ОУН.
- 2) Справи самостійного відірвання в часі акції.
- 3) Наша боротьба в насвітленні закордонної преси.
- 4) Наше положення на міжнародньому форумі.
- 5) Історія УПА.

Імпрези: Відсвяткування "Свята зброї" 31 серпня.

98.

У звітному часі політвиховних занять не переводжено з причини постійних ворожих акцій, які змушували вд. до маневрування.

97а.

У звітному часі проведено гутірок 6, читань 10.

Теми гутірок: 1) Поведінка стрілецтва в таборному житті.

- 2) Політогляд.
- 3) Поведінка стрілецтва в терені.
- 4) Декалог з поясненням.
- 5) Коли і де повсталала УПА.
- 6) Дванадцять прикмет укр. націоналіста.

Читання: 1) Гуцульський курінь 3 год.
2) Життя та знання 3 год.
3) Син України 4 год.

98а.

Політичновиховних занять не переводилося.

976.

Політичновиховних занять не переводилося.

б) серед населення:

В зв'язку з акціями не відбуто жодних мітингів серед населення.

III. Вартість вд.

1) Морально-бойова:

Вартість морально-бойова вд. чимраз більше зростає. Кожний стр[ілець] вив'язується по своїм здібностям з наложених на нього обов'язків, охоче сприймає бій та в критичних моментах скоріше згине сам, чим здасться ворогові.

2) Вартість політична:

В загальному вартість політична вояцтва є добра. Вояцтво свідоме за що, з ким і проти кого бореться.

VII.

Жодних зауваг ані к-ри поодиноких відділів, ані КВ не має.

[Відручна дописка командира "Олега": "Що зробив КВ?"]

Слава Україні!

Героям Слава!

"Ярий"

"Леміш"

писар КВ

Командир КВ

РІРС, ролька 6, рукопис.

№ 15

1947, січня 14. — Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за вересень 1946.

“Сян”

Постій, 14.І.1947 р.

“Бастіон”

год.18.00.

ВЕРЕСЕНЬ 1946 р.

I.

97.

Оперативних дій не було.

98.

Оперативних дій не було.

97а.

Оперативних дій не було.

98а.

Оперативних дій не було.

97б.

Оперативних дій не було.

II.

В місяці вересні, нагальні ворожі акції, що були в попередньому місяці на ліси, змаліли. За це ВП переводило часті акції на села, арештуючи підозрілих людей. При тому групи ВП в силі 200–300 вояків перекидалися незаметно протягом одної ночі чи дня 30–40 км з місця на місце. Ціллю груп ВП і УВП було панікувати терен та вести в ньому розвідку.

В загальному на нашому відтинку знаходилося около 1800 ВП, 200 УВП, 500 ВОП, 200 МО, 90 СОК. Сумарний стан ворожих сил на відтинку “Бастіон” виносив 2790 стр[ільців]. Випадовими ворожими базами були: Ярослав, Радимно, Сінява, Олешичі, Любачів, Горинець, Томашів і Угнів.

В місяці вересні більшу акцію на ліс перевело ВП дня 18.ІХ.1946 р. Цього дня ВП в силі 300 вояків, що квартирувало в Горинці, виїхало на акцію в Верхратський ліс. О год. 7.00 ВП було вже в лісі. В часі акції зловлено одного стрільця з СКВ, який водив їх по лісі та показував, що знав.

Більше акцій на ліси не було. За це ВП і УВП майже щоденно впадали на села, арештуючи декілька осіб, вертали на своє місце постою.

Дня 1.ІХ.1946 р. з Угнова до Піддубець приїхало ВОП в силі 10 вояків, яке знайшло в селі нашого стрільця, що був на лікуванні.

Сильно побитий стрілець признався, що знає, де квартирує рій в селі Вербиця. ВОП забрало побитого стрільця й поїхало до Вербиці. Згаданий рій квартирував в stodoli одного господаря. Про приїзд ВОП-у в село повідомила рій одна дівчина, одначе рій не мав вже часу вицофатися зі stodoli, бо ВОП вже був на подвір'ю. До stodoli ввійшов один вояк ВОП-у, якого наш стрілець тяжко ранив. Між ВОП-ом постало замішання. Рій, користаючи з нагоди, виходить задніми дверми зі stodoli й вицофується без жадних втрат зі села. ВОП забрало свого раненого й від'їхало до Угнова. За годину згадане село обскакує ВП в силі 150 вояків та переводить докладну облаву в селі. В селі не знайдено нікого.

По облаві ВП арештує 6 осіб українців і від'їздає до Угнова.

Дня 8.IX.1946 р. о год. 23.00 до села Цетулі приїхало автом УБП в силі 20 вояків з Сіняви, арештуючи 3-ох мужчин українців та від'їхало до Ярослава.

Дня 9.IX.1946 р. з напряду Олешич приїхало ВП в силі 150 вояків на [Молодицьку] Волю, арештуючи декілька осіб, від'їхало до Дикова.

Дня 12.IX.1946 р. о год. 10.00 приїхало до села [Черче] двома автами УБП з Сіняви, арештувало 2-ох мужчин й 1 жінку (українці) та від'їхали спворотом до Сіняви.

Дня 27.IX.1946 р. група ВП і УБП прийшли з Сіняви до села Дібчі, арештували 2-ох мужчин і 1 дівчину (українці) та відійшли спворотом до Сіняви.

Дня 8.IX.1946 р. ВОП разом з УБП в силі 160 вояків перевели акцію на село Поздяч. В селі з узброєних не знайшли нікого. По акції перевели мітінг з цивільним населенням.

Дня 11.IX.1946 р. ВОП разом з УБП в силі 70 вояків арештували в селі Поздячі 7 осіб українців, яких відставлено до Перемишля.

ВП дуже часто впадало нічю, групами від 30-40 вояків в [...] село, робило біля села засідку та під маркою lasowców*, будило людей, домагаючись харчів. Люди в тому скоро зорієнтувалися та не відчиняли хат.

III

97.

Безтовщеві харчі ледве вистарчаючі. Брак товщу та ярини. Взуття полагоджується. Відчувається брак умундування. Узброєння нормальне.

---

* lasowców (пол.) – лісових людей, партизанів.

98.

Забезпечення в прохарчування й умундування ледве вистарчаюче, брак товщу й ярини. Узброєння нормальне.

97а.

Харчові продукти, взуття й умундування є повні. Узброєння нормальне.

98а.

Забезпечення в харчові продукти, взуття і умундування задовільнює. Узброєння нормальне.

976.

Харчі, взуття і умундування є повні. Узброєння нормальне.

IV.

97.

Жодних персональних змін не було.

98.

[Жодних персональних змін не було.]

97а.

[Жодних персональних змін не було.]

98а.

[Жодних персональних змін не було.]

976.

[Жодних персональних змін не було.]

V.

97.

Відбуто занять в годинах: політвиховання 5 год.

98.

[Відбуто занять в годинах: політвиховання] 6 год.

97а.

[Відбуто занять в годинах: політвиховання] 10 год.

98а.

[Відбуто занять в годинах: політвиховання] 0 год.

976.

[Відбуто занять в годинах: політвиховання] 0 год.

VI.

I. Персональні справи:

97.

- а) кількість чот. плвх. 3
- б) кількість рой. плвх. 9

98.

- а) кількість чот. плвх. 3
- б) кількість рой. плвх. 9

97а.

- а) кількість чот. плвх. 2
- б) кількість рой. плвх. 9
- в) бракує чот. плвх. 1

98а.

- а) кількість чот. плвх. 2
- б) кількість рой. плвх. 6

97б.

- а) кількість чот. плвх. 2
- б) кількість рой. плвх. 6

II. Політвиховна робота серед стрільців:

97.

У звітному часі проведено підвідділами гутірок 4, читань 1. Теми гутірок: 1. Відгомін нашої боротьби в закордонній пресі та наше положення на міжнародній арені (1 год.). 2. Відношення стрільців до польського населення під час збирання харчів (1 год.). 3. За що бореться УПА та кличі нашої боротьби (2 год.). Теми читань: 1. Опис боїв на Лемківщині.

У відділі відправлено 2 Полеві св. Служби Божі. Відправляв [Кропило] капелян при КВ.

98.

У звітному часі проведено підвідділами гутірок 3, читання 2, доклад 1.

Теми гутірок: 1. Визвольні змагання українського народу 1918 рік та революційна боротьба в теперішності (3 год.).

Теми читань: 1. Перегляд польської преси. 2. Плятформа УГВР з обясненням.

Теми докладів: 1. Російський імперіялізм.

97а.

У звітному часі проведено підвідділами гутірок 7, читань [...].

Теми гутірок: 1. Українсько-польські взаємовідносини. 2. Як світ дивиться на Україну. 3. Політ-огляд. 4. Присяга вояка УПА. 5. Молитва українського революціонера. 6. Польські західні землі. 7. Політогляд.

Теми читань: 1. Перегляд польської преси. 2. Літопис Червоної Калини. 3. Деклярація ОУН.

98а. Занять не переведжено.

976. Занять не переведжено.

III. Вартість відділів:

1. Морально-бойова:

Вартість морально-бойова відділів загально добра. Вояки приймають бій охоче, а в деяких випадках самі хочуть йти на засідки, акції і т.п. Таке наставлення більшости впливає з ідейного почування, а не з інших мотивів.

2. Вартість політична:

Назагал вартість політична вояцтва добра. Вояки розуміють, за що й чому боряться. Ідея УССД стала для них всіх самозрозумілою життєвою ціллю.

VII.

Жодних завваг ані к-ирі поодиноких відділів, ані КВ не мають.

Слава Україні

Героям Слава.

/-/ "Ярий"
писар при КВ

/-/ "Леміш"
КВ

РЖРС, ролька 3, рукопис.

№ 16

1947, січня 21. – Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за жовтень 1946.

“Сян”
“Бастіон”

Постій, 21.І.1947 р.
год. 20.00

ЖОВТЕНЬ 1946 р.

I.

97.

Оперативних дій не було.

98.

Дня 13.X.1946 р. пвд. 535 переводить збірку зимоприпасів в селі Дикові. О год. 20.00 пвд. 535 ввійшов в село. В селі було тихо та спокійно. Тут к-р пвд. “Голуб” висилає один рій на станицю МО в цілі повідомлення коменданта станиці про збірку зимоприпасів та в часі збірки щоби по селі не вештались поліцести. Рій підійшов під станицю МО і вислав двох стрільців на станицю. На станиці стрільці застали коменданта МО з міліціантами. Стрільці переказали усе комендантові, на що він дав свою згоду і відходять до роя. Рій відходить до пвд. та повідомляє [про] все к-ра “Голуба”.

Пвд. 535 розпочав збірку по селі. Тим часом комендант МО сейчас по відході наших стрільців, телефонічно повідомляє УБП в Любачеві, що “бандеровці” збирають контингент в селі. Пвд. нічого не знаючи, переводить збірку дальше. Населення що може віддає повстанцям радо. Збірка затягнулася до світанку.

Тим часом УБП в силі 30 вояків під'їхало автом під Диків. Авто залишено на шосі, а самі відійшли на полеву дорогу, що веде з лісу до села та тут зробили засідку. Пвд. о год. 5-тій опускає село, везучи на фірах збіжжя. Зі села вийшов на ту полеву дорогу, на якій УБП зробило засідку. Ворог, побачивши над'їжджающий наш пвд., відчинив на наших сильний вогонь. Пвд. розскочився та заліг. Почалася густа перестрілка. К-р “Голуб”, не знаючи ворожої сили, дає наказ відступу. Ворог чим раз більше посилює свій вогонь та пускається в погоню за пвд. Пвд. відкритим тереном вицофується чим скорше в ліс, щоб не застав їх на полі день. Фіри з збіжжям залишено. Пвд. вицофався в ліс без жадних втрат. Рано УБП в'їхало в село та почало тероризувати населення за поміч харчеву “бандеровцом”. О год. 7-мії до Дикова приїхало 150 ВП, яке враз з УБП пішло в Дахнівський ліс на облаву. Облава була безуспішна.

97а.

Оперативних дій не було.

976.

[Оперативних дій не було.]

II.

В місяці жовтні стан ворожих військ в нашому терені дещо змалів. Частина ВП виїхала з нашого терену, залишаючи декілька оперативних груп в силі від 100-150 вояків. Залишені оперативні групи пересувалися зі села до села, вели розвідку та переводили на всипи облави по лісах та селах.

Дня 13 жовтня 1946 р. ВП і УБП в силі 200 вояків перевели облаву в Дахнівським лісі. Облава не дала жадних вислідів. Вечором УБП і ВП від'їхали до Любачева.

Дня 4.X.1946 р. ВП в силі 600 вояків перевело облаву на Лапаївський ліс біля села Радави. В часі облави зловлено трое стрільців з СКВ, яких забрано зі собою. В згаданій облаві брали участь оперативні групи ВП з Любачева, Сіяви та Ярослава. По облаві поодинокі оперативні групи роз'їхалися на свої оперативні відтинки діяння.

По селах згадані групи робили в підозрілих осіб ревізії та переводили арештування. Арештованих осіб відставлювано до Ярослава або Любачева. Арештованих дещо підозрілих замикали, а не підозрілих по двох-трьох днях по переслуханні випускали. Звільнені одержували завдання доносити УБП про наші рухи, слідити та доносити постої відділів.

III

97.

Заосмотрення в харчеві продукти ледве вистарчаюче. Відчувається брак одіння. Узброєння нормальне.

98.

Безтовщеві харчі вистарчаючі. Товщу і ярини бракує. Брак рівнож і взуття. Умундування ледве вистарчаюче. Узброєння нормальне.

97а.

Харчі, умундування й взуття є повні. Узброєння нормальне.

976

Забезпечення в харчові продукти і взуття є вистарчаюче.

IV

[зашифрований текст]

Залучник за жовтень 1946 р.

ч/п	1	2	3	4	5	6	7						
97	591123	643211	-	8451133		84231	865431						
98	351113	-	364051	431063		420531	82631						
97а	841253	429061	431211	721303	13563	32	14431						
пвд.	64030	-	956302	45911	231421								
Кочовики													
976	932852	43292	42605	631093	46721	32531							
разом	8934633	452362	495112	72488	32131	22	52142						
ч/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
97	724352		47492	13431	76531	49061	937152		341132		-	41711	-
-	53231	52641											
259562		345252		25412	532504		9243033	651233		849112	-		
129142		-	-	-	31491								
98	641322		493462		72311	437021		64391	751162		53081	-	-
4530362		54311	-	653211									
612582		198422		356922		802803		52453	43832	167162	-		-
	542003	-	354202										
97а	423412		341532		530111		24831	135132		160192		53182	-
564021		70802	497211		423031		56721						
534602		673522		431003		153212		93523	701063		6411112		-
450362		-	73222	-	346751								
пвд/Кочовики		793142		536781	-		542031		457011		43531	45731	-
-	432322	-	-	-									
643932		437922		-	73832	542403		981463		50142	-	-	-
-	-	-											
976	724352		681442		-	913441		53271	530212		34152	-	-
670402		-	-	34621									
534412		537572		-	782643		421953		431073		30071	-	-
-	-	-	-	53071									
разом	261573		732003		324051		347152		540362		350742		-
-	54032	432683		346721		425061		21391					
436582	-	343452	-	342602		438983		432863		3210563		24112	-
430162	-	341113	-	426781									

97.

Персональних змін не було.

98.

[Персональних змін не було.]

97а.

На поповнення вд. 97а приділено з вд. 98а п'ять стрільців та пвх. "Чалого".

976.

На поповнення 976 приділено з вд. 98а 29 стрільців.

V

97.

Відбуто занять в годинах: санітарна служба 2 год.

98.

Занять не переводилося.

97а.

[Занять не переводилося.]

976.

[Занять не переводилося.]

VI

I. Персональні справи:

97.

а) кількість чот. плвх. 3
б) кількість рой. плвх. 9

98.

а) кількість чот. плвх. 3
б) кількість рой. плвх. 9

97а.

а) кількість чот. плвх. 3
б) кількість рой. плвх. 9

976.

а) кількість чот. плвх. 2
б) кількість рой. плвх. 6

II. Політ-виховна робота серед стрільців:

У звіттовому реченці політзанять у відділах не проводилося, тому що політвиховники відбували політвиховний вишкіл.

У вд. 98 в місяці жовтні о. капелян при КВ відправив дві Полеві св. Служби Божі.

VII.

Жодних завваг ані к-ри поодиноких вд ані КВ не мають.

Слава Україні

Героям Слава.

/-/ "Ярий"
писар при КВ

РЖРС, ролька 3, рукопис.

№ 17

1946, грудня 19. — Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за листопад 1946.

“Сян”

Постій, 19.XII.1946

“Бастіон”

год. 15.00

Листопад 1946 р.

I

97.

Дня 4.XI.1946 р. пвд. 531 і 532 враз з СКВ відбирали від мешканців прис[ілка] Вовчаста с. Теплиці та прис. Халупки та Маличі с. Пискорович поукраїнське майно.

Коли оба пвд. враз з СКВ підійшли під лісничівку б[іля] с[ела] Пискорович, щоб повести розвідку та забрати від мешканців лісничівки поукраїнське майно, застали на лісничівці 7-ох бандитів “Волиняка”. Бандити, зауваживши наших повстанців, відкрили по них вогонь. Виставлені вже перед тим к-ром пвд. 531 застави біля лісничівки, відчинили по бандитах вогонь. Бандити вицофалися в ліс і непомітно розбіглися. В часі перестрілки був ранений з нашої сторони ланковий “Лис”. Вистріляно 50 шт. кр. муніції.

Пвд. враз з СКВ забрали 7 корів та 3 коні й відійшли на місце призначення.

98.

Оперативних дій не було.

97а.

Оперативних дій не було.

97б.

Оперативних дій не було.

II

В місяці листопаді стан ворожих сил на нашому терені збільшився. Крім ворожих сил з місяця жовтня, 14.XI.1946 р. з Перемищини через Ярослав приїхало 100 фір ВП в силі 400 вояків до Любачева. В Любачеві задержалося ВП на один день, а опісля поділилося на дві групи по 250 і 150 і від'їхало на села. Перша група в силі 250 ВП від'їхала в напрямі Люблинця, а друга в силі 150 ВП від'їхала до Жапалова.

Більші групи ВП розбивалися на менші оперативні групи в силі від 30-50 вояків, які рейдували по селах, а вечором, залишаючися в селі, робили засідки на дорогах під селом. При тому переводили по селах мітинги відносно виборів. Крім цього вели розвідку, виробляли собі донощиків та арештували підозрілих людей.

Час від часу малі оперативні групи ВП лучилися в більшу оперативну групу та переводили облави по лісах і селах.

Дня 17.XI.1946 р. ВП в силі 150 чоловік переводило акцію на Милківський ліс. В часі акції б[іля] с. Сурмацівки в лісі натрапило ВП на постій куща. Куш вицофався з місця постою без жадних втрат. Ворожа акція не мала жадного успіху.

Дня 20 і 21.XI.1946 р. ВП в силі 150 вояків переводило облаву в Милківським лісі. Першого дня ВП знайшло старий табор вд. 97, спалило його. При відході знайшло бочку бензини, яку запалило й лишило. На другий день та ж сама група ввійшла ще раз до табору допали[ти] ще деякі залишені землянки, знайшла переховану бензину (бочку згашено й переховано) та 5 сирих шкір. Накінець, залишаючи ручно написану карточку до УПА, відійшла через Милків на Диків.

Дня 21.XI.1946 р. ВП в силі 100 вояків переводило облаву на Дахнівський ліс. Облава не дала жадних вислідів.

Оперативні ворожі групи постійно пересувалися з місця на місце так, що тяжко було зорієнтуватися, звідки ця оперативна група, звідки прийшла і де відійшла.

III

97.

Заосмотрення в безтовщеві продукти ледве вистачає. Брак товщу, ярини. Взуття ледве вистачає. Відчувається брак умундування. Узброєння нормальне.

98.

Харчові продукти вистачаючі. Брак взуття та умундування. Узброєння нормальне.

97а.

Забезпечення в харчові продукти, умундування та взуття є повне. Узброєння нормальне.

97б.

Забезпечення в харчі, одіння та взуття є повне. Узброєння нормальне.

[...] за листопад 1946 р.

ч/п	1	2	3	4	5	6	7
97	311133	840271	842102	631103	94031	72321	
98	431063	9582	14241	741103	50431	72431	
97а	501303	80142	916152	71293	48131	58631	
Пвд. вд. "Кочовики"	40302			40302	20511	42521	
97б	251093	4051	864031	921113	60031	12341	
РАЗОМ	724883	52342	314322	864903	70132	84142	

IV

97.

На поповнення вд. приділено з вд. 98а п'ять стрільців та к-ра пвд. "Мирона" і ст. інтенданта "Крилатого". К-ра пвд. "Вартового" перенесено до 98. На місце к-ра "Вартового" призначено к-ра "Мирона". Бунчужний "Зенко" відійшов до теренового звена, а на його місце приділено ст. жандармерист[а] "Лисицю" з вд. 98.

98.

На поповнення вд. приділено з вд. 98а к-рів "Ореста", "Сороку" та п'ять стрільців. З вд. відійшов к-р "Мокрий" до вд. 97б. На місце к-ра "Мокрого" назначено к-ра "Ореста". Ст. жандарм. "Лисиця" відійшов до вд. 97 на бунчужного.

97а.

Жодних персональних змін не було.

97б.

Вд. приділено к-ра "Мокрого" з вд. 98.

V

97.

Занять не переводилося.

98.

Занять не переводилося.

97а.

Занять не переводилося.

97б.

Занять не переводилося.

VI

I. Справи персональні.

97.

а) Кількість чот. пвх.	3
б) Кількість рой. пвх.	9

98.

а) Кількість чот. пвх.	3
б) Кількість рой. пвх.	9

97а.

а) Кількість чот. пвх.	3
б) Кількість рой. пвх.	9

976.

- а) Кількість чот. плвх. 2
б) Кількість рой. плвх. 6

II. Політвиховна робота серед стрільців.

97.

У звітному часі проведено: гутірок 1, читань 3, докладів 4.

Тема гутірки: Карність стрільців.

Теми читань: 1) Політогляд - 2 год. 2) "Лісовик", ч. 3 (1 год.).

Теми докладів: 1) Співпраця УПА з українським населенням в боротьбі за УССД. 2) Значення наших рейдів по польських селах та поведінка стрільців між польським населенням. 3) Пояснення та вивчення молитви "Українського революціонера" (2 год.).

Імпреди: Відсвятковано свято "1 Листопада" разом з 3-ма СКВ. В програму свята входили: реферат, деклямації, пісні та читання авансів.

98.

У звітному реченні проведено: гутірок 2, читань 2, докладів 2.

Теми гутірок: 1) Як мусить поступати наш стрілець між польським населенням.

2) Внутрішнє життя стрілецтва в таборі.

Теми читань: 1) Політогляд. 2) "Лісовик", ч. 3, 1946 р.

Теми докладів: 1) Наш революційний рух на міжнародній арені.

2) Україна а сталінська конституція.

Імпредза: Відсвятковано свято 1-го листопада. В програму свята входили: Полева Служба Божа, реферат, деклямації та спів.

97а.

У звітному часі проведено: гутірок 2, читань 3, докладів 2.

Теми гутірок: 1) Чому ворог старається піймати повстанця живим.

2) Про героїзм деяких наших повстанців.

Теми читань: 1) Політогляд - 2 год. 2) "Лісовик" - 1 год.

Теми докладів: 1) Україна напередодні революції 1917 р.

2) Героїзм Крутянців.

Імпреди: Відсвятковано свято 1-го Листопада. В програму свята входили: 1) Святочний наказ. 2) Святочний звіт. 3) Реферат. 4) Деклямації. 5) Співи.

976.

У звітному реченні не проведено занять жадних.

IV. Вартість відділів.

1) *Морально-бойова*: Вартість морально-бойова відділів є добра. Кожний стрілець радо виконує наложені на нього обов'язки. В боях проявляється вояцька честь та хоробрість.

2) *Політична*: Стрілецьтво свідоме за що, в союзі з ким та проти кого воює. Наш революційний рух визнає як єдиний до досягнення найвищої цілі – УССД.

VII

Жодних зауваг ані к-ри поодиноких відділів, ані КВ не мають.

Слава Україні

Героям Слава.

“Ярий”

писар при КВ

“Леміш”

КВ

РІРС, ролька 9, рукопис.

№ 18

1947, січня 5. – Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за грудень 1946.

“Сян”
“Бастіон”

Постій, 5.І.1947 р.
год. 15.00

ГРУДЕНЬ 1946

[97]

Дня 6.12.1946 р. вд. 97, 1 пвд. вд. 98 та 1 пвд. вд. “Переяслави” перевели акцію на містечко Тарногород з метою забезпечення району в артикули конечної потреби та здобути потрібні медикаменти.

Сили власні: вд. 97, 1 пвд. вд. 98 та 1 пвд. вд. “Переяслави”.

Сили ворожі: 7 МО [в] Тарногороді на станиці, оперативна група ВП в силі 150 вояків в районі Тарногороду.

Розположення сил власних: 2 рої пвд. вд. 98 на заставі на шосі Тарногород – Сінява, один рій з пвд. вд. 98 та один рій з вд. 97 на заставі на шосі Тарногород – Білгорай, один пвд. вд. 97 на заставі біля станиці МО. Решта вд. 97 та пвд. вд. “Переяслави” виконували свої завдання в містечку.

На підставі розвідчих даних устійнено, що в Тарногороді малих та більших ворожих залог нема.

О год. 11 вд. 97 зібрався на означеному місці, де долучили до нього пвд. з вд. 98 та пвд. з вд. “Переяслави”. Тут к-р вд. 97 “Калинович” відбув відправу з к-рами пвд., на якій обговорив плян акції.

О год. 13.00 вд. 97 з двома пвд. вирушили з місця постюк в напрямі Тарногороду лісом поміж Цівковом а Сінявським Майданом. О год. 17.00 вд. був вже на краю лісу біля Рожанця. Тут к-р “Калинович”, який очолював цілість, зарядив п’ятихвилинний відпочинок. По відпочинку відділ вирушив далше полем між Рожанцем а Волею-Рожанецькою до шоси Тарногород – Чесанів. В часі перемаршу завважило відділ ВП в силі 50 вояків, яке сумерком приїхало до Рожанця. ВП зробило алярм і відійшло в невідомому напрямі. Відділ підійшов до шоси, де на полі у віддалі біля 1 км від міста задержався. Тут заряджено одногодинний відпочинок в цілі переведення докладнішої розвідки. Розвідка донесла, що оперативна група ВП, яка день перед тим заїхала до Тарногороду, виїхала в терен. В Тарногороді залишилось лише МО. Опісля вислано застави, як в розположенні сил власних наведено. О год 21.45 вд. вирушив шосою далше. При вході до міста передне обезпечення задержало двох поляків цивілів. Одного з них задержано як закладника, а другого післано на станицю МО з повідомленням, щоби в часі перебування відділу в місті не відважилися до нього стріляти. Відділ ввійшов в місто. К-р

"Калинович" вислав ще один пвд. з вд. 97 на заставу біля станиці МО. Міліцисти позамикалися в станиці й сиділи спокійно. Решта відділу приступила до виконання запланованої роботи. В аптечному складі забрано деякі медикаменти на суму 20000 зол[отих]. З державної аптеки забрано рівнож деяку скількість дуже потрібних медикаментів, на що на жадання аптекаря виставлено квіт на суму 400000 зол[отих]. В громадському уряді забрано цикльостиль і машинку до писання, з кооперативи Spolem забрано деяку скількість потрібних продуктів.

При [...] майна не порушено нікому.

Опісля зорганізовано 4 підводи, умовленим знаком стягнуто застави та в год. 4.00 опущено місто. Відділ відійшов на своє місце постою, відсилаючи ще цієї ночі підводи власникам.

Забрано: 1) санітарний виряд на суму 420 000 зл[отих]; 2) 13 пачок по 48 шт. мішаних консерв; 3) більшу скількість сірників; 4) около 250 м матерії на білля; 5) 250 кг цукру та 50 пачок кави; 6) 1 машина до писання і цикльостиль; 7) невелику скількість господарських річей, потрібних до власного вжитку вд.

Вищезгадані речі передано в цілості районному осередку.

Дня 7.XII.1946 р. вд. 97 по повороті з Тарногороду відпочивав в таборі. Цього дня з невідомого напрямку до с. Молодича приїхало ВП в силі 150 вояків. Зі села забрано одну дівчину і пішло в ліс в напрямі Цівкова.

О год. 12.30 найшло ВП на стійку вд., яку обстріляло, а відтак почало наступати на табір. Пвд. 532, що повнив службу в таборі, заняв становища та відкрив по наступаючому ворогові вогонь. Сильним вогнем ворога відкинено. З цього скористав вд. і вицофався. ВП другим наступом вийшло до табору, який спалило, а опісля відійшло в напрямі села Цівків.

Втрати власні: 47 шт. крісової муніції.

Втрати ворожі: невідомі.

Дня 26.XII.1946 р. к-р пвд. "Мирон" одержав наказ від к-ра вд. "Калиновича" піти на Новини, прис. Майдану-Сінявського з пропагандою.

О год. 15.30 к-р "Мирон" з 20-ма стрільцями і к-р "Гаєм" як тереновим, відійшли в напрямі присілка Новини. В дорозі через Павлову переведено розвідку, на підставі якої стверджено, що на Майдані й присілку Новини ворожих військ нема.

О год. 18.30 пропагандивна група задержалась біля присілка Новини. В тому часі дорогою їхала фіра, якої не здержувано, а то тому, що за нею йшло декілька цивілів. Пропагандивна група причаїлась біля плота. Один зі згаданої групи цивілів відлучився та йшов в нашому напрямі. Тут к-р "Мирон" його задержав та підійшов до нього. Запитаний к-ром "Мироном" польською мовою,

що нового в селі, цивіль відповів: "We wsi spokojnie. Bandy ani bulby nie przychodzili! We wtorek byli w Cewkowie i prawdopodobnie zbierali kontyngent. Jeden z nich zatrzymał naszą furmankę, która wracała z Dzikowa, poświecił ją latarką, zapukał, co nowego w Dzikowie i powiedział уезджай"^{*}. Тоді к-р "Мирон" запитав поляка, коли з Майдану виїхало ВП, на що одержав відповідь: "Już z półtora tygodnia, jak wyjechało z Majdanu"^{**}. Відтак запропоновано полякові, щоби пішов з нами до села, на що він погодився. Ціла пропагандивна група ввійшла в село. В селі к-р "Гай" занявся заставами. Одну заставу виставлено від ліса на дорозі Цівків – Новини, другу від присілок Осувки Майданські на дорозі Новини-Майданські – Павлова. К-р "Мирон" wraz з двома стрільцями і з поляком ввійшли до хати. Входячи до хати, поздоровлено присутніх польською мовою. В хаті було багато людей. К-р "Мирон" спитався, чому в хаті так багато людей, на що одержав відповідь: "Sprawiamy Szczepana"^{***}. Господар запросив к-ра "Мирона" wraz з стрільцями сідати та хотів частувати горілкою. Повстанці від горілки відмовилися та посідали між переляканими господарями, успокоюючи їх. В тому часі до хати ввійшов ст.плвх "Шахай" з двома стрільцями. Присутні домагалися від к-ра "Мирона", щоб він їм сказав, хто вони є: ВП, УВП, МО чи з ліса? Тоді к-р "Мирон" українською мовою відповів їм: "Ми не є ані ВП, ані УВП, а українські повстанці, які прийшли до вас заколядувати". При тому зазначив, якби зі сторони села впав би один стріл в нашу сторону, за це може потерпіти село. Присутні запевнювали к-ра "Мирона", що такого в нас не буде. Поза тим к-р "Мирон" указав, щоби присутні чулися свобідно та не боялися. Ст. виховник "Шахай" вів з присутніми гутірки на ріжні теми. Після цього к-р "Мирон" запропонував колядку, взяв скрипку в руки та почав грати "Wśród nosnej ciszy"^{****}. Успокоєні поляки почали колядувати. По переспіванні колядки господар [по]просив повстанців до вечері. К-р "Мирон" заявив, що їх є тут більше і чи не могло би тут повечеряти десяток повстанців. Тоді господиня дому заявила, що не тільки для 10 повстанців, але навіть і для 20-тьох буде мати чим погостити. У відповідь господині к-р "Мирон" сказав, що на присілку Новини є більше хат і не можна обтяжувати одного господаря. Одначе господар не дав собі більше говорити, а просив кликати стрільців на вечерю. Тоді к-р "Мирон" покликав ще трьох стрільців та сіли до вечері. Сейчас по вечері к-р "Мирон" зарядив зміну застав, які хотів завести на вечерю. Змінені застави увійшли до хати, де був к-р "Мирон". В момент, коли стрільці з к-ром "Мироном"

---

* У селі спокій. Банди ані бульби не приходять. У вівторок були в Цівкові і, мабуть, збирали контингент. Один з них затримав нашу підводу, якою ми повертали з Дикова, посвітив ліхтариком й запитав, що нового в Дикові, й сказав "уезджай".

** Буде з півтора тижня, як поїхали з Майдану.

*** Святкуємо Щепана (другий день католицьких Різдяних свят).

**** Польська популярна колядка.

хотіли вийти з хати, господар встав в дверях і заявив, що і для тих повстанців вечеря є готова. Щоби не образити господаря, стрільці залишилися на вечері. Наші повстанці вели уживлену розмову з присутніми та частували їх тютюном. Один присутній, старий дядько, насварив на молодого поляка за те, що він бере тютюн від повстанців замість почастувати своїм. Присутні почали хвалити чемність наших повстанців та в току розмови скаржилися на ВП і УБП, які брутально поступають з населенням та переводять масове арештування.

В тому часі впали стріли. К-р "Мирон" wraz з стрільцями вискочив з хати і подався в напрямі застави, де були стріли. На місці від к-ра застави "Кійка" довідався, що в напрямі застави йшло 4-ох осібників, які на задержання скорострільчика "Січевського": "Стій, хто йде?", - одержав відповідь Wojsko. В цьому моменті з обох сторін посипалися стріли. Від перших стрілів впав тяжко ранений скорострільчик "Січевський", який, не випускаючи скоростріла з рук, відбіг 50 м від застави і впав. Решта застави віддала ще декілька стрілів і подалася в напрямі раненого. До раненого прибіг рівнож к-р "Мирон", забрав від нього скоростріла, вислав нову заставу, а з раненим відійшов на подвір'я. На наказ командира стрільці миттю приготували фірманку для раненого. З хат повибігали рівночасно цивілі та обступили раненого. Тоді к-р "Мирон", показуючи на раненого питався, де та запорука, що ніхто не буде стріляти. Припускаючи, що це місцева банда, пропагандивна група забрала свого раненого і опустила село. В часі відступу в сторону пропагандивної групи впало з-поміж хат декілька стрілів. Пропагандивна група відповіла пострілами, від яких загоріли 3 будинки. Пропагандивна група wraz з раненим відійшла на своє місце призначення. Ранений в дорозі помер. Підводу відставлено господареві. Вбитого поховано на кладовищі в Молодичу.

На другий день стверджено, що минулої ночі 4-ох стрільців з СКВ ("Сірого") було на Новинах. Вони залізли на заставу пропагандивної групи, думаючи що це ВП відчинили вогонь і зі сторони СКВ було 3-ох ранених (один тяжко ранений рівнож помер).

98.

Дня 11.XII.1946 р. пвд. 535 звів оборонний бій в лісі коло Милкова.

Сили власні: пвд. 535

Сили ворожі: около 80 ВП.

Розположення сил власних: пвд. 535 окопаний в таборі.

Розположення сил ворожих: посуваючися розстрільною, ВП з Милкова в напрямі с. Дикова.

Світанком цього дня почав падати сніг. Пвд. 535, щоби не робити слідів, не виходив нікуди з табору. Від самого рання було

заряджене гостре поготівля. Стійки виставлено дещо даліше від лінії, щоб було добре поле зорення та не було видно слідів до табору. Біля год. 12.00 до табору пвд. прийшло двох зв'язкових від к-ра вд. "Тучі", які зголосили, що в терені спокій. О год. 12.00 к-р [...] відкликав гостре поготівля. Стрільці пішли до своїх занять. Тимчасом ВП, яке вешталось по лісі, натрапило на слід зв'язкових і за слідом ішло до табору. О год. 15.45 стійка заалармовувала вистрілом табір. Стрільці кинулися до зброї та на наказ к-ра заняли становища. За стійкою, яка вицофувалася до табору, ВП відкрило сильний вогонь та почало наступ на табір. Пвд. наступаючих прийняло вогнем. Ворожий наступ відкинено. Не знаючи ворожих сил, пвд. вицофався з табору, залишаючи в ньому 80 кг хлібної муки, шевський варстат та 3 хлібаки. ВП ще раз обстріляло табір і ввійшло до нього. Табір спалено, а залишені пвд-ом речі забрано. Опісля ВП відійшло в напрямі Дикова.

Втрати власні: 200 шт. кріс[ової] муніції, 80 кг хлібної муки, шевський варстат та 3 хлібаки.

Втрати ворожі невідомі.

Дня 16.XII.1946 р. к-р "Орест" вислав одну скорострільну ланку з пвд. 534 з ройовим "Сорокою" в Лукавецький ліс до криївки по зимове одіння.

О год. 13.00 к-р "Сорока" враз з скорострільною ланкою відійшов з місця постою в напрямі Лукавецького лісу. На місці ствердив, що криївку в часі акції відшукало ВП, забрало захований там одяг, а криївку спалило. В цьому лісі к-р "Сорока" враз з ланкою задержався аж до сумерку. Сумерком ланка вирушила в напрямі постою свого пвд. Коли ланка опинилася недалеко шоси Лукавець - Великі Очі завважила фіру, яка їхала в напрямі Великих Очей. Тоді к-р "Сорока" залишив ланку в невеликих кущиках на полі, а сам з скорострільником "Жайвороном" пішов під шосу. Вже під шосою завважив другу фіру, яка їхала в той сам напрям, що перша. К-р "Сорока", щоб перевірити, хто переїжджає, причаївся з скорострільником "Жайвороном" біля шоси. Фірою їхало ВП. Це завважив к-р "Сорока" і з думкою підпустити як найближче фіру, хотів відкрити по ній вогонь. ВП, що їхало на фірі, рівнож запримітило якісь постаті біля шоси, миттю позіскакувало з фіри в рови і відчинило перше вогонь. Почалася перестрілка. На перші стріли залишена ланка на полі, стріляючи, підсувалася під шосу. Рівнож на перші стріли завернула перша фіра, на якій також їхало ВП та почала обстрілювати наших. В часі перестрілки впав вбитий к-р "Сорока" та зістав легко ранений стр. "Відота". ВП почало окружувати ланку. Ланка забрала раненого, відстрілюючись вицофалась, а опісля відійшла на своє місце призначення. Вбитого командира "Сороку" забрало ВП.

Втрати власні: 1 вбитий, 1 легко ранений, 1 ППШ, 83 шт. муніції до ППШ, 50 шт. кріс[ової] муніції.

Втрати ворожі: невідомі.

97а.

Оперативних дій не було.

98а(976).

Дня 2.XII.1946 р. рій з пвд. 542 спалив мурований фільварок в селі Старому М'якіші. В фільварку часто квартирувало ВП.

Дня 11.XII.1946 р. рій пвд. 541 звів оборонний бій в ліску біля с. Млинів. Цього дня ранком падав малий сніжок. Згаданий рій був цілу ніч при магазинованні збіжжя, а ранком вийшов з с. Млинів та пішов до ліска на відпочинок. До роя прилучилися к-рі пвд-ів "Зенко", "Мокрий" та зв'язковий "Хут". Рій квартирував в криївці. По нічній праці рій і к-ри положилися спати, виставляючи в ході стійку з кулеметом.

Цього дня ранком о год. 6.00 з с. Ляшок до с. Млинів їхало ВП в силі 150 вояків. ВП привезло зі собою дизертира "Сірка" (з СКВ), який мав показувати магазини та криївки в селі. В селі ВП натрапило на сліди роя, за якими розстрільною пішло в ліс. В лісі далше за слідами знайшло криївку. Стійковий з виходу завважив ВП, вискочив з криївки та зі скоростріла відчинив по ВП вогонь. По кількох серіях скоростріл йому затявся. Тоді він кинув скоростріла, забрав свою десятизарядку і почав втікати. Ворог відчинив за ним вогонь. Легко ранений, стрілець зник ворогові з очей. На перші стріли рій зірвався на ноги і вхопив за зброю. За стійковим вискочили з криївки к-р "Зенко" і зв'язковий "Хут", які, поцілені ворожими кулями, гинуть при вході криївки. Решта стрільців з ройовим та к-ром пвд., "Мокрим" почали оборону з виходів криївки. ВП покопало собі становища доокола криївки та обстрілювало її виходи. Опісля ВП силою нагнало з присілку Фельбаху польських цивільних мужчин з лопатами, яким наказано розкопувати криївку. Перелякані цивілі двостороннім вогнем не дуже радо бралися до праці. Тоді ініціативу розкопування криївки перебрало в свої руки ВП. Воно вкопалося глибокими ровами до криївки. Вже під вечір ВП почало викопаними ровами обстрілювати стіни криївки. Ситуація була вже безвихідна. Мимо кількакратного покликування повстанців поручником ВП до здачі, одержував завсігди одну й ту саму відповідь: "Не думайте, вислужники Москви, а зрадники свого народу, що ми, українські повстанці, жаліємо вмирати за Україну! Кожний з нас радо кладе своє життя на жертovníк Батьківщини". Один з наймолодших повстанців в хвилині, коли його друзі дострілювалися і розривалися гранатами, виставив голову з виходу криївки і сказав: "Хоч броджу в крові по коліна, але буде Україна". Опісля стрілець-герой розірвав себе гранатою. По цілоденнім бою десять повстанців-героїв загинуло в підземеллю маленького ліска б/ с. Млинів. Ворог дістався до криївки по їхніх трупах. Криївку ВП облило бензиною та запалило.

Недалеко від місця трагедії, в тому самому ліску, в криївці квартирував рій пвд. 541 з к-ром вд. "Круком". К-р "Крук" чув

стріли, одначе не знаючи, на кого стріляють і яка ворожа сила, з криївки не виходив. Сумерком виліз з криївки враз зі стрільцями. Було ще чути в тому самому напрямі стріли і тудя подався рій з к-иром "Круком". Вже на віддаль кількясот метрів, к-ир "Крук" побачив вогонь і почув крики ВП. Рій розстрільною посувався дальше. З дуже близької віддалі по ВП відкрито вогонь. Ворог, що був вже у відмарші, поновно заняв становища. ВП почало сильним скорострільним вогнем обстрілювати горіючу криївку. Рій з к-иром "Круком" непомітно подався дещо взад, обсервуючи дальше ворожі рухи. По кількахвилинній стрілянині, ВП розстрільною вийшло з лісу і відійшло через с. Млини в напрямі с. Ляшок. По докладному провіренню ліска, рій з командиром "Круком" підійшли до криївки. Тут побачив к-ир "Крук" ворожі становища, багато гільз та розкриту криївку в вогні. К-ир "Крук" дав наказ гасити криївку. По кільканайцять хвилинах вогонь загашено. Опісля к-ир "Крук" з кількома стрільцями [в]війшли до криївки. В криївці і в її виходах лежали тіла героїв. К-ир "Крук" дав наказ позносити тлінні останки в одно місце, де їх похоронено в спільній могилі в тому самому місці.

Пізно вечором рій відійшов на своє місце призначення.

Втрати власні: 10 вбитих (к-ира "Зенка" і "Хута" забрало зі собою ВП і похоронило в Ляшках), 1 скоростріль, 3 ППШ, 6 крісів, 560 шт. кр[ісової] муніції, 360 шт. муніції до ППШ.

Втрати ворожі: 1 вбитий, 1 ранений.

Дня 17.12.1946 р. рій пвд. 540 обстріляв станицю МО в с. Хотинці. Кілька днів тому до с. Хотинця приїхало кілька міліцистів, які вели розвідку та доносили УВП. О год. 22.00 рій підійшов під станицю МО, яку обстріляв. По обстрілі станиці МО, рій відійшов на своє місце призначення.

На другий день МО опустило станицю в с. Хотинці та перенеслося до с. Дуньковичі. Цього дня той сам рій станицю МО в с. Хотинці спалив.

Дня 19.12.1946 р. рій пвд. 540 спалив в с. Грушовичі муровану школу та мурований фільварковий будинок, де часто квартирувало ВП.

II

Від кінця листопада майже цілий грудень в нашому терені переводило ВП нагальні акції в ліси й села. Легенький сніжок, що покрив землю, був неначе дороговказом для ВП. ВП групами від 100-150 вояків світанком переходило попід ліси, шукаючи слідів. За найменшим одно чи дво-особовим слідом ішло в ліс, шукаючи відділів. В кожній облаві провірювало ВП знані їм і спалені ними старі табори відділів. Така облава в деякому лісі тривала по кілька тижнів. Крім облав на ліси, переводило ВП облаву і по селах. Сумерком чи світанком окружувало ВП село, докладно його провірювало, шукало за криївками та маґазинами. Побіч облав на

ліси й села, вештались по терені так звані пропаґандивні групи, які вели перед виборами пропаґанду. Ці групи їздили по селах, переводили з людьми мітинґи, виарештовували непевних їм людей, виробляли собі донощиків та вели розвідку.

Загальний сумарний стан ворожих сил на відтинку "Бастіону" в місяці грудні виносив приблизно 2770 вояків. В тому числі було: ВП 1900, ВОП 310, УВП 150, МО 300, СОК 120, самооборони 200.

Випадові бази: Ярослав, Радимно, Сінява, Жапалів, Олешичі, Любачів, Горинець, Томашів, Угнів.

Для приміру наводиться декілька ворожих акцій на ліси й села в нашому терені.

Дня 4.XII.1946 р. ВП в силі 150 вояків переводило облаву в Дахнівському лісі. Облава не дала жадного висліду.

Оперативні групи ВП з Жапалова, Олешичів і Любачева в силі около 500 вояків переводили від 6.XII-13.XII.1946 р. облави в Милківським та Дахнівським лісі. Дня 11.XII.1946 р. оперативна група ВП в силі 80 вояків найшла на табор пвд. 535 вд. 98. По короткій перестрілці пвд. опустив табір, який ВП спалило.

Дня 7.XII.1946 р. ВП в силі 200 вояків переводило облаву в Сінявським лісі. Одна група ВП в силі 80 вояків найшла на табор вд. 97. По короткій перестрілці вд. вицофався з табору. Табор ВП спалило. Вечором згадана група відійшла в напрямі Цівкова. Облави в Сінявським лісі переводило ВП майже щоденно до дня 22.12.1946 р. В облавах тих брали участь оперативні групи ВП з Сіняви, Ярослава та часом з Жапалова.

Дня 11.XII.1946 р. ВП з Ляшок в силі 150 вояків приїхало до с. Млинів. В селі натрапило на слід роя вд. 98а (976) і за слідом найшли криївку в ліску біля Млинів, в якій квартирував рій. По цілоденнім бою усі повстанці згинули героїчно, не здаючися ворогові. Вечором ВП через Млини вернуло до Ляшок. В зв'язку з щоденними облавами, деякі відділи (прим. вд. 98) не будувало нових таборів, а рейдувало по своїм терені діяння.

Дня 6.12.1946 р. о год. 7.00 одна пропаґандивна група в силі 80 вояків прийшла до с. Молодич. В селі перевела мітинг, арештувала одну дівчину і вечором від'їхала в напрямі Мачугів. За годину ця сама група завернула до с. Молодичі й непомітно ввійшла в село. Селом переходило трьох стрільців з СКВ, які довідавшись перед тим в селі, що ВП від'їхало, вступили до хати одного господаря. Вслід за ними пішло ВП, яке через вікно двох вбиває, а одного легко ранить. Легко ранений стрілець вспів ще втекти. На другий день ця група від'їхала в невідомому напрямі.

Дня 11.12.1946 р. о год. 8.00 до с. Молодича прийшло 50 ВП, яке задержалось в селі до вечора. Вечором відійшло на прис. Храпи, де, застаючи стрільців з СКВ, одного вбиває, а одного ранить. Ранений стрілець вспів втекти. Опісля згадана група

вертає назад до Молодича. Ранком відходить на присілок Пискорі, арештує 4-ох хлопців і від'їзжає до Жапалова.

Насильні ворожі акції в місяці грудні не дали ворогові сподіваних вислідів. Мимо бльокування сіл та безнастанних облав ВП, наші відділи не понесли майже жадних втрат.

III

97.

Забезпечення в харчі, умундурування та взуття ледве лагоджується. Узброєння нормальне.

98.

Харчові продукти ледве вистарчаючі. Брак взуття й умундурування. Узброєння нормальне.

97а.

Забезпечення в харчі й умундурування та взуття є повне, узброєння нормальне.

98а (976)

Харчі, умундурування і взуття є повні, узброєння нормальне.

IV

97.

Персональних змін не було.

98.

На місце впавшого ройового "Сороки" призначено на к-ра роя віст[уна] "Тису".

97а.

Персональних змін не було.

98а (976)

На місце бунчужного "Ігоря" призначено ст. інтенданта "Сніга". На ст. інтенданта призначено харчового пвд. "Клена". На місце впадших к-рів підвідділів "Мокрого" й "Зенка" 11.12.1946 р. в ліску б/с Млинів призначено на к-ра пвд. 541 ройового "Оріха", а на к-ра пвд. 542 ст. жандармериста "Снігуру". На місце жандармериста "Снігури" призначено ройового "Леня".

V

97.

Відбуто занять в годинах:

внутрішня служба	-	6 год.
стрілецький вишкіл	-	4 год.

санітарна служба - 4 год.
політвиховання - 19 год.

98.

Відбуто занять в годинах:

політвиховання - 25 год.

97а.

Відбуто занять в годинах:

політвиховання - 10 год.

98а (976).

Відбуто занять в годинах:

політвиховання - 30 год.

VI

I. Персональні справи:

97.

а) Кількість чот. плвх. 2
б) [Кількість] рой. [плвх.] 7
в) Бракує чот. [плвх.] 1
г) [Кількість] рой. [плвх.] 2

98.

а) Кількість чот. плвх 3
б) [Кількість] рой. [плвх.] 9

97а.

а) Кількість чот. плвх 3
б) [Кількість] рой. [плвх.] 9

98а (976).

а) Кількість чот. плвх 3
б) [Кількість] рой. [плвх.] 8
в) Бракує рой. [плвх.] 1

II. Політвиховна робота серед стрільців:

97.

У звітному часі проведено підвідділами: гутірок 2, читань 4, докладів 8.

Теми гутірок: 1) Дизертир зрадник нації (1 год.); 2) Необов'язковість, непослух, злодійство й незгідливість як головні розсадники вояцтва (1 год).

Читання: 1) Демократизція й тоталізм (з амер. газет Echo з 22.IX.194[...]); 2) Władze UBP walczą o spokój w kraju (Dziennik

Rzeszowski з 16.XII.1946 р) (1 год.); 3) Большевики з українським визвольно-революційним рухом в другій Імпер. війні (2 год.); 4) Осип Орленко – 1946 р. (2 год.); 5) Перепис з українсько-американських газет (2 год.).

Доклади: 1) Що таке конспірація й її значіння в нашій боротьбі (2 год.); 2) Структура НКВД, НКГБ і УВП та їх методи боротьби з нашим революційним рухом (3 год.); 3) Географічне положення українських земель (1 год.); 4) Сусіди України та їх відношення до нас в давнину й тепер (2 год.); 5) Київська держава як за Святослава й Володимира Великого (2 год.); 6) Реферат в річницю Базару і смерти Біласа й Данилишина (1 год.).

В звітному реченці відбуто 1 відправу з мол[одими] пльх, на якій обговорено плян праці й використання бібліотеки й літератури.

98.

У звітному часі проведено підвідділами: докладів 6, читань 4.

Теми докладів: 1) Причини першої світової війни; 2) Війна в 1939 р.; 3) Повстання УПА; 4) Значіння конспірації; 5) Стоїмо перед зимою.

Читання: 1) Політичний огляд з поясненнями; 2) Матеріяли для гутірок; 3) "Інформатор".

Відсвятковано роковини Базару і смерти Біласа й Данилишина.

97а.

В звітному часі переведено підвідділами: докладів 4, читань 2, гутірок 2.

Теми докладів: 1) Дух лицарства за Святослава (1 год.); 2) Закордонна політика Ярослава Мудрого (2 год.); 3) Мазепа а Петро I (2 год.); 4) Що це є фронт поневолених народів (1 год.)

Читання: 1) "Інформатор"; 2) Політогляд.

Гутірки: 1) Як треба приготувитися до зими; 2) Коли найбільше треба конспіруватися.

Відсвятковано роковини Базару і смерти Біласа й Данилишина.

98а (976).

У звітному часі проведено підвідділами: гутірок 7, читань 7.

Теми гутірок: 1) Конспірація; 2) Стрілець-пропагандист; 3) Українсько-польські відносини; 4) Поведінка стрільця серед населення; 5) До чого може довести пиття алкоголю; 6) Що то є Україна; 7) Як повинен трактувати стрілець свого командира.

Читання: 1) Під бойовими прапорами УПА; 2) "Посланіє до мертвих..." Шевченка; 3) Межі українських земель (географія Наша Батьківщина).

Відсвятковано роковини Базару й смерти Біласа й Данилишина.

Політвиховна робота серед населення:

У звітному часі відбуто пропагандивні рейди по слідуючих селах: Цівків, Мощаниця й Майдан-Сінявський. В часі рейду політвиховники проводили принагідні розмови та гутірки з польським населенням, яке в загальному ставилося до нас прихильно.

III. Вартість відділів:

1) Морально-бойова:

Вартість морально-бойова відділів в загальному добра. Стрільці свідомі за що й проти кого боряться. Обов'язки, положені на них, виконують точно та совісно. Бої приймають радо, а часом самі просять своїх командирів, щоби вели їх на засідки.

2) Вартість політична:

Ідея УССД для кожного стрільця є самозрозуміла. З зацікавленням слухають політвиховних занять, ведуть живу дискусію, опоминаються своїх плевх книжок до читання, щоби в цей спосіб з розширенням свого знання, стати якіснішим членом своєї нації.

У звітному часі одержано слідуючу літературу:

- 1) Upiór faszyzmu
- 2) Bolszewicka demokratyzacja Europy
- 3) Czy atomowa bomba uratuje [...]
- 4) Polacy przesiedleńcy
- 5) Do wojska polskiego
- 6) Nasza odpowiedź
- 7) Дві летючки "Do wojska polskiego"

VII

Жодних завваг ані к-ри поодиноких вд., ані КВ не мають.

Слава Україні

Героям Слава

/-/ "Ярий"
писар при КВ

/-/ "Леміш"
КВ

РЖРС, ролька 3, рукопис.

№ 19

1947, лютого 7. – Оперативний звіт командира 27-го Тактичного Відтинку
УПА “Лемеша” за січень 1947 року.

“Сян”
“Бастіон”

Постій, 7.II.1947
год. [...]

СІЧЕНЬ

I

[97]

Оперативних дій не було.

[98]

Дня 7.I.1947 р. около 18 год. к-р вд. “Туча” післав двох стрільців “Пака” і “Махна” до с. Забілої в цілі розвідки. Стрільці вийшли з табору й без жадних перешкод дійшли до с. Забілої. Тут довідалися від місцевого господаря, що в селі є спокій. Упевнені в слова господаря, оба стрільці задержалися в хаті, щоби загрітися. По кількох хвилинах з хати надвір вийшов 15-літній хлопець, який скоро вернув назад. По хлопцеві було видно замішання. Це завважив стр. “Пак” і спитав хлопця, кого він побачив надворі. Відповіді стр. “Пак” від хлопця вже не потребував, бо сам вже побачив двох узброєних людей, що переходили біля вікна в напрямі виходових дверей. В одній хвилині відчинилися двері до хати і в порозі стало двох ВП, які, побачивши наших стрільців, подалися взад, замикаючи за собою двері. Наші стрільці впевнені, що це ВП, почали стріляти в двері й вискочили до сіней. Від стрілів згасла лампа й в хаті стало темно. ВП з подвір’я почало обстрілювати вікна і двері хати. Наші стрільці, відстрілюючися, підповзли під виходові двері та вискочили на подвір’я. Стрілець “Пак” вибіг поза хату, шукаючи виходу на друге подвір’я. Стр. “Пак” не міг перелізти через високий паркан, тому вернув ще раз під хату, де біля порога лежав тяжко ранений стрілець “Махно”. Поляків тоді на подвір’ї не було. Стр. “Пак” прибіг до раненого, якого хотів забрати. Тим часом заалармоване ВП в силі від 30-40 стр. почал[о] обкружувати господарство. Побачив[ши] своє безвихідне положення, стр. “Пак” залишає раненого, а сам продирається під сильним ворожим вогнем, відступає. Тяжко ранений стр. “Махно”, не випускаючи з рук зброї, заліз під комору, де від тяжкої рани помер. На другий день знайшло його ВП під коморою мертвого. Кріса забрало, а мертвого залишило.

Втрати власні: 1 вбитий, 1 кріс, 20 шт. кріс[ової] муніції.

Дня 22.XII. 1946 р. о год. 18 к-ир “Вовк” з пвд. 535 разом з одним роєм, на наказ к-ра “Тучі”, відійшов до вд. 98а в службовій справі. По полагодженні службових справ, к-р “Вовк” дав дозвіл

залишитися на деякий час в терені в [цілі] направи взуття та одіння. Через цілий час своєї відсутности мав наказ держати зв'язок з пвд. 535. К-р "Вовк" без жодних перешкод зайшов на означений пункт та виконав бездоганно службові обов'язки.

Дня 28. XII.1946 р. вислав к-р "Вовк" зв'язкових до пвд. 535. На зв'язковому пункті к-р пвд. "Бей" передав к-рові "Вовкові" усний наказ, щоби ще залишився в терені на декілька днів та організував дещо з харчів та [взут]тя. Рій мав на свята долучити до свого пвд.

Дня 5. I.1947 р. к-р "Вовк" вирушив зі свого місця постою до пвд. 0 год. 4 к-р "Вовк" wraz з роєм прибув до с. Старого Села. Перемучений рій довгим та затяжким маршем залишився на день в селі. Тут думав к-р "Вовк" зв'язатися з пвд. та долучити до нього. Дня 7. I.1947 р. около год. [...] к-р "Вовк" стягнув рій і розділив його на квартири до двох хат. В одній хаті був к-р "Вовк" з трьома стрільцями, а в другій хаті заквартирувала решта роя. В тій хаті, де заквартирував к-р "Вовк", було ще двох стрільців з СКВ. В хаті не світилося, а стрільці вели розмови при місячнім сяйві.

До цієї хати около год. 17.00 ввійшло трьох узброєних мужчин в цивільних мундурах. Входячи до хати, привітали наших стрільців словами "добрий вечір". На їх привіт к-р "Вовк" відповів тими самими словами. В хаті один осібняк став в дверях, а двох приступило до наших стрільців та стали напроти них. На питання наших стрільців "хто вони і звідки прийшли", оба осібнянки кинулися на наших, викидаючи їм зброю з рук. В хаті настала метушня. Стрільці кинулися відбирати свою зброю. Почалася завзята рукопашна боротьба, в якій стрілець "Карий" відібрав кріса. Поляки вискочили на подвір'я та почали обстрілювати хату. Наші стрільці по одному почали вискакувати через вікна та двері. Стр. "Карий", вискакуючи з хати, посковзнувся на льоді і впав. В цей момент посипалися на нього стріли з ППШ. В хвилині, коли стр. "Карий" хотів встати, кинулися на нього поляки та почали його душити. Почалася пораз другий рукопашна борба, з якої стр. "Карий" вийшов переможно, скидаючи з себе поляків. В рукопашній борбі стратив кріса. Коли наші стрільці опинилися поза селом, завважили, що бракує між ними к-ра "Вовка". Тоді ройовий СКВ "Ворон" вернувся до хати провирити, що сталося з к-ром "Вовком". Як тільки ввійшов до хати, трьох ВП кинулося на нього, вирвали йому кріса з рук та старалися взяти його живим. В рукопашній борбі ройовий "Ворон" ще вспів вийняти свій пістоль та обороняючися ним, висмикнувся з хати. В часі рукопашної борби ройового "Ворона" з ВП в хаті наткнувся ройовий на двох трупів, які лежали посеред хати. Був це к-р "Вовк" і стрілець з СКВ, які, поцілені ворожими кулями, згинули на місці.

Стрільці, що квартирували в другій хаті, почувши стріли, вийшли зі села. В часі відступу найшли на ворожу заставу,

яка відчинила по них сильний вогонь. Стрільці змінили напрям відступу, залишаючи на полі тяжко раненого стрільця "Шпака", якого ВП забрало зі собою.

Втрати власні: 2 вбитих (з того 1 стрілець з СКВ), один тяжко ранений попав в полон. 1 ППШ, 2 кріси, 74 шт. кр[ісової] муніції, 2 диски до "дідтярова", 170 шт. муніції до ППШ.

Втрати ворожі: невідомі.

Дня 28.І.1947 два пвд. 535 і 536 квартирували разом в лісі. Того самого дня о год. 14.00 повідомила стійка к-ра вд. "Тучу", що в південно-східнім напрямі чути крики та стріли. Негайно к-р "Туча" зарядив поготівля і дав наказ заняти оборонний перстень. Крім цього вислано стежу в напрямі, звідки був сподіваний ворог. Як тільки стежа вийшла з табору, найшла на узброєного поляка у військовому мундурі. Стр. "Байкар" віддав до нього декілька стрілів, на які поляк випустив зброю і підніс руки до гори. Стежа зблизилася до поляка, який кричав, щоби не стріляти, бо він є з МО. Стр. "Кар[ий]" віддав полоненого стр. "Гірнякові", а сам про це повідомив к-ра вд. "Тучу". Від полоненого к-р "Туча" довідався, що разом з ним знаходиться в лісі 20 [...], які полюють. К-р вд. дав наказ підвідділам виявити усіх МО. Протягом півгодини МО було в руках повстанців. Усіх міліціантів роззброєно. В часі переслухання МО заявило, що крім полювання не мали жодної іншої цілі. Перед звільненням МО переведено з ними гутірки на теми: 1) Відношення польського населення до УПА, 2) Ціль УПА. При тому роздано їм пропагандивну літературу. Накінець к-р "Туча" вернув їм зброю та відпустив домів. По обох сторонах жодних втрат не було.

97а

Оперативних дій не було.

98а

Оперативних дій не було.

II

В місяці січні в нашому терені нагальних акцій на лісі не було. За це акції по селах були великі. Майже щоденно ВП враз з УБП виїжджали зі своїх сталих постойв, впадали непомітно в села, в яких переводжено ревізії та шукали "бандеровців". Крім цього пропагандивні групи ВП до 19. І. 1947 їздили по селах, де переводили передвиборчі мітинги.

Сумаричний стан ворожих сил на відтинку "Бастіону" виносив 3055 крісів. З того було: ВП -1860, ВОП- 2[...], УБП - 258, МО - 400, СОК - 87, самооборони - 235. Більшими сталими постоями ворожих військ були слідуючі місцевості: Ярослав, Сінява, Великі Очі, Жапалів, Любачів, Томашів та Угнів. Необхідно підчеркнути, що найбільше сконцентрування ворожих військ було в західній частині нашого відтинка (Ярославщина і Любачівщина).

Акції на ліси переводило ВП в днях: 3.І.1947 р. [в] Верхратських лісах, 7 і 8.І.1947 в Милківських лісах і 24.І.1947 в Сінявських лісах. Усі ворожі акції на ліси були безуспішні.

Акції переводили групи ВП в силі від 150-200 стр. Гостра та завальна зима не давала ворогові можливості переводити часті акції по лісах. За це більшими і меншими групами (від 30-150 стр.) розташувалося ВП по селах, яке майже щонаочі робило засідки та слідило наші рухи. Крім цього переводило серед населення арештування та вирабляло собі сексотів. Як приміри наводиться: в днях 7, 9, 10, 23.І.1947 ВП робило засідки в с. Футори, які були безуспішні. Дня 7.І.1947 ВП зробило засідку на Забілій, де вбило одного стрільця з вд. 98 "Махна". Того самого дня ВП зробило засідку в Старому Селі, де вбило наших двох стрільців та одного тяжко раненого зловило. Дня 4.І.1947 о год. 19.00 на прис. Мачуги прийшла група ВП з Жапалова в силі 20 стр. та зробила засідку, на яку наїхав рій з вд. "Переяслави", що перевозив харчі. Вив'язалася перестрілка, у висліді якої рій відступив, залишаючи на полі бою важко раненого стрільця та фіру з харчами.

Дня 11.І.1947 р. о год. 12.00 до с. Молодича прийшла група ВП в силі 70 стр., арештувала 11 осіб та від'їхала до Сіняви.

Дня 14.І.1947 р. о год. 1 вночі ВП з Жапалова зробило засідку в с. Радава, на яку наїхали стр. з вд. "Переяслави", що перевозили харчі. Вив'язалася коротка перестрілка, у висліді якої наші стрільці відступили, залишаючи на полі бою фіру з харчами та тяжко раненого стрільця, який добився.

Подібних засідок по селах та присілках було дуже багато. Арештування переводило ВП майже в кожному селі. Арештованих задержувало на декілька день, випускаючи давало їм відповідні вказівки, як мають слідувати наші рухи.

III

[97]

Персональних змін не було.

[98]

Персональних змін не було.

[97a]

Персональних змін не було.

[98a]

Персональних змін не було.

IV

[97]

Заосмотрення в харчі й продукти ледве вистарчаюче. Дається відчути брак одіння. Узброєння нормальне.

98

Прохарчування вистарчаюче. Брак взуття. Узброєння нормальне.

97а

Забезпечення в харчі, одіння й взуття є повне. Узброєння нормальне.

98а

Забезпечення в харчі, одіння й взуття є повне. Узброєння нормальне.

V

97

Відбуто занять в годинах: впоряд	2 год.
внутрішня служба	6 год.
стрілецький вишкіл	8 год.
санітарна служба	8 год.
політвиховання	21 год.

98

Відбуто занять в годинах: внутрішня служба	1 год.
впоряд	1 год.
стрілецький вишкіл	1 год.
політзаняття	27 год.

97а

Відбуто занять в годинах: політвиховання	30 год.
--	---------

98а

Відбуто занять в годинах: політвиховання	30 год.
--	---------

VI

I. Персональні справи:

97

а) У відділі чотових плвх.	3
б) У відділі ройових плвх.	6
в) У відділі бракує ройов. плвх.	3

98

а) У відділі чотових плвх.	3
б) У відділі ройових плвх.	9

97а

- а) У відділі чотових плвх. 3
- б) У відділі ройових плвх. 11

98а

- а) У відділі чотових плвх. 3
- б) У відділі ройових плвх. 5
- в) У відділі бракує ройов. плвх. 3

II. Політвиховна робота серед стрільців:

97

У звітному часі проведено підвідділами: гутірок [4], читань 3, докладів 6.

Теми гутірок: 1) Пояснення мотта й 6-тої точки декалогу. 2) Пояснення 8-ї і 9-ї точки декалогу (1 1/2 год.). 3) Пояснення 12 прикмет характеру українського націоналіста (1 1/2 год.). 4) Розглянення провини та кари для дезертира УПА (вд.).

Читання: 1) Чужинці про Україну (2 год.). 2) Польща перед виборами (4 год.). 3) Інформативні вісті з 22-23 (1 1/2 год.).

Доклади: 1) Київська держава в часі своєї найвищої могутности (1 год.). 2) Політика Ярослава Мудрого (1 год.). 3) Причини занепаду Княжої держави (1 год.). 4) Україна під Литвою і Польщею та постання Української "Січі". 5) Перебіг та вислід виборів в Польщі (1 1/2 год.). 6) Гетьман Петро Байда-Вишневецький (2 1/2 год.).

[98]

У звітному часі проведено занять підвідділами: гутірок 2, читань 7, докладів 12.

Теми гутірок: 1) Прикмети і поведінка вояка УПА (5 год.). 2) Пояснення мотта декалогу (1 год.).

Читання: 1) Інформативні вісті ч. 18, 22, 23, 24, 25 (5 год.). 2) Кривавим шляхом Сталінської демокрації (2 год.). 3) Чужинці про Україну (1 год.).

Доклади: 1) Конспіративний вишкіл (9 год.). 2) Географія; границі українських земель (5 год.).

[97]а

У звітному часі проведено занять підвідділами і роями: докладів 5.

Теми докладів: 1) Докінчення історії українського націоналізму до сьогоднішніх часів (3 год.). 2) Історія України до Галицько-Волинської держави (13 год.). 3) Сільське господарство України (3 год.). 4) Життя і творчість Ів. Котляревського та Тараса Шевченка (5 год.). 5) Мінеральні багатства України (год.). 6).

[98]а

У звіттовому часі проведено підвідділами занять: гутірок 10, читань 4, докладів 1.

Теми гутірок: 1) Історія УПА. 2) Постановня та завдання УГВР. 3) Як поводитися з польським населенням. 4) Універсал та цілі УГВР. 5) Розвиток політ-думки (10 год.). 6) Про засади конспірації (2 год.). 7) Княжі часи (Олег, Ігор до Волод. Великого (2 год.). 8) Границі і сусіди України (2 год.).

Читання: 1) Під бойовими прапорами УПА (4 год.). 2) Початки Київської держави. 3) Польща перед виборами. 4) Новітні варвари.

Доклад: Український націоналізм.

Усі відділи відсвяткували свято 22 і 29 січня.

III. Серед населення:

[97] -----

[98]

Дня 19.І.1947 р. два пвд. відсвяткували "Щедрий Вечір" з населенням в с. Футорах. Стрілецький хор відспівав в'язанку коляд та щедрівок.

[97а.] -----

[98а.] -----

IV. Вартість відділів:

а) Морально-бойова:

Вартість морально-бойова стрілецтва є задовільнюча. Кожний стрілець виконує обов'язки на нього наложені точно та совісно.

б) Вартість політична:

Вартість політична нашого стрілецтва в загальному є добра. Ідея Української Соборної Держави є ясна й зрозуміла.

VII

Жодних завваг ані поодинокі к-ри вд., ані КВ не мають.

/-/ "Ярий"
писар при КВ

/-/ "Леміш"
КВ

РЖРС, ролька 9, рукопис.

II. ХРОНІКИ ВІДДІЛІВ УПА 27 ТВ “БАСТІОН”

№ 20

1944–1945. – Фрагмент хроніки відділу “Месники-II”, який охоплює час від 15 листопада 1944 до 31 серпня 1945 року.

Хроніка від 15.XI 1944 до 30.IV 1945 р.¹⁹

15.11.1944 р.

Створено 2-й відділ за[...] УПА “Полтавців” на постої Люб[линецький] ліс. Відділ створили зі стр[ільців] частини старої сотні та новоприбувшими. Новоприбулих стр[ільців] припровадив ком[андир] “Крук” з околиць Башні-Долішньої та Нового С[ела] та ком[андир] “Підкова” з околиць Нової Гр[еблі] та Сухої В[ол]і.

Командиром відділу призначено друга “Метелика”.

Відділ складається з 4-х чот. Командири їх: 1-а чота д[руг] “Біс”, 2-а чота д[руг] “Граб”, 3-я чота д[руг] “Гонта” та 4-а чота д[руг] “Гуцул”.

Політ-виховну працю ведуть: д[руг] “Палій” та “Гамалія”.

16.11.

Відділ на місці постою розташувався по землянках та частково добудовував їх.

17.11.

Перешкіл командного складу відділів.

18.11.

Провадились вправи зі стр[ілецтвом]. Повторення впоряду.

19.11.

Вправ не було. Заряджено індивідуальний перегляд стр[ільців].

20.11.

Вправи з крісом. Видано наказ про заборону опалення землянок.

21.11.

Розстрільна та вибирання стрілецьких становищ.

---

¹⁹ Назва і дата документу прикріплена на окремому аркуші, на якому йде текст польською мовою, писаний на друкарській машинці: “Kronika od 15.XI.1944 do 30.IV.1945 – zdobyta przez UBP w archiwum bandytów upowskich”. Далі в документ вставлено два аркуші з віршами, які до хроніки відділу не належать. Перша частина хроніки списана в шкільному зошиті в клітинку й нараховує 28 сторінок. Останній запис у цьому зошиті зроблено 8 січня 1945 р. Оригінал документу зберігається в Центральному Архіві Міністерства Внутрішніх Справ Польщі під грифом X-85; ксерокопія є в бібліотеці Торонтонського університету в Канаді в: The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine, Box 78.

Перед символічною могилою героїв, упавших під Базаром, обидва відділи спільно відсвяткували день їх пам'яті.

Свято розпочалося вечором о [...] годині при ватрі.

[...] з політвиховником "Палієм" відмовила присягу перед могилою. Командир відділів [порожнє місце] в вступному слові з'ясував наше становище в цій війні та вказав напрям, яким ми повинні іти до досягнення остаточної перемоги. По вступному слові хор відспівав пісню "Коли ви вмирали". По відспіваній пісні виголосив реферат політвиховник "Гамалія" про Базар.

Після реферату відспівано дві пісні [вільне місце], опісля д[руг] політвиховник [вільне місце] віддеклямував свій вірш, присвячений героям Базару.

На закінчення командир відділів побажав успіхів у наших змаганнях, аби в майбутньому не повторити трагедії Базару.

Свято закінчено гімном, "Не пора" та в'язанкою українських партизанських пісень.

22.11.44 р.

Заряджено поготівля по причині пересування совітських військ. Дезертирувало 4-х стр[ільців] з Ярославщини.

23.11.

Була гостра поготівля ворогом. По ній заняття на тему: Розвій УПА.

24.11.

Остра поготівля.

25.11.

Повторення впоряду.

26.11.

Розстрільна та політзаняття на тему прикмети вояка.

27.11.

Вправи зі стріляннями. Дезертирував один стрілець з ????

28.11.

Покарано стр[ільців] 1-ої чоти 1-го роя за неприддержування наказу про опалення землянок. Покарано кожного стр[ільця] десятьма ударами буком.

29.11.

На зарядження командира відділів приступлено до будови землянок на цілий рій. По полудні переводили політзаняття на тему: Переміна УВО на ОУН.

30.11.

Докінчення будови землянок та маскування їх.

1.12.44 р.

Військові стрілецькі виклади. Стрілецький ряд, зв'язки при перемарші відділу та зв'язки в розстрільній. Марш забезпечений.

2.12.

Перегляд зброї та її чищення. Покарано 8 стрільців буками за порушення лагерного режиму: самовільний відхід з табору, самовільна конфіскація запальнички та інше.

3.12.

Індивідуальний санітарний перегляд.

4.12.

Ранішня збірка, на перевірці було покарано 2-х стрільців буками за порушення таборового режиму: самовільне віддалення від табору. Покарання наложив команд[ир] II від[ділу.] Проведено політзаняття на тему: Міжнародне положення в 2-гій світовій війні.

5.12.

Ранішня збірка, по збірці переведено санітарний огляд стрільців. Хворих стрільців відібрано та направлено до таборового шпиталю.

6.12.

Ранішня збірка. По обіді переведено політзаняття на тему: Стійки та таборова служба, а також переведено повторення перероблених тем.

7.12.

Ранішня збірка. На зарядження командира відділу, видано частково стрільцям теплу одіж, як кожушки, светри, рукавиці, панчохи, шапки та білизну.

Переловлено стрільця, який знаходився в таборовому шпиталі та відлучився самовільно на село. Розвідка донесла, що в с[елі] Люблинці знаходиться 20 совітів, які стягають нагально збіжжовий контингент.

8.12.

Ранішня збірка о 7 г[одині]. По 12 годині по чотам проведено вивчення: декалог українського націоналіста. Збудовано шпиталь-землянку для хворих другого відділу.

9.12.

Ранішня збірка о 7 г[одині]. По збірці заряджено командиром відділу чищення зброї. По полудні о 2 г. проведено політзаняття на тему: Віддавання чести зверхникам. До боївки відділів направлено п'ять стрільців з 2-го відділу.

Переведено ремонт та установку детекторного радіоприймача в землянці почоту при командирі 2-го відділу.

Вечором о 4 г[одині] відбулася нарада командирів відділів в присутности ройових, чотових та сотенних.

Покарано стрільця другої чоти д[руга] "Бука" буками та карною муштрою за відмовлення виконати наказ ройового.

10.12.

Неділя. Ранішня збірка о 7 г. Покарано стрільця з 1-ї чоти д[руга] "Чак" буками та карною муштрою за спізнення з відпустки та нехтування наказів ройового.

До обіду відбулася нарада політвиховників 2-го відділу.

Випав дощ.

11.12.

Ранішня збірка о 7 г. Зрання до полудня йшов дощ. Заняття зі стрільцями не було, дивлячись на те, що була несприятлива погода.

12.12.

Ранішня збірка о 7 г. Покарано 2-х стрільців буками по 30 ударів за самовільне віддалення від табору.

По обіді проведено з цілою сотнею політзаняття на тему: Вороги Укр[аїнського] Народу та оповіщено наказ командира відділів про те, що за самовільне віддалення стрільців від табору без дозволу командира, кожного буде покарано карою смерти.

До відділу долучено з Люб[линець]ких околиць 12 стрільців.

Боївка відділу відійшла по завданню в терен.

13.12.

Ранішня збірка о 7 год. Покарано 2-х стрільців за самовільне віддалення з табору без дозволу командира буками по 30 ударів кожного. Відіслано з відділу додому тяжче хворих для лікування. В часі переходу стрільців, які 12.12. долучили до сотні, один стрілець лишився в с[елі] Люб[линець], відмовився іти до відділу. Того дня на нього наскочило два польські поліцаї, ранили в ногу та арештували його і завезли до шпиталю в Люба-чів. Також арештували господаря, в якого він знаходився. Цьому винною була польова жандармерія.

Проведено політзаняття на тему: Заховання ся ????.

Розвідка повідомила про те, що більшовики забрали з укр[аїнських] сіл корови та переганяли їх з Замху через Люб[линець] на схід. Всього було приблизно 500 корів.

14.12.

Ранішня збірка о год. 7-мій. По збірці заряджено чищення зброї, як рівнож індивідуальний санітарський перегляд. В часі перегляду один стрілець з 1-го відділу знайшов в своїй білизні 280 вошей, які в протягу одної год[ини] знайшли смерть в нігтях стрільця.

В пополудневих годинах роздано стрільцям книжечку до читання. Вечором донесла розвідка, що в селі Горасець була облава пополудні. В часі облави зловлено 2-х молодих хлопців, а одного пристрілено. В облаві брала участь польська поліція.

15.12.

Ранішня збірка о 7-мій год. По збірці покарано 2-х стрільців за самовільне віддалення з місця постою 30-ма буками. О 8-мій год. командири обох відділів підшукали інше місце постою – де забрано частину стрільців (2 чоти) до копання землянок. Праця тривала аж до вечора.

16.12.

Ранішня збірка о 7-мій год. По збірці відділ відійшов на нове місце постою, продовжено копання землянок, залишаючи на старому постою одну чоту.

17.12.

Рання збірка о 7 год. По збірці відділ продовжував будову землянок на новому місці постою.

Один рій ходив на стежу лісом. На стежі нічого не запримічено.

18.12.

Рання збірка о 7 годині. По збірці відділ продовжував будову землянок на новому місці постою. Один рій ходив лісом на стежу – нічого особливого не запримітив.

19.12.

Ранішня збірка о 7 год. По збірці відділ відійшов на нове місце постою. Частина роїв закінчувала будову землянок. Один рій ходив на стежу лісом – нічого особливого не запримічено.

Одержано листівки від Українського проводу: Універсал Української Головної Визвольної Ради, лист колгоспників України до Йосипа Сталіна, За що бореться Українська Повстанча Армія та інше.

Вечором було пророблено цей матеріал з чотовими та ройовими відділу. Настрій командирів по прочитанню Універсала був піднятий та добрий.

20.12.

Ранішня збірка о 7 годині. По збірці проведено роєм стежу по лісу.

По обіді з 2 відділом пророблено частину матеріалів, одержаних від проводу, а саме: Лист колгоспників, За що бореться УПА, Постанова СНК та ЦК ВКП(б) про завд[ання] Рад[янської] Влади на Укр[аїні] та інше. Настрій стрільців був веселий при зачитанні листа колгоспників України до Йосипа Сталіна.

21.12.

Ранішня збірка о 7 годині. По збірці один рій був відправлений на стежу – особливого нічого не запримічено.

З Люблинця розвідка донесла про те, що польська поліція грабує укр[аїнських] селян, відбирає одіж, навіть були випадки, що роздягають чоловіків і дівчат доголо і забирають їх одіж. Одного укр[аїнського] хлопця з Люблинця при втечі його з хати застрілили розривною кулею.

21.12.

Ранішня збірка о 7 годині. По збірці переводилась стежа, був запримічений один поляк. Було проведене поготівля.

За порушення наказу про те, що палити в землянках дозволено тільки до 12 год. ночі, а стрільці палили до рання, чотові та ройові покарані 2-х год[инною] муштрою.

Вечором сотенна боївка повернула з терену. В терені особливого нічого не відбулося.

22.12.

Ранішня збірка о 7-мій год. По збірці заряджено поготівля, підозріваючи ворогів, які попереднього дня вислали свою розвідку, яка попала в наші руки.

Проведено політзаняття по чотах. Тема: голосне читання таких підручників: 1) Закарпацька Україна, 2) [...] руїни, 3) З [...] днів, 4) Солонський яр.

23.12.

Ранішня збірка о 7-мій годині. По збірці відправлено один рій на стежу довкола табору. Пополудні заряджено гостре поготівля. Розвідка донесла о 2-гій годині підсування ворога в числі около 30 людей в районі постю. Заряджено зайняти становища стрільцям, а одну чоту вислано в напрямі надход[ячого] ворога. Ворог відійшов в іншому напрямі.

24.12.

Ранішня збірка о 7-мій годині ранку. По збірці заряджено санітарний огляд стрільців.

Було заряджено поготівля.

До 23.12.

Вечором 23.12.1944 відсвятковано урочисто річницю смерти Біласа і Данилишина. Річницю переведено: Відчитанням Універсалу та відчитом про героїв.

25.12.

Ранішня збірка о 7-мій годині. По збірці переведено чищення зброї. Політзаняття з політвиховниками: Співпраця стрільця з ройовим політвиховником і тд.

26.12.

Ранішня збірка о 7-мій год. По збірці розпочато працю коло будови приміщення на кухню. В цьому дні перенесено кухню з присілка на місце постю. Рівнож того дня перенесено друга політвиховника "Гамалію" з 2-го відділу до першого на чот[ового] політвиховника. Вечором на зарядження командира відділів, [...] командир "Метелик" відійшов до 3-ої чоти на командира чоти, а командир 1-шої чоти "Біс" на командира Відділу II. Командира 3-тої чоти друга "Гонту" перенесено до 1-шої чоти.

Вечором розстріляно друга [хронікар залишив порожнє місце] за це, що поширював деморалізацію серед відділів.

27.12.

Ранішня збірка о 7-мій год. По збірці заборонено палення в землянках, ходити стрільцям до кухні та прочитано заяву, яку особисто кожний стрілець підписав.

На відправі старшин заряджено по сотням щоденно о год. 3-тій пополудні прочитати денний наказ.

В цьому дні роздані різні [...].

Провірено довготу волосся стрільців та заряджено, що стрілець не може допустити до цього, щоб його волосся мало більше як 4 см.

Вечором перед обома відділами повішено стрільця [порожнє місце]. Вирок видав полевий суд, який складався зі старшини, з підстаршини та стрільця.

Вина стрільця: Стрілець, мимо упімнень та фізичної кари, два рази здезертирував з відділу.

Розпочато будову перешкод. Будовою керує друг "Іскра". Відбуто відправу всіх політ-виховників відділу II.

28.12.

Відправа варти 6:30 рано. По відправі варти приступлено до занять денних (відправа санітарів, політвиховників, перегляд зброї (машинова).

О год. 2-ій стійки завважили узброєного осібняка, який залишив зброю, а сам утік. Заряджено поготівля.

О 3-тій год. пополудні відчитано перед відділом денний наказ, в якому перенесено друга "Метелика", чотового 3-ої чоти, до 2-го²⁰ відділу, а з другого відділу перенесено до відділу I друга "М'яча" на місце друга "Метелика". До відділу II прибув друг [порожнє місце], якого прийнято в наші ряди.

30.12.

До 10 год. ранку було поготівля, що було заряджено від вчорашнього ранку. Двері буд були закриті цілий день, так що було так само чи в буді, чи надворі. [...] та маскування, що тягнулося до самого вечора.

"Палія" перенесено до відділу, а на його місце став д[руг] "Волош". З чотовими політвиховниками були [...] заняття. [...] ком[андира] розвідки мав також [...] з 1. відділу [...] а на його місце назначено д[руга] "Бея" з 1[-го] відділу.

Вчора впав перший легенький сніг. [...].

31.XII.

З 8 год. до 11 відбулися політзаняття по чотам. Прийнято до відділу 7 новобранців, над прийняттям яких [...] вагався. Командний

---

²⁰ Йдеться, мабуть, про 1-й відділ.

склад вправляв "біг через перешкоди". [...] відчитався денний наказ [...] було зачитано [...] командира до стрільців. [...].

1.1.1945 р.

Місце табору попереднє. Нічого особливого не трапилося. День був звичайним і буденним.

2.1.45

Зрання було проведено політзаняття. Стрільці багато [...] в своєму військовому і політичному вишколі. Призначено інструкторів по вивченню машинової зброї і нині майже весь час на це витрачено. По 3 год. по наказу відбулися вправи: Оборона становищ та наступ на них.

Снігу немає. Мороз доходить до 10 °С. В будах не палиться. Від дихання досить тепло.

3.1.44*

Снігу немає. Мороз меншає. Відділ на місці. Дезерцій немає. Підготовляємось до Різдва Свят. Повідомлено, що Яремчак ("Кропива"), який здезертирував два тижні тому, [...] зловлений поліцією в Любачеві і зрадив наше місце постю та нашу кількість.

Свята думали святкувати на цьому місці постю, якщо не зайдуть раптово інші обставини. Стрільці вивчають машинуву зброю. Наш табір виглядає як Січ. Життя наше цілком козаке?? – по формі і по змісту.

4.1.44*

Мороз дуже малий. Сонце! Так приємно в лісі. Встаємо рано о 5 годині. Заборонено [...]. Продовжуємо навчання зброї, а також політвиховання. Приходили гості з терену у поалагодженні справи проведення свята. Обіцяють не зле. Хто знає, що може бути. Підготовляємо вертеп, колядки та іншу сценерівку.

5.1.44*

Стоїмо на місці. Снігу немає. Мороз трішки підвищується. Рано привезли три підводи подарунків зі сходу. То була: горілка, білі хліби, різного роду картоплі, масло, сало, ковбаси. Настрій був дуже добрий у всіх. Не дивлячись на дуже тяжку ситуацію щоденного нашого дня, населення піклується добре про нас. В цих подарунках ми відчули любов і [...], які чекають визволення від нас. О, хіба нема за що вмерти!

[...] Підготовляємо на свята вертеп та інсценівку.

6.1.45 р.

Нічю прибувають підводи з різдвяними дарунками. Здається, жодна армія тепер не має такого багатого свята, як ми. Стрілецьтво дуже задоволено з такого піклування людей над ним та радісно зустрічає

---

* Так в оригіналі. Треба: 3.1.45, 4.1.45, 5.1.45.

свято. Розвідка в терен доносить, що скупчень ворогів немає, але не можна вважати, що свята минуть добре і спокійно.

О третій годині виступає вертеп. Були ангели, пастушки, чорти великі і малі, Ірод, Царі, Гітлер, Сталін і Черчіль. Старшого чорта грає [...], при чому [...] йому дали відповідно до його ганебних вчинків. Видно було, що в нього на час [...], але то була справедлива покута. Хор відспівав кілька колядок. Вечеря була десь о 10 годині, бо чекали на кутю та голубці, які були замовлені в селі. По будах горіли свічки. Колядники колядували по будах. Виглядало все просто, але [...] і весело. В гостях у нас були "Олесь" та "Селянин".

7.1.45

1[-ий] день Різдва. Святкується. штаб цілого відділу (першого та другого) почали свою забаву десь о шостій ранку. По кількох годинах [...] з Руди і на площі жартували, [...], випробовуючи свою силу. Правда, декому ці жарти трошки боляче обійшлися.

Вечором знову виступав вертеп з програмою попереднього дня для гостей, що були в нас. То були - "Олесь", "Селянин" та Люблинецький куц.

Дуже весело минув перший день Різдва Христового.

8.1.45 р.

Трапилось це, що не було передбачене, хоч багатьма передчувалось. О 7 годині почулися стріли на Тепилах. Табір стривожений. Після 15-хвилинної [...] (особливо [...] на які ми зараз багаті) всі були на становищах. Куцова стійка дісталась до нас і повідомила, що куц захоплений... Стріли частішали. Вислали дві чоти на підмогу куцу. Тільки було вже пізно. Загинули вже: "Олесь", "Селянин", пов[ітовий] лікар, куцевий Комар та два брати к[оманди]ра "Шума" ("Шрам" та молодший)²¹.

1[-а] чота 1[-го] від[ділу] зайняла становище на Тепилах. Три інші чоти оточували ворога. До 9 години ворог був оточений і, залягши на річці, відстрілювався. Першій силі ворога, що були всі москалі, під'їхала підводами зі сторони Замху [поміч]. Підвод було три чи чотири і переважно були поляки. Дорогу їм перетяли наші чоти і розпорошили їх, при чому здобуто три підводи.

Оточений ворог далі відстрілювався. Минали [...] на таборових становищах. Десь о 1 годині дня прибула до табору 4 чота

---

²¹ В бою на Тепилах загинули: "Олесь" ("Гармаш") – Іван Грабець, повітовий провідник на Любачівщину, посмертно авансований до сотника; "Селянин" – повітовий господарчий на Любачівщину, посмертно авансований до хорунжого; "Готюр" – лікар-хірург з Любачева; Петро Шиманський "Шрам" ("Нечай") – пров. IV району (до хорунжого), Іван Комар "Чорнота" – ком. СКВ "Трембіта", Михайло Санайко "Моргун", Михайло Шиманський "Шугай", Андрій Левкович "Тихий" – стрільці СКВ "Трембіта" – усі авансовані до булавного; Іван Митко "Мак" – стр. УПА.

1 відділу з командиром "Шрамом". Принесли ранених. Виявилось, що з нашого відділу [...] було вбитих три і три ранених. З упавших є: "Шаш", [залишено порожнє місце]. З ранених в руки [...] [залишено порожнє місце].

О 3 годині вернули дві інші чоти, тільки 1 чота і далі лишилась на Тепилах. До табору привели двох полонених. То був один з Полтавщини, 50-літній чоловік, червоноармієць не схожий на солдата, бо був у цивільному. Другий – місцевий з Замху, що був підводчиком противника. Багато від них не довідались, бо вони були примушені їхати проти нас за паном лейтенантом. Їх страчено.

Вечором знову спіймали одного, який, як каже він, з Тернопільщини і дезертирував зі Советської армії.[...]

Ввечорі вислали чотову розвідку. Десь о 5 годині почувся бій на Тепилах [...]. Виявилось, що противник вернувся за своїми трупами, яких йому не дали. Зброю ворога та його документи наші забрали. Противник має втрати: 8 чоловік вбитих, у тому лейтенант, 1 ст[арший] сержант. Ранених – невідомо.

Ніччю поховано наших стр[ільців] та провід куца на Тепилах. Слава вам, сини України, що до останньої краплини крові боролись за волю держави. [...] в десять раз ми ворогові відплатимо за вас. Вічна вам пам'ять, брати!

9 січня [45]²²

З 7 год. ранку було заряджено тривогу і стрільці були на своїх становищах. Розвідка донесла, що на Тепилах з'явилися москалі, які, можливо, мали намір забрати свої вчорашні жертви.

[...]

12 січня

Вітер проймає наше тіло до кісток. Цілу ніч ніхто не міг заснути. Було до сліз холодно. Ранком прибув до табору поліцист з одним низеньким вчителем. Принесли чотири буханки хліба. Деякі стрільці вже не мали харчів.

Десь годині о 10 стійка донесла, що кількох озброєних людей несподівано з'явилось під табором. Думали, що вслід нам прибула польська поліція. Чоти прийняли бойовий порядок. Згодом повідомили, що 2 чоловіки з тих невідомих піддалися в полон. Аж виявилось, що то не був ворог, але свої, 1[-а] сотня, що випадково натрапила на нас. По годині нашої зустрічі ми відійшли від першої сотні. Провідником на цей раз був низенький молодий учитель.

---

²² З цієї дати починається новий зшиток хроніки відділу "Месники-II". Пагінація починається з номера 1, а закінчується числом 2 березня на стор. 28. Частина цього фрагменту хроніки вів політвиховник відділу "Волош" (Петро Василенко).

По 2-х годинах маршу ми спинились таборувати над маленькою річкою, що майже висохла, під селами Криве і Дібча. Вечором стали рити собі землянки.

13 січня

Спати було не так холодно, як минулої ночі. Вітру не було і на додаток ми дістали сіна, що було в копичках поблизу нас, та обставили свої [...] вітками смерек.

Цілий день будували свої землянки. Ройового командира "Горчак" відправили в терен на розвідку. Хліба було 18 буханців. Запаси вичерпались. Гарячої страви не було. Ноги мокрі. [...] О 4 годині політвиховник "Волош", автор цих стрічок, виступає з промовою перед відділом і вітає його з новим роком. Коли на землю впала ніч, палили годину вогні і сушили взуття та онучі. Спали в недокінчених будах. Місце постю між селами Дібча і Криве.

14 січня

Докінчили зранку буди. До обіду почали [...]. Хліба мали лише 16 буханець. Терен далше погано обслуговує. Чотири стрільці дезертирували цього дня. Одного спіймали [...] і хотіли розстріляти його, але [...] польовий суд розправитись з ним завтра.

В будах палили вогні і спати було багато тепліше. В стрільців почувались [...].

15 січня

Ніччю ходив бунцужний "Бойко" до села. Хліба нам не збирали, [бо] вся молодь була на [...] святкувати Новий рік. За нас не хотіли дбати і ставляться майже байдуже населення до нас, боячись за власну шкіру і свій обивательський спокій. Тут не чуць співу твого, Україно! По селах багато донощиків, зрадників; багато українців живуть в злагоді з поляками. Кілька дівчат, кохаючись з польськими поліціантами, видали їм до рук наших нових хлопців. Вирішено в цю ніч післати до села [...] і трохи нагаями [...] підлота. Вернув к[оманди]р "Горчак" з розвідки і мало вістей приніс. Той [...], що був кілька день тому нашим [...], спить в хаті на ліжку, не хоче дбати про харчі для нас і повідомив нас, що [...] прибуло 90 енкаведистів і дев'ять з них було в о. [...] та розпитували про [...].

[...] почали наступати на нас. Спочатку на нашу чоту, потім на другу, накінець на 4. Наступ був 2 рази. До самого вечора були на становищах, тому більшовики більше не наступали. З [...] було 8 убитих, ранених невідомо. Наших втрат не було жодних. Здобули два автомати, 6 самозарядок, 1 наган, ґранат 10, амуніції 80 шт[ук]. Взуття та одяг. По документах виявилось, що були з 11 полку військ НКВД. Серед них було вбито два чи три підстаршини.

О 6 годині ми втратили цей табір.

16 січня

Йшли цілу ніч. Прибули на Старе Село. Послали по хліб і одержали лише 4 буханки. Спати майже не спали, бо впало ще більше снігу і мороз. Холодно і голодно. Спіймали двох поляків, що приїхали до лісу за дровами і стратили їх. [...] розділились на чоти, щоб загубити за собою слід. Вечором палили вогні і пекли м'ясо з того бика, якого на постої розділили вчора. [...] Вечором о 5 годині чоти розійшлися кожна в своєму напрямку, визначеним чотовим командиром.

I чота разом з III відійшли на Лихачі, де повечеряли та відпочали. В часі перемаршу здезертирував стр[ілець] "Піднога" з I роя.

IV чота відійшла на х[утір] Терешки (під Ст[арим] Селом). II чота була вже там. По вечері прибув Суховільський куш, що віз харчі для I відділу. Напевно [...] але під Терешками натрапили нашу стійку. [...] бій. Було чути серії з кулемету II чоти. Скоро бій втишився. Чоти відступили до лісу. Наскок був [...]. Наших втрат немає. З Терешок відмашерували лісом і закватерували на лісничівці під Мачугами.

17 січня

I та III чота перебувають в лісі під Диковом. Тяжкий марш докучив кожному. Палили невеликі вогні. II і IV чоти перебували на лісничівці. Був великий мороз. Цілий день нічого не їли. Надвечір випадково зустрілись в лісі з місцевим кущем, який приніс на 80 чоловік 16 буханців хліба та м'яса.

Здезертирувало зі стійок в IV чоті чотири стрільці. Вечором відійшли на х[утір] Мачуги і закватирували на ніч. Щойно по приході до хутора, 2 поліцаї, переїжджаючи через нього, 2 рази вистрілили. Чоти не відповідали на стріли.

18 січня

По перемарші закватирували I та III чота в Горайці (хут[ір] Качури). Стрільці розміщені роями по стріхах стаєнь. Долучили 2 розвідчики, відставших по бою 15.I 1945 р. Вечором вечеря в селі і нічліг. Над рано вирушили назад на Качури. Здезертирував "Бурлай" з II роя I ч[оти]. По полудні в Горайці 15 поляків переводило грабунок. IV чота відійшла до лісу і лагодила виготовлені бункри. В одному закватирувала ціла чота, в другій почот. II чота відійшла на х[утір] Філі, але закватирувала в лісі на лісничівці.

19 січня

I та III чота перебувають в Горайці. Стрільці сидять на стріхах. Вечеря в селі. Нічліг також. Після 2-денного відпочинку стрільці веселіші.

IV чота кватирує в 12 землянках. Куш приносить харчі і організує військову кухню. Ст[рілець] "Степовий", захворівши, пішов з санітаром до села і звідти здезертирував. II чота перебувала в с[елі] Милків. [Збоку дописано: Диків].

20 січня

I та III чота вирушають під Дагани. З I чоти дезертирував стр[ілець] "Хрущ". Днем в селі, т. зн. "Вефлеємі" (місце, куди населення х[утора] Горай тікає з худобою під час наїзду польських міліцій). IV чота і далі в лісі в землянках між Щєбивовки та Мачуги. II чота закватирувала в Люблинці, розбившись на рої.

21 січня

I та III чота в лісі під Даганами. Вислали [...] за дезертиром "Хрущем". Відвідала чоти команда відділу. Вечеря і нічліг на Горай. IV чота на попередньому місці. Життя нормальне. II чота розмістилась роями в Люблинці, [...], Жарах.

22 січня

I чота вимаршувала на Гуту-Любицьку, розчленувавшись на рої. Закватирували в бувшій польській хаті. Місцева самооборона зустрічала підвідділ дуже широко. Зістались стрільці в хаті. Стійки повнять сторожі і самооборона. Вночі лише стрільці. Вечором проведено виклад "Проголошення Самостійної України".

III чота на попередньому місці. По роях проведено виклад на вищезгадану тему.

IV чота розчленувалась на 2 групи та почот. Вирушили на схід. За ніч обидві групи зайшли в призначені місця. I група закватирувала в Люблинці-Старому; друга на Острівках. II чота на місці.

23 січня

I чота квартирує в Гуті-Любицькій. День в поготівлі, вечором лагодять свій одяг та взуття. Прохарчування добре і нормальне.

II чота під Даганами. Вдень в лісі, на ніч приходять до хутора.

II та IV чота на старому місці.

24 січня

I чота - постій в селі. Поготівля цілий день. Населення задоволення* з постою підвідділу в їхнім селі.

III чота під Даганами. [...] обстріляла поляків в х[уторі] Салаші і відступила.

II чота в Люблинці-Ст[арому] та на [...].

2 група IV чоти долучила до I-ї і закватирували на Острівках. Дезертир "Піп" долучив до свого роя, каючись в своєму злочині.

25 січня

I чота - постій в селі. В поготівлі. Вечором відвідали к[оманди]р "Біс" та бунчужний. Покарали 100-ма буками стр[ільця] "Хруща" за дезерцію.

** Так в оригіналі.

III чота під Даганами. II та IV чоти на Острівках. Особливих змін не було.

26 січня

Чоти на старих місцях.

27 січня

I чота на старому місці. Вечором відвідав обласний військовик та командир відділу. Відвідини тривали три години. Вечір пройшов весело: гутірки, жарти, пісні.

Москалі з бронемашини обстріляли Салаші.

II та IV чоти на попередньому місці. III також.

28 січня

I чота – нічого особливого не сталося.

I та IV чоти вирушили з Острівок на схід. III чота під Даганами. Ранком її відвідав обл[асний] військовик та к[оманди]р "Залізняк" та поінформували підвідділ останніми політичними та фронтовими новостями.

Спалили поліц[...].

29 січня

I чота – постій в селі. II та IV чота в [...] перебували на х[уторі] Молодівці. III чота вечором прибула на Гуту-Любицьку.

30 січня

Чоти прибули до с[ела] Гута-Любицька. Вивчалось по чотах присягу і велася підготовка до неї. Ввечері в приміщенні Р. "Просвіти" відбулося свято 27 річниці Крут. На святі були присутні: обл[асний] військ[овик] к[оманди]р "Ярич"²³, к[оманди]р "Льорд"²⁴, к[оманди]р відділів "Залізняк" та інші гості. Вступне слово виголосив політвиховник [...] "Волош". Стрілецький хор відспівав 5 пісень. Свято закінчилось національним гімном.

31 січня

О 15 год. 30 хв. чоти зішлися в лісу в с[елі] Гута-Любицька, станувши не замкнутим чотирукутником. З правого крила стояла команда відтинку. О 16 годині прибув обл[асний] військовик к[оманди]р "Ярич" з своїм почотом. Командир відділів здав звіт к[омандир]у "Яричу". К[оманди]р "Ярич" перебрав команду і виголосив промову перед присягою, яку закінчив словами Франка: " [хронікар залишив тут місце на цитату].

Потім почулася команда: "Струнко! Тризуб виступи!" і з ялинки тризуб несли два стрільці. Стали насередині. Пізніше команда "Підпоручники виступити". Чотири командири чотові виступили і стали

---

²³ "Ярич" – Василь Заблоцький, військовик Львівської області ОУН, член ШВО 2 "Буг" в рр.1944-46.

²⁴ "Льорд" – прізвище та посада невідомі.

напроти перед тризубом. Вчулась команда "До присяги!" З голови скинули шапки, піднесли 2 пальці правої руки догори. К[омандир] "Ярич" вимовляв слова присяги, а за ним чоти повторювали кожне слово її. По переведенні присяги відділ відспівав національний гімн. І чоти розійшлись на квартири. Був уже вечір. Легкий мороз. Увечері чоти відсвяткували цей день. Була горілка.

1 лютого 1945 р.²⁵

Постій на Гуті-Любицькій. Життя внормоване. Стрільці докладніше вивчають машинову зброю. Більше виділено годин на політзаняття.

2 лютого 45 р.

Відбулася конференція, на якій були присутні [...] та повітові провідники, а також сотенний почот разом з чотовими командирами та політвиховниками. На конференції др[угом] пр[овідником] [...] було з'ясовано питання: світова політика сучасности, питання миру і війни, наше зовнішнє та внутрішнє становище. Ці питання пізніше чотовими політвиховниками було опрацьовано з стрільцями. Ст[рільць] "Незамінний" перейняв функцію політвиховника II чоти.

3 лютого 45 р.

Стрільцтво навчаєм військовости, читаються журнал "Повстанець" та газета "Стрільцькі [...]"

4 лютого 45 р.

Нічого цікавого не сталося в відділі. Прийняли кількох нових стрільців. Одного з них впіймали в сусідньому селі [...] одружуватись і за наказом к[омандир]а "Залізняка" прийняли до відділу. Взяли до відділу друзів з жандармерії для поправки дисциплінарної [...], а на їхнє місце дали ліпших своїх стрільців. Вечором відбулася відправа чотових командирів та політвиховників. Командирам дано місця майбутніх постойв.

5 лютого 45 р.

3 4-ї чоти покарано стр[ільця] "Біра" 25 буками за спання на стійці. Квартирування в Гуті-Любицькій.

6 лютого 45 р.

О 5 годині ночі чоти відмарширували по селах. Сотенний почот та III чота заквартирувала на Монастирі, I чота на Грушці, II чота в Мриглодах, IV чота в Даганах. Вдень чоти стояли в лісах. Був легкий мороз і сонце.

7 лютого 45 р.

Покарано стр[ільця] "Сніга" за дезерцію 50 буками. День - в лісах. Палять вогні. Вечором чоти приходять на вечерю та нічліг до призначених сіл. Знищено кілька донощиків. Чоти дістали наказ в місцях своїх постойв повинищувати шпіонів та донощиків.

---

²⁵ Від 1 до 25 лютого включно хроніка писана іншим характером письма.

8 лютого 45 р.

I чота: постій вдень в лісі. Нічліг в селі.

II чота: командир "Біс" був на перегляді.

III чота: квартирує в селі. Кухню обслуговують місцеві жінки та дівчата.

IV чота: вдень в лісі. Затримали одного чоловіка, що мав до 50 років і казав, що хотів збирати хліб. Виявилось, що це був шпion НКВД разом зі своєю донькою. Цього дня знищено 5 донощиків: 2-х чоловіків, 3 жінки.

Прибула амуніція і [...] бунчужний "Умань", розділивши по чотам. Пошукуємо мін та різні вибухові речовини.

9 лютого 45 р.

Чоти вдень стояли в селі. Встають зрання і цілий день в поготівлі. Вивчають по чотам "Плятформу УГВР".

10 лютого 45 р.

I чота прибула на Монастир. На її місце в с[ело] Грушку відійшла III чота. Поміняно чоти тому, що к[оманди]р "Біс", будучи на контролю в I чоти, зустрів чот[ового] к[оманди]ра "Гонту" з дівчиною на саях, з якою повертався з якогось сусіднього села. К[оманди]р "Залізник", вважаючи жінку ворогом воїна на час революції, вирішив покарати "Гонту". [...] вицистити чоботи, о 4 годині зголоситись до к[оманди]ра "Залізника". В наказаний час к[оманди]р "Гонта" зголосивсь. Всі вийшли на подвір'я. Біля стайні стояла корова червоної масти, яку взяли в сусіда, котрий дуже благав нас не брати від нього останньої корови, бо вважав, що її беруть на столівку. Корова була в солом'яних вінках, почеплених на роги. Ззаду був прив'язаний в поперек дрючок, на який "Гонта" мусив ставати для акту статевого сполучення з коровою.

Командир "Залізник" через к[оманди]ра "Біса" запропонував "Гонти": або [...] з коровою, або застрілитись. К[оманди]р "Гонта" вибирав останнє. Склав зброю. Вийшов з хати к[оманди]р "Залізник". Допитував "Гонту", чому він кинув підвідділ задля дівчини. "Гонта" оправдовувався тим, що мав підвідділ забезпечити хлібом, тому він їздив зі зв'язковою по хліб. К[оманди]р "Залізник" роз'яснив, яке зло криється в цим випадку, що могло вийти з 40 людьми, коли б в його відсутність ворог атакував підвідділ. "Я мушу бути прикладом для вас, - казав к[оманди]р "Залізник", - а я ні разу не кинув відділ для дівчини чи інших особистих справ". "Гонти" дали пістоль. І тоді к[оманди]р "Залізник" помилував к[оманди]ра "Гонту". Життя даровано. Пізніше к[оманди]р "Залізник" говорив, що якби к[оманди]р "Гонта" [...] і поліз на корову, він би застрілив його сам. Так скінчився цей день, який названо "днем нечуваного весілля".

11 лютого 45 р.

Вчора ніччю стрільці бувшого куреня "Євшана"²⁶ в кількості 80 чоловік, що були недавно стягнені з терену, під проводом к[оманди]ра "Дуная" відійшли на схід. Рано-вранці 20 чоловік з тої групи повернулися назад і повідомили, що дійшовши до гранички, пограничники в складі 3-4 осіб обстріляли їх. І 80 чоловік розбіглося ганебно від кількох стрілів. 20 прибуло до нас. Решта не знати, де лишилася.

Вечором к[оманди]р "Залізняк" скликав їх і говорив з ними про наше завдання в цій боротьбі, про оборону рідного краю, про дисципліну в війську. "Дивіться [...] я - це задля вас!" Розірвав сорочку на грудях: "Дивіться, мої груди воші об'їли-для України це, для вас, а ви розлінились по селах, по теплих хатах, над смачними обідами, в обіймах дівчат. Ви осліпли, бо не бачите пожеж, руїни, крові рідного краю; оглухли ви, бо не чуєте стогону і плачу народу. 3-4 більшовиків розігнали вас, 80 повстанців! Яка ганьба, який сором!" І він поділив їх на 2 групи: перша була та, яка була в розвідці (забезпеченні) маршу, а друга була без крісів, що і спричинила до паніки. Їх було 12 чоловік. Всіх їх постригли і другій групі 30 [за] паніку в відділі присуджено по 25 буків. По скінченню цього суду к[оманди]р "Залізняк" співав разом із своїми стрільцями. Ніччю та група відійшла. На цей раз вони перейшли граничку!

12 лютого 45 р.

Нічого особливого не трапилося.

13 лютого 45 р.

Чоти на попередніх місцях. Командування відділу, як і раніше, знаходиться в Монастирі. Квартируємо разом - курінний і сотенний почоти. Тут полагоджуються всі внутрішні справи. Щовечора приїжджають гінці від чот і повідомляють обставини та важні случення. Затримано 3-х чоловіків і одну жінку. Родом з Волиня. Були у німця в лагері. З приходом б[ільшови]ків вони втекли і повертаються додому. Їм звірилися і звільнено з-під арешту. Розповідали про піднесений національний дух в [...], які були і є [...].

14 лютого 45 р.

[...] Чоти поіменовано: I-21, II-22, III-23, IV-24.

15 лютого 45 р.

На Монастир прибув бунч[ужний] "Степовий" і "Деркач". III чоту "Степовий", "Деркач", "Біс", "Волош" перепитали з політзнань. По перевірці були аванси. Вечором к[оманди]р "Біс" відвідав IV чоту.

---

²⁶ "Євшан" (також "Ем") - Дмитро Пелип, командир сотні в курені "Галайди" (Т. Онишкевича), а від травня 1944 р. - командир куреня. Загинув в с. Яструбиці, що на Сокальщині, в бою з НКВД.

16 лютого 45 р.

В III чоті к[оманди]р "Гаргай" переводив гутірку. Розповідав стрільцям про можливість використання для шпигунства [...] жінки в нашій внутрішній житті відділу. Вчив стрільців бути мужнім, стійким з жінкою, якої треба боятися в цей час, бо може пошкодити багато нашої загальної справі. Не пошкодить тільки тим, хто сильний духом і розважливий в речах [...].

По чотах життя звичайне.

17 лютого 45 р.

По чотах багато часу приділяється політзаняттям, для чого є відповідні умови. Стрільці забезпечені їжею. Сплять по хатах, їсти мають досить і смачно. Одяг підлатують, вошей стало багато менше. Хорих* не має. Відтепель, морози ніччю малі. Вдень сонце.

18 лютого 45 р.

Нічого цікавого не зайшло.

19 лютого 45 р.

По чотах почалося вивчення історії та географії України.

20 лютого 45 р.

Нічого істотного не відбулося.

21 лютого 45 р.

Організовано карний відділ під псевдом "Барвінок" за ініціативою к[оманди]ра "Залізняка". До "Барвінку" попали ті стрільці, які мають за собою провини, які, однак, не потягають за собою кари смерті. Мета "Барвінку" – дисциплінарне виховання стрільців. Режим "Барвінку": їсти – чверть буханки на день, півлітри супу на 2 дні, говорити не вільно, лише службово та за дозволом командира. Вправи цілий день. Командиром призначено "Бича".

22 лютого 45 р.

III чота разом з сотенним почотом перемаршувала до Гуті-Любицької. Чота захватирувала в польській хаті, в якій мешкала раніше.

23 лютого 45 р.

По чотах проведено науку зголошення стрільців до командирів. III чота відмаршувала на Дагани на місце IV.

24 лютого 45 р.

IV чота заквартирувала в Гуті-Любицькій на місці III.

25 лютого 45 р.

З терену стягуються чоти, які мають ще при собі відділи 'піонерів' з командиром "Циганом", бувшим підстаршиною "СС Дивізії Галичина". Зроблено [...].

---

* Так в оригіналі.

26 лютого 45 р.²⁷

В I чоті "М'яча" було переведено тривогу, яка тривала 21 годину. Наслідком цього є спокійне, безпечне життя стрільців. По решті чот день минув [...].

27 лютого 45 р.

Політвих[овник] "Волош" від'їхав до чот для перевірки духовного стану стрільців та вивести з байдужого стану військо. Був у I чоті, роз'яснював причини виникнення "Барвінку". Ніччю поїхав до II чоти.

28 лютого 45 р.

Переставлено місця постоїв чот. На Мриглоди перейшла I чота на місце II, на Грушку II на місце IV. Вночі була пробна бойова тривога та вправи.

1 березня 45 р.

Вночі до Верхрати прибув бронепотяг. 2-3 дні тому назад боївка знищила близько наших постоїв в однім селі польського к[омандант]а станції, старосту села та 3-х поліцаїв. Проходив через граничку к[омандир] "Орест" з своїм почотом і це зауважено пограничниками, які були пустилися в погоню. Про це все не було повідомлено к[омандир]а "Залізняка", який не міг застосуватись відповідньо до цих обставин, що пізніше викликало страшний наслідок. На Гуту-Любицьку к[омандир] відд[...].

2 березня 1945 р.

О 4 год. 30 хв. ранку більшовики обстріляли стійки 2 чоти на Грущі. Це дало змогу чоті приготуватись до бою та зайняти становища. Чота відступила в культуру*, яка була з півдня від села в 50 метрах від нього. 1-й рій "Суслика" на становища [...] нашим і зав'язав самовільно бій з більшовиками. В цій культурі чота тримала бій 15-20 хвилин. Згодом, коли наступ більшовиків був сильніший, 2 рої на чолі з к[омандир]ом "Димом", відбиваючись поза хатами від ворога, перебігло село і зайняли становища в більшому ліску в напрямку північно-східнім. Тут 2 рої боронилися протягом 4-х годин. 1-й рій, зістав оточеним і пробивавсь власними силами з оточення, не міг пізніше долучити до чоти. Цей рій зістав цілком розчленований і знищений після вичерпання всіх можливих засобів оборони.

2 рої з к[омандир]ом "Димом" були змушені відступити. Під час відступу згинув к[омандир] "Дим", діставши серію куль в груди. Ввесь час к[омандир] "Дим" не лягав на землю, був спокійний і відважний. Переходив від становища до становища і підбадьорював стрільців. Стрільці поводитись в бою дуже добре. Підносились до таких чинів відваги, що не можна було сподіватися раніше від них. Бій проводили з великим захопленням.

---

²⁷ З цього числа наступні три сторінки в хроніці писані знову рукою політвиховника відділу "Волоша".

* Культура – молодняк, свіжо насаджений ліс.

В цей час, коли згинув к[оманди]р "Дим", підвідділ напорівся на вогонь ворожої застави, що і розділило його на дві частини. 1-ша частина з роє[вим] к[омандиро]м "Марченком" та чот[овим] політвих[овником] "Незамінним" прорвалася з оточення і пересиділа день в лісі під с[елом] Пеньки; друга група була розпорошена і згинула без вісти. Згинуло в бою: вбитих 6 чол[овік], пропало без вісти 18 осіб, ранених 4 чол[овік]. Наступаючі сили ворога були невідомі. Вбитих і ранених ворогів обраховується 10 підвід і 2 авта. Труп к[оманди]ра "Дима" більшовики взяли з собою. З трупів стрільців та командирів більшовики познімали взуття та верхній одяг. Зброю забрали також.

2 березня 45 р.²⁸
(див. зошит другий)

О 5 годині ранку підвідділи більшовиків-пограничників напали на 1[-у] чоту "М'яча" в с[елі] Мриглодах, зробивши засідки по лісах, які є навколо села. Чота, прикриваючись вогнем, відступила з села і дісталася до ліску на віддалі 100 м від села площею в 1.5 га. В цьому ліску чота боронилася 2 години. Коли більшовицький наступ посилювався, чота відступила з цього ліску і намагалась ровом неглибоким, що був серед ліску, дістатись до більшого лісу, що був від неї на віддалі 1 км. Противник, давши змогу чоті виповзти на віддаль 100 м від лісу, відкрив сильний кулеметний вогонь, що був замаскований в лісі з півдня. Тут розгорівся шалений [...] бій. Всі до одного згинули наші стрільці і командири. К[оманди]р "М'яч" був ранений. До нього підійшов більшовицький капітан. Тоді к[оманди]р "М'яч" звівся на руку і з пістоля тяжко ранив капітана, який згинув у болях. Сам к[оманди]р "М'яч" застрілився. Його труп взяли більшовики також і разом з трупом к[оманди]ра "Дима" скинули під с[елом] Потоки, зробивши біля них заставу. Вбитих було: 23 чол[овіки], пропало без вісти 10 чол[овік], ранений один. Решта долучили до відділу. З вбитих познімали взуття, ліпший одяг та забрали зброю. Вбитих більш[овиків] 28, ран[ених] 35.

IV чота

Було сповіщено про бій I та II чот о год. 8 ранку. Зразу ця чота, сотенна команда, ланка ґранатомету та відділ "піонерів" вирушили скорим маршем на поміч. В 8 год. 40 хв. підвідділ був в лісі під Мриглодами. Розвідка донесла, що більшовики є в селі та в лісі під селом. Підвідділ зайняв становища в лісі на підвищенні. 1 рій був висланий на засідку. По 15-х хвилинах від роя прибув гінець і попрохав ґранатомету. Дано для помочи ґранатомет та ще один кулемет і дано було наказ к[оманди]ром "Бісом" відкрити вогонь по ворогу. По 10 хв. почулися стріли, але не з ґранатомету. Як пізніше довідуємось, це були стріли

---

²⁸ З цього числа наступні три сторінки в хроніці писані знову рукою політвиховника відділу "Волоша".

ворога, що помітив наближення нашого рою. Рій, щоб не потрапити в оточення, мусив відступити в глибину лісу, але долучитись до нас не міг, позаяк ворог уже наступав на нас з півдня, з тієї сторони, звідки був ліс. Бій тривав до 1.5 години, в якому ми відступали на більшу гору. Вважаючи за непотрібне приймати дальше бій, ми відступили далі на північ, дійшли на досить високу гору і попрямували в напрямі заходу. В цей час найшла велика буря, курилося і на 2 кроки нічого не було видно. Лісами, полями ми дісталися під Гуту-Любицьку. Вислали розвідку до села, яка донесла, що більшовики [...] було в селі та арештували кількох мужчин і 3-х жінок (дівчат [...]). З-під Гути ми пішли в ліс під Дагани, де мала бути III чота "Гонти", к[оманди]р "Залізник" та к[оманди]р "Орест" зі своїм почотом, а також різні дрібніші формації. Втратили в бою: 3 вбитих, 1 ран[ений]. Більшовики втратили: 10 вбитими і ранених невідомо. О 2 год. ми прибули в ліс під Дагани і долучили до III чоти. В бою відзначились відвагою к[оманди]р "Циган" та к[оманди]р "Пень".

III чота, що квартирувала на Даганах, жодного бою не мала. Зрання була в поготовлі, о 8 год. ранку відступили в ліс з села.

Цю акцію провело більшовиків 350 ч[оловік] та польського війська і поліції 200 чол[овік], що тримали фронт з заходу. Більшовики докладно знали про місце постю наших чот та їхні сили. Загальні втрати наші: вбитих 32 ч[оловік], пропало без вісті 28 ч[оловік], ранених 6 ч[оловік]. Наші великі втрати пояснюються заскоком більшовиків, якого не могли передбачити чотові к[омандир]и. Поляки палили села: Монастир – спалили 40 хат, вбили 8 чоловік, а багато подушилося по криївках від диму, Гуту [...] – спалили кілька хат і забили 11 чол[овік], Дагани Перші і Другі – спалили до 21 хат, вбили 4 чол[овік], одну жінку, яку пізніше кинули в вогонь; Гуту-Любицьку, де спалили 2 хати і провели арешти. Арештованих дівчат вивезли на поле коло впавших стрільців (тих пізнаних) і глумились над ними (веліли лягати на трупи наших стрільців, та дівчата відмовлялись).

Вечором формації розійшлись в різні сторони. Ми відійшли на х[утір] Гори, де заночували. К[оманди]р "Орест" відійшов також.

3 березня

Вдень були в селі. Чоти [...] є разом. Був великий сніг і мороз. Кілька розвідників поверталось до нас з I та II чот. Квартируємо по хатах і стодолах.

4 березня 45 р.

О 4 год. вийшли до лісу, де пробули цілий день. Був мороз, падав невеликий сніг, вітер. Вечором політвих[овник] "Волош" та бунчуж[ний] "Умань", взявши з собою рій стрільців, ходили закопувати вбитих стрільців. Ми прийшли вечором до місця бою. В ліску світилося. То Мриглодські чоловіки копали ями для

трупів. Ми прибули, зробили схему могил і трупи поклали [...], занотовуючи їхнє місце. Більшість хлопців дістали кулі в голову, 1 був обпалений. В одній могилі було 34 ч[оловік], в другій 8, а разом 44 трупи. Не вірилося, що це наші друзі, які ще вчора марили про волю і відплату. Висипавши могилу, політвих[овник] "Волош" виголосив коротку промову над могилами. І тоді лишили їх.

Нічліг на х[уторі] Гори.

5 березня 45 р.

Вдень в селі. Вітер, сніг, мороз. Долучив 3-й рій "Марченка" і чот[овий] політвих[овник] "Незамінний". Сформовано III чоту. Командиром її призначено к[оманди]ра 2 року I ч[оти] д[руга] "Лютого".

6 березня

О 1 годині ночі ми відійшли і прибули під х[утір] Сигли (під Горайцем). Звідси чота "Гонти" (1[...]) та чота "Горчака" (2-га [...]) пішли на заставу під с[ело] Лівча, з якого малось вивозити українське населення. Сотенний штаб та відділ "піонерів" заквартирували на опустілім хуторі Сигли. Вечором на Сигли долучили чоти. Засідка не вдалася, бо чомусь вивозу населення не було. З Сигл пішли на вечерю до Горайця. Тут одержали наказ від к[оманди]ра "Залізняка" і по вечері знову помаршували.

7 березня 45 р.

О 4 годині ночі прибули до с[ела] Молодівці. Йти було дуже тяжко. Снігу впало багато і ми були страшно перемучені. Доходило до того, що стрільці спали на ходу, а тоді, коли ввійшовши до села, на хвилинку стали, стрільці спали, впавши на сніг. Заквартирували по хатах. Спочивали.

8 березня 45 р.

О год. 4 ночі збірка і відмаршували до лісу. Був мороз. Зимно було і цілий день. Мусили ходити, щоб не дати замерзнути ногам. З нами Ловецький куш. На схід від нас большевики і далі переводять акції. Обступають села з ночі, освічують ракетами та світлом від автомашин і гуляють по селу вночі.

Вечором були маленькі військові вправи. Сформувалася 4 чота. Командиром призначено к[оманди]ра "Бича". "Барвінок" зліквідовано. Барвінчиків розділено по чотах на попередніх правах (стрільців) з тим, що випробовчий час для них назначено до 1 квітня 1945 р. Пізніше усунеться літеру "б", що мають випечену на [...]. Ввечері вернулись до села. Прийняли 1 рій новобранців.

9 березня 45 р.

Знову були в лісі. Мороз був дуже великий.

10 березня 45 р.

Встали о 3.30 хв. Хотіли були знову йти до лісу, та к[оманди]р "Залізняка" дозволив лишитись в селі. Прийняли один рій новобранців

з Коровиць. Один з них цього ж дня вкрав в господаря сорочку, за що був покараний 25 буками. Великий [...], мороз і сніг. Вечором привели дезертира з відділу "Перемога" стрі[льця] "Явора".

11 березня 45 р.

Поготівля з 3 г[одини] 30 хв. Погода незмінна. Полевий суд засудив дезер[тира] "Явора" на смерть через повішення. О 5 годині відділ вийшов до лісу, де відбувся вирок полевого суду над дезертиром.

Чоти розділилися знову по своїх квартирах. Почалися знову політзаняття. Чот[овим] політвих[овником] 4 чоти признач[ено] стр[ільця] "Ворона".

12 березня 45 р.

Квартируємо в селі. Зранку був великий іній і падав сніжок. Вдень падав дощик. Сніг починає танути. Поляки в Брусно говорять до українського населення, щоб не покидали терену, бо бояться, що весною ми почнемо розплату. Тримаються в поготівлі.

Настрій стрільців добрий. Молоді рекрути привикають до дисципліни.

13 березня 45 р.

Почалася відтепель. Життя по-старому. Поготівля з 4 год. ранку.

14 березня 45.

Погода та сама. Стрілецтво вивчає нові пісні.

15 березня 45 р.

В 4 годині ранку відмашерували. Мали йти в ліс під Дагани, але тереновий провідник переплутав наказ і ми зайшли в ліс під Лівче і Молодівці. Днювали в землянках, які порили більшовики осінню 44 року для себе. Падає маленький дощик. Велика відтепель. Води дуже багато. Сніг взявся [...]. А в годині повернули назад до Молодівців уже. Повернулись розвідчики і доповіли, що в Угнівщині в одне скомунізоване село, яке мало зброю, дану більшовиками, приїхало 2 авта повстанців в більшовицьких мундурах. Приїхавши, скликали узброєних селян, закликали угнівську молодіж і забавлялися. Потім зробили мітинг, запропонували селянам скласти зброю, які склали. Потім оточили їх, арештували, забравши на авта, а село запалили. Це були наші повстанці.

2-х німаків, які були [...] нас, нині страчено.

16 березня 45 р.

Встали, як звичайно, о 3 годині ранку. По сніданку відмаршували в ліс під с[ело] Молодівцями. Був теплий день. О 1 год. дня до с[ела] Молодівець [...] ляхи з Брусна грабувати. Взяли бочку капусти.

О годині 5 вечора вирушили на Дагани. Були дуже змучені маршем. Лягли спати без вечері.

17 березня

О 4 годині відійшли до лісу. Був вітер і дощ. По обіді к[оманди]ри роїв і чот муштрувались. На вечерю пішли до с[ела] Дагани. Політвих[овник] "Волош" захворів на цингу.

18 березня 45 р.

Нічого [...] не сталося. Повернувся к[оманди]р [...].

19 березня 45 р.

Прибув на контролю к[оманди]р "Ворон"²⁹ зі своїм почотом. Заносилось на акцію (до Горайця приїхало повно війська) і ми відмаршували під с[ело] Молодівці. Постій в лісі. Був великий мороз. О 3 годині дня чоти були вишикувані до перегляду. К[оманди]р "Ворон" оглядав стрільців, зброю, питався про військові справи стрільців. Др[уг] "Жаба" виступав з промовою. По перегляді к[оманди]р "Ворон" і "Залізник" з своїми почотами відійшли. Відділ пішов до с[ела] Молодівців на вечерю.

20 березня 45 р.

Постій в лісі під Молодівцями.

21 березня 45 р.

Постій в лісі під Молодівцями. Був невеликий дощ, сонця не було, але тепло. О 3 годині ранку стр[ілець] "Бір" був на стійці і ненароком вистрілив. Повернувшись зі стійки, покінчив життя самогубством. Причини не відомі.

О 5 годині відмаршували. Йти було дуже важко. Відтала земля і дощ [...] ноги. По 3-годинному марші заквартирували в с[елі] Гори. Ляхи доходять до такого бестияльства, що арештовують наших [...] дівчат і по два дні тримають на своїх станицях. Натискають на наше населення, щоб покидало ці терени.

22 березня 45 р.

Постій на Горах. Стрільцтво відпочиває. Сонце і вітер. Було тепло.

23 березня 45 р.

Квартируємо в селі. Нічого особливого не сталося. Дійшла вістка, що ляхи о півночі обступили село Люблинець. Цілий день палили хати та стріляли наше мирне населення. Нараховують до 80 трупів. Серед них є жінки і діти.

Вдень були в селі.

24 березня 45 р.

Встали о 3 годині ночі. По сніданню відмаршували до лісу на попереднє місце постю. До обіду було поготівля. По обіді військові вправи з ройовими командами та політзаняття по чотах.

---

²⁹ "Ворон" – йдеться тут, мабуть, не про "Ворона", який був командиром вд. "Галайда-2", але про сотн. "Вороного" (Василя Левковича), командира Групи "Буг" Львівської ВО 2, якому на той час підпорядкований був курінь "Месники" командира "Залізняка".

25 березня (неділя)

Ніч в хуторі Гори. На день відходимо до села. День був соняшний, чудовий день. Прибула одна чота новобранців на доповнення. Люди цієї чоти [...] багато з них було в відділах "Євшана", [...] та бродяг. Є есесівці. 4 хлопці малолітні. Один з них має 15 років.

День минув як звичайно.

26 березня

Погода однакова. Прибули гінці від к[оманди]ра "Залізняка", які повідомили, що I відділ після того, як [поляки] спалили с[ело] Люблинець, ввійшов до нього, заквартирував, обставивши село заставами. Другого дня на заставу чоти "Крука" в'їхало 2 підводи поліцаїв. Три втекло і стривожили любачівську і чесанівську штурмівки. Решта поліцаїв була вбита. Штурмівники-поляки [...] наступали на село. До 74 чоловік з них осталися вбитими. Решта розбіглась. З ними було і цивілів, з яких було взято живими 32 чоловіки. Разом з ворожої сторони впало [...] чоловіки. Власних втрат не має жодних. Дуже добре відзначилися к[оманди]р чоти "Крук" та ст[рілець] "Горняк".

Цілий день сидимо в лісі між Молодівцями і Зломами³⁰. Командир "Біс" відбуває нараду з к[омандира]ми чот в справі переведення акції на станиці польської міліції. Згідно з уложенням пляном, чоти III і IV відходять з місця нашого постю в напрямі місцевостей, де мають перевести акції.

27 березня 1945 р.

I чота залишилась на старому місці, т[о] є в лісі під [залишено порожнє місце на назву]. Над вечір відходять на вечерю на присілок [залишено порожнє місце на назву]. По вечері відхід під Брусно-Нове, де має зліквідувати станицю польської міліції.

II чота відійшла під присілок Зломи. З чотою відійшов сотенний почот.

III і IV чоти на постю під Свидницею недалеко Горинця.

28 березня 1945 р.

Нічю з дня 27.III на 28.III о год. 1-й всі чотири чоти відділу розпочали акції на станиці польської міліції.

I чота знищила станицю в с[елі] Брусні-Новім. Приміщення міліції окружено з усіх сторін та обстріляно її сильним кулеметним і крісовим вогнем. Підложена міна знищила частину будинку. Стрільці піднесли соломи та запалили будинок. У вогні загинуло 15 польських міліціонерів та один тяжко поранений. Власних втрат не було жодних, крім одного легко раненого. Після акції чота відмаршувала до лісу під Молодівці. По дорозі зустрілася з II чотою. Обидві чоти заквартирували разом.

---

³⁰ З цього абзаца записи в хроніці зроблені іншим почерком.

II чота підійшла під станицю в с[елі] Лівчі. З чотою був сотенний почот. Станицю в одну мить оточено і по ній відразу почався сильний кулеметний та крісовий вогонь. Ворог спочатку відстрілювався, однак наш вогонь заглушив їхній. В тому часі підложено міну, яка однак не вибухла. К[оманди]р піонерів "Циган" підклав другу міну, яка вибухла. Після цього вибуху ворог більше не відстрілювався. Стрих станиці обрито бензиною і підпалено. Крім станиці згоріло 5-6 господарств польських цивілів. 0 год. 3-й акцію закінчено. В часі акції поранило нам 2-х стрільців. Ворог мав 15 міліціонерів вбитими та 4-х цивілів. Здобуто 1 скоростріл Р.К.М., 1 кріс та амуніцію. Відзначився в бою к[оманди]р "Шугай", стр[ілець] "Коваль", стр[ільці] "Лук", "Гопак", "Дунай", "Лис" та к[оманди]р піонерів "Циган".

III чота підійшла під с[ело] Пугачі. Підсуваючихся стрільців зауважила ворожа стійка та заалармувала міліцію. Міліціонери почали стріляти і по них посіяно скорострільним вогнем. Після короткої перестрілки, піонери підсунулися під станицю та підклали під неї міну. Міна знищила частину будинку. Станицю підпалено з усіх сторін та на умовлений знак чота відступила. Власних втрат не було жодних. Ворог мав 3-х убитими та одного раненого. Після акції чота відійшла на дорогу між с[елом] Жуковом та Плазовом на засідку. Цілий день пересиділи стрільці на засідці. Дорогою ніхто не переїжджав. Вечором чота відійшла до с[ела] Горайця на вечерю.

IV чота к[омандира] "Бича" в силі 52-х чоловік підійшла під с[ело] Горинець, щоб зліквідувати станицю польської міліції. Перед станицею чота розвинулася на рої та забезпечила себе заставами. Під станицю підложено міну, яка вибухла і спричинила серед ворога велику паніку. Будинок почав горіти. Щоб посилити вогонь, стрільці обляли станицю бензиною. Міліція почала відстрілюватися, однак наші скоростріли примусили їх замовкнути. Міліціонери починають вискакувати вікнами та втікають. Кілька серій зі скорострілів і ляхи падають трупами. 0 год. 2-й акцію закінчено. Власних втрат не було жодних. Втрати ворога: 20 міліціонерів вбитих та 4-х ранених. Здобуто один скоростріл СМБ, 1 кріс, 1 фінку, 1 пістолу, 3 гранати, одяг та взуття.

29 березня 1945 р.

Надворі гарна погода. Світить весняне сонце. I чота приходить з с[ела] Брусна-Нового, де нічю забрали 12 шт[ук] худоби та 13 шт[ук] коней. Коротко зупиняється в лісі під Молодівцями. Приведену худобу передає інтендантові відділу та з наказу к[оманди]ра "Біса" відходить до лісу під присілок Дагани.

II чота відійшла під с[ело] Лівчу на засідку, бо як донесла розвідка, ляхи почали грабувати наше населення. Два рої залишилися в лісі, а один підійшов близько села. Засідка не вдалася, бо поляки запримітили наших стрільців [і] втекли зі села, запаливши кілька хат.

III чота на засідці при дорозі між Жуковом та Плазовом. При відділі створено нову чоту, т. зв. чота піонерів. Командиром цієї чоти призначено др[уга] "Цигана".

30 березня 1945 р.

Перший погідний весняний день. Чоти відділу квартирують віддільно. I чота в лісі під Даганами. На ніч стрільці перебувають в селі. II чота під присілком Горайця Сиглю. III чота в лісі під с[елом] Гутою-Старою. Відділ піонерів заквартирував на присілку Гори. Днем перебувають стрільці в лісі та переходять стрілецький вишкіл.

31 березня 1945 р.

Чоти на попередніх місцях постю. Нічого нового не зайшло.

1 квітня 1945 р.

Пам'ятний день в історії нашого відділу. Перша річниця створення нашого відділу. Перед стрілецтвом відчитано денний наказ к[оманди]ра відділу "Біса". В наказі вказано стрільцям, яке тяжке, але почесне завдання взяли вони на себе. Наші вороги стоять над берегом пропасти. Вже близько до дня великого народного зриву. В нашій крові народжується щаслива доля українського народу. Треба продовжувати боротьбу з ворогами українського народу до повного його визволення та здобуття Української Самостійної Соборної Держави.

Відчитаний наказ стрілецьтво прийняло з великим піднесенням та повагою. По приказі на кватирах відбулося скромне вояцьке прийняття.

2 квітня 1945 р.

Чоти на старих місцях постю. Нічого істотного не зайшло.

3 квітня 1945 р.

На доручення к[оманди]ра "Біса" всі чоти, за виїмком чоти к[оманди]ра "Бича", яка відійшла на схід, зійшлися на місце старого нашого постю в ліс під присілок Зломи. До нас долучив к[омандир] відділів "Гаргай" зі своїм почотом. Над вечір к[оманди]р "Гаргай" відчитав перед стрілецтвом наказ про номінацію вояцтва нашого відділу. Номіновано 7 вояків на старших вістунів, 26 вояків на вістунів та 34 вояків на старших стрільців. Після цього відпущено додому стрільців, які зголосилися, що є хворі. Між хворими зголосився стр[ілець] "Пара", який в м[ісяці] березні дезертирував з нашого відділу та дня 2.IV 45 знову до нас долучив. За дезерцію покарано стр[ілець] "Пару" 150 буками. Присуд видали самі стрільці. Крім цього, стр[ілець] "Пару" призначено до відділу піонерів для ношення міни.

В часі нашого відходу до села почав падати сильний дощ. Надворі стало дуже темно. Стрільці держалися один за одного і так йшли. Заквартирували на Зломах в хатах та стодолах.

4 квітня 1945 р.

Рання зоря о год. 3.30. По сніданню відходимо на місце попереднього постою. Від нас відходить сотенний політвиховник д[руг] "Волош". Тимчасовим політвих[овником] відділу призначено д[руга] "Орлика".

В лісі дуже приємно та тепло. К[оманди]р відділів "Гаргай" зі своїм почотом від нас відійшов. Над вечір приходимо до села. Закватировуємо на старих місцях.

5 квітня 1945 р.

Рання зоря о год. 3.30. Надворі холодно. Паде дощ. К[оманди]р відділу "Біс" дозволяє залишитися в селі. Стрілецьтво направляє взуття та одяг. Після обіду заряджено військові вправи. Над вечір збірка цілого відділу. К[оманди]р "Біс" перевіряє стан знання вояцтва по чотам. З доручення к[оманди]ра відділу польовий суд засудив стр[ільця] "Тихого" на кару 50 буків за умисне прострелення грубого пальця в правій руці. Присуд негайно виконано.

6 квітня 1945 р.

Рання зоря о год. 3.30. По сніданню відділ відходить до лісу під Зломи. Нічого істотного не сталося. Вечором відходимо на Молодівці.

7 квітня 1945 р.

Постій на Молодівцях. Надворі холодно. Паде дощ. Вечором приходить до нас к[оманди]р відділів "Гаргай" зі своїм почотом. Крім цього нічого не зайшло.

8 квітня 1945 р.

Рання зоря о год. 3-й. По сніданню залишаємося в селі. Радимо населенню порозбирати всі плоти та повиносити з будинків солому, щоб на випадок якоїсь акції зі сторони ляхів чи більшовиків, тяжче було запалити село. Після обіду д[руг] "Волош" відбув з населенням збори, на яких дав мешканцям села відповідні вказівки, як належить поводити на випадок якогось польського виступу. За всяку ціну не виїжджати зі своїх хат на т. зв. Україну; підготувати собі в лісі відповідні криївки, в яких треба скривати своє майно, в першій мірі харчі та одяг. Все українське населення в сучасний момент повинно включитися в боротьбу з ворогами України. Слова д[руга] "Волоша" вислухало населення Молодівців дуже уважно та з великим вдовolenням і підйомом духа розійшлося по домах.

9 квітня 1945 р.

Рання зоря о год. 2.30. По сніданню відходимо в сторону с[ела] Лівчі. З нами курінний командир з почотом. Закватировуємо в землянках під Лівчею, які осінню 1944 р. збудували більшовики. Надворі досить холодно, однак приємно. Около год. 16-ї курінний почот із сотенним розпочинають гру в "кічку". В грі перемагає

курінний почот. В грі вибивається к[оманди]р "Гаргай", бунчужний "Степовий", к[оманди]р "Біс" та політвих[овник] "Орлик". Найбільше сміху серед стрілецтва, яке приглядається грі, викликала гра відділового зброяра д[руга] "Мака" та курінного політвих[овника] д[руга] "Деркача".

Над вечір почулися стріли в стороні м[іста] Нароля. В тому напрямі вислано I чоту. За деякий час чота повернулася і донесла, що ці стріли це бій між більшовиками та поляками в околицях с[ела] Андріївки.

З наказу к[оманди]ра "Біса" II чоту к[оманди]ра "Горчака" перебирає д[руг] "Сурма". Друга "Горчака" призначено к[оманди]ром роя в III чоті. Вечором приходимо на Молодівці.

10 квітня 1945 р.

Рання зоря як попереднього дня. Відходимо до лісу під Молодівці. До нас долучає відділ пропагандистів та к[оманди]р "Зоряний" зі своєю боївкою. З самого ранку вояцтво окопалося і перебувало до вечора в гострому поготівлі на становищах. На дорозі між Брусном а Лівчею наша стійка приловила одного ляха, який до нічого не хотів признатися. Після довгих допитів, його страчено.

День пройшов спокійно. Над вечір прийшли до села.

11 квітня 1945 р.

Рання зоря о год. 2.30. По сніданню відходимо до лісу. Командир "Залізник" та к[оманди]р "Біс" підшуковують відповідне місце під табор. Занимаємо відповідню гору та копаємо становища. Зміцнено стійки та застави, бо згідно донесення розвідки, більшовики в околиці провадять облави. Біля год. 17-ї на нашу стійку з південної сторони табору підійшла група більшовиків в числі 50 чоловік. Стійка завважила ворога, відкрила по ньому вогонь та повідомила табор. Більшовиків підпущено на близьку віддаль і відкрито по них сильний скорострільний і крісовий вогонь. Серед ворога постала велика паніка, він почав втікати, кидаючи 1 скоростріл. На відголос стрілів та ракет, від сторони Брусна-Нового і Старого прийшла ворогові поміч в силі около 200 чоловік (спецвідділ НКВД). Щоб не допустити до окруження, к[оманди]р дав наказ залишити становища та вицофатися в сторону південного сходу. В тому місці ворожий перстень ще не був замкнутий. В часі відступу підвідділ найшов на ворожу заставу, яка була в східньому напрямі. Вогонь наших скорострілів примусив ворога замовкнути. Змінивши напрям на захід, підвідділ відв'язався від ворога. В часі бою згинули стр[ілець] "Заяць" та чотовий санітар вістун "Сан", який давав поміч тяжко раненому "Заяцеві". Ранено к[оманди]ра роя вістун "Горчака". Убитих похоронено на цвинтарі в с[елі] Брусні-Новім. Втрати ворога - 10 вбитих та 4 ранених. Здобуто 1 скоростріл (Діхтярова), два кружки та 94 шт[ук] амуніції.

Після нашого відступу більшовики ще довгий час обстрілювали наші становища та освітлювали поле бою ракетами. Ми відійшли в напрямі Нового Села.

12 квітня 1945 р.

Постій в лісі під Новим Селом. День проминув спокійно. Була гарна погода. Ми відпочивали після цілонічного маршу. На вечерю і нічліг пішли ми до села.

13 квітня 1945 р.

Постій в лісі під Новим Селом. З наказу к[оманди]ра "Залізняка" сотенним командиром нашого підвідділу стає дотеперішній к[оманди]р розвідки д[руг] "Бень". К[оманди]р "Біс" залишається його заступником. Командиром розвідки підвідділу призначено д[руга] "Зенка". Після цього к[оманди]р "Залізняка", бунчужний "Степовий" та боївка відходять від нас. Ми переходимо на присілок с[ела] Синявки Сухоліс. Під час маршу паде зливний дощ.

14 квітня 1945 р.

Постій в лісі під Сухолісом. Холодно. Стрільці відпочивають. Відшукуємо місцевий куц та організуємо харчі. Вечором ідемо спати до села. В селі не має ні одного сліду життя. Все населення (виключно українське) виїхало за кордон, т. зн. в східні частини Галичини. Закватеруємо в порожніх хатах та приготуємо вечерю. Прикро дивитися на руїну українського села, якого населення під ляським терором мусило виїхати. Від куца довідуємося, що крім Синявки виїхали і інші села, а саме Башня-Горішня, Борова Гора, Коровиця-Голодівська, Сама і Лісова та другі села і присілки. Багато людей жде ще на стації в Башні-Долішній. Люди ці живуть в шатрах біля стації, ждучи вагонів.

Місце нашого постю і околицю називаємо "Полігон ч. 2".

15 квітня 1945 р.

Рання зоря о год. 2.30. По сніданню відходимо до лісу. Було хмарно та холодно. Після полудня зловлено дві польки, які правдоподібно були вислані в розвідку. Їх страчено. Куц повідомляє нас, що населення, яке перебуває на стації в Башні-Д[олішній], дуже радо допомагає куцеві, даючи йому хліб, м'ясо і інші харчові продукти.

16 квітня 1945 р.

Рання зоря о год. 2.30. Година 3.00 - підвідділ відходить на інший присілок Синявки Гринявські. На цьому присілу, так як на Сухолісі, не має ні живої душі. Всі виїхали. Закватировуємо в хатах і до лісу не йдемо. Разом з нами місцевий куц. День був холодний. Нічого цікавого не трапилось.

17 квітня 1945 р.

Постій в лісі під Гринявськими.

18 квітня 1945 р.

Постій на Каплишах біля Синявки. День проминув спокійно. Квартируємо в порожніх хатах. Стрілецьтво поправляє взуття та одяг.

Вибрана з підвідділу одна чота відходить під с[ело] Коровицю на засідку, щоб зліквідувати польську поліцію. Засідка не вдалася.

19 квітня 1945 р.

Постій на Каплишах. Цілий день падає дощ. Холодно. Над вечір чота відходить до Коровиці для вимінування приміщення польської міліції. Стан чоти 53 осіб. Стан міліції виносив 25 чоловік. В часі акції було присутніх на станиці тільки 5-х міліціантів, решта спала в селі між цивільним населенням. Станицю окружено з усіх сторін, піонери підклали міну, яка знищила частину будинку та решту будинку запалили. Згинуло 5 польських міліціонерів. З наших був один легко ранений. По скінченні акції чота відійшла на місце постю. Відзначився піонер "Дуб", який серед ворожих стрілів підніс під будинок міну.

20 квітня 1945 р.

Рання зоря о год. 3-й. По сніданню відходимо до лісу під Каплишами. Було холодно. Вечором того дня підвідділ перейшов на присілок Сухоліс. Після приходу на місце постю один рій піонерів та один рій стрільців відійшли до с[ела] Вілька-Горинецька, щоб знищити станицю польської міліції. Міліціантів на станиці не було. Станицю спалено. Після цього згадані рої повернули на місце постю.

21 квітня 1945 р.

Постій в лісі під Сухолісом. Для забезпечення табору вислано в різних напрямках стежі. Одна стежа приловила на шосі Горинець – Любачів одного пол[ьського] міліціанта, який їхав до Любачева. Після допитів його страчено. Над вечір відбуто політзаняття.

22 квітня 1945 р.

Постій в лісі під Новим Селом. Було холодно і падав дощ. Під час перемаршу з Сухоліса під Нове Село ми зустріли підвідділ к[оманди]ра "Куліша"³¹. Підвідділ цей мав в пляні закватувати на присілку Гримаки. Стрінувшись з нами, к[оманди]р "Куліш" змінив плян і пішов разом з нашим підвідділом. На дорозі між с[елами] Хотилюбом та Тимці наша розвідка завважила кілька підвод, які їхали в нашу сторону. Вислано одну чоту, щоб перевірила, хто їде на цих підводах. Решта стрільців зайняла становища. Виявилось, що цими підводами їхали наші люди з с[ела] Хотилюба на стацію в Башні-Д[олішній]. В розмові з ними

---

³¹ "Куліш" – Григорій Шклянка – командир рейдово-пропагандивної сотні з куреня "Галайди". Тяжко ранений 5 травня 1945 р. в бою з НКВД під Сурмачівкою, по двох днях помер. Похоронений в братській могилі в Новому Люблинці.

ми довідалися, що вночі хтось запалив одну частину села, в якій мешкали поляки. Українці думали, що це поляки переводять акцію, спакували на вози все, що далось [і] втікали на стацію, щоб виїхати на Україну. Ми заспокоїли населення, задержали підводи в лісі, а перед вечором д[руг] політвих[овник] "Деркач" пішов до них та провів з ними мітинг. Після мітингу населення повернулося на свої господарства. Підвідділ к[оманди]ра "Куліша" відійшов на Гримаки, а ми відійшли до Нового Села на вечерю.

23 квітня 1945 р.

Рання зоря о год. 3.30. Відходимо на Гримаки та заквартируємо в хатах. Наші стійки придержують багато цивільних людей, головню жінок, які переходять зі стації в Башні-Д[олішній] до с[іл] Хотилюба та Тимців. Особи ці уміщено в одному будинку. Над вечір пішов до них к[оманди]р "Балай" та відбув з ними мітинг. В своїх словах к[оманди]р остеріг населення, щоб не виїжджало зі своїх сіл, бо виїзд це знищення народу. Переселення українців – це робота більшовиків та їх прислужників поляків. Українське населення повинно за всяку ціну залишитися на місцях і на ворожу провокацію відповідати збройною самообороною. Словами "Ні кроку з рідної землі" к[оманди]р закінчив мітинг. Населення розійшлося до своїх хат піднесене на дусі з сильною постановою не виїжджати нікуди зі своєї землі.

Наша розвідка донесла, що через Нове Село переїжджала група озброєних людей, яка від'їхала в сторону Горайця. Пізніше виявилось, що це була частина польської міліції і штурмівки з Любачева, яка пішла в ліс, втікаючи перед більшовиками. Втікаючи поляки нікого не зачіпали.

24 квітня 1945 р.

Постій на Гримаках. Зі стації масово повертається до своїх сіл українське населення. Було холодно. Падав дощ. Над вечір к[оманди]р "Балай" призначив к[оманди]ром III чоти д[руга] "Дуба" на місце к[оманди]ра "Лютого" (рана). Д[руг] "Лютий" відійшов на к[оманди]ра роя.

25 квітня 1945 р.

Постій на Молодівцях. Долучає чота к[оманди]ра "Бича", якого було вислано 1.IV 45 на схід, щоб привезти торпеди. День був гарний, погідний.

26 квітня 1945 р.

Постій на Молодівцях. Прийшов до нас к[оманди]р "Залізник". По чотам проведено політзаняття. Нічого істотного не сталося.

27 квітня 1945 р.

Постій на Молодівцях. Відійшов к[оманди]р "Залізник", [...], к[оманди]р "Летун". Полевий суд засудив на кару [...] дезертира "Блискавицю". Присуд виконано [...] 19-й. День був теплий і погідний. [Стрільці] направляють одяг та взуття.

28 квітня 1945 р.

Постій в лісі під Молодівцями. Відійшла чота к[оманди]ра "Бича", яка має увійти в склад III підвідділу, який організується. Переведено вишкіл чотових та ройових командирів.

29 квітня 1945 р.

Постій в лісі під Молодівцями. Було холодно і падав дощ. Зорганізовано IV чоту. Командиром цієї чоти призначено д[руга] "Ореста". Перед вечором I чота відійшла на схід по торпеди, III чота відійшла до I підвідділу з торпедами, чота II відійшла до с[ела] Брусно-Старого.

30 квітня 1945 р.

Чоти II і IV квартирують в с[елі] Брусно-Старе. Чота I, після цілонічного маршу [...] на Нетребі. Чота III на заході. День був теплий і погідний. Нічого особливого не трапилось.

1 травня 1945 р.³²

II і IV чота підвідділу квартирують на Зломах, чота I на Нетребі. Стрільці відпочивають після цілонічного маршу. Чота III в дорозі до 3-го підвідділу. Нічого істотного не зайшло.

2 травня 1945 р.

Долучує I чота, яка конвоювала стрільна. Всі чоти, крім III-ої, о год. 3-й відходять під Молодівці. Після полудня к[оманди]р підвідділу переводить вишкіл к[оманди]рів чот та роїв. Над вечором вишкіл стримавсь. Вечір і ніч на Гораях.

3 травня 1945 р.

Постій на Гораях. Холодно. Цілий день паде дощ. Нічого істотного не трапилось.

4 травня 1945 р.

Постій в лісі під Даганами. Холодно. Після полудня паде дощ. Переведено політзаняття. День проминув спокійно.

5 травня 1945 р.

Постій в лісі під Молодівцями. Долучила чота III. Прийшли святочні подарки для відділу. Було всего около 17 фір. В багатьох пакунках були щирі святочні побажання. Дарунки зложено спочатку в одно місце. Була велика радість з причини великої жертвенності нашого населення. Ці пакунки є найкращий доказ, як ставиться наше населення до нашої боротьби.

---

³² З цієї дати починається новий зшиток хроніки відділу "Месники-II". Становить його 50 сторінок записів у шкільному зошиті в лінію, які вело кілька осіб, між іншими сотенний політвиховник ст. стр. "Богурад". На титульній сторінці є зроблений сотенним політвиховником "Орликом" запис: "Відділ "Месників". Підвідділ 2-ий. Хроніка. Хроніка від 1.VI-31.VIII.1945 р.". На другій сторінці є текст: "Примітка: Хроніку 2-го підвідділу "Месників" від дня зорганізування до дня 30 квітня 1945 р. замагазиновано. "Орлик".

Деяку кількість харчових подарунків розподілено між стрілецтвом, решту замагазиновано. Кожний стрілець одержав 2-3 "паски", м'ясо, ковбасу, яйця, тютюн, горілку, пару білля, хустинки до носа, онучки. Над вечір рушаємо з цим всім на Молодівці. Заходимо на попередні квартири і заночовуємо.

6 травня 1945 р.

Великдень. Рання зоря о год. 4-ій. Настрій вояцтва святочний, поважний. Надворі погідно, але досить холодно. Біля год. 6-ої завважено, що якийсь відділ узброєних людей підходить до села. Вислано розвідку, яка донесла, що це відділ к[оманди]ра "Куліша", з яким ми вже раз були стрічалися в дні 22.IV 45 р. Стрільці цього відділу перетомлені, обмоклі. Вітаємо їх як наших гостей та ділимося з ними нашими дарунками. Біля год. 8:30 заряджено збірку сотні. Чотири приходять на місце збірки і уставляються в чотирикутник. В середині к[оманди]р відділу. Він вітає вояцтво словами "Христос Воскрес - воскресне й Україна". Опісля в коротких, ядерних словах складає стрільцям святочні побажання і відчитує святочний наказ Краєвого Проводу ОУН і Представництва УГВР. Стрільцький хор співає пісню "Христос Воскрес". К[оманди]р відділу ділиться свяченим яйцем з к[оманди]рами чот та стрільцями. Хор співає кілька пісень. Політвих[овник] друг "Деркач" від себе передає стрільцям побажання. Піснею "Не пора" закінчено свята і чоти розійшлися по квартирах на снідання. Після обіду відділ к[оманди]ра "Куліша" відходить від нас. Наш відділ відходить до с[ела] Лівчі. Входимо в село. Населення вітає нас радісно зі сльозами в очах. На площі зібралося около 200 осіб. До зібраних промовив д[руг] "Деркач" та друг "Камінь". Промови ці вислухало населення села з великою увагою. Стрільцький хор відспівав кілька пісень. Після закінчення мітингу відділ відійшов на місце свого постю. Перший день свят пройшов радісно, спокійно.

7 травня 1945 р.

Постій на Молодівцях. Рання зоря о год. 4-ій. Надворі холодно. Паде дощ. Залишаємося в селі. До нас прийшов к[оманди]р "Залізник" з боївкою та к[оманди]р СБ "Ялівець" зі своєю боївкою. День пройшов спокійно.

8 травня 1945 р.

Постій на Молодівцях. Холодно. Відійшов к[оманди]р "Залізник" та політвих[овник] "Деркач". День пройшов спокійно. Свято скінчилося. Вечором відходимо на Гораї.

9 травня 1945 р.

Постій на Гораях. Дізнаємося про капітуляцію Німеччини перед аліянтами та більшовиками. День гарний, погідний. Вечором чоти відходять, кожна окремо. Сотенний почот залишається на Гораях.

10 травня 1945 р.³³

[Нема запису.]

11 травня 1945 р.

Постій на Гораях. З радія довідуємося про докладніші відомості капітуляції Німеччини перед аліянтами і більшовиками. День гарний і погідний, а перед вечором впав уливний дощ. Поза тим з відомостей більше нічого надзвичайного.

12 травня 1945 р.

Постій на Гораях. День був погідний і перейшов без змін. Друзі порядкували коло себе і опалювалися на сонці. Вечором вони співали партизанські пісні, а відтак по вечері поклалися до снання.

13 травня 1945 р.

Сотенний почот перейшов на Брусно-Старе. День був дуже гарний і погідний. Друзі повстанці співали різні партизанські пісні. Провідна Неділя перейшла дуже спокійно.

14 травня 1945 р.

Від 9 травня зівстав другий підвідділ розпущений по чотам для роблення криївок. Сьогодні, то є 14.V.45, почот сотенний перейшов на контролю (оглядини криївок 4-ої чоти і піонерів). Оглядини тривали від 8 год. рано до 2-ої пополудні. Відтак прийшлисьмо до присілка Загора. О год. 8-мії відійшлисьмо знову на старий постій Брусно-Старе.

15 травня 1945 р.

Сотенний почот стояв на Брусні-Старім. День був гарний і погідний. Під час постою не було жодних змін. Підвідділ по чотам залишався дальше на своїх місцях.

16 травня 1945 р.

Сотенний почот задержався ще на Брусні-Старім і виготовив звіти за час від 1.V.45 до 15.V.45 р. День був гарний і погідний. Під час постою не було жодних змін.

17 травня 1945 р.

Постій цілого підвідділу в лісі Гораєцькім. Розвідка донесла, що большевики почали облави на польських теренах північно-західних в околицях Милкова і пішли в сторону Борівця. День був упальний. В лісі заінстальовано радіо.

18 травня 1945 р.

Постій в лісі Гораєцькім. До полудня спека, а відтак уливний дощ. День перейшов спокійно. Вечором відійшлисьмо на Сиглу на вечерю і нічний спочинок. Ніч перейшла спокійно.

19 травня 1945 р.

Постій в лісі Гораєцькім. З авдиції не можна було користати, тому що радіо розмонтоване. День перейшов спокійно. В I чоти політвиховні заняття.

---

³³ Записи від 10, 11 і 12 травня зроблено іншим почерком.

20 травня 1945 р.

Підвідділ вночі перейшов з Горасецького лісу під Молодівці і тут розташувався на пості. День був погідний і перейшов без змін. Вечором перейшов на Молодівці на вечерю і спочинок. В III чоти політзаняття.

21 травня 1945 р.

О год. 2:30 вночі підвідділ знову перейшов до лісу під Молодівці на постій. Ком[анди]р розвідки розіслав розвідку у всі сторони району, щоби розвідатись про більшовицьку акцію, яка зараз відбувається на північно-західних теренах польських. Того дня заінстальовано радіо. Чоти при виховних заняттях.

22 травня 1945 р.

Підвідділ закватерував на Гораях. Чоти приміщено по окремих хатах. Розвідка донесла нам, що в Корнях того дня і поблизьких селах відбувається большевицька акція, в наслідок якої впало 8 чоловік, а 15 зловлено.

Біля нас в тому лісі задержався на тимчасовім пості відділ "Куліша". День пройшов спокійно, за винятком непорозуміння, яке спричинив відділ "Куліша", підходячи до села, забуваючи про військові і конспіративні приписи. Нічого не случилось, хоча могло закінчитися дуже трагічно і з поважними втратами відділу "Куліша". День був дощевий.

23 травня 1945 р.

Підвідділ квартирував на Гораях. В тім селі стояв також відділ "Вороного"³⁴. День був похмурний і дощовий. Розвідка донесла, що в районі Угнівським большевики проводять акцію. О год. 7-ій підвідділ зібрався в лісі і відсвяткував Свято Героїв, день 23 травня, смерть св. п. Євгена Коновальця. Програма свята була досить скромна з огляду на виїмковий стан, але проте стрілецтво піднесене на душі дізнало святочного вражіння. Хор відспівав чотири пісні: "Як ви вмирили", "Ви жертвою в бою", "Вже час, вже час, народе встань" і "Не пора, не пора москалеві й ляхові служити". Ком[анди]р короткий зміст свята з доручення КП, а виховник "Камінь" виголосив палку промову. Пам'ять героїв вшановано двохвилинною мовчанкою і відтак підвідділ відійшов на свої квартири.

24 червня [треба: травня] 1945 р.

Вночі підвідділ перейшов у ліс під Молодівці. День був погідний до полудня. Командир дав наказ чотовим харчовим піти до села Молодівці і приготувати обід. На обід пішли ми на Молодівці, [а] тому що пообіді почав падати дощ, підвідділ залишився до вечора на Молодівцях. Того ж дня переловлено дезертира стрільця "Тира", з якого списано персоналію та переслухано і списано протокол. На квартирах підвідділ залишився на ніч.

---

³⁴ Див. примітку 29 під датою 19 березня 1945 р.

25 травня 1945 р.

Постій на Молодівцях у лісі. День погідний. Розвідка донесла, що до села Корків приїхало дев'ять більшовиків, які продавали сіль і нафту. Вечором відійшли ми на Молодівці, ту повечеряли і через ніч відпочивали.

26 травня 1945 р.

Через день були у лісі під Молодівцями. Розвідка донесла, що на Пугачі приїхала польська міліція і хотіла урухомити станицю. На вечерю відійшли ми на Молодівці. День був гарний і перейшов спокійно.

27 травня 1945 р.

Постій далше під Молодівцями у лісі. Розвідка донесла, що до села Корнів приїхало три авта більшовиків, які перевели акцію на згадане село і убили трьох мужчин, а десять мужчин арештували. У нас день пройшов спокійно, вечором відійшли ми на Молодівці, тут з'їли вечерю і переночували.

28 травня 1945 р.

У лісі під Молодівцями постій. День погідний і перейшов спокійно. О годині 5-тій ком[андир] зробив відправу з командирами чот. На відправі наказав приготувати стрілецьтво до перемаршу, тому що із стрілецьтвом потрібно перевести військовий перевишкіл, а терен нашого постійного таборування не відповідає для вишколу, тому командир рішив змінити місце постю.

29 травня 1945 р.

Вночі перемашерували ми до лісу Гораецького. Ніч була дуже гарна, стрілецьтво дуже добре машерувало, маршом стрілецьтво не було дуже втомлене. Через день пересиділи спокійно у лісі. День був погідний. Стрілецьтво, положившись до сонця, вдоволено відпочивало.

30 травня 1945 р.

На постю у лісі під Горайцем розпочали ладити буди та вибрали становища. День був погідний і спокійний. У терені навколо нас також був повний спокій. У лісі зладжено кухню, з якої одержуємо смачний харч.

31 травня 1945 р.

Постій далі у лісі під Горайцем. Розпочато стрілецький вишкіл (вправи з крісами). Старих піонерів приділено до чот, а до піонерів покликано свіжих стрільців з чот. День був похмурний, та спокійний. Харчі одержували зі своєї кухні.

1 червня 1945 р.

Постій в Гораецькім лісі. Вправи з крісами.

2 червня 1945 р.

Постій в Гораецькім лісі. День погідний. Заняття – військові вправи. До підвідділу долучив ком[андир] "Гаргай".

3 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День погідний і спокійний. До обіду військовий вишкіл з почотами чотовими і сотенним почотом, по обіді - із стрілецтвом.

4 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День похмурний. До обіду стрілецьтво поправляло буди і становища, а по обіді - бойові вправи. Розвідка донесла, що до Любачева приїхали більшовики.

5 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День погідний. До обіду бойові вправи з ком[андирами] чот і роїв, а по обіді із стрілецтвом. Розвідка донесла, що до Люблинця приїхали більшовики і перевели акцію на село. Зловили багато мужчин, яких по проверці документів звільнили (пустили).

6 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День похмурний. Через цілий день військові вправи.

7 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. Через день військові вправи. Розвідка доносить, що [...] виїхало 15 танкеток і заїхали до Любачева. Крім того приїхало багато автами і прийшло пішки війська.

8 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. До години 17-тої бойові вправи. Від години 17-19-тої спорт [в] кошиківку. В терені спокій.

9 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День погідний, в терені спокійно. Через день бойові вправи, над вечором спорт.

10 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День погідний, до обіду військові вправи, по обіді спорт. Розвідка донесла, що большевики з Любачева виїхали.

11 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День похмурний. Бойові вправи і спорт. Вечором розвідчик сотенний разом з двома стрільцями відійшов на полудневий схід для перетранспортування амуніції. День перейшов спокійно.

12 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. Заняття: бойові вправи (кидання гранат [...] на противника і на танки). Над вечором спорт.

13 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День погідний і спокійний. Заняття: бойові вправи.

14 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День погідний і спокійний. Заняття: бойові вправи. Відряджено два рої для оборони населення в силі двадцять п'ять людей.

15 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День погідний і спокійний. Заняття: військові вправи і спорт.

16 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День погідний. Вправи із ком[андирами] роїв і чот. Устійнено бойові псевда для сотні і чот. Сотня "Щигли", перша чота "Полтавці", друга чота "Буковинці", третя чота "Закарпатці", четверта чота "Яворівці".

17 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День спокійний. Військових занять не перепроваджено. Політвиховні заняття - дві години. День перейшов спокійно. Вечором ком[андир] "Гаргай", по великій праці, яку вложив для нашого вишколу військового і бойового, відходить від нас.

Дня 17.IV 1945 о год. 4-тій долучили до підвідділу політвиховники, які вернули з політвиховного курсу.

18 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День погідний. Рано о год. 4-тій руханка, пізніше сніданок, по сніданку військові вправи. Від год. 17-ої дві години політвиховні заняття. День пройшов спокійно.

19 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День похмурний і спокійний. Через день військові вправи і політвиховні заняття.

20 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День погідний та спокійний. Через день військові вправи і політвиховні заняття. Розвідка доносить, що в терені також спокійно.

21 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. Через день військові вправи. Кравців і шевців вислано до села, щоб шили [...] і направляли зіпсуте взуття. Рівнож вислано мулярів, щоб закінчили дім на [...]. Переведено дві години політ-виховних занять.

22 червня 1945 р.

Постій в Гораєцькім лісі. День погідний і спокійний. Бунчужний "Умань" заповідає виварювання білля і одягу по чотам. Стрільці виварюють білля і пересушують на сонці. Зближається день "Свята Героїв". Для відсвяткування свята організуєм хор, підбираючи по кілька співаків з кожної чоти. Проведено дві години політвиховних занять.

23 червня 1945 р.

Постій в Гораецькім лісі. День погідний і спокійний. До обіду військові вправи. Хор проводить пробу з піснями. Санітари допильнують прання убрання і білля.

По обіді військо від вправ звільнене: вони голяться, миються та перебираються, роблять порядки в таборі, підготовляються вповні до зелених свят. Вколо своїх буд позамітано і нанесено свіжої зелені та шувару. Хлопці сходяться на площину, де відбуваються щоденно збірки і тут співають пісні.

24 червня 1945 р.

Постій в Гораецькім лісі. Двадцять четвертого червня – це перший день зелених свят. Зрана харчові чотові на приказ бунчужного “Уманя” голосяться до сотенного почоту по харчі. Одержують багато булки, тістечок, яєць, масла, молока та горілки.

В добрім настрою та з великим апетитом починають сніданок. По сніданку кожний для себе підшукує якоїсь розривки – одні ідуть з другими на змаг в точенню колоди, другі грають [...], іще інші зібрались разом, один з них грає на гітарі, а решта за ним підтягають пісеньки.

О годині другій службовий старшина повідомляє, щоб іти по обід. По обіді вояцтво дальше продовжує свої забави. Хор підготовляється до виступу на Свято Героїв. В терені спокійно. День пройшов радісно, через день була гарна погода. О годині дев’ятій вечірня зоря, вояцтво положилось відпочивати, щоб слідуячого дня бути знову свіжим і готовим на кожний заклик.

25 червня 1945 р.

Постій в Гораецькім лісі. О годині 5-тій руханка з кадрю, відтак з рештою вояцтва. О годині 9-тій сніданок, по сніданку вільне. Хлопці уладжують собі різні забави. Хор робить пробу пісень і панахиди. Над вечором к[оманди]р “Балай” бере з собою 12 стрільців ройового “Мирона” і відходить до Горайця на цвинтар. Тут обставляє цвинтар стійкою. О годині 10-ій на цвинтар приходить відділ і священник з Жукова. Запаленням ватри і на приказ струнко розпочинає священник панахиду. По панахиді виголосив священник промову, в якій закликає вояцтво до молитви і боротьби (Бога моли і кріса з рук не опускай). В кількох словах згадує політ-виховник “Богуряд” впавших героїв Української Національної Революції. Хор відспівує кілька пісень і закінчує свято піснею “Не пора”. Похідною колоною відходимо до свого табору, щоб спокійно відпочивати.

26 червня 1945 р.

Постій в Гораецькім лісі. Рано приїздить розвідка від ком[андира] “Біса” і в подарку для нас привозять дві свині і 5000 тисяч штук [...]. До обіду переведено бойові вправи з кадрю і стрільцями. Тому що ми знаходимся в час, коли більшовики мають передишку і кожної хвилі сподіваємося облави, ком[андир] “Балай” заряджує провірку криївки.

По обіді переведено збірку цілого підрозділу. На збірці упорядковано уніформи і чоти відмашерували кожна на своє призначене місце. Почот також зістав розчленований і приділений до чот.

27 червня 1945 р.

Чота "Полтавці" відмашерувала до Хотилюба. Тут ком[андир] "Гонта" приказав розійтись по своїх криївках і перевірити, в якому стані криївки. Котрі тре[ба] поправити, то сейчас на місці поправити.

Чота "Буковинці" закватуриувала у лісі коло Медвежі. О год. 4-тій з наказу чотового "Сурми" рої розійшлися по своїх криївках, щоб ствердити їх стан і якщо потрібно, то поправити.

Чота "Закарпатці" залишилась на постю в Гораецькім лісі. Чотовий "Дуб" приказав ройовим перейти по своїх криївках і поправити, якщо буде потрібно.

Чота "Яворівці" – постій на Солтисах. О год. 4-тій рання зоря, відтак сніданок, по сніданку відходять рої до своїх криївок. Того дня вечором "Полтавці" роблять збірку і відходять до села Колосівське на вечерю; "Буковинці" вечеряють і ночують у селі Монастир; "Закарпатці" переводять збірку в Гораецькім лісі і відходять на вечерю до села Лівчі; "Яворівці" відходять на вечерю на присілок Солтиси.

28 червня 1945 р.

В тому дні нічого цікавого не заіснувало. Чоти поправляли свої криївки. День погідний і спокійний.

29 червня 1945 р.

"Полтавці" переводять збірку на Колосівську. Перший і другий рій поправив замаскування. "Буковинці": перший і другий рій поправив маскування; ціла чота відійшла до села на вечерю.

"Закарпатці": другий і третій рій поправив маскування. Політвиховник "Бунчук" провів дві години політвиховних годин занять. Постій в лісі під Молодівцями.

"Яворівці": перший рій вичистив внутрі криївку і наносив свіжої смереки. Ззовні замаскував криївку і дав руру на повітря. Другий рій вистелив свіжим [...] знутра і ззовні замаскував криївку. Третій рій поправив маскування. Уся чота готується до відмаршу на призначене місце збірки.

30 червня 1945 р.

Постій в лісі під Даганами. День похмурний. Час від часу паде дощ. Того дня підготовляємося до відсвяткування свята акту проголошення української держави. О год. 7-ій усе підготоване. Бунчужний "Умань" переводить збірку підвідділу і здає звіт к[омандир]у підвідділу. К[омандир] "Балай" командю "Струнко! На плече кріс! Почесть дай! На тризуб глянь!" відчинає свято. Дальше слідує відчит і деклямації. Хор відспівує кілька пісень

та піснею "Не пора" закінчуємо свято. Стрілецтво піднесене на душі, добре себе сьогодні відчуває. На вечерю відходимо на Гораї.

1 липня 1945 р.

Постій на Гораях. Хлопці відпочивають на квартирах. День дощовий. В терені спокійно.

2 липня 1945 р.

Постій на Гораях. Через день паде дощ. В терені спокійно. К[оманди]р ввечері заповідає ранню зорю о годині 2-ій.

3 липня 1945 р.

О годині 3-ій перемашеруємо з Гураїв на Молодівці. Під час маршу паде дощ. Усе замгло. К[оманди]р каже зайти на Молодівцях до хат і висушитись. Через день на Молодівцях, тому що дощ далше паде. Залишаємося і на ніч на Молодівцях. Переведено дві години політвих[овних] занять.

4 липня 1945 р.

Постій у Молодівцях на селі. День дощовий. В терені спокійно. Через день проводимо дві години політвиховних занять.

5 червня [треба: липня] 1945 р.

О год. 3-ій відходимо до лісу коло Молодівців. Зрана відбуваються військові вправи з кадрам, а відтак військові вправи із стрільцями. [...] дві години політвиховних занять. День погідний. Розвідка доносить, що на заході в Сінявщині відбувається облава. Коло нас спокійно. На постю під Молодівцями думаєм довше перебути і сьогодні приміщуємо кухню, звідки будемо могли одержувати теплі харчі.

6 липня 1945 р.

Постій у лісі під Молодівцями. Зранку руханка, відтак вправи [...], чищення зброї та політвиховні заняття. О годині дев'ятій ввечері хлопці кладуться спати.

7 липня 1945 р.

Постій у лісі під Молодівцями. День похмурний, в терені спокійно. 7 липня - свято Івана, через [що] не було жодних занять. Ввечері зоря о годині дев'ятій.

8 липня 1945 р.

День 8 липня неділя. Надворі похмурно, час від часу паде дощ. До обіду вправи вояків з кадрам, пообіді кінцеві іспити з бойового вишколу кадри.

Розвідка доносить, що до Хотилюба і Нового Села наїхало багато совітів. К[оманди]р дає наказ чотвим відійти з почотом до своїх криївок. О год. 10-ій чоти розходяться.

9 липня 1945 р. до 14 VII 1945

Від 9 VII по 14 VII підвідділ у зв'язку з пересуванням більшовицького війська з заходу на схід був розпущений почотом.

Дня 13 VII 1945 р. відбулася збірка в Гораецькім лісі. Тут долучило три чоти. Одна чота не була на час повідомлена і долучила 14 VII 1945 р. о год. 4-тій. З криївок чоти вернули в цілоти. Декотрі рої поправили свої криївки.

14 липня 1945 р.

Постій в Гораецькім лісі. День погідний; по обіді паде сильний дощ. Розвідка доносить, що гостинцями дальше пересуваються большевицькі війська з заходу на схід. Ми сидимо цілковито в ліску, до села не виходимо. Поміж стрільцями ходять голоси, що ми підемо почотом. Між вояцтвом заіснував вичікуючий стан. День пройшов спокійно, мабуть большевики ні поляки не сподівалися, щоби ми могли сидіти полякам під носом.

15 липня 1945 р.

Постій в Гораецькім лісі. З рана о год. 4-ій сніданок. На сніданок дістаємо зупу, яку готовили у військовім казані в лісі. По сніданку хто іще раз кладеться, дехто бере книжку та читає, інші поправляють собі білля та убрання, а ще інші чистять зброю.

Перед обідом стійковий "Лев" приносить до ком[андира вістку], що попри них проходило шістьох бійців більшовицької розвідки. Цим викликає в таборі поготовля. Усьо військо займає становища і чекає дальшого наказу. Справу вияснюють і стрільці дістають наказ зійти із становищ.

До вечері назагал спокійно. Над вечором наша стежа стрічається у лісі з польською розвідкою. Одні других зауважили. Між ними стає мала перестрілка – польська розвідка утікає, а наші ідуть до табору [повідомити] про фактичний стан тут стривожених стрільців. Ми повинні були б змінити місце постю, але тому, що до нас має прийти ком[андир] курінний з новими наказами, ми залишаємось на місці.

16 липня 1945 р.

Постій в Гораецькім лісі. Раненько приходить розвідка з терену і доносить, що в терені спокійно, покищо нема більших скупчень ворожих військ. О год. 4-ій сніданок, по сніданку військо порядкується. Перед обідом к[оманди]р курінний, який долучив до нас іще ранком, заряджує збірку ройових, чотових і політвиховників. На збірці відчитує приказ військового проводу, в яким говориться, як мають поступати відділи під час большевицької передишки. По відчитанні наказу він промовляє кілька слів переконуючих та зворушаючих про потребу нашої боротьби. Кадра розходиться і робить збірку з цілим підвідділом. К[оманди]р курінний "Залізник" [запізнає] стрільців зі станом, який заіснував та дає напрямні у дальшому. Рівнож відчитує зміни персонального складу, які заіснували у нашому підвідділі. Дотеперішній сотенний "Балай" переходить до іншої праці, а його місце заступає дотеперішній бунчужний "Умань". На місце "Уманя" покликає [залишено порожнє місце].

Командир "Умань" робить збірку чотових к[омандирів] і дає їм пляни на найближчі дні. Підвідділ розчленовується для підготовки нових криївок. Місцевість визначає к[оманди]р сотенний. Стрільці вечеряють. К[омандири] вертають з відправи і готовимось до відмаршу кожний на призначене йому місце.

17 липня 1945 р.

Чота перша: машерує в напрямку схід. Ніч місячна, всюди панує гробова тишина. Тому що перед нами далека дорога, к[оманди]р чотовий "Гонта" провадить скоро, щоб дійти до безпечного місця для денного відпочинку. Стрільці досить помучені. О год. 4-ій доходимо до ліску коло Гути-Любицької. Тут з'їдаєм сніданок, по сніданку стрілецьтво положилось до відпочинку. День був погідний, в терені спокійно. Вечором приходимо до села, де жде на нас вечеря. З'ївши вечерю, відходимо далше на призначені місця.

Чота друга: Через день у лісі. На вечір відходить по роях до села. В селі з'їли вечерю і заночували, щоб рано відійти до роботи.

Чота третя: рано прийшли ми до лісу коло Нового Села. Через день відпочали у лісі, а вечором пішли на Гримаки на вечерю. По вечері відійшли в дальшу дорогу.

Чота четверта: приходить [до] Лівчі. Тут через день відпочиває, а вечором відходить далше в дорогу.

18 липня 1945 р.

Чота перша: приходить рано о годині 4:30 до лісу коло Нетреби. Тут у лісі на горбку розкватерується для денного відпочинку. День погідний, в терені спокійно. Двох стрільців іде до села замовити харчі на день для чоти. К[оманди]р "Гонта" відходить у ліс, щоб підібрати місця для копання криївок. Переведено дві години політвиховних занять [на тему], яку повинні ми задержати поставу під час передишки большевицької.

Вечором відходимо на вечерю до села.

Чота друга: розчленована по роям, бересь* до праці. Харчі одержує кожний рій з найближчого йому присілка.

Чота третя: розміщує свої рої у лісі Воля-Велика - Брусно-Старе і Зломи. Кожний рій береться до праці.

Чота четверта: того ж дня викінчує свою роботу на призначених місцях. Харчі одержує з Борової Гори, Синявки і Коровиць.

19 липня 1945 р.

Чота перша: рано о годині 3-ій відходить до лісу кожний рій на призначене йому місце і беруться до копання криївок. День погідний. Цілий день [...] ляхами відбуваються великі перемарші большевицьких військ із заходу на схід.

---

* Так в оригіналі.

Чота друга: докінчує копання криївки. Чота третя і четверта також викінчує роботу коло криївок.

20 липня 1945 р.

Чота перша: докінчує криївки, замасковує і приготується до дальшої конспірації. Чота друга, третя і четверта покінчили вже роботу і відпочивають.

21 липня 1945 р.

Чота перша: на постю у лісі коло Нетреби. День погідний і пройшов спокійно. Чота друга на постю у лісі біля Монастирка. Чота третя на постю коло Коровиць, чота четверта коло Лівчі. Населення стрічаємо в вицікувальнім стані, що дальше буде. Наше стрілецтво підтримує наших селян на дусі.

22 липня до 28 липня 1945 р.

За цей час нічого не зайшло надзвичайного. Надворі добрі умовини атмосферичні. Гарна погода, часами вночі паде дощ. По головних шляхах большевики пересувають награване в Німеччині добро та військові частини. Ми сидимо днями в лісі і на відкриті терени цілком не показуємося. Щоб стрільцям не вірилось*, політвиховник постарався багато літератури до читання, зі чого стрілецтво дуже радо користує.

28 липня к[оманди]ри чотові висилають своїх розвідників до к[омандира] підвідділу д[руга] "Уманя".

29, 30 липня 1945 р.

Чота перша на постю у лісі коло Нетреби. К[оманди]р "Гонта" висилає санітара "Калину" до роя третього, щоб перевірити стан здоров'я стрільців. Дня 30.VII 1945 повернула розвідка по чотах і повідомила своїх к[омандирі]в чотових, щоб явилися на [...] із чотами на збірний пункт. Вечором перша і друга чота відмашерують в напрямку до призначеного їм місця.

31 липня 1945 р.

Перша чота доходить до Гути-Любицької. Тут через день дістають харчі зі села Гути-Любицької. Друга [чота] відпочиває на Даганах у лісі. Чота четверта відпочиває через день у лісі коло Нового Села. Вечором відходять усі у дальшу дорогу.

1 серпень 1945 р.

Постій цілого підвідділу у лісі коло Сигли. День дощовий. Стрільці поробили собі буди і відпочивають, помучені дорогою, яку були змушені зробити за ніч.

Розвідка доносить, що війська большевицькі дальше переїжджають на поблизьких шляхах. На ліс, в якому знаходимося, підозріння нема.

---

* Так в оригіналі; діалектне – щоб стрільці не нудьгували.

Через день військо занять жодних не мало, лише почот підготовляв звіти п'ятнадцятьденні. Вечором харчові почали підготовлятися до злагодження сніданку на другий день.

2 серпня 1945 р.

Постій в Гораецькім лісі. День похмурний. Рано одержуємо сніданок; по сніданку к[омандир] "Бойко" проводить відправу з чотливими і ройовими. По відправі приходить до нас к[омандир] "Гаргай" і новий курінний к[омандир] "Шум"³⁵. К[омандир] "Гаргай" заряджує зробити збірку підвідділу та на збірці закрив стрільців до дальшої боротьби. По збірці стрільці приготували собі місця до сну і поклались відпочивати. День пройшов спокійно.

3 серпня 1945 р.

Постій в Гораецькім лісі. Зрана одержуємо з кухні гарячу зупу. По сніданку чотові політ-виховники переводять політвиховні заняття. К[омандир] "Умань" робить відправу чотливих к[омандирів] і призначає кожному терен постою під час розчленування. Вечором чоти розходяться в призначені їм терени.

Від 3 серпня по 15 серпня 1945 р.

Підвідділ розчленований на чоти. Чота перша відходить в ліс коло Нового Села, Хотилуба і Тимць. Чота розчленована на рій: рій перший міститься на присілку Дяки, рій другий міститься коло Нового Села, рій третій – на Колосівських. До стрільців населення відноситься дуже добре, звертається до стрільців з проханням, як повести себе під час агітації на виїзд, яку провадять большевицькі уповноважені. Стрільці не кажуть нікому з місця рушатись. У зв'язку з виповідженням війни через большевиків Японії, у стрільців панує добрий настрій. Відомості із світу одержуємо з радія і часописів польських, які доставляють нам зв'язкові.

В терені за цей час [...] час від часу ходять вістки, що буде облава. Війська большевицькі дальше переїжджають із заходу на схід. Під час постоїв відчувається невдоволення червоноармійців із сталінської влади (Мав я тут всього, а вдома моя сім'я пухне і гине з голоду, а нам каже боротись за його інтереси).

За звітний час нічого надзвичайного не сталося. Чота [...] пасивну оборону. За цей час проведено: [на] політвиховних заняттях витрачено вісім годин часу, [на] сім заняттях військових вправ витрачено сім годин часу. Вільні хвилини стрільці використовували читанням ріжних книжок та слухали оповідань своїх друзів про пережиття, які лучались друзям у їх життю. Ночами і днями стояли ми в лісі.

---

³⁵ Запис про нового командира куреня "Месники" – неясний. Не вдалося встановити потвердження цього факту в інших джерелах.

Чота друга, третя і четверта: нічого спеціального не зайшло. Збірка цілого підвідділу відбулася 15 серпня 1945 р. рано.

Від 15 серпня по 31 серпня 1945 р.

На посту дня 15.VIII 45 зробив к[оманди]р "Залізник" збірку і з'ясував перед цілим підвідділом ситуацію із світового ринку та завізав стрілецьтво до дальшої витривалости.

Дня 16.VIII 45 чоти розійшлися кожна на своє призначене місце. Чота перша – Нове Село, Хотилуб, Тимці, Підомщина; чота друга – Мриглоди, Грушка, Монастир; чота третя – Лівча, Гораєць; чота четверта – Коровиця, Борова Гора, Синявка. За час розчленування нічого спеціального не зайшло.

Збірка відбулася 31 серпня 1945 р. На збірку не прийшла четверта чота. Того ж дня відсвятковано "Свято Героїв", а підвідділ на приказ командира дальше пішов в розчленування. Тому що большевики зачали концентрувати свої війська по більших центрах, сподіваємось облави і к[омандири] чотові дістали вказівки, як поводитись під час облав.

Замаґазинував

дня 10 вересня 1945 р.

"Богурад"

PJPC, Box 78.

№ 21

1946, січень – березень. – Фрагменти хроніки відділу “Месники-III” командира “Шума”, які охоплюють час від 1 січня до 6 березня 1946 року.

Хроніка³⁶

1. Січня 1946 р.

Підв[іددіл] “М[есники]” III таборував в цілості на постю в лісі під с[елом] Люблинець. О год. 5-ті[й] рання зоря, до год. 7-ї опорядковання речей, тріпання коців, миття, молитва і снідання. День був тоді спокійний та погідний.

Через день стрілецтво чистило зброю по наказі к[оманди]ра. По обіді була проба хору та підготовка до свят. О год. 16-тій була вечеря, по вечері стрілецтво помолилося і колядували по землянках до год. 20-тої. Вечірня зоря та нічна тиша. Через ніч стрілецтво спокійно відпочивало, лише розвідка ходила в терен.

(...)*

3. Січня 1946 р.

Підв[іددіл] “М[есники]” III таборував дальше на тому самому постю. Рання зоря о тій самій годині що попередно. До год. 7-мої порядок, миття, молитва та сніданок. По сніданні стрілецтво було більш законспіроване. День був тоді спокійний та погідний. По обіді були переведені заняття о зброї. О год. 16-тій була вечеря, по вечері молитва, по молитві стрілецтво по землянках колядувало. О год. 20-ті[й] вечірня зоря та нічна тиша. [...] цілу ніч стрілецтво спокійно відпочивало.

(...)

6. Січня 1946 р.

Підв[іددіл] “М[есники]” III таборував дальше на тому самому постю. День був тоді хмарний та досить зимний. Рання зоря о год. 5-тій до год. 7-мої опорядковання, миття, молитва та снідання. Дальше до год. 14-тої була переведена проба хору, а решта стрілецтв[а] себе опорядковувал[а]. О год. 14:30 к[оманди]р “Ш[ум]” зробив збірку підв[іددілу] і відмашерували на збірний пункт. Долучили там також 5-ть СКВ та СВ. Тут була переведена загальна молитва та відчитання наказу на день 6.І.46 р. та на

---

³⁶ Хроніка записана на 28 сторінках шкільного зошита в клітину. Хроніку вів політвиховник відділу вістун “Вороний” (NN). Оригінал документа зберігається в Центральному Архіві Міністерства Внутрішніх Справ Польщі під грифом X-85; ксерокопія є в бібліотеці Торонтонського університету в Канаді в: The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine, Box 78.

* Тут і в дальших частинах хроніки круглими дужками зазначено пропуски поденних записів, у яких опис таборового життя повторюється.

день 7.І.46 р. Тоді хор колядував декілька коляд. О год. 19-тій всі разом відмашерували до с[ела] Устрівки – Любл[инець]-Нов[ий] і там була Свята вечеря. При вечері був також священик, котрий складав побажання бійцям. По вечері хор, wraz к[омандир]ом "Ш[умом]", провідником "Вол."³⁷ та "Шев[цем]" відвідували чоти та склали їм ширі побажання. По закінченню відвідин, стрілецьтво відпочивало в місці до год. 5-тої.

7. Січня 1946 р.

Підв[ідділ] "М[есники]" III wraz з 5-тьма СКВ відмашерував зі с[ела] Вустрівки до лісу, де мала відбутися полева Служба Божа. В лісі стрілецьтво відпочивало до год. 11-ї. О год. 11-тій прийшов священик до ліса і почалася Служба Божа. Службу Божу відспівав підв[іддільний] хор. На Службі Божій було також присутне цивільне населення, понад 300 осіб. По скінченню Служби Божій* стрілецьтво відійшло на обід. О год. 15-тій к[оманди]ри чотові, по наказі к[оманди]ра "Шума", зробили збір-ку чот та відмашерували якнайкращим порядком до могили на при-сілку Тепили. Тут було вкопання та посвячення хреста і кладення вінця. Відспівав тут підв[іддільний] хор декілька пісень, а також і мішаний хор зі с[ела] Люблинець, який також відспівав декілька пісень. По скінченню підв[ідділ] відійшов на цвентар до Нового-Люблинця і там на могилі відправилася панахида, де відспівали також оба хори декілька пісень. Цивільного населення було також понад 600 осіб, які були дуже захоплені.

На могилі впавших героїв за волю України почесна чота віддала честь та шанувала їх цілість народу двохвилинною мовчанкою. По закінченню підв[ідділ] відійшов по порядку до с[ела] Вустрівки і тут була вечеря. Стрілецьтво повечеряло та по вечері колядували деякі коляди. О год. 22-гій була вечерня зоря та нічна тиша. Через ніч стрілецьтво відпочивало в місці.

8. Січня 1946 р.

Підв[ідділ] "М[есники]" III відмашерував о год. 4-тій до лісу до старого табору, де попередно підв[ідділ] таборував. Зі СКВ розійшлися також в свої сторони. В таборі стрілецьтво через день відпочивало. Вечором був зорганізований маленький вертеп та хор, який ходив та колядував по всіх землянках. Було тут також багато гумору та стрілецьтво було дуже вдоволене. О год. 22-гій була вечірня зоря та нічна тиша. Ночою стрілецьтво відпочивало дальше в своїх землянках.

(...)

---

* Так в оригіналі.

³⁷ Можливо, що мова тут йде про "Володаря" (Р. Попадюка), керівника технічного звена.

13. Січня 1946 р.

Підв[ідділ]“М[есники]” III таборував дальше на тому самому постю, де попередно. День був тоді також погідний. Рання зоря о год. 5-тій, до год. 7-мої опорядкування, миття, молитва та снідання. По сніданні харчеві розподіляли харчі. Нараз недалеко табору почалися стріли. В таборі було заряджене поготівля та на становища. За кілька хвилин часу вибухла одна наша міна, а крісові стріли втихли. Тоді в той напрям було пущено кількох стрільців в стежу. Стежа вернула, але нікого не зауважила. За півгодини часу з другої сторони над'їхала фіра, де стійка зауважила та дала знати до табору. В таборі був дальше викликаний алярм та стрілецьтво на становищах. Нараз фіра під'їжджає ближше* [...] виходить з того, що ця фіра була з Куца, де прибув до табору провідник “Швець”. Алярм був зараз відкликаний. До вечері стрілецьтво відпочивало, по вечері стрілецьтво дякувало старому рокові ріжним гумором, та стрічали вночі Новий рік, а потім лягали спати.

(...)

19. Січня 1946 р.

Підвідділ “М[есники]” III таборував дальше на тому самому постю. День був тоді спокійний та погідний. Рання зоря як звичайно о год. 5-тій, до год. 8-мої руханка, миття, молитва, опорядкування речей та снідання. Від 8-ї до 10-тої голосне читання по всіх чотах. До год. 12:00 вправи зі стрілецьтвом. До год. 13:00 обідова перерва. Від год. 13:00 до 17:00 заняття із вказівками службового старшини. Від год. 17:00 до 18:00 вечеря, по вечері молитва та спів по землянках. О год. 21:00 вечірня зоря та нічна тиша. О год. 12-тій було в лісі свячення води та кроплення землянок, де був в місці священик.

20. Січня 1946 р.

Підвідділ “М[есники]” III таборував дальше на тому самому постю. День був тоді також спокійний та погідний. Рання зоря о год. 5-ті[й], до год. 8:00 руханка, миття, опорядкування речей, молитва та снідання. Від год. 8:00 до 12:00 переведено зі стрілецьтвом полеві вправи. Від 12:00 до 13:00 обідова перерва. По перерві стрілецьтво було при своїх заняттях. О год. 17:00 – 18:00 вечеря, по вечері відкомандировано 4-ту чоту до 4-того відділу.

В решта* чотах переведено молитву. По молитві по будах переведено спів стріл[ецьких] пісень. О год. 21-шій нічна тиша.

(...)

---

* Так в оригіналі.

22. Січня 1946 р.

Підв[ідділ] "М[есники]" III таборував даліше на тому самому постю. День був тоді погідний та спокійний. Рання зоря о год. 5-тій, до год. 8:00 руханка, опорядковання речей, миття, молитва та снідання. Від год., 8:00 до 9:00 була відправа політвиховників в к[оманди]ра "Ш[ума]". На відправі обговорено про свято 22 Січня та його програму. До год. 12:00 стрілецьтво почистило зброю та обчистило одяг. До год. 16:00 стрілецьтво було при своїх заняттях. О год. 16:00 розпочалося Свято 22 Січня.

Програма Свята

- 1) Не пора - співав цілий підвідділ.
- 2) Святочний наказ - відчитав к[оманди]р "Ш[ум]".
- 3) Заквітчали дівчатонька - хор.
- 4) Реферат - відчитав політвих[овник] "Панчук".
- 5) За рідний край - хор.
- 6) Юнаки - "Новак".
- 7) Ще не вмерла Україна - загал.

По закінченню Свята були вечеря та відправа варті. По вечері було переведено по чотам голосне читання та спів укр[аїнських] маршових пісень. О год. 20-тій вечірня зоря та нічна тиша.

(...)

29. Січня 1946 р.

Підв[ідділ] "М[есники]" III таборував даліше на тому самому постю. День був спокійний, погідний та дуже зимний. Рання зоря о год. 5-тій. До год. 7-мої руханка, молитва, миття, опорядковання речей та снідання. До год. 12-тої політзаняття та впоряд зі стрілецьтвом. Від год. 12-тої до 16-тої приготування до свята. О год. 16-тій розпочалося свято "Крутів".

Програма Свята

- 1) Не пора - співав цілий підвідділ.
- 2) Наказ - відчитав к[оманди]р "Ш[ум]".
- 3) За Рідний Край - хор.
- 4) Реферат - політвих[овник] "Ворон".
- 5) Над цвинтарем ніч темніє - хор.
- 6) Рецитація - деклямував - "Новак".
- 7) Цвила, цвила калинонька - хор.
- 8) Ще не вмерла Україна - цілість.

Після цієї програми свято було закінчене. До свята була зроблена могила, на могилі березовий хрест з вінком та в середині горішній ватра. По закінченню свята, чоти відійшли на місця та вечеряли. Від год. 18-тої до 20-тої спів маршових пісень по землянках. О год. 21-шій вечірня зоря та нічна тиша.

(...)

31. Січня 1946 р.

Відділ "М[есники]" III таборував даліше на тому самому постю. День був тоді хмарний та спокійний. Рання зоря о год. 5.00, до год. 8.00 руханка, миття, опорядковання речей, молитва та снідання. Від год. 8.00 до 12.00 політзаняття та збірка кадри. Кадра вправляла руханку. Від год. 12.00 – 13.00 обідова перерва. По перерві стрілецтво будувало викладову салю, поправа кухні та одягу. Того дня вернув з терену к[оманди]р "Новак" з роєм, який транспортував на захід фіри. О год. 16.00 збірка відділу та відчитання денного наказу. По наказі голосне читання та вечеря. Чота III-та перебрала службу в таборі. До год. 20.00 спів по землянках, а відтак молитва та вечірня зоря. Через ніч стрілецтво відпочивало.

(...)

3. Лютого 1946 р.

Відділ "М[есники]" III таборував даліше на тому самому постю. День був спокійний та досить погідний. Рання зоря о год. 6.00. До год. 8.00 руханка, миття, молитва, опорядковання речей та снідання. Від год. 8.00 до 10.00 було переведено по чотам політзаняття. До год. 16.00 було вільне. Стрілецтво через день милося, перебирало білля та майже цілий час було при своїх заняттях. О год. 13.00 був обід. Того дня був покараний через к[оманди]р[а] "Ш[ума]" стрілець "Чорний" через 7 добі*, 70 годинною стійкою алярмового (то значить щодоби 10 год. стійки) за неправильну поведінку в терені. Також покарано стрільця інтенданта "Савича", приділено до роя до відкликання, за недобру поведінку в терені.

О год. 16.00 збірка відділу та відчитання денного наказу. По наказі відправа варти та вечеря. До год. 19:45 спів укр[аїнських] марш[ових] пісень, відтак молитва. О год. 20.00 вечірня зоря та нічна тиша. Того дня службова чота була II-га.

(...)

6. Лютого 1946 р.

Відділ "Месники" III таборував на тому самому постю. День був хмарний, але спокійний. Рання зоря о год. 5.00, до год. 8.00 руханка, миття, опорядковання речей, молитва та снідання. По сніданню політзаняття та впоряд зі стрілецтвом. Від год. 12.00 до 13.00 обідова перерва. По перерві заготівля дров та опорядковання одягу. До табору прийшов к[оманди]р "З[алізник]" враз з одним стрільцем та 3-рома санітарями, які вертали з курсу. Службова чота II-га. О год. 16.00 збірка до наказу та відчитання наказу. По наказі вечеря та спів укр[аїнських] марш[ових] пісень. О год. 20.00 молитва та вечірня зоря.

---

* Так в оригіналі.

7. Лютого 1946 р.

Відділ "М[есники]" III таборував даліше на тому самому постю. День був хмарний. В таборі був тоді також к[оманди]р "З[аліз-
няк"]. Рання зоря о год. 5.00, до год. 8.00 руханка, миття, опорядковання речей, молитва та снідання. Від год. 8.00 до 12.00 політзаняття та впоряд зі стрілецтвом. Стежа донесла, що в селі є польське військо і наближається до лісу. Тоді в таборі зроблено по наказі к[оманди]р[а] "Ш[ума]" острє поготівля. ВП в глибину лісу не ішли, тільки над краєм. Стрічі з відділом не було. О год. 14.30 поготівля відкликане, стрілецтво заготовляло до кухні дрова. О год. 16.00 збірка до наказу та відчитання на-
казу. По наказі відправа варти та вечеря, а по вечері спів мар-
шових пісень у викладовій салі. Відтак була молитва, а о год. 20.00 вечірня зоря.

Того дня приїхало до Люблинця польське червоне військо, яке збило одну дівчину і рабувало мирне населення.

(...)

9. Лютого 1946 р.

Відділ "М[есники]" III таборував через день даліше на тому самому постю. Через день падав дощ. Рання зоря о год. 5-ій, до год. 8:00 руханка, опорядковання речей, миття, молитва та снідання. Було проведено політзаняття (виклад [...] та виклад о зброї). Від год. 12:00 до 13:00 обідова перерва. По перерві направа одягу та взуття і заготівля дров. О год. 16:00 збірка відділу на відчитання наказу. По наказі відправа варти та вечеря. По вечері спів укр[аїнських] марш[ових] пісень у викла-
довій салі, де був присутній к[оманди]р "З[алізняк]". Останньо*
музики та гумор. О год. 20:00 молитва та вечірня зоря.

Того дня до с[ела] Люблинець приїхало польське червоне військо, яке забрало в селі 7 коней та зрабувало мирне населення, а ввечорі від'їхали.

(...)

12. Лютого 1946 р.

Відділ "М[есники]" III таборував того дня даліше на тому самому постю. Через день падав сніг. Рання зоря о год. 5-тій. Коли почалася руханка, нараз почалися стріли в с[елі] Люблинець та присілках. В таборі відразу острє поготівля. Польське червоне військо почало стріляти за людьми, які втікали до лісу. До табору прибув тоді СКВ і група СБ. Цивільне населення було частина також в лісі, але поза табором. ПВ в селі Люб[линець] розстріляло кількох хлопців і кількох молодших та старших забрали зі собою. В таборі о год. 17.00 поготівля було відкликане.

---

* Так в оригіналі.

Вечором стрілецьтво з'їло вечерю і відпочивали через ніч в місці та разом СКВ і СБ.

13. Лютого 1946 р.

Відділ "М[есники]" III та СКВ і СБ таборували дальше в тому самому таборі. Через день падав сніг. Рання зоря о год. 5.00 і зараз остре поготівля. Два рої пішло на засідку на дорозі і довкола табору повисилані по кількох стрільців, стежі та обсервації. Помимо того день був спокійний, сутичок з ворогом не було жодних. Цивільне населення частина була також в лісі, поза табором. Вечором була переведена проба хору. О год. 19.45 переведено молитву. О год. 20.00 вечірня зоря. К[оманди]р "З[алізняк]" вечором відійшов в терен враз з кількома стрільцями.

(...)

16. лютого 1946 р.

Відділ дальше в такому самому стані таборував на старому постю. День був хмарний. Рання зоря о год. 5.00, до год. 6.00 миття, молитва та снідання. Відтак післано два рої на засідку, обсервації та стежі довкола табору. Службова чота III. В таборі до год. 14.00 остре поготівля. Відтак був обід і заготівля дров. Два рої з I. чоти були того дня в терені, які пішли конвоювати транспортом.

О год.17.00 к[оманди]р "Шум" зробив відправу чотових, ройових та політвиховників і сказав, що сьогодні мусить відділ розчленувати. Відтак була вечеря, по вечері II і III чота відійшли в свої призначені терени, а почот і один рій з I-шої чоти залишився в таборі.

17. Лютого 1946 р.

Відділ "М[есники]" III був розчленований по чотам. День був тоді досить зимний та спокійний.

I-ша чота.

Два рої враз з к[оманди]ром "Гонтою" були в терені, які чекали на транспорт. Один рій був дальше в таборі, враз з сот[енним] почотом. Був тут також Куц та група СБ. Через день були в таборі провідники теренові, але вечором від'їхали в терен.

II-га чота. Через день заквартирували в лісі Горасцькім. Через день стрілецьтво відпочивало. Пол[іт]вих[овник] "Сірко" і санітар "Боз" відійшли в терен. Вечором до Лівча на вечерю. По вечері відійшли на Молодівці. Тут поснідали і відійшли до лісу.

III-та чота прийшла в Горасцький ліс і тут таборували через день. Днем стрілецьтво відпочивало та опорядковувало землянки. Вечором долучив к[оманди]р "З[алізняк]" і тут разом всі відпочивали через ніч.

18. Лютого 1946 р.

Відділ "М[есники]" III був дальше розчленований по чотам. День був спокійний, лише падав сніг.

1-шої чоти два рої було дальше в терені, а вечором відійшов до старого табору під Любл[инцем] [один рій] і тут разом таборували куш, СБ і один рій з чоти. Був тут також почот сот[енний]. Через ніч всі разом таборували в місці.

II-га чота. Через день була в лісі, а вечором чота була розчленована по роям. I рій був на Зломах, II рій – Гута-Ст[ара], III рій – Гораї і тут відпочивали через ніч.

III [чота] таборувала дальше в місці. Через день опорядкували землянки та повнили службу в таборі. Вечором відійшов к[оманди]р “З[алізняк”] з кількома стрільцями в терен.

(...)

21. Лютого 1946 р.

Дня 21.II 46 відділ був розчленований по чотам. День був спокійний та досить погідний.

I-ша чота таборувала дальше на тому постю враз з СКВ і СБ. До обіда було вільне, по обіді впоряд.

2-га чота таборувала в лісі під Даганами, а вечором були розчленовані на вечерю, I-ший рій і 2-гий – Гута-Люб[ицька], а 3-тий рій Гора. Ройовий “Горчик” того дня зістав відкомандирований до цивільної сітки.

3-та чота таборувала також в місці. До год. 14-тої було поготівля, а відтак стрілецтво було при своїх заняттях.

(...)

26. Лютого 1946 р.

Відділ був дальше розчленований по чотам.

I-ша чота таборувала дальше на свому постю. Через день був санітарний перегляд та заготівля дров.

II-га чота зісталася дальше в лісі під Молодів[цями]. Через день було проведено політзаняття, а вечором розійшлися дальше до села.

3-та чота таборувала дальше на тому постю. До обіда було поготівля, по обіді заготівля дров. Над вечором к[оманди]р “Сурма” зробив збірку чоти і покарав стрільця “Дуная” за злодійство 15-ма буками, стр[ільця] “Вія” 10-ма буками за неправдомовність. К[оманди]р[a] “Старого” – один місяць [...] та не курити папіросів.

(...)

2. Березня 1946 р.

Відділ “М[есники]” III був дальше розчленований по чотам. День був спокійний та досить погідний. I-ша чота таборувала дальше на тому ж самому постю. Тут долучили також всі хористи, де мало відбутися свято впадших Героїв за волю України. Був тут також СКВ і СБ. До обіду опрацьовували могилу та підготовлялися до свята. Свято розпочалося о год. 15-тій.

Програма свята

- 1) Не пора, не пора – співав загал.
- 2) Наказ – відчитав бунчужний "Зенко".
- 3) Всю ніч не вгавала страшна завірюха – хор.
- 4) Я сьогодні від вас від'їжджаю – хор.
- 5) Реферат – відчитав стрілець "Запорожець".
- 6) Ой впав стрілець украй зруба – хор.
- 7) В честь поляглим Повстанцям – декл[ямував] "Новак".
- 8) Ви жертвою в бою – хор.
- 9) Ще не вмерла Україна – цілість.

Під час свята відділ ушанував впавших героїв двохвилинною мовчанкою. На святі зроблено декілька знімок. На тому свято було закінчено. Вечером хористи відійшли до своїх чот, а решта залишилися в таборі.

2-га чота таборувала даліше в лісі під Молод[івцями]. 2-гий рій приготував вінець на могилу. До обіда було поготівля, а по обіді чота ушанувала пам'ять впавших героїв. Відтак 2-гий рій підійшов з вінцем на могилу і там вшанували пам'ять впавших героїв. Вечером цей рій вернув до с[ела] Зломи, 1-ший рій на Молодівці, а 3-ій на Дагани і тут заночували. 3-та чота була розчленована на дві групи. 1 і 2 р[ій] були в лісі під с[елом] Вусередок, а 3 і 4 р[ій] були даліше тут під [...]. Через день стрілецьтво повнило службу в таборі та були при своїх заняттях.

3. Березня 1946 р.

Відділ М[есники] III був даліше розчленований по чотам. День був також погідний та спокійний.

1-ша чота таборувала даліше на тому самому постю. Таборував там разом СКВ і група СБ. Через день було вільне. Того дня стр[ілець] "Лев" зістав покараний 25-тьма буками.

Вечером к[оманди]р "Гонта" з 2-вома роями відійшли в терен на роботу. Але через неможливий перехід, бо була велика вода, вони вернули з поворотом. Вечером к[оманди]р "Шум" відійшов на схід.

2-га чота по сніданню відійшла до лісу під Молодівці. До обіду було поготівля, по обіді стрілецьтво по черзі чистило зброю. Вечером стрілецьтво відійшло на вечерю до с[ела] Дагани і тут заночували.

3-тя чота була даліше розчленована. До обіда було поготівля, а по обіді стрілецьтво почистило зброю і даліше таборувало на своїм постю. Був тут також к[оманди]р "Шум", а вечером відійшов даліше.

4. Березня 1946 р.

Відділ "М[есники]" III був даліше розчленований. День був спокійний та погідний.

1-ша чота таборувала даліше на старому постю. До обіда була перепроваджена руханка враз з кушем. По обіді куц перепроваджував впоряд. Вечером стр[ілець] "Лісовий" відійшов на лікування.

2-га чота зійшлася в лісі під Даганами. Через день стрілецьтво відпочивало. Того дня в землянці нехотячи вибухла граната, яка ранила стр[ільців] "Чумака", "Крутія" і "Фараона". Чотовий санітар їх побандажував і відіслав в терен до лікування. Вечором чота відійшла на вечерю до с[ела] Дагани і тут заночувала.

3-та чота була дальше розчленована та на своїх постоях. Через день було вільне. Ночею таборовано дальше тут.

5. Березня 1946 р.

Відділ "М[есники]" III був дальше розчленований по чотам. День був також погідний та спокійний.

1-ша чота таборувала дальше на тому самому постю враз з кущем та СБ. До обіда була руханка враз з кущем. По обіді кущ мав впоряд – перепроваджував к[оманди]р "Гонта". Вечором к[оманди]р "Гонта" з двома роями відійшов до Німстова в справі забраної зарядки, а раном вернув з поворотом.

2-га чота таборувала дальше в лісі під Даганами. До табору долучив к[оманди]р "Шум". Через день було вільне. Вечором чота відійшла дальше до села на вечерю і тут відпочивали через ніч.

3-та чота була дальше розчленована, бо к[оманди]р "Сурма" був на відпустці. Через день стрілецьтво було при своїх заняттях, а начею дальше таборували в місти, лише розвідка відійшла в терен.

6. Березня 1946 р.

Відділ "М[есники]" III був дальше розчленований по чотам. День був тоді спокійний та погідний.

1-ша чота таборувала дальше на тому самому постю. Через день стрілецьтво відпочивало, а вечором к[оманди]р "Гонта" відійшов з 2-вома роями знову до Німстова, а інтендант "Чорний" з одним роєм відійшов до Замху. Рано чота вернула до табору і відпочивали.

2-га чота через день таборувала дальше на тому самому постю. Через день було вільне, а вечором знову відійшли до села на вечерю і тут відпочивали до дня.

3-та чота була дальше розчленована. Через день стрілецьтво було при своїх заняттях, а вечором розіслано розвідку, а решта стрілецьтва відпочивали дальше в місці.

Кінець

"Ворон"

Від 7. Березня 1946 р. хроніка на 3-тому зошиті³⁸.

RJPC, Box 78, рукопис.

---

³⁸ Дальших частин хроніки в архівах не виявлено.

1946, червень—липень. – Фрагмент хроніки відділу “Месники-IV” командира “Яра”, який охоплює час від 1 червня до 13 липня 1946 року.

1.VI. Субота (червень)³⁹

Дідня о год. 1.30 вернув з терену ст[арший] саніт[ар] “Омелько”, і зі сот[енним] [...] стр[ілець] “Тарас”. З ними від ком[андира] “Шума” по зв’язку прийшов ст[арший] булавний “Лис”, котрий зв’язок іде до к[омандира] “З[алізняка]”.

Від год. 10.30 почалася облава на ліс Синявський. ВП, що вийшло з Горинця, почало облаву від с[ела] Радружа і прийшли лісом аж до церкви в Синявці. Було їх около 100. Лісом вів їх один цивіль поляк з Радружа. Згодом військо перейшли ліс, нічого не знайшли, зайшли на Синявку і дуже добре обходилися з населенням. Нічого не говорили, тільки дуже хотіли їсти. Коли понаїдалися, відійшли з Синявки на Зайці. Про облаву наша чота I В[ідділу] IV довідалася вже ввечері, коли було по облаві. ВП через ліс йшло розстрільною. Коло год. 9.30 до нас прийшли з боївки “Ворон” і “Хомик”.

Вчора прийшло ВП до Коровиці, около 20 вояків, та коло год. 20 зробили мітинг, на котрім говорили про бандерівців, щоб цивілі доносили, коли і до кого приходять, бо як не буде бандерівців, то в Польщі добре буде жити. Також підготовляли наряд до виборів, які мають відбутися в Польщі. Сьогодні згодом військо від’їхало на Лукавець.

2.VI. Неділя

Дідня о год. 3 прийшло до нас 2 стрільців з В[ідділу] I: 1) “Рак” і рой[овий] ком[андир] “Кійко” з поштою. Ввечері, о год. 20, відійшли від нас з боївки “Ворон”, “Хомик” і з В[ідділу] I стр[ілець] “Рак” і рой[овий] к[омандир] “Кійко”. [У]вечір, о год. 20.30, чота I враз [з] сот[енним] “Яром” і його почотом, по відповідній підготовці стрілецтва до питань польсько-українських, вирушилисьмо до села Коровиця-Сама, де є станиця МО, з ціллю відвідати польське населення по хатах, на тлі пропагандивному. О год. 22 прийшли ми до села та зараз вислали одного поляка цивіля, щоб повідомив міліцію, що ми ввійшли в село і спокійно обійдемося, щоб не стріляли, бо ми на стріли відповімо стрілами. Міліція не стріляла. Стрільці розійшлися по хатах, розмовляли з населенням, чемно обходилися, щоб присвоїти до себе населення,

---

³⁹ Хроніка відділу “Месники-4” записана в шкільному зошиті в клітину на 13 сторінках. Вів її ст. політвиховник відділу вістун “Чалий” (NN). Оригінал документу зберігається в Центральному Архіві Міністерства Внутрішніх Справ Польщі під грифом X-85; ксерокопія є в бібліотеці Торонтонського університету в Канаді в: The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine, Box 78.

котре боїться нас. В селі ми нічого не організували з харчів, не їли ні пили, мимо цього, що поляки хотіли приймати нас. Стрілецьтво співало по селі і грали на скрипках. В селі булисьмо до год. 1 і відти відійшли в сторону лісу Коровицького (Горби), зробили туди стріли і відси вернули до свого табору в ліс Синявецький. Вернулисьмо на місце о год. 3.

3.VI. Понеділок

До обіду стрілецьтво відпочивало. Вечором розвідка донесла, що вчора, коли ми були в Коровиці-Самій, міліція зателефонувала зараз до "Безпеченьства" в Любачеві, що на село напали бандерівці. О год. 2 вночі, тільки ми відійшли, приїхало ВП 3 автами і випитувало людей, що робили тут бандерівці і що говорили. Населення, хотяй польське, ворожо ставиться до ВП і про нас ВП нічого не сказали. Рано, коло год. 7, згадане військо П[ольське] пішло нашим слідом до лісу горою, там робили облаву, але нічого не знайшли. Вечором від'їхали до Любачева.

Вечором, о год. 8, ці самі стрільці з ком[андиром] "Яром", що ходили до Коровиці, відійшли з табору до села Вілька-Горинецька, де мешкають тепер майже самі поляки. На год. 10 ввійшлисьмо до села, зайшли до солтиса, наказали йому, щоб розпровадив нас по хатах на вечерю і щоб назбирав нам хліба. Солтис поляк закликав собі до помічі місцевих поляків і відповідно на наше бажання вивідалися. Населення польське радо приймало нас. О год. 1.30 вийшлисьмо з села і на год. 4 рано вернулисьмо до нашого табору.

4.VI. Вівторок

Дідня о год. 2.30 прийшли до нас 2 стр[ільців] з чоти III зі звітами до ком[андира] "Яра" -- 1) "Вітер" і 2) "Острияниця" та з чоти II також зі звітами стрільці 1) "Косар" і 2) "Вишня". Цілий день стрільці відпочивали.

Вечором о год. 21 зі звітами місячними відійшли зі сот[енного] почоту стр[ілець] "Дах" і чотовий жандармерист "Левко" до "Ярого". Також від нас відійшли стрільці з чоти II "Косар" і "Вишня" і з ними відійшов від нас ком[андир] "Лис", що прийшов до нас від ком[андира] "Шума" зв'язком.

Вечір. Розвідка донесла, що війська польські, які були по терені, що виселювали українців, концентруються в Любачеві. Говорять, що вже виселення скінчене, а тепер від'їдуть в Карпати, бо там є велика укр[аїнська] партизанка.

5.VI. Середа

Цілий день минув спокійно. Вечором о год. 18 сот[енний] ком[андир] "Яр" зробив відправу з чотовим командним складом і о год. 20 відійшли до III чоти: 1) ком[андир] "Яр", бунчужний "Морозенко", сот[енний] політ-виховник "Чалий", стр[ільці] з сот[енного] почоту "Дуб" і "Тарас" зі стр[ільцем] з чоти III яко тереновий.

В терені було спокійно, вже по облавах. ВП з Любачева від'їхало на захід.

6.VI. Четвер

На год. 2.30 ком[андир] "Яр" враз зі згаданими вище зайшлисьмо в ліс під Хотилуб - Нове Село. Там булисьмо через день, де стрінулисьмося зі ст[аршим] жандар[меристом] "Пухом" та стр[ільцем] "Пугачем" з чоти I, що вертали з терену та провадили транспорт з амуніцією, який їхав від В[ідділу] III до В[ідділу] IV. Також стрінулисьмося з сот[енним] ком[андиром] "Уманем", котрий сказав, що до ком[андира] "Яра" до чоти I поїхали деякі люди. Тому у[в]ечір ком[андир] "Яр" зі стр[ільцем] "Тарасом" разом із транспортом вернули до чоти I, а бунч[ужний] "Морозенко", пол[ітвиховник] "Чалий", стр[ільці] "Дуб" і "Вітер" пішлисьмо дальше до чоти III.

7.VI. П'ятниця

На год. 3 зайшлисьмо до чоти III. Чота була в терені організувати харчі -- доперва прийшла на год. 4.30. Через день ком[андир] чоти "Моряк" і стрільці оповіли нам про своє перебування в тих лісах та облави, які були день денно через 2 тижні. В тих облавах згинув пр[овідник] "Сталь". Вечором пішлисьмо до куца Люблинецького, де був р[айоновий] пр[овідник] "Луг". Там стрінулисьмося зі сот[енним] -- В[ідділу] IV -- зброярем "Кулею", котрий є на лікуванні в згаданому куці від Вел[икодніх] Свят. Вечором стрінулисьмося з Люблинецьким священиком на пр[исілку] Тепили і др[уг] бунч[ужний] "Морозенко" дав на службу Божу за В[ідділ] IV.

Цілий день в терені минув спокійно. До Люблинця-Нового приїхало 16 вояків ВП автом. Брала бульбу, котру лишили селяни по виселенні. Розвідка донесла, що на заході в лісах Сінявських ВП робить облави.

8.VI. Субота

Цілий день минув спокійно. Стрільці ч[оти] III милися, голили та направляли одяг -- приготовлялися на Зелені Свята. В[в]ечір 2 рої ходили на Замх, зорганізували харчів на свято.

9.VI. Неділя

Цілий день минув спокійно. Від 15-17 була гутірка зі стрілецтвом та подано їм політогляд з найновішої польської преси. Вечором куц запросив чоту III на свято Стр[ілецьких] Могил, яке відбувалося на Люблинці-Новому на кладовищі, де похований пр[овідник] "Сталь". Місцевий парох мав панахиду, проповідь. По проповіді відспівали стрільці 2 стр[ілецькі] пісні та над могилою пр[овідника] "Сталю" мав промову пр[овідник] "Крим". В святі, яке відбувалося вечором від год. 21-22.30 брало участь і решта населення, яке ще змогло вдержатися від вивозу. Було до 200 осіб цивільних.

В чоті III булисьмо до 23. VI. В терені було зовсім спокійно. Перед тим через три тижні були акції на ліси і села. ВП виселювало українські села, гонили по лісах за втікаючим укр[аїнським] населенням. Село Люблинець-Новий і Старий -- все населення втекло в ліси. ВП зробили акцію на ліси, вигнали їх з лісів на польське село Руда і попалили їх табір в лісі. Палили і ліс, щоб цілковито вигнати населення.

Населення цілий час вже від весни втікали по лісах від ВП, що часто з Любачева нападали на укр[аїнські] села, щоб зловити їх і виселити. Населення у лісі не мало вже що їсти в лісах. Мимо цього ніяк не хотіло їхати на Україну. Коли ВП зловили їх у лісі, загнали на Руду. Там польський поручник мав промову до зловлених у лісі українців, співчував з ними, що вони послухали підшептів бандерівців [і] не хотіли через те виїжджати і тому так по лісі з дітьми і майном бідували і голодували. Тоді ВП з місцевої молочарні принесли 2 бочки сира [і] поручник казав [ ] брати і їсти. Нарід зразу не хотів їсти, опісля військо п[ольське] розносили той сир поміж люди і роздавали. Чоті і кучеві вдалося лявірувати по лісі поміж ВП з виїмком малих сутичок. Коли ВП вивезли укр[аїнське] населення, чота III і місцевий Люблинецький куц збирали харчі по довколiшніх селах польських. Польське населення спочатку дуже боялося наших повстанців, але коли побачили, що вони не грабують, добре обходяться з ними, тоді навіть досить можливо обходилися і ставилися до повстанців. Чота III через той час нічого не зорганізувала з обуви чи одягу і стрільці ходили обдерті, [через брак] як взуття, так і обув'я.

Около 13.VI дезертерувало около год. з 8 стрільців з чоти III. Причини до дезерції аж такої не було, бо їсти було що і в терені спокійно було.

21.VI до чоти прийшов стр[ілець] з відділу III "Галамай" з поштою до чот[ового] ком[андира] "Моряка", в якій сот[енний] ком[андир] "Шум" дав наказ, щоб ком[андир] "Моряк" зі своєю чотою сейчас прийшов в ліс під Дагани. Отже він враз з чотою III вийшли [у]вечір о год. 21. 21.VI зараз по дорозі о год. 23 дезертерувало 3 стр[ільців] з чоти. Стрільці інші думали, що ідемо на якісь завдання, подібно як на Великдень.

22.VI о год. з долучилисьмо до сот[ні] ком[андира] "Шума". 23.VI прибав до нас ком[андир] "З[алізняк]" і ком[андир] "Орест" та нашу чоту III розділили по відділі III ціллю доповнити його.

24 вечором я (полвиховний), бунчужний "Морозенко", наш стр[ілець] з сот[енного] почоту "Дуб", ком[андир] "З[алізняк]", "Ярий", "Камінь" і конвой ком[андира] "З[алізняка]" вийшлисьмо з-під Даганів до ком[андира] "Яра". По дорозі ком[андир] "З[алізняк]" і "Ярий" лишились, а я, бунч[ужний] "Морозенко", стр[ілець] "Дуб", [а] з нами "Камінь" зі своїми стрільцями "Хоробрим" і "Козаком" 29.VI о год. 6 долучили до ком[андира] "Яра", котрий з чотами I і II кватирує в лісах коло Синявки. Через той час в чоті I і II жодних змін не було. Чота II з Кобильницьких лісів

долучила до чоти І тому, що в тамтих лісах заповідалося на облаву та забльоковані були села ВП по 20-30 вояків в зв'язку [з] "референдум в Польщі" (яко пропагандивні відділи). Чота за цілий час І і ІІ не мали жодних боїв ні засідок, тільки що по лісі змінювали табори.

30.VI. Неділя

Вечором о год. 17 відбулося національне свято -- річниця Проголошення УССД з 30.VI 41, на котрій присутні були чоти І і ІІ та куш місцевий "Палія".

Програма свята.

Загальна збірка, яку зробив чот[овий] "Орест" та здав звіт бунч[ужному] "Морозенкові".

Бунч[ужний] "Морозенко" здав звіт сот[енному] ком[андирові] "Ярові", котрий по поздоровленню відчитав святочний наказ. Опісля стрілецьтво відспівало р[еволюційний] марш "Зродились ми". По марші, з К[оманди] В[ідтинку] "Камінь" мав реферат, в котрім з'ясував значення свята (з матеріялів на свято 30.VI 46 р.).

По рефераті стрілецьтво відспівало пісні:

- 1) Сміло, друзі, не теряйте
- 2) Ллється пісня буревісна
- 3) Доволі мук, недолі і страждання
- 4) Не пора
- 5) Ще не вмерла Україна

Опісля ком[андир] "Яр" дав розхід. О год. 20 була спільна вечеря, на котрій був і куш. Коло год. 22 куш відійшов на своє місце постою.

30.VI. в Польщі відбулося "Референдум"⁴⁰, у зв'язку з цим по лісах, селах квартирувало ВП від 10-30 вояків. День минув спокійно.

Липень 1946 р.

1.VII. Понеділок

Цілий день минув спокійно. Рій з чоти І цілий день пересушував збіжжя в магазині. Увечорі розвідка донесла, що вчора [у]вечір приїхало авто ВП до Коровиці-Самій та заарештували комісію, призначену до виборів. Таке саме діялося майже по всіх дооколішніх селах, бо селяни в більшості голосували в референдум за ПСЛЬ⁴¹.

---

⁴⁰ Референдум – всенациональний референдум, в якому населення Польщі мало висловитися на соціально-політичні теми. Зафальшований комуністами. Супроводився брутальною передвиборчою боротьбою і широким використанням війська у пропагандивній кампанії.

⁴¹ ПСЛЬ – Polskie Stronnictwo Ludowe – Польська Селянська Партия правого спрямування.

2.VII Вівторок

Цілий день минув спокійно. Вечором др[уг] "Камінь" з К[оманди] В[ідтинку] мав відправу з командним складом В[ідд[ілу] IV. На відправі були присутні: сот[енний] ком[андир] "Яр", бунч[ужний] "Морозенко", сот[енний] інтендант, сот[енний] полвих[овни]к "Чалий", оба чотові "Орест" і "Мирон", 6 ройових і 6 ланкових та старший санітар "Омелько". На відправі обговорено було справи прохарчування і взагалі матеріяльний стан відділу та ще деякі недомагання внутрі відділу. [У]вечір розвідка донесла, що ВП з Любачева приїжджає на сіножаті коло Башня – Райхау, косить сіно та вивозить до Любачева.

Вечором о год. 21 від нас відійшли др[уг] "Камінь" з К[оманди] В[ідтинку] враз [зі] своїми стрільцями "Хоробрим" і "Козаком". Також разом з "Каменем" відійшли стрільці з чоти I "Шарко" і "Пугач" яко теренові.

Вечором о год. 20 на лікування відійшов чотовий "Мирон", ком[андир] чоти II враз зі стр[ільцями] "Буйним" з чоти II та "Дубом" зі сот[енного] почоту яко конвой ком[андира] чот[и] "Мирона".

[У]вечір розвідка донесла, що вчора цілий день була відчинена границя на дорозі Грушів – Будимир, що вільно було людям ходити туди й туди. Відтак люди приходили до своїх кривняків та знайомих і відси брали муку, а навіть бульбу. Говорили, що там є голод.

3.VII. Середа

Рано о год. 9 до нас прибули: курін[ний] полвих[овни]к "Сокіл" і ком[андир] "Чех". По обіді два рої: один перший з чоти I і перший з чоти II ходили на ягоди, щоб зробити соку на зиму чи насушити. [У]вечір обі чоти I і II ходили до ріки Любачівки коло Будимира купатися. Вода була тепла і стрільці по купелі дуже добре почували себе. Увечері розвідка донесла, що ВП, що кватерувало по селах яко пропаґандивні відділи в справі референдуму, концентруються вже в Любачеві. В Любачеві головна комісія в справі голосів референдуму по обчисленні голосів сказали, що більше не будуть боронити Любачівщини від бандерівців, бо польське населення послухало підшептів бандерівців і не голосували за демократичною Польщею. В зв'язку з цим почались арештування по селах, у першу чергу сільські комісії від урн, а вчора в Любачеві заарештувало "Безпеченьство"⁴² понад 20 мужчин інтелігенції польської. Головна комісія від голосів висловила, що навіть військо в Любачеві голосували в 90% за ПСЛЬ. Правдоподібно у зв'язку з цим звільняють з військової служби резервістів до цивіля, що допомагалися звільнення.

---

⁴² Безпеченьство – (UBP – Urząd Bezpieczeństwa Publicznego) – Управління Громадської Безпеки – польське комуністичне управління безпеки.

4.VII. Четвер

Дідня о год. 4 вернув з терену ст[арший] жандармерист "Пук" із стр[ільцем] з чоти II "Листком", що відійшли 1.VII вечором в терен на полудне коло Млинів за дезертирами з Вд. IV. Зголосив, що дезертирів не знайдено, бо сильно конспіруються, тим більше, що так військо польське, яке кватерує в польських колгоспах в Ляшках і Висоцьку, ночами роблять засідки по дорогах, селах і полях, тому утруднює в пошуківанні за дезертирами.

Вечір. О год. 21 відійшла чота II в свій терен від чоти I. Чоту II на місце чот[ового] ком[андира] "Мирона" очолює перший ройовий чоти II "Касян". Також увечір відійшов з чоти I жандармерист "Левко" з 2 стрільцями з чоти II на захід зі звітами, та також відійшли курін[ний] полв[иховни]к "Сокіл" з ком[анди]ром "Чехом". Цілий день минув спокійно та в терені також нічого замітного не було. О год. 22 відійшов 2 рій чоти I в ліси під Брусно.

5.VII. П'ятниця

Рано о год. 7 прибув до нас транспорт з торпедами, котрий конвоював з відділу "Шума" чоти III ройовий ком[андир] "Старий" зі своїм роєм.

Цілий день минув спокійно. Вечір. О год. 22 в терен відійшли: 1) стр[ілець] "Липа" з чоти I та 2) стр[ілець] "Бах" зі сот[енного] почоту з чобітьми до ком[андира] "Леміша". Відтак "Липа" пішов на відпустку до хати.

6.VII. Субота

Кравці шили мундури дреліхові. Цілий день минув спокійно. [У]вечір розвідка зі села донесла, що загально населення говорить, що границя польсько-совіцька буде посунена з-під Грушова поза Нем[...], що совіти вивозять з тих теренів все майно, а навіть сільські хати з того терену, що має підпасти під Польшу, що в Грушові є вже польські пограничники.

Дописка до сторони 9

6.VII. Субота

Вечором рій 1 і 3 чоти I враз [з] чот[овим] к[оманди]ром "Орестом" та з двома роями СКВ "Палія" відійшли під Любачів в польське село Молодів зорганізувати харчів. Зі згаданого села рекрутується таке шумовиння польське, котре грабувало українців під час виселення та поліцисти польські, які походять з того села та знущаються цілий час над українцями.

Тому стрільцям дозволено було брати все під час акції, що тільки військове з одягу та взуття, цивільне білля і харчі. Треба згадати, що в Молодові є самооборона польська з місцевих мужчин. Того вечора 6.VII було весілля в Молодові, на котрім були ВП з Любачева та кілька з "Безпеченьства".

Наші стрільці через поля зайшли Молодів від Любачева. Поробили застави, а решта стрільців ввійшла в село, що відразу стрінулися

з ВП, котре, як пізнали вже з близька, що то є бандерівці, почали втікати. В селі почали стріляти військо та самооборона. Наші стрільці мимо того почали свою роботу. Зорганізували пару коней з возом та почали ладувати свині, котрі мимоволі навіть знаходили в кожного господаря по 2-4. Решта стрільців, що мали організувати одяг, пішла далі в село, де натрапили на шефа, його заступника і одного ґункціонарюша з УБП. Шеф і ґункціонарюш втекли, а заст[упник] шефа здався. Від нього забрали пістолу "Парабелю" і всі документи особисті. Згаданий сказав, що працює рівнож і в польському підпіллі в НСЗ⁴³, тому звільнено його на місці.

За той час (що тривало вже 50 хвилин) зістало заалярмоване ВП в Любачеві, що є заледве півтора кілометра від Молодева. Почали стріляти танкетки та пішо ВП. Хотіли откружити від Любачева [треба: від Молодева]. Вже на 300 м почали обстрілювати Молодів зі скорострелів і крісів. Наша застава підпустила їх до 100 м від себе і тоді з 2 скорострелів і крісів обстріляли ВП, котре по наших обстрілі не знати, де ділось, бо ані стрелів не було, ані ВП. Наші стрільці за той час забрали зорганізовані речі, стягнули застави і відійшли зі села та без жодних втрат зі здобичею вернули до табору о год. 3 рано 7.VII.

Дописка до 26.VI 46 р.

26.VI. Середа

Вечором рій 2 чоти І з ком[андиром] чот[овим] "Орестом" відійшли з табору з міною до с[ела] Коровиці-Самій* ціллю знищити три мурованих великих будинків. В тому селі є станиця МО і 11 міліцистів, що неґативно ставилися до УПА. Стрільці з 50-кілевою бомбою зайшли в село, зробили застави на гостинці Любачів-[] від Любачева і від станиці МО. До двох будинків стрільці наносили багато соломи, а до третього (укр[аїнської] читальні) заложили бомбу. Умовлене було: коли вибухне бомба, другі стрільці сейчас мають запалити доми два і відступити на збірний пункт за село. Те саме мали зробити і застави. Вибух мав бути о год. 4 вночі.

До бомби заложено штиль-ґранату німецьку, котра мала зірвати бомбу. До ньої залучено 50 м дроту, щоб стягнути ґранату. Коли було все підготовлене, стрільці, призначені до мінування, що коло них був теж ком[андир] "Орест", відступили і ком[андир] "Орест" стягнув за дрiт. Та бомба не вибухла. Причина: ударник в ґранаті, що був дещо заржавлений, затявся. Ком[андир] "Орест" рішається іти до бомби, відкрутити штиль-ґранату, а заложити

---

⁴³ НСЗ – (NSZ – Narodowe Siły Zbrojne) – Національні Збройні Сили – польська підпілна збройна організація скрайне правого спрямування. Діяла в рр.1942-45. Частинно увійшла в склад Армії Крайової. Окремі відділи діяли також після саморозпуску обох організацій.

* Так у тексті.

другу гранату. Мимо того, що стрільці ніяк не хотіли пустити командира до бомби, ком[андир] "Орест" пішов, сів на бомбу, делікатно відкрутив штиль-гранату, а заложив совіцьку зачіпну. Коли все було готове, ком[андир] "Орест" стягнув за дріт [і] бомба рознесла будинок. Тоді стрільці запалили другі будинки і всі відступили на збірний пункт. МО почала стріляти зі станиці, не знає, що робиться. Коли ком[андир] "Орест" долучив на збірний пункт, зауважив, що один будинок не горить. Ком[андир] "Орест" дав наказ, щоб запалити і той будинок. Всі 11 стрільців, [а] з ними і ком[андир] "Орест", підійшли під будинок, [де] побачили, що будинок був добре запалений, але населення, що збудилося на вибух бомби, почали заливати вогонь водою і загасили. Ком[андир] "Орест" зі стр[ільцями] прийшов до будинку, обстріляв цивілів понад головами і запалив будинок, що згорів.

Вже год. 3.30, робиться день, а до лісу відкритим тереном є 3 кілом[етри]. Ком[андир] "Орест" роззувається з чобіт, те саме роблять і стрільці і бігом до лісу. Прибігли до лісу, обавлялися, щоб сов[іцька] погранзастава, котра є в Грушові, не зробила засідки на дорозі.

Командир зі стрільцями вернув до табору на год. 5.30 без жертв.

7.VII. Неділя

Цілий день минув спокійно. Найновішого нічого не було.

8.VII. Понеділок

Цілий день минув спокійно. Вечором рій другий ходив на цвинтар, що є коло церкви в селі Синявка оправити спільну могилу, де лежить стр[ілець] "Граб" (харчовий чоти II, що згинув при збиранні харчів в селі Райхау від стрільця з куща "Палія", що між ними зайшла помилка [і] стр[ілець] "Черемош" з чоти I, що разом з трьома стрільцями з Вд. III, що наїхали на міну, яку на дорозі заложив куш "Палія".

9.VII. Вівторок

Дідня, коло год. 3 вернув сот[енний] зв'язковий "Дах" враз зі стр[ільцем] з К[оманди] В[ідтинку] "Коваленком" та з Вд. III стр[ілець] [...]. Зі собою припровадили дезертира "Цигана" з Вд. III, що по дорозі відібрали від польської міліції в Дикові, котра зловила його.

Вечором в терен відійшли: На схід 1) старший жанд[армерист] "Пук" і 2) старший санітар "Омелько" - зі собою забрали дезертира з Вд. III; та на полудне на відпустку: 1) ройовий ко[манди]р роя 3 "Боднар" і 2) стр[ілець] з роя 1 "Хмель". Цілий день минув спокійно.

10.VII. Середа

Дідня коло год. 3 з терену вернув зв'язковий сотенний "Дуб" із одним стр[ільцем] з Вд. III.

Стрільці зробили хрест дубовий, а дівчата на селі зробили вінки на могилу впавших з нашого і вд. III.

11.VII. Четвер

Дідня з терену вернули "Орчик" - стр[ілець] зв'язковий зі сот[енного] почоту зі стр[ільцем] "Хрущем" чоти II та з чоти I роя 2 стр[ільці] "Брехун" і "Чумак" в розвідку до чоти I. [...] Цілий день минув спокійно. Вечором в терен до роя 2 чоти II, що кватерує під с[елом] Верхрата, відійшов стр[ілець] "Брехун" і "Чумак" зі штафетою до ройового ком[андира] "Тіта", щоб долучив вже до своєї чоти. [У]вечір розвідка донесла, що в Любачеві ВП, яке кватерує цілий час, випорожняє ліпші цивільні будинки. Є сподівання, що приїде більше війська на акцію жнив. Від часу референдум по сьогодні є арештування поодиноких поляків в околиці Любачева.

12.VII. П'ятниця

В цей день випали іменини командира чотового "Ореста". Тому рано о год. 3.30 сот[енний] ком[андир] "Яр" заповів збірку чоти I. Були підготовлені букети квітів і скромний подарунок для ком[андира] "Ореста". Отже, збуджено ком[андира] "Ореста", зложив йому побажання сот[енний] ком[андир] "Яр", вручено йому букети, а стрільці відспівали "Многая літа".

О год. 11 чота I і СКВ "Палія", котрий прибув на запрошення до нас, разом відійшли на цвинтар коло церкви в Синявці, де поховані стрільці: 1) стр[ілець] "Черемш", чота I; 2) стр[ілець] "Граб", чота II та 3 стрільці з Вд. III, що 6.VI заїхали на міну в нашому терені. На могилі поставилисьмо хрест дубовий та положили вінці. На впавших могилі виголосив промову сот[енний] полвих[овник] "Чалий". Опісля стрільці відспівали пісню "Коли ви вмирили", віддано їм шану 1 хв. мовчанкою, "Крісом почесть дай" і стрільці вернули до табору на год. 15. Тут був вже готовий обід добрий, спеціально приготовлений на іменини ком[андира] "Ореста" і до вечора ціла чота, разом з СКВ, бавилася. Була водка і закуска добра. [У]вечір СКВ відійшов на своє місце постою. Стрільцтво по вечері і молитві лягло спати.

Ком[андир] "Орест" на свої іменини дістав побажання від ком[андира] "Леміша", від курін[ного] полвихка "Сокола", що [їх] приніс зв'язковий з К[оманди] В[ідтинку] "Коваленко".

13.VII. Субота

Дідня, о год. 3.30, долучила до нас чота II (два рої), рій 2 чоти I і стрільці чоти I, котрі вислані були на захід зі звітами 4.VII:

Стр[ільці]: 1) чот[овий] жандармерист "Левко", 2) стр[ілець] "Липа", 3) "Бук", чота II, 4) стр[ілець] "Довбуш", чота II.

Коли прибула чота II, ком[андир] "Касян", що заступає чотового ком[андира], зголосив таке:

Коли він дістав наказ від с[отенного] к[омандира] "Яра" наказ
прибути на збірний пункт, отже вечором 12.VII ком[андир] "Касян"
заповів збірку чоти і відійдено на збірний пункт. Ройовий
ком[андир] "Чорний" [з] роя 2 виступив і сказав, що він на
збірний пункт не піде зі своїм роєм. Те саме і заявили стрільці
обох роїв (бо рій 3 дня 5.VII відійшов в ліс під Нове Село)
крім ройового роя 1 "Тихого", чот[ового] сан[ітара] "Байкар[я]"
і стр[ільця] "Сич[а]", що заявили, що підуть з командиром на
збірний пункт. Ком[андир] "Касян" в три рази дає стрільцям
наказ, щоб разом з ним відійшли. Стрільці враз з ком[андиром]
"Чорним" рішучо сказали, що не відійдуть, що вони лишаються в
своїх теренах, що цього року війни не буде, тому шкода ходити по
теренах і мордуватися на дармо. Ком[андир] "Чорний" заладував
руського кріса [і] не забезпечив його. Як видно, що хотів вбити
ч[отого] к[омандира] "Касяна". Ком[андир] "Касян" незаметно
заладував свого кріса і не забезпечив на всякий випадок та
ройовому "Тихому" казав взяти МГ і відійти дещо набік, щоб
тим застрашити стрільців-бунтарів. Коли ком[андир] "Касян" дав
наказ р[ойовому] к[омандиру] "Тихому" до відходу, ком[андир]
"Чорний", що мав кріса в руках, зложився до стрілу в ком[андира]
"Касяна". Ч[отого] к[омандир] "Касян" спритніше зложився до
р[ойового] к[омандира] "Чорного" і вбив його, а стрільців під
конвоем пригнав на збірний пункт. Тут стрільці показали, що
цілий час ком[андир] "Чорний" підмавляв їх на таке діло.
На ту тему відбулася від год. 10-12 гутірка, на котрій стрільці
пізнали свій блуд і жалували, що так далися підмовити.
Треба згадати, що [у] Вд. IV є стр[ільці] з полудневих сторін,
елемент спольщений, невироблений і дуже зле почуває себе в
чужих, хочайби віддалених на 10 кілом[етрів], теренах, тому
часто дезертирують, не вірять в нашу перемогу.

С[тарший] полвих[овни]к "Чалий"

РЖС, Вох 78, рукопис.

III. ЗВІТИ, НАКАЗИ, РЕЄСТРИ, АВАНСИ

№ 23

1947, січня 3. — Описи важливіших боїв відділів куреня “Месники”, підготовані курінним писарем “Ярим”.

“Сян”

Постій, 3.І.1947

“Бастіон”

год. 16.00

Репортажі деяких боїв відділів “Месники”

Осінь та зима 1944/45 врилася гл[и]боко в пам'ять українському населенню любачівського району. З одної сторони бувші польсько-більшевицькі партизани безпощадно грабували й палили українські села, з другої сторони МО враз з НКВД тероризували невинне й безборонне населення.

Звірським оргіям, які мали місце по українських селах, немає рівних в історії людства. Дикі орди в XIII і XIV ст. не залишали по собі такого спустошення, яке залишали в XX ст. МО і відділи НКВД. Навіть неронські переслідування християн бліднуть перед переслідуваннями українців.

Протягом двох тижнів в декількох селах любачівського району впало около 500 осіб-селян. Сталінські вислужники не щадили навіть немовлят. На руках з матір'ю гинуло й дитя. При тому грабували усе, що придбав собі наш селянин довголітньою мозольною працею. Накінець підпалювали село й від'їжджали з нагробованим майном, залишаючи по собі вогонь і трупи.

І прийшла ніч 27/28 березня 1945 р. Пам'ятна ця провесняна ніч. Ніч відплати за кров і сльози, за терпіння й кривди народу, за мученицьку смерть “Героїв-Селян”.

Вночі з 27/28.ІІІ.1945 о год. 1-шій відділи “Месники” розпочали бойову дію на цілому терені любачівського району проти МО. Цієї ж ночі вісім станиць тортур й насильства знищено.

Пам'ятної ночі о год. 1-шій один з підвідділів відділу “Месники ІІ” перевів бойову дію на станицю МО в Лівчі.

Підвідділом командував к-р “Горчак”. По обговоренні пляну наступу, пвд. о год. 11-тій вирушив з місця постю в напрямі с. Лівчі. Провесняна ніч була тиха й погідна. Розтаяними, болотистими полями поволі та чуйно йшли повстанці в напрямі лівчанської станиці.

По півторагодиннім тяжкім марші підвідділ зупинився в ліску біля Лівчі. Тут к-р “Горчак” зарядив 5-хвилинний відпочинок. По відпочинку підвідділ роями підсувався дальше під станицю. Станиця МО містилася в мурованій школі в південно-західній частині села. Ще перед 1-шою год. підвідділ півколесом окружив

школу, яка була твердинею 45-ох душ[о]губників. Непотрібні вікна школи були замуровані, а інші засі[т]ковані. Крім цього в стінах були пороблені скорострільні гнізда. Кругом була тиша, тільки біля входних дверей проходжував алярмовий. О год. точно 1-шій підвідділ почав наступ. З грімким окликом "Слава" повстанці підбігли під станицю, обстрілюючи сильним вогнем вікна й двері. Алярмовий міліцист віддав один стріл в напрямі наступаючих, а сам утівав в село, де по дорозі попав в руки повстанців. Решта МО, не маючи можливості вийти зі станиці, розпочала оборону. Ворожі кулі повстанцям не страшні. Щоб не гаяти часу, повстанці взялися до роботи. Одні обстрілювали вікна, а другі носили солому під стіну вільну від обстрілу, треті напихали солому на стрих, а ланка мінерів підкладала міну під виходові двері. Коли все було приготоване і зроблене, висаджено двері і підпалено солому. Вибух міни завалив стіну з виходовими дверима. Дім огорнув вогонь. Повстанці і надалі не давали можливості МО втечі зі станиці. Перестрілка велася далі. Декількох стрільців перешукували шкільні забудування, в яких міг укриватися ворог. В часі перешуку к-р роя "Кінь" знайшов в кльозеті прича[є]ного коменданта МО з РКМ-ом в руках. В однім моменті комендант рішився втікати, однак міцна повстанча рука задержала його. Почалася завзята рукопашна боротьба. Оба противники, добре збудовані й сильні, злилися в один пост. Боротьба велася за життя або смерть одного з них. Вкінці повстанча міцна рука повалила противника на землю, з якої більше не встав. Станиця горить далі. Ворожі стріли замовкли. З середини станиці, крізь вогонь, пробиваються слова прокльонів. Згоріли вислужники "Сталіна". Кати українського, а зрадники польського народу. Не далася жодному втеча зі станиці. 32-ох присутніх на станиці понесли ганебну, але заслужену кару. Ще перед відходом підвідділу, політвиховник "Орлик" перевів декілька гутірок з цивільними особами, які перелякані заміряли втікати з села. О год. 4-тій підвідділ опустив село і відійшов на своє місце призначення.

Втрати власні: 2 легко ранених, 300 шт. кр. муніції.

Втрати ворожі: 32 спалених, 1 скоростріль РКМ.

Виселення українського населення з українських земель за лінію Кер[з]она створить окрему сторінку в історії України. Вислужники "Москви" - польські демократи - не передбачували такого сильного виступу, який поставив український нарід в обороні своїх прадідівських земель. Не знайшли ні одного села, яке добровільно, як писали їхні газети, виїхало до УРСР. Неронові оргії по селах, тисячні трупи безборонного населення залишилися свідками добровільного виїзду.

Найбільшій натуги набрала виселенча акція осінню 1945. Перший виселенчий удар в нашому терені впав на Любачівщину. Вже 6.IX.1945 р. до Любачева і Олешич приїхала 1 дивізія ВП

(9-та дивізія поморська)⁴⁴, яка розташувалася по селах і почала насильно викидати людей з хат та зганяти на збірні виселенчі пункти [до] Олешич, Любачева й Греблі. Частина людей, що вспіла вирватися з бандитських рук ВП, залишала своє майно та шукала охорони в лісових нетрях, або селах [і]ншого повіту. Вже 11 і 12.IX.45 на збірних пунктах Олешич, Любачева й Греблі було зігнаних по кілька тисячів українського населення.

Проти такого стану виступила УПА.

Дня 15.IX.1945 р. відділи "Месники" повели бойову дію на збірні виселенчі пункт[и] та виселенчі комісії.

Вночі з 14/15.IX.1945 відділ 98 перевів бойову дію на містечко Олешичі.

Ціллю бойової дії було: здобути та здемолювати залізничну станцію й звільнити українське населення зі збірного пункту та попереривати телеграфічні сполуки.

Дня 14.IX.1945 р. к-р вд. "Туча" стягнув розчленований відділ в ліс б/с Щибівовки на Грибову гору. На згаданій горі знаходився відділ 97 та к-р куреня "Залізник". Сего дня рано к-р "Залізник" відбув відправу з командним складом. На відправі обговорені ціль та докладний плян бойових дій на Олешичі й Греблю.

О год. 18-ій проведено політзаняття у відділах. На зайняттях політвиховники закликували стрільців до оборони своїх рідних, які конають в брудних зимних товарних вагонах і ждуть їх рятунку. Стрільці, слухаючи слів політвиховників, стискали в своїх мозолистих правицях зброю і думкою линули там, де блимали огники, біля яких розгрівали свої скостенілі рученята маленькі їх братики та сестрички. По політзаняттях відділи почали приготовлятися в дорогу.

О год. 20-тій вд. 98 вирушив з місця постою в напрямку містечка Олешичі. Цілістю вд. перемашерував через Старе Село. У кожного повстанця на руїницький вид села стиснулося від болю серце. Село, в якому недавно гуділо життя як в улю, неначе вимерло. Ніде не чути людської мови. Де-не-де чується скавуління пса та м'явкіт кота. Поза тим довкола царювала тиша. Вд. перемашерує село. За селом розчленовується на поодинокі підвідділи, які мають зокрема виконати свої завдання. Кожний підвідділ своєчасно наближається на свої відтинки діяння. На віддаль вже около 2 км від міста було видно огники, які палили наші батьки, розташовані на пасовиську біля станції. Час від часу пробивається крізь нічну тишину іржання коней та рев корів. Повстанці без наказу приспішують

---

⁴⁴ У вересні 1945 р. на Любачівщину направлено 3-у дивізію піхоти в складі 3 полків піхоти – 7-го (Улазів, від 3.09.45), 8-го (Цішанів, від 3.09.45) і 9-го (Лукавець, від 3.09.45). Штаб дивізії розташувався в Любачеві і почав діяти від 5.09.45 р. Пор. А. В. Szcześniak, W. Z. Szota – *Droga do nikąd*. Warszawa 1973, str. 542.

кроки. Вже до їх вух долітає плач дітей та зойки матерів. Кожна хвилина маршу відкриває перед повстанцями страшний образ. Перед станцією на пасовиську простягався величезний табір нашого населення. Довкола табору проходили стійкові. З табору долітали до вух повстанців лайки стійкових, крики тортурованих му[жч]ин, плач жінок та ридання дівчат. Довкола невеличких огників босими ногами місили болото невинні діти. І мимо волі приходили на думку неронські звірства на невинних християнах. Під прикриттям темної ночі, тихо та чуїно посувалися повстанці вперед. Ще кілька хвилин – і кожна частина стане на своєму відтинку діяння. Ще кілька хвилин – і кожен з повстанців буде могти помститися за тортури та кривди свого народу. Своєчасно підвідділи підсунулися на близьку віддаль від ворожого рубіжжя. Усі залягли й ждали означеного знаку розпочаття наступу. Вкінці темну глуху ніч роз'яснює блиск запаленої та страшний рев летючої торпеди в напрямі будинку, в якому містився штаб оперативної групи. Одначе торпеда не здетонувала. За кілька секунд випущено другу торпеду, яка перелітає намічений об'єкт. На вистріл торпеди на всіх відтинках розпочато наступ. Пвд. 536 сильним вогнем обстрілює станцію, яку по кількох хвилинах здобуває. Станційна охорона в числі 30 стр[ільців] непомітно розбігається. На станції витягнуто з півниці три уряднички-совітки, які провірено та відпущено. При відпущенні згаданих урядничок вказано на знущання з народу сталінськими заушниками. При цьому запитано їх, чи вони – по національності українки – не відчують наших страждань? Уряднички плакали й оправдували свою бездієвість в будь-якій допоміжній виселенцям. Рівнож заявили, що ніяк не сподівалися так прихильного поставлення до них, як казали наші повстанці. Політвиховник "Палій" заявив їм, що УПА бореться зі сталінськими вислужниками, які нищать український нарід на усіх відтинках українських земель, і накликає усіх уряди до боротьби з більшовицькою потворою, яка поневолила багато народів східньої й середньої Європи. На станцію нанесено соломи і підпалено. З двірця станції гранатометним вогнем обстріляно більшовиків у фільварку.

Сот. плвх. "Палій" wraz з чотовими плвх. відійшли до населення. Рев худоби, іржання коней, плач дітей, стогін старців, розпука матерів – це все творило пекло на землі. Політвиховники почали успокоювати людей, переходячи з місця на місце. Одначе тяжко було кільком політ-виховникам успокоїти розкинену по пасовиську кількатисячну товпу народу. До допоміжній плвх. прийшов пвд. 536 зі станції, яка була вже в вогні. Пвд. почав помагати людям пакувати майно на фіри. Одні вивозили своє майно фірами, другі носили на плечах, так що по кількох годинах люди розсіялися по полі і на станції не було вже нікого.

Два підвідділи 535 і 534 наступали на Олещицьку Волю, в якій квартирува[в] один батальйон ВП. Пвд. 535 наступав з південного заходу, а пвд. 534 – з північного заходу. Вже перед вистрілом

торпеди зауважили наші повстанці снуючіся ворожі постаті по селі. В селі був гамір, а поза селом стояли стійки. На вистріл торпеди стійки повтікали, а в селі як був рух, так усе завмерло. Повстанці почали наступ. Ворог, який тої ночі був в поготівлі, зайняв становища. Впертим наступом далось виперти ворога з його становищ. Повстанці з грімким окликом "Слава" вдіраються в село. Почалася завзята улична боротьба. Спанікований ворог рішучим і сильним нашим ударом, відстрілюючися, відступає вг[и]б села. ВП алярмує о поміч. З поміччю приходять їм більшовики з фільварку. Ворог починає обстрілювати повстанців гранатометним вогнем (гранат. 8-ка). Наша гранатометна ланка цільним гранатометним вогнем в ворожі об'єкти посилює наш наступ. Пвд. 535 доходить вже до половини села. ВП починає відступати з села в місто. Пвд. 534 вдаряє з півночі в село та нав'язує бій з більшовиками. На обох відтинках розгорілася завзята нерівна боротьба. Наші повстанці, мимо сильного ворожого спротиву та чисельної переваги, йдуть безнастанно вперед. Вперед жене їх не наказ командира, але жажда помсти за ці всі кривди й наруги народу. В цій завязатій боротьбі на полі бою паде тяжко ранений к-р пвд. 535 "Коваленко". Одначе це не здержує стрільців. Вони на своїх становищах завзято б'ються дальше. Тяжко раненого к-ра "Коваленка" виносять санітари за село. При раненім лишається санітар "Голота", а решта відходить на свої становища. До тяжко раненого к-ра "Коваленка" прибігає к-р вд. "Туча" та бунчужний "Гамалія". В цьому моменті паде поміж них гранатометне стрільно, яке вбиває санітара "Голоту" і вже раненого к-ра "Коваленка", а ранить важко к-ра "Тучу" та бунчужного "Гамалію". В цьому моменті, коли на полі бою лежить вбитий к-р підвідділу "Коваленко", а коло нього важко ранені к-р вд. "Туча" й бунчужний "Гамалія", наші повстанці дальше витискають ворога з решти села до міста. Нараз важко ранений к-р вд. "Туча" дає ракетю знак відступу. Повстанці відв'язуються з бою і пляново починають відступати. Побачивши це, ворог почав сильний протинаступ, не даючи можливости забрати з бою вбитих.

Вд. 98 о год. 4-тій відступив та з раненими відійшов на місце призначення.

Втрати власні: 3-ох вбитих, 4-ох ранених.

Вистріляно 3200 шт. крісової муніції, 60 стрілен гранатометних (5-ка), 10 ручних гранат, 3 ракети та 2 торпеди.

Втрати ворожі: 30 вбитих, 65 ранених, 2 телефонічні апарати, здемольовано станційний будинок. Крім цього знищено на відтинку 1 км телефонічні стовпи.

Весною 1946 р. розпочалася виселенча акція в Томашівському районі. Розташоване ВП по селах з тою самою жорстокістю, як в інших районах, тероризувало й грабувало безпощадно людей, а обдертих і босих виганяло зі сіл на збірні пункти Угнів і Любича. Дня 21 квітня 1946 р., на сам "Великдень", на збірних виселенчих

пунктах знаходилося тисячі людей, які ВП заладувало в брудні товарні вагони. В отих брудних товарних вагонах українське населення зустрічало "Великдень".

Дня 21 квітня 1946 р., "Великдень". Надворі гарна погода. На небі ні хмарочки. Весняне сонце своїми промінчиками освічує обличчя повстанців у маленькому ліску. Обличчя їх споважнілі, настрої святочні. Очі кожного дивляться в далечінь, де видніють муровані будівлі містечка Угнова. Довкруги тихо. Раптом повітрям сколихує гомін пісні. Спочатку не можна розрізнити слів пісні. Всі прислухаються. Пісня могутніє. Вже можна добре розрізнити мотив і слова пісні. Це пісня "Христос Воскрес". Несеться вона від сторони залізничної станції в Угнові, на якій у брудних вагонах тиняються українські родини, насильно викинені ворогом з рідних осель. Сумно чомусь звучать слова цієї так радісної пісні. Пісня втихає. Повстанці заводять гутірки. Розповідають собі взаємно про це, як кожний з них проводив свята "Воскресіння" минулих років. Пригадують, порівнюють.

День минає скоро. Сонце схиляється до заходу. К-р вд. "Шум" відбуває нараду з к-рами підвідділів, на якій дає їм завдання, що його має сьогоднішнього дня вд. виконати. Завданням вд. є здобути залізничну станцію в Угнові, знищити її, знищити призначені на транспорт вагони та звільнити людей зі станції.

Приходять вислані в терен розвідники, які доносять, що в місті Угнові є около 400 ВП, на станції около 100 ВП. Їхнє узброєння – це важкі та легкі скоростріли, гранатомети, польові гарматки та ручна зброя. На підставі розвідних даних зроблено докладний плян бойової дії.

Після відправи пльх. відбули зі стрільцями заняття, на яких коротко з'ясували їм завдання, яке стоїть перед ними до виконання, та його ціль. По заняттю стрільці заметушилися, переглядаючи та перевіряючи кожний свою зброю. Настрій бадьорий. Стрільці радіють, що матимуть хоч частинно змогу помститися на ворогові свого народу. На землю паде сутінок. Повстанці виходять з лісу та стрілецьким рядом через поля йдуть в напрямі Угнова. Ніч погідна. На небі мерехтять зорі. В напрямі Річиці горить. Вогонь освічує обличчя стрільців та дорогу, яка веде їх біля ставка. Спрагнені стрільці набирають води в польові пляшки та жадно її п'ють. Через цілий день ніхто не пив ні краплини води. Копали в лісі криницю, однак до води докопатися було тяжко.

Повстанці приспішують крок. Проходять крізь угнівські мочари. Ще кілька хвилин маршу і перед повстанцями зарисовуються вагони й станційний будинок та прилеглі до нього будівлі. З вагонів чути рев худоби та бляння. Людських голосів покищо не чути. Повстанці машерують тихіше та обережніше, щоб себе не прозрадити і якнайбільше несподівано заскочити ворога. Підвідділи доходили на свої відтинки діяння. В цей момент на правому крилі почувся

голос стійкового: "Stój, kto idzie?" На цей оклик ніхто не зупиняється, тільки посувається ще кілька кроків вперед. Падуть перші стріли. Ворог відкриває сильний скорострільний вогонь. Повстанці на хвилину залягли, а опісля з окликом "Слава" кинулись у наступ. Розпочався завзятий бій. На полі бою стає ясно, як удень. Це ворог освічує його безперервно ракетами. Від світла цих ракет видно ворожі становища. Під прикриттям нашого сильного скорострільного вогню стрільці вперто йдуть вперед. Пвд. 539 ліквідує на правому крилі вороже скорострільне гніздо. Двох стрільців всакує до становища, в якому ворог був змушений залишити скоростріл "Максима". Біля скоростріла знайдено 4-и ленти набоїв, 15 ручних гранат та відро з водою для охолодження цівки. Здобутим скорострілом відчинено вогонь по недавніх його власниках. Ворог починає обстрілювати поле бою з гарматок та важких гранатометів. Стрільна ці початково наших не разять, бо падають задалеко. Через деякий час дається зліквідувати друге скорострільне вороже гніздо. На цьому становищу стрілець "Левцьо" здобуває скоростріл "Діхтярова" і дві диски з набоями. Ворог починає відступати, залишаючи перші оборонні становища, а залягає за залізничними вагонами та станцією, продовжуючи оборону. Повстанці посилюють наступ. Ворога викинено за станцію на поле. Пвд. 537 здобуває гранатомет (82-ка) та 6 гранатометних стрілен. Пвд. к-ра "Смереки" перший вдирається на станцію та опановує її. У вагонах чути плач дітей та виглядають з них перелякані обличчя старших. Повстанці успокоюють людей та взивають їх забрати з вагонів своє майно, бо за хвилину вагони почнуть горіти. Виселенці з плачем викидають своє майно з вагонів. Стрільці помагають у цій роботі. Все це відбувається під сильним ворожим обстрілом з гармат та гранатометів. Українське населення зі своїм майном залишає станцію та розходитьсь домів. К-р вд. дає наказ палити вагони й станцію. Стрільці вмить виконують наказ. До одного зі стрільців підходить старша жінка і дає йому коробку сірників, говорячи: "Візьміть, друже, сірники, вони вам придадуться. Спаліть це все, щоб і сліду не залишилося." Стрілець бере сірники, дякуючи жінці, а вона відходить в свою сторону. Через декілька хвилин станція й стоячі на рейках вагони стають у вогні. На лівому крилі йде далі завзятий бій. Вороже військо, яке квартирувало в кількох прилеглих до станції будинках, ставляє завзятий опір. На тому відтинку б'ється пвд. 538. Йому на поміч вислано пвд. 537. Спільним силами, по завзятій боротьбі, вдається виперти ворога з цих будинків на поле. Будинки зайнято. Вигнане на поле ВП почало панічно втікати в сторону. Частина з них, заскочена на спання, втікала тільки в білизні. В часі, коли стрільці запалювали останні вагони, к-р пвд. 53[...], який був найдалше висунений на лівому крилі, зголосив, що від сторони Угнова йде ворогові поміч, яка має на меті оточити вд. та замкнути дорогу до відступу. К-р вд. дає наказ пвд. 537 і 538 відчинити вогонь в напрямі надходячого ворога. На допомогу він дає ще 2-а рої

пвд. 539. Наступ ворога здержано й змушено залягти. Год. 23.30. К-р вд. дає наказ відступати. Вд., забираючи з поля бою своїх ранених і здобуту зброю, відходить на місце призначення.

Втрати власні: 11 ранених (з чого 8-ох з СКВ), 2240 кріс[ової] мун[іції] та 8 ручних ґранат.

Втрати ворожі: 30 вбитих, невідома кількість ранених, 1 ґранатомет, 1 скоростріл "Максим", 1 скор[остріл] "Діхтяров", 2 диски, 2 кріси, 15 ручних ґранат, 1500 шт. кріс[ової] муніції, 6 військових одностроїв, 3 плащі, 3 коци.

"Ярий"

РЖРС, ролька 9, машинопис.

№ 24

1946, травня 14. – Оперативний звіт з акції на місто Сіняву рейдуєчого підвідділу з відділу “Переяслави” під командуванням командира “Бриля”.

Підвід. “П[ереяслави] 1.”

Постій, 14 V 1946

Оперативний звіт зі скоку на
місто Сеняву* в дні 8 V 1946 р.

8 V 46 р. на доручення місцевого теренового проводу підвід[діл] в числі двох роїв зробив скок на польську поліцію та адміністрацію в місті Сінява. О год. 9 два рої під командуванням “Бриля” пішов** до місцевого господарчого табору, де перебрався в больш[евицькі] мундури та забрано теренових людей. Двох пер[еодягнулося] [на] зловлених “бандьорів”. О год. 12 трьома фірами вирушили на Сіняву. О год. 14:15 в гаморі та говоренні по-больш[евицьки] [увійшли] в місто, ведучи зі собою прив’язаних до фіри двох зловлених. На вулиці придержано одного переходячого “панка”, який [вказав], де міститься поліція. К-р “Бриль” з 4-ма стрільцями та злов[леним] ввійшов на поліцію. На поліції було 3-ох поліцаїв, яких роз[зброєно] та придержано. Залишаючи 4 стр[ільців] на поліції, к-р “Бриль” [...] 4-ма стр[ільцями] почту. В той час улиці міста обсаджено [...]. Відтак обсаджено збірну громаду та городський [...] (в одному будинку). Документи в усіх адміністраціях знесли [на] коридор під вихідні двері, відтак одночасно заладовано на фіри, не зважаючи на дощ. В тому часі прибігає одна [жінка] до к-р. “Бриля”, який стояв у дверях поліції зі словами: “То są moje kopie i wóz, ja roznałam”. “Но нишево – бандеровци забрали – ми одобрали – за пул часа ми оддадем”, – сказав к-р “Бриль”. При ладуванні документів на [фіри] польське населення, не орієнтуючись, що сталося, почало втікати з улиць, думаючи, що це НКВД.

[О год.] 15:55 опущено місто. Виїжджаючи з міста зі співом “[Ми] українські партизани”, розкинено летючки на [...] польського війська. Стрільці, вертаючи з міста, запитували [...]аючих на вулиці (переважно жінок, мужчин вже не було) – “Czy pani widziała banderowców? – Proszę się po[patrzeć], jestem banderowiec”. “To nie możliwe, pan żartuje”, – [була] відповідь.

З собою забрано 3-ох поліцаїв, яких передано тереновому проводові. Здобуто річи, подані на листі ч. 1. Річи подані на листі ч. 2, передано місцевому тереновому проводові⁴⁵. [...] для власної потреби.

[Скок] вдався без одного стрілу та власних втрат.

бунчуж[ний] “Дзвін”

К-р “Бриль”

РЖРС, ролька 5, машинопис.

* Треба: Сіняву.

** Так в оригіналі.

⁴⁵ Лист не друкується.

№ 25

1947, березня 13. – Звіт булавного “Бея” з відділу “Месники-II” командира “Тучі” про зловлення в лісі групи 22 польських міліціонерів.

Вд. II
/Відпис/

Постій, 13.3.47

ЗВІТ

про зловлення поляків в часі полювання

В часі постю в лісі II і III чоти, II вд., разом з почотом сот[ні] в силі ... стрільців.

Дня 30.І.47 о год. 14-ій стійка зголосила, що від сторони сходу в напрямі нашого табору чути голоси, які підсуваються ближче.

Командир “Туча” дав наказ за[й]няти становища, а скорострільна ланка відійшла на скріплення стійки як застави, в цілі задержання ворога перед стійкою та дезорієнтування ворожої сили в наступі. В короткім часі скорострільчик “Гірняк” віддав коротку серію з “дixтяра”, а жандармерист “Байкар” з ППШ до поляків, які прийшли до них розстрільною в колстурі на віддаль около 10 м. Двох поляків положилося на землю, а решта почала розбігатися і кричати: “Не стшеляць, то міліція”. “Гірняк” крикнув: “Відложити збр[о]ю”. Оба задержані поляки зложили зброю. Жандармерист “Байкар” обох полонених привів до к-ра “Т[учі]” і зголосив про стан, який заіснував. Тоді к-р “Т[уча]” вислав в погоню II рій I-ої чоти і I рій III чоти. Стрільці з криком “живого” побігли до переду. Два перші полонені поляки зізнали, що це є МО з ....., яка приїхала на полювання на трьох фірманках в числі 22 осіб. З них 18 є узброєних в кріси, а чотири без зброї. Тоді к-р “Т[уча]” дав наказ I-шому роєві II чоти остатись як охорона табору, а решта рої[в] дістали наказ зловити всіх поляків враз з фірами. По двадцятьох хвилинах привели наші стрільці полонених та роз[з]броєних всіх поляків разом з фірами.

З-поміж полонених поляків виступає один і представляється, що він є член АК, польського підпілля, під псевдом Ш..... та держить зв'язок між польським а українським рухом на тім відтинку та покликався на одного нашого провідника, з яким має співпрацювати, під псевдом “Клим” (Провідник ...), дальше заявив, що УПА може забрати що хоче, лише зброю просить він звернути, бо вона є зареєстрована і за втрачення зброї був би караний від “безпеченьства”.

Вище наведена заява ... була правдоподібна, бо ст. віст. “Голуб” і М. Марченко та кілька інших стрільців знали його особисто по тім, що несли кілька разів пошту від провідника ... до нього, і від нього до ... під псевдом “Клим”.

К-р “Т[уча]” на цій підставі звільнив усіх поляків, та по короткій до них промові, яку мав бунч[ужний] “Лис” і в якій він

сказав про теперішнє положення і українців, і поляків, передав їм підпільну літературу в польській мові. Рівночасно звернено їм усю зброю та всі інші речі, які були забрані при полоненні. При відході Ш... заґварантував, що ніхто з них не буде голосити на УБП про випадок, який заіснував.

Втрат власних в людях не було.

Втрат в матеріялі: загально було вистріляно 50 шт. амуніції.

Втрат ворожих не було.

Звітував: бул[авний]. "Бей"

РЖРС, ролька 3, машинопис.

№ 26

1946, травня 23. – Наказ Штабу Воєнної Округи “Сян” ч. 2/46 від 23 травня 1946 р. про надання вищих ступенів воякам УПА з 27 Тактичного Відтинку “Бастіон”.

“СЯН”

Постій, 23.05.1946 р.

НАКАЗ ч. 2/46

1. З важливістю від дня 23.05.46 надається такі ступені воякам УПА з В[ідтинка] БАСТІОН:

1. ст. стр.	Хмара	ройовий	вд. 98	ст. вістуна
2. стр.	Смерека	ройовий	вд. 97a	ст. вістуна
3. ст. стр.	Шахай	плвх	вд. 97	ст. вістуна
4. вістун	Шугай	ройовий	вд. 98a	ст. вістуна
5. вістун	Марченко	ройовий	вд. 98	ст. вістуна
6. ст. стр.	Шпрота	ройовий	вд. 97	ст. вістуна
7. стр.	Вовк	ройовий	вд. 98	ст. вістуна
8. стр.	Яструб	ройовий	вд. 98	ст. вістуна
9. стр.	Бобер	плвх	вд. 97	ст. вістуна
10. ст. стр.	Мономах	санітар	вд. 97	ст. вістуна
11. вістун	Дах	ст. жандарм.	вд. 98a	ст. вістуна
12. ст. стр.	Сабаль	ройовий	вд. 98	ст. вістуна
13. вістун	Білий	ройовий	вд. 98	ст. вістуна
14. вістун	Точило	ройовий	вд. 97	ст. вістуна
15. вістун	Голуб	ройовий	вд. 98	ст. вістуна
16. ст. стр.	Коваль	ройовий	вд. 98	ст. вістуна
17. вістун	Гарт	ройовий	вд. 98a	ст. вістуна
18. ст. стр.	Загірний	ройовий	вд. 98	ст. вістуна
19. вістун	Біль	ройовий	вд. 97a	ст. вістуна
20. ст. стр.	Старий	ройовий	вд. 97a	ст. вістуна
21. стр.	Стріла	ройовий	вд. 97a	ст. вістуна
22. вістун	Шумський	ройовий	вд. 97a	ст. вістуна
23. вістун	Мак	ст. жандарм.	вд. 97a	ст. вістуна
24. вістун	Новак	ройовий	вд. 97a	ст. вістуна
25. ст. стр.	Знак	ст. інтендант.	вд. 98	ст. вістуна
26. стр.	Камінь	ст. плвхк	вд. 98	ст. вістуна
27. стр.	Лисиця	ст. жандарм.	вд. 98	ст. вістуна
28. вістун	Коваль	ройовий	вд. 97a	ст. вістуна
29. вістун	Боз	ст. санітар	вд. 97a	ст. вістуна
30. вістун	Дуб	почот КВ		ст. вістуна
31. ст. стр.	Кійко	ройовий	вд. 97	ст. вістуна
32. стр.	Сорокатий	ройовий	вд. 97	ст. вістуна
33. вістун	Козак	зв'язковий при КВ		ст. вістуна
34. ст. стр.	Пень	зв'язковий при КВ		ст. вістуна
35. вістун	Сергій	зв'язковий при КВ		ст. вістуна
36. вістун	Коваленко	зв'язковий при КВ		ст. вістуна
37. вістун	Хоробрий	зв'язковий при КВ		ст. вістуна

38. ст. стр.	Гураль	ст. інтендант.	вд. 97	ст. вістуна
39. вістун	Веселий	ройовий	вд. 97a	ст. вістуна
40. вістун	Бродій	механік	вд. 97	ст. вістуна
41. вістун	Галамай	зв'язковий	вд. 97a	ст. вістуна
42. вістун	Ігор	бунчужний	вд. 97b	ст. вістуна
43. стр.	Влодко	чотовий	вд. 97b	ст. вістуна
44. стр.	Горинь	чотовий	вд. 97b	ст. вістуна
45. стр.	Дуб	чотовий	вд. 97b	ст. вістуна
46. ст. стр.	Хмель	пльх	вд. 97b	ст. вістуна
47.	Дуб	пр. СКВ	II р-н	ст. вістуна
48.	Сава	пр. СКВ	III р-н	ст. вістуна
49.	Ждан	пр. СКВ	III р-н	ст. вістуна
50.	Палій	пр. СКВ	IV р-н	ст. вістуна
51.	Гонта	пр. СКВ	IV р-н	ст. вістуна
52.	Шмир	к-р СКВ	IV р-н	ст. вістуна
53.	Крук	вій. СКВ	II р-н	ст. вістуна
54.	Беркут	вишк. СКВ	I р-н	ст. вістуна
55.	Ворон	вишк. СКВ	III р-н	ст. вістуна
56.	Ворон	пр. вд. СБ	II р-н	ст. вістуна
57.	Кошик	спец. група		ст. вістуна
58.	Кривоніс	спец. група		ст. вістуна
59.	Снігур	стр. вд. СБ	I р-н	ст. вістуна
60.	Чак	заст. ройов. СКВ	V р-н	ст. вістуна
61.	Олень	ройовий СКВ	V р-н	ст. вістуна
62.	Змієнко	к-р самооборони		ст. вістуна
63a.	Ревізорчук	к-р самооборони		ст. вістуна
63. стр.	Савка	ланковий	вд. 98	вістуна
64. стр.	Ворон	пльх	вд. 97a	вістуна
65. стр.	Сірко	пльх	вд. 97a	вістуна
66. ст. стр.	Кум	ст. інтенд.	вд. 97a	вістуна
67. ст. стр.	Білий	ройовий	вд. 97a	вістуна
68. ст. стр.	Левцьо	зв'язковий	вд. 97a	вістуна
69. стр.	Клим	ройовий	вд. 98a	вістуна
70. ст. стр.	Птах	ройовий	вд. 98a	вістуна
71. ст. стр.	Мур	ройовий	вд. 97	вістуна
72. ст. стр.	Ротмір	ройовий	вд. 97	вістуна
73. стр.	Шершон	ройовий	вд. 97	вістуна
74. ст. стр.	Хвилевий	пльх	вд. 97	вістуна
75. стр.	Шеремета	ланковий	вд. 98	вістуна
76. ст. стр.	Сенько	пльх	вд. 98	вістуна
78. ст. стр.	Сорока	ройовий	вд. 98a	вістуна
79. стр.	Касян	ройовий	вд. 98a	вістуна
80. стр.	Чалий	ст. пльх	вд. 98a	вістуна
81. стр.	Дуб	мінер	вд. 98a	вістуна
82. ст. стр.	Козак	ст. санітар	вд. 98a	вістуна
83. стр.	Куля	механік	вд. 98a	вістуна
84. ст. стр.	Запорожець	скоростр.	вд. 97a	вістуна
85. стр.	Мотика	ланковий	вд. 98	вістуна

86. ст. стр.	Олень	ланковий	вд. 98	вістуна
87. стр.	Карий	ланковий	вд. 98	вістуна
88. стр.	Довбуш	ланковий	вд. 98	вістуна
89. стр.	Чайка	ланковий	вд. 98	вістуна
90. стр.	Корінь	ланковий	вд. 98	вістуна
91. стр.	Бунчук	плвх	вд. 97a	вістуна
92. стр.	Бук	скоростр.	вд. 97a	вістуна
93. стр.	Крутій	скоростр.	вд. 97a	вістуна
94. стр.	Чижик	скоростр.	вд. 97a	вістуна
95. стр.	Тихий	скоростр.	вд. 97a	вістуна
96. стр.	Заяць	ройовий	вд. 98a	вістуна
97. стр.	Чорнобривий	скоростр.	вд. 97a	вістуна
98. стр.	Хмель	скоростр.	вд. 97a	вістуна
99. стр.	Верес	скоростр.	вд. 98a	вістуна
100. стр.	Шарко	скоростр.	вд. 98a	вістуна
101. стр.	Тихий	скоростр.	вд. 98a	вістуна
102. стр.	Чумак	ройовий	вд. 97a	вістуна
103. стр.	Ігор	ройовий	вд. 97	вістуна
104. стр.	Сук	ст. жандар.	вд. 97	вістуна
105. ст. стр.	Бурлака	жандарм.	вд. 97	вістуна
106. ст. стр.	Голуб	інтенд.	вд. 97	вістуна
107. ст. стр.	Смик	інтенд.	вд. 97	вістуна
108. ст. стр.	Віт	санітар	вд. 97	вістуна
109. ст. стр.	Малина	санітар	вд. 97	вістуна
110. ст. стр.	Гут	ланковий	вд. 97	вістуна
111. ст. стр.	Кіт	ланковий	вд. 97	вістуна
112. ст. стр.	Бриль	скоростр.	вд. 97	вістуна
113. ст. стр.	Січевський	скоростр.	вд. 97	вістуна
114. стр.	Гладкий	скоростр.	вд. 97	вістуна
115. ст. стр.	Гончар	скоростр.	вд. 97	вістуна
116. стр.	Астра (татарин)	карикатурист	вд. 97	вістуна
117. стр.	Бурлай	ройовий	вд. 97a	вістуна
118. стр.	Дубовий	мінер	вд. 97a	вістуна
119. ст. стр.	Чорний	мінер	вд. 97a	вістуна
120. ст. стр.	Козар	санітар	вд. 97a	вістуна
121. стр.	Гопак	жандарм.	вд. 97a	вістуна
122. стр.	Турчин	жандарм.	вд. 97a	вістуна
123. ст. стр.	Смолій	зв'язковий	вд. 97a	вістуна
124. стр.	Фараон	ланковий	вд. 97a	вістуна
125. стр.	Скала	мінер	вд. 97a	вістуна
126. ст. стр.	Граб	ланковий	вд. 97a	вістуна
127. стр.	Карабін	скоростр.	вд. 97	вістуна
128. стр.	Явір	скоростр.	вд. 97	вістуна
129. ст. стр.	Буревій	ланковий	вд. 97	вістуна
130.	Пилип	гранатометчик	вд. 97	вістуна
131. ст. стр.	Друк	мінер	вд. 97	вістуна
132. стр.	Рудий	скоростр.	вд. 97	вістуна
133. стр.	Жайворонок	скоростр.	вд. 98	вістуна

134. стр.	Хміль	скоростр.	вд. 98	вістуна
135. стр.	Гук	скоростр.	вд. 98	вістуна
136. стр.	Бук	скоростр.	вд. 98	вістуна
137. стр.	Гладкий	скоростр.	вд. 98	вістуна
138. стр.	Довбня	скоростр.	вд. 98	вістуна
139.	Богун	скоростр.	вд. 98	вістуна
140. стр.	Гірняк	скоростр.	вд. 98	вістуна
141. стр.	Орел	зв'язковий	вд. 98	вістуна
142. стр.	Тиса	зв'язковий	вд. 98	вістуна
143.	Яр	війсь. СКВ	II р-н	вістуна
144.	Гонта	війсь. СКВ	III р-н	вістуна
145.	Берза	війсь. СКВ	IV р-н	вістуна
146.	Залізник	вишк. СКВ	I р-н	вістуна
147.	Яблоко	вишк. СКВ	II р-н	вістуна
148.	Смілий	вишк. СКВ	III р-н	вістуна
149.	Левий	рой. СКВ	I р-н	вістуна
150.	Мороз	рой. СКВ	II р-н	вістуна
151.	Бояр	рой. СКВ	II р-н	вістуна
152.	Дубенко	рой. СКВ	II р-н	вістуна
153.	Сосновий	рой. СКВ	III р-н	вістуна
154.	Лозяк	рой. СКВ	III р-н	вістуна
155.	Крук	рой. СКВ	III р-н	вістуна
156.	Довбуш	рой. СКВ	III р-н	вістуна
157.	Веселий	рой. СКВ	IV р-н	вістуна
158.	Кий	рой. СКВ	IV р-н	вістуна
159.	Сокіл	рой. СКВ	IV р-н	вістуна
160.	Гора	рой. СКВ	IV р-н	вістуна
161.	Соловій	пльх СКВ	III р-н	вістуна
162.	Корчик	інтен. СКВ	III р-н	вістуна
163.	Верхівець	інтен. СКВ	III р-н	вістуна
164.	Карпо	інтен. СКВ	III р-н	вістуна
165.	Скірка	спецгрупа		вістуна
166.	Громенко	стр. вд. СБ		вістуна
167.	Борис	стр. вд. НАБ		вістуна
168.	Каміна	стр. вд. НСБ		вістуна
169.	Молот	стр. вд. АБ	II р-н	вістуна
170.	Любий	стр. СКВ	II р-н	вістуна
171.	Вусатий	стр. вд. СБ	II р-н	вістуна
172.	Город	стр. СКВ	III р-н	вістуна
173.	Магура	зв'язковий СКВ	III р-н	вістуна
174.	Хрін	стр. вд. СВ	III р-н	вістуна
175.	Хмара	рой. СКВ	V р-н	вістуна
176. ст. стр.	Байда	рой. СКВ	V р-н	вістуна
177. ст. стр.	Тополя	рой. СКВ	V р-н	вістуна
178.	Соловій	спецгрупа		вістуна
179. ст. стр.	Очерет	кул. СКВ	V р-н	вістуна
180.	Прокіп	стр. АБ	V р-н	вістуна
181.	Стріла	стр. АБ	V р-н	вістуна

182.	Яструб	стр. АБ	V р-н	вістуна
183. стр.	Карп	ланковий	вд. 97	ст. стрільця
184. стр.	Марко	ланковий	вд. 97	ст. стрільця
185. стр.	Зубатий	ланковий	вд. 97	ст. стрільця
186. стр.	Чечель	ланковий	вд. 97	ст. стрільця
187. стр.	Вільха	ланковий	вд. 97	ст. стрільця
188. стр.	Заяць	скоростр.	вд. 97	ст. стрільця
189. стр.	Варта	скоростр.	вд. 97	ст. стрільця
190. стр.	Піп	скоростр.	вд. 97	ст. стрільця
191. стр.	Гусак	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
192. стр.	Білій	кухар	вд. 97	ст. стрільця
193. стр.	Жар	скоростр.	вд. 97	ст. стрільця
194. стр.	Жур	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
195. стр.	Круча	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
196. стр.	Мурин	зв'язковий	вд. 97	ст. стрільця
187*.стр.	Зорян	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
188*.стр.	Гора	мінер	вд. 97	ст. стрільця
199. стр.	Савара	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
200. стр.	Комань	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
201. стр.	[...]	мінер	вд. 97	ст. стрільця
202. стр.	Колодій	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
203. стр.	Сагайдак	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
204. стр.	Трач		вд. 97	ст. стрільця
205. стр.	Смілий	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
206. стр.	Лис	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
207. стр.	Сірко	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
208. стр.	Яструб	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
209. стр.	Лупій	кухар	вд. 97	ст. стрільця
210. стр.	Богун	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
211. стр.	Кулік	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
212. стр.	Вовк	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
213. стр.	Коваль	стрілець	вд. 97	ст. стрільця
214. стр.	Мох	ланковий	вд. 98	ст. стрільця
215. стр.	Карпо	плвх	вд. 98	ст. стрільця
216. стр.	Піп	жандарм	вд. 98	ст. стрільця
217. стр.	Ворон	інтендант	вд. 98	ст. стрільця
218. стр.	Маєвий	ст. санітар	вд. 98	ст. стрільця
219. стр.	Козуб	санітар	вд. 98	ст. стрільця
220. стр.	Винний	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
221. стр.	Граніт	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
222. стр.	Явір	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
223. стр.	Горошко	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
224. стр.	Ластівка	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
225. стр.	Лісний	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
226. стр.	Сидоренко	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
227. стр.	Мирний	стрілець	вд. 98	ст. стрільця

* Так в оригіналі.

228. стр.	Сокіл	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
229. стр.	Шпак	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
230. стр.	Зорян	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
231. стр.	Пак	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
232. стр.	Мороз	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
233. стр.	Біловус	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
234. стр.	Гулавич	стрілець	вд. 98	ст. стрільця
235. стр.	Жан	ланковий	вд. 97а	ст. стрільця
236. стр.	Карий	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
237. стр.	Пугач	ланковий	вд. 97а	ст. стрільця
238. стр.	Морозенко	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
239. стр.	Рибак	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
240. стр.	Марко	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
241. стр.	Круча	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
242. стр.	Сумний	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
243. стр.	Буревий	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
244. стр.	Савич	інтендант	вд. 97а	ст. стрільця
245. стр.	Заяць	скорострільчик	вд. 97а	ст. стрільця
246. стр.	Дорош	скорострільчик	вд. 97а	ст. стрільця
247. стр.	Сокіл	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
248. стр.	Гордий	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
249. стр.	Босий	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
250. стр.	Вузовий	скорострільчик	вд. 97а	ст. стрільця
251.	Моряк	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
252. стр.	Лакота	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
253. стр.	Гадра	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
254. стр.	Чумак	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
255. стр.	Дибляк	санітар	вд. 97а	ст. стрільця
256. стр.	Щурко	санітар	вд. 97а	ст. стрільця
257. стр.	Когут	інтендант	вд. 97а	ст. стрільця
258. стр.	Хруш	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
259. стр.	Вій	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
260. стр.	Крілик	скорострільчик	вд. 97а	ст. стрільця
261. стр.	Нива	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
262. стр.	Ферболь	мінер	вд. 97а	ст. стрільця
263. стр.	Голуб	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
264. стр.	Кулик	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
265. стр.	Лан	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
266. стр.	Хитрий	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
267. стр.	Кузьмин	стрілець	вд. 97а	ст. стрільця
268. стр.	Ворчик	стрілець	вд. 98а	ст. стрільця
269. стр.	Омелько	санітет*	вд. 97б	ст. стрільця
270. стр.	Сніг	стрілець	вд. 97б	ст. стрільця
271. стр.	Дон	ройовий	вд. 97б	ст. стрільця
272. стр.	Соловій	ройовий	вд. 97б	ст. стрільця
273. стр.	Колос	ройовий	вд. 97б	ст. стрільця
274. стр.	Кургань	ройовий	вд. 97б	ст. стрільця

* санітет – (з нім.) санітар, медик.

275. стр.	Левко	ройовий	вд. 976	ст. стрільця
276. стр.	Чорний	ройовий	вд. 976	ст. стрільця
277. стр.	Бандурист	ройовий	вд. 976	ст. стрільця
278. стр.	Рінь	плвх	вд. 976	ст. стрільця
279. стр.	Дорош	скоростр.	вд. 976	ст. стрільця
280. стр.	Зуб	скоростр.	вд. 976	ст. стрільця
281. стр.	Лень	інтендант	вд. 976	ст. стрільця
282. стр.	Сніг	інтендант	вд. 976	ст. стрільця
283. стр.	Яр	розвідчик	вд. 976	ст. стрільця
284. стр.	[Циган]	розвідчик	вд. 976	ст. стрільця
285. стр.	Гнат	розвідчик	вд. 976	ст. стрільця
286. стр.	Луг	стрілець	вд. 976	ст. стрільця
287. стр.	Сук	стрілець	вд. 976	ст. стрільця
288. стр.	Крутій	скоростр.	вд. 976	ст. стрільця
289. стр.	Коник	стрілець	вд. 976	ст. стрільця
290. стр.	Шугай	стрілець	вд. 976	ст. стрільця
291.	Стир	ройовий СКВ	II р-н	ст. стрільця
292.	Карпо	ройовий СКВ	IV р-н	ст. стрільця
293.	Сірко	ройовий СКВ	IV р-н	ст. стрільця
294.	Перян	ройовий СКВ	IV р-н	ст. стрільця
295.	Цяпка	з. рой.* СКВ	IV р-н	ст. стрільця
296.	Осип	з. рой. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
297.	Сокіл	зброяр СКВ	IV р-н	ст. стрільця
298.	Комар	мінер СКВ	IV р-н	ст. стрільця
299.	Незнаний	мінер СКВ	IV р-н	ст. стрільця
300.	Ленко	мінер СКВ	IV р-н	ст. стрільця
301.	Заруба	мінер СКВ	IV р-н	ст. стрільця
302.	Ворона	кул. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
303.	Медвідь	кул. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
304.	Сагайдачний	кул. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
305.	Чорний	кул. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
306.	Шугай	кул. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
307.	Самовитий	кул. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
308.	Чайка	кул. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
309.	Вій	кул. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
310.	Пень	мінер СКВ	IV р-н	ст. стрільця
311.	Дніпро	стр. вд. СБ	I р-н	ст. стрільця
312.	Гонта	стр. вд. СБ	I р-н	ст. стрільця
313.	Грізний	стр. вд. СБ	I р-н	ст. стрільця
314.	Мак	стр. вд. НАБ		ст. стрільця
315.	Гриць	стр. вд. СБ	II р-н	ст. стрільця
316.	Грабцьо	стр. вд. СБ	II р-н	ст. стрільця
317.	Пень	стр. вд. СБ	II р-н	ст. стрільця
318.	Муха	стр. вд. СБ	II р-н	ст. стрільця
319.	Запоріжець	стр. вд. СБ	II р-н	ст. стрільця
320.	Степовий	стр. вд. СБ	II р-н	ст. стрільця
321.	Мороз	стр. вд. СБ	III р-н	ст. стрільця
322.	Воробець	стр. вд. СБ	III р-н	ст. стрільця

* з. рой. — заступник ройового.

323.	Хомик	стр. вд. СБ	III р-н	ст. стрільця
324.	Фіфак	стр. вд. СБ	III р-н	ст. стрільця
325.	Май	стр. вд. СБ	III р-н	ст. стрільця
326.	Дуб	стр. вд. СБ	III р-н	ст. стрільця
327.	Шпак	стр. вд. АБ	I р-н	ст. стрільця
328.	Береза	стр. вд. АБ	I р-н	ст. стрільця
329.	Семенько	стр. вд. СБ	I р-н	ст. стрільця
330.	Зеркало	стр. вд. СБ	I р-н	ст. стрільця
331.	Липа	стр. СКВ	I р-н	ст. стрільця
332.	Галузь	стр. СКВ	II р-н	ст. стрільця
333.	Дуб	стр. СКВ	II р-н	ст. стрільця
334.	Швейко	стр. СКВ	II р-н	ст. стрільця
335.	Семенчик	стр. СКВ	III р-н	ст. стрільця
336.	Бурлака	стр. СКВ	III р-н	ст. стрільця
337.	Верес	стр. СКВ	III р-н	ст. стрільця
338.	Байда	стр. СКВ	III р-н	ст. стрільця
339.	Соловій	стр. СКВ	III р-н	ст. стрільця
340.	Левко	стр. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
341.	Ворон	стр. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
342.	Яструб	стр. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
343.	Колик	стр. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
344.	Тур	стр. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
345.	Львівський	стр. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
346.	Ключ	стр. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
347.	Танкіст	стр. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
348.	Вихор	стр. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
349.	Смерека	стр. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
350.	Шалий	стр. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
351.	Сук	стр. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
352.	Граб	стр. СКВ	IV р-н	ст. стрільця
353.	Кустурик	з. рой. СКВ	V р-н	ст. стрільця
354.	Воробець	кул. СКВ	V р-н	ст. стрільця
355.	Чумак	стр. СКВ	V р-н	ст. стрільця
356.	Качор	інтенд. СКВ	V р-н	ст. стрільця
357.	Зірка	з. рой. СКВ	V р-н	ст. стрільця
358.	Малий	з. рой. СКВ	V р-н	ст. стрільця
359.	Буря	стр. СКВ	V р-н	ст. стрільця
360.	Яструб	стр. СКВ	V р-н	ст. стрільця
361.	Кудлай	стр. СКВ	V р-н	ст. стрільця
362.	Кармелюк	стр. СКВ	V р-н	ст. стрільця
363.	Гриб	з. рой. СКВ	V р-н	ст. стрільця
364.	Грабовий	з. рой. СКВ	V р-н	ст. стрільця
365.	Клим	стр. СКВ	V р-н	ст. стрільця
366.	Осьмак	стр. СКВ	V р-н	ст. стрільця
367.	Світовий	стр. СКВ	V р-н	ст. стрільця
368.	Колос	стр. СКВ	V р-н	ст. стрільця
369.	Сірко	стр. СКВ	V р-н	ст. стрільця
370.	Зоряний	стр. СКВ	V р-н	ст. стрільця
371.	Чугай	стр. самооборони	V р-н	ст. стрільця
372.	Туча	стр. АБ	V р-н	ст. стрільця

II. Надається такі ступені воякам УПА з В[ІДТИНКУ] БАСТІОН, впавшим на ПОЛІ СЛАВИ:

1. стр.	Голубенко ⁴⁶	сан. вд. 97а	згинув 5.XI.1945 на Синявці, заскочений ВП в помешканню.	ст. вістуна
2. стр.	Шугай ⁴⁷	стр. вд. 97	згинув 9.V.1945 в наступі на нквд біля Тепилів.	ст. вістуна
3. стр.	Горошко	стр. вд. 97	згинув 15.II.46. в бою ВП на Заставнім.	ст. вістуна
4. стр.	Лис ⁴⁸	розвід. вд. 98	згинув 1.IV.45 в Жукові від засідки.	ст. вістуна
5.	Корній	стан. IV. р-ну	згинув 24.2.44 в с. Вилева, замучений більшовиками.	ст. вістуна
6.	Чайка	стр. СКВ р-н IV	згинув 4.9.44 в лісі к. Дахнова в бою з нквд.	ст. вістуна
7.	Проць	стан. IV р-ну	згинув 4.9.44 в лісі к. Дахнова в бою з нквд.	ст. вістуна
8.	Мірка	стр. СКВ р-н IV	згинув 4.9.44 в лісі к. Дахнова в бою з нквд.	ст. вістуна
9.	Гай	стр. пов. АБ	згинув 6. 9. 44. в с. Рудка – розстріляний.	ст. вістуна
10.	Харко	стр. СКВ IV. р-н	згинув 10.X.44. в лісі Сухоліс – розстріляний.	ст. вістуна
11.	Гірний	член ОУН	згинув 22.12.44. під час наступу на МО в с. Пугачі.	ст. вістуна
12.	Марлак	член активу р-н III	згинув 8.1.45. в бою в с. Лукавець.	ст. вістуна
13.	Крук	член активу р-н III	згинув 8.1.45. в бою з ВП в с. Лукавець.	ст. вістуна
14.	Чумак	пропг. СКВ р-н I	згинув 10.1.45. в бою з ВП в с. Гораєць.	ст. вістуна
15.	Пень	стр. СКВ IV р-н	згинув 10.1.45. в бою з ВП в с. Гораєць.	ст. вістуна
16.	Буревій	стр. СКВ IV р-н	згинув 10.1.45. в бою з ВП в с. Гораєць.	ст. вістуна
17.	Жабка	стр. СКВ IV р-н	згинув 10.1.45. в бою з ВП в с. Гораєць.	ст. вістуна

⁴⁶ Відручна дописка к-ра “Олега”: “Взагалі нема у виказі впавших”.

⁴⁷ Відручна дописка к-ра “Олега”: “Незпідпадав [з] дан[ими] впавших. Там подано 9.1.45”.

⁴⁸ Відручна дописка к-ра “Олега”: “Взагалі нема у виказі впавших”.

18.	Лев	станичний III р-н	згинув 15.1.45. з рук мо в с. Лукавець.	ст. вістуна
19.	Левцьо	стр. СКВ II р-н	згинув 8.3.45. в бою з ВП в с. Добра.	ст. вістуна
20.	Петрушка	стр. СКВ IV р-н	згинув 29.3.45. замордований під час допитів в м. Любачів.	ст. вістуна
21.	Шугай	технік-зброяр СКВ I р-н	згинув 28.4.45. від вибуху міни.	ст. вістуна
22.	Веселий	стр. вд. СБ I р-н	згинув 30.4.45 в бою з большевиками в с. Сурмачівка.	ст. вістуна
23.	Шах	зв'язковий СКВ I р-н	згинув 5.5.45. в с. Лази в бою з п[ольською] бандою.	ст. вістуна
24.	Кармелюк	інтендант I р-н	згинув 7.5.45 в бою з п[ольською] бандою в с. Червона Воля.	ст. вістуна
25.	Кобаринко Іван	стр. СКВ I р-н	згинув 28.5.45. в с. Лази в бою з п[ольською] бандою.	ст. вістуна
26.	Чалий	стр. СКВ II р-н	згинув 3.7.45. в бою з ВП в с. Теплиці.	ст. вістуна
27.	Чабан	стр. СКВ III р-н	згинув 22.7.45. від вибуху міни в с. Полянка.	ст. вістуна
28.	Кучма	інтендант II р-н	згинув 9.9.45. в бою з польською бандою в с. Добра.	ст. вістуна
29.	Морозенко	ройовий СКВ III р-н	згинув 10.9.45. в бою з МО в с. Ришкова Воля.	ст. вістуна
30.	Качур	ройовий СКВ III р-н	згинув 10.10.45. в наступі на міст в Нова Гребля.	ст. вістуна
31.	Іванчук Іван	член активу III р-н	згинув 2.11.45 в бою з вп с. Жапалові	ст. вістуна
32.	Фіфак	стр. СКВ IV р-н	згинув 4.11.45 в с. Гримаки	ст. вістуна
33.	Зазуля	стр. СКВ IV р-н	згинув 4.11.45 в с. Гримаки під час облави вп	ст. вістуна
34.	Червонка Федір	член активу III р-н	згинув 2.12.45 в с. Жапалів в бою з вп.	ст. вістуна
35.	Ставний	стр. СКВ II р-н	згинув 1.1.46 в с. в бою з вп.	ст. вістуна

36.	Буйний	стр. СКВ IV р-н	згинув 10.1.46 в с. Жуків, втікаючого застрілили.	ст. вістуна
37.	Явір	станичний II р-н	згинув 13.1.46 в с. Маковиська в бою з вп.	ст. вістуна
38.	Швед	війс. СКВ II р-н	згинув 12.3.46 в с. Сурахів	ст. вістуна
39.	Твардий*	стр. вд. СБ II р-н	згинув 5.4.46 в с. Копань оточений вп, стріляючись ранився, від чого помер.	ст. вістуна
40.	Лоза	станичний V р-ну б. політв'язень Берези К[артузької].	згинув в травні в с. Журавці в бою з нквд.	ст. вістуна
41.	Змій	стр. АБ V р-н	згинув 29.3.46 в с. Дениська бою з убп.	ст. вістуна
42.	Калина	вишкіль. СКВ V р-н	згинув 22.5.46 в бою з вп	ст. вістуна
43.	Сірко	стр. АБ V р-н	згинув 23.5.46 в бою з вп в с. Річиця.	ст. вістуна
44. стр.	Лісовий	стр. вд. 98	згинув 6.10.45 в наступі на зал. міст в Н[овій] Греблі	вістуна
45. стр.	Гора	стр. вд. 98	згинув 22.11.45 в наступі на зал. міст в Сурахові	вістуна
46. стр.	Голота	сан. вд. 98	згинув 15.9.45 в наступі на вп в Олешичах.	вістуна
47. стр.	Тхір	стр. вд. 98	згинув 15.9.45 в наступі на вп в Олешичах.	вістуна
48. стр.	Дошевик	стр. вд. 98	згинув 9.11.45 на Бахорах від засідки вп.	вістуна
49. стр.	Грушка	стр. вд. 98	згинув 9.11.45 в лісі б. Сурмачівки, застрілювався через необережність.	вістуна
50.	Мирон	член юнацт. III р-н	згинув 28.8.44 під час облави большевиків на ліс Горай.	вістуна
51.	Вишня	член юнацт. III р-н	згинув 1.1.45 в с. Лукавці в бою з мо.	вістуна
52.	Мороз	стр. СКВ II р-н	згинув 2.1.45 в бою з п[ольською] бандою в с. Пискоровичах.	вістуна

* Так в оригіналі.

53.	Корчик	стр. СКВ III р-н	згинув 3.1.45 в с. Майдан	вістуна
54.	Гаєвий	стр. СКВ III р-н	згинув 3.1.45 в с. Майдан.	вістуна
55.	Корчик	чл. юнацтва р-н III	згинув 28.1.45 в с. Лукавець в бою з мо.	вістуна
56.	Смілий	стр. СКВ р-н III	згинув 20.2.45 в с. Козаки в бою з вп.	вістуна
57.	Колос	стр. СКВ II р-н	згинув 6.3.45	вістуна
58.	Козар	стр. СКВ II р-н	згинув 8.3.45 в бою з вп в с. Добра.	вістуна
59.	Заяць	стр. СКВ II р-н	згинув 10.3.45 в бою з п. бандою в с. Королівка.	вістуна
60.	Голуб	чл. юнацтва р-н III	згинув 23.3.45 в с. Шутків в бою з мо.	вістуна
61.	Рись Булат Панько	стр. СКВ р-н I	згинув 25.4.45 в с. Сурмачівці в бою з більшовиками.	вістуна
62.	Новий	стр. СКВ р-н II	згинув 4.5.45 в бою з убп в с. Сурахів.	вістуна
63.	Чорно-бривий	стр. СКВ р-н III	згинув 8.5.45 в бою з більшовиками в с. Н[ова] Гребля.	вістуна
64.	Черник	стр. СКВ III р-н	згинув 8.5.45 в с. Н[ова] Гребля під час більшовицької облави.	вістуна
65.	Дунай	стр. СКВ р-н III	згинув 26.6.45 переходячи кордон в с. Липовець.	вістуна
66.	Мадай Степан	стр. СКВ р-н II	згинув 7.7.45 в с. Висоцько в бою з нквд.	вістуна
67.	Шпак II	стр. СКВ р-н II	згинув 10.8.45 в с. Пискоровичі в бою з вп.	вістуна
68.	Сірко	стр. СКВ р-н III	згинув 11.9.45 в с. Гамарня в бою з вп.	вістуна
69.	Дюрка Володимир	стр. СКВ р-н II	згинув 29.9.45 в с. Маковиська, закатований нквд.	вістуна
70.	Тур	стр. СКВ р-н III	згинув 10.10.45 в наступі на міст в Н[овій] Греблі.	вістуна
71.	Корінь	стр. СКВ р-н III	згинув 10.10.45 в наступі на міст в Н[ова] Гребля.	вістуна

72.	Грушка	стр. СКВ р-н ІІ	згинув 11.1.46 в с. [...] від ВП	вістуна
73.	Підкова	стр. вд. СБ р-н ІІ	згинув 12.3.45 в с. Копань, оточений вп – застрелився.	вістуна
74.	Стьопа	стр. СКВ р-н V	згинув в жовтні 44 р. в Верхраті в бою з НКВД.	вістуна
75.	Черемха	рой. СКВ р-н V	згинув в жовтні 44 р. під час облоги НКВД в Верхраті.	вістуна
76.	Стрілець	зв'язк. р-н V	згинув в листопаді 44 в Верхраті на засідці НКВД.	вістуна
77.	Ворон	стр. СКВ р-н V	згинув 17.2.46 в с. Монастирі в бою з НКВД.	вістуна
78.	Скока	рой. СКВ р-н V	згинув 9.3.46 під час наступу на вп в м. Любича.	вістуна
79.	Стрілець	стр. СКВ р-н V	згинув в березні 45 в с. Любича-Кулайці.	вістуна
80.	Василько	стр. СКВ р-н V	згинув в грудні 44 р. в с. Любича-Грушка в бою з НКВД.	вістуна
81.	Ванька	стр. АБ р-н V	згинув в листопаді 44 в с. Любича-Кулайці в бою з вп.	вістуна
82.	Дяченко	стр. СКВ р-н V	згинув в серпні 44 р. в с. Вербиці в бою з НКВД.	вістуна
83.	Шугай	стр. СКВ р-н V	згинув в серпні 44 р. в с. Вербиці в бою з НКВД.	вістуна
84.	Ігор	стр. СКВ р-н V	згинув 5.2.46 в бою з вп в Журавцях-Нетребі.	вістуна
85.	Зозуля	стр. СКВ р-н V	згинув 5.2.46 в бою з вп в Журавцях-Нетребі.	вістуна
86.	Довбуш	стр. СКВ р-н V	згинув 5.2.46 в бою з вп в Журавцях-Нетребі.	вістуна
87.	Комар	стр. СКВ р-н V	згинув 5.2.46 в бою з вп в Журавцях-Нетребі.	вістуна
88.	Щигол	стр. СКВ р-н V	згинув 31.3.46 в бою з вп в Любича-Грушка.	вістуна

89.	Ванька	з. рой. СКВ р-н V	згинув 31.3.46 в бою з вп в Любича-Грушка.	вістуна
90.	Деревенко	стр. СКВ р-н V	згинув 31.3.46 в бою з вп в Любича-Грушка.	вістуна
91.	Летун	стр. СКВ р-н V	згинув 31.3.46 в бою з вп в Любича-Грушка.	вістуна
92.	Карий	стр. СКВ р-н V	згинув 31.3.46 в в бою з вп в Любича-Грушка.	вістуна
93.	Крук	стр. СКВ р-н II	згинув 28.2.45 в бою з п. бандою в Курилівці.	ст. стрільця
94.	М'який	стр. СКВ р-н II	згинув 10.3.45 в бою з п. бандою в Курилівці.	ст. стрільця
95.	Сокіл	стр. СКВ р-н III	згинув 25.3.45 в бою з мо в с. Гірче.	ст. стрільця
96.	Верба	стр. СКВ р-н II	згинув 5.4.45 в бою з нквд в с. Цетуля.	ст. стрільця
97.	Шпак I.	стр. СКВ р-н II	згинув 2.7.45 в бою з вп в с. Добра.	ст. стрільця
98.	Заяць II.	стр. СКВ р-н II	згинув 12.7.45 в бою з п. бандою в Рудках	ст. стрільця
99.	Крук	чл. жандарм. р-н II	згинув 20.8.45 в бою з убп.	ст. стрільця
100.	Граб	стр. СКВ р-н II	згинув 4.1.46 в бою з п. бандою в с. Добра	ст. стрільця
101.	Фріц	вій. СКВ р-н II	згинув 10.3.46 оточений вп в с. Маковиська – застрілювався.	ст. стрільця
102.	Яніш Петро	стр. СКВ р-н II	згинув 13.3.46 в бою з вп в с. Маковиська.	ст. стрільця
103.	Зорій	стр. СКВ р-н V	згинув 31.3.46 в бою з вп в Любича-Грушка.	ст. стрільця
104.	Сивий	стр. СКВ р-н V	згинув 31.3.46 в бою з вп в Любича-Грушка.	ст. стрільця

ВІЧНА СЛАВА ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ!

III. Слідуючим воякам УПА з В[ІДТИНКУ] БАСТІОН надається

ПОХВАЛУ

1. ст. стр.	Сагайдак	розвідчик вд. 97	– за те, що дня 15.2.46, виконуючи завдання розвідчика в с. Заставне, натрапивши на групу вп, відкрив вогонь, вбив 2-х ворожих вояків, між ними одного старшину. Сам ранений в руку, вміло відступив та приніс своєму к-рові відомости про ворога.
2. вістун	Рудий	кул. вд. 97	– за те, що дня 15.2.46 в бою з вп в с. Заставне вміло нищив ворожі кулеметні гнізда та відступаючи, мимо важкої рани в плечах, не залишив кулемета ворогам.
3. вістун	Гладкий	кул. вд. 97	– за те, що дня 15.2.46 в бою в с. Заставне під сильним ворожим кулеметним обстрілом забрав від вбитого зброю і відступив з нею до своїх становищ.
4. вістун	Смілий	вишк. СКВ р-н III	– за те, що дня 5.2.46 в часі, коли 1000 вп йшло облавою на ліс зі села Будомир, де лежав хворий, помимо хвороби повідомив СКВ і інших про облаву і в цей спосіб дав можливість СКВ вийти без втрат; за те, що в м. березні допоміг вбити лейтенанта-пограничника.
5. ст. віст.	Ждан	пров. СКВ р-н III	– за вбивство лейтн. пограничника в березні 46 разом з іншими та за відвагу в бої з вп дня 5.2.46.
6. стр.	Лютий	стр. СКВ р-н III	– за вбивство лейт. погран. в березні 46 разом з іншими та за відвагу в бою з вп 5.2.45.
7. ст. стр.	Левко	стр. СКВ р-н III	– за вбивство лейт. погран. в березні 46 разом з іншими та за відвагу в бою 5.2.46.
8. стр.	Свист	стр. СКВ р-н III	– за те, що розігнавши 3-х ворожих вояків мо в с. Улазів відібрав їм вкрадені коні та віддав власникові.
9. ст. стр.	Грабцьо	стр. СБ р-н II	– за солідне виконання своїх обов'язків.
10.	Славко	пров. СКВ р-н V	– за добру працю.
11.	Свист	пропг. СКВ р-н V	– за солідне й зразкове ведення своєї роботи.
12.	Вишня	госп. СКВ р-н V	– за довголітню працю.
13.	Сивий	госп. СКВ р-н V	– за довголітню працю.

IV. З датою 23.05.46 представляються до затвердження з В[ІДТИНКУ] БАСТІОН:

А. Проєкт номінацій:

1.	Шрам	НСБ	– до поручника
2. булав.	Яр	к-р вд. 98а	– до хорунжого
3. вістун	Калинович	к-р вд. 97	– до ст. булавного
4. вістун	Крук	к-р вд. 97б	– до ст. булавного
5. вістун	Орест	к-р пвд. вд. 98а	– до ст. булавного
6. ст. віст.	Сурма	к-р пвд. вд. 97а	– до ст. булавного
7. ст. віст.	Туча	к-р пвд. вд. 98	– до ст. булавного
8. булав.	Мокрий	к-р пвд. вд. 98	– до ст. булавного
9. ст. віст.	Підкова	к-р пвд. вд. 97	– до ст. булавного
10.	Зенко	бунчужн. вд. 97	– до ст. булавного
11. ст. віст.	Гай	к-р пвд. вд. 97	– до булавного
12. вістун	Миرون	к-р пвд. вд. 98а	– до булавного
13.	Листок	к-р пвд. вд. 97а	– до булавного
14. вістун	Моряк	к-р пвд. вд. 98а	– до булавного
15.	Вартовий	к-р пвд. вд. 97	– до булавного
16. ст. вістун	Морозенко	бунчуж. вд. 98а	– до булавного
17. ст. віст.	Лев	ст. жанд. вд. 97	– до булавного
18. ст. віст.	Жук	ройовий вд. 97	– до булавного
19. вістун	Чех	вишкіль. вд. 97б	– до булавного
20. ст. віст.	Гамалія	писар при КВ	– до булавного
21. ст. віст.	Хут	ройовий вд. 97б	– до булавного
22. вістун	Зенко	к-р пвд. вд. 97б	– до булавного
23. ст. віст.	Мартин	к-р СКВ при НО	– до булавного
24.	Слота	інтенд. при НО	– до булавного
25.	Орел	к-р вд. НСБ	– до булавного
26.	Беркут	к-р вд. СБ I р-н	– до булавного
27.	Скала	пр. СКВ III р-н	– до булавного
28.	Борис	пр. СКВ III р-н	– до булавного
29.	Вігер	лікар II р-н	– до булавного
30.	Сірий	війсь. СКВ II р-н	– до булавного
31. вістун	Лев	війсь. СКВ IV р-н	– до булавного
32.	Дума	війсь. СКВ III р-н	– до булавного
33. вістун	Черемош	війсь. СКВ III р-н	– до булавного
34.	Тріска	війсь. I р-н	– до булавного
35.	Дуб	війсь. СКВ III р-н	– до булавного
36.	Морозенко	к-р СКВ V р-н	– до булавного
37. вістун	Очерет	війсь. V р-н	– до булавного
38.	Чорнота	к-р СКВ V р-н	– до булавного

Б. Проєкт посмертних номінацій ПОЛЯГЛИХ НА ПОЛІ СЛАВИ:

1.	Олесь (Гармаш)	– пов. пров. Впав 8.1.45 в с. Люблинець Новий.	– до сотника
2.	Бахмач	– курінний В[ідтинку] Розточчя. Помер 19.1.45 в с. Млини в наслідок рани, одержаної від большевиків в часі втечі з їх рук.	– до сотника
3.	Дубенко	– мінер вд. 98, згинув 11.3. 46 в с. Гаї під час наступу на вп. Впавший це інструктор мінерки, знищив одну льокомотиву, 6 залізно-бетонних мостів.	– до поручника
4.	Бараба	– військовик НО, згинув 15.8.44 в Сосниці в бою з п. бандою.	– до поручника
5.	Май	– к-р вд. НАБ, згинув 6.4.46 в с. Заліська Воля, заскочений вп – застрілився.	– до поручника
6. ст. віст.	Байда	– к-р пвд. вд. 97, згинув 16.2.46 в с. Заставне в обороні села.	– до хорунжого
7. вістун	Коваленко	- к-р пвд. вд. 98, згинув 15.9.45 в наступальному бою на Олешичі.	– до хорунжого
8.	Голуб	– к-р пвд. вд. 98, згинув 24.9.45 в наступальному бою в с. Кобильниця.	– до хорунжого
9.	Боярин (Білецький Ярослав)	– пров. II р-ну, згинув .6.44 з рук гестапо в Ярославі.	– до хорунжого
10.	Смерека	– пов. військ., згинув 5.11.44 в с. Гораєць в засідці.	– до хорунжого
11.	Лука	– пров. пропаганд., згинув 5.11.44 в с. Гораєць в засідці.	– до хорунжого
12.	Чорненький	– к-р СКВ I р-н, згинув 3.1. в часі ліквідації стан. мо в с. Млини.	– до хорунжого
13.	Осипенко	– пов. лікар, згинув 8.1.45 в с. Люблинець Новий.	– до хорунжого
14.	Селянин	– пов. госп., згинув 8.1.45 в Люблинець Новий.	– до хорунжого
15.	Чорнота	– пр. СКВ IV р-н, згинув 8.1.45 в Люблинець Новий.	– до хорунжого
16.	Шрам	– пр. IV р-ну, згинув 8.1.45 в с. Люблинець Новий.	– до хорунжого
17.	Лунь	– к-р жандарм. II р-н, згинув 8.3.45 в с. Добра в бою з вп.	– до хорунжого
18.	Лис	– к-р вд. СБ I р-н, згинув 14.1.46 в с. Ляшки на засідці від мо.	– до хорунжого

19.	Шарко	– пр. І р-ну, згинув 2.3.46 в с. Ришкова Воля в большевицької засідки*.	– до хорунжого
20.	Забутий	– пропагандист ІІ р-у, згинув 16.2.46 в с. Храпи в бою з вп.	– до хорунжого
21.	Павло	– к-р вд. АБ, згинув 5.4.46 в с. Накло в бою з погран-заставою.	– до хорунжого
22. бул.	Шрамченко	– к-р кінноти куреня “Галайда”, останньо в СКВ V р-н. Згинув 9.3.46 від нещасливого випадку з гранатою в с. Верхрата.	– до хорунжого
24.* ст. віст.	Циган	– головний інструктор мінерки при КВ. 23.9.45 на Полянці в часі приготування до акції вибухового матеріялу, який детонував. Основоположник мінерки на В[ідтинку] Бастион.	– до ст. булавн.
24. ст. віст.	Вишня	– ст. інт. вд. 97, згинув 9.12.45 внаслідок розриву гранати при всіданні на віз.	– до ст. булавн.
25. вістун	Гопак	– гран-чик вд. 97, згинув 8.4.45 під час акції на с. В’язівницю.	– до ст. булавн.
26. вістун	Вус	– ройовий вд. 97, згинув 15.9.45 в наступі на Н[ову] Греблю.	– до ст. булавн.
27. стр.	Лейман	– розвідчик вд. 97, згинув 2.7.45 в Милкові окружений – застрілився.	– до ст. булавн.
28.	Скрипак	– спец-кур’єр І р-ну, згинув в с. Красне в криївці, відкинувши 7 гранат.	– до ст. булавн.
29.	Бескид	– боєвик І р-ну, згинув 19.1.45, втікаючи від большевиків.	– до ст. булавн.
30.	Павлюк	– стр. вд. АБ, згинув 5.4.46, заскочений пограничниками в с. Накло.	– до ст. булавн.
31.	Запоріжець	– к-р вд. СБ ІІІ р-ну, згинув 24.4.46 в бою з большевиками. Будучи ще раненим, передав всі матеріяли.	– до ст. булавн.
32.	Зубач	– к-р СКВ V р-н, згинув 9.3.46 під час наступу на вп в м. Любича.	– до ст. булавн.
33.	Максим	– заст. к-ра АБ при НО. Згинув в с. Любича-Колайці в бою з вп.	– до ст. булавн.
34.	Грицько	– орг. V р-ну, згинув в червні 45 в с. Піддубці в бою з пограничниками.	– до ст. булавн.
35.	Гроза	– реф. СБ V р-ну, згинув в серпні 45 р. в с. Любича-Свяць в бою з НКВД.	– до ст. булавн.

---

* Так в оригіналі.

36. вістун	Бойко	– зв’язковий при КВ, згинув 3.9.45 під Горайцем, ранений більшовиками, стало атакований відстрілюється до останнього набою – стріляється.	– до булавного
37. стр.	Їж	– скоростр. вд. 97а, згинув 28.10.45 в наступі на вп в Кобильниці.	– до булавного
38. вістун	Сян	– санітет вд. 97а, згинув 11.4.45 в бою з нквд під Молодівцями.	– до булавного
39. ст. стр.	Богурад	– плвх. вд. 97а, згинув 5.11.45, заскочений вп в помешканні. Боронячись застрілився.	– до булавного
40. стр.	Прут	– плвх. вд. 98, згинув 22.11.45 в наступі на зал. міст в Суροхові.	– до булавного
41. стр.	Сум	– скоростр. вд. 98, згинув 26.11.45 в бою з вп. Тяжко ранений в голову в цілоденному бої не кидає кулемета, розриває себе гранатою.	– до булавного
42. стр.	Хом’як	– зв’язковий при КВ, згинув 1.12.45 в Хотинці в часі облави, самовбитий.	– до булавного
43. стр.	Довбуш	– скоростр. вд. 97, згинув 21.11.45 в Дахнові важко ранений.	– до булавного
44. ст. стр.	Ярко	– ланковий вд. 97, згинув 8.4.45 в бою з вп у В’язівниці.	– до булавного
45. стр.	Муха	– гранатом. вд. 97, згинув 8.4.45, мимо тяжкого ранення зброї не кинув.	– до булавного
46. стр.	Литвин	– санітет вд. 97, згинув 8.4.45 в бою за В’язовницю.	– до булавного
47. стр.	Мідь	– стр. вд. 97, згинув 8.4.45 у бою за В’язовницю.	– до булавного
48. стр.	Когут	– стр. вд. 97, згинув 8.4.45 в бою за В’язовницю.	– до булавного
49. стр.	Видра	– стр. вд. 9[7], згинув 8.4.45 в бою за В’язовницю.	– до булавного
50. стр.	Чуприна	– стр. вд. 97, згинув 15.9.45 у наступі на Н[ова] Гребля.	– до булавного
51. стр.	Дубик	– стр. вд. 97а, згинув 21.11.45 в наступі на вп в Башні Долішній.	– до булавного
52. стр.	Підкова	– стр. вд. 97а, згинув 28.10.45 в засідці вп під Диковом.	– до булавного
53. стр.	Шум	– стр. вд. 97, згинув 24.8.45 під Брусном С[тарим] в засідці вп.	– до булавного
54. стр.	Комар	– ройовий вд. 98, згинув 9.4.46 у бою з нквд в с. Млини.	– до булавного
55. стр.	Диль	– стр. жандарм. вд. 98, згинув 9.4.46 в бою з нквд в с. Млини.	– до булавного

56. вістун	Пух	– інтенд. вд. 98, згинув 17.3.46 в бою з НКВД біля с. Фельбах в лісі.	– до булавного
57. вістун	Мурава	– ланковий вд. 98, згинув 22.11.45 в наступі на зал. міст в Сурахові.	– до булавного
58. вістун	Заяць	– стр. вд. 97а, згинув 11.4.45 в бою з НКВД під Молодівцями.	– до булавного
59.	Остап (Босий Осип)	– підрайоновий активу III р., згинув 28.7.44, втікаючи з рук НКВД.	– до булавного
60.	Довбуш	– пр. юнацтва II р-н, згинув 11.8.44 в с. Теплиці.	– до булавного
61.	Чорнота (Харий Степан)	– пр. юнацтва III р-н, згинув 28.8.44 під час большевицької облави на ліс Горай.	– до булавного
62.	Скрипак	– військ. СКВ III р-н, згинув 8.11.44 під час большевицької облави на ліс Горай.	– до булавного
63.	Хмара	– к-р пов. АБ, згинув 12.12.44 в с. Плазів	– до булавного
64.	Тихий	– зброяр IV р-ну, згинув 8.1.45 в с. Люблинець Новий.	– до булавного
65.	Моргун	– стр. ПЖ IV р-ну, згинув 8.1.45 в с. Люблинець Новий.	– до булавного
66.	Шугай	– стр. СКВ IV р-н, згинув 8.1.45 в с. Люблинець Новий.	– до булавного
67.	Чорнота	– госп. IV р-ну, згинув 20.1.45. Арештованого замордували.	– до булавного
68.	Дубенко	– військовик IV р-ну, згинув 28.1.45 в с. Стара Гута.	– до булавного
69.	Карий	– військ. СКВ II р-ну, згинув 20.2.45 в с. Курилівка в бою з п. бандою.	– до булавного
70.	Бистрий	– розвідчик вд. 98, згинув 1.4.45 в с. Жукові від засідки вп.	– до булавного
71.	Сян	– пр. СКВ I р-н, згинув 24.2.45 в с. Гаї в криївці під час большевицької облави.	– до булавного
72.	Купаж	– пр. СКВ III р-н, згинув 18.3.45 в с. Коровиця в бою з мо.	– до булавного
73.	Кат	– стр. СКВ II р-н, згинув 18.4.45	– до булавного
74.	Клим	– к-р вд. СБ III р-н, згинув 16.5.45 в облаві на ліс під Суха Воля.	– до булавного
75.	Граб	– військ. СКВ II р-н, згинув 17.5.45 в с. Монастир в бою з п. бандою.	– до булавного
76.	Ярий	– пр. СКВ II р-н, згинув 20.8.45 в бою з убп.	– до булавного
77.	Лев	– пр. СКВ II р-н, згинув 20.8.45 в бою з убп.	– до булавного

78.	Орлик	– військ. СКВ III р-н, згинув 16.11.45 в с. Жапалів, заскочений вп – застрілився.	– до булавного
79.	Чорний	– пр. СКВ V р-н, згинув 7.9.45 в с. Любича-Принадка з рук большевика.	– до булавного
80.	Вій	– пропагандист СКВ V р-н, згинув 31.3.46 в бою з вп в с. Любича-Грушка.	– до булавного

ВІЧНА СЛАВА ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ!

Проект призначення ЗІРОК за поранення:

1. хорунжий	Умань	– к-р вд. 97 за тяжке поранення 1.2.46 при випробуванні гранати-саморобки.	одна срібна
2. ст. булав.	Туча	– к-р пвд. вд. 98 за рану, одержану 15.9.45 під час наступу на вп в Олешичах.	одна срібна
3. ст. булав.	Підкова	– к-р пвд. вд. 98 за рану, одержану 21.11.45 під час наступу на вп в с. Дахнів.	одна срібна
4. ст. булав.	Мокрий	– к-р пвд. вд. 98 за рану, одержану 6.10.45 в наступі на зал. міст в с. Нова Гребля.	одна срібна
5. ст. булав.	Зенко	– бунч. вд. 97 за рану, одержану в м. вересні 44 в бою з нквд в карівськ. лісі.	одна срібна
6. булавний	Гамалія	– писар при КВ за тяжку рану, одержану дня 15.9.45 в наступі на вп в Олешичах.	одна срібна
7. булавний	Жук	– ройовий вд. 97 за рану, одержану 15.2.46 в бою з вп в с. Заставне.	одна срібна
8. булавний	Сірий	– військ. СКВ II р-н за рани, одержані в лютому 45 в с. Млини.	одна срібна
9. булавний	Дума	– військ. III р-ну за рану, одержану в грудні 44 в часі наскоку на МО від гранати в ногу.	одна срібна
10. булавний	Скала	– пр. СКВ III р-ну за рану в око, одержану від п[ольської] банди на весну 44.	одна срібна
11. ст. віст.	Бродій	– механік вд. 97 за рану, одержану 1.2.46 при випробуванні гранати-саморобки.	одна срібна
12. ст. віст.	Марченко	– рой. вд. 98 за рану, одержану 5.4.44 в наступі на п[ольську] партизанку в с. Посадові.	одна срібна
13. ст. віст.	Лисиця	– ст. жандармер. вд. 98 за рану, одержану 22.11.45 в наступі на зал.-бетонний міст під Сухоховом.	одна срібна
14. ст. віст.	Сабаль	– рой. вд. 98 за рану, одержану 26.11.45 в бою з вп в лісі під с. Сурмачівка.	одна срібна
15. ст. віст.	Дон	– рой. вд. 98а за рану, одержану 27.8.44 в бою з нквд в лісі б. Коровиці.	одна срібна
16. ст. віст.	Голуб	– рой. вд. 98а за рану, одержану осінню 44 в с. Пиратин в бою з большевиками.	одна срібна
17. ст. віст.	Ворон	– вишк. СКВ III р-н за рану, одержану в руку осінню 44 в Радехівщині.	одна срібна
18. ст. віст.	Бурян	– пр. СБ III р-н за рану, одержану в червні в с. Суха Воля в часі большевицької акції.	одна срібна
19. ст. віст.	Шмир	– к-р СКВ IV р-н за рану, одержану в 44 р. в бою з німцями.	одна срібна

20. ст. віст.	Чак	– рой. СКВ V р-н за рану, одержану 2.3.45 в бою з пограничниками під с. Грушка.	одна срібна
21. ст. віст.	Пилип	– гарбар V р-ну за рану, одержану 9.8.46 в наступі на вп в м. Любича.	одна срібна
22. вістун	Сенько	– інтендант вд. 98 за рану, одержану 30.8.44 в бою з большевиками в с. Синявка.	одна срібна
23. вістун	Гірняк	– кулеметчик вд. 98 за рани, одержані: а) 16.10.44 в бою з большевиками в с. Губинок, б) 6.10.45 в наступі на міст в Н[овій] Греблі.	одна срібна
24. вістун	Корінь	– ланковий вд. 98 за рану, одержану в бою в с. В'язовниця 8.4.45.	одна срібна
25. вістун	Карий	– ланковий вд. 98 за рану, одержану 14.3.46 в наступі на станицю мо в с. Ляшки.	одна срібна
26. вістун	Мур	– рой. вд. 97 за рану, одержану 21.11.45 в бою з вп в Дахнові.	одна срібна
27. вістун	Рудий	– кул. вд. 97 за рану, одержану 15.2.46 в бою з вп в с. Заставне.	одна срібна
28. вістун	Шершон	– плвх. вд. 97 за рану, одержану 15.9.45 в наступі на вп в Н. Гребля.	одна срібна
29. вістун	Грім	– розвідчик вд. 97а за рану, одержану в наступі на станицю мо в с. Лівча 28.3.45.	одна срібна
30. вістун	Крутії	– стр. вд. 97а за рану, одержану 4.3.46 від розриву гранати в таборі.	одна срібна
31. вістун	Фараон	– ланковий вд. 97а за рану, одержану 4.3.46 від розриву гранати в таборі.	одна срібна
32. вістун	Бурлай	– рой. вд. 97а за рану, одержану 2.3.45 в с. Мриглоди.	одна срібна
33. вістун	Чижик	– кул. вд. 97а за рану, одержану 19.4.45 в наступі на стан. мо в с. Коровиця.	одна срібна
34. вістун	Чорний	– мінер вд. 97а за рану, одержану 5.10.45 при приготовлюванні міни до акції.	одна срібна
35. вістун	Козар	– санітет вд. 97а за рану, одержану 15.10.45 від вп в с. Люблинці, будучи на розвідці.	одна срібна
36. вістун	Кум	– ст. інтенд. вд. 97а за рану, одержану 12.5.44 під м. Наріль від засідки п[ольської] партизанки.	одна срібна
37. вістун	Бояр	– рой. СКВ II р-ну за рану, одержану 7.1.46 в с. Собяти[н].	одна срібна
38. вістун	Яр	– пр. СКВ II р-н за рану, одержану в лютому 46 в с. Пискоровичі при викидуванні гранати з криївки.	одна срібна
39. вістун	Крук	– стр. СКВ III р-н за рану, одержану 20.2.46 від засідки мо в с. Диків.	одна срібна
40. вістун	Сокіл	– рой. СКВ II р-н за рану, одержану 11.4.45 в руку в акції большевиків в руку*.	одна срібна

* Так в оригіналі.

41. вістун	Очерет	– кул. СКВ V р-н за рану, одержану 9.3.46 в наступі на вп в Любичі.	одна срібна
42. вістун	Голуб	– рой. СКВ V р-н за рану, одержану 9.3.46 в наступі на Любичу.	одна срібна
43. ст. стр.	Лис	стр. вд. 97 за рану, одержану 8.4.45 в акції на В'язовницю.	одна срібна
44. ст. стр.	Смілий	– стр. вд. 97 за рану, одержану 15.2.46 в часі наступу на вп в с. Заставне.	одна срібна
45. ст. стр.	Сагайдак	– стр. вд. 97 за рану, одержану 15.2.46 в наступі на Заставне.	одна срібна
46. ст. стр.	Гора	– мінер вд. 97 за рану, одержану 1.2.46 при випробовуванні гранати-саморобки.	одна срібна
47. ст. стр.	Колодій	– стр. вд. 97 за рани, одержані а) 8.1.45 в бою з большевиками під с. Тепили, б) 8.4.45 в наступі на с. В'язовницю.	одна срібна
48. ст. стр.	Біловус	– стр. вд. 98 за рану, одержану 5.5.44 в бою з больш. партизанкою під с. Брусном Старим.	одна срібна
49. ст. стр.	Гулавич	– стр. вд. 98 за рану, одержану 8.1.45 в бою в бою з большевиками під с. Тепили.	одна срібна
50. ст. стр.	Піп	– розвідчик вд. 98 за рану, одержану 15.9.45 в наступі на вп в Олешичах.	одна срібна
51. ст. стр.	Сокіл	– мінер вд. 98 за рану, одержану 23.9.45 під час приготування вибухового матеріалу до акції.	одна срібна
52. ст. стр.	Колос	– санітет вд. 98 за рану, одержану 6.10.45 в наступі на зал. міст в с. Нова Гребля.	одна срібна
53. ст. стр.	Сніг	– стр. вд. 97а за рану, одержану 24.3.46 в с. Новосілки при зустрічі з БСБ, яка прийняла його за п[ольського] вояка, бо він був вбраний за п[ольського] вояка.	одна срібна
54. ст. стр.	Гадра	– стр. вд. 97а за рану, одержану 2.3.45 в бою з погранвійськами в с. Мриглоди.	одна срібна
55. ст. стр.	Чумак	– стр. вд. 97 за рану, одержану 4.3.46 в наслідок випадку з гранатою.	одна срібна
56. ст. стр.	Карий	– стр. вд. 97а за рану, одержану 4.3.46 під час бою в с. Мриглоди.	одна срібна
57. ст. стр.	Кузьмин	– стр. вд. 97а за рану, одержану 28.3.45 в наступі на мо в с. Брусно Н[ове].	одна срібна
58. ст. стр.	Хитрий	– стр. вд. 97а за рану, одержану 9.03.46 в наступі на вп в м. Любича.	одна срібна
59. ст. стр.	Зорян	– стр. вд. 98 за рану, одержану 17.3.46 біля с. Фельбах в бою з вп.	одна срібна
60. ст. стр.	Горошко	– кул. вд. 98 за рану, одержану 26.11.45 в лісі біля с. Сурмачівка в бою з вп.	одна срібна
61. ст. стр.	Бурлака	– стр. СКВ III р-н за рану, одержану в вересні 45 р. в наступі на міст в Н[ова] Гребля.	одна срібна
62. ст. стр.	Воробець	– стр. СКВ III р-н за рану, одержану осінню 44 р. в часі окруження большевиками.	одна срібна

63. ст. стр.	Соловій	– рой. СКВ III р-н за рану, одержану в березні 45 р. під час засідки на авта вп.	одна срібна
64. ст. стр.	Дуб	– боєвик вд. СБ III р-н за рани, одержані з гранатомета 8.10.44 в часі бою з большевиками в с. Соколя б. Камінки Струмислової.	одна срібна
65. ст. стр.	Комар	– мінер СКВ IV р-ну за рану, одержану в грудні 45 від вп в с. Лівча.	одна срібна
66. ст. стр.	Качор	– стр. СКВ V р-н за рану, одержану в наступі на вп в Любичі 9.3.46.	одна срібна
67. ст. стр.	Гриб	– стр. СКВ V р-н за рану, одержану в вересні 45 р. в с. Рудьки.	одна срібна
68. ст. стр.	Осьмак	– стр. СКВ V р-н за рану, одержану 9.3.46 в наступі на вп в Любичі.	одна срібна
69. ст. стр.	Світовий	– стр. СКВ V р-н за рани, одержані від гранатомета в наступі на вп в Любича 9.3.46.	одна срібна
70. ст. стр.	Колос	– стр. СКВ V р-н за рани, одержані від гранатомета 9.3.46 в часі акції на вп в Любичі	одна срібна
71. ст. стр.	Сірко	– стр. СКВ V р-н за рану, одержану 9.3.46 в наступі на вп в Любичі.	одна срібна
72. ст. стр.	Зоряний	– стр. СКВ V р-н за рану, одержану 9.3.46 в наступі на вп в Любичі.	одна срібна
73.	Медвідь	– стр. вд. 98 за рану, одержану в лютому 45 в с. Пристань в бою з большевиками.	одна срібна
74.	Стріла	– кул. вд. 98 за рану, одержану 15.9.45 в наступі на вп в Олешичах.	одна срібна
75.	Курнак	– стр. вд. 98 за рану, одержану 15.9.45 в наступі на вп в Олешичах.	одна срібна
76.	Кріль	– стр. вд. 98 за рани, одержані: а) 15.9.45 в наступі на вп в Олешичах, б) 17.3.46 в бою з вп б. с. Фельбах.	дві срібні
77.	Зазуля	– стр. вд. 98 за рану, одержану 6.10.45 в наступі на зал. міст в с. Н[ова] Гребля.	одна срібна
78.	Клен	– стр. вд. 98 за рану, одержану 26.11.45 в бою в лісі біля с. Сурмачівка.	одна срібна
79.	Довбуш	– стр. вд. 97 за рану, одержану 2.3.45 в бою з большевиками під с. Грушка.	одна срібна
80.	Оріх	– стр. вд. 97а за рану, одержану 2.3.45 в бою з большевиками під с. Грушка.	одна срібна
81.	Лісовий	– стр. вд. 97а за рану, одержану 8.10.45 в с. Нове Село в наступі на групу большевії майора Цекіна.	одна срібна
82.	Чубатий	– стр. вд. 97 за рану, одержану 15.1.45 на засідці вп під с. Дахновом.	одна срібна
83.	Лаврів	– пров. НО за рану, одержану в с. М'якіш Новий в бою з МО з с. Ляшки.	одна срібна
84.	Марко	– пр. СБ I р-ну за рану, одержану 44 р. в Карпатах в бою з большевиками.	одна срібна
85.	Нечай	– госп. СКВ I р-н за рану, одержану весною 45 р. в бою з большевиками в с. Сурмачівка.	одна срібна

86.	Граб	– зв’язковий СКВ I р-н за рани, одержані осінню 45 р. під с. Млини від вибуху гранати.	одна срібна
87.	Промінь	– стр. СКВ I р-н за рану, одержану в лютому 46 р. в часі обстрілювання МО.	одна срібна
88.	Плаї	– проп. II р-ну за рану, одержану від ворожої засідки в с. Лівча.	одна срібна
89.	Моряк	– вишк. СКВ II р-н за рану, одержану в лапаївському лісі в квітні 45 р.	одна срібна
90.	Лук	– стр. СКВ II р-н за рану, одержану в березні 45 від вп в с. Сурмачівці.	одна срібна
91.	Сук	– рой. СКВ III р-н за рани, одержані з ппш в березні 45 р. під час засідки на вп.	одна срібна
92.	Стрільчик	– стр. СКВ III р-н за 8 ран, одержаних від гранатомета 21.9.45 під час наступу на міст в Н[овій] Греблі.	дві срібні
93.	Крук	– стр. СКВ III р-н за рани, одержані від гранатомета 21.9.45 в часі наступу на міст в Н[овій] Греблі.	одна срібна
94.	Ромко	– стр. СКВ III р-н за рану, одержану в с. Будомир від большевиків.	одна срібна
95.	Орел	кравець СКВ IV р-н за рану, одержану в січні 45 року від вп в с. Диків.	одна срібна
96.	Луг	– пр. IV р-н за рану, одержану 27.8.45 втікаючи від вп.	одна срібна
97.	Верба	– стр. СКВ IV р-н за рану, одержану 26.2.46 в с. Милкові в бою з вп.	одна срібна
98.	Дорошенко	– ланковий СКВ IV р-н за рани, одержані а) 11.2.45 від мо в с. Німстів, б) 27.7.45, втікаючи з рук нквд.	дві срібні
99.	Карпо	– стр. СКВ IV за рану, одержану 9.1.[45] в бою з большевиками в с. Тепили.	одна срібна
100.	Топір	– ланковий СКВ IV р-н за рану, одержану в січні 45, втікаючи в с. Улазів з рук вп.	одна срібна
101.	Могила	– стр. СКВ V р-н за рани, одержані: а) 5.3.44 в с. Острів, під час акції на п[ольське] бандитське гніздо. б) 17.2.46 в с. Монастир від большевиків, в) 31.3.46 в с. Грушка в засідці вп.	три срібні
102.	Бук	– стр. СКВ V р-н за рану, одержану 9.3.45 в с. Верхрата від погранвійськ.	одна срібна
103.	Вітер	– стр. СКВ V р-н за рани, одержані: а) 17.2.46 в с. Монастир від погранвійськ, б) 9.3.46 в с. Верхраті від погранвійськ.	дві срібні

Г. Проект відзначень:

1. Хорунжий	Павло	к-р вд. АБ	Золот. Хрест II-ступеня	– за: а) 1944 р. врятував з небезпеки раненого к-ра СБ Пімсту. б) В 1945 в бою під с. Рудка вбив 7-х ворогів. в) брав участь в ліквідації стан[иці] мо в с. Жапалів. г) Провів успішні бої в Білгорайщині, як: відбиття банди в с. Олехів, вирятуння мунішії під с. Лехмани. д) повнячи спец-завдання в південній Ярославщині, заскочений дня 5.4.46 погранвійськами в с. Накло, важко ранений відстрілюється, а накінець застрілився.
2.	Косар	пр. СКВ р-н V	Срібн. Хрест I-ступеня	– за: а) довголітню працю б) зразкове виконання обов'язків в) відвагу, виявлену в багатьох боях та вміння виходити з критичних моментів ворожих заскочень за німецької та теперішньої дійсності.
3. ст. бул.	Гонта	к-р пвд. вд. 98	Бронз. Хрест I-ступеня	– за те що: дня 8.10.45 командував пвд., який в с. Н[ове] Село зліквідував большевицького майора Цекіна, начальника виселенчої комісії на Любачівщину та трьох бійців з його охорони. Особисто увійшов до горючого будинку та забрав усі документи, які мав зі собою згаданий майор.
4. ст. віст.	Смерека	рой. вд. 97а	Бронз. Хрест II-ступеня	– за те що: дня 8.3.46 під час наступу на вп в м. Любича-Королівська вміло і відважно наскочив на приміщення штабу виселенчої комісії, зліквідував всіх присутніх членів комісії, при чому сам вбив [...] старшин і 5-х стрільців вп та здобув 2 ппш і 1 пістолю.

5. ст. бул.	Калинович	к-р вд. 97	Бронз. Хрест II-ступеня	– за те що: дня 26.11.45 р., будучи к-ром пвд. вд. 98 звів цілоденний бій з переважаючими силами ворога, то є з трьома батальйонами вп в числі 900 вояків. Будучи в оточенні від год 7.00 до 17-тої відбив 8 ворожих атак, завдавши ворогові поважних втрат в людях (30 вбитих 40 ранених). Через цілий час держав стрілецтво в доброму настрою, а відтак о год. 17-ій вмiло вивів пвд. з оточення при власних втратах цілоденного бою – 1 вбитий, 3-х ранених.
6. ст. віст.	Лисиця	ст. жандарм. мінер вд. 98	Бронзовий Хрест II-ступ.	– за те що: в часі виселенчої акції 12.3.46 вимiнував товаровий військовий поїзд на залізничному шляху Нова Гребля – Олешичі, мимо доволі сильної охорони ворога.
7. ст. стр.	Дніпро	боєвик вд. СБ I р-ну	Бронз. Хрест II-ступеня	– за те що: весною 45 р. знищив сексота в м. Любачеві на очах охорони вп.
8. булавний	Мартин	к-р СКВ при НО	Бронз. Хрест II-ступеня	– за те що: вмiло перевів атентат на виселенчу комісію в с. Млини в місяці березні.
9. булавний	Скала	пр. СКВ III р-н	Бронз. Хрест II-ступеня	– за вдалу засідку на відділ польської штурмівки спочатком квітня 45 р. та багато інших вмiло переведених засідок.
10. вістун	Лозак	рой. СКВ III р-н	Бронз. Хрест II-ступеня	– за вирятування роя з 2 пораненими, які були оточені польською партизанкою в с. Мшана на Холмщині.
11. ст. стр.	Байда	кул. СКВ III р-н	Бронз. Хрест II-ступеня	– за відбиття захопленого вп боєвика в червні 45 р. та за бравурну поведінку в численних сутичках з ворогом.
12. стр.	Сук	б. рой. СКВ III р-н	Бронз. Хрест II-ступеня	– за те, що в часі засідки на авто у вересні 45 р. перший кидається на п[ольську] штурмівку, чим пориває за собою решту стрільців.

13.	Батько	симпатик нашого руху	Бронз. Хрест II-ступеня	– за те, що мимо старости брав активну участь цілу зиму 44/45 р. в СКВ, а пересліду- ваний ворогами, даліше з нами співпрацює.
14. вістун	Прокіп	стр. АБ V р-н	Бронз. Хрест II-ступеня	– за те, що взяв сексотку жи- вою з-поміж большевиків на станції.
15. вістун	Стріла	стр. АБ V р-н	Бронз. Хрест II-ступеня	– за те, що забрав в білий день сексота в млині, де були большовики, а втікаючи з ним, коли большевики відкрили во- гонь, він застрілив сексота, а сам таки втік.
16. вістун	Соловій	спец-група	Бронз. Хрест II-ступеня	– за чотирократний вмільй перехід границі.
17.	Нечоса	пр. СКВ V р-н	Бронз. Хрест II-ступеня	– за те, що в м. травні 46 в Не- требі вмילו вивів СКВ з во- рожного оточення.
18.	Фірман	орг. V р-ну	Бронз. Хрест	– за довголітню працю.
19. вістун	Джміль	кул. вд. 98	Вирізнення	– за те, що як кулеметчик виказав себе відважним, рішучим та врівноваженим у таких боях: 15.9.45 в акції на м. Олешичі. 6.10.45 в акції на зал. станцію в Н[овій] Греблі. 22.11.45 в акції на міст в с. Сурохів. 14.3.46 під час засідки на вп на шосі Бахорі-Томси.
20. вістун	Гіряк	кул. вд. 98	Вирізнення	– між іншим відзначився дня 17.3.46 в бою б. прис. Фельбах з п[ольським] спецвідділом, що переводив виселення українсь- кого населення, а саме злікві- дував цілковито рій ворожого переднього забезпечення, а під час впертого ворожого на- ступу він сам з власної ініція- тиви здержав кулеметним вог- нем той наступ, чим уможли- вив нашому пвд. відв'язатися від ворога.
21.	Мур	стр. вд СБ I р-н	Вирізнення	– за те, що восені 45 р., заскоче- ний мо в криївці, викидає гранату, а вискочивши, авто- матним вогнем розганяє мо.

22. ст. віст.	Кошик	спец-група	Вирізнєння:	– за участь в атентаті на виселенчу комісію в с. Млини в вересні 45 р.
23. булавний	Сірий	військ. СКВ р-н III	Вирізнєння	– за вдачні і героїські бої в Білгорайщині.
24. вістун	Молот	стр. вд. АБ р-н II	Вирізнєння	– за роззброєння 3-х п. бандитів весною 46 р. в с. Диків та за відбиття нападу напасної банди на с. Дібчу в грудні 45 р.
25. вістун	Любий	ланк. СКВ II р-н	Вирізнєння	– за дворазове відбиття п. банди в с. Ветлин весною 45.
26. ст. стр.	Швейко	стр. СКВ II р-н	Вирізнєння	– за відбиття арештованого Лева і вбиття 3-х вояків в п. в с. Маковисько восени 45.
27. ст. стр.	Воробець	стр. вд. СБ III р-н	Вирізнєння	– за те, що в 1944 р. в Перемишлянщині, мимо важкої рани, відстрілюється від большевиків та виходить ціло.
28. булавний	Черемош	військ. СКВ III р-н	Вирізнєння	– за те, що заскочені в п. на прис. Ялина в жовтні 1945 р. відбивають їх і цим рятують неприготований рій.
29. булавний	Борис	пров. СКВ III р-н	Вирізнєння	– за те, що в часі виселенчої акції з посвятою вкрадається в с. Улазів, де квартирує в п. і там своєю роботою здержує село перед виїздом.
30. ст. віст.	Сава	пр. СКВ III р-н	Вирізнєння	– за те, що в часі акції на с. Суха Воля весною 45 героїчно відбивався 4 км в окруженні і погоні 20 большевиків.
31. ст. стр.	Дуб	стр. вд СБ III р-н	Вирізнєння	– за солідну працю
32.	Самчук	госп. V р-ну	Вирізнєння	– за солідну працю
33.	Лис	СБ V р-н	Вирізнєння	– за солідну працю
34.	Смерека	госп. СКВ V р-н	Вирізнєння	– за солідну працю
35.	Матвій	V р-н	Вирізнєння	– за довголітню і солідну працю
36.	Ярий	V р-н	Вирізнєння	– за солідне виконання своїх обов'язків в часі виселенчої акції.
37.	Темрява	помічниця сан. V р-н	Вирізнєння	– за солідну працю

[Дальша частина наказу тичиться Відтинку Данилів]

РЖРС, ролька 5, машинопис.

№ 27

1946, листопада 21. – Виписка з наказу Штабу Групи Сян ч. 6/46 від 21 листопада 1946 р. про надання вищих ступенів воякам УПА-Захід Групи “Сян”.

УПА-Зах[ід]
Сян

Постій, 21 листопада [1]946
Таємно!

Наказ ч. 6/46

У відповідь на [пропозиції авансів], поміщені в наказі ШГС ч. 1/46-- Замок⁴⁹ наказом ч. 18 від 1.3.46 надав таким воякам УПА-Зах[ід] Сян слідуючі ступені:

1. Старшого булавного

1. стр. Карпо	сот.	31.12.44	Д[анилів]
2. стр. Голуб	поч. КВ	17.9.45	Д
3. стр. Певний	"	17.9.45	Д
4. бул. Степовий	бунч.	21.11.45	Б[астіон]
5. стр. Веселий	сот.	2.4.45	Л[емко]
6. стр. Барон	сот.	22.10.45	Л
7. стр. Орський	сот.	7.1.46	Л
[...]			
22. ст. стр. Балай	сот.	1.1.46	Б[астіон]
23. ст. віст. Умань	сот.	1.1.46	Б[астіон]
24. ст. віст. Гонта	чот.	1.1.46	Б[астіон]
25. ст. стр. Орлик	бунч.	1.1.46	Б[астіон]
(...)			

III. Проект признання зірок за поранення, поміщені в наказі ШГС ч. 1/46 від 20.1.45 і в наказі ч. 2/46 від 23.5.46 вважати за признані з днем поміщеного наказу в цілій своїй [...].

Слава Україні!

/-/ Дубровник

/-/ Олег

в.о. ш[ефа] Штабу Г[рупи] С[ян]

в.о. кра ГС

Приділюється: Замок – 2 пр., КП – 3 пр., ОП і КВ – 6 пр., ШГС – 1 пр., Разом відбито 12 примірників.

РЖРС, ролька 5, машинопис.

⁴⁹ “Замок” – кодова назва (псевдонім) для Штабу УПА–Захід.

№ 28

1947, січня 22. — Наказ Штабу Групи Сян ч. 6/47 від 22 січня 1947 р., який складається з виписок з наказів Штабу УПА-Захід № 19 від 1.06.1946 р. і № 20 від 10.08.1946 р.

УПА-Зах[ід]
Сян

Постій, 22 січня 1947.
Таємно!

НАКАЗ ч. 6/І/47

І. З Наказу Замку ч. 19 від 1 червня 1946:

1. В період зими 1945/46 рр. противник кинув проти українського народу і Української Повстанської Армії-Захід около 9 дивізій внутрішніх і фронтових військ НКВД; обсадив ними майже всі села півд. зах. Земель на протязі трьох місяців і приступив до широко закромних і дотепер небувалих збройних і політичних дій в цілі остаточного знищення нас та переведення м[іж] і[ншим] виборів до т. зв. верховної Ради СРСР. Головним збройним засобом ворога було накопичення людських сил, намагання відрізати харчеве постачання обсадою терену та постійним переслідуванням з використанням снігу.

У важкій, продовжуваній національно-визвольній боротьбі народ встояв і натиск видержав, а вибори цілковито, в місті і в селі, збойкотував. Відділи УПА, примінивши відповідну умовинам повстанську тактику, в загальному відбили цей широкий наступ і виконали завдання оборони народу і себе перед фізичним знищенням і моральним розкладом. Важка та завзята боротьба вирвала з рядів УПАрмії багато вояків-героїв, які в службі нації зложили своє життя на Полі Слави — Слава їх Пам'яті!

Окупант продовжує збройний наступ, та він вже буде проходити серед пригожих внутрішніх і зовнішніх міжнародних ускладнень.

Треба доложити усіх зусиль в оперативно-тактичній ділянці, щоб мати можливості проводити далше повстанські, пропагандивно-боеві дії, захищати народ і кадри перед втратами, дошколюватися і ще політично вироблятися. Противник зневірюється у своїй поставі супроти поневолених народів і світу, то ж ми мусимо вірити в перемагаючу справедливу Ідею, за яку боремось.

2. Штаби і Команди подбають, щоби до дня 30 вересня 1946 р. остаточно доповнити, виготовити і прислати: а) історії Груп, б) хроніки відділів, в) описи характеристичних боїв (наскоків, засідок і тп.) та описи збірних та поодиноких геройств, г) листи Поляглих на Полі Слави, д) листи старших підстаршин.

3. В найкоротшому реченні переслати тактичні зведення за місяці ц. р. і внески підвищень та відзначень. При тому оминати похибок (подвійних заподавань, невірних ступенів і функцій, незнаних псевд, дат і фактів).

Замок Наказом ч. 19 від 1.6.46 признав таким воякам УПА-Зах[ід] Г[рупи] С[ян]

А. БРОНЗОВИЙ ХРЕСТ БОЙОВОЇ ЗАСЛУГИ

1. ст. віст.	Гонта	чот. з В[ідтинку]	Б[астіон]	- 8.10.45
2. стр.	Стріла	рой. з ВВ		- 8.10.45

Б. ВИРІЗНЕННЯ

1. ст. стр.	Дубовий	мін. з ВВ		-15.10.45
2. стр.	Возовий	кул. з ВВ		- 8.10.45
3. стр.	Лісовий	стр. з ВВ		- 8.10.45.

Витяг із Наказу Замку ч. 20 від 10.8.46:

- I. Дальші оперативно-тактичні дії – як дотичні інструкції.
 II. За повновластю ГК УПА від дня 10.7.46 підвищується в ступенях вояків УПА-Зах.:

ДО СТУПЕНЯ СОТНИКА

9. пор.	Рен	К[омандир]	В[ідтинку]	26	26.I.46
10. пор.	Залізник ⁵⁰	КВ	27		22.I.46
11. пор.	Ягода	КВ	28		17.9.45

ДО СТУПЕНЯ ПОРУЧНИКА

9. хор.	Громенко	сот.	26 ⁵¹		22.10.46
10. "	Шум	сот.	27		"
11. "	Біс	сот.	27		"
21. ст. бул.	Барон	сот.	26		20.10.46
22. ст. бул.	Веселий	сот.	26		2.4.45
23. ст. бул.	Дідик	сот.	26		1.6.45
24. ст. бул.	Бір	сот.	26		22.1.46
25. ст. бул.	Хрін	сот.	26		22.1.46
26. ст. бул.	Балай	сот.	27		22.1.46
27. ст. бул.	Карпо	сот.	28		21.12.44

⁵⁰ У проєкті номінацій, який Штаб Групи Сян підготував для Штабу УПА-Захід 12.01.1946, а який вислано до адресата 02.06.1946, пор. "Залізника" представлено до ступеня майора, але в надрукованому проєкті ступінь майора перекреслено і відручно написано "сотника". Також перекреслено ступінь майора для д-ра "Сірка" з заміною на сотника, натомість для бунч. "Степового" аванс на поручника в проєкті залишено без змін.

⁵¹ Чит.: сотенний з 26-го Тактичного Відтинку.

ДО СТУПЕНЯ ХОРУНЖОГО

1. ст. бул.	Прірва	КВ	22.1.46
4. ст. бул. о.	Яворський	кап. 26	22.1.46
15. ст. бул.	Бурлака	сот. 26	22.1.46
16. ст. бул.	Байда	сот. 26	22.1.46
17. ст. бул.	Крив[...]	пвх. 26	2.4.45
18. ст. бул.	Гуцул	[...] 26	2.4.45
19. ст. бул.	Цяпка	чот. 26	17.2.44
20. ст. бул.	Крилач	чот. 26	22.1.46
21. ст. бул.	Орський	сот. 26	7.1.46
22. ст. бул.	Гусак	бунч. 26	9.3.45
23. ст. бул.	Умань	сот. 27	22.1.46
24. ст. бул.	Степовий	бунч. 27	22.11.45
25. д-р	Сірко	лік. 27	28.11.45

Підписано:

/-/ Р. Шелест⁵² в. о. к-р УПА-Зах.

/-/ В. Савчук⁵³ в. о. Шеф Штабу

Подається до відома і виконання усім військам УПА-Зах[ід] Групи Сян.

Слава Україні!

/-/ Дубровник
в.о. Шеф Штабу ГС

/-/ Олег
в.о. к-ра ГС

Розподіл:

Замок	- 2 пр.
КП	- 3 пр.
ОП і КВ	- 6 пр.
ШГС	- 1 пр.

РІРС, ролька 5, машинопис.

⁵² П. Шелест – псевдонім Василя Сидора, крайового командира УПА-Захід в рр. 1944–1949.

⁵³ В. Савчук – (НН), шеф Крайового Військового Штабу УПА-Захід в рр. 1944–1946.

1946, жовтень 20. — Евіденційний листок старшин і підстаршин УПА куреня “Месники” під командуванням командира “Залізняка”.

“Сян”
“Бастіон”

Евіденційний листок старшин і підстаршин УПА 20.X [1946]

Ч/п	Ім'я й прізвище	Псевдо	Дата народж.	Місце народження	Освіта й заняття	Відбута військова служба (армія і час)	Здобуті ступені й сповнювані функції	Чи є член ОУН і від коли	Стан здоров'я	Стан родинний	Характеристика
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	мгзф оупшцш [Іван Шпонтак] ^е	Залізник	12.VIII. 1919	елйське влпгчє [Вовкове Ужгород]	середня учитель	^а в ЧА не був ^а від 1.IV.1944 в УПА	^в поручник ^б , ^а останньо сот. поданий до майора КВ ^а	^а - сям патик від 40 р ^а	добрий	вільний	^а - Сталева вдача, строгий для себе й других, впер- тий, завзя- тий ^а
2		Сокол				укр. поліція	булавний плвх.при КВ		хворий на легені	вільний	
3	Члфхш Пгхшяйт [Володимир Лашодич]	Моряк	4.XI. 1922	Пяенмг [Любачів]	7 кл.НШ 2 р.промисл. кравець	українська поліція від 1944 в УПА від 28.[...] 1945	булавний з'язковий при КВ		добрий	вільний	
4	Знпшгт Ущюлго [Дмитро Трухан]	Дуб	7.X. 1920	Пійбу [Лівча]	столяр	укр. Поліція в 1942-44 від 1.IV.1944 в УПА	ст.вістун зв'язковий при КВ	так 1941.	добрий	вільний	
5	Пмдсйт Релпг [Олека Пілка]	Пень	26.I. 1921	Чмзмве [Улазів]	7 кл.НШ рільник	від 18.V.1944 в УПА	ст.вістун зв'язковий при КВ		добрий	вільний	
6	Щєчжф Лчгжхійгшгфр [Теодор Колосівський]	Коваленко	3.III. 1921	Чпійт Йймч [Нове Село]	6 кл.Н.Ш. рільник	укр. Поліція в 1941-44 від 1.IV.1944 в УПА	ст.вістун зв'язковий при КВ		добрий	вільний	
7	Гокчвл Лччшго [Андрій Корлан]	Козак	28.VIII. 1921	Єйютво Тзфво [Вислік Сянкі]	4 кл.Н.Ш. рільник	укр. поліція в 1941-44 від 1.IV.1944 в УПА	ст.вістун зв'язковий при КВ		добрий	вільний	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
8	Хуллук Цэфух [Степан Ханас]	Ярий	15.ІІІ. 1910	Добфе Зіфеег	середня учитель	від 22.VІІ.19[...] в УПА	ст.вістун писар при КВ		добрий	жонатий	
9 1	Уеяж Іцэтт [Петро Ухань]	Умань	12.ХІІ. 1921	Дбфеекцз [Бальниця]	7 кл.Н.Ш. 2 р.городни- чої городник	укр.Легіон 19[...] -40 р. укр.Поліція [...] - 44 р. від 1.ІV.1944 в УПА	хорунжий бувший к-ир вл.	так 1940	ранений на ліку- ванні	вільний	
2	Єспижф Нзімф [Григор Мазур]	Калинович	15.І. 1912	Общх [Карів]	4 кл.Н.Ш. мельник	укр.Поліція в 1942-44 від 1.ІV.1944 в УПА	ст.булавний к-ир вл.	так 1934	добрий	вільний	
3	Ріухад Гзулфке [Микола Галабуда]	Гай	10.ХІІ. 1919	Епшнеч [Горинець]	4 кл.Н.Ш масар	укр.Поліція в 1941-44 від 6.V.1944 в УПА	булавний к-ир пвд.		добрий	вільний	
4	Тпц Єчлзгт [Осип Мацевко]	Мирон	27.ІХ. 1912	Опшххке [Коровиця]	7 кл.Н.Ш пекар	Полс.армія 1934-36 укр.Поліція 1942-44 від 12.VІІІ.1944 в УПА	булавний к-ир пвд.		добрий	вільний	
5	Мгзф Йпшцф [Іван Сахриб]	Краян	21.VІІ. 1916	Уххс [Пріся]	7 кл.Н.Ш шофер	ВП 1937/38 укр.Поліція 1942 – 44 від 7.V.19[...] в УПА	капраль тех -курс булавний стрілець			вільний	
6		Лисця					ст.вістун бундужний			вільний	
7		Шахай					ст.вістун ст.пвх				
8		Мономах			середня учитель		ст.вістун ст.санітар		добрий	жонатий	
9	Уеяж Убфхгтз [Петро Паливода]	Шпрота	5.VІІ.1922	Рьчне-Єсужшь [М'якиш]	7 кл.Н.Ш механік	від 1.ІV.1944 р.в УПА	ст.вістун ройовий		добрий	вільний	
10		Бобер					ст.вістун пвх		добрий	вільний	
11		Кійко					ст.вістун ройовий		добрий	вільний	
12		Сорокатий					ст.вістун ройовий		добрий	вільний	
13		Гураль					ст.вістун інтендант		добрий	вільний	
14	Рйбелп Іюселу [Михайло Бугаюк]	Бродій	17.ХІІ. 1922	Хфбе Хтме [Суха Воля]	7 кл.Н.Ш слосар	від 7.ІІ.1944 в УПА	ст.вістун механік		хворий на про- пукліну	вільний	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
15	Мгзф Зкмшщдоа [Іван Пидлицець]	Птах	12.ІІІ. 1914	Пяйтасеве Єт. [Любинець- Новий]	4 кл.НШ рільник	ВП 1936-38 від 10.ІХ.1944 в УПА	вістун ройовий	так 1942	добрий	вільний	
16		Мур					вістун ройовий		добрий	вільний	
17	Мгзф Игтоет кі [Іван Равський]	Ротмір	17.ІІ. 1917	Пяйтасеве Йц. [Любинець- Старий]	4 кл.НШ рільник	ВП 1939 р. [...] [...] /44 від 12.ІХ.1944 в УПА	вістун ройовий		добрий	вільний	
18		Чумак					вістун ройовий		добрий	вільний	
19		Ігор					вістун чотовий		добрий		
20		Бурлака					вістун ст.жандармер.		добрий	вільний	
21		Смик					вістун інтендант		добрий	вільний	
22	Зншчит Лчцга [Дмитро Копіть]	Крилагий	15.ХІ. 1911	Пбйчаой [Лавриків]	4 кл.НШ купець	укр.Поліція [...] ВП 1934/35 від 1.ІV.1944 в УПА	вістун ст.інтендант	так 1941	добрий	вільний	
23		Віт					вістун санітар		добрий	вільний	
24		Гут					вістун ланковий		добрий		
25		Кіт					вістун ройовий		добрий	вільний	
26		Гладкий					вістун скоро- стрільчик		добрий	вільний	
27		Граб					вістун ланковий		добрий	вільний	
28		Карабін					вістун скоро- стрільчик		добрий	вільний	
29		Явір					вістун скоро- стрільчик		добрий	вільний	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
30		Буревій					вістун скоро- стрільник		добрий	вільний	
31		Пилип					вістун гранатометчик		добрий	вільний	
32		Рудий					вістун скоро- рільчик		добрий	вільний	
98 1	Рйухдг Узудбце [Микола Тарабань]	Туча	30.III. 1921	Дфхемс [Будомир]	4 кл.НШ рільник	СС Дивізія Галичина [...]/44 від 1.IV.1944 в УПА	ст.булавний к-ир вд.	так 1941	добрий	вільний	
2	Убйтж Пейой [Павло Левус]	Орест	25.VII. 1923	Онцхкче П	6 кл.НШ рільник	Вермахт 1943/44 від 1.I.1944 в УПА	ст.булавний к-ир пвд.		добрий	вільний	
3	Ебюндг Встус [Василь Білан]	Бей	3.IV. 1915	Йицьва [Єзупіль]	6 кл.НШ 3 р. промислов. механік	ВП від 193[...]/39 укр.поліція 1941-44 від 1.IV.1944 в УПА	капраль ВП булавний к-ир пвд.	так 1938	добрий	вільний	
4	Мізеф Йцьбюнг [Іван Стасик]	Крук	8.IV. 1912	Єпцєюя [Гораєць]	7 кл.НШ слосар	ВП від [...]36 українська поліція 1940-41 від 1.IV.1944 в УПА	капраль ВП булавний ст.жандарм	так 1934	добрий	вільник	
5		Вартовий					булавний к-ир вд.		хворий на	вільний	
6	Йухдг Щещу [Микола Хіта]	Голуб	14.II. 1912	Шфяхим [Футори]	4 кл.НШ рільник	ВП від 1937 від 3.I.1943 в УПА	ст.вістун к-ир пвд.	так 1939	добрий	вільний	
7	Мізеф Ёльсзйглло [Іван ??]	Марченко	20.II. 1921	Тмлявая [Олещичі]	7 кл.НШ рільник	від 1.XI.194[...].в УПА	ст.вістун жандармерист	так 1941	добрий	вільний	
8	Хулцус Цэфух	Хоробрій	17.IV. 1908	Опцхкче Твхпие [Коровиця Льова]	6 кл.НШ рільник	ВП 1930-32 укр.Полц.від 1941-44 від 1.IV.1944 в УПА	капраль ВП ст.вістун зв'язковий		добрий	жонатий	
9	Люнк Хьбфнг	Яструб	1.I. 1918	Фбкнесп [Радимно]	7 кл.НШ різник	СС Дивізія "Галичина" 1943-44 від 1943 в УПА	ст.вістун ройовий		добрий	вільний	
10	Хєхїє Гєянооп [Семен Артишко]	Сабаль	10.IX. 1917	Спїхїмую [Новосїлки]	4 кл.НШ рільник	ВП 1939 укр.Полц.від 1941-44 від 1.IV.1944 в УПА	ст.вістун ройовий	так 1941	добрий	вільний	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
11	Уеяж Хуьцус [Петро Ступан]	Білий	18.VI. 1924	Пійбу [Лівча]	6 кл. НШ молочар	І р. Веркшутц від 1.IV.1944 в УПА	ст.вістун ройовий		добрий	вільний	
12	Рйебепт Уеизмес [Михайло Кардлюк]	Коваль	14.II. 1921	Сьвве [Грушів]	4 кл. НШ рільник	СС Дивізія “Галічина” 1943-44 від 18.IV.1944 в УПА	ст.вістун ройовий		добрий	жонатий	
13		Загрний					ст.вістун ройовий				
14	Ебюндг Мзвггпг [Василь Лашкевич]	Старий	7.IX. 1924	Пяенгг [Любаців]	7 кл. НШ муляр	Німецька армія 194[...]-43 від 25.VIII.194[...] в УПА	ст.вістун ройовий		добрий	вільний	
15		Знак					ст.вістун ст.інтендант		добрий	вільний	
16		Савка					вістун ройовий		добрий	вільний	
17		Хвилевий					вістун ланковий		добрий	вільний	
18		Шеремета					вістун ст.плвх		добрий	вільний	
19		Сенько					вістун інтендант		добрий	вільний	
20		Малина					вістун санітар		добрий	вільний	
21		Олень					вістун ланковий		добрий	вільний	
22		Козак					вістун ройовий		добрий	вільний	
23		Карий					вістун ланковий		добрий	вільний	
24		Довбуш					вістун ланковий		добрий	вільний	
25		Чайка					вістун ланковий		добрий	вільний	
26		Корінь					вістун ланковий		добрий	вільний	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
27	Бунчук	Бунчук					вістун пливх		добрий	жонатий	
28		Жайворонок					вістун скоростріль.		добрий	вільний	
29		Гук					вістун скоростріль.		добрий	вільний	
30		Бук					вістун скоростріль.		добрий	вільний	
31		Гладкий					вістун скоростріль.		добрий	вільний	
32		Довбня					вістун скоростріль.		добрий	вільний	
33		Богун					вістун скоростріль.		добрий	вільний	
34		Грняк					вістун скоростріль.		добрий	вільний	
35		Тиса					вістун ройовий		добрий	вільний	
36	Єпифф [Григор Гарасим]	Нечай	19.VIII. 1915	Пяйтасеве Йц. [Люблинець-Старий]	4 кл.НШ кравець	ВП 1937/38 від 8.XI.1944 в УПА	вістун зв'язковий	так 1939	добрий	вільний	
27a 1	Мгзф Очнзфйггло [Іван Шиманський]	Шум	15.V. 1911	Пяйтасеве Єт. [Люблинець-Новий]	4 кл.НШ рільник	ВП кавалерія Українська Поліція від 1.IV.1944 в УПА	ст.улан Командант Укр. Поліц. поручник к-р вл.		добрий	вільний	
2	Ебюндг Ышужпб [Василь Ярмол]	Яр	3.I. 1914	Єшжаюь [Вербич]	7 кл.НШ рільник	ВП 1937/38 Українська Поліція 1944 від 1.IV.1944 в УПА	Укр. Поліц. — вістун хорунжий бувший к-р вл.		добрий	вільний	
3	Игге Хулаьц [Евген Стедишин]	Орлик	21.XII. 1916	Пфухичж [Лукавець]	середня 2 р.теології книговод	від 21.VI.194[...] УПА	ст.булавний бунчужний	так 1940	добрий	жонатий	
4	Мгзф *Йгг Чммж [Іван Гль]	Гонга	20.I. 1913	Єшжаюь [Вербич]	5 кл.НШ рільник	ВП від 1935-37 Укр.Поліц.1941-44 від 1.IV.1944 в УПА	укр. Поліц. вістун ст.булавн. чотовий	так 1938	добрий	вільний	

1												12
5	Знпшит Вжао [Дмитро Бабик]	Сурма	7.IX. 1916	Рлсеййш [Монастир]	4 кл.НШ рільник	ВП від 1938-39 Укр.Політ.1941-44 від 1.IV.1944 в УПА	ст.булавний К-р пвд.	так 1939	добрий	жонатий		
6	Тмлсйг Єонші [Олекса Дзілж]	Листок	1.IV. 1909	Хехнимгує [Семирівка]	4 кл.НШ рільник	від 15.VIII.1941[...] в УПА	булавний К-р пвд.	так 1935	добрий	жонатий		
7	Мгзф Дигтшоко [Іван Левчишин]	Лев	12.V. 1915	Єешыгуз [Верхрата]	7 кл.НШ рільник	4 м.підстарш.школи укр.Політ.1941-44 від 1.IV.1944 в УПА	булавний ст.жандарм.		добрий	вільний		
8	Бйбсбип Шюг [Михайло Пука]	Смерека	11.X. 1924	Пяенмг [Любачів]	4 кл.НШ рільник	СС.Дивізія 1943-44 від 1945 в УПА	ст.вістун ройовий		добрий	вільний		
9	Єбюндл Гєс [Василь Гук]	Гарт	23.II. 1913	Зєчшдйг [Дрогобич]	6 кл.НШ рільник	ВП 1936 -[...] Укр.Політ.1941-44 від 4.V.1941[...].в УПА	ст.вістун плвх		добрий			
10	Гокчл Встал [Андрій Білий]	Біль	23.XI. 1921	Пяитасевє Єтг. [Люблинець Новий]	6 кл.НШ рільник	від 12.IV.19[...] в УПА	ст.вістун ройовий		добрий	вільний		
11	Рйухдг Тйнєсйєтгі [Микола Свинницький]	Стрла	15.VIII. 1923	Зєшйоб [Дениска]	4 кл.НШ рільник	від 29.III.19[...].в УПА	ст.вістун ройовий		добрий	вільний		
12	Єлфшд Уфує [Володимир Пука]	Шумсь- кий	10.V. 1917	Пяенмг [Любачів]	6 кл.НШ купець	ВП від 1937 [...] від 15.XI.19[...].в УПА	ст.вістун ройовий		добрий	вільний		
13	Мгзф Єттуєбл [Іван Москаль]	Мак	18.I. 1922	Ївчуї [Збараж]	7 кл.НШ столяр	від 18.V.19[...].в УПА	ст.вістун механік		ранений на	вільний		
14	Мгзф Єгьчйггло [Іван Магурський]	Новак	25.V. 1916	Сйужейтп [???]	5 кл.НШ кравець	ВП від 1937 [...] Укр.Політ.1941-44 від 1.IV.1944 в УПА	ст.вістун ройовий		добрий	вільний		
15	Єбюндл Лєц [Василь Кіт]	Коваль	16.IV. 1916	Пяитасевє Єтг. [Люблинець- Новий]	4 кл.НШ столяр	від 10.XI.194[...] в УПА	ст.вістун ройовий	так 1939	добрий	вільний		
16	Ммлсйг Вгїшд [Олекса Балух]	Боз	25.III. 1918	Хєфйггз [Селиська]	7 кл.НШ рільник	Укр.Політ.1941-44 від 18.V.194[...]. в УПА	вістун Укр. Пол. ст.вістун ст.санітар	так 1940	добрий	вільний		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
17	Мгзф Усещопкшпф [Іван Андрущшин]	Веселий	31.І. 1916	Опшбве [Корчів]	5 кл. НШ рільник	ВП від 193[...] -38 від 1.ІV.1944 в УПА	ст.вістун ройовий		добрий	вільний	
18	Мгзф Йсіюиб [Іван Снігура]	Галамай	12.V. 1916	Пяйемг [Любачів]	5 кл. НШ крамар	від 22.XI.1[...] в УПА	ст.вістун зв'язковий		вене- рично хворий	вільний	
19		Ворон					вістун плвх		вене- рично хворий	вільний	
20		Кум					вістун ст.інтендант				
21		Білий					вістун ройовий				
22		Левцьо					вістун зв'язковий		добрий	вільний	
23		Клим					вістун ройовий				
24	Єбюндг Вышгоп [Василь Бисько]	Касян	28УІІІ. 1916	Єсшжаюь [Вербиця]	4 кл. НШ рільник	від 1.ІV.194[...] в УПА	вістун ройовий		добрий	вільний	
25		Чалий					вістун ст.плвх.		добрий	вільний	
26		Дуб					вістун мінер		добрий	вільний	
27		Куля					вістун механік				
28		Запорожель					вістун зв'язковий				
29		Бук					вістун скоростріл				
30		Кругій					вістун скоростріль.				
31		Чижик					вістун скоростріль.				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
32		Тихий					вістун скоростріль.				
33		Зяць					вістун ройовий				
34		Чорно- бровий					вістун скоростріль.				
35		Хмель					вістун скоростріль.				
36		Бурлай					вістун ройовий				
37		Дубовий					вістун мінер				
38		Каштан					вістун ройовий		добрий	жонатий	
39		Пук					вістун				
40		Грім					вістун жандарм			жонатий	
41		Чорний					вістун мінер		добрий	вільний	
42		Козар					вістун санітар		добрий	вільний	
43		Гопак					вістун жандарм			вільний	
44		Смолій					вістун зв'язковий			вільний	
45		Фаран					вістун ланковий			жонатий	
46		Скала					вістун мінер				
976		Крук					ст.булавний к-р вл.				
1		Ігор					ст.вістун				
2											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
3		Влодко					ст.вістун к-р пвд.				
4		Горинь					ст.вістун ройовий				
5		Дуб					ст.вістун чотовий				
6		Хмель					ст.вістун ст.пвх		добрий	вільний	
7		Верес					вістун зв'язковий		добрий	вільний	
8		Шарко					вістун ройовий		добрий	вільний	
9		Тихий					вістун екоростріль.		добрий	вільний	

Слава Україні

писар при КВ

Героям Слава

а- "Леміш"

КВ^{-а}

а-^{-а} — власноручні дописки "Залізняка".

б-^{-б} — поправлено в оригіналі.

с — тексти в квадратних дужках тут і далі розшифровані упорядниками тому.

РРС, ролька 3, оригінал, рукопис.

№ 30

1946, березень 15. — Інформація куреня “Месники” про власні та ворожі втрати за 1945 рік.

“Сян”

Постій, 15.III.46

“Бастіон”

Дані про власні та ворожі втрати в людях і майні

Втрати власні в людях:

Вбиті:	95
Самовбиті:	5
Замордовані:	0
Ранені:	45
Пропавші без вісті:	0
Схоплені:	1
Самосхоплені:	0

Втрати власні в майні:

2 кулемети, 58 крісів, 7 автоматів, 3 десятизарядки, 1 гранатомет (50-ка), 51 365 шт. крісової і автоматної амуніції, 164 гранатометних стрілен, 56 ручних гранат, 2500 кг вибухового матеріялу, 6 люфтторпед, 11 пляшок пр[...] плину, [...], 1 спалена криївка.

Транспорт: 2 коні.

Втрати ворожі в людях:

Вбиті:	1027, в тім 14 німців, 300 большевиків, 30 польської банди, 70 МО, 20 УВП, 593 ВП.
Ранені:	100 большевиків, 4 польської банди, 720 в тім 10 МО, 5 УВП, 501 ВП.
Пропавші без вісті:	0
Зловлені:	26, в тім 10 німців, 5 МО, 11 ВП.
Перебіжчики до нас:	0

Втрати ворога в майні

15 кулеметів, 77 крісів, 27 автоматів, 20 зарядок, 7 пістоль, 38 ручних гранат, 20 980 шт. крісової муніції, 1420 автоматної муніції, 2 далековиди, 1 ракетник, 25 шт. ракет.

Споряд: 37 пар уніформів, 33 пар взуття, 13 шинель, 5 коців, 10 шт. санітарних носілок.

Транспорт: 1 вантажна автомашина, 1 радіо-надавча автомашина, 23 коні, 15 возів, 6 пар упряжі, 3 ровери.

Постачання: 200 л нафти, 250 кг масла, 18 коров, 32 свиней.

Приміщення: 14 станиць МО, 2 військові будинки, 2 залізничні станції, 220 цивільні забудування (польські цивільні забудування знищено в часі відплатних акцій), 5 адміністративних приміщень, 8 фільварків.

Комунікація: На залізничному відтинку Рава-Руська - Ярослав знищено: 1 паровоз, 3 вагони, 2 залізничні мости (залізні) довжиною [...], 6 залізничних мостів бетонних довжиною 64 м. На шосах знищено: 7 дерев'яних мостів довжиною 70 м, 2 бетонних довжиною 18 м, 84 телефонічних стовпів (на залізничному шляху), 672 шино[...], [...] апарати.

Інші втрати: 4 канцелярії МО, документи виселених комісій, 1 телефон, 1 гітара.

В часі виселеної акції спалено 30 українських сіл, в пересічі 6000 забудувань.

РЖРС, ролька 4, рукопис.

Транспорт: 5 вантажних автомашин, 1 вантажна автоцистерна, 1 мотоцикль, 1 ровер, 7 возів, 54 коней.
Постачання: 1 цистерна, 15 бочок на 200 л, 14 корів, 2 свині.
Приміщення: 22 муровані державні будинки, 2 станції, 1 фільварок, 8 фільваркових мурованих будинків, 7 мурованих шкіл, 1 станиця МО, 1 станиця ВП, 1 паровий млин, 1 кошари, 1 тартак.
Комунікація: 5 паровозів, 119 вагонів, 50 пар рейок, 4 залізничних залізних мостів загальна довжина 32 м, 2 шосейні залізньо-бетонові мости довжини разом 13 м, 2 шосейні дерев'яні мости довжини 24 м, 40 телефонічних стовпів.
Інші втрати: 2 аптиви, 1 канцелярія полк. штабу і виселенчої місії враз з документами, 15 машин до писання, документа військового штабу ВП в Любачеві, 1 канцелярія МО, 2 годинники, 4450 поль. зол., 200 000 папіросів, 50 зшитків, 60 олівців, 150 аркуш. канц. папір, 50 радарок, 1 сідло.

/-/ "Ярий"

/-/ "Леміш"
КВ

РЖРС, ролька 3, рукопис.

Розділ другий

II ОКРУГА ОУН “БАТУРИН”

I. ДОКУМЕНТИ З ОКРУГИ “БАТУРИН”

№ 32

1945, вересень 2. – Штафетка провідника II Округи ОУН Закерзонського Краю “Сталя” до провідника Закерзонського Краю “Стяга” про настрої серед населення та стрілецтва УПА у зв’язку з переселенчою акцією⁵⁴.

Постій, 8.9.1945 року

Друже П[ровіднику]!

Повідомляю про положення в терені: 3 вересня почалася перевірка Сінявських лісів, проходили поляки з большевиками. Загально, пройшли з грубша -- лініями і розклалися в прилісних зонах, отже така велика бльокада лісів. Це називають “охороною” виїжджаючих. Йде посилений вивіз. Біля Перемишля польське військо вигнало 4.9.45 р. українців зі Стубна і Стебенця в поле. До села вернулися тоді, коли записалися на виїзд. Після того дали їм 8 днів на підготовку. Подібна історія з деякими іншими селами. Подібним грозять всюди. Кажуть: ми сюди на те приїхали, щоб Вас виселити. Села, в яких розташувалося військо, є повністю забльоквані і нема до них доступу. Кажуть: ми охороняємо, щоб бандерівці не спалили села. Народ в жаху. Їхати ніхто не хоче, але мусять. Оточені села, після того готуються в дорогу. Потішають себе, що не поїдемо, але всі печуть хліб і тп. В Любачівщині оточили села і визначили термін виїзду. Сьогодні виїжджає Старе Село, Суха Воля їде на днях. В селах, які опираються, визначають термін виїзду поважаним в селі людям. Серед населення часті настрої паніки. В наших рядах немале замішання. Що робити з селами, які виїхали? Українці ще в хаті, а поляки вже б’ються за їхню власність. Вибирають собі помешкання. Чи можна палити? Наші хлопці звертаються за порадою. Що робити? Деякі виїхали з родинами. Через границю перевозять зброю. В одного виліз пістолет. Тепер пограничники роблять перешукання. Виселення веде 6 дивізія [треба: 3 дивізія. – М.І.]. Там, де розташувалося військо, два рази на день скликають мітинги. Крім того, перешукання з ціллю знайти криївки і зброю. Серед підпільників є тенденція бути під час виселення вдома і виїхати разом з родиною, є також можливість виїхати на захід за Одру. Є ряди людей, які рішили до кінця боронити західніх границь України. Після себе лишається оставити хіба що тільки попіл. Спалити села і ліси. Нехай світ знає, що українці добровільно не відступають. Ця

---

⁵⁴ Друкується за: Депортації. Західні землі України кінця 30-х початку 50-х рр. Документи, матеріали, спогади у трьох томах під ред. Ю. Сливки. Том I. 1939–1945, Львів 1996 р., документ № 205, зворотній переклад з російської мови.

тактика нелегка, але героїчна. Бо що іншого? Якщо не їхати - то воювати! Давайте наказ війську, як повинні поступати. Усюди велике нервове напруження. Треба тут же рішати, блискавично, тому що пізніше не встигнемо вже нічого направити.

Палкий революційний привіт.

Слава Україні!

Сталь

ЦДАГОУ. Ф. 1, оп. 23, спр. 1717, арк. 97; ДАЛО. Ф. 3, оп. 1, спр. 213, арк. 171.

1945, грудень. – Опис пропагандивно-розвідувального рейду по Закерзонні підвідділу з відділу “Переяслави” під командуванням командира “Бриля”.

Мої враження з рейду ^{а-} по Закерзонщині від 15 – 28. XI.45^{-а} В днях від 15-28.XI.45 підвідділ ^{а-} “Переяслави” ^{-а} зробив 13-денний рейд по той бік лінії Керсона в околиці Ярославщини.

Головним завданням рейду було вивчити відносини в демократичній Польщі. На доручення провідника я взяв участь в рейді, одержавши до полегодження кілька спеціальних справ.

Участь в рейді брало разом з к-ром “Брилем” і мною 41 чоловік і це дало причину стрільцям називати підвідділ жаргівливо “Алібаба” і 40 розбійників.

Рейд розпочався весело. Стрільці, згадуючи попередній рейд в ці сторони, вважали, що відходять на відпустку. Настрій стрільців веселий, бадьорий.

15.XI.45 о год. 6-тій по пол. вирушили ми в рейд і вже о год. 3-тій рано 16.XI.45 перейшли кордон без найменших перешкод. Над ранком ми закватерували на М[линах] в поляка, якого жінка українка. Дім вівся по-українськи. Господарі ввічливі, приймали нас прихильно. Відпочавши і пообідавши, рушили ми по полудні в дальшу дорогу в напрямі на Сеньове. Дорога нагадувала полігон. В дорозі к-р “Бриль” і я дискутували над рейдом. К-р “Бриль” говорив, що в рейді буде мати багато неприємностей та невдач – тому, що місяць листопад є в його житті пеховатий. Я знову сказав, що мене переслідуює тринадцятка, яка в небезпечних моментах є для мене щасливою. Найкращим доказом на це, що кличка під час переходу кордону була “3 – 13” і була для нас щасливою, бо кордон перейшли ми непомітно, без перешкод. По чотиригодинним марші о год. 7-ій вечером прибули ми на Сеньове і тут закватерували в знайомого господаря.

Вже на другий день 17.XI.45 переміг “пех” к-ра “Бриля”. Стався прикрий випадок. В саме полудне розвідка донесла, що на сусідній присілок Гірне приїхало двох польських штурмовців і їдуть в напрямі Сеньове. Ми саме були перед обідом і вирішили їх не зачіпати, хіба вони самі наїдуть на наше місце постою. Ми не хотіли наражувати села на репресії та головно не розконспіровуватися передчасно. На всякий випадок вислано ройового “Калину” з трьома стрільцями на засідку біля будинку нашого кватерування. Повідомлено рівнож стійки, які стояли на обох кінцях присілка, щоби тих двох штурмовців не чіпали і замаскувалися. Тимчасом поляки в’їхали в засідку. Зачалися стріли, у висліді якого вбито хорунжого штурмовця-жида і одного бійця-білоруса зловлено живим. В часі акції стався нещасний випадок. Сійка, яка була віддалена від місця постою на яких 150 м і перепустила поляків, почувши стріли, вискочила зі стодоли і зайняла становище на

скруті дороги на кінці села за високим плотом, чекаючи на поляків, щоби їх в часі втечі застукати. Ройовий "Малина" біг саме за фірою, на якій лежав вбитий поляк. На скруті стійковий "Двін", не бачачи, що ройовий "Малина" біжить за фірою, відкрив вогонь з папашки по фірі. В тім моменті надбіг ройовий "Малина" і просто влетів на серію. Одержавши чотири смертельні постріли в живіт і груди, ройовий "Малина" до п'ять мінут помер, не промовивши і слова. Зловленого штурмовця зліквідовано.

Перед вечором ми виступили зі села і пішли в напрямі Заліська Воля. Зі собою везли на здобутій фірі вбитого дру[га]. Бунчужний подає кличку: "доля - дошка". Дивно - клички уложені місяць наперед і так зложилося, що саме цього вечора кличка вірно віддавала наші настрої. Кожний думав про свою химерну долю та про вбитого дру[га], якому доля призначила цього дня дошку-домовину. Жаль і смуток придавав кожного. Того ж дня стрілецьтво задержало поважний настрій. К-р "Бриль" ще більше повірив у свій пеховатий листопад.

В Заліській Волі стрінулися ми з тереновими провідниками: районним "Шарком" і членами райпроводу "Вороним" і "Курганом" та куцевим "Вайдою". Поробивши відповідні приготування рішено ще тої самої ночі похоронити на місцевому кладовищі впавшого ройового "Малину". О год. 1-ій вночі вирушив похоронний похід в супроводі священика, підвідділу і вище згаданих місцевих провідників на кладовище. Була саме повня місяця. Морозний вітер проймав до кості. В місячнім сяйві просувалась замерзла безсніжною дорогою суворо-мовчалива валка. Тільки глухий тупіт чобіт та тарахкотіння фіри нарушувало нічну тишину. Над могилою прощали впавшого дру[га] провідник "Клим", к-р "Бриль", пров. "Курган" і к-р "Лобода". Опісля повстанці відспівали кілька стрілецьких і повстанчих пісень. Над ранком повернули з похорону на квартиру на другий кінець села.

День проминув спокійно. Нічю перейшли ми на Залазя і тут кватерували до 21.XI.45. Тут стрінулися ми з пров. "Лавровим", к-ром "Круком" та д-ром "Сіркком", з яким протягом цілого дня обмінялися думками про відносини в Польщі, в Україні та весело гуторили на актуальні теми дня.

Дня 21.XI.45 підвідділ відсвяткував річницю Базару, на якій я мав коротку святочну доповідь. Свято закінчено національним гимном. Опісля повстанці співали ще кілька повстанчих пісень. Нічю перемашерували ми знову на З[аліську] Волю. Тут довідалися, що тор Ярослав - Любачів, хоч є обсаджений, однак можна перейти. Тому ми вирішили піти на північ, щоби там стрінутися з надрайонним провідником "Сталем" і з ним полагодити всі доручені мені справи. Перейшовши біля Коріниці тор без найменших пригод, закватерували ми на Ришківій Волі і слідууючої ночі опинилися в Цетулі, де кватерували через два дні - 24, 25.XI.45. Тут стрінулися ми з пров. "Сталем". Провідник "Сталь" пробув з

нами на квартирі цілий день. В дружній гутірці ми багато дечого довідалися та полагодили позитивно всі справи. К-р "Бриль" мав "пеха" і оба [...] дні нашого побуту на Цетулі перележав хворий. В балачках з надрайонним і тереновими провідниками ми осягнули свою ціль і досить вичерпно зорієнтувались в ситуації на Закерзонській Україні.

Почавши від вересня 1945 р., почалася на тих теренах сильна переселенча акція. На перший плян пішли повіти Любачівський і Перемиський. Поляки сподівалися, що протягом двох тижнів вони переселять всіх українців до УРСР. Одначе натрапили на спротив. Переселенча акція в цих повітах триває вже повних 3 місяці і ще не цілком закінчена. Наші не допускають до заселення цих теренів переселенцями-поляками і опущені українцями села палять. Пас землі поміж Сяном а лінією Керсона переминяється поволі в дикі поля. Всі мости понищені.

Ярославський повіт ще не нарушений переселенчою акцією. Тут життя пливе нормальним руслом. Умовини революційної праці кращі, як за німецької дійсности. Зв'язки відбуваються дальше фірами або кінно. Зараз Ярославщина стоїть перед рішачущими днями – або будуть виселювати, або поки-що поляки переселенчу акцію здержать в зв'язку з тяжкою ситуацією на Шлеську і на Заході, де німці ставлять переселенчій акції сильний спротив. Поляки не мають ким західних теренів заселяти, бо ніхто туди на добровільну смерть не хоче їхати. Тому військо заселює на заході поляків силою – роблячи на польських селах облави на поляків, якими хочуть заселяти західні терени. Ця акція ще більше збільшує хаос в Польщі.

Польська преса згадує про сильні повстанські українські загони та нарікає на поляків прихильників АК, які співпрацюють з українцями. Польсько-українські відносини унормовані. Між населенням існує сусідська згода – боротьба йде тільки проти урядових чинників (війська).

Вечором 25.XI.45 перейшли ми з Цетулі на Шеболовки*. Ніччю 26.XI.45 впав перший сніг. Мимохіть кожний згадав минулу зиму. Перейшов в думках твердий шлях боротьби – згадав впадших друзів і запитав себе: що принесе нам цьогорічна зима? Та журби на лицях повстанців не було видно. Вони, вже загартовані в твердій большевицькій дійсности, стрінули перший сніг як черговий визов в нерівній боротьбі, як чергову, від них незалежну, перешкоду в своєму переможному поході до Волі – до побіди. Вони вже тепер краще zorganizовані, краще здисципліновані, краще вишколені, як минулої зими і зі ще більшим завзяттям кинулися у кінцевий вирішальний вир боротьби. Вони вже чують, як сходить сонце Волі для України, як золотосяйні проміння сонця проганяють темряву

---

* Треба: Шебивовки. Був це присілок Жапалова.

ночі, вони відчують, що вже надходить світанок. Зима для них не страшна. Настрій стрільців дальше веселий і бадьорий.

Ранком далися чути в лісі біля Щеболовок стріли з крісів і кулеметів. Це поляки робили облаву. Не знаючи ворожих сил, ми разом з місцевим кущем відступили і серед полудня знову прибули на Цегулю. Під час постою вирішили негайно вертати назад на Україну, тим більше, що ми вже полагодили всі справи і мали наказ якнайскоріше вертати. Ніччю 26.XI. на 27.XI.45 зробили більше як 30 км маршу і опинилися ми знову на Сеньове – 15 км від кордону. По дорозі в Ляшках стрінулися ми знову з пров. "Лавровим", від якого довідалися, що в селах Хотинець, Грушовичі, Гай, Кальників, Залазя, Ніновичі була велика облава, в якій брала участь ціла польська дивізія та большевицька погранзастава. В облаві впало двох друзів. В Хотинці арештували понад 40 осіб, між іншим др. "Сірка" і ст. "Гіркового".

Перебувши спокійно день, ми досвітком о год. 5-ій вирушили в ліс і лісом підсунулися під кордон. Зараз вечором перейшли ми без перешкод кордон.

[К-р "Бриль"] мав ще один аргумент на мою "тринадцятку" – бо наш рейд по закерзонській Україні тривав точно 13 днів. Однак к-р "Бриль" рівнож при кінці рейду мав ще одного "пеха", бо в дорозі в наслідок нещасливого випадку застрілився друг "Вергун".

Над раном прибули на місце свого вимаршу.

"Очерет"

РЖС, ролька 5, машинопис.

^а - ^а дописано відручно.

^б - так в оригіналі

№ 34

1946, березня 7–15. – Повідомлення цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині і Любачівщині за другий тиждень березня 1946 року.

[Відручна примітка]: Прислано з КП 4/IV/46

Окр. "Батурин"

СИТУАЦІЙНЕ ЗВІДОМЛЕННЯ

В ніч з 7-8.3.46 р. [о] год. 24 підвідділ УПА в силі I плюс 40 повстанців обстріляв в с. Ляшки польське військо в силі 300 вояків, яке там заквартирувало з метою переселення українського населення.

Акцію переведено з метою непокоїти та спанікувати ворога.

Втрати ворога: 2 вбиті, 5 ранених

Втрати власні: в людях не було жодних. Вистріляно 150 шт. кріс[ової] амуніції.

Дня 10.3.46 р. год., 21-ша. В околиці Сурмачівки підвідділ УПА в силі 20 повстанців знищив в 75% дерев'яний міст (спалено) на річці Любачівка. Міст знищено з метою унеможливлення переселенчої акції.

Втрати ворожі: один міст довжиною 40 м.

Втрати власні: в матеріалах та людях не було жодних.

Дня 11.3.46 о год. 4.15 на залізничному шляху Радимно – Острів (двоторівка, 6[іля] стації Радимно) підвідділ УПА в числі I плюс 9 повстанців вимінував і знищив в 60% залізничний міст.

Міст знищено з метою перешкодити в переселенчій акції.

Втрати ворожі: 1 тяжко ранений, 4 полонені (в тім один поручник); 2 ППШ, 3 кріси, 1 пістоль, 400 шт. амуніції.

Втрати власні: 1 вбитий, 100 кг міна, 100 шт. крісової амуніції.

Дня 12.3.46 о год. 10.45 на залізничному шляху Олешичі – Нова Гребля підвідділ УПА в числі I плюс 7 вимінував поїзд, в якому їхало польське військо з Ярослава до Томашова виселювати українське населення.

Поїзд виміновано з метою не допустити варварів польських переселювати українське населення.

Втрати ворога: 7 вбитих, 10 ранених, 1 паровіз, 2 вагони, решта вагонів ціла.

Втрати власні: в людях жодних, 100 кг бомба, 40 шт. автоматичної мун[іції] і 60 шт. крісової мун[іції].

Дня 13.3.46 о год. 3-ій підвідділ УПА в числі I плюс 35 перевів акцію на станицю МО в с. Ляшки (пов. Ярослав).

Ворожі втрати: 2 вбитих, 3 ранених, а в тім комендант МО важко ранений; знищено канцелярію, умебльовання та здемольовано цілий дім. Всіх поліцистів було 14-ть, які врятували себе втечею до пивниць, а відтак приготованими заздалегідь тунелями.

Втрати власні: 1 легко ранений, 200 шт. мун. крісової і скорострільної, 135 шт. муніції автоматичної, одна 6 кг міна і три гранати.

Дня 14.3.46 р. год.14 частина СКВ і боївка в числі 16 чоловік зробили засідку на дорозі Милків – Старе Село (пов. Любачів) на відділ ВП в силі понад 100 осіб, що в цей день грабував українське населення в с. Милків.

Втрати ворога: 7 вбитих, 18 ранених (не перевірено) відбито частину пограбованого майна. Трупів і ранених ворог успів забрати.

Втрати власні: 1 тяжко ранений, який сам дострілив себе з власної зброї. Зброю і трупи підібрано.

Дня 14.3.46 р. підвідділ УПА І плюс 40 зробив засідку на шосі Ярослав – Любачів між присілками Бахури – Томси. Заатаковано 2 переїжджаючі авта з ВОП (КОП). Залога авт і машини зліквідована.

Втрати ворожі: 17 вбитих. Між ними 1 майор – москаль, 1 капітан – москаль, 2 поручники, 1 плутоновий, 2 капралі.

Здобуто: 1 скоростріл, 4 ППШ, 2 снайпери, 7 крісів, 2 пістолі ТТ, 300 шт. мун. до ППШ, 300 шт. мун. до крісів, документи і частину одягу.

Втрати власні: в людях ніхто. Вистріляно ок. 500 шт. муніції.

Дня 14.3.46 р. ВП (понад 100 осіб) провело акцію на с. Милків. Застрілено 2-х стрільців з куща й господаря, в якого ці стрільці квартирували. ВП пограбувало селянам коні, корови, збіжжя та речі домашнього вжитку. Селян, які попали під їхні руки, побито. 2-ох ВП забрало з собою.

Дня 15.3.46 р. СКВ взяв в полон 8 жовнірів ВП з автом. Полонених звільнено⁵⁵.

РЖРС, ролька 11, рукопис.

---

⁵⁵ Дальших частин тексту не віднайдено.

1946, квітень. – Детальна інформація цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині за березень 1946 року.

Окр. "Батурин"

ВІСТКИ З ТЕРЕНУ ЗА МІСЯЦЬ БЕРЕЗЕНЬ 1946

Ярославський повіт

[...].3.46

Господар зі с. Ляшки Шалай Гриць їхав на фірманку вивозити людей з с. Маковисько. Коли вертав з Ярослава, ВП забрало йому коні з возом.

ВП в числі 200 чоловік, узброєне в 4 скоростріли, 2 тяжкі скоростріли й 2 гарматки, почало виселювати с. Маковисько. Кожна родина мала право взяти зі собою майна тільки на одну фіру. Виїхало около 150 родин, а майже така сама частина порозбігалася по інших селах. Ще господарі не опустили своїх хат, як пол[ьське] населення зі с. Півода прийшло грабити залишене майно.

[2].3.46

Спецвідділ ("па барбе з бандітизмом"), який кватирував в с. Су-рохів, зробив засідку в с. Ришкова Воля. В цій засідці впав р-й провідник "Шарко".

[...].3.46

В с. Цетуля ВП грабило українське населення.

До с. Манастир приїхало ВП грабувати. За втікаючими людьми стріляли, котрі були під рукою, то били. Ранили одного хлопця, який вертав зі школи. Одному господареві вибили вікна і забрали багато грошей.

Те саме ВП, яке виселяло Маковисько, почало переселювати с. Ветлин. Тут зі сторони селян стрінули спротив, наслідком чого було около 30 арештованих (мужчин і жінок). З арештованими поводитися по-звірськи, били, мучили до непам'яті. Після такого переслухання всіх, крім 4-ох, звільнили. Між ними один боївкар, якого забрали зі собою до Ярослава й віддали на 8-ку⁵⁶. Крім того, арештували ще 3-ох хлопців, між ними Карбовського Андрія, який на допиті признався до всього. Після цього його розстріляли, [а] двох інших забрали. Від переселення звільнили старців, хворих і мішані родини. Зі с. Ветлин залишилося ще 150 родин.

ВП в числі [90] чол[овік] робило акцію на с. Тухля. Зловили 4-ох мужчин, 3 жінки й ранили 1 хлопця, який втікав. По хатах

---

⁵⁶ 8-ка (вісімка) – так населення називало Управління Безпеки (УВР) в Ярославі, яке містилося в будинку під номером 8.

робили ревізії та не знайшли нічого. Забрали тоді 10 фір сіна, кілька метрів вівса й від'їхали.

[...].3.46

До с. Цетуля приїхало ВП в числі 60 чол[овік]. Зловили 4-ох мужчин, забрали 15 коней, 8 коров та грабили збіжжя, муку й інше. Арештованих на другий день випустили.

[...].3.46

До с. Бобрівка приїхало ВП в числі 30 чол[овік]. Забрали 2-ох коней, 1 ялівку й від'їхали.

ВП окружило с. Заліська Воля й робило облаву. Під час облави нікого не зловили й нічого не грабували.

До с. Сурмачівка приїхало ВП, около 50 чол[овік]. Стріляли за втікаючими людьми, при тому ранили одного хлопця.

В с. Цетуля ВП в числі 35 чол[овік] робило облаву. Зловили 14 мужчин. По кількох днях сильно побитих всіх звільнили.

[...].3.46

До с. Лази приїхало ВП в числі 40 чол[овік] і перепроводжувало ревізії в кількох господарів, яких мали на списку. Під час цього забрали у Вергуна Гриця одну корову і безрогу.

До с. Тухля приїхало ВП в числі 30 чол[овік]. Зловили 3-ох мужчин і від'їхали.

[...].3.46

До с. Лази приїхало ВП в числі 15 чоловік і брали підводи до виселення села Ветлин. По селі стріляли гуси, кури. Один господар вернувся з форшпану без коней і воза.

11.3.46

Переселенча комісія зі с. Ветлин переїхала до с. Сурохів. Переселення тривало від 11.3. до 15.3.46. Виїхало понад 200 родин, залишилося около 70.

13.3.46

Дівчина з Заліської Волі йшла до Радимна. На дорозі придержали її два міліцисти, тяжко побили і нагнали назад до села.

До с. Ніновичі приїхало ВП. Забрало 2 коні й 20 курей.

До с. М'якіш-Новий приїхало ВП в числі 30 чол[овік]. Забрали 8 мужчин. По двох днях 5-ох звільнили.

14.3.46

Через с. Ніновичі переїздило ВП і принагідно злапало кількох осіб.

До с. Лази приїхала пол[ьська] карна експедиція і почала виселювати людей. Виселення тривало до 16.3. Багато людей разом з майном повтікали до сусідніх сіл та до кляштору в Мощанах. Виселили майже половину села з тим, що всіх ограбили й голих та босих людей повезли до Ярослава.

На кляштор в Мощанах, де переховувалось укр[аїнське] населення з майном, ВП зробило наскок. Люди повтікали, а майно військо забрало. Пол[ьському] населенню ВП загрозило карою смерти, якщо воно буде переховувати укр[аїнців] під час виселення.

Населення с. Лази, яке ще залишилося, ВП ограбило з усього. В грабунковій акції брали участь цивільні поляки з-за Сяну.

ВП в числі 220 чол[овік] робило облаву на села: Хотинець, Залаззя, Грушовичі, Гаї. Узброєння: 5 гарматок, легкі кулемети, автомати, кріси. Ловили, хто тільки попав під руку. Вислід: в Ніновичах злапали 3 людей, в Гаях 42, в Грушовичах 13, в Хотинці 16 і вбитий (втікав) друг "Тріска". Зловлених, по тижневім переслуховуванні, деяких випустили, решту відвезли до Перемишля.

До с. Висоцько приїхала пол[ьська] банда з с. Заміхів 50 підводами та почала грабити село. ВП, яке було в той час на фільварку, стало в обороні села. Відібрало награбоване майно і прогнало банду з села.

[15].3.46

ВП переселявало Собятин. Виїхало 46 родин, залишилося 31.

[16].3.46

ВП в с. Гаї грабувало селян. При відході спалили одну господарку.

До с. Грабовець приїхало УБП в числі 10 чол[овік]. Арештували одного господаря за те, що перевозив бандерівців через Сян.

На прис. Мачуги приїхало ВП в числі 100 чол[овік]. Стріляли за втікаючими людьми. Тих, що застали в с[елі], били за те, що вони бандерівці.

До с. Порохник (біля Ярослава) приїхав один українець з Німеччини. Його пол[ьська] банда зараз розстріляла.

До с. Гаї приїхало ВП в числі 42 чол[овіки]. Зі собою мали двох арештованих і листу доносів. В цих господарів, що були на листі, робили ревізії, а двох хотіли спалити (не спалили тому, що густо були будинки).

Цього самого дня було ВП в с. Хотинець. Робили трус у Попи Івана і Крета Івана та ограбили їх. Крім того арештували трьох господарів. З того двох викупилося, а третій не мав грошей і його забрали.

До с. Ніновичі приїхало ВП. Кого стрінули на дорозі, страшно били. Забрали 1 коня і 2 пари чобіт.

17.3.46

До с. Ляшки приїхало ВП в числі 150 чол[овік] і тут заквартирувало, а 18.3. заявило українцям, щоби до 6-ти годин були готові до виїзду.

ВП переїздило шосею Ярослав – Олешичі і обстрілювало ліс коло с. Ольхова.

ВП в числі 150 чол[овік] окружило Заліську Волю і почало рабункову акцію. Під час цього вбили Гарасим Катерину, літ 75 і арештували 26 осіб. За кілька днів всіх заарештованих випущено.

МО з с. Дуньковичі покликали в урядових справах зі села Гаї солтиса й секретаря (поляк). Ці оба зголосилися і їх там арештовано. Жінок, які до них (своїх мужів) ходили, щоб про них довідатись, придержали та немилосердно побили. Рівнож забрали їм гроші, які мали на викуп.

В с. Гаї ВП забрало два коні.

До с. Млини прибула більша група ВП, яка зайняла також два присілки Синьове і Підвільшину. Під час того зловили 6 осіб. Один зі зловлених викупив себе за 5.000 зол.

18.3.46

До с. Грабовець приїхала МО в числі 6 чол[овік] та арештувала 4-ох місцевих хлопців. Закидували їм перевіз бандерівців через Сян. По допитах звільнили.

ВП окружило с. Ляшки і почало переселенчу акцію. Акція тривала зо два дні. Виселили майже три частини села, а решта порозбігалися та скриваються де хто може.

ВП виселило решту населення зі села Лази. Залишилося кільканадцять господарів-старців.

До прис. Харитони і Баб'яки приїхало ВП та заявило селянам, щоб до 5-тьох годин були готові до виїзду.

В м. Ярослав пол[ьська] банда ограбила різника Пекарського, забравши йому 100 000 зол.

В сс. Воля-Бухівська й Вілька-Полкинська (пол[ьські] села за Сяном) ВП робило акцію на реакційний фашистівський елемент.

19.3.46

На с. Тухлю ВП робило акцію (шукали за бандерівцями). Під час того зловили 34 господарів, одного ранили. При відході забрали дві пари коней з возами.

На прис. Хотинця Діброва ВП забрало 2 коні.

На с. Ольхова приїхало ВП забрало 1 коня.

Жінка з прис. Заяці пішла до склепу до с. Червона Воля. Комендант МО Лозінський і ще один поляк побили її і вигнали її зі склепу та сказали, що тут для українців нема нічого.

До с. Манастир приїхало ВП, ограбило кількох господарів, побило трохи людей і від'їхало.

20.3.46

До с. Заліська Воля приїхало ВП в числі 150 чол[овік] і почало переселенчу акцію. Вивезли 165 родин, а залишилося ще 65. Під час акції арештували Дмитришин Катерину й Щурка Василя. З населенням поводитися по-звірськи, а майно грабили.

Частина ВП, яка виселювала Заліську Волю, переїхала до с. Харитони і тут почала переселенчу акцію. Виселили 30 родин, лишилося 53. Під час акції ВП грабувало.

21.3.46

До с. Заліська Воля польське цивільне населення зі с. Дуньковичі приїхало на грабунок. При тому вбили Дигінь Василя, який оборонявся перед грабунком.

ВП переселювало с. Ришкова Воля. Виїхало 140 родин, лишилося 75.

В с. Жапалів УБП з Ярослава вбило Червінку Степана. Крім того грабили та переводили ревізії в тих родин, котрих сини є в лісі.

22.3.46

До с. Лежахів прийшло 4-ох пол[ських] бандитів. Ограбили одного господаря та сильно побили.

23.3.46

В с. Добра польська банда забрала дві корови і одного коня.

До с. Хотинець приїхало МО з с. Дуньковичі, забрала одного коня і одну корову.

23.3.46

ВП випустило 22 особи, котрі були скорше арештовані з сс. Хотинець, Грушовичі, Гаї.

До с. Сурохів приїхало ВП і вигнало всіх тих людей, які залишилися від переселення.

В с. Ришкова Воля ВП арештувало 3-ох хлопців. Арештованих забрали до Ярослава.

24.3.46

Село Сурмачівка дістало повідомлення до виїзду.

25.3.46

В с. Сурохів ВП перевело ще раз переселенчу акцію. Лишилося ще 15 родин.

ВП в числі 6 чол[овік] грабувало с. Ніновичі.

До с. Бобрівка приїхало ВП в числі 150 чол[овік] і почало переселенчу акцію.

ВП в числі 300 чоловік почало переселювати с. Коріниця.

До с. Дібча приїхала МО і шукала по українцях за зброєю. СБ прогнав їх.

26.3.46

Група ВП, яка стаціонувала в с. Конячів, стрінулася з другою групою ВП. Між ними вив'язалася перестрілка, бо думали, що це бандерівці. Були вбиті і ранені.

До с. Вілька-Жапалівська, Щебивовки, Бахори (присілки Жапалова) приїхало ВП і вигнало людей до виїзду.

27.3.46

До с. Коріниця приїхало ВП в числі 150 чол[овік] і продовжувало переселенчу акцію. При тім били і грабували. Багато людей повтікало перед переселенням.

28.3.46

До с. Ніновичі приїхало ВП в числі 25 чол[овік]. З ними приїхало також багато цивільних поляків. Військо і цивілі грабили село, забираючи кури, гуси, бульбу.

До с. М'якіш-Новий приїхало ВП в числі 60 чол[овік]. Грабували людей.

29.3.46

В с. Гаї ВП забрало 2 пари коней і 5 м[етрів] збіжжя.

До с. Грабовець приїхало ВП в числі 20 чол[овік] разом з цивілями. Грабували населення, забираючи кури, гуси, збіжжя, бараболю, коні.

До с. Грабовець майже щоденно приїздить польська цивільна банда і грабує, що попаде під руку.

Переселенча комісія повідомила села: Ніновичі, Грабовець, Дуньковичі, щоби до 30.3. виїхали за кордон.

ВП грабувало с. Тухля.

До с. Тухля приїхало ВП в числі 180 чол[овік] та повідомило населення, щоби до 2.4. виїхали зі села.

Акцію переселенчу в сс. Тухля і М'якіш-Новий ВП почало 30. і 31.3., при тім грабувало. В грабунковій акції на ці села брало участь польське цивільне населення з с. М'якіш-Старий.

30.3.46

До с. Сурмачівка приїхало ВП в числі 50 чол[овік] і побито тих людей, які перед кількома днями повтікали перед виселенням, а тепер вернулися знова до села. Всіх людей вигнали до с. Жапалів, які тут будуть чекати на транспорт.

Виїхало населення з с. Грабовець. Частина порозбігалася по інших селах.

[...].3.46

До с. Цегуля приїхало ВП та почали сильно грабувати. Коли виїжджали з села з награбованим майном, наш стрілець почав за ними стріляти. Поляки в паніці покидали все награбоване, а самі повтікали.

[...].3.46

СКВ зробив засідку при дорозі в Лапаївському лісі коло с. В'язівниця. В засідку попалося одно авто з 8-ма пол[ьськими] жовнірами. Між ними один поручник і плутоновий.

[12].3.46

В засідку ВП попав СКВ. Вислід: з нашої сторони один вбитий, два злапані живими. Між останніми к-р СКВ д[руг] "Швед". Над злапанними ВП знущалося і катувало без пощади. Д[ругу] "Шведові" поламали руки, вибрали очі, розбили голову, здерли на плечах шкіру і викинули на поле коло с. Сурохів.

Стрільця, злапаного разом з д[ругом] "Шведом", також добре збили, але випустили з тим, що він буде доносити їм про рух бандерівців, криївки і т.п.

Відділ УПА спалив опущене українцями с. Маковисько та обстріляв пол[ьське] село Пивода, в якому стаціонувало ВП.

[...].3.46

В с. Гаї квартирував відділ УПА. В тому часі до цього села приїхало 5 пол[ьських] жовнірів. Вони завважили одного нашого стрільця. На ці стріли відізався відділ. З нашої сторони один вбитий. Поляків захопили всіх живими. З них був один ранений, якого відіслано до лічниці.

[...].3.46

Наш відділ заатакував станицю МО в Ляшках. З МО 3-ох ранених, з нашої сторони один легко ранений.

Підвідділ УПА вимінував залізничний міст коло м. Радимно.

На присілки: Копань, Стежки, Ходані ВП в числі 200 чол[овік] робило акцію. На прис. Копань ВП заскочило двох наших стрільців. Стрільці відстрілювалися. Побачивши безвихідне положення, один з них застрілив себе, а другий тяжко ранився. За кілька тижнів помер.

Переїжджаючи лісом з с. Копані на Стежки, ВП нашло на табор СКВ, який спалило. На Стежках ограбили господарства. Всі люди ще перед приїздом їх повтікали до ліса.

[...].3.46

Підвідділ УПА зробив засідку на шосі Любачів – Ярослав (ліс під Бахорами). В засідку попали два авта, якими їхало ВОП. Ворог втратив: 1 сов[єтського] майора (інспектор департаменту), 1 капітана, 2-ох поручників, 2-ох капралів, 1-го підпоручника і 8-ох жовнірів. Здобуто: 2 авта, зброю, виряд переїжджаючих, тайні документи (інструкції, брошури, звіти), дотичні роботи ВОП. Між іншим було багато матеріалів про боротьбу з УПА.

[...].3.46 на [-7?].3.46

Вночі відділ УПА зробив скок на будинок, де квартирували большеви-ки – телефоністи з Заліської Волі. Будинок вимінувано, при

цьому двох большевиків вбитих, а один тяжко ранений (прочі були в терені). З нашої сторони втрат не було. Після вимінування будинку приїхало ВП з с. Дуньковичі для переведення акції. Відділ УПА зробив засідку та привітав їх вогнем. Було багато вбитих і ранених, решта пішла в розтіч. З нашої сторони втрат не було.

[...].3.46

Підвідділ УПА і СКВ зайшли до с. Червона Воля. Тут була МО, яка на вид повстанців почала втікати. 4-ох поліцистів налізло на нашу заставу. Стрільці, розброївши їх, забрали зі собою. По перевірці випустили.

[...].3.46

В сс. Радава і Цетуля закватувало ВП в числі 600 чол[овік]. Вночі обстріляв їх СКВ. ВП втікло.

[...].3.46

Наша боївка розстріляла поляка [Бойца] Владислава зі с. Радава, який протягом трьох останніх літ вбивав укр[аїнське] населення.

[...].3.46

СКВ попав в польську засідку. Вив'язалася перестрілка. Втрат не було.

[...].3.46

В с. Лази відділ УПА запалив ті будинки, з котрих люди виїхали на Україну та спалив міст в цьому ж селі на річці Шкло.

[...].3.46

УПА спалило слідуєчі села (опущені людьми з причини переселення): Соб'ятин, Сурохів, Ветлин, Конячів.

Любачівський повіт

[...].3.46

До с. Жуків приїхало кількох пол[ських] вояків на грабунок. В одній хаті застали дома саму жінку. Польський поручник знасилував її.

[...].3.46

До с. Жуків приїхало кількох пол[ських] жовнірів. Застрілили кілька свиней, курей і поїхали.

[...].3.46

В с. Коровиця погранзастава арештувала дві дівчини за перехід кордону.

[...].3.46

ВП, окружаючи с. Лівча, робило облаву. Арештували двох мужчин, старших віком, та постріляли майже всі кури в селі.

[...].3.46

До с. Мощаниця приїхало УБП в числі 14 чол[овік]. Арештували 7-ох польських злодіїв і одного українського. Відібрали їм: 1 скоростріл, 1 ППШ і 5 крісів.

[...].3.46

До с. Коровиця приїхало ВП в числі 100 чол[овік]. Перевірювали прис[ілок] Габлі та сс. Коровиця, Майдан, питаючи за бандерівцями. Набрали трохи вівса, сіна і від'їхали.

[...].3.46

До с. Лівча приїхало ВП в числі 200 чол[овік]. Стріляли за втікаючими людьми. В господарів, яких мали на списку, робили стислу ревізію. Арештували тоді 5 мужчин і 5 жінок.

[...].3.46

До с. Млини приїхало ВП в числі 300 чол[овік]. Узброєння: 2 гранатомети, 1 максим, легкі скоростріли, кріси, автомати. Окруживши село, почали акцію. Спалили одну стодолу і почали стріляти за втікаючими людьми. Хто не встиг втікнути, того безпощадно били, допитуючись, де є бандерівці. [При тому] зловили солтиса і так його били, що цей в руках помер. Опісля його трупа прив'язали до коня і так волочили. Крім того грабили людей, викопували збіжжя зі землі, робили труси по хатах. Вислід акції: арештовано около 20 осіб (по більшій частині старших господарів і дівчат), ограблено та здемольовано церкву.

[8?].3.46

В с. Жуків МО зі с. Плазів робило харчеву збірку для себе.

ВП грабило с. Липин[у].

[9?].3.46

ВП грабувало сс. Старе Село і Липин[у].

ВП в числі 150 чол[овік], поділившись на дві групи, зробило акцію: перша група на сс. Брусно-Старе, Лівча; друга група на присілки Новини-Горинецькі, Солтиси, Жито[в]ське, Хмелі, Сохані, Гута-Стара, Зломи, Гораї. Всюди стріляли за втікаючими людьми, а ввійшовши до села, забирали коні, корови, гуси, кури і т. д. В кількох робили ревізії, питаючись за бандерівцями. Придержали були кількох господарів, яких таки зараз випустили. Не звільнили одного хлопця, який був з іншого села і скривався тут перед виселенчою акцією. Після акції обидві групи ВП злучилися в с. Лівча та звідси від'їхали.

[...].3.46

До с. Борова Гора приїхало 7 пол[ьських] жовнірів і грабували населення.

ВП в числі 200 чол[овік] робило облаву на ліс коло с. Синявка. Не знайшли нікого. Після облави ограбили Синявку і від'їхали.

[...].3.46

На сс. Кобильниця-Руська, Фельбах, Щаблі ВП в числі 300 чол[овік] робили облаву. Під час облави зловили 9 осіб, які мусили водити їх по лісі. Опісля всіх забрали в м. Любачів. З того 7-ох випустили, а 2-ох задержали.

В с. Гута-Стара пол[ьська] банда вкрала дві корови.

[...].3.46

На прис. Солтиси прийшло ВП в числі 30 чол[овік], вдаючи укр[аїнських] повстанців. Людям говорили, що хотять зв'язку, бо їм поляки розбили сотню під Верхратою. Коли на ці слова не одержали жадної відповіді, тоді почали грабити людей і шукати за бандерівцями.

В с. Плазів (пол[ьське] село) хтось забрав 100 метрів збіжжя. Говорять, що це зробила АК.

[...].3.46

На прис. Сопот-Малий до господаря Олива Василь прийшло ВП в числі 20 чол[овік], говорячи, що вони "свої". Господар не пустив їх у хату (була ніч). Тоді вони виломали вікна й двері. Ввійшовши до хати, зробили ревізію, при тому забрали убрання і відійшли.

[...].3.46.

ВП робило акцію на ліс коло с. Синявка. Після того в с. Синявка робили ревізію в кількох селян, спалили одну господарку та арештували одну жінку.

До с. Будзинь прийшло 20 большевиків-пограничників. Переходячи через село говорили людям, що хтось перейшов кордон.

До с. Улазів приїхало ВП в числі 150 чол[овік]. Переводило слідство у справі солтиса, який пропав 10.3.46. Арештували тоді Зільника Петра та Головача Дмитра.

[...].3.46

Коло с. Острівець ВП робило облаву на малий лісок. Не знайшли нікого.

ВП в числі 120 чол[овік] робило облаву на ліс коло с. Кобильниця. В лісі не знайшли нікого, тільки на прис. Щаблі арештували 5 ос[іб]. Арештованих по переслуханні випустили.

[28?].3.46

До с. Нове Село приїхало ВП в числі 70 чол[овік]. Забирали, що попало під руки: збіжжя, сіно, одяг, стягали чоботи з ніг, стріляли дріб і т. д.

До с. Будзинь прийшло 6 большевиків-пограничників. Ходили по селі та щось шукали.

[29?].3.46

В с. Лукавець УВП арештувало 2-ох поляків.

ВП в числі 300 чол[овік] з двома гарматками робило облаву на ліс довкола с. Синявки. Не знайшли нікого. Опісля зайшли в село, побили дві жінки і від'їхали.

На прис. Полянка ВП спалило будинки господаря, який втік перед переселенням.

До с. Кобильниця-Волоська приїхала МО в числі 12 осіб. Забрали з церкви книжки. На прис. Мельники забрали 4 корови, 1 свиноматку з 11 поросятами. За втікаючими людьми ганяли на конях і стріляли.

30.3.46

До с. Коровиця приїхало ВП перевіряти документи. По провірці документів, комор, хлівів, кишень, горшків – від'їхали до м. Любачева.

31.3.46

До с. Млини приїхало ВП в числі 30 чол[овік]. Забрали 4 корови, 4 коні, багато гусей, курей, убрання.

4.3.46

Підвідділ УПА здобув Повітовий Шпиталь в м. Любачів в цілі звільнення раненого повстанця, який там лежав. Раненого забрало УБП [за] три год[ини] перед приходом повстанців. В цілі вияснення цієї справи забрано д-ра Ліщинського, якого після розмови звільнено. При тій нагоді зареєстровано державні ліки, потрібні для УПА.

11.3.46

СКВ вимінував залізничний міст на лінії Сусец – Белзець.

12.3.46

Коло с. Суха Воля підвідділ УПА підмінував тор. На цю міну наїхав поїзд і вилетів у повітря.

14.3.46

До с. Милків приїхало ВП около 120 чол[овік]. В'їхавши до села, заскочили двох стрільців з СКВ, за якими почали стріляти. Стрільці відстрілювалися і втікали. Під час перестрілки впали обидва. Тоді поляки застрілили ще господаря, на якого подвірю застукали стрільців. Крім того заарештували 1 господаря і 2 жінки. Наробувавши всякого майна (коні, корови і т. д.) від'їхали. На вертаюче ВП з с. Милків, СКВ і боївка зробили засідку в лісі при гостинці Милків – Старе Село. Вив'язалася перестрілка. Ворог панічно втівав, втративши 16 вбитих і 8 ранених. З нашої сторони один вбитий.

15.3.46

В с. Коровиця МО застукало СКВ. Почалася перестрілка. МО панічно втікала.

17.3.46

ВП заатакувало підвідділ УПА, який кватирував в с. Фельбах. Підвідділ, відступивши до ліса, прийняв бій. З нашої сторони 1 вбитий і 1 ранений. Зі сторони ворога 17 вбитих і багато ранених.

18.3.46

Відділ УПА, транспортуючи харчі, в с. Будомир натрапив на засідку погранзастави. Почалась перестрілка. З ворожої сторони

один вбитий (начальник погранзастави), з нашої сторони один ранений. Після цього пограничники через три дні робили облаву в цьому селі, але не знайшли нікого.

19.3.46

Одна підвода ВП наїхала на міну на шосі Лівча – Брусно. Втрати ворога невідомі.

25.3.46

Підвідділ УПА зробив засідку при гостинці Любачів – Горинець. В перестрілці впало 8 поляків і три підводи з продуктами.

31.3.46

В с. Млини відділ УПА спалив міст на ріці Шкло і два менші містки коло прис. Лапаївка.

Підвідділ УПА зробив засідку на шосі Плазів – Наріль. В засідку попався мотоцикл з двома поляками.

Томашівський повіт

1.3.46

В прис. Грушка 100 жовнірів ВП ранили політ. виховника "Деркача" і забрали його з собою.

В с. Журавці 7 жовнірів ВП грабувало збіжжя.

2.3.46

В сс. Махнів та Вілька-Вербицька ВП в числі 150 чол[овік] грабувало населення.

3.3.46

В сс. Князі, Затила ВП переводило переселенчу акцію.

7.3.46

В с. Журавець* 7 жовнірів ВП грабувало населення.

В с. Журавець 5 чол[овік] пол[ьської] банди забрало одному господареві коня, віз та збіжжя.

В с. Журавець трьох жовнірів ВП забрало коня та віз.

В с. Новосілки ВП в числі 50 чол[овік] робило облаву. Зловили одного чоловіка.

В с. Ульгівок ВП в числі 250 чол[овік] робило облаву. Не зловили нікого.

8.3.46

В с. Журавець 6 чол[овік] пол[ьської] банди вночі забрали три коні.

В с. Журавець 6 жовнірів ВП ранили 12-літнього хлопця.

---

* Треба: Журавці.

9.3.46

Трагічно загинули від розриву гранати 2 члени надр[айонової] СБ ("Довбуш", "Мороз") та стрілець "Шраменко".

В с. Новосілки-Кардинальські 6 чол[овік] пол[ьської] банди грабували селян. Забрали три коні, теля, збіжжя й інше.

12.3.46

В с. Корні 250 чол[овік] УБП робило облаву. Зловили 15 осіб, яких до двох тижнів випустили.

В с. Новосілки-Кардинальські 4 жовніри ВП забрали 1 коня.

13.3.46

На прис. Руда-Журавецька 5 чол[овік] пол[ьської] банди вбили одного чол[овіка] (Стасюка).

15.3.46

На прис. Руда-Журавецька 5 жовнірів ВП забрало одного коня.

На прис. Руда-Любицька 6 жовнірів ВП грабували селян.

В лісі коло с. Гребенне 150 жовнірів ВП вбили боївкаря "Степового", 2 жінки, заарештували 6 осіб, забрали 2 коні, 2 корови та спалили дві підводи, навантажені селянським майном.

18.3.46

В с. Ульгівок 100 жовнірів ВП в часі облави вбили стрільця "Чорноту".

19.3.46

В с. Річиця ВП пограбувало 4 пари коней.

21.3.46

В с. Журавець та м. Угнів почалася переселенча акція.

23.3.46

Між Новосілками-Передніми а Дениськами три чол[овіки] пол[ьської] банди застрілили Вербового М., забравши йому коні та віз.

25.3.46

В сс. Піддубці й Корні почалася переселенча акція.

В с. Тенетиська ВП ранило одного мужчину та вбили жінку з Махнова.

27.3.46

В с. Махнів почалася переселенча акція.

В сс. Річиця і Дениська 250 пограничників разом з УБП робило облаву та заарештувало 5 селян.

29.3.46

В с. Річиця УБП арештувало бувшого солтиса.

В с. Дениська 250 пограничників на донос бувшого кущового СБ робили облаву та зловили 8 орг[анізаційних] людей, з яких один застрілювався, і спалили 6 господарств.

8.3.46

Вночі відділ УПА і СКВ перевели бойову акцію на терені м. Любича. Ворожі сили около 900 чол[овік], добре узброєних (тяжка зброя). Наші сили, поділившись на бойові групи, виконали слідуєче:

Перша група, здобувши станцію в Любичі, перетяла телеф[онічні] лінії, спалила транспорт около [30] вагонів з майном переселенців та увільнила людей від пол[ьських] стійок.

Друга група наскочила на гол[овний] військовий штаб, де ворог поніс великі втрати. Спалено дім військового штабу, де містилося 6 канцелярій, знищено 16 машин до писання, 6 телеф. апаратів та спалено всі урядові документи.

Третя група вимінувала міст на лінії Рава-Руська - Любича, перетяла телефон[ічну] лінію та обстрілювала села Тенетиська, Княжі, де ворог поніс втрати вбитими і раненими.

Вслід: втрати ворога 55 вбитих (з того один підполковник, 1 капітан, 4 підпоручники, 7 осіб з переселенчої комісії. Старшинам забрано особисті документи, около 70 ранених.

З нашої сторони 1 вбитий, 5 ранених.

Здобуто: 2 кулемети, 2 ППШ, [1] пістоля, 6 диск до кулемета з набоями, 3 гранати, 1 пара чобіт, 1 куртка, 1 військовий уніформ, 5 плащів і одна ку[...].

11.3.46

Підвідділ УПА вимінував залізничний міст на лінії Сусець - Мазіли.

15.3.46

В с. Тенетиська підвідділ УПА спалив 48 господарств та зруйнував 14 госп[одарств], які залишили виселені українці.

16.3.46

В с. Затила підвідділ УПА спалив 16 господарств.

18.3.46

На прис. Нетреби ВП в числі 300 чол[овік] заатакувало СБ. В бою згинули два стрільці, одного хлопця ранили і одну дівчину. Зловили 46 осіб, після допитів 40 звільнили, а 6 придержали. Зрабували коні, віз, убрання та інше.

31.3.46

Коло с. Грушка відділ УПА і СКВ робили засідку на поляків. Цю засідку завважили двох поляків. Одного з них зліквідовано, а другий ранений втік. Відділ і СКВ відступили. ВП пішло в ліс та заатакували СКВ. Вив'язався бій. В бою впав політвиховник "Вій", а 6 стрільців пропало без вісти.

Перемиський повіт

4.3.46

До с. Торки приїхав шеф штабу ВОП большевик і арештував дві дочки священика. Закидав їм співпрацю з бандерівцями. По переслуханні звільнив.

6.3.46

В с. Поздяч ВОП (тут квартирують) збирало по людях колючі дроти і обгороджували своє місце постою (плебанію).

8.3.46

До с. Торки приїхало 8 чол[овік] ВП. По селі переводили контролю.

23.3.46

До с. Поздяч прийшло ВОП і переводило стислу контролю в деяких господарів.

Слава Україні !

Квітень 1946 р.

РЖРС, ролька 11, машинопис.

№ 36

1946, квітня 27. – Інформація цивільної сітки про розташування ворожих сил в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині в квітні 1946 року.

Окр. "Батурин"

Деякі дані про розташування ворожих сил.

Ярославщина:

1. Ляшки – спецгрупа ВП ок. 200 чол.
2. Сінява – ВП ок. 200 чол.
3. Жапалів – спецгрупа ВП 100 чол.

Станиць МО і УБ не подано з оляду на брак даних.

Любачівщина:

1. Любачів – спецгрупа ВП 220 чол.; УБ ок. 50 чол.; МО і пов. команда МО ок. 50 чол.; ВОП 150 чол.
2. Олешичі – МО 12 чол.
3. Лукавець – МО 9 чол.
4. Диків – ВП до 200 чол.; МО 8 чол.
5. Коровиця-Сама – МО 9 чол.
6. Фельбах – ВП 100 чол.
7. Люблинець-Старий – Луків – ВП 250 чол.
8. Горинець – ВП 150 чол.

Станиці МО, УБ, ВОП подані не всі з браку даних.

Томашівщина:

1. Томашів – УБ 30 чол.
2. Корники – УБ (?)
3. Угнів – ВП, ВОП (?)
4. Белзець – ВП (?)
5. Ярчів – ВП, МО (?)

Числа не подані з браку даних.

Постій, 27.4.1946 р.

РЖРС, ролька 11, машинопис.

1946, червня 15. — Детальна інформація цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині за травень 1946 року.

Окр. "Батурин"

ВІСТКИ З ТЕРЕНУ ЗА МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ 1946

Ярославський повіт

[...].5. До с. Ніновичі приїхало ВП в числі 7 чол[овік] грабити українське майно.

[...].5. На присілок Ревізька (с. Сурмачівка) приїхало ВП в чис[лі] 20 чол[овік] на грабунок. Зграбувавши одну корову і багато інших речей хатнього вжитку, від'їхали.

[...].5. [В] селі Жапалів ВП в числі 15 чол[овік] спалило два українські господарства.

[...].5. В сс. Дібча і Добра ВП грабило рештки залишеного українцями майна.

[...].5. На прис. Воля-Молодицька (с. Молодич) приїхало ВП в чис[лі] 300 чол[овік] в цілях виселення. Повідомивши українців, щоб були готові на 3.5., терором та грабежем змушували до виїзду в СРСР. Жертвою терору впали від рук бандитів з ВП 2-ох господарів: Богач Семен і Бу[з]ько Дмитро. В тім часі зграбовано [...] коні, 6 коров та інші речі господарського вжитку.

[...].5. В с. Ляшки ВП і МО арештували Яремка Василя, літ 26. На допиті сильно збили й другого дня звільнили.

[...].5. В селі Ляшки, вночі, МО провіряла господарів, чи хтось не ночує з "бандерівців".

[...].5. На прис. Ігнаші (с. Радава) прийшло 4 жовніри ВП, зграбувавши 4 коні, відійшли в сторону Жапалова.

[...].5. В с. Дібча СКВ зробив засідку на польських бандитів, які стало грабили це село, в наслідок чого було двох бандитів вбитих. Бандити були з сс. Воля-Рожанецька і Майдану-Сінявського.

[...].5. В селі Млини ВП в числі 50 чол[овік] перевело насильне виселення. Викинено 5 родин до СРСР.

[...].5. До с. Залаззя приїхало ВП в чис[лі] 30 чол[овік] робити облаву на поблизький ліс, при цьому арештували 5 осіб та питалися за "бандерівцями".

[5].5. Два пвд. УПА, під командою к[оманди]рів "Б[а]лая" і "К[а]линовича" спалили село Сосницю і частинно с. Святе. Згадані села заселені польськими репатріантами зі сходу, ще з осени були осідком банд, які грабили і тероризували українське населення поблизьких сіл, змушуючи до виїзду, а навіть давалися взнаки дооколичним польським селам.

Самооборона цих сіл в силі 300 чол[овік] була зовсім неприготована до оборони, бо повірила большевицькій брехливій пропаганді, що "остання акція розгромила бандерівців". В часі виконання завдань, повстанці допомагали виносити речі польському населенню та перевело з ними ряд пропагандивних розмов, роздаючи летючки. Зі села забрано 32 поукраїнські коні (в більшості з фільварку).

В селі Сосниця осталося ще понад 50 господарств місцевих та чесних поляків. Після цієї акції всі репатріанти говорили, що "їх сам діябел не зніщи"*.

[...]5. ВП в чис[лі] 120 чол[овік] робило облаву на ліс коло с. Млини. В лісі не знайшли нікого. Вертаючись через присілок Підбучина (с. Млини), арештували двох хлопців та зрабували 8 коней. Арештованих по двох днях звільнили.

[...]5. До с. Цетуля прийшло 3-ох жовнірів ВП, зграбували в господаря поляка два коні й віз.

[...]5. До с. Ніновиці приїхало ВП в числі 120 чол[овік] робити облаву. В селі розстріляли [...]ожак Анну, арештували 18 осіб, яких на місці сильно збили та відвезли до Ярослав. В одній хаті заскочили нашого стрільця, який, продершись крізь вікно, почав втікати, відстрілюючись ранив двох поляків – сам втік. По його втечі поляки спалили хату, в якій він квартирував, господиню цієї хати, ранену, кинули в вогонь. Крім того в селі грабили (забрали 10 коней, 4 вози та інше господарське добро).

7.5. ВП в чис[лі] 200 чол[овік] перевело пацифікаційну акцію на сс.: Млини, Будзінь, Копань і Новоставське. Під час акції в с. Будзінь ВП застрілило: Струс Петра, Ваньо Михайла і [В]іру Олексу. Зграбували 8 коней, 8 коров, не поминаючи й найдрібніші речі. В с. Млини розстріляли Міклу[ш] Степана та арештували 10 осіб. При цьому зграбували 26 коней, 16 коров та інший сільсько-господарський інвентар (плуги, борони і т.п.).

7.5. ВП в числі 10 чол[овік] грабувало сс. Грушовичі і Гаї. На повідомлення селян, вояки ВОП з Кальникова приїхали та прогнали їх.

[...]5. До с. Ніновиці приїхало ВП в чис[лі] 100 чол[овік]. Забрали зі собою [...]ж Івана і сказали, щоб він вів їх до Хотинця. Зараз за селом його розстріляли.

8.5. СКВ стояв на заставі при шосі Терногород – Сінява, зловив поляка-цивіля, який грабив українське майно. Йому забрано віз, коня і зграбовані речі. Самого звільнено.

8.5. Пвд. УПА к-ра "Б[риля]" ввійшов до м. Сіняви о год. 2-ій поп[олудні] провести мітинг. Розліплено в місті летючки, арештовано міліцію, забрано архіви міліції, суду, пошти, міської

---

* Їх (українських партизанів) сам чорт не зможе. – (пол.).

управи та інші потрібні документи. На міліції відібрано два кріси, два ППШ, одну десятизарядку і 150 штук амуніції. Підвідділ без одного стрілу виїхав з міста о год. 4:30 поп[олудні]. Мітингу не проведено через сильний дощ, який безперервно падав.

По перегляді всіх забораних речей, непотрібні документи для нас звернено за заміну чистого паперу. Міліцію, по переслуханні та пропагандивній розмові, з нашими виданнями, відпущено.

8.5. УБП в Ярославі розстріляв секретаря ПСЛ (подали поляки з Ярослава).

8.5. В с. Хотинець, нічю, ВП перевіряло документи, при цьому грабили.

9.5. В с. Хотинець ВП виселявало рештки населення. Коли люди вже були спаковані, старшина, що провадив групою ВП сказав, що хто має гроші, той може й викупитись. Багато людей викуплювалося, а ще більше повтікало.

10.5. ВП в числі 120 чол. виселявало сс. Гаї, Грушовичі, Хотинець і [3]алаззя. С[ело] Хотинець викупилось, зложивши 15 тисяч зл[отих]. З Грушович виселили 4 родини, з Залаззя 4, з Гаїв 2 родини.

10.5. В с. Ніновичах вояки ВП перевірявали в селян документи та грабували.

10.5. На села[х] Млини, Лапаївка, Копань, Будзинь, Новоставське, Воденські Халупки ВП в числі 400 чол. перевело виселення. З Млинів виїхало 183 родини, з Лапаївки 95, Будзиня [...]4, Копані 9, Новоставських [...], Воденських Халупок [...]. Під час акції ВП поводилось по-звірськи, били, мучили й виганяли силою, а селян і їх майно грабили. Люди поїхали майже голі, хто не мав своїх коней, той їхав коровами або недограбоване майно несли в руках та йшли пішки, деякі везли самі на маленьких візочках або тачках. Так цих нещасливців провадили під конвоєм аж до станції в Любачеві.

11.5. ВОП, яке квартирує в Кальникові ходило по селах: Гаї, Грушовичі, Залаззя, питалося "де є к-р "Крук".

14.5. В с. Ніновичі 5 чоловік ВП грабили селян. Того ж дня звільнено всіх арештованих ще 8.5.46. з цього села.

15.5. До с. Цетуля приїхало ВП в числі 20 чоловік і застрілили Курдзіля Семена. Пограбувавши селян, виїхали.

16.5. Підвідділ УПА знищив всі муровані будинки в с. Млини.

16.5. В с. Воля-Молодицька ВП ограбило кількох господарів та арештували 11 осіб. По кількох днях арештованих, сильно побитих, звільнено, а Гаван Анастасію, літ [...], розстріляно в лісі за селом.

17.5. В с. Хотинець ВП забиравало поукраїнське збіжжя.

18.5. В с. Діброви жандармерія УПА, в погоні за дезертиром УПА, застрілила його.

[...].5. До села Млини приїхали большевики з-за кордону і забирали бараболю та інші продукти, залишені виселенцями.

Друга група большевиків-телефоністів з Радимна в числі 6 чол[овік] розбили церковні двері, ограбили та збезчестили церк[ву], ламаючи вівтар, образи - від'їхали.

19.5. В с. Будзинь МО з Дунькович переводило добровільну збірку товщу.

20.5. ВП в числі 200 чол[овік] переводило виселення з с. Молодич, [З]арадава, прис. Мацуги, [В]арцаби, Воля-Молодицька. Вивезли: з Молодича 5 родин, [З]арадави і Мацуг 4, [В]арцабів 3, Волі-Молодицької 4. Під час виселення грабили та знущались над населенням.

21.5. До с. Ніновичі приїхало 7 чол[овік] ВП, зграбувавши бараболі і кільканадцять курей в селян, від'їхали.

21.5. В прис. Полянка (с. Жапалів) ВП спалило одну господарку.

22.5. До с. Грушовичі приїхало ВП і почало грабити українців. Вояки зі станиці ВОП в Кальникові, на повідомлення селян, прогнали грабіжників, забираючи їм пограбовані речі, які опісля віддали власникам.

[...].5. До с. Млини приїхало 8 большевиків грабити бараболю та господарські приладдя (плуги, тел[іж]ки, борони і т.п.).

[...].5. До с. Коріниця прийшло кількох польських вояків, ограбивши двох господарів, пішли до с. Бобрівки. Там забрали два коні і від'їхали до Ярослав.

[...].5. До с. Коріниця прийшло 30 чол[овік] ВП. Насильно забирали кури, масло, яйця та інші харчі, а в господаря Шумського Івана була замкнена хата, грабіжники виломали двері та пограбували все дочиста.

[...].5. На прис. Сеньове (с. М'якіш-Новий) ВП спалило 14 українських господарств.

[...].5. Ніччю в с. Ніновичі 7-ох польських вояків ходило по хатах, вдаючи українських повстанців.

[...].5. До с. Ніновичі приїхало 5 чол[овік] ВП. Зловили трьох місцевих хлопців, яких по провірці звільнили.

[...].5. До с. Коріниця прийшло ВП за підводами. Люди, довідавшись про це, почали з кіньми втікати в поле. ВП стріляло за ними з кулеметів.

[...].5. Солтиси сіл Хотинець і Гаї робили збори з населенням, на яких, між іншим, обговорювали: а) щоб охоронити школи перед знищенням та ввести в них навчання в польській мові; б) щоб створити парохії і надати польських священників.

[...].5. До с. Дибків ввійшов підвідділ УПА к-ра "Г[онти]" і СКВ к-ра "С[ірого]", щоб спалити будинки, залишені українцями. В селі їх обстріляла польська самооборона. Відділ, заатакувавши їх, зламав двох бандитів зі зброєю в руках. З них один добре давався взнаки поближким селам. Бандитам відібрано один кріс і ППШ та раніше пограбованих в українців 5 коней, 2 вози, 2 свині і 2 ровери. Менше винного з них звільнено.

[...].5. До с. Дібча приїхало два тягарові авта з бандою "Волиняка" в силі около 40 бандитів. За автами йшли озброєні і неозброєні селяни польських сіл (Майдан-Сінявський, Криве, Адамівка, а навіть з Теплиць і Курилівки). Проїхали спокійно вздовж села аж на кінець, під ліс. Звідси почали палити село, грабити все, що попало під руки (січкальні, млинки, жорна, мотовила і т.п.) та лапали людей без огляду на національність. Зловлених зганяли на середину села і тут розстрілювали. Декому із зловлених вдалося втекти з рук катом, бо недалеко кватеруючий в лісі підвідділ УПА прийшов з поміччю нещасним. Заатакувавши та розігнавши банду, українські повстанці змусили бандитів до панічної втечі, лишаючи групу жертв, ведених на розстріл, авто з нагробаними речами та 15-ма бочками бензини, трьох своїх трупів, зброю, мундури та торбу з важними документами.

Жертвами цієї розгулюваної дикої гульни кровожадної польської шовіністичної банди були:

Ходась Іван	літ 42,
Федак Василь	літ 45,
Шигда Петро	літ 45,
Федор Дмитро	літ 38,
Драбовський Кирило	літ 45,
Драбовський Юліян	літ 13,
Драбовська Марія	літ 35,
Кудлак Олег	літ 48,
Ходань Дмитро	літ 45,
Колодка Іван	літ 67,
Кудлак Андрій	літ 25,
Пукта Андрій	літ 45,
Дзьбан Анна	літ 67,
Ходань Тетяна	літ 60,
Кудлак Анастасія	літ 18,
Циглан Марія	літ 40,
Циглан Софія	літ 13,
Павливець Теодор	літ 38

і дві жінки ранені: Федак Анна і Ходань Марія. Спалено 45 господарств, зграбовано 7 коров, 4 коні та інші господарські речі.

Любачівський повіт

[...].5. Зі с. Лукавець ВП виселило три родини.

[...].5. Зі с. Шутків ВП виселило дві родині.

[...]. ВП в числі 200 чол[овік] робило облаву на ліс між Верхратою а Гутою-Старою. В лісі злапали трохи цивільного населення та спалили землянки, в яких скорше кватерував відділ УПА.

[...]. В с. Цівків ВП дальше переводило виселенчу акцію.

[...]. ВП виселювало сс. Диків-Новий, Диків-Старий і Мощаниця. Після виселення грабили і тероризували селян.

[...]. ВП, переїжджаючи через село [М]илків, зловило кілька родин, яких ограбило зі всього, опісля зі станції пустило.

[...]. СКВ спалив школу в Башні-Горішній.

[...]. ВП в числі 500 чоловік і большевики в чис[лі] 400 чол[овік] робили облаву на Гораецький ліс між Брусном а Лівчею. В лісі заскочили при роботі землянок СКВ, окружили його. СКВ продерся з перстеня, залишаючи один кулемет, два ППШ і чотири кріси. В згаданому СКВ була спецгрупа зв'язкових з поштою, з якої згинув стрілець "Воробець", другий стрілець ранений, побачивши безвихідне положення, спалив пошту, а сам застрілився.

[...]. Перед вечором большевики окружили підвідділ УПА к-ра "Д[уба]". Підвідділ прийняв бій, а опісля, продираючись крізь ворожі застави, втративши чотирьох стрільців, вицофався. Втрати ворога невідомі.

З цивільним українським населенням, яке стрічали в лісі, большевики поводитися спокійно. Натомість ВП застрілило Андрієвич Агафію 59 літ і Самійло Анну 27 літ. Обі зі Старої Гути.

[...]. До с. Борова Гора приїхало ВП в числі 40 чол[овік], яке вивезло 4 родини, перед тим ограбивши їх.

[...]. ВП з большевиками переводило облаву на Ловецький ліс. В лісі зловили 3-ох мужчин і одну жінку (всі з с. Лівче). Зловлених побили до крови і забрали з собою.

Того ж дня ВП виселювало сс.: Брусно-Старе, Брусно-Нове, Молодівці і присілок Салаші.

[...]. В с. Суха Воля ВП забрало три українські родини та вигнали на схід.

[...]. До с. Улазів приїхало ВП в числі 400 чоловік. Зловили і вигнали до стації в Любачеві 35 родин.

[...]. В с. Коровиця-Сама польські конокради вкрали 4 коні.

[...]. В с. Цівків ВП арештувало 18 місцевих поляків.

[...]. В с. Улазів МО з Дикова-Старого ограбило церкву і приходство.

[...]. До с. Лівче приїхало ВП і почало виселювати українців. В селі ловили, били, зганяли людей в одне місце. Шукали по полях, лісі та будинках за тими, які не хотіли виїздити в ССРСР. В лісі зловили двох мужчин з Лівчі: Голуб Василя і Гаврилиш Михайла.

Їх пригнали до села, в селі помордували їх, ламаючи руки, ноги та сокирою порозрубували голови.

Того ж дня зі села Лівче вивезли 4 родини (цілі) та 18 одинцем, насильно розірваних. При цьому зграбували 4 коні і 6 коров.

[...]. Зі с. Німстів ВП виселило 5 родин.

[...]. З прис. Мриглоди (с. Верхрата) ВП забрало майже всіх людей і пігнало до стації в Любачеві. Крім того спалили понад 40 господарств.

[...]. В сс. Брусно-Нове, [Брусно]-Старе, Молодівці ВП продовжувало викидати на схід українців. В наслідок сильного терору, населення заломилось та почало вже без спротиву виїздити.

[...]. В с. Суха Воля ВП зграбувало в українців дві корови.

[...]. Коло с. Люблинець-Новий ВП в числі 300 чол[овік] перевело облаву на ліс. В лісі заскочили малу групу селян, які скривались перед виселенням. ВП обстріляло їх, ранивши кількох мужчин. Ранених в дикий спосіб замучили. Ламали руки, ноги, ребра, кололи штиками й били немилосердно аж до скону.

Мученою смертю згинули тоді:

- 1) Філь Михайло 19 літ,
- 2) Вог Михайло 19 літ,
- 3) Дуда Іван 19 літ,
- 4) Філь Дмитро 26 літ.

Всі з Люблинця-Нового. З помордованих постягало ВП верхнє одіння і взуття, залишаючи їх в лісі. Полишене селянами майно та церковні речі, які селяни з собою забрали до лісу, 5 пар коней з возами, 5 коров забрали, запалили ліс і від'їхали. Тоді від цього згоріло 1000 га лісу.

[...].

На Люблинецькі ліси ВП в чис[лі] 200 чол[овік] почало докладну облаву і обшуки підозрілих місць за криївками. В лісі стаціонували СКВ к-ра "Г[...]" і підвідділ командира "М[ирона (?)]", які, не відступаючи, зайняли бойові позиції. [В]орог це завважив і не наступав. Скінчилося на короткій перестрілці, у висліді якої ворог мав одного вбитого і двох ранених. ВП забрало тоді одну пару коней з возом, одну корову та зловили [...] Миколу, [...], якого по дорозі застрілили, забираючи у нього взуття.

[...].5. До с. Диків-Новий приїхало з Басарабії 12 родин польських та українських, всі як репатріанти-поляки з СССР.

[...].5. На прис. Мриглоди ВП забрало одного коня та одне теля.

[...].5. ВП перевело облаву на ліс коло с. Кобильниця без висліду.

[...].5. В с. Цівків ВП в чис[лі] 200 чоловік переводило виселенчу акцію, виселяючи 28 родин, при чому, як звичайно, грабили.

[...].5. В с. Кобильниця-Волоська ВП переводило грабункову акцію. Під час акції зарізали косою Левка Онишка та розстріляли одного господаря та дівчину за це, що вони боронилися перед грабунком.

[...].5. ВП в чис[лі] 500 чол[овік] переїздили села й прис. Гута-Стара, Горайці, Зломи, Дагани і Монастир. Тут робили облаву, ловили людей та зганяли групами на означене місце. По лісі шукали за криївками та втікачами від вивозу. Зловлених гнали до стації в Дев'ятирі.

[...].5. В с. Залуже ВП в числі 150 чол[овік] переводило виселення українців. Виселило та ограбило дочиста 10 родин.

[...].5. СКВ к-ра "Д[...]" і підвідділ УПА к-ра "М[ирона (?)]" організували харчі в Дикові-Старому. На них наскочила МО і зачала обстрілювати. Повстанці, окруживши МО, одного застрілили, а двох забрали в полон. Решта розбіглася. Здобуто один кулемет, один кріс і один ППШ.

[...].5. На прис. Монастир (с. Верхрата) селянинові Ста[...] Миколі ВП стягнуло чоботи з ніг.

[...].5. ВП в числі около 1000 чол[овік] зробило безуспішну облаву на ліси між Коровицями до Синявки.

[...].5. В с. Млини польське населення цивільне зі с. Фельбах забирали полишене майно українськими виселенцями: шафи, столи, крісла і т.п.

[...].5. В с. Брусно-Нове ВП виселило рештки українського населення.

[...].5. ВП около 50 чол[овік] робило обшуки коло с[іл] Опака - Жуків.

[...].5. В с. Коровиця-Сама ВП в числі 160 чол[овік] виселило 11 чоловік.

[...].5. На прис. Зломи, с. Лівча, приїхало ВП та грабувало населення. Привів їх сексот з цього села Купибіда Іван.

[...].5. В с. Брусно-Нове виселено рештки українського населення через ВП.

[...].5. В сс. Жуків і Люблинець-Новий ВП в числі 500 чол[овік] переводило терористичну облаву, щоб змусити українців до виїзду на схід. В хатах вибивали вікна, розбивали печі, нищили хатню обстановку і грабили, що лише було на господарці та попало в руки. Всіх людей зганяли на пасовисько, а звідтам гнали до стації. Виїжджаючи з села, обстріляли його з кулеметів і гранатометів. Запалили і від'їхали. Подались в напрямі Люблинець-Новий.

24.5. В Люблинцях-Новому і Старому налапали людей, зганяли до церкви, в Люблинці-Старім всім казали положитись долів і не рухатись. В церкві тоді знасилували понад 15 жінок з Люблинця-Старого і Нового в літах від 1[...] до 50 років, [...] товкли прикладами до крові, вибивали зуби, не щадячи маленьких дітей і 80-літніх стариків. В церкві їздили кіньми, стріляли, церковні речі порозкидали, понищили, а з церковних риз поробили онучки. При цій дикій гульбі польські старшини робили зі всього знимки.

Бракує слів, щоб описати заховання ВП під час виселення в цих селах.

25.5. В сс. Жуків і Люблинець-Новий ВП ходило по хатах, городах, полях, докладно обшукувало кожну закутину, шукали по бур'янах, лопухах, збіжах, стодолах, пивницях, горищах, а в підозрілих місцях, як горбки і т.п., при допомозі дротів (двометрові) шукали за криївками.

Кого знайшли чи в криївці, чи в іншому сховищі, виганяли та зганяли до церкви в Люблинці-Старім. В церкві держали цілу ніч, не пускали навіть в найконечніших потребах.

Того самого дня в Люблинці-Новому з могили полеглих українських повстанців викинули хрест, на його місце вложили тичку, а на ній повісили відро, мітлу й колесо. У відрі з калом мачали мітлу та, наслідуючи панахиду, нею кропили могилу.

[...].5. ВП робило докладні розшуки за людьми в сс. Гута-Стара, Воля-Велика і прис. Зломи та прилеглих до них лісах і полях. Кого знайшли, били й брали зі собою. Того ж дня знайшли в лісі шевську хатину і 300 кг соли.

[...].5. Боївка СБ зліквідувала прилюдно сексота в прис. Зломи Купибіду Івана.

[...].5. В с. Цівків ВП в силі 300 чол[овік] виселювало українців.

[...].5. В с. Лівче ВП в числі 300 чол[овік] робило облаву на людей, які не виїхали на схід.

[...].5. В с. Жуків ВП вишукувало по сховищах людей та всіх зловлених зганяли до Люблинця-Старого. Жінок заводили до церкви і тут знасилували або де попало (на дорозі, майданах, в хаті). Від вигнаних українців забирали всі коні і корови та інші речі. Зараз же їх продавали цивільному польському населенню. Українці-вигнанці ішли під конвоєм на стацію, несучи в руках недограбоване майно та маленькі діти.

[...].5. В с. Лівча ВП продовжувало викидати українців. Зловили кілька родин і пігнали напівголодних до стації.

Цього ж самого дня польське населення із сс. Улазів і Нароль грабувало полишене поукраїнське майно.

[...].5. В с. Улазів ВП переводило терором виселенчу акцію. Жертвами терору впали: Кла[ж]ко Теодор 60 літ, [Пійка] Микола 48 та [Зільник] Марія 50 літ.

[...].5. В м. Любачеві УВП арештувало около 30 поляків. Між ними 14 урядників з різних урядів.

[...].5. ВП переводило облаву на прис. Кутні (с. Люблинець) і ліс від Люблинця-Нового до Руди-Рожанецької. В лісі шукали докладно за криївками. Всі горбки кололи дротами. Зловлених людей били та зганяли до Люблинця-Старого, а звідси до стації в Любачеві.

[...].5. СКВ к-ра "С[ірого]" вимінував потяг на лінії Ярослав – Олешичі.

[...].5. В с. Улазів ВП дальше виселювало українців.

[...].5. В с. Лівча ВП дальше забиало майно, полишене українцями.

[...].5. В с. Гораєць ВП перевірювало населення, при цьому зграбували в господаря Війтович Василя 2000 зл.

[...].5. ВП робило облаву на глибину ліса від Руди-Рожанецької до Люблинця-Нового. В лісі заскочили стрільця СКВ, який відстрілюючись, впав ранений. Його забрали зі собою.

21.5. Впали на полі слави:

1) Окружний Провідник Ярославщини, Любачівщини та Томашівщини друг "Сурмач" ("Богун", "Сталь") – Дмитро Дзьоба зі Станіславщини. Провідник "Сурмач" був одним з перших організаторів Перемищини і Ярославщини, бувший Обласний Провідник Юнацтва Перемищини, автор багатьох організаційних видань. Згинув геройською смертю в нерівному бою з польським червоним військом над річкою Танвою.

Сл. п. Провідник "Сурмач", повний посвяти, жертвовности ідеї УССД, впав зовсім передчасно, напровесні свого життя (25 років), у повному розгарі революційної праці, тоді, коли його найбільше потребували ці, яких він залишив.

Українські землі за лінією Керзона втратили в Ньому невтомного і відданого борця за Волю, а організаційні кадри Провідника й Друга, що вславився своїм організаційним хистом по всіх закутках Західної України від Збруча і Прута до Сяну, Танви й Рати.

2) Друг "Волош" ("Гетьманець") – Василенко Петро, син Полтавщини, редактор "Лісовика" та інших організаційних видань; автор "Мої повстанчі марші" та багатьох інших віршів і статей.

Сл. п. друг "Волош", молодий надійний поет-письменник, відданий борець за Волю українського народу, згинув геройською смертю в нерівному бою над річкою Танвою, в бою з польськими большевиками.

[...].5. В с. Улазів ВП вигнало кілька українських родин до ССР, при цьому ранило Купу Василя та арештувало Пійка Василя.

[...].5. В с. Гораєць ВП в чис[лі] [8]0 чоловік виселявали мешканців. При цій нагоді розкопували на цвинтарі гроби й шукали за захованими церковними речами (на всипу). Багато церковних речей знайшли, ризи й обруси дерли на онучі, а книжки порозкидали на цвинтарі. Кості викопаних мерців порозкидали по цвинтарі й так їх полишали. Був випадок, що звірі в мундурах ВП кидали в себе черепами небіжчиків.

[...].5. На прис. Колайці вояки зловили раненого повстанця. Господаря, в якого він квартирував, замордували, а його взяли зі собою і на прис. Зломи розстріляли.

[...].5. Стрілець пвд. УПА к-ра "Д[има]" згинув геройською смертю в нерівному бою з польським червоним військом, відстрілюючись до останнього набою під час облави на Люблинецькі ліси.

[...].5. В сс. Хотилуб і Осередок підвідділ УПА заатакував ВОП, яке виселяло ці села. По короткій перестрілці ворог залишив підводу з награбованим майном і кілька військових уніформів, панічно втік.

Кількох стрільців відділу УПА, під час стежі, придержали двох польських бандитів в Люблинецькому лісі, які грабили довколишні польські села. Бандитам відібрано один кулемет, одну ППШ, одну пістолу, пару коней з возом, два метри пшениці і дві свині.

[...].5. Продовжуючи лови на людей, ВП загналося в глибину Люблинецьких лісів, аж за річку Студеницю, де квартирували втікачі з ріжних сіл, а найбільше з Люблинця-Нового. ВП несподівано наскочило на табор та почало людоловлю. Люди в переполосі втікали, лишаючи і гублячи малих дітей та рештки майна. Зловлених людей бандити в мундурах ВП гнали під конвоем до с. Пари, при цьому немилосердно били, так що від побоїв ще тої ночі помер Мазурко Андрій, літ 38, зі Люблинця-Нового. В цьому селі бандити знущалися цілу ніч над безборонним застрашеним населенням, били, знасилували жінок і т.п. Так мучили їх через цілу ніч. Ранком, під конвоем, гнали до Любачева на стацію, де члени виселенчої комісії казали, що хто хоче писатися на вивіз, то може, а хто не хоче, може залишитись, бо виселення є добровільне (глузували собі). Багато людей зі стації повтікало.

Зі всіх виселенчих акцій в цілості не лишилася ані одна родина, родичі виїздили, лишаючи своїх дітей і навпаки, залежить хто й де був зловлений.

[...].5. В с. Олешичі-Старі ВП зграбувало 3 корови.

24. і 25.5.

ВП в чис[лі] 500 чол[овік] переводило докладні розшуки за людьми і сховищами по сс. Лівча, Гораєць, Брусно, Жуків і Радруж. Крім цього робили докладні обшуки по полях та лісі за криївками. Кого

з населення зловили, брали зі собою, по дорозі били. Участь в акції, крім ВП, брало польське цивільне населення, яке грабило полишене українцями добро.

[...].5. До с. Хотилюб приїхало ВП і при допомозі 3-ох возів виселювало українців.

[...].5. В Люблинецькому лісі ВП позабирало з цивільного табору полишене попереднього дня українське майно.

[...].5. Напівголих людей, яких ВП наловило в Люблинецькому лісі, гнали до Любачева на стацію.

[...].5. В с. Диків-Старий польська банда вкрала одну пару коней.

[...].5. СКВ к-ра "Ґонти" натрапив в Люблинецькому лісі на трьох озброєних поляків, з яких двох втекло, а одного задержав СКВ. По провірці виказалось, що він належить до АК, його звільнено враз зі зброєю.

[...].5. Розвідка СКВ к-ра "Ґонти" в польському селі Борівець дістала від місцевого поляка-селянина кулемета "PKM" і пістолу "ВІС".

[...].5. В сс. Диків-Новий і Старий ВП несподівано заплало 18 родин, яких повезли до стації в Любачеві.

[...].5. В с. Хотилюб ВП продовжувало виселенчу акцію. Під час акції грабили, били, нищили хатню обстановку, не щадили при цьому і польські родини за те, що буцім вони придержували українців перед вивозом.

[...].5. В с. Горасць ВП арештувало 11 мужчин та 2 дівчини. По кількох днях, сильно збитих, звільнили.

[...].5. В Люблинецькому лісі, після акції, знайшов СКВ на місці постю цивільного українського населення ранену жінку, вбитого стрільця СКВ та одного замордованого мужчину.

[...].5. ВП перевіряло ліс коло с. Лебеді.

[...].5. ВП переводило виселенчу акцію в сс. Горасць, Лівча, Люблинець-Старий і Новий. В селах майже нікого не було, крім старих і хворих. Над ними ВП знущалось в нелюдський спосіб, били до непритомності й викидали надвір. Опісля напівживих скидали на підводи і звозили до Жукова (так робили в кожному селі). Звідси забирали до Любачева.

[...].5. В с. Лівча ВП скінчило виселенчу акцію.

[...].5. В с. Лівча стрільці СКВ зловили кількох жінок з польського села [...], які грабували поукраїнське майно. По покаранні, прогнали їх зі села.

[...].5. ВП робило облаву на ліс біля с. Коровиця-Лісова. В облаві впало двох наших стрільців і один ранений.

Того ж дня на прис. [Б]облі (с. Коровиця-Лісова) зловили Бобля Степана 18-літнього, дали йому військовий уніформ і взяли з собою до лісу як теренового.

[...].5. В сс. Воля-Велика і Гута-Любицька ВП переводило облаву за населенням. Крім цього перевіряли ліс та поля, шукаючи за криївками. Зловлених людей били та забирали зі собою.

[...].5. В с. Горасць ВП в чис[лі] 50 чол[овік] переводило виселенчу акцію. Зловили 10 родин, яких забрали до Жукова. Тут 7-ох жовнірів зловили 17-літню дівчину, знасилували її, яку опісля люди знайшли непритомну.

Того самого дня вечором до Горайця приїхало 300 чол[овік] ВП, які нічю ганялись за жінками, заводили до порожніх хат і насилували.

[...].5. В сс. Люблинець-Новий і Старий ВП зловило кілька родин, яких забрали зі собою.

[...].5. ВП в чис[лі] 300 чол[овік] робило облаву на ліс коло сс. Диків-Новий і Старий. В лісі зловили 7 родин і двох стрільців СКВ. Людей, сильно побитих і пограблених, повели до села. Жовніри ВП скатували і розстріляли Мархевку М., яка боронилась перед грабунком. В полі скривався 70-літній старець Мархевка С., на нього наліз [польський] вояк і ранив його. Опісля затягнули того ж до стодоли і там замордували. В господаря Мудла С. забрали все майно, а перед тим всю родину. Цей же, не хочучи виїжджати, з розпуки повісився на власному подвір'ю.

[...].5. До с. Яжвина приїхало ВП одною танкеткою, з якої обстрілювали ліс. За танкеткою їхало особове авто. Підвідділ УПА знищив авто, внаслідок чого зістали вбиті полковник ВП з жінкою.

[...].5. В с. Гамарня ВП виселило 4 родини.

[...].5. В с. Гірче ВП виселило 4 родини.

[...].5. ВП робило облаву на ліс коло села Диків-Новий. В лісі натрапили на цивільний табір 6-7 родин. Людей на місці пороздягали з верхнього одягу та взуття, опісля двійками провадили до села, по дорозі цькували псами, які кидалися на людей і кусали їх. Перевівши через ціле село, загнали до одної стодоли, де били до непритомності.

Того самого дня зловили на полі Скрипець Михайла, сильно побили й кинули в став, якого ще живого витягли пси з води. Жовніри поламали йому руки й ребра, затягнули до тої стодоли, де були зловлені люди, звідси всіх їх погнали за село, де на очах всіх розстріляли того хлопця.

[...].5. В с. Жуків ВП переводило виселенчу акцію, ловили людей, а при цьому знущались над ними, знасилували жінок і т.п. Другого дня всіх забрали до Любачева.

Протягом останніх акцій ВП виселило з Люблинця-Нового 180 родин, з Люблинця-Старого 190, Жукова 150, Німстова 80.

[...]5. ВП в числі 300 чол[овік] ловили і виселювали людей з с. Гораєць і присілків. Кого зловили, били до непритомности й забирали з собою.

Того самого дня ліс біля с. Гораєць, по якому їздили повзами, стріляли з гарматок і гранатометів, при цьому шукали за криївками. У висліді знайшли кілька криївок.

[...]5. ВП зробило облаву на ліс від с. Горинець до Синявки. Не знайшли нікого.

[...]5. ВП виселювало с. Диків-Старий. Стрільці СКВ, ідучи вечором до села, натрапили вечором на ворожу стежу, яку обстріляли. У висліді було вбитих 3-ох жовнів.

29.5. Підвідділ УПА зробив засідку на ВП, яке гнало українських виселенців з Верхрати до Горинця. По короткій перестрілці, людей звільнено.

30.5. В с. Гораєць ВП виловлювало рештки українського населення, при цьому знищили і ограбили церк[ву].

30.5. ВП переводило облаву на ліс між Горинцем а Брусном. В лісі не знайшли нікого.

30.5. СКВ к-ра [...] несподівано стрінувся в лісі коло с. Милків з ВП (сили ворога понад 300 чол.). Почалася перестрілка, під час якої СКВ розчленувався, відстрілюючись, на кілька груп. Під час перестрілки вбито 17 поляків та 8 ранено (подало польське населення). З нашої сторони було 7 ранених, між ними 4, побачивши безвихідне положення (ворог був вже близько) – добили себе.

31.5. З с. Гораєць виїхало на схід кілька родин, між ними 15 стрільців СКВ.

Томашівський повіт

14.5. В с. Журавці ВП зграбувало 12 підвод бараболі.

18.5. ВП в числі 100 чол[овік] окружили с. Корні, де били й грабували населення.

19.5. В с. Руда-Рожанецька ВП в числі 50 чол[овік] грабило населення.

19.5. ВП переводило терористичну і грабункову акцію на прис. Рудки, Жеребиця, Дебя (с. Любича-Королівська). Після цього населення вже без спротиву писалось на виїзд.

23.5. ВП і большевики переводили облаву в с. Річиця.

26.5. В с. Річиця ВП перевіряло документи.

27.5. В с. Ульгівок ВП перевіряло документи, в міжчасі зловили кущового провідника "Косаря" і так його побили, що цей за кілька годин помер. Сл. п. Друг "Косар" один із старших членів Організації, працював невтомно на своєму пості аж до смерти, залишаючи жінку з двома дітьми.

29.5. В с. Річиця ВП переводило ревізії за точно даними списками та розпитували за людьми, яких мали на списках.

29.5. ВП виселювало села і присілки Бориси, Потоки, Грушка. Вдалось їм зловити кілька родин, їх відставили на стацію до Белзця.

Перемиський повіт

1.5. В м. Перемишлі більша частина населення бойкотувала свято 1-ше травня.

11.5. В с. Стібно ВП робило облаву на людей, які крилися від виселення із села Гаї. Злапано 5 родин та вигнано на стацію, при цьому застрілили Сорока Марію, яка не хотіла виїздити.

24.5. ВОП із села Кальників ходили по полях села та шукали за повстанцями.

25.5. В сс. Накло, Поздич, Торки ВП переводило спис мужчин від [...] 55 років.

25.5. В Перемишлі УБП арештувало кількох офіцерів ВП (подали поляки).

Загальні вістки

Під час маніфестаційного походу в Варшаві 3 Травня НКВД-ист стрілив до польського студента, який ніс біло-червону хоругву та вбив його. Тоді з вікон кам'яниць та дахів посипалися стріли по переходячих вулицею большевиках. Вив'язалася стрілянина між польськими студентами і большевиками. По обох боках були вбиті і ранені.

На початку травня у Кракові УБП арештувало около 1000 поляків. Подібні арештування відбулись у Варшаві, Катовицях. Багато арештованих вивезено до ССРСР.

Додаток до вісток з Томашівщини за м-ць травень 1946

10.5. В с. Дениська щораз більше українців виїздить на схід.

18.5. В с. Ульгівок виселювали українців ВП і большевики.

25.5. В с. Вербиця польські вояки знасилували дві жінки, одну 68, другу 70-літню.

29.5. ВП в числі 250-300 чол[овік] робило облаву на с. Журавці і прис. Нетреби. Зловили 4-ох господарів і дві дівчини, яких на другий день звільнили.

Слава Україні.

Героям Слава.

Постій, дня 15 червня 1946.

РЖРС, ролька 11, машинопис.

1946, червня 20. – Узагальнюючий інформаційний звіт, підготований окружним організаційним провідником “Виром”, про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині в травні 1946 року.

Окр. “Батурин”

**ІНФОРМАТИВНИЙ ЗВІТ
за місяць травень 1946 р.**

За звітний час пацифікаційна акція, в зв'язку з виселенням українців до ССРСР, охопила Ярославський, Любачівський та Томашівський повіти. Польська влада побачивши, що дотеперішне намагання викинути українців до ССРСР, не дав їй бажаних [успіхів], кинула цілі полчища озвірілих орд в мундурах ВП, КБВ, та інших вислужників Кремля, стаціонуєчих по цілому терені (УБП, МО, ВОП) зі всіма родами зброї, включно з панцирниками, танками й літаками, на українські села й ліси⁵⁷. Вони хотіли терором і силою вирвати українського селянина з під його прабатьківської стріхи і виловити всіх тих, котрі, як зазеленів ліс, покинули рідні оселі та скрились враз з ріднею і марним добутком в його глибині. Грабили недограбоване українське населення, при кожній нагоді, всюди і все, що лише попало під руку, мордували, катували на смерть, зловлених в лісі селян, які воліли вибрати ліс, в ньому примітивне животіння, чим життя в ССРСР під жарким сонцем сталінської конституції.

В люблинецькому лісі ВП обстріляло групу селян, які скрились перед виселенням, наслідком чого 4-ох ранено. Здорові повтікали, залишаючи ранених, яких по звірське закатувало, ломили руки, кололи штиками аж поки нещасливці не сконали.

Бандити навіть не жаліли сивих голов. В с. Диків-Старий закатували вони в той спосіб 70-літнього дідуса.

Майже в кожному селі знасилували жінок, старих бабусь, а навіть малолітніх дівчат і то де попало, в хатах, стодолах, на вулиці, навіть не боялись збезчестити церков, для прикладу подам лише кілька:

В Люблинці-Старому, в церкві, в присутності односельчан різного віку і полу, бандити з ВП знасилували аж 15 жінок віком від 15-

---

⁵⁷ Мова тут про початок бойових дій Оперативної Групи “Жешув”, які розпочалися 5 квітня 1946 р. Основним завданням цієї оперативної групи було прискішення переселенчої акції українців до ССРСР і поборювання збройного підпілля. В її склад увійшли 8 і 9 піхотна дивізії, 14 полк піхоти, 40 полк легкої артилерії, Внутрішні Війська Воеводського Управління Безпеки в Ряшеві, міліція, прикордонні війська. На території “Бастіону” і “Батурина” діяли 30 і 14 полк піхоти з Любачева, 26 полк піхоти з Ярослава, 40 полк легкої артилерії з Ярослава, батальйон ВВ Воеводського управління безпеки з Ряшева, прикордонні війська та міліція. Пор. А. Szcześniak, W. Z. Szota, Droga do nikąd, стор. 398–404.

50 років. Коли з розпуки матері кидались на бандитів в обороні своїх дочок, їх били або також знасилували по кільканайцять одну.

В с. Вербиця кількох польських вояків знасилували дві бабусі, одну 68 а другу [...] літню. Розгуканим сталінським прихвостням мало було живих, знайшли вони в гробах мертвих і не дали спокійно лежати.

В с. Горайці ВП розкопували на цвинтарі гроби, з них викидали кости померших, які порозкидували по всьому цвинтарі.

Не помагав терор ані звірські знущання. Населення таки не виїздило. Кожний скривався де тільки міг: по пивницях, полях, луках, криївках та інших сховищах. Ворог побачив, що речинець виселення, назначений офіційно на день 15-го 6-го зближається, а він ще таки багато не викинув українців, рванувся із ще більшою скаженістю робити облави, шукати та виловлювати втікачів де й як тільки міг. Людолови нишпорили по всіх пустих будинках, пивницях, перевертали все горі коренем.

В лісах перевертали кожне звалене дерево, купу ріща, обшукували кожний кущ, горбки та підозрілі місця, переколювали довгими дротами, щоби вполювати людей. Як тільки знайшли, забивали на місці або стягали з нього вбрання і напівголого гнали на стацію, цькуючи на нещасних тресованими псами. Був випадок в Дикові-Новому, що тресований пес загриз, наперед збитого, Скинець Михайла, що цей від ран помер.

Як знайшли когось в криївці то закидували гранатами або палили живцем. Так було в селі Ульгівок, де спалили чотири особи, які скрилися в криївці від виселення.

У деяких селах населення заломилось, бо не могло вже більше терпіти цього страждання або кінчали самогубством, або голі, босі, одинцем, не знаючи батько за сина, муж за жінку, мати за дітей, ішли до стації, а звідси їх виганяли до ССРСР. Найбільше варварських знущань потерпіли села північно-східної частини любачівського повіту, починаючи від с. Люблинець аж по Верхрату та Любичі.

На тому терені є малі ліси, які були переповнені втікачами, тому ВП, при допомозі [...] мало крашу змогу виловити їх та вивезти на схід.

[Усі] такі страхіття переживало українське населення мужньо, підбадьорене сміливими виступами українських Повстанців в його обороні, знаючи, що ці не дають безкарно ворогові гуляти і гонять, громлячи проклятих, де тільки можуть. В найгрізніший час, коли села й ліси обсіла дика сарана ВП, Українські Повстанці зуміли завдати їм дошкульних втрат. Від вибуху "міни" вилетіли в повітря три ворожі поїзди, кілька мостів та авт з військом: знову запіяли нічю "червоні когути" по українських селах,

щоб ясно стало всім по цілому світі, як українське населення "добровільно" виїжджає під "опіку" батька Сталіна.

Спалено українські господарства в сс. Сосниця, Святе та Дибків. Після спалення Сосниці, польське населення говорило: "чуже не гріє, не бери другому, бо воно ніколи не пропаде", чому не палили тих, що не хотіли чужого. І дійсно, мали научку ті, що хотіли жирувати на українській кровавиці.

Під час палення с. Сосниці та останніх сіл, наші стрільці, виконуючи своє завдання, поводитись тактовно, що зі захопленням переповідає собі польське населення як то: вояки УПА вперед повідомили село про це, що вони будуть палити, як вони помагали виносити хатню обстановку та інше господарське добро, при цьому поводитись чесно й людяно, не тероризували ані не страшили, а лише виконували своє завдання.

Українські повстанці, де тільки можуть, помагають та обороняють українське населення. В лісах хоронили цілі табори втікачів та харчували їх "партизанською їжею". По тих селах, де не переходило виселення, допомагали обрабляти поле потяговою силою, розділювали збіжжя з магазинів УПА, хоронили перед нападами польських грабункових банд, як треба то ішли в бій проти переважаючих сил ворога, щоб хоронити селян.

У с. Дібча підвідділ УПА та кілька босвиків районної АБ розігнали грабункову банду "Волиняка" та цивільних поляків, рятуючи десяткам селян життя, які вже були засуджені на згубу, так як їх односельчани, без огляду на національність, які впали безвинно від бандитської кулі.

Тут наведено лише кілька фактів боротьби Українських Повстанців, бо за цілий місяць травень Українські Повстанці звели около 25 наступальних або оборонних боїв.

Польська влада, маючи в цілому терені військо, неменшу увагу звернула, щоби при його помочі знищити Організацію та Укр[аїнських] Повстанців. Вживали всяких способів у боротьбі з нашим рухом. Арештували цілими десятками селян, щоби розвідати про організацію та вербувати слабший та хиткий елемент в ряди сексотів. Перекидаючись на Укр[аїнських] Пост[анців], ходили по хатах в українських селах, щоби довідатися про організаційні зв'язки. Робили нічні засідки та підслухи по селах, кладках, стежках, дорогах і інших переходах. Багато всяких підлих хитрощів вживали агенти НКВД, однак все це дармо, не пішов наш селянин на хижацьку вудку, бо вже надто свідомий, щоби датись спровокувати ворогові.

Не обійшлося без "батькової" помочі сімнайцятій молоденькій донечці⁵⁸. Посилав він вірних своїх нквд-стів очистити

---

⁵⁸ Іронічне окреслення комуністичної Польщі як сімнадцятої республіки Советського Союзу.

“блізкі всхуд” [близький всхід]. В приграничних селах большевицькі пограничники, під різними претекстами стало переходили кордон та порядкувались, як в своїй хаті. Збирали харчі, перевірявали документи, грабували українське майно, не забули при цьому відвідати старих і звербувати нових сексотів та агітувати за виселення. На час виселення до кожної групи ВП прикріплено спецгрупу большевиків, яка активно брала участь в облавах, обшуках, а особливо в боротьбі з нами.

Збільшення в терені ВП та большевиків, піднесли голови деякі станиці МО. Наслідуючи дикі гульні ВП, МО з Дикова-Старого ограбили в с. Улазові церкву та приходство.

Польське населення, бачучи всі ці звірства, dokonувані через ВП та інші московські агентури на укр[аїнському] населенні, а то часто і на польському, ненавидить їх, називаючи прилюдно “рабусе, злодее” [грабіжники, злодії] і т.п. Натомість до укр[аїнських] повс[танців] відноситься прихильно, навіть по-приятельськи, називаючи їх “своїми хлопцями” [своїми хлопцями] та помагають різними способами в харчах, розвідці й іншим.

Немало є серед поляків ненажерливої голоти, яка враз з ВП, чи іншими бандами ходила грабити рештки поукраїнського майна. До найбільш грабіжницьких сіл, які давались добре в знаки українським та дооколичним польським селам належить: Святе, Сколошів, М’якіш-Старий, Майдан-Сінявський, Красне, Павлова, Криве, Адамівка, Руда-Рожанецька, Плазів і Чесанів.

З політично-партійного легального руху серед польського суспільства, переважає добре всюди ПСЛЬ. В Любачеві, Ярославі та інших містах ПСЛЬ веде живу агітаційну роботу серед польського населення, перед приходячим “референдум” на 30 червня. Чимраз то сміливіше висказує свою думку, що не годиться на “одноізбове”^{*} законодатне тіло і це поширює серед польських рядів всіх верств. Партійного руху ППР не помітно між загалом польського населення, крім запроданницько-вислужницького елементу. На загал польське населення з погордою ставиться до ППР-овців, називаючи їх “слугусями Сталіна” [сталінськими прислужниками].

Підпільного польського руху в терені не помітно, крім банд “Волиняка” і “Меви”, які себе називають “польською партизанкою”. Однак про підпільне життя в усіх польських оселях свідчить те, що час до часу хтось розліпить у містах протибольшевицькі летючки та активно виступить проти вислужників УБП, МО, або нквд-истів.

До большевиків польський загал ставиться з ненавистю, бачучи як все більше і більше накладає червона Москва на нього своє ярмо та впрягає сімнайцятку шлю до свого імперіялістичного воза. Висмівають їх, складають різні анегдоти та [жарти] про: годинники, перстені і т.п. Називають їх “зегармістшами” та “ножами”.

---

^{*} Однопалатний парламент.

В затяжній боротьбі, яку провела Організація за звітний час, не обійшлося [без] втрат серед наших рядів.

Найбільш болючою нашою втратою є смерть Окружного провідника, Др[уга] "Сурмача". Бл. п. Провідник Дмитро Дзьоба-"Сурмач" ("Богун", "Сталь") за молоду пройшовши тверду організаційну юнацьку школу, віддається виключно Ідеї УССД, [перебувши] на різних організаційних постах і ділянках в ЗУЗ до осені 1943. Від цього часу обняв пост Обласного провідника юнацтва, а з кінцем 1944 р. Окружного провідника Ярославщини, Любачівщини та Томашівщини. За цілий час своєї праці визначається великим авторитетом, здобутим своїм тактом, виrozumілістю, та політичним хистом. Всі його близькі і дальші співпрацівники втратили в Ньому Друга й Провідника, а укр[аїнський] народ одного з будівничих УССД. Бл. п. провідник згинув передчасною смертю (заледве 25 років) в повному розгоні молодечого запалу, як герой зі зброєю в руках, в боротьбі з большевицько-польськими наїздниками над річкою Танвою. Разом із Ним зложив свою голову в боротьбі з польськими большевиками надійний поет-письменник Петро Василенко-"Волош" ("Гетьманець"). Сл. П. Друг "Волош" є автором збірки "Мої повстанські марші", був відповідальним редактором "Лісовика" та інших організаційних видань. Він своєю кров'ю ще раз підкреслив нерозривність східних і західних братів України, бо Він, син Полтавщини, віддав своє життя за ідею УССД на найбільш висуненому західньому кордоні укр[аїнських] земель над річкою Танвою.

[Не] меншим ударом було для нас, як в несповні тиждень по смерті Бл. П. Друзів Провідника "Сурмача" і "Волоша", впав на засідці к-р "Балай". Хоч були це для нас болючі втрати, однак вони нас не зломали, а навпаки дали силу й гарт духа другим живим борцям примір, як треба жити і боротись за Волю Батьківщини. Їхня смерть стала джерелом, з якого витрисує незломна сила для нових борців.

Довкруги кипить завзята боротьба. В ній хоч маємо втрати та не зломати ворогові Народньої Волі - жити самостійним, від нікого не залежним, життям. Народ вірить і знає, що тільки боротьбою можна здобути Волю і незалежність, рівність і справедливість, тому солідаризується з Українськими Повстанцями, під одним прапором, на якому видніє клич:

ЗА САМОСТІЙНУ СОБОРНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ!
ВОЛЯ НАРОДАМ І ЛЮДИНІ!
СМЕРТЬ ТИРАНІЇ!

Постій, дня 20 червня 1946.

СЛАВА УКРАЇНІ! ГЕРОЯМ СЛАВА!

вз. /-/"Вир"

РЖРС, ролька 11, машинопис.

1946, липня 20. – Детальна інформація цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині за червень 1946 року.

Окр. "Батурин"

ВІСТКИ З ТЕРЕНУ ЗА МІСЯЦЬ ЧЕРВЕНЬ 1946

Ярославський повіт

[...].6.

До прис. Ігнаші (с. Радава) зі сторони с. Жапалова приїхала група ВП в чис[лі] 16 чол[овік], яка зграбила одну корову, трохи яєць та масла. Під час грабежі знущалася над українським населенням, а по господарствах робили труси. З награбованим майном від'їхали до с. Жапалова.

[...].6.

В с. Ляшки сержант ВП виголосив до людей, які вийшли з костела, промову в справі "референдум". Коли почав говорити, щоби люди голосували три рази "так", вони почали розходитися. Сержант, бачучи, що присутні не слухають його промови, сказав: "Щоб ви взагалі не хотіли голосувати, то одначе три рази буде мати верх".

[...].6.

До прис. Ігнаші (с. Радава) зі сторони с. Жапалова приїхало 25 жовнірів ВП в грабіжницьких цілях. В'їжджаючи в село, стріляли за втікаючими людьми. Тоді ограбили селян: коци, черевики, тарілки, ложки, а навіть стару блюзу (без плечей). Сильно побили деяких людей, опісля від'їхали до с. Жапалова.

[...].6.

До с. Заліська Воля прийшло двох жовнірів ВП, які почавши грабити дрібні речі домашнього вжитку, натрапили в одній з хат на наших двох стрільців. Стривожені грабіжники, побачивши повстанців, втекли до польського села Дунькович, де зголосили, що в с. Заліській Волі є більше як 2 тисячі "бандеровців".

[...].6.

ВП, яке кватирувало в с. Жапалові, спалило в с. Ришківій Волі три українські опустілі господарства.

[...].6.

До прис. Ігнаші, Ценкі (с. Радава) приїхало 20 жовнірів ВП в грабіжницьких цілях. Забрали одного коня, одну корову та інші речі домашнього вжитку, опісля від'їхали в сторону с. Жапалова.

Того самого дня ця сама група ВП приїхала ще раз на вище згадані присілки грабувати. В'їжджаючи в село, стріляли за втікаючими людьми, між якими ранили 13-літнього хлопця Дубика Ярослава. В

українських хатах переводили труси та перевірявали документи. Пограбили дещо з дробу та від'їхали в сторону с. Жапалова.

2.6.

До м. Ярослава приїхала група НКВД-істів арештувати поляків. Багато міщан втекло на цю сторону ріки Сяну.

3.6.

До с. Молодич і його прис. Молодицької Волі приїхало ВП в числі 600 чол[овік], щоб на другий день робити акції на сусідні села. Населення, завваживши ВП, втікало куди хто міг, за якими стріляли. Ввійшовши в село, почали переводити арештування. Заарештували 7-ох українців, закидаючи їм співпрацю з "бандерівцями". В селі вибивали вікна, розбивали печі, здирали з людей обуву, одіж, розрізували перини, грабили ложки, тарілки та били людей, викрикуючи: "Ви бандеровце, ми вам дами Україне".

На Молодицькій Волі зграбували: три коні, чотири корови, около [8] м збіжжя та багато інших речей.

В с. Молодичу: одного коня і одну корову.

Майже на кожному українському господареві переводили труси. На Волі-Молодицькій по плотах повиписували різні дурниці і тут закватирували на довше.

3.6.

До с. Черче зі сторони с. Дибкова прийшло кількох польських злодіїв, які зграбували українцеві Палюх Петрові одну корову. На другий день місцеві поляки допомогли віднайти згадану вище корову та віддали її власникові. Між злодіями було двох поляків із с. Дибкова.

4.6.

ВП, яке кватирувало в с. Молодичі, робило акцію на всі довколiшні села і присілки с. Молодич. Рівночасно переводили облаву на деякі частини лісу. В акції на села сильно тероризували і арештували українське населення. В міжчасі зграбували на прис. Ігнаші [3] коней, на прис. Копань 2 коней, в прис. Ігнаші, Ценкі і Мацуги грабили переважно речі домашнього вжитку, на прис. Скоратки арештували трьох мужчин.

В часі облави на ліс, коло прис. Пискорів (с. Молодич), пвд. к-ра "К[алиновича]" стрінувся з ВП, в наслідок чого вбито 7 поляків та 3 ранено.

[...].6.

ВП, яке стаціонувало в с. Молодич, робило облаву на Сінявський ліс. В часі облави натрапили на кущовий табор, з якого забрали [6] шинель, трохи масла, м'яса і хліба та через прис. Лехмани вернули до с. Молодич.

[...].6.

ВП з с. Жапалова зробило засідку під с. Ришкова Воля, в міжчасі вбили одного стрільця СКВ "Скалу". Після засідки пішли в

село Ришкова Воля, де відбувалось українське весілля. Молодицю вбили, молодого забрали з собою, арештуючи його і, відходячи з села, запалили три господарки.

[...].6.

ВП з с. Молодич виїхало до Ярослава.

[...].6.

До м. Сіняви приїхало авто УБП з Ярослава. Поручник даного війська прийшов до одного помешкання, де був немісцевий польський підпільник, який побачивши входячого поручника, застрілив його з пістолі. На стріл вбіг до кімнати плютоновий УБП, якого постигла ця сама доля, що й поручника. Після цього підпільник подався до втечі, але УБП в погоні за ним зловило його на вулицях міста й над річкою Сян застрілило. В той час УБП почало переводити в місті масові арештування. Арештували 24 особи, які відвезли до м. Ярослава.

Другого дня міщани урядили вбитому підпільникові величавий похорон, в якому брала участь велика кількість населення. Зараз на другий день приїхало УБП з Ярослава та арештувало всіх тих, які несли вінки на похорон, а теж і священника. Тіло вбитого підпільника витягли з могили та кинули на роздоріжжя, по якому їхали автами та фірами. Ця подія викликала велику ворожнечу польського цивільного населення до червоних поляків. Від цього часу, як лише появиться УБП в м. Сіняві, місцеве населення скривається перед ним. По кількох днях всіх заарештованих звільнили.

6.6.

Спалено вночі в с. Ніновичі школу і плебанію, а в с. Грабовець школу.

6.6.

В с. [...] була польська погранична погоня, яка твердила, що тут скривається тих, які мали цього ж дня перейти кордон.

6.6.

Коло с. [Мощан] пвд. [УПА] в сутичці з групою ВП ранив поручника. Цей же говорив, що були це добрі люди, бо було їх дуже багато, а до них стріляло лише [...].

7.6.

До с. Нінович приїхало 4 вози ВП, які випитували місцевих людей, хто спалив школу і плебанію. На відповідь селян, що не знають хто, говорили: "ви вшистко веце, бо ім помагаце"[Ви про все знаєте, бо їм допомагаєте]. В селі грабили одіж, харчі і т.п.

Того самого дня ця сама група ВП була в с. Грабовець, де також випитували людей про спалення школи. Не довідавшись нічого, в селі грабили, що попаде.

7.6.

До с. Коріниця приїхало около 20 чол[овік] ВП з Жапалова в грабіжницьких цілях. Пограбили дещо дробу та харчів, від'їхали в сторону с. Ришкової Волі.

8.6.

ВП разом з пограничниками робило облаву на слідуючі села: Хотинець, Залаззя, Грушовичі і Гаї. Не зловили нікого, тільки в с. Хотинець арештували двох мужчин і одну дівчину. По якомусь часі їх звільнили.

8.6.

в с. [...] авто большевиків з Перемишля заби́рало бараболю.

Того самого дня вищезгадані большевики разом з поляками здерли в цьому ж селі бляху з плебанії.

8.6.

До с. Нінович приїхало [...] чол[овік] ВП з м. Радимна (охорона міста), зграбували дещо з одягу, 7 коней, рівночасно багато дрібних речей домашнього вжитку. Сильно побили [Скібка], який став в обороні свого майна. На другий день місцеві поляки викупили в ВП награвоване майно за масло і водку.

8.6.

На прис. Ігнаші (с. Радава) приїхало 15 жовнірів ВП в грабіжницьких цілях. В'їжджаючи в село, стріляли за втікаючими людьми, в той час на присілку був к-р СКВ "Яр", який, побачивши ВП, почав відступати в сторону лісу. В короткій перестрілці к-р "Яр" зостав ранений та ще зміг скритися в збіжжя. ВП, награвувавши дещо харчів, від'їхало до с. Жапалова. Раненого к-ра забрали стрільці, який в дорозі до лікаря, мимо цього, що був свідомим свого безвихідного стану, хоч смерть заглядала йому ввічі, пам'ятав про своє військо, своїх друзів давав їм відповідні накази, як боротись проти ворога та закликав не кинути повстанських рядів, а боротися за здійснення ідеї УССД. Друг "Яр" впав як Герой на полі Слави і своєю героїською передсмертною поставою зміцнив змагання друзів до кращого завтра.

[...].6.

Між сс. Хотинцем а Грушевичами райпроп[агандист] "С." наліз на засідку, з якої вирвався ціло.

Цеї самої ночі налізла на цю саму засідку боївка СБ. Вицофавшись з засідки до с. Хотинця, натрапили з краю села на другу, в якій впав бойовик [...].

[...].6.

В с. Добра відбувся величавий похорон сл. п. к-ра "Яра", в якому брали участь численні маси українського населення та українські повстанці. Похоронний похід супроводжав священик, який відправивши в церкві панахиду, в супроводі великої кількості вінків, Українських Повстанців та місцевого українського населення відпровадив тіло бл. п. к-ра "Яра" на вічний спочинок.

[...].6.

Через прис. Волю-Молодицьку переїжджало в сторону Любачева 600 чол[овік] ВП.

[...].6.

ВП переводило в слідуючих селах арештування: Хотинець – 6 мужчин, три жінки; Грушовичі – дві жінки й одного мужчину; Гаї – дві жінки, одного мужчину. Арештованих відвезли до с. Кальникова, а деяких до м. Перемишля. В часі слідства випитували про організованих людей, яких мали на списках. По кількох днях, сильно побитих, всіх звільнили.

12.6.

Над с. Молодич скидав літак летючки в справі "референдум".

13.6.

До сс. Дибків, Молодич і Радави прийшла група ВП в силі від 30-40 осіб в цілях агітаційної підготовки населення до "референдум".

14.6.

ВП в перемарші з м. Сіняви до с. Жапалова зловили на прис. Кудрики (с. Радава) одного стрільця СКВ, який тут перебував на лікуванні. Зараз в поблизькому лісі його розстріляли.

14.6.

До деяких сіл приїхало ВП і групами від 10-40 жовнірів [і] закватерувало на час "референдум".

16.6.

Від старости м. Ярослава прийшло до війтів зарядження, щоб люди переписувалися на поляків, бо в противному разі не дістануть документів.

17.6.

З с. Тухлі до с. Млинів їхало пополудні 4 верхівці і два вози ВП, які по дорозі стрінулися з пвд. УПА, в наслідок чого вив'язався бій. По перестрілці ворог втратив трьох вбитими, а одного зловлено живим. Здобуто один кулемет і три кріси. З нашої сторони втрат не було.

17.6.

До сс.: Цетуля, Радава, Манастир, Пивода, Шівсько і В'язівниця приїхало по 10-15 чол. ВП в справі надходячого "референдум" і в цій же цілі робили мітинги.

17.6.

До с. Хотинець приїхало 14 чол[овік] ВП, між ними кількох міліціонерів з с. Дунькович, де зграбували одну свиню, трохи дробу та від'їхали до с. Залаззя. Тут ограбили одному українському господареві коня. Жінка цього господаря повідомила польських пограничників, які зграбованого коня відобрали та звернули власникові.

18.8.

В зв'язку зі зведеним боєм пвд. УПА з ВП 17.6., ВП поробило засідки довкола прис. млинецьких Мельників. Раненько, в силі 200 чол., ввійшли до села, де сильно тероризували населення.

Зловили одну стару жінку, яку сильно побили та говорили, що її повісять, мовляв, вона співпрацювала з "бандерівцями" і знає, де вони перебувають.

21.6.

До с. Великі Очі приїхало 70 чол[овік] ВП в справі "референдум".

21.6.

В с. Заліська Воля 7-ох жовнірів ВП грабило дріб.

21.6.

До с. Лази приїхало 7 вояків ВП, розібрали одну опустілу українську хату, дещо ограбили з дрібних речей та від'їхали в сторону м. Радимна.

[...].6.

До с. Черче приїхало 7 цивільних польських злодіїв, зграбували коні й корови і відійшли в сторону с. Дибкова.

[...].6.

В с. Будзинь ВП порозліплювало летючки в справі "референдум".

22.6.

На прис. Грицькова (с. Кобильниця-Волоська) двох жовнірів ВП, під маскою УПА, арештували одного підпільника "С.", якого в сусідньому селі розстріляли. На вбитого вдягли шинелю з набоями в кишені.

[...].6.

В м. Сіняві УБП з м. Ярослава арештувало кількох поляків за бойкот "референдум". Арештованих за кілька днів звільнили.

[...].6.

Пвд. УПА разом з СКВ зробив під прис. Ігнаші (с. Радава) засідку на польських військових грабіжників, під час якої вбито 4-ох бандитів, при цьому здобуто два скоростріли, один ППШ і один кріс.

[...].6.

ВП робило засідку в с. Ришківій Волі.

25.6.

На прис. Ігнаші (с. Радава) 10 чол[овік] ВП з с. Жапалова грабило дріб і деякі дрібні речі домашнього вжитку.

25.6.

В с. Млинах ВП, натрапивши на сліди українських повстанців, робило по селі труси.

25.6.

До с. М'якіш приїхало 200 чол[овік] ВП.

25.6.

В с. Лази поручник ВП закликав людей, щоб не співпрацювали з "бандерівцями", не давали їм харчів, ані жодних інформаций. В

слідуючих днях до вище згаданого села приїхало кілька родин польських репатріантів.

26.6.

На прис. Ігнаші (с. Радава) ВП робило засідку на українських повстанців. На цьому ж самому присілку та на прис. Ценкі (с. Радава) група ВП з Жапалова грабила хліб, масло, яйця і т.п.

27.6.

В с. Черче поручник ВП робив мітинг в справі "референдум", на якому сказав, що за границя платить "бандерівцям" за вбитого польського офіцера 5 тисяч зл[отих], а за стрільця 100 зл[отих] і тому вони так завзято воюють...".

27.6.

До с. Нінович приїхало 13 чол[овік] ВП, які робили мітинг. На заклик промовця, щоб голосувати три рази "так", люди внесли протест, кажучи, що ВП грабить їх і б'є. Промовець відповів, що це "бандерівці", вдягнені в польські мундури, тероризують їх. "Повідоміть нас, - каже, - як появиться якась банда в селі, а ми її зліквідуем".

29.6.

ВП заказувало на селах фірманки, які мали б взяти на 30.6. стариків до урн.

29.6.

Ранком о год. 3-ій УБП з м. Ярослава в силі 50 чол[овік] перешукав прис. Мельники (с. Манастир), мовляв, там є "бандерівці". Обстріляли поблизький ліс, від'їхали до Манастира.

29.6.

В с. Гаях наші повстанці зловили й роззброїли трьох жовнірів ВП. Поговоривши дещо по нашій генеральній політ-лінії, звільнено їх. Це викликало серед польських вояків добре вражіння.

30.6.

В цілому повіті відбувалось голосування.

Любачівський повіт

1.6.

В м. Чесанові ВП в силі 10 чол[овік] переводило арештування. Забрали около 67 поляків, яких відвезли до м. Любачева.

1.6.

60 осіб ВП переводило між Горайцем а Синявкою облаву на ліс. Не зловили нікого, від'їхали до м. Любачева.

[...].6.

ВП в числі 10 чол[овік] забиравало в с. Люблинець бараболю. Населення перед ними втікало, військо здержувало їх говорячи, що виселення вже скінчене.

3.6.

ВП в силі 600 осіб перевело облаву на лісі коло сс. і прис. Старого Села, Щебивовки, [...], Мацуги і Сурмачівка.

Того самого дня на прис. [Лихачі] ВП ранило тяжко одну дівчину, яка померла, а другу вбили. Також арештували 5-ох мужчин, з яких одного звільнили на місці, а чотирьох забрали з собою.

Того самого дня інша група ВП в силі 400 [...] чол[овік] перевела облаву на Горайський ліс коло с. Коровиця.

[...].6.

ВП в силі 200 чол[овік] перевели облаву на ліс коло с. Старе Село.

4-5.6.

Польська партизанка розбила тюрму в м. Білгораю, з якої втекло 120 в'язнів. Більша кількість в'язнів це поляки, однак були між ними й українці. Всі станиці МО були заалармовані в цілях роблення погоні за в'язнями.

[...].6.

Польські партизани покарали около 40 господарів за це, що їздили грабувати українців зі сс. Люблинець та Жуків. Коли б це повторилось, загрозили карою смерти.

[...].6.

14 чол[овік] ВП забиравало автом бараболю із с. Люблинець, при цьому здерли бляху з двох українських хат, яку продали місцевим полякам.

[...].6.

В с. Нове Село кілька стрільців УПА відігнало 8 польських злодіїв, які прийшли грабити.

[...].6.

ВОП і УВП палили порожні хати на Боровій Горі.

[12].6.

ВП в перемарші з с. Молодич до с. Олешичі, вбили в с. Старе Село стрільця "Л[емка]", при чому грабили все, що попало їм під руки.

[...].6.

В с. Диків ВП перевело мітинг в справі "референдум".

[...].6.

ВП в числі 200 чол[овік] перевели в лісі, коло с. Старе Село, облаву.

[...].6.

Війт збірної громади в с. Олешичах оголосив, що виселенча акція вже скінчена, натомість українці, які залишилися, мають покрити кошти виселенчої комісії.

[...].6.

ВП з с. Жапалова зробило засідку на шосі коло прис. Бахорі (с. Старе Село), в наслідок якої зістав вбитий пров. "Летун", а бойовик "Голуб" ранений.

[...].6.

СКВ куца "Самара" підложив міну на дорозі Горинець - Плазів, на яку в'їхало 4-ох стрільців УПА, в наслідок чого всі 4 згинули.

[...].6.

В с. Хотилюб ВП переводило мітинг в справі "референдум".

[...].6.

Ця сама група робила в тій самій справі мітинг в сс. Нове Село та Німстів.

[...].6.

В с. Люблинець-Старий 30 осіб ВП забирали двома автами залишене поукраїнське добро, а саме: ліжка, бляху з хат, при чому арештували 3-ох мужчин. На грабіжників СКВ к-ра "Д[уба]" і пвд. УПА зробив засідку на шосі Люблинець - Жуків, в наслідок якої знищено одне авто, вбито двох бандитів, 4-ох тяжко і 2-ох легко ранено. З нашої сторони один ранений і один з арештованих заколений штиками.

14.6.

Трьох стрільців з СКВ наїхали на засідку під с. Нове Село, у висліді якої страчено віз і коня. Стрільцям вдалось втекти.

14.6.

В с. Хотилюб група польських цивільних злодіїв вкрала в українського селянина корову.

14.6.

На дорозі коло с. Рудка 2-ох польських злодіїв зграбували переїжджаючому польському селянинові два коні, з якими від'їхали в сторону с. Дібча.

14.6.

В с. Брусно-Нове зайшло вечором трьох стрільців СКВ до місцевого солтиса. Несподівано появилася в селі ВП, яке обстрілювало вицофуючихся стрільців, в наслідок чого вбили одного стрільця.

15.6.

До с. Горинця приїхало 35 чол[овік] ВП, яке перевело мітинг в справі "референдум".

15.6.

В сс. Жуків, Плазів і Руда-Рожанецька закватуриували групи ВП в числі по 15 осіб в зв'язку з надходячим "референдум". Рівночасно переводили мітинги.

16.6.

В м. Чесанові ВП переводило мітинг в справі "референдум".

16.6.

Користаючи з того, що тюремна сторожа була п'яна, втекло з тюрми в м. Любачеві 16 в'язнів.

16.6.

ВП з Жапалова робило засідку на шосі коло прис. [Бахо]ри (с. Старе Село).

17.6.

В с. Диків-Старий УБП [заскочило] на полі в житі українця [Короп]ського Андрія, який при допомозі пістолі 7-ки та одної гранати вів бій з 15-ма ворогами протягом 2 год[ин], опісля зістав вбитий.

17.6.

ВП з Жапалова робило засідку на шосі Любачів - Ярослав біля прис. Бахори (с. Старе Село).

17.6.

До с. Лівча приїхало 30 осіб ВП і раненько о год. 3-ій обскочили хату селянина Забавського Андрія, в якого спало двох стрільців і санітарка. Завваживши ворога, стрільці неущкоджені втекли.

Ці самі вояки ВП [...] в селі кущового інтенданта "Жидюха", який скрився перед ними до пивниці, до якої в погоні за ним загнався поручник ВП, де зістав ранений "Жидюхом". "Жидюх", бачачи безвихідне становище, вбиває себе, якого тіло, ще перед спаленням господарки ВП, жінки встигли винести.

18.6.

В зв'язку з вище поданою подією, до с. Лівча приїхало 30 чол[овік] ВП, які випитували людей, де ділося тіло й зброя убитого. Не довідавшись нічого, почали переводити арештування. Арештували одну жінку і трьох мужчин, яких відвезли до с. Нароль та побитих по кількох днях звільнили.

18.6.

В с. Німстів МО, [стрінувши] стрільців УПА, запросили їх на весілля, яке тут відбувалось. Довідавшись про це ВП обстріляло з кулемета хату, внаслідок чого вбито одного цивільного поляка і двох тяжко ранено. Наших стрільців на той час в хаті вже не було.

ВП в дорозі до м. Чесанів говорили до населення, що [повище] зробили "бандерівці". Мимо цього населення не повірило і ця подія викликала ще більшу ненависть до ВП.

19.6.

УБП, яке кватирувало в с. Дикові, арештувало двох господарів-поляків: [...] Марціна і Вітек Яна за це, що в часі виселення переховували українців.

19.6.

ВП переводило мітинг в с. Жукові, на якому говорили, що українці не мають права голосувати. Рівнож говорили, що вкортці винищать цілковито УПА та що поляки мусять голосувати за теперішнім урядом.

20.6.

ВП арештувало господаря [Лопуха] Івана із с. Жукова, при тім шукали за родиною Вавришкевич Дмитра (бувний солтис с. Жуків). Арештованого звільнили.

20.6.

ВП робило засідку коло прис. Бахори (с. Старе Село).

20.6.

На с. Улазів наскочила польська банда, яка зграбувала в українців дві пари коней.

21.6.

ВП з с. Жапалова зробило засідку біля прис. Бахори (с. Старе Село) на шосі (в кількості від 25-30 осіб).

21.6.

До с. Горинця з с. Плазів приїхало 5 осіб ВП, які давали накази місцевому солтисові в справі "референдум". При цьому знайшли в одного господаря криївку, де лежав ранений стрілець. Його забрали з собою.

23.6.

ВП з с. Жапалів робило знову засідку коло прис. Бахори (с. Старе Село).

24.6.

В с. Гораець 4-ох жовнірів ВП з м. Чесанова зграбували Бідь Петрові корову.

24.6.

ВП з Жапалова в числі 30 осіб зробило облаву на с. Ришкову Волю, шукаючи за "бандерівцями". Того самого дня зробили засідку в цьому ж селі.

25.6.

В с. Гораець 4-ох жовнірів ВП забрали одному українцеві молотилку. Дуже часто трапляється в терені, що ВП забирає в українців приватно їх добро та продає полякам.

25.6.

В с. Люблинець-Новий 8 жовнірів ВП зграбували селянинові Чорному Іванові одного коня.

25.6.

ВП робило засідку коло прис. Бахори (с. Старе Село).

26.6.

До с. Горайця приїхало 10 осіб ВП, забрали в господаря молотилку й кірат та поїхали до с. Плазів.

26.6.

На дорозі коло с. Хотилюб якісь осібняки, вдягнені в польські мундури, зловили переїжджаючого господаря, якому зграбили коні з возом, а його сильно побили.

27.6.

В с. Гораець трьох поляків забрали в селянина Білого Миколи три вівці.

27.6.

30 осіб ВП переводило передвиборчий мітинг на польських селах [...] і [...].

27.6.

ВП в числі 10 чол[овік] переходило лісом з Олешич – Суха Воля, прис. [...]. Тут застали двох стрільців СКВ, які почали до жовнірів стріляти. При відступі впав стрілець "Бурлака", а другий зістав ранений. [...] [...] СКВ почав погоню, однак поляки встигли за той час втекти.

28.6.

3 с. [...] до м. Чесанова переходило 8 осіб польської партизанки. По дорозі на прис. [...] (с. Гораець) стрінулися з ВП в числі 7 осіб, де вив'язався бій. Скорострільчик з НСЗ, окружений ВП, ранив польського червоного вояка, який в часі стрілянини вицофався і відорвався від своєї групи. Решта НСЗ-ківців вицофалась скоріше, згубивши в перестрілці одно МП. ВП, ограбивши господарів цього присілка, арештувало двох мужчин та від'їхало.

28.6.

ВП робило засідку коло прис. Бахори (с. Старе Село).

28.6.

Двох озброєних осібняків в польських мундурах зграбували польському селянинові, який працював коло м. Чесанова, коня, а його самого ранили в руку.

28.6.

В с. Жукові вояки ВП задержали селянина із с. Горайця, який віз муку з млина. Бачачи на возі багато муки казали, що везе для "бандерівців". Господаря арештували, а 10-літня дівчина пішла до ВП і звернулась з проханням, щоби звільнили заарештованого та віддали муку з конем і возом. Її також арештували і по двох днях обох звільнили.

28.6.

В с. Лівча пвд. УПА стрінувся з ВП в силі 35 чол[овік], де вив'язалась перестрілка. Стрільці пвд. УПА вицофались під скорострільним вогнем без власних втрат.

29.6.

ВП робило засідку на шосі біля прис. Бахори (с. Старе Село).

29.6.

На прис. Волоські Халупки (с. Кобильниця) ВП заатакувало з двох сторін квартируючий тут пвд. УПА, де вив'язався бій, який тривав півгодини. Ворожі втрати: 4 вбитих, 2 ранених. Наші втрати: 4 вбитих, 2 ранених. Після бою поляки говорили на сусідніх селах, що "бандерівці" здорові хлопці, порядно вдягнені, добре озброєні та що між ними є німці.

30.6.

ВП, яке квартирувало в сс. Улазові, Наролі, Жукові і Руді-Рожанецькій виїхало до м. Любачева.

30.6.

Польський священик в Олешичах говорив в костелі до людей, щоби поховали кращі речі, бо буде вертала ЧА зі заходу й буде грабити.

30.6.

Відбулось голосування. В голосуванні брала участь також частина українського населення.

Томашівський повіт

2.6.

80 чол[овік] ВП робило облаву в с. Річиця без висліду.

3.6.

ВП в числі 15 чол[овік] робило облаву в с. Новосілки-Передні. Під час облави зловили стрільця СКВ "Соловія". Під впливом сильного побиття цей же сказав про три криївки. В одній з них був захований кріс.

3.6.

На прис. [Затиля] приїхало 8 чол[овік] ВП, де вбили стрільця СКВ "Козака".

5.6.

На шосі Любича - Угнів стрільці УПА вимінували авто з польським військом. Ворожі втрати: 4 вбитих і два тяжко ранених. Негайно після вибуху приїхало з м. Угнева 12 чол[овік] ВП (звяд), які їздили по полях між сс. Махнів а Вербицею. Під час переїзду вбили тікаючого стрільця з пвд. УПА та 17-літнього Міська Ярослав з с. Вербиця, який працював на полі.

6.6.

150 чол[овік] ВП робили облаву на терені слідуючих сіл: Махнів, Тенетиська, Корні, Вербиця, [...]. Облава була досить стисла, перевірювали села, поля і ліс. В лісі біля с. Корні заатакували квартируючий там рій УПА. Вив'язався нерівний бій, у висліді якого впа[ли] стрілець ["Шурко"] та стрілець "Жук", к-р роя "Турчин" та чотовий політвиховник "Сірко". Ворог мав кількох тяжко ранених.

6.6.

150 чол[овік] ВП і УБП робили облаву на ліси Верхрата Гребенне. На прис. Мриглоди (с. Любича) забрали 4 коні та сідла, що були власністю відділу УПА.

11.6.

100 чол[овік] ВП окружили с. Корні, з якого забрали 12 родин на станцію до м. Угнева.

12.6.

Вночі 20 чол[овік] ВП засіли за с. Річиця. Ранком ввійшли до села. На спанні вбили одного селянина. Вміжчасі появилось двох цивільних поляків, які зграбили українському селянинові два коні з возом.

13.6.

До с. Мости-Малі приїхало 20 чол[овік] ВП, які зловили двох втікаючих в поле цивільних хлопців.

14.6.

13 чол[овік] ВП грабували в с. Річиця. Стрінувшись з нашими стрільцями, почали втікати з награбованим майном. Населення, зчинивши великий крик, [...] грабіжників, які залишили награбоване майно і втекли.

15.6.

До с. Дев'ятир приїхало 20 чол[овік] ВП, де й закватуривали.

15.6.

До с. Річиця приїхало автом (раненько) 12 польських грабіжників. Авто залишили за селом, самі ввійшли до села, забрали два коні і віз, застрілили при цьому в одній stodолі сплячого чоловіка з с. Мицова, який втік сюди перед виселенням.

Люди здогадуються, що це було УБП з м. Томашева. Працівники УБП їдуть автом нібито на засідку, в селі грабують два-три коні, з яких одного або два продають, а решт[у] приводять до УБП та й кажуть, що вони це здобули від "бандерівців". За це одержують аванси і нагороди.

17.6.

Селянин з с. Вербиця [Пушкар] Андрій відвозив вояків ВП до Белзця. За кілька днів знайдено його тіло за містом Любачевом. Здогадуються, що вбили його ці, яких він віз.

18.6.

В с. Річиця о год. 3-ій рано польські злодії (один з них у військовому уніформі) зграбували два коні з возом та від'їхали на польські терени.

18.6.

ВП в числі 300 чол[овік] виїхало з м. Угнева в напрямі Люблина. В Угневі лишилось ще коло 80 жовнірів ВП.

19.6.

В с. Річиця знову появилась польська банда, яка зграбила три коні, віз та дещо з одягу.

20.6.

Ці самі бандити, що попереднього дня грабили в с. Річиця, приїхали вночі о год. 23-ій до с. Дениська. Зграбували одну корову, а на прис. Дубина три корови. Вертаючи зворотом, зістали обстріляні здалека через проходячих повстанців, в наслідок чого лишили одну корову.

24.6.

Війт волости с. Горинець робив мітинг' в с. Прісся в справі "референдум".

27.6.

Ранком о год. 2-ій УПА вертало фірою з с. Прісся. Тут стрінулись із стежею ВП, що кватирує в с. Дев'ятир. Вив'язалася стрілянина, в якій наші стрільці вицофалися без втрат.

Перемиський повіт

3.6.

До с. Торки на погранзаставу приїхав з Перемишля якийсь старшина зі штабу ВОП, зайняв кімнату в цілком приватному домі і переслуховував кожного жовніра зокрема.

11.6.

В сс. Поздяч і Торки члени [ПСЛЬ] переводили мітинг', на якому представляли свою партійну ціль і давали інструкції, як голосувати в часі "референдум".

14.6.

На погранзаставу до сс. Торки і Кальників прийшов телефонічний наказ, щоб половина пограничників явилась в м. Перемишлі. Один пограничник з с. Торок сказав до селян, що їдуть до Перемишля, бо є загрожений від банд. Коли від'їжджали, прощались зі селянами, говорячи: "Кто вс, чи вруціми"*.

18.6.

До с. Торки приїхало два авта ВП (якась комісія), які робили виміри коло границі. Говорили, що границя піде між Медикою а Шегинями, далі між Биковим а Селиськами.

18.6.

До с. Поздяч приїхало 10 жовнірів ВП в справі "референдум".

18.6.

До с. Торки на погранзаставу приїхав на контролю полковник і дав наказ шефові погранзастави стосувати терор. На слова полковника шеф погранзастави відповів: "Пану добре то мувіць,

---

* Хтозна, чи повернемося? – (пол.)

бо пан ту пжисхал на паров годзін. Чи пан хце моеї смерці і вшисткіх жолнежи?"* Полковник не дав на це ніякої відповіді.

30.6.

На терені відбувалось голосування.

Загальні вістки

Коло сс. Вербиці, Корнів, Гребенного та Селиськ у віддалі 1000–2000 м від кордону, на польській стороні, большевики щось вимірюють. Є здогади, що большевики будуть вирівнювати кордон або усталюють прикордонну полосу. Кажуть, що в Угнівській та Любицькій волостях лише 20% голосувало три рази "так". Зі села Річиці до голосування ходило всього кілька людей. Перед вечором приїхало ВП і забрало людей до голосування.

Репатріант зі сходу говорив, що по Україні большевики переводять масові арештування та вивіз на Сибір.

Дня 28.6.46. група ВП з 9-ої дивізії оточила в м. Перемишлі капітулу єпископа Коциловського. Кількох з них ввійшло до середини і звернулось до єпископа такими словами: "Заберать сен зараз"**. Єпископ відповів, що на власну руку не може, бо нема наказу з Риму. Тоді польський вояк вдарив його по голові, в наслідок чого єпископ Коциловський зомлів. Зомлілого вдарив бандит ще раз по голові і кинув на фотель. Після цього забрали єпископа на тягарове авто і кудись повезли. Подібне зробили з усіма священниками.

Того самого дня, зараз по від'їзді ВП, кинулась польсько-большевицька голота грабувати капітулу.

За Сяном поляки говорять, що виїжджаюче в Карпати на акцію ВП зістало в дорозі заатаковане відділом УПА, під час чого зістало 30 поляків вбитих, [...] ранених і багато половлених живими, яких роззброївши, звільнено.

Один військовий з м. Перемишля розказував, що на полковій відправі ВП говорено, що границя буде пересунена на 28 км на схід від Керзона. Ця подія мала б наступити від 3.[...] 1.11.46.

Постій, дня 20 липня 1946.

Слава Україні Героям Слава!

РЖРС, ролька 11, рукопис.

---

* Вам легко так говорити, бо ви приїхали сюди на кілька годин. Чи ви хочете смерти моєї і моїх жовнів? – (пол.)

** Забирайтеся геть. – (пол.)

1946, липень 11. – Доповідь окружного організаційного провідника “Вира” на засіданні окружного проводу після смерті окружного провідника “Сурмача”, в якій він з’ясовує загальну ситуацію на території округи.

Строго довірочно!

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ В ТЕРЕНІ

Зрефероване на 1-му засіданні о[кружного] п[роводу] після смерті сл. п. Пров[ідника] Сурмача д[ру]гом В[иром] дня 11.7.1946 р[оку]

При з’ясуванні загального положення в нашій округі, буду старатися витягати найбільш загрозливі нам прояви, які мали місце тут в терені.

Вже минув повний місяць від того часу, як понад нашим тереном пройшов гураган виселення, залишаючи за собою повну господарську, родинну, культурну руїну. Ще заки зупинимось над виселенчим станом нашого села, слід кількома словами згадати про останні минулі місяці, місяці найжахливішого страхіття, яке з кривавими втратами, але пережило українське село. Про його численні переживання, тортури та муки знайдуть друзі описи в “теренових вістках” з послідніх місяців. Такого насильства і безправ’я, яке потерпіло наше населення підчас виселення, мабуть не пережив ні один народ в цілому світі. Українець був позбавлений всякого права, не то людського, бо ще існує в світі право охорони звірят. Українця можна було застрілити деневдзь, без права й суду можна [було] забрати в нього майно, можна знасилувати дочок на очах матерів, а матерів на очах дочок і то по кількох разом, на вулицях, майданах, а навіть і в церкві, а за це ще й похваленим бути. Вже що говорити, якою ненавистю дихали на нас.

В с. Люблинці знущалися над могилою поляглих сл. п. Пров. Гармаша та других. Витягли хрест, а положили тичку зі соломи, колесо, ведро та мітлу, самі довкруги ходили, викрикували диковинні пісні, а старшини робили з цієї дикої забави знімки. Цікаво нащо?

Наслідком цього всього лихоліття лишився приблизно такий стан в терені:

Найбільш потерпіли села підлісні любачівського повіту, які ворог хотів знищити цілковито, як він заповів, щоб позбавити нас харчевих баз.

Між Горайцем, Любачевом, Горинцем, а шосою Львів–Варшава лишилися майже пустки. Також на полудневий схід від м. Любачева більшість сіл є цілковито вивезеними та знищеними, як напр[иклад]: Суха Воля, Гамарня, Опака. В цілій Любачівщині зостало заледве [...] населення. Останні села Любачівського повіту, положені ближче більших лісів, мали кращу змогу в них вдержатися. Багато до цього спустошення причинилася адміністраційна влада, особливо

старіство, видаючи спеціальні інструкції в справі цілковитого виселення українців.

Найменше знищені села, це: Торки, Поздич, Накло і Стібенець, які належать до Перемиського повіту, а до найбільше виселених: то підлісні села Ярославського повіту. Останні улягли майже цілковитому знищенні. Виселених українців в Ярославському повіті начислюється від 60-70%, не вчисляючи мішаних родин. Є такі села, що мало хто виїхав, а є навпаки, що мало хто залишився.

В Томашівському повіті, безлісних теренах, починаючи від сс. Журавці-Махнів, а кінчаючи на с. Ульгівку, подібний стан як в Ярославському повіті в безлісому терені, тільки з тою різницею, що там з кожного села виїхало до 70% українців.

Мусимо бути задоволені, а навіть і горді з нашого населення, що мимо всього насильства, великий відсоток залишився вірний рідній землі.

Український селянин, переживаючи дні лихоліття, був певний, що його чекає в ССРСР, який для нього створив "рай" "геніяльний батько", не вірив в брехливу пропаганду, застрахування рутиніваних НКВД-істів, тільки разом з своїми оборонцями, українськими повстанцями, ставав до боротьби проти своїх ворогів-нищителів. Вірив, що тільки УПА є його оборонцем та спасителем, шукав у нас за порадою, яку все знайшов та виконував всі наші зарядження, хоч би це мало коштувати його й життя. Такий стан, як тут коротко начеркнено, був офіційно оголошеним днем кінця вивозу, то є [28?].[26?. 6?].46.

Зараз по таких переживаннях населення є змучене та хоче відпочинку-спокою, вже навіть, який би він не був, але спокій, щоб можна було загоїти рани, завдані катами під час виселення.

Побачивши, що війська повиїздили, селяни з підлісних сіл почали виходити з лісів та приступати до праці вдома й на полі. По всіх [весе]лених селах застукали сокири, заклепали ковалі та почали один за одним виростати нові будинки, немов гриби по дощі. На луках, полях повно людей при праці. По лісі бігають дітиська, збираючи ягоди. Життя по селах закипіло повністю.

Все придбане, навіть сам не їсть, а старається все нести до міста, бо треба грошей на цвяхи, замки, убрання і т.п. речі. Вже навіть і з підлісних теренів люди відважуються ходити до міста, продавати масло, сир, ягоди та інші продукти, щоби закупити собі потрібні речі. Тому нераз трапляються випадки, що було тяжко повстанцеві дістати не то масла чи сиру, але навіть молока.

В Ляшківській, Радимлянській та Млинській волостях виселення скінчене ще в квітні та з початком травня. Тут життя більш знормалізоване. Ця частина терену гейби скорше дозріває. Що там діється, з практики вже знаємо, що те саме буде і в останніх волостях ярославського повіту та в цілому терені.

Тут адміністрація, яка сяк-так вже наладжена та працює, в парі з польським священством, використовуючи бажання українцями

спокою, приступило з розгоном до польонізації українського населення.

Ярославський староста на сесії волосних війтів сказав видавати "льоальним" українцям польські документи. Документи видають троякі: для поляків та "100% льоальних українців". Якщо ті принесуть від польського священника метрики, видають однакові документи, це є "Тимчасове засвядчення тожсамосці", з рубриками народовосьці й визнання*.

Для менш льоальних видають без рубрики "визнання", а всім іншим без народовосьці і визнання. Польські священники "помагають" декому набути й документи з польською національністю. Польський священник з В'язовниці видає польську метрику за 300 злотих, з тим, що цілий тиждень того, якому видасть польську метрику, кличе щодня до себе, "вчити" польські молитви. Подібно робить священник зі Стібна та інших польських парохій.

Ця вся польонізаційна робота натрапила на сприятливий ґрунт, приготований попереднім терором. Щоб купити собі спокій, є такі, що продають і себе. Подекуди переносення метрики та роздобування за всяку ціну польських документів прибрало масового характеру. Ці, що перенесли метрики, оправдовуються тим, що вже не могли перетерпіти терору й задля спокою мусили перенести. При цьому заявляють, що далше будуть вірні ідеї УССД. Одначе є й такі, що запродались і чують себе поляками.

В прис[ілку] [Цен]кі чув я, як українське населення, без священника відправляло молебень в польській мові. На питання:

"Чому відправляєте по-польськи?" відповіли:

"Та що ж, ми вже перенесли метрики".

Другий випадок: перед "референдум" двох стрічних селян питають, чи мають іти до голосування. Поясню їм, яке наше ставлення до голосування і взагалі до "жонду едосьці народовой"***.

"Ну добре, українці, але ми?"

"А ви хто, певно поляки?"

"Та ніби так, як би то сказати, ми перенесли метрики".

В деяких місцях приходять польські священники на українські парохії. Це було в с. Лази.

Волосні війти з Дунькович, Радимна дали зарядження збирати серед населення підписи та прохання впровадити в селах польських ксьондзів, школи та "зв'язки самопомоци хлопскей"***.

Польська адміністрація, щоб здобути собі симпатію останніх українців, під час виселення старалась заховати неутральність та всю вину

---

* Тимчасова посвідка про тотожність, з графами про національність і віросповідання. — (пол.)

** Уряд національної єдности. — (пол.)

*** Контрольовані комуністами селянські кооперативи. — (пол.)

за виселення скинути на військо. Зараз змагає до цього, щоби рештки українського населення побачили в ній свого опікуна та оборонця. Видачею польських документів хочуть собі більшість приєднати. Бувають випадки, де МО або ВОП обороняв села перед грабунком, допомагають віднайти українцям в польських селах пограбовані під час виселення речі, майно та передають його в руки властителям. При цьому обов'язково обкидують нас болотом, підчеркуючи нашу неспроможність: "Нехай прийдемо ці з лісу й то зробимо"*.

В с. Хотинець сексотом з ВОП став господар, в якого цілий час працювало технічне звено та інші дівчата, які були заінтересовані в нашому русі, а тепер вони за ціну донощитва хотіли себе викупити, змити свої давніші протибольшевицькі прогріхи.

Польська влада всюди, де тільки може, старається вдарити по нас та відібрати від нас населення. В с. С[ин]яві спеціальна комісія оголосила, що дає допомогу потерпілим від нападу різних банд. Люди рухнули, як по свячену воду, бо там за зложення підпису одержують 100-200 зл[отих]. Як виявилось, польські большевики збирали підписи селян за марну заплату за те, що він потерпів від "українських банд", або що потерпів в наслідок боротьби ВП з "бандерівцями".

До боротьби з нами посилає в терен спецвідділи КВВ, УВП, а в підміських і прикордонних селах пенетрує МО і ВОП. Всі вони прибрали змінену нову тактику боротьби. Стараються. Стараються бити по нас та по наших симпатиках, не рухаючи цілого загалу. Роблять облави, ревізії та обшуки переважно на всипи. По облавах роблять мітинги або гутірки, обкидають нас найгіршою нечистю.

Ці НКВД-истські методи є досить нам загрозливі і минають у нас без сліду. За приклад візьмім голосування ([30].6.46.), хоч ми заняли до нього негативне становище, однак населення таки пішло до голосування частинно декуди. На мою думку, населення не пішло під терором до урн, тільки заагітоване тою лагідною поведінкою [ВП], яке стаціонувало по всіх селах. Зміна тактики польського війська впливає декуди дезорієнтуюче на менш свідоме українське населення. Коли під с. Радавою наш пвд. зробив засідку на ВП, вбиваючи трьох вояків, деякі селяни в с. Молодичі говорили, що шкода їх було "були добрі хлопці" і казали, що "виселювати не будуть", хоч за те не були репресовані зі сторони ВП.

Як бачимо з цього, це большевики хочуть в цей спосіб вибити нам зброю з рук в боротьбі з нами. Ми за всяку ціну не сміємо допустити до цього.

Подав: В-р

РЖРС, ролька 11, машинопис.

---

* Нехай прийдуть ці з лісу [партизани] і таке зроблять. — (пол.)

1946, жовтня 10. – Детальна інформація цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині за вересень 1946 року.

Окр. "Батурин"

ВІСТКИ З ТЕРЕНУ ЗА МІСЯЦЬ ВЕРЕСЕНЬ 1946

Ярославський повіт

[...].9. До с. Тухля прийшли жовніри ВОП-у з Великих Очей, вдаючи українських повстанців. Людям говорили, щоб збирати для них хліб, військові торби та противогази.

[...].9. До с. М'якіш-Новий прийшли жовніри ВОП-у з Великих Очей та, вдаючи українських повстанців, перевели в одній хаті ревізію, шукаючи за військовими мундурами і чоботами.

[...].9. До с. Будзинь прийшло 3-х польських пограничників та розпитувалися людей, хто в останніх днях вбив поляка Гудзу.

[...].9. До с. Гаї прийшло 3-х польських вояків збирати харчі. На вид війська люди почали втікати, а ВП стріляло за ними.

[...].9. До с. Бобрівка прийшли ВП і МО з Ляшок та перевели ревізію в одного поляка, закидуючи йому переховування українських повстанців.

[...].9. МО з Дунькович виїхало до Ярослава.

[...].9. К-р "К[рук]" з одним роєм підвідділу УПА увійшов о год. 12-ій полудне до с. Дуньковичі. Тут перевів пропагандивну гутірку з польським населенням і о год.13-ій відійшов.

[...].9. В с. Порожник місцеві поляки улаштували забаву, на якій хтось застрелив 1-го міліціанта та трьох місцевих поляків. На другий день ВП і МО з Ярослава робили в цьому селі облаву, що тривала 5 днів. Під час облави людологи застрілили одного поляка з АК та багато польських родин пограбували.

[...].9. До с. Ніновичі прибуло підводою 3-х вояків ВП з двома цивілями. Звідси пішли на луку, забрали одному господареві дві купки сіна і від'їхали в напрямі Радимна.

[...].9. На сесії солтисів в с. Дуньковичі волосний війт заборонив продавати будинки вигнаних до УССР українців. На сесії був командир ВОП-у з Кальникова, який взивав солтисів, щоб зголошували на погранзаставу про всі рухи українських повстанців. Крім того заборонив населенню влаштовувати забави, весілля та всякі зібрання.

[...].9. До с. М'якіш-Новий прийшли вояки ВОП-у. Переходячи через село, завважили, як з одної хати втівав повстанець. Зараз в цій хаті і в сусідніх перевели докладні ревізії. Не знайшли нікого.

[...]9. Жовніри ВОП-у переводили безуспішні засідки в сс.: Гаї, Хотинець, Грушовичі, Ніновиці, Заліська Воля, Лази.

[...]9. Ніччю до с. Маковисько прийшло 70 жов[нірів] ВП з Ярослава. Вдаючи українських повстанців, ходили попід вікна і просили господарів, щоб пускали їх в хату, бо вони дуже голодні. Більшість людей зорієнтувалася, що це польське військо й не хотіли з ними говорити, в наслідок чого бандити кричали, що спалять село. Господарі Халіга Іван і Студений Юрій впустили бандитів в хату, де вони перевели ревізії, а над ранком від'їхали до Ветлина, тут трохи задержалися, а опісля через Сурохів відійшли до Ярослава.

[...]9. УБ з Ярослава робило безуспішні засідки вздовж ріки Любачівки між с. Сурмачівка а прис. Полянка (с. Жапалів).

[...]9. ВП, яке охороняє міст в Сурохіві, зробило засідку на шляху сс. Сурохів – Ветлин. В засідку зайшло двох повстанців, які обстріляли поляків і відступили без втрат.

8.9. ВОП около 30 жов[нірів] робили безуспішні засідки коло с. М'якіш-Новий.

8.9. МО з Ярослава перевела арештування польського населення в с. Повкині. Один арештований застрілив 2-ох польських поліцаїв і втік.

8.9. ВОП з Кальникова около 30 жов[нірів] робили безуспішні засідки в с. Залаззя.

8.9. Польські пограничники з Кальникова робили безуспішні нічні засідки в сс. Хотинець, Грушовичі, Залаззя.

9.9. На прис. Горайські (с. Коріниця) приїхало около 50 жов[нірів] ВП. Ніччю робили безуспішні засідки коло прис. [Кобилюхи] (с. Коріниця).

9.9. З Сіняви до Манастиря приїхало ВП в числі 80 жов[нірів]. В Манастирі розділилися на дві групи. Одна пішла через Нелипковичі, Терebень до Цетулі, друга поїхала через Нелипковичі, В'язівницю, Пиводу на Гутки. Тут лишили авто і пішли до Цетулі. В Цетулі обидві групи ходили по хатах, говорили, що вони українські повстанці, що вертаються з Карпат і хочуть дістати зв'язок до відділу. Солтис цього ж села Цілічка (поляк) запровадив їх до господаря Маречка Романа, який мав дати їм зв'язок. ВП арештувало і господаря, і солтиса враз з його сином.

10.9. По с. Залаззя ходило 4-х польських пограничників, вдаючи українських повстанців (один кульгав, вдаючи раненого), питаючи людей: "Чи були наші?" і т.п.

11.9. В с. Добра польські бандити вкрали два коні.

11.9. ВОП з Кальникова ходило по с. Залаззя, вдаючи українських повстанців.

12.9. В Ярославі вдень незнані осібники застрілили 2-х польських міліцаїв з бувшої станиці МО в Дуньковичах.

12.9. На прис. [Ц]ідили (с. Черче) УБ з Сіняви арештувало: Пирчак Федора, Пирчак Анну, Галюх Степана.

13.9. В сс.: М'якіш-Новий, Тухля ВП в числі 150 жов[нірів] переводило ревізії в українців і поляків, шукаючи за повстанцями.

14.9. ВП переводило ревізії в с. Тухля, а нічю тут робило безуспішні засідки.

14.9. В с. Будзинь польські пограничники розбирали будинки виселених українців.

15.9. До с. Великі Очі (тут міститься станиця ВОП) приїхало ВП в числі [50 жовнірів] на підкріплення погранзастави.

16.9. В с. Ніновиці 14 жов[нірів] ВП збирало в селян бараболі.

16.9. На прис. [Корчова] (с. Млини) польські пограничники арештували одного пол[яка].

17.9. ВОП з Кальникова робило вночі безуспішні засідки на прис. Новоставські (с. Млини).

17.9. На прис. Ковалі (с. Будзинь) на весіллі одного поляка з'явилось 7 польських пограничників. Під час забави один пограничник застрілив другого.

18.9. Волосний вїт з Дунькович відібрав солтисові в с. Гаї громадську печатку.

18.9. Польські пограничники з Кальникова робили безуспішні засідки коло прис. Новоставські (с. Млини).

18.9. На бувшу станицю МО в Дуньковичах прибуло 16 міліцаїв та створили знову станицю МО.

18.9. Відділ УПА під командуванням к-ра [Мирона] зробив напад за харчами на с. Михайлівка. Це польське село, до якого ніколи не заходили наші повстанці, натомість польське населення цього села – репатріянти, майже щодня ходили на довколишні українські села та грабили українське населення. Спочатку польське населення було перестрашене появою повстанців думаючи, що це бандити, але по розмовах і гутірках успокоїлося та почало відноситися дуже радо і прихильно. При відході місцевий солтис сказав, щоб прийшли ще колись.

18.9. ВП в числі 80 жов[нірів], переходячи з Ярослава до Любачева, вступило на прис. Загороди (с. Коріниця) та, вдаючи українських повстанців, збирало харчі.

18.9. ВП зі Сіняви в числі 150 жов[нірів] било людей з с. Дібча за те, що дають їсти "бандерівцям".

18.9. ВП робило безуспішні засідки довкола прис.: Мачуги, Бучина, Лихачі, Качмарі.

19.9. На прис. Воля-Молодицька (с. Молодич) 70 жов[нірів] ВП заскочили кількох стрільців УПА. Вив'язалася перестрілка, з якої стрільці вийшли без втрат. На другий день ВП перевело на цьому присілку докладні ревізії (по стодолах, стрихах, оборогах) і відійшло в напрямі с. Диків.

20.9. УБ з Сіняви робило засідку під лісом коло прис. Кубахи, Мельники (с. Червона Воля), в яку попався живим стрілець СКВ "Креміль".

21.9. Дезертир відділу УПА по псевді "Чепіга" запровадив польське військо до магазину УПА, з якого забрали: 1 десятизарядку, 1 мп, 300 шт[ук] крісових набоїв, 2 гранати.

21.9. ВП з Сіняви в числі 60 жов[нірів] арештувало в с. Червона Воля Кріль Івана; в с. Черче - Шкварчак Марію.

22.9. До м. Сінява приїхало 3 авта військ НКВД, які тут закватували.

23.9. НКВД і УБ зі Сіняви ходили по хатах в сс. Червона Воля і Черче. В селі збирали харчі та говорили людям, що вони є з УПА і шукають зв'язку. Вечором відійшли до Сіняви.

24.9. УБ зі Сіняви забирало людей з с. Червона Воля до гашення ліса.

24.9. МО з Ляшок і ВП з Мощан робили безуспішні засідки в с. Лази.

25.9. Староста з Ярослава, wraz з волосним війтом з Ляшок, оглядав понижені будинки і церкви в сс. Хотинець і Грушовичі.

26.9. Польські пограничники з Кальникова около 25 жов[нірів] робили нічні засідки в сс. Хотинець і Грушовичі. В одну з них зайшло 3-ох стрільців відділу УПА, які, по перестрілці, відступили без втрат.

26.9. 10 польських пограничників з Кальникова, переходячи через сс. Будзинь, Млини, прис. Новоставські (с. Млини) питалися людей за "бандерівцями".

27.9. На прис. Лехмани (с. Добра) УБ зі Сіняви перевело ряд ревізій та арештувало: [Ковцун] Івана, Ванжелик Теодора, Кубах Марію.

27.9. УБ зі Сіняви ограбило на прис. Лехмани (с. Добра) 5 вуліїв бджіл та повибивали вікна й двері в одній хаті.

27.9. На прис. Діброви (с. Хотинець) прибули: МО з Дунькович, МО з Радимна та вояки УБ з Ярослава в числі 115 жов[нірів] wraz з дезертиром відділу УПА "Чепігою". Тут арештували трьох братів Хрунів, з [яких] двох на другий день звільнили, а третього задержали.

27.9. МО з Дунькович наказала солтисові з с. Ніновичі, щоб зголошував їм кожноразове пересування "бандерівців".

28.9. ВОП з Великих Очей переводило ревізію в одного господаря в с. Коріниця.

29.9. ВП з Ляшок виганяло людей з с. Коріниця до гашення лісу, який запалило ВП.

30.9. УБ з Сіняви около 200 жов[нірів] переходячи з Манастиря на Добру, обстріляли в лісі стежу відділу УПА, в іншому місці стійку СКВ.

Любачівський повіт

1.9. В с. Улазів вояки УБ з Любачева знайшли криївку (хтось всипав), в якій сиділо [чотирьох] стрільців СКВ "Заграва": "Явір", "Вишня", "Чорнота", "Глід". Стрілець "Явір" розірвався гранатою і при тому ранив стрільця "Вишню". З вбитого "Явора" стягнули чоботи і верхній одяг і так волокли по землі около 500 м[етрів], опісля під селом кинули його на дротяний пліт і так лишили. "Чорнота" і "Глід" здалися враз з кулеметом і чотирма крісами. Раненого "Вишню" ВП забрало зі собою, який за кілька днів помер у шпиталі.

1.9. На прис. Лужки (с. Верхрата) ВП арештувало Юнко Теодора, літ 27, тому що не мав документів. По перевірці, тяжко побитого, звільнили.

2.9. ВП з Горинця переводило ревізії на прис. [...] (с. Верхрата).

2.9. УБ з Любачева перевело в селі Улазів арештування українців, яких всипав "Чорнота". Арештовані: Скаб Олена (упр[авителька]школи), Скалій Микола, Скалій Теодор, Небесняк Дмитро, Зільник Дмитро, Пиріг Михайло, Відюх Агафія, Лапш[и]нська Катерина. Всіх арештованих забрано до Любачева. Скалія Миколу звільнено (75-літній старець).

3.9. ВП робило безуспішні засідки по всіх дорогах в околиці прис.: Терешки, Липина (с. Старе Село).

3.9. В с. Диків-Новий ВП арештувало [Шмиглу] Еву, яку всипав "Чорнота".

4.9. ВП, яке стаціонувало в лісі під с. Забіла, робило засідки на прис. Воля-Олешицька, Терешки (с. Старе Село) та сс. Старе Село, Забіла.

5.9. ВП з Райхаву, Коровиці та Горинця переводило облаву на Сінявецький ліс. Не зловили нікого.

5.9. 15 жов[нірів] ВОП з Великих Очей прийшли до с. Кобильниця-Волоська та перевели стислу ревізію в господаря Турчина і сусідніх господарствах.

6.9. Ніччю ВП робило безуспішні засідки на прис. Лихачі (с. Старе Село).

7.9. ВП зі Старого Села робило облаву на ліс коло прис. Онишки (с. Суха Воля). Не зловили нікого.

7.9. Навколо с. Верхрата ВП в числі [150] жов[нірів] робило засідки. В одну із засідок зайшли пров. і к-р СКВ. Обстріляні військом, відступили.

8.9. В с. Пріся ВП арештувало 14-літнього хлопця. Це саме військо арештувало в с. Верхрата хлопця і дівчину.

8.9. На прис. Чаплики (с. Кобильниця-Волоська) польські пограничники переводили ревізію в одного господаря, питаючи його за сином та при тому побили.

8.9. ВП около 180 жов[нірів] переводило облаву на ліс між Німстовом а Дахновом. Не зловили нікого.

8.9. В с. Тимці ВП переводило ревізії по хатах.

8.9. ВП з Райхаву робило засідки в с. Синявка. В одну з засідок зайшло кілька стрільців СКВ. Вив'язалась перестрілка, де ВП тяжко ранило стрільця [...], який зараз помер.

8.9. УБ з Любачева і МО з Чесанова около 10 жов[нірів] приїхали до с. Люблинець-Старий. Населення якраз було в церкві (священника не було). Вояки ввійшли до церкви, а один з них виліз на амбону та почав говорити до населення: "Ваші хлопці в лісі будують самостійну Україну", а дальше звернувся до вояків, які стояли коло престола: "А ви куди йдете?" Ці хором відповіли: "Йдемо до лісу ловити бандерівців". Вийшовши з церкви, арештували господаря Козій Ілька, якого сильно побивши, звільнили.

9.9. На прис. Зломи (с. Лівча) ВП заскочило й обстріляло кількох стрільців СКВ, в наслідок чого був ранений стрілець "Шпак".

9.9. ВП переводило безуспішну облаву на ліс Крива Палка, коло с. Старе Село.

10.9. На прис. Мриглоди (с. Верхрата) ВП запалило будинок, під яким сиділи в криївці: КГ "Панас", його ранений брат "Крук", двох стрільців "Моги[ла]" і "Жовтий", стрілець "Яструб" та господар, якого була криївка. (ВП завважило вищевичислених, крім одного стрільця, як втікали до криївки). В часі, як горів будинок, всі, що були в криївці, крім "Панаса" та його брата "Крука", здалися польському війську. ВП забрало їх та арештував ще 2-ох [з-поміж] присутніх селян, відійшло. Будинок догоряв вже, коли люди відкопали двох братів, "Панаса" і "Крука". На "Панасові" не видно було вже жадних позначок життя та брат сказав, що він кільканадцять хвилин тому ще жив. Взялись рятувати, і "Панас" по якомусь часі віджив. Його брат "Крук" за два дні по[мер].

10.9. В с. Диків-Новий ВП арештувало: Горайську Параню, Шмагло Миколу, [Козака] Льва.

10.9. ВП робило облаву на ліс між с. Забіла а прис. Качмарі. Не зловили нікого.

14.9. ВП около 250 жов[нірів] робило облаву на ліс між селами: Гораєць – Плазів – Лівча. В облаві впав районний пров. СБ по псевді "Максим". В убитого забрали зброю, годинник та стягнули чоботи. По облаві ВП закватувало в Горайці та робило тут засідки. В одну з них зайшли кілька стрільців ві[дділу] УПА – вийшли ціло.

14.9. Вечором в с. Гута-Стара ВП заскочило кількох стрільців СКВ "Вежа", [...] обстріляло. В перестрілці був ранений господар, в якого були стрільці.

14.9. ВОП з Великих Очей робило безуспішні засідки на присілках села Кобильниця.

14.9. В с. Кобильниця-Волоська польські пограничники з Великих Очей розбирали будинки виселених українців.

15.9. ВП, яке кватувало в Горайці, перейшло до с. Люблинець-Новий. Нічю зловили:

- 1) Денека Параня, літ 24
- 2) Санойко Параня, літ 25
- 3) Біла Анастасія, літ 18
- 4) Равлик Катерина, літ 20

та попровадили до команданта, мовляв по протокол. Вище згаданих сильно побито та трьох знасилувано. (Четверта втекла).

16.9. ВП, яке було в Люблинці-Новому, робило облаву на ліс між селами: Руда, Горинець, Люблинець-Новий. В лісі не зловили нікого. По облаві пішли до Жукова. Тут обступили хату господаря, де було 4-х вояків АК, яких [обстрі]ляли. У висліді один вояк АК був ранений, а три здалися (цей ранений втік), яких ВП забрало зі собою і відійшло до Замху.

16.9. ВП з Горинця переводило ревізії в с. Тимці.

16.9. На прис. [...] (с. Диків-Старий) напала польська банда та почала грабити господарства. Населення зчинило крик і банда відступила в сторону [...], спаливши одне господарство.

16.9. ВОП з Великих Очей робили нічні засідки в сс.: Кобильниця-Руська, [...]ська та прис.: Фельбах, [...], [Щ]аблі, Чапл[и]ки.

17.9. ВП, яке було в Люблинці, робило нічні засідки на прис.: Лихачі, [...], Мачуги і с. Старе Село.

18.9. Нічю УБ з Любачева робило засідки в с. Німстів.

18.9. В с. Лівча ВП ходило по хатах та питалося за "бандерівцями".

18.9. ВП з Олешич робило засідки в лісі між сс. [Мілків] – Диків.

20.9. В с. Цівків ВП, вдаючи українських повстанців, ходило по хатах, питаючи: "Чи нема кого зі своїх хлопців". Люди, зорієнтувавшись, почали втікати, за ними ВП стріляло і при тому застрілило одного господаря поляка. При [від]ході дуже грабили господарства.

21.9. В с. Улазів УБ з Любачева арештувало Бідюка Степана.

21.9. Польська банда з Майдану вкрала пару коней в с. Диків-Старий.

22.9. ВП з Горинця переводило облаву на Великий Ліс між сс.: Хотилюб – Залуже – Нове Село.

23.9. До с. Люблинець-Новий приїхало ВП за сіном. В сіні знайшли господаря Куцака Андрія, який сховався перед військом. Його забрали зі собою, але в дорозі звільнили.

23.9. ВП, яке було в с. Залуже, переходячи до Хотилюба, запалило молодий ліс між прис. Гримаки – [Д]яки.

24.9. ВП з Хотилюба прийшло ввечері до с. Гораєць та вночі робили тут засідки. Ранком переводили ревізії в господарів. В одній стодолі знайшли криївку, в якій сиділи: Борода, Осип та господар Качор Михайло. Борода і Качор мали документи, то їх по побитті звільнили, а Осипа, який був без документів, арештували й відіслали на УБ до Любачева.

24.9. ВП з Любачева робило безуспішні засідки в сс.: [Щ]утків, Коровиця-Лісова, Будомир.

25, 26, 27, 28, 29. 9. ВП робило засідки в селах: Люблинець-Новий, Люблинець-Старий, Жуків, Німстів. Ввечері незаметно приходили до села і так сиділи майже до рання. Часом ранком ходили по хатах і перевіряли документи.

25.9. ВП около 160 жов[нірів] переводило безуспішну облаву на ліс між сс. Руда-Рожанецька – Плазів.

25.9. ВП з Горинця робило безуспішні засідки в сс. Брусно-Нове і Брусно-Старе.

26.9. ВП з Брусна-Нового і Лівчі переводило облаву на ліс між сс.: Лівча, Гораєць, Брусно-Нове, Гута-Стара. Не зловили нікого. Ввечері заквартирували в Лівчі і Гуті-Старій.

26.9. В с. Будомир ВП з Любачева арештувало двох дівчат Семерак Марійку і Семерак Катрусю. По переслуханні обидвох звільнили.

26.9. В с. Диків-Старий УБ з Любачева арештувало кількох працівників місцевої волости.

27.9. Вояки ВОП-у з Великих Очей робили нічні безуспішні засідки в сс.: Кобильниця-Руська, [Г]утиська і прис.: Щаблі, Гереги, Скалин, Грицкова, Чаплики.

28.9. ВП з Лівчі і Гути-Старої переводило облаву на ліс між сс.: Гута-Стара - [Дагани] - Воля-Велика.

29.9. В с. Люблинець-Старий ВП арештувало Кузів Степана, літ 48, якого мало на списку.

29.9. ВП з Любачева переводило безуспішну облаву на ліс біля с. Суха Воля. При відході запалили частину лісу.

30.9. ВП з Любачева переводило облаву на ліс біля с. Суха Воля. В лісі знайшли магазин зі збіжжям відділу УПА. По облаві робили докладні ревізії в Сухій Волі. Знайшли кілька пустих криївок.

Томашівський повіт

1.9. Ніччю ВП робило засідку в с. Новосілки-Кардинальські, в яку в'їхало підводою кількох українських повстанців. Почалась перестрілка, в наслідок котрої ворог мав двох вбитих, з нашої сторони один тяжко ранений, який слідуючого дня помер. Ранком прийшло ВП ще раз до села та арештувавши Жуковського Михайла, від'їхали до с. Махнів. Цього самого дня до Новосілок-Кардинальських прийшло ВП ще третій раз. В селі ловили людей і питалися за стрільцями УПА. В одній хаті вояк ВП під час допитів вдарив автоматом до підлоги. Автомат був незабезпечений, бо вистрілив і куля попала прямо в голову. ВП почало кричати, що в селі є "бандерівці", бо вбили їм вояка. З тої причини оточили і запалили село, де згоріло 3 господарства замешкані, а 30 пустих. В огні згоріли два місцеві хлопці: Копинський Михайло і Бурда Григорій, які схоронилися були в stodolі.

В той день ВП арештувало ще 5 осіб, між ними місцевого солтиса. За кілька днів солтиса і ще двох арештованих, сильно побитих, звільнено.

1.9. В с. Піддубці 5 жов[нірів] ВОП-у арештували Макуха Петра, літ 26. Арештований попровадив їх до будинку, в яким квартирували стрільці УПА. Один зі стрільців вистрілом з пістолі ранив вояка ВОП-у, в наслідок чого решта вояків повтікали, полишаючи арештованого і раненого. Арештований, розуміється, втік. За 2-3 год. приїхало з Угнова ВОП в чис[лі] 15 жов[нірів]. Ограбили госп[одаря] Крису Семена, в якого були стрільці УПА та арештували 13 чол[овік]. За кілька днів 10 звільнили.

1.9. В с. Журавці ВП арештувало Назаровець Миколу, літ 24. За 10 днів його звільнено.

[...]9. В с. Піддубці ВОП арештувало Найдю Михайла, якого за два дні звільнено.

[...]9. Ніччю в с. Журавці три жовніри ВП хотіли ограбити одного селянина. Коли останній наробив крику, грабіжники втекли.

[...]9. В с. Губинок УБ з Томашева арештувало Заблоцького Петра, літ 20.

[...]9. В с. Журавці ВП зграбувало чоботи в господаря Іванюри Луки.

[...]9. В с. Журавці ВП арештувало Санька та господаря Підвальського Степана. Слідуючого дня Підвальського звільнили.

[...]9. В с. Журавці ВП арештувало Шумада Івана, літ 22.

[...]9. В с. Піддубці ВП арештувало Боднарчука Ярослава, літ 20.

[...]1.9. В с. [М]илиська ВП арештувало [...] Василя, літ 21. Того самого дня побили Бурду Еву за те, що в неї квартирував священник. Священника пограбували та побили його доньку за те, що він відправляв богослуження.

Перемиський повіт

5.9. На погранзаставу в Кальникові прибуло 10 большевицьких пограничників з Малнова та повідомили команданта ВОП-у, що вночі з 4-го на 5-го 9-го перейшла більша кількість українських повстанців кордон на територію Польщі.

Кажуть що:

1) Польське населення з Дунькович (Ярос[славщина]) говорить, що українських повстанців нема що боятися, бо вони дуже добре відносяться до польського населення.

2) В польських кругах в Перемишлі говорять, що з ВП втік один поручник з 110-ма вояками. Згаданий поручник втік перед загрозою арештування, тому що мав зв'язок з українськими повстанцями.

3) Один поляк, який переселився зі заходу, говорив, що польські комуністи втікають звідтам, бо там АК-істи стріляють їх.

4) На Горішнім Шлеську діє сильна німецька партизанка, яка виганяє поляків, що там населені. Також кажуть, що АК разом з десантом Андерса б'ють УБ та большевиків. Зводять великі бої, в яких обі сторони (больш[евики] і АК) вживають артилерії.

Постій, 10.10.1946 р.

Слава Україні

РЖРС, ролька 11, рукопис.

№ 42

1946, грудня 25. – Детальна інформація цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині за жовтень 1946 року.

Окр. "Батурин"

ВІСТКИ З ТЕРЕНУ ЗА МІСЯЦЬ ЖОВТЕНЬ 1946 р.

Ярославський повіт

1.10. ВП, стаціонує в Новій Греблі – ок. 35 жов[нірів], прибуло вночі до с. Тухля. Довкола села поробили застави, а частина ввійшла до села. Під маскою українських повстанців зарядили збірку тютюну, товщу, грошей, полотна. Деякі селяни не зорієнтувавшись, що це ВП, давали згадані продукти. За це їх побито. При відході ВП говорило людям, щоб нічого бандерівцям не давали.

1.10. Вечором до с. Млини прибуло 4-ох жов. ВОП з Кальникова. По стодолах, а головно в пустих будинках, переводили докладні ревізії. Знайшли 3 криївки. Забрали в селі ок. 15 м бульб і від'їхали назад до Кальникова.

1.10. Спецгрупа в чис. 150 чол. перевела безуспішну перевірку лісу між прис. Мельники а с. Радава. Опісля відійшли до Сіняви.

2.10. ВП, яке стаціонує в Мощанах, в чис. 6 жов. робило безуспішну засідку коло с. Лази.

2.10. До с. Млини приїхало 10 пограничників з Кальникова. В селі стріляли качки, гуси та шукали за криївками. В одного господаря знайшли криївку.

2.10. До с. Півода прийшло (на всипу) 50 жов. УБ до господаря, в якого квартирувало 5 повстанців, та окружили стайню, на якій вони спали. Вив'язався короткий нерівний бій, в наслідок якого ворог мав 4-ох вбитих, між ними один поручник. З нашої сторони один легко ранений. Після цього жов. УБ спалили одну стайню, 3 стодоли та арештували одну жінку і 40 мужчин поляків. Арештованих сильно побили.

3.10. В с. Млини жов. з ВОП з Великих Очей переводили ревізії по хатах. Найшли одну криївку, яку знищили, та забрали зі села ок. 20 м бульб.

3.10. До с. Хотинець приїхало 5 міліцаїв з Дунькович та арештували господаря Павлюшка і його жінку, говорячи їм, що вони знають, хто вбив 8-ох міліцаїв в м[ісяці] лютім 1945 р.

Цього самого дня по-полудні до с. Хотинець прийшли пограничники з Кальникова. Перевіряли точно документи по хатах, полях та усіх стрічних по дорогах. Хто не мав, забирали зі собою. В хаті одного східняка (з першої боль[шевицької] окупації) застали стрільця

"Чайку", який був без зброї, його запитали за документами, він відповів, що має в хаті, а майже в сусідстві. Його провадили за документом і зайшли до хати, в якій був стрілець "Чалий". До нього крикнули "руки догори". Цей був без зброї і підніс руки. Стрілець "Чайка", користаючи з метушні, почав втікати, ВП стріляло за ним, але цей втік. Стрільця "Чалого" ВП тяжко ранило, який зараз помер. Тіло вбитого забрали зі собою до Кальникова. Арештували тоді 17 осіб, яких за кілька днів звільнили. Вищезгаданого східняка відставили до Перемишля до в'язниці.

3.10. Ніччю ВП в чис. 70 жов. перейшло прис. Бучину, Мачуги до прис. Ценкі і Заставні. В останніх поробили застави. Тої самої ночі друга група ВП в числі 300 чол. зі Сіняви, зробила застави вздовж ріки Любачівки. Над ранком 4.10. долучила ще більша кількість ВП з Ярослава, Ряшева, Любачева, Олешич в чис. понад 2000 чол. разом з УБ і МО. Ранком ліс за рікою Любачівкою т. зв. "Бір" і "Лапаївка" був зі всіх сторін оточений. Почалася облава. Військо переходило лісом 4-рма розстрільними. В лісі стрінулися з СКВ "П[охвальончики]", з яким зв'язалися в нерівний бій. У висліді з нашої сторони було 3-ох вбитих: рай[оновий] орг[анізаційний] "Колодій", стрілець СКВ "Жар", стрілець РАБ "Швейк". Друг "Колодій", відстрілюючись сам один - по геройськи гине від ворожої кулі, вбиваючи ще двох вояків ВП. Облава закінчилася о год. 15-й. Під час облави на ліс ВП вбило втікаючого українського господаря Фліса Петра з с. Червона Воля літ 44.

Цього ж дня це саме ВП заскочило в с. Цетуля в хаті стр. "Нечая", який, втікаючи через вікно, вбив двох жов[нірів] ВП. Сам втік. З того приводу ВП ограбило і арештувало Легку Володимиру.

Після акції ВП запалило майже цілий згаданий ліс і розійшлося на різні сторони.

4.10. Ніччю жов. ВОП з Кальникова робили безуспішну засідку коло прис. Новоставські (с. Млини). Ранком ввійшли до села та переводили докладні ревізії по хатах, питаючи за бандерівцями.

4.10. Рій пвд. УПА під ком. к-ра К. ранком зробив засідку на пограничників з Великих Очей в ліску коло с. Кобильниця-Волоська. О год. 10-ій зі сторони Кобильниці-Волоської надійшло 12 пограничників. Повстанці допустили їх на близьку віддаль і обстріляли кулеметним вогнем. У висліді ворог мав 3-ох вбитих і 2-ох тяжко раних, які на другий день померли, 3-й легко ранилий. З нашої сторони втрат не було. Здобуто 4 ППШ.

Цього самого дня по-полудні до с. Млини приїхало автом ВП з Любачева і пограничники з Великих Очей в числі 45 чол. Перевіривши лісок, в якому була засідка, ввійшли до села. В селі переводили докладні ревізії та арештування. Кожного стрічного сильно били, питаючися: "де є ті, що стріляли до

наших товаришів?" – Арештували 20 осіб, в тому 4 жінки і солтиса (поляка). Солтиса так били, що зламали йому 2 ребра. Всіх арештованих сильно побили і забрали до Великих Очей.

4.10. МО з Ляшок сконфіскувала майно Хруник Зофії з цього села, закидаючи її співпрацю з бандерівцями. Вечором переводили безуспішні засідки коло прис. Ляшківська Воля.

5.10. Ранком до с. Млини приїхало 20 пограничників з Кальникова. В селі переводили докладні розшуки за криївками. Вечором від'їхали до Кальникова.

5.10. Група ВП (яка вертала з облави) в чис[лі] 70 чоловік, переходячи через с. Сурмачівку, зробила в кількох господарів докладні ревізії.

6.10. Пограничники з Кальникова в чис. 30 чол. робили нічні засідки на прис. Копань і Новоставські (с. Млини). В згаданих присілках якраз тоді був празник, але засідка не вдалася, бо з повстанців ніхто не празникував.

6.10. Населення з Млинів носило харчі арештованим на погранзаставу до Великих Очей. Пограничники побили їх та прогнали.

6.10. З Великих Очей звільнено господаря з Млинів, арештованого 4.10. При відході говорили йому: "Ми знаємо, що ти добрий чоловік, але якщо хочеш жити, то втікай скоро з Млинів, бо ми село будемо палити, а людей всіх вистріляємо – там самі бандерівці від малої дитини до старого, там дівчата ходять озброєні і до нас стріляють".

6.10. Солтис з Будзиня на зарядження пограниччя з Кальникова повідомив населення цього села:

- а) здемолювати всі криївки;
- б) буде добровільний виїзд в ССРСР, хто хоче лишитися мусить змінити обряд;
- в) поліційна година від 20-5;
- г) платити податки;
- д) щоб не трапилось таке, як між Млинами а Кобильницею (мали на думці засідку);
- е) обов'язково мати документи.

6.10. На прис. Цідили ВП з Сіняви забирали насильно будівельне дерево та продавало польському населенню в Лежахові на водку. Це саме повторилося і другого дня.

7.10. В с. Дуньковичі місцева міліція і УБ з Ярослава арештували солтиса (поляка) за це, що брав по 2000 зл. від українського населення за вироблення документу. Солтисові вільно брати лише 100 зл.

7.10. До с. Млини пограничники з Кальникова в чис[лі] 20 чол. шукали за криївками. В господаря Вачка Василя знайшли криївку, в якій було 15 кг тютюну. За це забрали йому і тютюн і 300 кг вівса.

7.10. На прис. Цідили ВП з Сіняви зловило одного поляка з прис. Ходані, якого сильно побито за те, що не доносив їм нічого про бандерівців.

8.10. До с. Грабовець приїхали підводами жов. МО з Радимна за опаловим деревом. Дерева не забирали, тільки розібрали одну гарну нову хату. Майже кожного дня приїжджає до цього села МО та розбирає і руйнує хати виселених українців.

8.10. З погранзастави з Великих Очей звільнено 10 осіб з Млинів, арештованих 4.10. Всі сильно побиті. На допитах питалися їх, де знаходяться бандерівці, де мають свої бункри та яку посідають зброю.

8.10. Пограничники з Великих Очей ок. 50 чол. робили розшуки за криївками в лісках між Кобильницею-Волоською а Млинами. Знайшли одну криївку, з якої забрали 2 шапки-сибірки, 2 кг сушених грибів. Опісля пішли до с. Млини і прис. Підвільшина, де шукали також за криївками. Вечором відійшли до Великих Очей.

[...]10. До с. Ніновичі приїхали вояки МО з Дунькович 5-ма підводами та забирали опалове дерево.

[...]10. Солтиси сіл: Хотинець, Грушовичі, Гаї дістали зарядження, щоб всі мужчини, уроджені 1887-1927 рр. зголосилися до реєстрації в с. Дуньковичі.

[...]10. В с. Будзинь і прис. Новоставські пограничники з Кальникова ходили за тютюном і питалися за бандерівцями.

9.10. В с. Лежахів ВП зі Сіняви зловило стрільця СКВ "Страха".

9.10. В с. Червона Воля ВП зі Сіняви арештувало Мицку Михайла та перевело в кількох господарів ревізії. Арештованого по двох днях звільнили.

10.10. З Великих Очей звільнено решту людей з Млинів, арештованих 4.10.

10.10. Під прис. Лехмани ВП нічю робило безуспішні засідки. Ранком на Лехманах арештувало господаря Кулимку Івана та забрало йому насильно коня. Арештованого сильно побили і від'їхали до Сіняви.

10.10. В с. Сурахів жов[ніри] УБ з Ярослава перевели мітинг з населенням, на якому заборонили передержувати бандерівців і давати їм харчі. Того дня створено в Сурахові станицю МО з 10-ти чоловік.

12.10. До с. Ніновичі приїхало 3-ох поліцаїв з Радимна по дерево. Місцевий солтис не дозволив брати дерева і вони від'їхали без нічого.

12.10. На прис. Копань і Новоставські пограничники з Кальникова шукали за "Соловієм". До людей говорили, що будуть ходити за ним день і ніч, а мусять його знайти, бо через нього сидять в окопах.

12.10. ВП, яке стаціонує в с. Висоцько, дістало зарядження звернути українському населенню всі заграбовані речі. До цього часу звернено кілька коров.

14.10. В Ярославі УБ арештувало Майко Анну з с. Грабовець, закидаючи їй доставу різних речей бандерівцям.

14.10. Вночі над Перемишлем появилися чужі літаки, яких стріляла протилетунська артилерія.

14.10. До с. Хотинець прийшло 20 пограничників з Кальникова. Зробила докладну ревізію в Стецик Парані, де знайшли криївку і від'їхали. Про криївку мали докладний опис.

[...]10. В с. Залазя пограничники з Кальникова арештували господаря Кулача Григорія. Арештованому закидували, що його син є в УПА.

15.10. В с. Будзинь всі мужчини від 18-60 літ ходили до реєстрації в Дуньковичах. В часі реєстрації МО придержала Ваня Дмитра. На допитах били та питали, чому він не виїхав на схід, хто в селі має зброю, хто співпрацює з бандерівцями. На другий день - звільнили.

15.10. В с. Грабовець УБ арештував місцевого солтиса в справі Майко Анни. По переслуханні його звільнено.

15.10. До с. Заліська Воля прибуло ВП і МО з Ляшок в чис. 16 чол. разом з дезертиром "Чепігою". В селі стріляли гуси, кури та питалися, чи нема бандерівців. Від господаря Лиса Івана почало втікати двох стрільців, яких ВП завважило та почало стріляти за ними. Стрільці втекли, а господаря ВП ограбило та арештувало. За кілька днів його звільнено.

15.10. В с. Черче ВП зі Сіняви в чис. 50 чол. господині Кріль Еві здемолювало хату та забрали збіжа в снопах і сіно, закидаючи, що її син є в УПА.

16.10. Невідома узброєна група, одягнена в військові мундури, в чис. 6 чол. ходила по селі М'якіш-Новий та забирала від людей одіж і взуття. Кількох господарів (українців) бандити сильно побили.

16.10. ВП зі Сіняви понад 100 чол. робило безуспішні засідки коло прис. Кубахи на кладці через ріку Любачівку.

17.10. Ніччю до с. Коріниця приїхало ВП з Ляшок. П'яні вояки ходили попід хати та говорили українською мовою, щоб їм відчинити хату. Хто відчинив, того били, а хто не хотів відчинити, то розбивали двері або вікна.

17.10. На прис. Новоставські пограничники з Кальникова переводили докладні ревізії по пустих будинках.

17.10. В с. Черче ВП з Сіняви насильно забиравало господарям будівельне дерево, яке продавали в Сіняві.

17.10. В с. Ветлин МО з Ярослава арештувала господаря Баран М. та відставила до Ряшева.

18.10. На прис. Новоставські пограничники з Кальникова робили нічні засідки.

18.10. В с. Хотинець пограничники з Кальникова перевірявали документи.

18.10. Два боевики з АБ "Снігур" і "Сук" зголосилися на МО в с. Ляшки враз зі зброєю як дезертири.

18.10. До с. Будзинь прийшло кількох пограничників за водкою. Господарів, які не хотіли дати їм водки, побили.

19.10. В с. Майдан-Сінявський та дооколишніх присілках ВП в чис. 150 чол. робило безуспішну облаву за польською бандою "Волиняка".

21.10. В Радимні змінено майже всіх жов[нірів] МО. Ці, що були – від'їхали, а на їх місце прибули свіжі.

21.10. Через прис. Горайські переїжджало ВП з Ляшок в чис. 26 чол. Стрільці СКВ побачивши, почали втікати з хати до ліса. ВП зараз зайшло до цієї хати, з якої вони втікали, а господар гнав водку. Йому знищили всі прилади від водки і вибили вікна.

21.10. На прис. Цідили ВП зі Сіняви насильно забрало господарям готове будівельне дерево.

21.10. В с. Черче ВП зі Сіняви збирало бульбу і хліб.

21.10. МО з Ляшок враз з ВП приїхали зі сторони Ришкова Воля на прис. Горайські та обстріляли тут СКВ "Залога". Відтак пограбували господарів і від'їхали до Ришкової Волі. В Ришковій Волі арештували 5-ох господарів: Щабат Олекса, Деревецький Олекса, Козар Іван, Жилацький Теодор, Репіта Дмитро. Арештованих ограбили і забрали до Ляшок.

22.10. О год. 6,30 до с. Млини прибуло понад 40 жов. ВОП з Великих Очей. Під селом, над рікою в ліску, лишили заставу в числі ок. 20 осіб. В селі шукали за криївками, по стодолах в соломі кололи дротами. Людей питали, чи не приходять бандерівці і к-р "Крук". В той час ограбили 11 господарств та арештували 2-ох мужчин і 2 дівчини. Арештованих на другий день звільнили.

22.10. В с. Ветлин МО з Суравова арештувала 3-ох господарів, закидаючи їм співпрацю з бандерівцями.

23.10. В с. Тухля ВП з Ляшок переводило збірку бульб і сіна.

23.10. Більшовицькі телефоністи з Радимна викопували телеф. стовпи на шосі Радимно – Краковець.

23.10. В с. Цетуля 5-ть польських бандитів зграбили коня в господаря Галана Матвія. Бандити відійшли в сторону Піводи.

23.10. До с. Добра прийшло 15 чол. ВП з ціллю арештувати господаря Пирчака Василя. Перевівши труси, відійшли до Сіняви. За 2 год. прийшли знову разом з УБ ок. 40 чол. Окруживши хату, заскочили господаря Пирчака, який ще в останній хвилині, рятуючися, викинув гранату і почав втікати. Втікаючи впав від кулі УБ, полишаючи в селі добру пам'ять про своє геройство в боях з ВП – одинцем (під час палення присілка вбив поручника і двох вояків ВП). Це саме ВП арештувало 5 українських господарів, яких забрали до Сіняви.

23.10. В с. Ришкова Воля жов. МО з Ляшок розбирали старі будинки та при тому стріляли кури і гуси.

24.10. Пограничники з Великих Очей ок. 30 чол. ті, що ограбили 22.10. господарів в с. Млини, приїхали до цього ж села та докладно переслухували кожного ограбленого господаря. Докладно питали, що в кого зрабовано.

24.10. В с. Добра 30 чол. УБ зі Сіняви перевели труси та арештували двох місцевих хлопців.

25.10. В с. Бобрівка МО з Ляшок арештували 4-ох господарів за те, що не поїхали на фюршпан. Арештованих сильно побито.

26.10. В с. М'якіш-Новий МО з Ляшок арештували двох поляків та відставили на УБ в Ярославі.

26.10. В с. Добра 30 чол. УБ зі Сіняви арештували: Пирчак Степана, Козар Андрія. Арештованих сильно побили і забрали до Сіняви.

27.10. На прис. Копань пограничники з Великих Очей шукали по господарствах за криївками.

27.10. В с. Лази ВП в чис. 70 жов. переводило ревізії, шукаючи за бандерівцями, та арештувало господаря Невдячного Івана. Водив їх дезертир "Чепіга".

27.10. В с. Маковисько 40 жов. ВП з Ляшок переводило облаву де застукали кількох стрільців УПА. Стрільці, відстрілюючись, відступили до лісу. В облаві впав геройською смертю друг "Скірка" – спецкурієр, який сам один, заскочений вояками ВП, зв'язався з ними в нерівний бій, відбиваючи кілька хвилин наступ. Вкінці ранений, бачить безвихідне положення, стріляє себе з пістолі. Після облави ВП перевело в селі ревізії і відійшло до Ляшок.

28.10. Днем на прис. Ходані (с. Черче) 30 жов. ВП зі Сіняви робили безуспішні засідки. Вночі ця сама група робила засідку в с. Черче, на яку зайшли стрільці СКВ "С[ірого]". По перестрільці, відступили без втрат.

29.10. На станицю МО в Дуньковичах прибув новий командант.

29.10. До с. Манастир прийшло 10 чол. МО з В'язовниці та сказали солтисові розвалити могилу Поляглих.

30.10. В с. Жапалів польський священик виголосив промову до українського населення, в якій між іншим сказав, що хто хоче, може добровільно їхати до УССР.

31.10. В м. Сінява УБ арештувало 20 поляків за нелегальне посідання зброї.

31.10. До с. Манастир приїхало 5 чол. МО та забрали господарям дерево говорячи, що вони привезли собі його без їх дозволу.

Любачівський повіт

1.10. В с. Люблинець-Новий 40 жов. ВП переводило ревізії. Під час ревізії нікого і нічого не знайшли. Забрали трохи тютюну та вкрали жіночу зимову суконку. Цього самого дня арештували в Люблинці-Старім Тепила Івана і Колегу Степана. Арештованих забрали до Чесанова – на другий день звільнили. При допитах питалися про бандерівців.

1.10. ВП, яке стаціонувало на терені Верхрати, через Воля-Велика і Гута-Стара перейшло до с. Лівча, де зловили стрільця СКВ "Вежа" "Скорого". Згаданий стрілець показав магазин СКВ, з якого ВП забрало 10 м пшениці. ВП дало "Скорому" військовий мундур, зброю і забрало зі собою.

1.10. В м. Чесанів учителі школи казали писати дітям до Допомогового Комітету в Америці о поміч, мотивуючи тим, [що їм] помордували родичів. Такі листи враз зі знімками дітей, дирекція школи висилала до Америки.

2.10. В с. Люблинець-Старий ВП переводило ревізії та арештувало 2-ох господарів і солтиса. Солтисові закидували, що його син є в УПА. По переслуханні всіх звільнили.

2.10. На прис. Салаші (с. Брусно-Старе) прийшло ок. 100 чол. ВП з Брусно-Нового. В селі арештували 2-ох місцевих хлопців і господаря з Гути-Старої Лівчанина Івана (раненого через ВП в вересні), яких всипав "Скорий".

2.10. До с. Сінявка прийшло кількох вояків ВОП з Райхаву. В господаря Онішка Івана виломили двері від комори та забрали 50 кг муки і черевики. В дівчини Гордій Марії викопали і забрали бараболу, закидуючи, що вона санітарка бандерівців. Враз з кількома ще жінками арештували і її, та забрали до Райхаву. По кількох днях всіх звільнили, а Гордій Марію тримають даліше. Арештованих жінок морили голодом, а котра з голоду була вже майже непритомна, тоді давали застрики.

2.10. Ніччю в с. Коровиця-Сама і дооколишніх присілках 30 чол. ВП з Любачева робили безуспішні засідки.

- 3.10. ВП в чис. 100 чол. враз зі "Скорим" приходило до лісу на місце постою СКВ "Вежа". В таборі не знайшли нічого.
- 3.10. В с. Люблинець-Новий 12 чол. ВП забирали насильно в господарів сіно.
- 3.10. ВП в чис. 80 чол. перевіряло ліс коло с. Синявка.
- 3.10. ВП в чис. 150 жов. переводило облаву на ліс між Сухою Волею а Гримаками.
- ?10. Ніччю в с. Лівча 150 жов. ВП перевіряли документи. Під час перевірки зловили стрільця СКВ "Вежа" "Грізного", який в той час був в селі та відставили до Любачева. "Грізного" видав "Скорий".
- 5.10. В с. Люблинець-Новий ВП з Любачева забирало насильно сіно і овес.
- 6.10. Ніччю в с. Борова Гора кількох жов. ВОП разом з псами робили безуспішні засідки.
- 6.10. Ніччю на прис. Сопіт (с. Радруж) і довкола присілка в лісі, 50 жов. ВП робили безуспішні засідки.
- [...].10. Ніччю коло с. Лівча ВП з Горинця робило засідку, в яку зайшли 3 стрільці СКВ "Вежа". В перестрілці ВП ранило одного стрільця СКВ. Двох інших вспіли забрати раненого і втекли. Ранком ВП від'їхало до Горинця.
- [...].10. В с. Кобильниця-Волоська ВП арештувало 2-ох господарів. По переслуханні на другий день звільнили.
- [...].10. В с. Коровиця-Лісова і прис. Щаблі, ВП з Великих Очей в чис. 100 жов. робило безуспішні засідки.
- [...].10. ВП з Любачева в чис. 80 жов. переходило через с. Борова Гора. По дорозі поручник ВП вступив до 80 літнього господаря Тимочка М. та почав розпитувати його про бандерівців. Коли цей не дав йому бажаної відповіді, поручник почав його бити. Тоді старець підвівся і сказав: "Я пів світа сходив і на всіх фронтах був, то ніхто мене не бив, аж ти, такий зелений, будеш мене бити? – Ну, або бий, або не дровичся, чому стоїш". Від цієї постави старця поручник перестав його бити і вийшов з хати.
- 9.10. В с. Вілька-Змієвська польські бандити-зłodії обікрали 3-ох господарів поляків.
- 9.10. В с. Цівків УБ з Любачева арештував 5 польських конокрадів.
- 9.10. В с. Диків-Новий УБ з Любачева арештував Шудла Панька з с. Улазів.
- 10.10. В с. Тимці 30 жов. ВОП робили нічні засідки. Ходили поза будинками і приглядалися, хто до якої хати заходить.

10.10. До с. Коровиця-Сама приїхало 250 жов. ВП з Любачева і тут закватувало. На другий день ранком окружили село і перевели докладні ревізії (декуди зривали долівки по хатах і коморах), шукаючи за бандерівцями. Перед полуднем пішли в поблизький ліс, який перевірили, а вечором через Майдан пішли до Лукавця.

10.10. В с. Диків-Старий УБ з Любачева арештував господаря Копцюка Яна (поляка).

11.10. В с. Кобильниця-Волоська пограничники з Великих Очей шукали за криївками.

12.10. На прис. Мельники (с. Кобильниця-Волоська) пограничники з Великих Очей робили безуспішні засідки.

12.10. В с. Великі Очі капітан ВОП-у на сесії солтисів сказав, що якщо в котромусь селі згине його жовнір, то він розстріляє 10 мужчин і спалить 10 господарств.

12.10. УБ з Любачева арештував в с. Улазів:

- 1) Крупник Стах
- 2) Крупник Анна
- 3) Боднар Степанія
- 4) Нецькар Іван
- 5) Скалій Марія
- 6) Гашва Михайло
- 7) Саращук Іван
- 8) Пиріжок Іван
- 9) Галак Дмитро
- 10) Козицький Тома
- 11) Сан Михайло
- 12) Гуль Олекса
- 13) Салик Микола
- 14) Скалій Михайло

Між арештованими 4 жінки і 4 поляки. Всі забрані до Любачева.

13.10. ВОП в чис. 40 чол., яке кватирує в с. Райхав, о год. 21-ій зробили стрілянину зі всієї зброї, яку мали. Така стрілянина тривала 2 години. Між населенням говорили, що вони хочуть, щоб їх перенесли або дали більшу силу, бо бояться бандерівців.

13.10. В с. Брусно-Нове ВП з Горинця в чис. 200 чол. нічю робили безуспішні засідки. Ранком від'їхали до с. Лівча. В Лівчі шукали за скірами, які мав заховані СКВ і про які знав "Скорий", що ходить тепер з ВП. Скір не знайшли, бо були переховані. Цього ж дня 20 вояків вищезгаданої групи ВП відійшли до с. Гута-Стара і прис. Гораї та робили тут засідки. В засідку зайшло кількох стрільців СКВ "Вежа", де ВП ранило одного стрільця АБ та забрало 1 ППШ. Опісля ця група долучила до ВП, яке було в Лівчі, і звідси вечором цілий відділ ВП відійшов до Плазова.

14.10. До с. Борова Гора приїхало 30 жов. ВП з Любачева та - позаглядавши трохи попід хати, стодоли - від'їхали знову до Любачева.

14.10. В с. Лівча ВП арештувало Стецько Александру говорячи, що вона санітарка бандерівців, та питалися за сан[ітаркою] "Грізною". Обох всипав зловлений "Скорий". Арештовану за кілька днів звільнили.

14.10. В с. Суха Воля польське населення з Олешич забирало будинки і бляху виселених українців.

14.10. В с. Цівків УБ з Любачева арештував конокрада Баха, який скоріше був при МО.

15.10. ВП з Горинця в чис. 100 чол. переводило обласу на ліс коло с. Радруж. Не зловили нікого. Того самого дня 50 жов. ВОП-у переводили ревізії по хатах в с. Радруж.

15.10. До с. Лівча приїхало ВП в чис. 200 жов. Через день ходили по селі та питали людей, чи нема бандерівців. Вечором на Гуті-Старій і Гораях робили безуспішні засідки. Мали зі собою господаря Лівчанина Івана з Пути-Старої, якого арештували 2.10. Відходячи з Гораїв, цього господаря застрілили коло прис. Зломи.

15.10. До с. Кобильниця-Волоська прийшло кількох озброєних осібників. В одного господаря забрали коні, віз і від'їхали в сторону Ротиськ.

15.10. ВП в чис. 150 жов. перевіряло ліс між селами: Футори, Башня, Німстів.

16.10. Стрільці СКВ "Трембіта" зловили в лісі розвідчика, якого вислало ВП.

16.10. В с. Кобильниця-Волоська вояки УБ арештували місцевого солтиса, за це, що не виконав вповні їх зарядження.

17.10. До с. Люблинець-Новий приїхало 180 жов. ВП (ті, які були під час жнив) і тут заквартирували. На другий день переводили в цілому селі докладні ревізії по стодолах, стайнях і стрихах, викидаючи все збіжжя і сіно. Опісля питалися людей, чи не приходять бандерівці. Ніччю переводили безуспішні засідки.

17.10. В с. Кобильниця-Волоська 4 пограничники арештували 4-ох господарів, говорячи їм, що дають харчі бандерівцям.

19.10. В с. Люблинець-Новий ВП, що тут квартирує, зловило хлопця з Люблинця-Старого, який побачивши ВП, почав тікати. Втікаючого дігнули конем, сильно побили, а що мав документи, то звільнили. Цього ж дня ВП переводило знову ж докладні ревізії по стодолах і хатах. При ревізії крали, що тільки далось. Декотрі просили тютюну, а якщо знайшли, то самі брали.

?10. ВП з Люблинця-Нового робило безуспішні засідки між Улазовом і Диковом.

20.10. В с. Люблинець-Новий, поручник ВП, яке тут квартирує, виголосив на мітингу до українського населення промову в

українській мові, якої зміст коротко звучить так: "Ваші сини, які є в лісі, хай не бояться, а йдуть господарювати, карати їх ніхто не буде, польський уряд все їм дарує. Я знаю, що декотрі сидять вдома і ніхто їм нічого не каже і не арештує. Я знаю також, що з вашого села к-р "Шум", який має 150 людей і крутиться десь там на сході, бо боїться вертатися до хати тому, що служив при есесах, а таким не дарується, але всі інші не мають чого боятися. Чи не ліпше, щоб вони помагали вам на господарці і ви не бідували би так, як тепер і не боялибися, що вас будуть бити за сина, як також не журилибися синами, що вони там в лісі роблять. Якщо вони вийдуть з лісу, то польський уряд прийде й вам з помічу, наділить вас кіньми, коровами і всім, що будете потребувати і зможете собі дальше спокійно жити. Ніхто вас не буде чіпати, що ви українці. Кожний повинен визнавати себе таким, яким він є, а не маскувати себе поляком, тоді коли він є українцем, на це польський уряд дає право. Може і до Вашого вікна колись засвітить сонце, я вам не ворог. Бачите, що моє військо ні тепер, ні під час жнив нічого злого вам не зробило, а тільки пильнує ваших господарств від бандитів. Спитайте тих, що в лісі, бо це тільки через них ви так бідуєте".

І багато, багато всього доброго обіцяв і бажав пан поручник українському населенню, можна сказати промовив до серця, бо деякі люди навіть головами махали і казали, що правду каже. Забув тільки сказати, що це його військо під час жнив в самому тільки Люблинці-Новім вкрато 7 коней і 3 корови, не згадуючи вже про збіжжя, борони, плуги і всякі дрібні речі. Якщо один з господарів при кінці промови пригадав поручникові про вкрадені коні, то він відповів, що це тільки поодинокі осібняки, які діють на свою руку, зрештою ті коні мусять десь бути, як пізнаєте то маєте право собі відібрати, бо ми чейже на ковбаси їх не порізали.

21.10. Військо, яке кватирує в Люблинці-Новім, переводило докладні ревізії в господаря Шиманського Петра і Комар Еви. В Шиманського шукали за господарем і сином. Вечором ограбили і арештували господаря поляка за те, що не сказав їм, хто був в нього вночі. За кілька днів його звільнили, що має опустити село. На допитах питалися, де є бандерівці та [чи] буде в нього к-р "Залізник".

Цього ж дня вояки ВП стрінули на дорозі 12-літнього хлопця, що мав шапку-мазепинку. Шапку стягнули з голови і подерли на куски.

21.10. ВП з Горинця в чис. 200 чол. робило розшуки за криївками і бандерівцями в сс.: Воля-Велика, Верхрата та дооколишніх присілках і лісах.

21.10. В с. Будомир-Великий УБ з Любачева арештував Камінського Михайла і Камінську М.

22.10. ВП з Люблинця-Нового переводило тут докладні ревізії по господарствах. При ревізії були злі, як собаки – кричали, розбивали скрині, пачки, перевертали все до гори корінем. Цього ж дня викинули хрест, який був на могилі Поляглих Героїв.

23.10. ВП, яке було в Люблинці-Новім, від'їхало до Любачева.

23.10. В с. Диків-Старий стрільці СКВ і пвд. УПА організували харчі. Несподівано стрінулися з польським військом, в наслідок чого вив'язалася перестрілка. В перестрілці вбито поручника ВП і одного вояка тяжко ранено, який в дорозі до шпиталю помер.

24.10. ВП з Дикова, через Улазів, Жуків прийшло на прис. Качурі (с. Горяець), де застукали в криївці 2-ох стрільців СКВ "Самара". Почали їх відкопувати та кричати, щоб здалися. Стрільці постійно відстрілювалися. Тоді вояки ВП послали по більшу силу, яка була в с. Горяець. В міжчасі стрільці видосталися на верх та, сильно відстрілюючись, неушкоджені втекли до лісу. ВП ограбило господарство в господині, в якій це сталося (сама господиня втекла до лісу) та забрали 2 коні, на яких приїхали згадані стрільці. На другий день це ВП від'їхало до Хотилюба.

24.10. В с. Диків-Старий ВП з Люблинця в чис. 120 жов. переводило ревізії в Черник Катерини і Теплицького Олексі. Під час ревізії в Черник Катерини розвалили піч, а в господаря Теплицького забрали ок. 2 м збіжжя.

25.10. В с. Великі Очі капітан ВОП-у, яке тут стаціонує, на сесії солтисів припоручив, щоб в кожному селі і присілку, солтис або хтось назначений солтисом занявся розвідкою і доносив, котрої ночі були бандерівці, що робили і хто в селі з ними співпрацює. За невиконання такої служби або за неправдиве донесення, винного покарається карою смерти.

26.10. В с. Борова Гора ВП з Любачева в чис. 12 жов. збирало харчі та питалися за бандерівцями.

26.10. Ніччю в с. Улазів і Горяець ВП з Дикова робило безуспішні засідки.

26.10. В с. Лівча польська банда з Нароля вкрала корову Трохан Михайлові.

26.10. В с. Диків-Старий ВП з Люблинця робило безуспішні засідки.

27.10. В с. Полянка ВП з Нової Греблі в чис. 60 чол. арештувало Юзвішіна Івана літ 25 і Бучка Дмитра літ 23. Арештованих відставили до Любачева.

27.10. В с. Суха Воля СКВ під ком. к-ра С[калі] стрінувся несподівано з ВП. В перестрілці ранено одного вояка ВП.

28.10. УБ з Любачева в чис. 20 чол. приїжджало до с. Горяець та шукало по снігу слідів, чи нема з лісу до села.

29.10. УБ з Любачева в чис. 200 чол. приїжджало по дрова в ліс коло с. Гораєць. В лісі шукали слідів по снігу. Знайшли 1 м жита – власність СКВ.

29.10. ВП, яке було в с. Лівча, в чис. 200 чол., робило облаву на дооколишні ліси та шукало по снігу за слідами. В лісі під Наролем завважили дим – це 4-ох стрільців СКВ "Вежа" розложили вогонь. Окруживши ліс, почали наступати, змушуючи стрільців вийти на поле. Вибігши на поле, стрільці розбіглися на всі сторони. Двох втекло, стрілець "Комар" попався живим, а за четвертим стрільцем "Духом" ВП гналося на конях, хотіло зловити його живим. Коли вже були близько, стрілець "Дух" кинув гранату, вбиваючи одного вояка ВП, а другого ранив, який зараз помер. Сам тяжко ранений, щоб не попастися живим в руки, застрілився. Другого дня це саме ВП прийшло зі зловленим "Комарем" до цього самого лісу, та знайшло магазин СКВ "Вежа", який всипав "Комар". З магазину забрали: 1 кулемет (максим), 4 кріси, 1000 шт. набоїв, машину до шиття і 30 кг сала.

30.10. Ніччю ВП з Брусна-Нового робило безуспішні засідки в с. Хотилюб.

31.10. ВП з Брусна-Нового робило безуспішні засідки в цьому селі.

31.10. Учителька полька, яка учить дітей в с. Великі Очі, казала писати дітям до Допомогового Комітету в Канаді листи в слідуючим змісті: "Звращаю сен з прозьбон до Комітету Помощи Зимовой в Канадзе, о удзелене мне засілку, поневаж родзіце мої zostали дощентне зрабовані і спальоні пшез бандерофцуф". Ці листи стверджують староство Любачівське і Рясівське і висилають опісля до Канади.

Томашівський повіт

2.10. На прис. Князі ВП з Белзця перевіряло документи та збирало доски і бараболю.

4.10. На прис. Князі ВП з Белзця збирало харчі.

4.10. В с. Журавці ВП забрало [в] Капітульського Івана 15 кг сира та побило його сина, в господаря Жолудка Івана забрало чоботи та побило його дочку, в Сулими Олекси забрало шкіру на чоботи.

4.10. В с. Вербиця ВП брало підводи. При тому побило 3-ох господарів.

7.10. В с. Журавці ВП з Белзця збирало харчі та при тому ограбило одного господаря.

---

* Звертаємося з просьбою до Комітету Зимової Допомоги в Канаді про надання нам допомоги, тому що моїх батьків вщент пограбували і спалили бандерівці. – (пол.)

7.10. ВП, яке квартирувало в Угнові, виїхало до Ярчева і Белзця.

8.10. В с. Журавці ВП побито Тиль Анну і Іванюру Катерину. Другого дня до цього села ВП приїхало арештувати священника, а що його не застали в хаті, побили господиню, в якій він квартирував.

9.10. До с. Тенетиська приїхало ВП з Махнова за курми.

10.10. На прис. Рудьки ВП з Белзця приїхало по бараболю. Несподівано застукали 3-ох стрільців СКВ. В перес[т]рілці вбито одного вояка ВП. За 2 год. приїхало УБ з Томашова та спалив прис. Рудьки і село Вербицю.

11.10. На прис. Рудьки УБ з Томашова переводило ревізію.

11.10. В с. Річиця ВП з Юрова забрало 3 м збіжжя, настріляло трохи курей і від'їхало назад до Юрова.

12.10. В с. Журавці 6 вояків ВП вкрали корову одній господині. Господиня догнала втікаючих вояків, почала кричати і корову віддали.

15.10. В с. Річиця ВП забрало 10 шт. овець. Платили по 500 зл.

Перемиський повіт

4.10. В с. Торки пограничники зловили 3-ох німців, які втікали з большевицького полону з-під Сталінграду.

8.10. До с. Кальників прийшов польський священник, на місце бувшого українського священника.

Загальні вістки:

В польських кругах (Яросл[авщина]) говорять, що всіх людей, які мешкають в прилісних оселях, переселять до одного села і там зроблять станицю МО. Кажуть, що польське підпілля видало в м. Ярослав 180 вироків смерти польським комуністам. З того 18 вже виконано.

СЛАВА УКРАЇНІ!

Постій, 25.12.1946 р.

РЖРС, ролька 6, машинопис.

№ 43

1947, квітня 28. – Доповнення до документу № 42.

Окр. Батурин.

Додаток до вісток за місяць жовтень 1946.

Томашівський повіт

[...].10. В с. Журавці 4-х жов[нірів] ВП пограбили в господаря Бланського Макари 2 м. матерії.

[...].10. В с. Журавці 4-х жов. ВП пограбили в господаря Біди Константина штани, а в Назаровець Степана бохонець хліба та півлітри самогону.

19.10. Річиця. О год. 5-ій рано УБ і ВОП з Угнова в чис. 40 чол. окружили та ввійшли до села. Зі собою мали список підозрілих їм осіб. Арештували 11 осіб, з чого 6 звільнили а решту забрали до Томашева.

[...].10. В с. Піддубці 3-х чол. ВОП-у арештували одного чоловіка.

[...].10. З арештованих 19.10. в с. Річиця, повернув з Томашева Ключковський Іван.

[...].10. На прис. Гута-Любицька ВП переводило безуспішну облаву.

СЛАВА УКРАЇНІ

Постій, 28.4.1947 р.

РЖРС, ролька 6, машинопис.

№ 44

1947, січня 21. — Детальна інформація цивільної сітки про ситуацію в Ярославщині, Любачівщині, Томашівщині і північній Перемищині за листопад 1946 року.

Окр. "Батурин"

Вістки з терену за місяць листопад 1946 р.

Ярославський повіт

[...].11. Ніччю в сс. Хотинець, Грушовичі польські пограничники з Кальникова робили безуспішні засідки. В Хотинці місцеві люди пізнали кількох пограничників, які були передягнені за жінок і ходили по селі.

[...].11. В с. Мощани 13 чол. МО з Ярослава арештували 3-х міліцаїв, одного за те, що був на забаві разом з бандерівцями, а двох за те, що били господаря Іваниху Івана (поляка).

[...].11. На прис. Тараски (с. Добра) польські злодії вкрали корову в господаря Палюка Теодора.

[...].11. Ніччю група українських повстанців переходила кордон в сторону Польщі. В міжчасі найшла на большевицьку засідку, в наслідок якої вив'язався бій, який тривав ок. 1-ї год. В бою впало ок. 10 большевицьких пограничників. З нашої сторони впала одна 10-літня дівчина, яка разом з повстанцями переходила кордон та один стрілець легко ранений.

Другого дня польські пограничники з Кальникова в чис. 50 чол. робили розшуки в ліску Бучина і селах: Залазя, Будзинь за повстанцями, які переходили кордон.

[...].11. До с. Тухлі прибуло ок. 100 чол. ВП з Ляшок. Походили трохи по селі і того самого дня відійшли в сторону М'якіша.

[...].11. Ніччю в с. Дібча ВП робило засідку, в яку зайшло 2-х стрільців з УПА. Вив'язалась перестрілка, в якій був ранений один вояк ВП. Це саме військо побито тяжко тої ночі 3 жінки і 2-х старших мужчин в згаданому селі, опісля відійшли в сторону Красного.

[...].11. В с. Лази вояки МО з Мощан і Ляшок робили безуспішні засідки.

[...].11. ВП, яке переїжджало з Ярослава до Любачева, зрабувало 15 курей на прис. Вількова (с. Маковисько).

[...].11. В с. Маковисько ВП з Ляшок переводило облаву. Не зловили нікого. Ограбили в господаря Корнака Василя сіно і солому і від'їхали в сторону Ляшок.

[...].11. Через с. Лази переходило 4-х стрільців УПА. В селі стрінулися з кількома міліцаями з Мощан. Вив'язалась перестрілка, в наслідок якої міліцаї втекли.

[...]11. В с. Ветлин МО з Сурохова арештувала господаря Федака Михайла.

[...]11. В с. Заліська Воля 18 чол. ВП з Ляшок робили розшуки за повстанцями. Не знайшли нікого.

[...]11. В с. Добра ВП зі Сіняви в чис. 80 чол. переводило обласу. Не зловили нікого.

[...]11. В с. Зарадава МО з Ярослава арештувала місцевого солтиса. По двох днях його звільнили.

[...]11. ВП, яке стаціонує в Фельбах (100 чол.), в чис. 20 чол. переводили ревізії в господаря Качмара Дмитра в с. Тухля, шукаючи за бандерівцями. Другого дня відійшли в напрямі Нової Греблі.

[...]11. В с. Добра польські злодії вкрали корову в господаря Копанця Андрія.

[...]11. Коло с. Хотинець пограничники з Кальникова робили вночі безуспішні засідки.

[...]11. МО з Ляшок, Мощан, Дунькович, Радимна, Ярослава і Ряшева в чис. 80 чол. окружили с. Заліська Воля і прис. Халупки, ганяли по хатах як голодні собаки, шукаючи докладно за бандерівцями. При тому поводитися з населенням в брутальний спосіб: били, грабили, дрібніші речі крали, в розмовах вживали ординарних висловів. Знайшли дві пусті криївки та тяжко побили старушку Дорош Анну, закидаючи, що її син є в УПА. Вечором від'їхали.

[...]11. Вечором до с. Будзинь прийшов один большевицький пограничник та вступив до одного господаря-українця. Господаря просив, щоб продав йому хліба. Коли господар дав йому хліба даром, він на місці з'їв ок. 1 кг хліба. В розмові нарікав на большевицьку владу, колгоспи та нужду. Крім того казав, що кажуть добре берегти кордону, а їсти так дають, [що] йому в голові крутиться з голоду.

[...]11. До с. Жапалів приїхало 160 чол. ВП з Любачева і тут заквартирувало.

[...]11. До с. Грабовець приїхало 2-х міліцаїв з Радимна та забирали в людей опалове дерево. В міжчасі зайшли до господаря Опалки Михайла, в якого знайшли одну бочку розчину на самогон. Згаданого господаря покарали грошовою карою в сумі 2000 зл., яку він заплатив.

[...]11. До с. Тухля приїхало ВП з Ляшок в чис. ок. 60 чол. wraz з дезертиром вд. УПА "Чепігою". По господарствах переводили ревізії, шукаючи за бандерівцями.

[...]11. На прис. Стежки (с. Добра) ВП з Сіняви побило кількох людей з невідомих причин.

[...]11. На прис. Ігнаші (с. Радава) ВП з Жапалова арештувало господаря Павна Івана, якого забрало до Жапалова.

[...].11. В с. Рижкова Воля ВП з Жапалова переводило облаву. Не зловили нікого. Вечором в цьому селі робили засідку, в якій вбили одну місцеву жінку. Друга група ВП зі Жапалова цього самого дня робила безуспішні засідки на прис. Походаї, Тураки. Третя група згаданого ВП цього самого дня робила засідки в с. Жапалів.

[...].11. До с. Млини приїхало ок. 20 чол. ВП з Ляшок та переводило збірку: гусей, курей, набілу, тютюну. "Збірку" переводили під загрозою, що якщо люди не дадуть добровільно, то вони силою заберуть більше. З награваним майном від'їхали до Ляшок.

[...].11. В с. Бобрівка 50 чол. ВП з Ляшок переводили ревізії та зловило дезертира вд. УПА "Шишику", якого забрало з собою.

[...].11. До с. Ветлин приїхало ВП з Ляшок в чис. 30 чол. та окружило хату господаря Кравець Ілька, в якого квартирувало тоді 3-х стрільців вд. УПА (всипа). Окружили хату, почали кричати до стрільців, щоб здавалися живими. Коли останні не хотіли здатися, ВП запалило хату. З горючої хати вискочив один стрілець, якого зараз зловлено, другого ВП тяжко ранило, а третій стрілець "Чорний" відстрілюється до останнього набоя і гине геройською смертю, розриваючи себе гранатою. ВП забрало з собою зловленого і раненого та арештувало господаря, в якого це сталося.

[...].11. На прис. Ревізьяна (с. Цетуля) коло год. 20-ї прийшло ок. 25 чол. ВП з Жапалова та окружили хату Рибак Розалії (на всипу), в якій були в той час два стрільці СКВ та прв. РСБ. Останній був тут на лікуванні. Два стрільці, вирвавшись надвір, почали відстрілюватися і втекли, а пров[ідник] РСБ "Орел", тяжко ранений, паде геройською смертю, дострілюючи себе пістолем. Від вбитого ВП забрало зброю та стягнуло убрання, залишаючи його в самому біллі, під доглядом господаря Рапіта Михайла. Як СКВ забрав тіло вбитого, на другий день ВП сильно побито та арештувало вище згаданого господаря, якого забрали до Жапалова.

[...].11. На прис. Теробень (с. Радава) приїхало 6-х вояків МО з В'язовниці, де застукали в одній хаті двох стрільців УПА. Стрільці не знаючи, яка кількість ворога, вибігли з хати та почали втікати в сторону лісу. Вояки МО відкрили за ними вогонь. Стрілець "Малий" скинув зі себе цілий виряд з десятизарядкою включно і так, тільки з пістолем в руках, добіг до лісу. Стрілець "Заяць" зівстав ранений, але до лісу добіг зі всім, значить в повному виряді.

Того самого дня на прис. Теробень приїхало УБ з Ярослава та переводило стислу ревізію в господаря Теробенець Івана. Не знайшовши нікого, від'їхали до Ярослава.

[...].11. До с. Ветлин приїхало ВП з Жапалова та перевело докладну ревізію в Шозди Олекси. При тому зграбували в нього: 10 кг цукру, пшеницю, жито, просо та від'їхало до Ляшок.

[...].11. Ок. 50 чол. ВП з Ляшок шукало криївок в с. Заліська Воля. Знайшли одну порожню криївку і бочку консервованого масла (власність вд. УПА), яку забрали з собою. Майже кожний вояк був з довгим дротом до шукання криївок.

[...].11. В с. Тухля ВП з Ляшок в чис. ок. 100 чол. переводило стислу ревізію за бандерівцями.

[...].11. В с. Добра ВП з Сіняви забиравало насильно господарям: збіжжя, бульбу, дерево.

10.10. В с. Маковисько ВП з Ляшок переводило безуспішну облаву.

10.10. Ніччю ВП з Жапалова робило засідку довкола цього села по всіх дорогах, стежках, кладках та коло прилісних хат. В жадну засідку ніхто не зайшов.

11.11. В с. Лази ок. 80 чол. ВП переводили ревізії по будинках та шукали за криївками. При шуканні криївок послуговувалися дротами. Не знайшли нікого і нічого.

11.11. В с. Тухля ВП з Ляшок в чис. 80 чол. шукало за криївками. З військом був дезертир "Чепіга", який вказував на свідомих громадян.

11.11. Ок. год. 3-ої рано, ВП і МО з Ляшок в чис. 200 чол. перейшли прис. Каритани, Баб'яки, Лапаївка, Багачі. З Багачів підсунулися під с. Млини та, окруживши його (біля 3-ої год. ранком), чекали дня. З днем розбіглись по хатах та почали переводити докладні ревізії і шукати криївок (половина жовнірів мала дроти до шукання криївок). Разом з ВП був зрадник "Чепіга" (бувний стрілець вд. УПА), який під час облави побив кількох громадян, що скоріше давали йому їсти та видав стрільця УПА, який був в цьому селі на лікуванні. Згаданого стрільця ВП забрало зі собою і відставило на УБ в Ярославі. Крім того "Чепіга" припровадив жовнірів МО до Малиш Катерини та сказав їй до очей "Ти носила штафети". Дівчина вчас втекла з рук та скрилася між хатами. МО, не знайшовши її, ограбило зі всього господарку родичів та вибило в хаті вікна.

Під час ревізії в селі ВП пократо багато таких речей, як: перстені, годинники. Ок. год. 15-ої відійшли до Ляшок.

[...].11. В с. Коріниця ВП з Ляшок в чис. 50 чол. переводило облаву. Під час облави зловили дезертира СКВ "Чорноту", в якого відібрали наган, а його побили і забрали до Ляшок.

[...].11. В с. Ветлин ВП з Ляшок забрало [...] м збіжжя – власність вд. УПА та арештувало Макара Михайла і Напірника Степана, закидуючи їм співпрацю з УПА. За кілька днів арештованих звільнили.

[...].11. На прис. Стежки (с. Добра) ВП зі Сіняви арештувало господарів: Ліховського Матвія, Лисика Володимира. Звідси одна

група ВП відійшла з арештованим до Сіняви, а друга робила безуспішні засідки коло прис. Місани (с. Дібча). Ранком відійшли в напрямі с. Красне.

[22].11. Ніччю до с. Молодич приїхало ок. 100 чол. ВП з Жапалова, де застукали (на всипу) 2-х стрільців вд. УПА "Точила" і "Малину" (по функції "Точило" був кравцем вд. УПА, стр. "Малина" санітарем). Перший був тут на лікуванні. Окруживши хату ВП на місці вбило стрільця "Точила", а стрільця "Малину" тяжко ранило та забрало зі собою до Жапалова, [де] за два дні помер.

[...].11. До с. Заліська Воля прибуло 28 чол. ВП з Ляшок та о год. 15-ій окружили стодолу господині Дорош Анни, де була криївка. В криївці сиділи: її син і ще один підпільник (повстанець). Коли ВП розкопувало криївку, ті вискочили зі середини на верх та почали відстрілюватись і втікати. Обох ВП ранило та забрало зі собою до Ляшок, а звідси відставило до Ряшева. З криївки забрало багато книжок, паперу і інших речей. Господиню-старушку ограбили та сильно побили. Разом з ВП був дезертир-зрадник "Чорнота", який докладно всипав згадану криївку та показав, де мають розкопувати її. Скоріше в ній дуже часто переховувався.

[...].11. Ніччю ВП з Сіняви окружило прис. Стежки (с. Добра), на якому були 3 стрільці СКВ. Стрільці відступили без втрат. На другий день пополудні ВП відійшло до Сіняви.

[...].11. В с. Ветлин ВП з Ляшок арештувало господарів: Пузко Михайла і Макар Миколу, з якими зараз поїхали до млина в Ярославі по муку, яку вищезгадані арештовані мололи для СКВ.

[...].11. На прис. Ігнаші (с. Радава) ВП з Жапалова сконфіскувало майно господареві Павльо Іванові, забравши йому два коні, корову, 4 підводи сіна за те, що господар Павльо Іван був арештований вищезгаданим ВП 18.11.46 і по дорозі втік.

[...].11. В с. Тухля ВП з Ляшок [в силі] ок. 50 чол. переводило ревізії, шукаючи за бандерівцями. Не знайшовши нікого, вечором від'їхали до Ляшок.

[...].11. О год. 13-ій ВП в чис. 120 чол., яке надійшло зі сторони Майдану-Сінявського, оточило хату (на всипу) на прис. Криве (с. Павлова), в якій був к-р СКВ "[...]" з 4-ма стрільцями. Зчинився запеклий нерівний бій. ВП стріляло в хату зі всієї зброї і кидало гранати. При тім кричало "Паддаць сен", але на ці слова повстанці враз зі своїм командиром завзято і безпереривно відстрілювались. Загорілася хата від стрілів і повстанці, вихопившись з вогню надвір, продовжували його вперто дальше, відступаючи до лісу. В бою впали геройською смертю: кулеметчик "Кудлатий", який занявши становище безнастанно стріляв, щоб уможливити відступ командирові і решті стрільцям та 15-літній стрілець "Лесьо" (правдиве [прізвище] Пронь Ілько зі села Пискоровичі), якого в бою ранило ВП, а він, щоб не попасти живим в руки, стріляв себе крісом.

Ворог мав двох вбитих і кількох ранених. Між вбитими два плутонові. Здобуто 1 ППШ, втрачено кулемет (Дехтярова) і кріс.

Після цього ВП розправилося з родиною, в якій це сталося: вбили господиню і 5 місячну дитину, яку вона тримала на руках та кинули в вогонь, а опісля господаря і 18-літню дівчину (кулеметчика "Кудлатого" сестра) з іншого села, яка випадково була в цій хаті. (Господарі поляки).

[...].11. В с. Ветлин ВП з Ляшок перевірявало документи та арештувало дівчину Сивуля Емілію. Того самого дня в с. Маковисько інша група ВП з Ляшок арештувала 8 дівчат. Всіх арештованих забрано до Ляшок.

[...].11. О год. 18-ій до с. Ніновичі прибуло ок. 100 чол. ВП з Ляшок. До села заходили з двох сторін та протягом короткого часу оточили його. Кого стрічали на дорозі чи подвір'ї – контролювали документи. Заходили до хат, в яких було світло та контролювали рухи. Попід хати і будинки взагалі, підслуховували, чи нема щось для них підозрілого. Під час цієї церемонії зловили стрільця "Голуба", який за кілька хвилин втік їм з рук, та господаря [...] Михайла, який не мав документів. Після цього один зі старшин прийшов до місцевого солтиса та зажадав від нього підпису посвідчення, що ВП, яке було в Ніновичах, нічого помітного не спостерегло та що під час їх побуту нічого в селян не забрало. Опісля вистрілили в селі кілька разів на "віват" і відійшли двома групами до Михайлівки (п[ольське] село), забираючи зі собою згаданого господаря, який тої самої ночі втік.

[...].11. ВП з Жапалова оголосило, що не вільно заслоняти вікон при освітлюванні хат.

[...].11. ВП з Сіняви приїхало на прис. Стежки (с. Добра) та стріляло за втікаючим населенням.

[...].11. До с. Гаї прибуло кількох вояків МО з Дунькович, з якими був пор[учник] ВОП-у з Кальникова. В селі побили одну жінку з невідомих причин і від'їхали знову до Дунькович.

[...].11. До с. Бобрівка приїхало ВП з Ляшок, яке ходило по селі та розпитувалося людей про бандерівців. По полудні відійшли знову до Ляшок.

[...].11. На прис. Стежки (с. Добра) ВП зі Сіняви сильно побито та арештувало 9 господарів (в більшості старики) і кількох дівчат. Всіх забрали до Сіняви. Господарів зараз того самого дня звільнили, а дівчат звільнили за кілька днів сильно побитих.

[...].11. Ніччю до с. Радава приїхало військо з Жапалова [в силі] ок. 25 чол. В селі шукали господаря Скуратко Олекси. Не знайшовши його, пішли на прис. Теревень, де питалися також за згаданим господарем. Не знайшовши його й тут, відійшли до с. Нелипковичі. Тут переправилися через Сян і пішли до с. Лази

Костковські та арештували [...] Франка і Кайдро Йосифа (обидва поляки з с. В'язовниця, які тут переховувалися). Арештованих забрали до Жапалова.

[...].11. Ранком ВП з Ярослава, Сіняви, Ляшок, Любачева, Горинця і Люблинця в чис. понад 2000 чол. переводило облаву на Сінявські і Диківські ліси та довколишні села і присілки. ВП було поділене на 6 груп (з кожного випадового пункту одна група). Перша група перейшла села і присілки: Нелипковичі, В'язовниця, Мельники, Кубахи, Терebenь, Радава і частину Сінявських лісів. Друга група перейшла: Щebивовки, Лихачі, Качмарі, Вілька-Милківська та частину Сінявських і Диківських лісів. Третя група перейшла: Цетулю, Ігнаші, Деревець і частину Сінявських лісів. Четверта перейшла: Сурмачівку, Мачуги, Молодич, Заставні, Копань і частину Сінявських лісів. П'ята перейшла Диків, Цівків і частину Диківських лісів, шоста - Цідили, Стежки, Дібча і частину Сінявських лісів.

В лісі ВП попалило і понищило майже всі табори відділів УПА та поодинокі землянки.

Під час облави УПА і ВП крутилися одні поза других, ані разу не стрінувшись. Перед вечором ВП розійшлося по всіх вище згаданих селах та робило засідки. В одну засідку в с. Дібча зайшла група ВП. Між обома групами вив'язалася перестрілка, в наслідок якої було 2-ох вбитих і багато ранених. На другий день ВП розійшлося на свої місця постою.

[...].11. В с. Сурмачівка ВП арештувало двох молодих хлопців за це, що хтось вночі на мості, який на Любачівці в цьому селі, понаписував різних кличів до червоного війська польського.

[...].11. В с. Манастир ВП зі Сіняви забрало одному господареві коня, віз і сіно закидаючи, що його син є при УПА. При відході казали, що якщо син зголоситься до них, то віддадуть те, що забрали.

Любачівський повіт

[...].11. В с. Жуків ВП з Любачева в чис. 80 чол. робило нічні безуспішні засідки.

[...].11. В с. Гораець ВП з Любачева забрало Кушіль Марії 15 кг тютюну та через прис. Сигла (с. Гораець) відійшли лісом до Лівчі.

[...].11. В с. Цівків злодії-поляки з Майдану-Сінявського вкрали в господарів (поляків) 3 корови, 2 коні і одно лоша.

[...].11. ВП з Любачева в чис. 120 чол., переходячи через с. Борова Гора, арештували тут одну дівчину, яку щойно тому кілька днів звільнили.

[...].11. На прис. Витки зліквідовано сексота Беднажа Павла.

[...].11. В с. Улазів бандити з Хотилюба забрали в Сарабура Еви машину до шиття та багато одягу жіночого і чоловічого. Господиня бандитів пізнала.

[...].11. ВП з Любачева і ВОП з Райхаву разом в чис. до 800 чол. переводили безуспішну облаву на Синявецький ліс. Облава тривала від год. 8-ої до год. 17-ої. По облаві ВП закватувало на прис. Мельники (с. Коровиця). Другого дня це саме ВП переводило облаву на другу частину Синявецького лісу, яка тривала цілий день. Під час облави не стрінули нікого. Вечором одна група відійшла до Любачева, а друга закватувала на прис. Мельники (с. Коровиця).

[...].11. Солтиси сіл: Люблинець-Новий, Люблинець-Старий, Хотилюб дістали повідомлення з волості:

1. Списати майно всіх виселених українців;
2. Подати спис всіх підозрілих родин;
3. Повідомити українське населення, яке осталося не виселене, що може тепер добровільно зголошуватися на виїзд до УССР.

[...].11. В с. Диків-Старий польська банда вкрала дві корови господареві Нецкар Михайлові.

[...].11. В с. Улазів злодії вломилися до стодоли Пиріг Юрія та вкрали 10 кг юхтової шкіри.

[...].11. В с. Зах місцеві злодії поляки вкрали коні в одного господаря (українця).

[...].11. В с. Улазів УБ з Любачева арештував 4-х господарів: Сак Михайло, Гусар Олекса, Скалій Дмитро, Ольковий Осип на донос сексота Копцюх Андрія з Улазова.

[...].11. Стрільці СКВ "Т[рембіта]" зловили в лісі розвідчика від ВП та відставили його до СБ.

[...].11. ВП в чис. 60 чол. переходило села і присілки: від с. Коровиця через Горайськ і Полянку до Нової Греблі. По селах просили їсти і питалися за бандерівцями. З Нової Греблі відійшли до Олешич.

[...].11. В Любачеві на вулиці незнані два осібняки в цивільних убраннях стріляли з пістолів за шефом любачівського УБ. Однак нічого йому не зробили. На другий день стверджено, що шеф збожеволів і в тому [стані] повипускав всіх арештованих. Арештовані декотрі втекли, а інших зловили. Шефа відвезено до Ряшева.

12.11. Волосний вїт з Дикова-Старого оголосив, щоб українці писалися на виїзд до УССР, а поляки на захід. Виїзд буде добровільний.

12.11. Зістали звільнені з в'язниці з Любачева волосні урядники (поляки), які були арештовані в місяці жовтні 46 р.

12.11. В Олешичах (містечко) УБ з Любачева арештувало волосного війта.

13.11. В с. Люблинець-Старий адміністраційні власті розділювали поле виселених українців між населення польське і українське. Людям говорили, що виселення вже не буде, хіба тих, що будуть підозрілими.

13.11. До с. Гораєць приїхало УБ з Любачева в чис. 50 чол. Походили трохи по селі, а опісля пішли в поблизький ліс. Тут набрали дров і від'їхали до Любачева. Другого дня знову приїжджало УБ з Любачева в чис. 150 чол. до цього самого лісу. Походили по лісі, набрали дров і від'їхали назад до Любачева.

14.11. Солтиси сіл: Люблинець-Новий, Люблинець-Старий, Жуків, Гораєць, Замх повідомили населення, що має платити земельні податки по 800 зл від га і то без огляду, чи поле було засіяне, чи ні. В Замх солтис сказав, що хто не заплатить податку, буде виселений.

14.11. В с. Кобильниця-Волоська польські пограничники з Великих Очей розбирали будинки виселених українців і забирали до В[еликих] О[чей].

14.11. В с. Улазів злодії вкрали молотилку господині Маркевич Катерині. Слід був до села Замх.

[...]11. В с. Борова Гора ВП в чис. 150 чол., в тім кількох кіннотників, їздили і ходили по селі, вдаючи українських повстанців. Підходили під вікна і викликували молодих мужчин по прізвищу, прм. "Стефане, Іване, ходи, бо ми вже їдемо" і тп. Підступ був безуспішний.

[...]11. До с. Люблинець-Старий приїхало ВП з Ряшева в чис. 250 чол. і тут заквартирувало. Зі собою мають кілька важких кулеметів і гранатометів.

[...]11. ВОП з Райхаву перевіряло ліс коло села Тимці. Вечором від'їхало назад до Райхаву.

[...]11. Злодійська польська банда з Майдану-Сінявського вкрала коня господареві (полякові) з Улазів.

[...]11. ВОП з Великих Очей, переходячи через: Вільку-Змієвську, Майдан, Цетиню шукали по будинках за бандерівцями.

[...]11. ВП, яке заквартирувало в Люблинці-Старім, робило нічні засідки в сс.: Люблинець-Новий, Замх, Цівків, Німстів по 40 чол. в кожному селі.

[...]11. До с. Горинець прийшов один батальйон ВП і тут заквартирував. На другий день це військо переходило присілки: Новини-Горинецькі, Лісові (с. Брусно-Старе) та Верхрату. Вечором назад вернулися до Горинця. Це ВП у Верхраті того самого дня розстріляло одного стрільця СКВ "[Комаря]", якого зловило 28.10.46.

[...].11. В с. Коровиця-Голодіївська УБ з Любачева арештував Заліська Івана. На другий день брат носив їсти арештованому, якого також придержано, закидаючи обидвом вбивство поляка з Борової Гори. 19.11. обидвох звільнили.

[...].11. ВП, яке кватирувало в Люблинці-Старім, відійшло до с. Жуків і там закватирувало. Перед відходом перевели докладну ревізію в господині Кіт Марії по всіх забудованнях.

[...].11. УБ з Любачева звільнило учительку Скаб Олену з с. Улазів, яка була арештована в місяці серпні 46 р.

[...].11. ВП, яке кватирує в Жукові, робило засідки на прис. Долини (с. Люблинець Новий), м. Чесанів і с. Горасець. В Чесанові два господарі і МО зловили і роззброїли двох вояків ВП, які намагалися вкрати коні згаданим господарям.

Того самого дня інша група згаданого ВП ходила попід хати в с. Руда-Рожанецька та в кожного стрічного перевіряла документи. Наніч вернулися до Жукова.

[...].11. В с. Диків-Старий УБ з Любачева переводило ревізію в господаря Горайського Юрія. Під час ревізії не знайшли нічого.

[...].11. В с. Цівків злодії вкрати коня господареві полякові. Слід був до Волі-Обшанецької.

21.11. Частина ВП з Жукова робила вночі безуспішні засідки в сс. Люблинець-Старий і Німстів.

21.11. Частина ВП з Жукова ограбила двох господарів в с. Горасець. Одному забрали пару черевик, другому трохи тютюну і 3 кг вовни. Звідси пішли лісом до с. Лівча, а з Лівчі до Плазова і тут задержалися на ніч.

21.11. В с. Коровиця ВОП з Великих Очей арештував Малька Івана.

21.11. До с. Забіла приїжджало ВП з Олешич та розпитувалося за бандерівцями. Опісля ходили попід ліс та шукали, чи нема слідів по снігу. Не завваживши нічого, від'їхали до Олешич.

22.11. Вечором до с. Брусно-Нове прийшло ВП з Горинця в чис. понад 150 чол. і тут закватирувало. Ранком, розділившись на дві групи, перевели облаву на села і присілки: Брусно-Нове, Брусно-Старе, Гута-Стара, Дагани, Салаші, Верхрата та довколішні ліси.

В лісі завважили один рій СКВ, за яким почали стріляти. Стрільці, відстрілюючись, відв'язалися без втрат від ВП, натрапивши в іншому місці на ворожу заставу, яка їх обстріляла. По короткій перестрільці відв'язалися і тут від ворога та відступили далше. В перестрільці, з нашої сторони один легко ранений.

Після облави, на прис. Салаші, ВП арештувало Шупер Катерину, закидаючи їй переховування бандерівців. Арештовану на місці

сильно побили, питаючи її і її дітей, де є магазини УПА і до кого УПА заходить. Арештована до нічого не признавалася. Вечором ВП від'їхало до Верхрати, забираючи зі собою вищезгадану.

23.11. Ранком ВП з Жукова в чис. ок 160 чол. перейшло через Люблинець-Новий до лісу. В лісі робили розшуки за криївками майже до самого вечора. Перед вечором лісом розстрільною пішли до Руди-Рожанецької, а звідтам до Плазова, де й заночували.

23.11. ВП з Жапалова в чис. 25 чол. цілий день сиділи в засідках по стодолах в с. Полянка та наслуховувало, чи хто не вийде з якої криївки. В одну з засідок зайшов стрілець СКВ "С[амара]", якого ВП зловило живого та тримає зараз в Жапалові. Цього самого дня вечором в засідку зайшов стрілець вд. УПА "Чміль", якого на місці вбили.

24.11. ВП з Верхрати звільнило Шупер Катерину з прис. Салаші, арештовану 22.11.46.

24.11. МО з Нароля відійшла до с. Плазів і тут створила станицю, а до Нароля приїхало УБ.

24.11. В с. Кобильниця-Волоська і прис. Новоставські 8-ох пограничників з Великих Очей ходили по хатах та питали в людей, коли останній раз були бандерівці.

25.11. В с. Руда-Рожанецька ВП з Люблинця і УБ з Любачева арештували 8 поляків. На другий день звільнили, а всіх інших задержали.

25.11. Група ВП в чис. 150 чол. прийшла з Плазова до Горайця. Перейшовши через село, пішли в ліс (на всипу) та перевели облаву, яка була безуспішна. По облаві прийшли на прис. Сигла (с. Гораєць). Тут розділилися на дві групи, одна пішла через Хотиліюб до Великого ліса, а друга пішла в ліс Рябчин в напрямі Чесанова.

[...].11. В Любачеві УБ арештував волосного віята - волості Липсько, який приїхав був на сесію.

[...].11. ВП з Жукова переводило облаву в Дахнівському лісі. Не зловили нікого. Вечором прийшли до Дикова-Старого, а звідси вночі через Улазів пішли до Люблинця.

[...].11. Стрілець СКВ "Прут", якого зловило ВП 23.11.46 в с. Полянка, разом з ВП ходив на прис. Онишки (с. Суха Воля), де видав їм два кріси, 1 ППШ та ок. 25 кг замагазинованого м'яса - власність СКВ.

[...].11. В с. Жуків полковник ВП промовляв до населення, щоб співпрацювало з ВП і все точно доносило про бандерівців, а не помагало їм, бо це тільки через них так терпить населення. От прм. на Витках (п[ольський] присілок) говорив полковник, населення не хотіло виконати бандерівських наказів, а вони спалили за це кілька господарств. (В часі організування харчів

нашими стрільцями, польське населення почало до них стріляти, від чого загорілося кілька господарств).

[...].11. В с. Лівча польські злодії вкрали корову одній господині.

[...].11. На прис. Жари (с. Люблинець-Новий) ВП з Жукова приїжджало за курми. Застрілили кілька штук і від'їхали.

[...].11. В с. Хотилуб ВП робило мітинг з населенням, на якому поучували, як поводитися з бандерівцями. "Якщо прийдуть до села, то треба дати їм їсти, дати водки, щоб були п'яні, а тоді повідомити міліцію або військо, а ми вже зробимо з ними порядок, а якщо прийде тільки один, тоді сокирою в голову і все... Мусите помагати нам, бо ми самі не дамо з ними ради". По мітингу від'їхали до Чесанова.

[...].11. Польські пограничники з Ляшок в чис. 6 чол. ходили по селі Кобильниця-Волоська та прис.: Корчова, Чаплики і розпитувалися людей за бандерівцями.

[...].11. ВП з Жукова робило облаву в Дахнівському лісі. Не зловили нікого. Вечором розділилися на дві групи, одна пішла до Дикова-Старого, а друга до Цівкова та там заквартирували.

[...].11. В с. Жуків УБ з Любачева забрало зі собою одного стрільця СКВ, який сидів тут в одного поляка.

[...].11. В с. Диків-Новий УБ з Любачева арештував дівчину Дева Еву (українка) і хлопця Колонського Людвика (поляк).

Перемиський повіт

[...].11. Комендант ВОП-у з Кальникова робив мітинг з населенням цього села, на якому закликав всіх боздатних мужчин вступати до сільської самооборони.

[...].11. Польські пограничники з Торок ходили по селі Поздяч та контролювали господарства, чи відповідають санітарним переписам. В кого завважили якийсь найменший непорядок, карали грошовою карою від 50-100 зл.

[...].11. В с. Торки оголошено продаж поукраїнських будинків в ціні від 2000 до 4000 зл. Оголошення затверджене через земельний уряд - Перемишль.

В кожний торговий день до Томашева приїжджають большевики та закупають все збіжжя, яке тільки є на ринку.

СЛАВА УКРАЇНІ!

Постій, 25.І.1947 р.

РЖРС, ролька 9, машинопис.

1947, квітня 27. – Доповнення до документу № 44.

Окр. "Батурин"

Додаток до вісток за місяць листопад 1946 р.

Ярославський повіт

1.11. У волості Дуньковичі на сесії солтисів заряджено: 1. хто почуває себе українцем, а не мав змоги досі виїхати до УССР, може сейчас зголошуватися і виїжджати; 2. всі громадяни, що не мають документів, негайно мусять їх виробити. Кожний хто не викажеться при легітимуванні документом, буде караний.

9.11. У волості Дуньковичі на сесії солтисів заряджено, що хто хоче купити поукраїнські хати, хай зголоситься до земельного уряду в Ярославі.

19.11. До с. Ляшки приїхала спецгрупа ВП в чис. [...] чол. і тут заквартирувала. Майже кожного дня роблять нічні і денні наскоки на села: Млини, Заліська Воля, Волянські Халупки, Лази, Ніновичі, Тухля, – при тім шукають повстанських криївок.

23.11. На сесії солтисів в Дуньковичах заряджено, що кожний солтис має подати список українців, які останньо змінили обряд з греко-кат. на рим.-кат. Окремо має подати список українців, які обряду не змінювали.

Любачівський повіт

2.11. На прис. Мриглоди (с. Верхрата) прийшло ВП в чис. ок. 150 чол., зі сторони Гути-Любицької. Арештували двох хлопців: Типа Іван літ 20, Костик Осип літ 24. Звідси частина ВП пішла на прис. Горай, де перевела в кількох хатах ревізії та арештувала Смут Івана літ 23, – опісля знову вернула до Мриглод. Вечором ВП розділилося на дві частини, – одна пішла до с. Прісся, а друга до Верхрати, де й заквартирували.

На другий день ВП, що заквартирувало в с. Прісся, арештувало там Юнка Івана літ 28 та долучило до ВП в Верхраті. Звідси разом з арештованими відійшло до Горинця.

10.11. До с. Диків-Новий приїхало ВП в чис. до 200 чол. Тої самої ночі робило засідки в Дикові-Старім і Улазові.

ВОП з Великих Очей робить дальше часті нічні засідки в прикордонних селах. Денних випадів в терен роблять менше.

Томашівський повіт

4.11. Коло с. Диків, ВП в чис. 20 чол. оглядало бункри бол[ьшевицьких] партизан. Вертаючи до Белзця через Павлищі, стягнуло бляху з одної поукраїнської хати.

5.11. На прис. Князі (с. Любича) приїхало ВП в чис. 14 чол. Походили трохи по хатах і від'їхало до Белзця.

Того самого дня ВП з Белзця (5 чол.) в с. Журавці забрало дві підводи сіна.

6.11. ВОП з Угнова арештував Охрін Степана (Крук). Після 10 днів, його викуплено.

6.11. Вечором до с. Корні прибув ВОП з Угнова в чис. ок. 30 чол. Ходили по селі до год. 23-ї, а опісля від'їхали.

7.11. В с. Вілька-Вербицька 2-х чол. ВОП з Угнова застали в хаті 2-х повстанців, – вернулись до Угнова по більшу групу. Не застали вже повстанців в хаті, арештували господиню.

8.11. В с. Диниська МО з Ярчева в чис. 3 чол. забрала дві підводи дров.

8.11. До с. Річиця прийшло 3-ох жов[нірів] ВП за контингентом. Забрали 3 м пшениці.

11.11. В с. Піддубці ВОП (3 чол.) арештував: Винничак Василь літ 29, Панас Дмитро літ 18, Рембач Емілія літ 19. По кількох днях їх звільнили.

12.11. На прис. Солтиси (с. Любича) ВП з Белзця в чис. 11 чол. забрало одну поукраїнську стодолу.

13.11. В с. Журавці ВП з Ярчева в чис. 15 чол. забрало дві поукраїнські стодоли та продало в Ярчеві.

14.11. В с. Річиця 3-х чол. ВП з Угнова забрали 10 кг вівса.

15.11. На прис. Затиля (с. Любича) приїхало з Белзця 5 чол. ВП. Перед вечором стрінули двох стр. СКВ, яких настрашилися та втекли до Белзця.

15.11. На прис. Солтиси (с. Любича) приїхало ВП з Белзця в чис. 3 чол. – набрало дві підводи дерева і від'їхало.

15.11. До с. Корні приїхало ВП в чис. 10 чол. – забрали 6 підвод сіна і від'їхали в сторону Белзця.

17.11. На прис. Затиля (с. Любича) приїхало 5 чол. ВП за сіном – вечором грабили населення.

17.11. ВП з Угнова в чис. 80 чол. переїжджало 17-тьма підводами на Белзець.

19.11. На прис. Лужки-Німиця приїхало ВП з Горинця в чис. 100 чол. та арештувало: Голущак Степан літ 25, Шостак Катерина літ 23 і "Муха". На другий день всіх звільнило та від'їхало до Горинця.

10.11. ВП з Белзця приїжджало за сіном двома підводами на прис. Затиля.

21.11. На прис. Затиля приїхало УБ в чис. 4 чол. Ходили по хатах (що хотіли – не знати), опісля вернули до Томашева.

23.11. З Жерник до Угнова переїжджало 30 чол. УБ через сс. Річицю і Диниська. В Річиці зловили: Заблоцького Осипа, Крупу Івана, Войтовича Івана, Ключковського Пилипа, Ключковського Луку. Останнього відставили до Томашева, а решту звільнили. В Диниськах забрали господаря Ренцу Володимира, якого на другий день звільнили.

28.11. На прис. Затиля і Підставнині приїхало 3-х чол. УБ з Белзця. Награбили курей, масла і від'їхали зповоротом.

29.11. В с. Диниська УБ з Угнова в чис. 30 чол. зганяло всіх мужчин до перевірки. Декуди проводили ревізії та при тім грабили. Арештували Новака Стаха, Цалковського Володимира та Бурду Анну – опісля від'їхали до Угнова.

29.11. УБ з Угнова (30 чол.) вернулося через Дахнів до Томашева.

Перемиський повіт

ВОП з Кальникова у звітному місяці робив менше засідок, як попередньо.

ВОП з Торок обмежується до денних і нічних стеж в пограничній полосі, за виїмком кількох засідок на нас.

СЛАВА УКРАЇНІ!

Постій, 27.4. 1947 р.

РЖРС, ролька 9, машинопис.

1947, лютий. – Узагальнююча інформація про ситуацію в II Окрузі “Батурин” в січні 1947 року.

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО СИТУАЦІЮ В ТЕРЕНІ
(Ярославщина, Сінявщина, Любачівщина, Томашівщина)
Січень 1947

Січень – місяць виборів, місяць найбільшого до цього часу нажиму ворога. Нажим цей на нашому терені, правду кажучи, не мав безпосереднього відношення до виборів, бо таких фактично в теренах, населених українцями, майже не було. Тільки про публіко боне, мовляв, і на кресах всходніх* відбулись теж вибори, допущено то тут, то там у наших стероризованих селах по кілька чоловік до голосування.

Ворог, поповнений ще в половині листопада 1946 новими спецчастинами, припускав до січня 47 р. кілька добре уплянованих виступів на наші позиції, а правду кажучи, всі вони не дали ворогові майже жадних успіхів. Ворог ждав зими, снігу. І саме в січні впав щойно сніг, а з ним почалась посилена фаза нажиму.

Частини ВП, що квартирували до цього часу суцільно (батальйонами), розчленувалися на менші групи (по 10-40 чоловік) і обсадили цілий ряд сіл, для т. зв. передвиборчої підготовки – пропаганди. І так, частина групи ВП зі с. Дуньковичі (ок. [3]0 чол.) квартирувала в с. Хотинець, звідкіля робила випади з пропагандою на довколишні села. Група около [3]0 чол. з батальйону, що квартирує в с. Жапалів, заквартирувала [...] в с. Цетуля і стало робила засідки в селі і на присілках. До с. Висоцьке приїхало з Ряшева на [зм]іну нових [3]0 вояків. В с. Ляшки стан ВП зменшився до числа [...] чол. З початком січня виїхав теж з Ляшок разом з родиною ком[андир] місцевої частини ВП, майор Хващенко. Вернув щойно після 10.І.

В с. Диків і містечку Олешичі заквартирували теж спецвідділи. Зміцнено частини ВП в Білгорайщині та в південно-західній Томашівщині. Обсадили вони ці терени, а зокрема ці села, що сусідують з українськими теренами, з початком грудня, а в січні ще більше скріпили свої залоги (Цівків, Обша, Сусець, Плазів). Крім того, в м. Радимно заквартирувала група (спец) в числі ок. 150 осіб. В Сіняві дальше залишилась та сама опер[ативна] група в силі 150 чол. Терен був досить насичений військом. Найбільшу увагу звернув ворог на ліси і на підлісні села. З першим снігом спецвідділи ВП, що постійно квартирували в с. Плазів, Лівча, Жуків (разом ок. 150), почали кожного дня облави, наскоки, на великі поблизькі ліси. Коли натрапили на свіжий слід, гналися навіть десятками кілометрів. Ворог зорієнтувався, що СКВ в цих

---

* На східних окраїнах Польщі – (пол.)

лісах є чисельно маленькі і собі почав малими (30-40 чоловік), добре узброєними (7-8 кулеметів) групами ганятися по лісах за ними.

І так, 3.І. о год. 8-ій рано група ВП числом 40 чоловік зайшла слідом під постій куща ч.ІІ під с. Гораєць і відкрила по ньому вогонь. СКВ відступив. ВП розпочало за ним погоню. Гнались за СКВ ок. 10 км., аж в Люблинецькі ліси. Під с. Руда СКВ покидав обтяження й шинелі й ледве відбився. Згнули тоді: рой[овий] госп[одарчий] "Степ" (в погоні був ранений в ногу, оборонявся до останка, ранив важко одного вояка і згинув від їхньої кулі); кущ[овий] політвиховник "Вільний", військовик куща ІV БЕРЕЗА. Обох перших забрало ВП до Плазова і зганяло опісля людей, щоби пізнавали вбитих.

7.І.47. о год. 16 група ВП разом в числі 30-40 чоловік ішла з Плазова лісом на Люблинець. Застукала в хаті на присілку польського села Гута-Рожанецька Ри[Ребізанти] групу польських підпільників в числі [10] чол. Польські підпільники мали там мабуть якусь відправу. Стійки не мали і ВП застукало їх усіх в хаті. Частина їх прорвалася через Танву і втекла, а решту зловили. Зі зброї забрали, між іншими, три [Льмг-І]. Зловленими зістали між іншим місцевий провідник польського підпілля "Костек" і також якийсь поручник ВП-дезертир. Від згаданого "Костка" мали забрати багато грошей і золота. Це все зізнав один вояк ВП, якого зловили наші дня [21].І.47.

10.І. перейшли ліс від [Ж]укова аж до Осередок.

13.І. о год. 18 група ВП зайшла слідом аж над Чорну Річку (8 км за Танвою, а 18 км від краю ліса Люблинецького), там стрінулися з другою групою ВП і звели між собою бій. Були вбиті і ранені (вбитих ховали на другий день в Любачеві). Стріли попередили кущ і кущ відступив ще дальше вглиб ліса. Їх було понад 100 чоловік. У наслідок бою вояки ВП порозбігались по лісі і довго шукали себе по лісі. Одна їхня група забрела ввечір аж до с. Борівець. Сюди теж пішли на розвідку стрільці СКВ і зловили в одній хаті вояка ВП та доставили його до постю куща. Розказував, що до Любачівщини перекинули їх недавно з Бірчанщини. Говорив теж, що в лютому відходять старі річники до цивіля.

17.І На Люблинецькі ліси стягнув ворог більші сили і через два дні провадив ґрунтовну облаву (безуспішна). Перешукав ліс від Руди аж до Юзефів.

4.І. Спецгрупа ВП застукала в лісі Диківський кущ. Кущ вийшов без втрат.

5.І. Стрільці диківського СКВ попали в засідку ВП в Дикові. Всі вийшли ціло.

6.І. Цей сам СКВ попав в засідку ВП в с. Улазів. Відтак 3 год. пізніше в с. Дикові. Теж вийшли тоді без втрат.

7.І. В с. Старе Село застукало ВП в одній хаті кількох повстанців (9: 3-х з куца, а 6 з відділу). У висліді згинуло 2-х (один ройовий) і одного раненого забрало ВП. Цього ж дня в одній хаті на Заліссю біля Олешич застукало ВП 5 стрільців з куца. Всі 5 стрільців вийшло ціло. ВП мало 7 вбитих. Під час свят згинув ще один стрілець в с. Забіла і 1 в с. Лихачі, 1 був ранений. Найбільше жертв потягнули в тому терені свята. Після свят почались в багатьох селах арешти українців і поляків. Декого звільняли зараз, та багато людей сидить.

10.І. Провело ВП більшу облаву на Диківські та Милківські ліси. Кущ диківський, що розчленувався на 3 групи, лявірував. Мав кілька разів сутички з ВП. Пропав тоді один стрілець. Трупа не знайдено, однак припускається, що він таки є вбитий.

[13].І. Нова була облава на ці ліси. Згинув тоді військовик диківського куца. ВП спалило тоді табор куца.

В частині Ярославщини і Томашівщини свята перейшли дещо спокійніше. Тут повстанці святкували по селах, відвідували селян [і] знайомих.

Тільки в Ярославщині дня 8.І. вечером в с. Хотинець на всипу застукав ВОП з Кальникова кількох повстанців. Усіх разом з цивільними хлопцями (10 чоловік) забрали живими.

В Сінявщині зміцнено сильно обережність під час свят. І тут, мимо ворожої чутливості і його трюків, свята обійшлися майже без жертв (тільки 8.І. в с. Копань згинув від засідки ВП один стрілець від "Бриля").

6.І. Під вечір ВП ок. 150 осіб зі Сіняви завдало, що виїхало до Ярослава, тим часом, поділившись на малі групи, розійшлися на засідки на підлісних селах і присілках. Три вечори підряд робили такі засідки довкола лісу. Очевидно, без успіху.

[...] І ПОЛЬСЬКИЙ ВІДТИНОК

Виборча округа – Пшемисьль – 480000 населення – 6 мандатів (Для порівняння: Вроцлав – 138000 – теж 6 мандатів). Передвиборча кампанія уся (дослівно уся) залишилась за бльоком. З огляду на сильний терор (арешти), опозиція не вела жадної передвиборчої кампанії. Передвиборчі арешти були масові і почались ще при кінці грудня 46 року, а найбільшої потуги набрали в тиждень перед виборами. Ще при кінці грудня і з початком січня відбулися великі арештування в Ярославі і околиці, головно за Сяном у польських теренах. В місті арештували між іншим презеса банку* і б[увшого] старосту (вже вдруге). Виарештували цілий ряд адміністративних урядників, а головно волосних вїтїв і урядовців. Напр. у волості Муніна виарештували усю волосну адміністрацію. Такі

---

* Президента (начальника) банку. – (пол.)

арештування відбувались по цілому терені. Поляки втікали в ліс. Приходили теж на цей бік Сяну до нас на пораду, що їм робити, як голосувати. Роботи польського підпілля не було помітно. Десять в третьому і першому районах знайдено по одній летючці, в якій закликували голосувати за ПСЛЬ. З Порохнеччини приходили на цей бік Сяну, на наші свята до знайомих (вигнаних колись ними) українців поляки, щоб разом поколядувати й помиритись. Цілий ряд сіл не лише по колись українській, але й по польській стороні було позбавлено права голосування (Претекст: за вступу з УПА і в огуле з бандами, за вступу з окупантом)*. Напр. в с. Вільховець (Білгорайщина) право голосу одержало лише [22] родини. Всі інші, колись арештовані, підозрілі і ті, які повернулись із закордону (з Німеччини), позбавлені права голосу. Про все опініє [ППР] і міліція, їх голоси всесильні.

Поляки не переймались тим дуже і навіть не вносили реклямацій. Натомість українське населення робило всякі старання за здобуттям права голосу, бо боялося, що всіх позбавлених права голосу по виборах виселять.

Обов'язок пропагандивної передвиборчої кампанії взяло на себе також ВП. На нашому терені фактично не було для кого вести цієї агітації (бо тих, які мали право голосу, по українських селах почислив би на пальцях). Але під приводом виборів ВП обсадило густо цілий терен і вся його робота зводилась до облав, засідок, мітингів, темою яких було переважно УПА. Відділи ВП були теж розсіяні і по польських теренах, але число їх було значно менше (10-20 звичайно у волосному пункті). Така тактика ВП (квартирування по селах для боротьби з підпіллям і пропаганди) – це перший безпрецедентний випадок на польських теренах. Напр. у Білгорайщині від часу переходу фронту не було до цього часу війська по селах. З польським підпіллям воювало лише УБП (з [випадівкою]) подекуди МО і ОРМО. ВП розкинуло по селах масу бльокових пропагандивних брошур і летючок (календарців). Українські селяни довідувались звичайно про те, чи мають право голосу за кілька днів перед виборами. ВП спершу розробляло терен, аж тоді комендант повіреного йому відтинка сам опініював, кому дати право голосу. Звичайно, більше упревілейованих було в волосних пунктах і там, де квартирувало ВП.

Як випали самі вибори в поодиноких дільницях нам не відомо. Польське населення в більшості голосувало на листу ПСЛЬ. Застрашені і стероризовані українці в деяких околицях Ярославщини і Сінявщини голосували за бльоком**. В різних районах українці бойкотували вибори. Деякі українці, щоб не встягати на себе

---

* За співробітництво з УПА і загалом з бандами, за співробітництво з окупантом.

** Голосували за бльоком – віддали голоси за лівий виборчий бльоком комуністів (ППР) і соціалістів (ППС).

підозріння, до виборів пішли, але кидали порожні коверти або куски газети. В Любачівщині у виборчих льокалях мали місце такі випадки, де ґункціонари і УБП контролювали коверти виборців при урни, дерли бюлетені ч.1 та давали трійку* і кидали до урни. Такі випадки мали місце в Чесанові, Плазові, Замху. В Наролі ВП гонило силою людей до голосування.

Польське населення прибите і дуже занепокоєне. Загально потішають себе тим, що мовляв, Америка і Англія уневажають ці вибори. Нараз на цілому терені солідна значна поправа українсько-польських взаємин. Повстанці свобідно заходять до польських сіл (навіть у Сінявщині), тут радо їх стрічають, випитують, радяться, просять літературу. Висловлюють нам признання за витривалість у боротьбі.

По виборах у польських селах за Сяном і в Сінявщині почалась нова хвиля масових арештів (напр. 30.І. в с. Острів б. Радимна), арештовано біля 200 осіб, бо ніхто не ходив до голосування. В Сінявщині арештують поляків і українців. Селяни втікають в ліс. ВП по виборах значно посилило свої дії. В цілому майже терені пхаються щодня меншими і більшими групами по лісах. Шукають за слідами. У Сінявських лісах наскочили на табір вд. "Бриля". Відділ відступив без втрат (табор спалили). Також наскочили на табір куца "Сірого". Куц теж відступив без втрат. Табор спалили. Відтак ще два рази приходили під вечір в це місце на засідку. Довкола табору в промірі 100 м перегорнули докладно весь сніг. В с. Цетуля заскочили в одній хаті (на всипу) 5 стрільців. Трьох з них загинуло геройською смертю. (Боронилися до останнього і вкінці застрілились і згоріли. Двох інших вийшло ціло. ВП мало теж вбитих, мабуть двох).

З початком лютого стягнув ворог раптово більшу частину спецгруп ВП з Ярославського повіту і погнався у [Порох]неччину за рейдуючими там відділами УПА з Перемищини. Були там бої, бо до Ярослава привезли багато трупів і ранених. У Ярославі велика паніка, страх. Польське населення з довколішніх сіл, ознакомлене вже з нашим рухом радіє з того приводу (рейду) і висловлюється позитивно.

[...].2.47

Слава Україні!

К[орнійчук]

РЖРС, ролька 3, машинопис.

---

* Давали трійку – давали голосуючим бюлетень № 3 виборчого бльоку лівих партій.

№ 47

1947, лютого 10. – Узагальнююча інформація про ситуацію на Закерзонні в січні 1947 року.

ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД українських земель за лінією Керзона за м. січень 1947 р.

ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ

Українське населення, яке залишилось після виселенчого погрому, жие у вічному страсі, чи не буде ще одного виселення. Щоб населення держати в стані повного стероризування, представники державної адміністрації час до часу страшать новим виселенням решток, то на схід, то на захід. В м-ці листопаді відбулось навіть частинне виселення на захід свідоміших родин з Лемківщини по спискам, приготовленим поліцією.

В інших теренах страшать подібним. Найбільше впливають на поширювання таких "страхів" польські спекулянти. Вони робили в часі виселення золоті інтереси. Взагалі, виселення українців це було правдиве Ельдорадо для цілої хмари бандитів і спекулянтів. Одні грабили і мордували скільки хотіли, другі за безцін "купували" великі кількості майна. Тепер час до часу свідомо ширять нову виселенчу паніку, щоб українці знову за безцін випродували майно. А українці, навчені, що є ви[й]няті з-під усякого людського права, легко піддаються таким провокаційним алярмам. Організація наша впливає успокоюче на всі такі алярми й радить завжди одне, найважніше: бути готовим до оборони й боротьби перед кожним нападом і насильством, бо тільки в активній поставі, в боротьбі єдина реальна охорона.

Дуже велика частина населення, яке залишилось, живе на різного роду польських документах, звичайно, солоно оплачених і оплачуваних. Документи ці є однак "толеровані" радше зглядно і часово і не мають "твердої", тривалої вартости. Багато українців намагається скріплювати силу своїх сумнівних "документів" ходженням до костела та зовнішньою "патріотичною поставою". Це позначилось декуди також у справі виборів. Українське населення в деяких околицях, головно в Ярославщині, але теж і в інших теренах частинно, мимо наших закликів і доручень бойкотувати вибори, перший раз нас не послухало і пішло до виборів, мовляв, щоб "замаскуватись", "щоб не виселили по виборах".

Поза тим, господарське життя населення, яке досі було рівнож, від часу переходу фронту, виключно воєнно-партизанське, дещо унормовується.

ОРГАНІЗАЦІЯ, ВІЙСЬКО

Організація і військові кадри УПА увійшли у новий рік серед доволі важких умов зими, але були до неї назагал незле, переважно

навіть дуже добре, приготовані. Завдяки тому переходять її назагал успішно, мимо значно збільшеного натиску ворожих сил. Перший щорічний страх і занепокоєння "що то буде в зимі" вже проминули. "Безсніжний" листопад і грудень дали добрий початок і заправу.

В різних місцевостях відбувалися численні дрібніші сутички з ворогом, жертви і успіхи. Переважно, з усіх сутичок, засідок і облав виходили наші відділи і групи щасливо, з подивугідною зручністю виминаючи або відбиваючи ворога. Відділи УПА часто були змушені при цьому до втрат своїх таборів. Деякі відділи втратили свої табори по кілька разів протягом одного місяця січня.

З краших успіхів слід занотувати, що в дні 31 січня один відділ УПА захопив в полон групу озброєної міліції (28 людей) в Любачівщині, яка вибралася на полювання. Після розмов і різних в'яснень, усіх звільнено з належним політичним приготуванням.

З більших втрат – ще всипа й ліквідація одного організаційного осередка в с. Гораєць у Любачівщині. Дня 31 січня один бувший зв'язковий, перебуваючий в селі, був зловлений і, "притиснений", видав криївку, в якій був приміщений один орг[анізаційний] осередок. Присутня там машиністка Тетяна, заслужена і взірцево пильна та віддана визвольній справі революціонерка – застрілилась. Застрілився теж стрілець УПА "Астра", карикатурист "Лісовика" й рисівник книги нарисів "Під бойовими прапорами УПА". Його батько росіянин, полковник ЧА, мати татаринка. Він уродився в Самарі над Волгою. Прибувши за першої окупації на ЗУЗ молоденьким хлопцем, захопився свободолюбними ідеями українського визвольного руху. За німецької окупації ввійшов у зв'язки з товаришами, серед яких перебував. Після повороту большевицької окупації не вернув до родичів, мимо намов батька і матері, але вступив до УПА. Батько кілька разів робив облави, пошукуючи за ним. Але він остав вірним прапорам ідеї, яка осіяла його молодість теплом найшляхотніших поривів і в службі її, вірно і прикладно віддав своє геройське життя. Двох інших, які попали в руки ворога живими, одного на перших допитах відразу замордували.

ВОРОЖІ ДІЇ

З початком січня впали сніги. Ворог почав відразу значно посилені розшуки, погоні, облави, так по лісах, як і по селах. Деякі відтинки, однак невеликі, остали дещо спокійніші. Однак більшість теренів, зокрема відтинок від Сяну до Любачівщини, в тому числі великий комплекс Сінявських лісів і ще більше околиці Люблинця й Ружанецької пуці біля річки Танви, були цілий місяць і є надалі центром ворожого натиску. В тих теренах заквартирували досить густо залоги ВП. Вони пильнують найменших слідів, об'їздять щоденно прилісні полоси на конях і обходять

стежками, ганяють за кожним слідом десятками кілометрів. Роблять засідки. Перешукують також села.

Як зізнали полонені вояки, головним мотивом активності пересічного польського вояка у боротьбі проти нас не є майже в жодному випадку вірність большевикам, але ненависть до українців, яку штучно роздуває польська преса і у війську на вишколах і пропагандивних виступах. І друге, може ще важніше, це шкурний, матеріяльний чинник: за кожного кріса, здобутого у нас, платять тепер польським воякам великі грошові нагороди. Так само за кожного убитого чи зловленого. Одночасно дають досить довгі урльопи та обіцяють ще інші нагороди. Надія на урльоп і грошові нагороди є часто спонукою великої активності в пошукуванні за підпільниками пересічного темного польського вояка, а в інших – ненависть до українців.

Ще один момент, який варто занотувати, це те, що в школах, на інструкцію гори, учительки кажуть усім дітям писати листи до рідні, і взагалі і без рідні, до поляків в Америці. У тих листах учителі диктують дітям, на доручення гори, писати, що вони просять о допомогу, бо їхні господарства і доми попалили та знищили бандерівці. Такі листи підтверджує опісля староство чи громада й висилають до Америки для пропаганди і для жєбранини пакунків і всілякої допомоги.

ПОЛЬСЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Польща вже нарешті відбула свої сталінські вибори. Перед виборами перевела масові арештування, а по виборах "амнестію" й "свято перемоги" повне. Вибори пройшли з доволі широким передвиборчим терором. Але передусім були зовсім явно шахровані. Заграничні представники були, але не багато. Всі чейже знали згори, давно, ще в Ялті, як і що буде. Тепер відбувся лиш кінцевий акт цієї комедії, торгівлі Польщею. Очевидно, Англія й Америка, для задержання "фасону", мусять вдавати дальше, що вони "заскочені" таким перебігом виборів, невдоволені, протестують, відкликають амбасадорів, жаліють долі польського народу, співчувають, проливають слези і тд ... Одним словом, стара пісня. Усе пішло, чейже, як було уплановано й передбачено. Вибори ці були передбачені так власне, як відбулись, ще в Ялті, бо там відбувся був головний торг Польщею: і там її продали, а тепер лиш доспівують і торгуються за проценти і невіривняні рахунки.

А в Польщі – загальне шамотання на роздоріжжі ... Отак, ні в кут, ні в двері, хоч сядь тай плач. Бо ніби "помагають аліянти" і не видно користі ні успіхів із цієї помочі. А поляки без "помочі" то ніяк не призвичаєні показувати самі своєї моцарствової сили.

Внутрішнє роздоріжжя Польщі показали найкраще численні процеси, зокрема січневий процес головної команди ВіН-у (Вольностьць і Незавіслосьць). Це був справді показовий процес, яскравий

образ повного ідейно-політичного роздоріжжя польського підпілля. Усі вагаються, усі не знають, як і куди їм іти. Прокляття історичної шляхетсько-сенкевичівської спадщини, імперіялістично-шовіністичний моцарстовий дурман, спаралізував цілковито всякий розмах думки, замкнув усі горизонти і польський протибільшовицький табор ніяк не годен вийти поза ці рамці. Треба, мабуть, ще довгого варення у большевицькому китлі, щоб польська психікавилічилася з того параліжу.

На процесі говорено, між іншим, дуже часто і дуже багато про нас. Можна сказати, що УПА була в центрі всієї уваги цього найбільшого і найголоснішого процесу, а зв'язки з УПА були потрактовані як найголовніше, найважче обвинувачення. На процесі цьому вийшло, між іншим, правдиве шило з мішка, а саме, чому то так важко було полякам домовитись з нами. Зрештою, те що ми стало бачили, мимо цього, що вони крутили й закривали. А саме, ще ці всі ніби труднощі, це була їхня "політика", їхнє крутіство, щоб ніби говорити з нами, крутити, але до нічого ніколи не домовитись... Зізнання головного керівника "підпільної Польщі" Жепецького та інших, зложені в тій справі, без сумніву правдиві... Єдиний, що держався гідно на цьому процесі, не скавулів і не просив ласки, не плював на себе і на свої ідеали, це був Голембйовскі, псевдо "Стер", бувший командант протиукраїнського відтинку боротьби АК у Холмщині і Грубешівщині, пізніше шеф люблінської округи і зв'язковий у розмовах з УПА. В боротьбі проти УПА пізнав він і навчився шанувати нашу силу і вартість, у пізніших розмовах з нами пізнав частинно силу і вартість нашої ідеології та нашої єдиноправильної лінії і на процесі виступив гідно та дав вислів цьому переконанню. Може власне це і не припадок, що він єдиний теж, що зустрівся ближче з невичерпаною моральною силою нашого руху, знайшов теж у собі силу виступити гідно на процесі з власним обличчям, не повзаючи перед ворогом. Не диво теж, що проти УПА[...] і гідну поставу на процесі, одинокого засудили на кару смерті (пізніше, в наслідок "амнеції", інших зовсім позвільнювали, а Голембйовському замінили на 15 років).

Заломання ставки на вибори, останньої "дошки", якою могли обдурити себе і других всілякі спекулянти і комбінатори, повинно мати глибокий вплив на дальший розвиток польської визвольної боротьби, що ми будемо пильно обсервувати і в міру наших сил будемо старатися вилити на той процес в напрямі скорішої і повнішої кристалізації революційних настроїв.

Слава Україні!

10. 2. 47.

РІРС, ролька 3, машинопис.

№ 48

1947, січня 19. – Фрагмент записки провідника III району “Зелеса” про ситуацію в районі в першій половині січня 1947 року.

(Виняток із записки)

Слава Україні!

Друже провідник!

.....

Січень: Від початку цього місяця військо робило по селах засідки. Куш “Сави” вліз три рази на засідку 5-6-7.І.47, вийшов ціло, без втрат. 10.І.47 куш “Сави” був два рази застуканий, мав стрілянину з ВП в лісі. Пропав без вісті (правдоподібно вбитий) стр. “Лісовик” (Теплицький Юрко). 13.І.47 знову куш “Сави” застукало ВП. Табор спалили і в погоні впав кущовий військовик “Гонта” (Грендович В.). 7.І.47 застукали стрільців з куща “Довбуша” (Суж Вол[одимир]) в Старому Селі. Впав стр. “Дністер”. Три інші стрільці відступилися. 7.І.47 влізло 5-ть стрільців з куща “Довбуша” на засідку. Вийшли ціло. По стороні ВП 7-х вбитих. Від 7-19.І.47 в цілому районі арештування українців і поляків. Деяких звільняють зараз, а інших придержують.

Здоровлю щиро,

Героям Слава!

19.І.47

З[елес]

РІРС, ролька 3, рукопис.

№ 49

1947, травня 15. — Звіт військового референта V району II Округи ОУН “Батурин” “Гамалії” за квітень 1947 року.

Вій[ськова] референтура

1947 р.

V. р-н

ВІЙСЬКОВИЙ ЗВІТ за місяць квітень⁵⁹

Майже цілий місяць квітень панував в терені повний спокій. Обставини до праці були досить пригожі. Поза постійно кватируючими частинами ВОП-у в м. Угнові, [інші частини] в терені не кватирували. В м. Угнові міститься станиця ВОП, склад якої на числює понад 40 чоловік, включно з командним складом. На місці бувшого “довудци” ВОП-у пор. Сенктаса прийшов новий, також в ступені поручника. В день перебрав команду, а зараз вечором пішов з кільканадцятьма вояками до с. Вербиці, де стрінувся з двома повстанцями, які, віддавши кілька пострілів, відв’язались від ворога без втрат. Тим часом друга група ВОП-у зайшла з противної сторони. Наступило непорозуміння, обі ворожі групи відкрили до себе вогонь. Цієї ночі згинув новий “довудца” ВОП-у і один вояк, другий тяжко ранений.

Під постійною контролею ВОП-у знаходились сусідуючі з Угновом села: Піддубці, Вербиця та Новосілки-Передні. Тут стежі ВОП-у заходили в будь-яку пору дня чи ночі. Місце вбитого “довудци” заступив бувший офіцер до “справ політично-виховавчих і звяду” ппор. Шнайдер.

В терені волости Любича два рази появилась група УБП з Томашова в числі 70 чол. Перший раз в селі Гребенне, другий в присілку Павлищі, біля Любичі. Перейшли через згадані села, майже не шукали. Правдоподібно обзнакомлювались з тереном.

В тому місяці переведено разом з пров. “Шамраєм” одну відправу з командирами СКВ. В програмі було:

1. Політогляд.
2. Звітування.
3. Як виготовляти місячні звіти.
4. Співпраця з Вд.[відділами]

Доручення:

1. Провірити замагазиновану зброю.
2. Підтягнути дисципліну між стрільцтвом.

---

⁵⁹ При перекладі цього документу на польську мову є дописка: “Ten dokument znaleziono pod czas akcji 5 pp Nr 00305 0108/nJ”.

3. Стрільці щоб мали стало заняття (переписування різних корисних для них матеріалів).

Переведено контролю СКВ ч. 1 і 3. Звільнено стрільця "Крука" з СКВ ч. 1 і стрільця "Богдана" з СКВ ч. 2 з причин хвороби, через яку не могли виконувати своїх обов'язків.

Командири СКВ переробили зі стрільцями нижче наведені військові матеріали:

1. Впоряд:	15 год.
2. Полеві вправи	30 -"-
3. Внутрішня служба	10 -"-
4. Зброезнання	8 -"-
5. Теренознавство	4 -"-
6. Теорія стрілу	4 -"-

Поза тим стрільці були за[й]няті перемагазиноуванням збіжжя, копанням криївок та зв'язками.

СКВідділи району відсвяткували свята Воскресіння Христового спільно з Вд. "М[есники]" III. В програмі свята було:

1. Служба Божа.
2. Відчитання наказу КП.
3. Ділення свяченим.

К-р "Левко" (СКВ ч. III) покарав стрільця "Крука" за те, що був п'яний, стократним переписуванням "Українському повстанцеві не лицює бути п'яним", стрільця "Явора" і "Лісового" за нечисту зброю 50-разовим переписанням "Український повстанець мусить стало носити чисту зброю, бо зброя це є одинока запорука, що ніколи не відмовить послуху".

Відношення стрільців до українського населення є добре, з польським не стрічається. Відношення до зверхників є добре. Співпраця з відділом є добра. Моральний стан добрий. Бойовий стан добрий, умундування добре. Прохарчувальний стан добрий.

3 оперативних дій не було нічого.

15.V.1947

Слава Україні!!!

/-/ "Гамалія"

РРС, ролька 6, машинопис.

Розділ третій

ДОДАТКИ

УПА НА ПОСЯННІ (зарис проблематики)

Завданням цієї статті є встановити основні факти про діяльність Української Повстанської Армії та збройного українського підпілля в 40-х роках ХХ ст. на території тієї частини українських етнічних земель, які є тепер у складі польської держави і які розташовані навколо таких центрів, як Ярослав, Любачів, Томашів, Радимно, Олешичі та Сінява. Загально йдеться про Любачівщину, Ярославщину, південну Томашівщину, північну Перемищину, які мають також назву Посяння¹. Частинно займатимуть нас також землі східньої Лежайщини та південної Терногородщини.

Названа вище територія становила середню ланку Закерзоння, тобто українських етнічних земель, які в результаті Ялтинських угод з 1945 р. відійшли до Польщі. Цілість цих земель у номенклатурі цивільного підпілля від весни 1945 р. мала назву Закерзонського Краю, а його середне звено творило II Округу ОУН “Батурин”. На півдні ця округа межувала з I Округом, яка складалася з трьох надрайонів (“Холодний Яр”, “Бескид” та “Верховина”), а на півночі з III Округом, в складі якої було два надрайони — “Левада” та “Лиман”. II Округа “Батурин” на надрайони не ділилася².

У військовій номенклатурі цілість українських земель на захід від лінії Керзона від весни 1945 р. має назву 6-ої Воєнної Округи (Група “Сян”), яка ділиться на 3 Тактичні Відтинки (ТВ) — ТВ 26, ТВ 27 і ТВ 28³. Така структура збережеться до кінця існування зорганізованого збройного руху на цих землях. Межовою цезурою є виселенча і пацифікаційна

---

¹ У цій статті автор вважає за виправдане ввести окремі назви для таких частин галицького Закерзоння: Надсяння, Посяння і Засяння. Мотивоване це є насамперед вимогою адекватності опису військової історії УПА на Закерзонні, традицією називання цих частин населенням і у військовій звітності та об’єднувальній характеристиці цих назв. Тому Перемищину прийнято називати Надсянням, Любачівщину та Ярославщину з прилеглими до них галицькими землями — Посянням, а українську частину Галичини, відділену від материка природною границею річки Сян — Засянням.

² Винятком була структура Служби Безпеки, яка мала два надрайони.

³ 6-а Воєнна Округа існувала вже раніше, але в іншому організаційному вигляді. Вона охоплювала тільки Перемиську область, в склад якої входили Перемищина, Лемківщина, Добромиський, Нижанковицький і Мостиський райони. Після реорганізації 1945 р., 6-а ВО охопила усі українські етнічні землі на Закерзонні, підпорядковуючись вже не 2 ВО “Буг”, як було раніше, але прямо ВШ УПА-Захід “Замок”.

Акція Вісла, після якої УПА на Закерзонні перестала існувати як збройна сила⁴.

Історія українського збройного руху на Посянні в 40-х рр. має три основні періоди — стихійний період, період організування та період зорганізованого руху. Перший етап закінчується весною 1944 р., а етап сповна зорганізованого і структуризованого збройного руху можна датувати пізньою осінню 1945 р. Проміжок часу між цими двома періодами був часом становлення збройного руху і пошуків його організаційних форм.

Постання УПА на Посянні

Початок творення збройних відділів УПА⁵ на Посянні характеризує багатовекторність цих спроб. Вплив на це мало кілька факторів, до головних серед яких треба зарахувати структурну реорганізацію цивільної підпільної адміністрації та військової структури УПА перед переходом фронту та стратегічні й тактичні завдання, які покладалися на обох структурах на Закерзонні цивільним і військовим проводом визвольного руху в Україні.

Унаслідок реорганізації цивільних та військових структур, постала нова адміністративна одиниця під назвою Закерзонський Край і реорганізовано 6-у Воєнну Округу, яка тепер охоплювала не тільки відділи в Перемищині й Лемківщині, але всі збройні структури, які діяли на українських етнічних землях, які відділено від материка кордоном по лінії Керзона. У результаті

---

⁴ Деякі дослідники за прикінцеву цезуру існування УПА на Закерзонні вважають 1955 р., тобто кінець існування створеної агентом Л. Лапинським “Зеноном” фіктивної підпільної організації й судові процеси, які після цього наступили (пор. розмову з Євгеном Місилом у *Віснику Закерзоння* за 2002 р., № 7–8–9, с. 77). На нашу думку, більш виправданим є вважати за кінець збройного руху дислокацію або розпуск відділів за наказом влітку 1947 р., а озброєні залишки відділів, насамперед з-посеред боївків СБ, СКВ чи охорони провідників, трактувати як короткотривале збройне підпілля з невійськовим характером.

⁵ Автор вважає за потрібне ввести розмежування між термінами “збройні відділи” і “збройне підпілля”. Збройні відділи — це власне відділи УПА, які мали військову організацію і структуру, підпорядковані були командній ієрархії і для яких військова справа була єдиним заняттям — будь вони в місцях постоїв зосереджені або у формі розосередження сил і засобів. У боях могли застосовувати військову або партизанську тактики. Натомість збройне підпілля становили усі інші озброєні формації національно-визвольного руху, як напр. самооборонні відділи (СКВ), що були підпорядковані підпільній адміністрації, підвідділи, що виконували контррозвідувально-охоронні функції (СБ) або охорона провідників (АБ). Збройні відділи могли перетворитися на збройне підпілля, коли їх розформовано (не плутати з розосередженням) за наказом і після втрати військової організації і цілісної вертикальної структури. Окремо від збройного підпілля існувало цивільне підпілля, тобто підпільна цивільна адміністрація.

нового поділу було об'єднано в одному організмі структури і людей, які попередньо належали до різних територіально-адміністративних одиниць ОУН. У цивільному аспекті, II Округу “Батурин” утворила частина колишньої Перемиської області (Ярославщина і пн. Перемищина) та частина Рава-Руської округи (Любачівщина, Сінявщина і пд. Томашівщина), яка дотепер входила в склад Львівської області. Мало це вплив на постання кількох концепцій творення збройних відділів на цій території. Тут треба зазначити, що аж до весни 1944 р. на Посянні не існували українські збройні відділи і ця територія не була також пенетрована відділами з інших українських земель. До того часу на Посянні дрібні саботажні акції (напр. на німецькі лігеншафти, поселення польських колоністів або проти советської партизанки) проводили боївки самооборони або СБ⁶.

Серед концепцій творення військових структур протистояли дві основні ідеї — творення їх на базі відділів (ця опція ближча була проводу Равщини), або базування на збройному підпіллі — Самооборонних Кущових Відділах (СКВ) і підвідділах (чотах), до чого більше схилилися активісти з Ярославщини та Сінявщини, тобто з колишньої Перемиської області. Більш перспективною виявилася ідея базування УПА на відділах, яка на цій території сповна себе виправдала.

Трагічними натомість виявилися спроби творити підвідділи (чоти) окремими тереновими провідниками. Реорганізація цивільної сітки й перехід фронту дезорганізували до деякої міри її працю й послабили вертикальне організаційне підпорядкування. Наслідком цього почали появлятися місцеві ініціативи творення відділів і збройного підпілля. Ці ініціативи не були координовані, не мали організаційного запілля й військово вишколеної кадри. Дало це трагічні наслідки. Найбільш трагічною виявилася доля чоти, організованої на наказ повітового проводу Любачівщини командиром “Ярим” в лісі під Диковом. Під час великої серпневої акції 1944 р. на ці ліси відділів НКВД вона була повністю знищена⁷. Доля іншої подібної ініціативи на Сінявщині була не так трагічною, але дала дуже негативні наслідки, на довгий час скомпрометувавши на цій території ідею збройного опору⁸.

---

⁶ Див. протокол допиту в Німеччині Мирослава Борсука “Сокола” з Собятини, який зберігається в: The P.J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine in the University of Toronto (далі — PJPC), Box 82, file 19, Protocols of UPA members who arrived in West Germany.

⁷ Див. машинопис спогаду А. Кордана “Козака” з курінного почоту ком. “Залізняка”, стор. 197 (текст у збірці автора статті; спогад вийде друком у серії “Бібліотека Закерзоння” як 4-ий том серії).

⁸ Див. машинопис спогаду Зенона Грабика (“Борис”, “Жан”) *Спогади з участі у збройному підпіллі ОУН-УПА*. Без дати (перед 24.08.1974), стор. 13 (машинопис у збірці автора статті).

Постання УПА на Посянні має свої особливості, які відрізняють його не тільки від інших земель України, але також від інших районів Закерзоння — Перемищини, Лемківщини і Холмщини. Найбільш характерними рисами, які становлять цю різницю, є рішення творити на Посянні військові структури зразу на базі відділів (сотень), існування УПА у формі відділів аж до кінця збройного руху на Закерзонні (без переформовування його у збройне підпілля, як це було в Україні), опора в основному на місцевих кадрах і диференціація військового командування і цивільної адміністрації (оргмоб і командир відтинка були різні особи; відповідно до того, також на районному рівні командири відділів не були формально військовими референтами підпільної адміністрації). Можна припускати, що на такий стан справ вплив мали, між іншим, такі фактори, як існування на території 27-го Тактичного Відтинку керівного центру українського підпілля на Закерзонні, що накладало на збройні відділи окремі завдання. Велике й корисне значення мали також особистості керівників цивільної сітки та військової структури — “Сталя” та “Залізняка”, які вдало між собою співпрацювали⁹.

Інакше це виглядало в I Окрузі, де в надрайоні “Холодний Яр” основою для творення місцевої військової структури були відділи та підвідділи УПА, які прийшли з України і які всі були підпорядковані місцевим оргмобам¹⁰. На цьому терені військову мережу після переходу фронту заново творено на базі підвідділів УПА і СКВ в кожному районі, і щойно під тиском переселенчої акції окремі підвідділи та СКВ почали знову об’єднувати у відділи, “так що з днем 1.10.45 вже почали діяти правильно відділи УПА, а сам Орг[анізаційно-] моб[ілізаційний референт] пор. “Коник” силою обставин почав бути більше командиром”¹¹. З черги на Лемківщині творення відділів влітку й осінню 1944 р. мало дещо хаотичний характер і навіть викликало деяке невдоволення вищого командування УПА¹². Ще інша ситуація постала на Холмщині, де провідник III Округи “Прірва” (Євген Штендера) довгий час був також командиром 28-го Тактичного Відтинку, тобто процес диференціації цивільного підпілля і військових структур не був чіткий.

---

⁹ Характерно, що після смерті “Сталя” в травні 1946 і призначенні на його місце присланого з надрайону “Холодний Яр” провідника “Крима” (Микола Радейко), стосунки між військовою і цивільною організацією погіршилися.

¹⁰ Див. Оперативний звіт підрозділів УПА за період з січня до кінця листопада 1945 р. [В:] *Шановал Ю.* ОУН і УПА на терені Польщі (1944–1947). — Київ, 2000. — С. 69, 87.

¹¹ Там само. — С. 70.

¹² Пор. Літопис УПА. — Том 33. — Торонто–Львів, 2001. — С. 112.

Початком організованого збройного руху на території Посяння можна вважати прихід під кінець березня 1944 року під село Гораєць біля Чесанова групи поліцистів під командуванням Івана Шпонтака, який пізніше став відомий під псевдонімом “Залізняка”. Це була група понад 70 поліцистів допоміжної української поліції з міста Рава-Руська, де заступником повітового коменданта був саме І. Шпонтанк, і які перейшли на сторону українського підпілля. Перехід зорганізовано в порозумінні з окружним провідником ОУН в Рава-Руській окрузі “Карпом”¹³. Він скерував цілу групу в ліси під Горайцем, що на Любачівщині, де вони стали зачином першого відділу Української Національної Самооборони (УНС) на цій території. Командиром відділу назначено І. Шпонтака.

Протягом кількох тижнів відділ розрісся до сотні. Вона отримала назву “Месники”, а її командиром далі був І. Шпонтанк, який прибрал псевдо “Залізняка”. Він реорганізував відділ з поліцейного на військовий лад, назначив нове командування, ввів гостру дисципліну і піддав особовий склад інтенсивному вишколу. Під кінець квітня 1944 р. командир УПА-Захід “Шелест” (Василь Сидор), який на той час перебував під селом Дагани, що біля Верхрати, й реорганізував підпілля на час переходу фронту, підпорядкував сотню “Залізняка” командуванню 2-ої Воєнної Округи “Буг” (її командиром на той час був “Ярема” (Остап Линда), а після його смерті — “Вороний” (Василь Левкович), а персонально — заступникові командира 2-ої ВО “Орестові” (Мирослав Онишкевич).

Від кінця травня 1944 р. усі відділи УНС в 2-ій ВО перейменовано на відділи УПА. З того моменту сотня “Залізняка” стала відділом УПА¹⁴.

Відділ “Месники” на час переходу фронту відійшов у Янівські ліси і переждав його в околиці села Монастирок. Разом з відділом був також заступник командира 2-ої ВО “Орест”. У той час сотня звела кілька збройних сутичок з німецькими фронтовими частинами і советськими партизанами. Мала також сутички з військами НКВД, про характер яких існують суперечливі дані. В спогадах вояків і командирів відділу “Месники” говориться про них як про дрібні бої, натомість советські джерела говорять про великі і переможні для військ НКВД бої з відділами командира “Ема” та “Залізняка”¹⁵.

---

¹³ AP Rzeszów, VII. k 21/60, k. 1599. Akta sprawy I. Szpontaka.

¹⁴ У документах куреня офіційним початком існування УПА на цій території подається 1.04.1944 р.

¹⁵ Пор. спогади командира “Тучі” і “Шеремети” (машинопис у збірці автора) або спогад О. Снігура (“Економа”), надрукований в газеті “*Наше Слово*” за 05.05.1996 р., де він підтверджує інформацію про великий бій куреня “Ема”, але нічого не згадує про бої відділу “Залізняка”. Також в оперативному звіті за час від 26.08.44 до 30.03.45 р. говориться, що вже 26 серпня відділ “Залізняка” зробив засідку на советських прикордонників під Гуюю-Кришталевою, тобто повернути

У другій половині серпня 1944 року, коли фронт відкочувався на захід і скоро мав стабілізуватися на лінії Вісли і Сяну, відділ “Месники” вернув у Люблинецькі ліси. Вже 27 серпня один з його підвідділів зробив успішну засідку на підвідділ советських прикордонників¹⁶. Появу відділу в околиці села Брусна зареєструвала 9 вересня також німецька розвідка 91-ї окремої танкової бригади зі складу 3-ї танкової армії, яку дуже затривожила поява на її передньому полі великого збройного загону, і його вона збиралася поборювати (*zur Bandenbekämpfung eingesetzt*)¹⁷.

Ранньою осінню 1944 р. відділ “Месники” поповнився новобранцями і на початку жовтня нараховував понад 200 стрільців. Відділ ставав завеликий для справного командування ним, тому назріла потреба створити новий відділ. Вимагали того також обставини, які заіснували на Посянні після переходу фронту, коли почастишали напади на українське населення з боку польського збройного підпілля і звичайних польських бандитських груп, а це вимагало збільшення оборонних можливостей українського населення. Це стало причиною створення другого відділу “Месників”, який офіційно почав існувати з 15 листопада 1944 року.

Чергова реорганізація УПА на Закерзонні сталася в січні 1945 р., коли відбувся розподіл її на менші тактично-територіяльні одиниці — тактичні відтинки (ТВ). Збройні відділи на Посянні об’єднано в 27-ий Тактичний Відтинок “Бастіон”, а його командиром назначено І. Шпонтака, який на цій посаді прибрав псевдо “Леміш”. Про нове назначення повідомив Шпонтака на початку березня 1945 р. командир “Орест” під час зустрічі з ним в Гуті-Любицькій.

Пізньої осені 1945 р. командир “Орест” став командиром 6-ої ВО “Сян” (на цьому посту вживав псевдоніму “Олег”), а І. Шпонтак став номінально шефом штабу цієї округи як командир “Дубровник”¹⁸. Таким

на Закерзоння мусив десь в половині серпня. Натомість советські джерела говорять про великий бій прикордонних військ НКВД з куренями “Ема” та “Залізняка” 29 серпня 1944 р., внаслідок якого “банду кількістю до 1400 чоловік в Карівському лісі в основному зліквідовано, з оточення втекли тільки поодинокі і дрібні групи”. [У:] Пограничные войска СССР в Великой Отечественной войне 1942–1945. — Москва, 1976. — С. 680.

¹⁶ Див. Оперативний звіт командира 27 Тактичного Відтинку УПА “Лемеша” за час від 26.08.1944 — 23.03.1945, надрукований у цьому томі.

¹⁷ Див. *Zusammenstellung von Meldungen über sowjetfeindliche ukrainische Banden (UPA) in rück. Feindgebiet, September 44, ## 112, 34, 175, 179.* [In:] PJPC, Box 130, file Photocopies of Captured German and Related Records on Microform in the National Archives in Washington, T78 675 (без пагінації).

¹⁸ Про номінальну, а не фактичну функцію І. Шпонтака як шефа штабу 6 ВО довідуємось з протоколів допитів М. Онишкевича (“Олега”, “Ореста”) слідчими Міністерства Державної Безпеки (пол. МВР). Пор. *Protokoły przesłuchania M. Onyszkiewicza.* [В.]: PJPC, Box 78, file 4, p. 31.

робом І. Шпонтак став виконувати три функції — командира куреня “Месники” (як “Залізняк”), командира 27-го ТВ “Бастіон” (як “Леміш”) і шефа штабу 6-ої ВО (як “Дубровник”). Адреса його штафетної пошти була “25”.

Організаційна структура 27-го ТВ “Бастіон”

27-ий Тактичний Відтинок УПА “Бастіон” постав унаслідок реорганізації структури УПА, яка стала дійсною ранньою весною 1945 року. Виходячи з нової післявоєнної (на цій території) ситуації, а насамперед беручи до уваги факт щораз труднішого командування відділами УПА, які знайшлися по польському боці нового советсько-польського кордону¹⁹, переформовано 6-у Воєнну Округу “Сян” (звану також Група “Сян”), яка відтепер охопила всі українські етнічні землі на території Польщі. Військовим командиром Округи (Групи) назначено Мирослава Онишкевича “Олега”. Округа була підпорядкована ВШ УПА-Захід, командиром якого був полк. “Шелест” (Василь Сидор). Перехід відділів УПА на території 6-ої Округи “Сян” з-під військового підпорядкування 2-їй ВО “Буг” тривав від травня до 1 листопада 1945 р., від цієї дати командування і штаб Групи “Сян” стають підпорядковані прямо командуванню УПА-Захід “Замок”²⁰.

До складу 6-ої Воєнної Округи “Сян” входили три тактичні відтинки: 26-й ТВ “Лемко”, 27-й ТВ “Бастіон” та 28-й ТВ “Данилів”. Кожний тактичний відтинок становив собою територіяльно-військову одиницю, на чолі якої стояв командир відтинку (КВ). У військовому аспекті йому підпорядковувалися всі збройні одиниці, які були розташовані на його території постійно або перебували на ній тимчасово. Були це курені, окремі відділи (сотні) і підвідділи (чоти), рейдуючі відділи, Самооборонні Кушові Відділи (СКВ), боївки Служби Безпеки (СБ) та Адміністративні Боївки (АБ).

Територіяльно ТВ “Бастіон” творив собою островерхий трикутник, східне рамено якого йшло вздовж советсько-польського кордону від Медики до Угнева, Річиці та Ульгівка, північно-західне рамено йшло через

---

¹⁹ Хоч договір про кордон між Советським Союзом і Польшею формально підписано 16 серпня 1945 р., то фактично він став охоронятися прикордонними військами НКВД вже від серпня попереднього, тобто 1944 р. У липні 1944 р. начальник прикордонних військ Українського округу генерал-майор Бурмак рапортував Сталіну, що на охорону 440 км західного кордону України виділено 7 прикордонних загонів (отрядов) по 1630 солдатів кожний, що дає 10.2 солдата на кілометр. Див.: *Особая папка Сталина*, Ф. 9401, оп. 2, д. 66, с. 67–68 [фотокопія в:] РЈРС, Вох 72, file 3.

²⁰ Пор.: Загальний звіт по м[ісяць] жовтень 1945 [Групи Сян] [В:] РЈРС, Вох 148, Справа: Накази і звіти УПА-Захід “Сян”.

Белзець, Нароль, Замх аж до Ожанни і Пискорович, а західне вздовж Сяну через Ярослав і Радимно до Медики. Територія ця становила близько 5 тис. кв. км і була тотожна з територією II Округи ОУН “Батурин”.

Основною тактичною одиницею ТВ “Бастіон” був курінь “Месники” під командуванням к-ра “Залізняка”. Усі складові відділи куреня також називали “Месники”, але з доданим номерним знаком, напр. “Месники-3” для третього відділу. Ком. “Залізняка” командував куренем (зрештою, як і цілим тактичним відтинком) одноособово, бо обставини не дозволили на сформування повноособового почоту (штабу) куреня. В його склад входив, крім командира, ще писар (“Ярий” — Степан Ханас) і 4–5 зв’язкових, які також становили охорону командира куреня. Заступником командира куреня вважався традиційно командир першого відділу (ком. “Шум” — Іван Шиманський), але ком. “Шум” зостався ним навіть перебравши восени 1945 р. командування третім відділом. Інші особи перебували в почоті куреня тимчасово і курінних функцій не сповнювали²¹. Командир “Залізняка” не мав постійного осідку, але переміщався від відділу до відділу. Користувався також кількома бункерами, спеціально для нього побудованими.

У склад куреня “Месники” входило спершу два відділи. Третій відділ “Месників” постав у квітні 1945 р. (бойові дії почав щойно у вересні 1945), четвертий відділ створено в січні 1946 р. (командир “Яр” — Василь Ярмола), а п’ятий відділ під командуванням “Крука” (Григорій Левко) прилучено до куреня в квітні 1946 р.

Нову структуру курінь дістав ще весною 1945 р., але сповна обов’язувати вона почала від часу перебування у курені командира “Олега” (Мирослав Онишкевич). Він перебував у курені “Месники” від 27 листопада до 5 грудня 1945 р., коли уточнив нову організацію відділів і підвідділів²². Відповідно до нової номенклатури у кодуванні відділів УПА, для 27-го ТВ “Бастіон” передбачено номерні кодування для відділів (сотень) з номерами від 97 до 98, а для підвідділів (чот) — від 531 до 550²³.

У результаті реорганізації, сотня “Месники-I” стала відділом 97 з трьома чотами 531, 532 і 533; сотня “Месники-II” — відділом 98 з чотами

---

²¹ До таких осіб можна зарахувати ком. “Яра”, який був у диспозиції куреня після розпуску відділу “Месники-4”, або писаря “Каменя”, який скоро був переданий до почоту ком. “Олега”.

²² Пор. записну книжку М. Онишкевича [В:] РІРС, Вох 80, vol. 5, file 8. Є це сильно знищені фрагменти записника, який вів М. Онишкевич, і які вдалося прочитати.

²³ Були короткотривалі спроби іншого кодування в курені “Месники”, напр. в другому відділі 14 лютого 1945 р. чоти наіменовано: I — 21, II — 22, III — 23, IV — 24. Натомість 16 червня 1945 р. устійнено інше кодування відділу й підвідділів: відділ — “Шигли”, перша чота — “Полтавці”, друга чота — “Буковинці”, третя чота — “Закарпатці”, четверта — “Яворівці”. Пор. під відповідними датами Хроніку 2-го відділу, надруковану в цьому томі.

534, 535 і 536, а сотня “Месники-III” — відділом 97а, який включав чотири чоти: 537, 538, 539 та 540. Відділ 97 нараховував 120 вояків і його командиром був “Умань” (Петро Ухань); вд. 98 в силі також 120 вояків очолив “Балай” (Теодор Булас), а командиром вд. 97а був “Шум” (Іван Шиманський). Цей відділ був найбільший і нараховував 160 вояків²⁴.

Унаслідок згаданої вище інспекції, яку провів ком. “Олег”, введених організаційних змін у структурі тактичного відтинку і чіткішого розподілу функцій між військовою структурою і цивільною сіткою, взимку 1945 р. ТВ 27, а в ньому насамперед курінь “Месники”, стали добре зорганізованою, відповідно узброєною, з чіткою командною структурою і сильним запіллям бойовою одиницею 6-ої Воєнної Округи “Сян”.

Відділи

Відділи (популярно звані сотнями) мали трійчасту організаційну структуру, тобто відділ ділився на три підвідділи, інакше звані чотами (по 30–40 стрільців), а ці склалися з 3 роїв, кожен по 10–15 стрільців. Винятково відділ міг мати у своєму складі більше підвідділів. У склад відділів входили також менші організаційні одиниці — ланки, які мали найчастіше функціональне призначення, напр. мінерська ланка або ланка гранатометів. Вони базувалися при котромусь з підвідділів, найчастіше тому, де перебував командир відділу.

Відділ 97 (Месники–I)

(квітень 1944 — серпень 1947)

Відділи (сотні), які стали складовими частинами куреня “Месники”, пройшли кілька організаційних стадій. Початок першому відділу УПА (на той час ще НСУ) на території Посяння дав, як вже було сказано вище, невеликий підвідділ поліцистів української допоміжної поліції в Раві-Руській, який в березні 1944 р. перейшов на бік українського підпілля і був направлений в околиці села Гораєць на Любачівщині. Його першим командиром був “Залізник” (Іван Шпонтак), а від жовтня 1944 р. на чолі відділу став “Шум” (Іван Шиманський). Через рік він передав командування “Уманеві” (листопад 1945 — 2 лютого 1946), потім тимчасово обов’язки командира виконував “Підкова” (2.02.1946 — кінець березня 1946), а від початку квітня 1946 до серпня 1947 р. відділом “Месники–I” командував “Калинович” (Григорій Мазур).

---

²⁴ Пор. Записну книжку М. Онишкевича, як вище.

Відділ 97 (М-І) діяв спершу на великій території цілої Любачівщини і північної Ярославщини. Найчастіше відділ перебував в Гораєцькім, Люблинецькім і Сінявськім лісах. Вказує на це також географія боїв у 1944–1945 рр.: Гута-Кришталева, Нове Село, Гораєць, Чесанів, Хотиліуб. З весни 1945 р. відділ діє переважно на захід від Любачева, а з пізньої осені 1945 р. за відділом закріплено постійну територію. Його основною базою стали Сінявські ліси, а територія бойових дій замикалася на заході лінією Сяну, на півдні шосейним шляхом Ярослав — Олешичі, а на сході йшла лінією Диків — Олешичі.

Відділ “М-І” складався з 3 чот, а кожна чота — з трьох роїв. В перших місяцях існування при відділі була також гарматна чота, командиром якої був “Туча” (Микола Тарабан). Її розформовано після переходу фронту і викликаної цим потреби зміни тактики боротьби. Для збільшення маневрености відділу, у той сам час відділ замагазинув важкі кулемети і обози²⁵.

При відділі існувала також до пол. 1946 р. гранатометна ланка і ланка мінерів.

Після розпуску відділу в серпні 1947 р., більша його частина перейшла в Україну, а кількох стрільців і командир “Калинович” зробили невдалу спробу пробитися на Захід²⁶. Командир “Калинович” був поранений і взятий у полон чехословацькими вояками 7 вересня 1947 р., переданий полякам і 28 квітня 1949 страчений у Ряшеві²⁷.

Відділ 98 (Месники–ІІ)

(пол. листопада 1944 – вересень 1947)

Другий відділ (М–ІІ або 98) зорганізовано 15 листопада 1944 р. Створено його з частини першого відділу і груп новобранців, яких привів

---

²⁵ Див. машинопис спогаду ком. “Тучі” і політвиховника “Шеремети”, с. 6–11. (Машинопис у збірці автора статті).

²⁶ У списку 112 вояків УПА, полонених на території Чехословаччини і яких чеська влада передала полякам, крім ком. “Калиновича” є ще такі особи з його відділу: В. Ревакович “Майстер” (затрим. 14.09.1947, засуджений на довічне ув’язнення); Г. Святович “Сагайдак” (затр. 28.09.1947, засуджений на смертну кару); М. Шостак “Лисиця” (затр. 1.08.1947, засуджений на смертну кару). Зі складу 27 ТВ у списку ще значиться І. Пирч “Горошко” з відділу ком. “Тучі” (затр. 20.10.1947, засуджений на смертну кару) та 4 стрільців з відділу ком. “Бриля” (А. Гула “Дубий”, П. Мороз “Залізник”, М. Босак “Гонта” та Ю. Раб “Черник” – усі засуджені на довічне ув’язнення). Див.: Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej (далі – AIPN), 0296/27, т. 3, к. 85–98.

²⁷ Див: Archiwum Państwowe w Rzeszowie, zespół 120 (WPR), sygn. 4195, 4995 (Pr. 1646/48, Pr. 399/49). В обвинувачувальному акті на ком. “Калиновича” (він же “Донський”) говориться про 16 атак на ВП, ЧА та МО, вимінування залізничного мосту під Суруховом, 4 підпали сіл, атаки на село Рудку і В’язівницю, покарання смертю дезертира УПА.

до відділу командир самооборони “Крук” з околиць Башні-Долішньої та Нового Села і командир “Підкова” з околиць Нової Греблі та Сухої Волі.

За час існування відділу ним командувало 5 командирів: “Метелик” (15.11.1944 – 26.12.1944); “Біс” (26.12.1944 – 13.04.1945); “Балай” (13.04.1945 – 16.07.1945), “Умань” (16.07.1945 – 31.08.1945), “Туча” (1.09.1945 – 15.09.1945), “Балай” (15.09.1945 – 30.05.1946), “Туча” (червень 1946 – вересень 1947).

До ранньої осені 1945 р. відділ діяв переважно на Чесанівщині та західній Равщині, а від вересня цього року за ним закріплено територію трикутника, одно рамено якого йшло вздовж шосейної дороги Любачів — Ярослав, друге шосейним шляхом Любачів — Грушів до советсько-польського кордону, а третє — від Ярослава до Грушева.

Відділ складався назагал з трьох чот, а ці по 3 рої кожна, лише okazійно він нараховував 4 чоти і 11 роїв.

Відділ М-ІІ під командуванням “Балай” (Теодор Булас) був основним ударним ядром куреня проти депортаційної акції осінню 1945 і весною 1946 р. Внаслідок його дій (насамперед мінерської ланки) значно паралізовано рух на залізничному шляху Любачів — Ярослав. З-посеред 25 бойових дій куреня у жовтні 1945 на від. М-2 падає 11, а в листопаді — відповідно 8 на 19. Ще активнішими діями відділу позначився березень 1946 р., коли “Месники-ІІ” провели аж 15 бойових акцій на загальне число 44, які провів курінь. Командир “Балай” був без сумніву одним з найбільш бойових командирів куреня, а може й цілого Закерзоння, тому його смерть у бою в травні 1946 р. була великим ударом для бойових спроможностей куреня “Месники”.

Останнім командиром відділу М-ІІ був “Туча” (М. Тарабан). Після розпуску відділу він з групою вояків і підпільників перейшов на понімецькі землі, а звідти в 1948 р. до американської окупаційної зони.

Відділ 97а (Месники–ІІІ)

(пол. квітня 1945 – вересень 1947)

Третій відділ (М–ІІІ або 97а) розпочато організувати в другій половині квітня 1945 р. Можна припускати, що його початки пов’язані є з плянами об’єднання існуючих відділів у курінь. Відділ творено з окремих чот існуючих відділів (напр. з М–ІІ відряджено 4-у чоту командира “Бича”) і новобранців. Процес організації відділу затягнувся аж до жовтня 1945 р. і щойно з назначенням на командира відділу дотеперішнього командира відділу “Месники–І” “Шума” відділ “Месники–ІІІ” став дуже сильною бойовою одиницею куреня. На прискіпшення процесу творення відділу очевидний вплив мала дуже активна противиселенча акція УПА, яка розпочалася саме у вересні-жовтні 1945 р.

На посту командира третього відділу “Шум” перебував аж до дня самогубної смерті в оточеному поляками бункері у вересні 1947 р.

Відділ базувався в основному у північно-східньому трикутнику ІІ Округи “Батурин”, визначеному місцевостями Белзець — Гребенне — Річиця, хоч його оперативний простір був ширший і сягав аж по лінію Люблинець — Любачів — Грушів.

Відділ “Месники–ІІІ” вважався одним з численніших відділів куреня. Якоюсь мірою пов’язане це було з фактом, що він діяв на території, де розташовані були головні керівні центри УПА і цивільної адміністрації на Закерзонні (урочище Монастир біля Верхрати), що накладало на відділ додаткові завдання. Відділ постійно нараховував близько 150–170 стрільців, і хоч велика частина операційної території була непридатна для активності партизанського типу (брак лісів), відділ вів активну бойову діяльність.

Під час “Акції Вісла” відділ “Месники–ІІІ” зазнав особливо великих втрат. Внаслідок зради було майже повністю втрачено дві чоти (чота “Гонти” і чота “Листка”). Зраджено також криївку командира відділу, у якій він загинув самогубною смертю у вересні 1947 р.

Відділ 98а (Месники–ІV)

(січень 1946 — жовтень 1946)

Четвертий відділ (М–ІV або 98а) зорганізовано в січні 1946 р. під командуванням “Яра” (Василь Ярмола). Існував він найкоротше, тільки 10 місяців, і в жовтні 1946 р. був розчленований між інші відділи, а командир перейшов у розпорядження почоту куреня²⁸. Найбільша частина відділу злилася з відділом 97б під командуванням командира “Крука” і після короткого часу подвійного йменування (98а/97б), четвертий і п’ятий відділи стали одним відділом 98а, або М–ІV²⁹.

Відділ М–ІV не мав постійно приділеної території базування. Він вів бої у Верхратських, Люблинецьких і Сінявських лісах.

---

²⁸ Пізніше ком. “Яр” очолив відділ “Вовки-І” у ТВ 28 (Холмщина), де і загинув у 1947 р.

²⁹ Причиною реорганізації відділів міг бути факт масового виїзду без дозволу (СБ усі ці випадки зарахувала як дезерцію) стрільців СКВ з І, ІІ та ІІІ районів, які становили запілля саме для М-4 і М-5. З першого й другого району весною і влітку 1946 р. виїхало (дезертирувало) 66 стрільців СКВ, а з району третього — 14 у самому березні 1946 р. Див. перекладений на польську мову “Реєстр дезертирів, які виїхали до СРСР”, складений надрайоновим пров. СБ “Семеном” (“Ялівцем”) 8 вересня 1946 р. (AIPN, 0296, t. 4, k. 1-6v.) і перекладений польською мовою “Список втікачів і дезертирів від 25.IV.1945 — 24.VII 1946. Район ІІІ”, складений “Чорнилом” і перевірений “Семеном” (AIPN, 0296/27, t. 4. k. 7-10v).

Відділ 976 (Месники–V) (квітень 1946 – липень 1947)

П'ятий відділ (М–V або 976) постав у квітні 1946 р. Цей відділ вже існував як змільтаризована самооборона від 1945 р. і тепер тільки підпорядковано його організаційно куреневі “Месники”. Командиром відділу остався його дотеперішній командир, військовик I району “Крук” (Григорій Левко). На цьому посту він перебував всі 15 місяців існування відділу в складі куреня.

Відділ 976 діяв переважно на території південно-східньої Ярославщини і північної Перемищини. Територія його діяльності майже повністю покривається з територією I району округи “Батурин” і зосереджена навколо таких сіл, як Заліська Воля, Млини, Хотинець, Залаззя, Поздич.

Цей відділ існував до серпня 1947 р. Розчленований на малі групи (переважно рої) вів важкі бої з підвідділами 9 ДП і в липні 1947 р. був остаточно розформований. Частина перейшла советсько-польський кордон³⁰, а інша велика частина включно з сотенним перейшла на північно-західні землі Польщі. Цій останній групі вдалося уникнути арештів аж до початку 1950-их років, коли то внаслідок великої операції польських органів безпеки³¹, вони були майже всі арештовані і засуджені на важкі присуди. Сотенний “Крук” у той час не був арештований і принаймні до половини 1952 року ще розшукувався польськими органами безпеки³².

---

³⁰ Показовою долею для цих вояків є доля рою ком. “Лютого”, який в кількості 18 вояків в кінці липня 1947 р. перейшов на територію УССР в районі Вербиці, після чого, розділившись на 2–3-особові групки, почав шукати зв'язку з такими ж малими групками збройного підпілля на території Львівської області. Більшість стрільців цього роя була знищена до місяця часу на невідомому собі терені підвідділами 62 СД ВВ МГБ (див. Архив ВВ НКВД Украинского округа, Ф. 488, оп. 1с, арк 220, Оперативная сводка № 008 62 Стрелковой дивизии ВВ МГБ УО за август месяц 1947).

³¹ Була це загальнопольська агентурна розробка (agenturalne rozpracowanie) “Батурин–2”, яка на місцях, тобто на рівні воєводських і повітових управлінь безпеки, продовжила розпочату в 1949 р. на центральному рівні розробку, направлену виключно проти вояків УПА і членів цивільного і збройного підпілля з 1-го району округи “Батурин”. Дуже активну роль в цій операції грав колишній член БСБ 1-го району “Коник”.

³² Доля ком. “Крука” лишається нез'ясованою. Під кінець 1950-х рр. советські органи повідомляли про його загибель, проте під час судового процесу над ком. “Залізнякам” в Перемишлі в 1961 р. виринула справа про можливе проживання ком. “Крука” в Західній Німеччині.

Інші збройні формування, підпорядковані ТВ 27

На території 27-го ТВ оперували також інші, ніж відділи куреня “Месники”, збройні формування. Насамперед це – Самооборонні Кушові Відділи (СКВ), боївки Служби Безпеки (БСБ), адміністративні боївки (АБ), рейдуючі підвідділи з підсоветської України та охорона провідників. Усі вони були у первинному підпорядкуванні іншим структурам, але знаходячись на території відтинку, підлягали у військовому аспекті командирові відтинку. Такий же принцип одноособового військового командування спускався ієрархічно вниз і обов’язував у відділах і підвідділах³³.

Найбільш численними відділами, які у прямому підпорядкуванні підлягали військовій референтурі цивільної адміністрації, а військово — командирам відділів, були Самооборонні Кушові Відділи (СКВ). Їх кількість мінялася залежно від зовнішньої ситуації. Такою обставиною була, напр., виселенча акція, внаслідок якої перестало діяти кілька кушів. Загалом можна сказати, що на території відтинку діяло постійно близько двадцяти СКВ. Точне число можна встановити лише для кінця 1946 р. На той час діяло 22 СКВ. Кожний з п’яти районів мав по 4 СКВ, а лише 5-ий район мав їх шість. СКВ — крім своєї основної постачально-самооборонної функції — становили допоміжну військову силу, яка зміцнювала відділи УПА під час більших бойових дій. До таких треба зарахувати атаки на залізничні мости біля Нової Греблі, Радимна і Верхрати, атакування Горинця, Кобильниці й Любичі-Королівської, палення виселених українських сіл.

Подібну допоміжну функцію виконували боївки СБ, хоч, набагато менші чисельно від СКВ, в бойових діях відділів грали незначну роль. Їхньою основною функцією залишалось контррозвідувальне прикриття особового складу відділів і слідкування за його дисциплінарно-політичним станом, що виконували разом з польовою жандармерією (ПЖ) і політвиховниками.

Інакше виглядала справа з т. зв. рейдуючими, або пропагандивними відділами. Вони оказійно приходили з території 13-го ТВ “Розточчя”. Було три такі відділи: відділ “Галайда-2” під командуванням сот. “Куліша”

---

³³ У штафетці ком. “Брилеві” з ТВ “Розточчя” ком. “Олег” пише, що він погоджується на перебування його відділу на території відтинку “Бастіон” і “...в зв’язку з цим наказую Вам: підпорядкуватися на час Вашого побуту тут у тактично-оперативних справах ко-рові З[алізнякаві]” (Див. РІРС, ролька 6, рукопис). А в наказі 3/46 УПА-Захід “Сян” від 15 вересня 1946 р. читаємо, що для провідників БСБ, провідників з почотом, зв’язківців та частин інших відділів “пригадується, що найвищою владою в таборі являється командир стаціонарного в місці відділу, то є командир табору”.

(Григорій Шклянка), підвідділ “Переяслави–1” під командуванням “Бриля” (Ярослав Гамела) і підвідділ “Кочовики” чотового “Довбуша”.

Найчисленнішим був відділ “Галайда–2”. Він складався з трьох чот і сотенного почоту. Нарховував близько 130 осіб. Оперував головню на південній Ярославщині і займався збиранням розвідувальних даних, пропагандою і агітуванням людей проти виїзду до ССРСР³⁴. Як інші рейдуючі відділи, мав наказ уникати відкритих боїв з ворогом. З усіх трьох відділів, відділ під командуванням сотенного “Куліша” оперував на території ТВ 27 найбільш самостійно.

Тісніший зв’язок з бойовими діями ТВ 27 мав підвідділ “Переяслави–1” під командуванням “Бриля”. В роках 1945–1947 підвідділ багатократно переходив з Яворівщини на Закерзоння. Його головним завданням була пропаганда і агітація, проте він взяв також участь у кількох бойових діях. Найбільш вражаючими були: атака на містечко Сіняву 8 травня 1946 р., яку підвідділ виконав самостійно на доручення підпільної теренової адміністрації, спільна атака з відділом 97 і одним підвідділом вд. 98 на місто Терногород (6.12 1946 р.) та бій з польським військом біля Кобильниці-Руської, який “Переяслави” звели спільно з вд. 97б 26 липня 1946 р.

Підвідділ оперував силою збільшеної чоти і в квітні 1947 р. нараховував 60 стрільців. Після загибелі командира “Бриля” 28 травня 1947 р. в бою з ВП, підвідділ був розчленований поступово між підвідділом чотового “Сагайдачного” і відділом “Калиновича” (“Месники–І”)³⁵.

Підвідділ “Кочовики”, яким командував чотовий “Довбуш”, був найтісніше формально підпорядкований командуванню ТВ 27, а від листопада 1946 р. він навіть перебував на евіденційному стані куреня “Месники”. 8 березня 1946 р. чота “Кочовиків” брала участь у спільній акції з вд. 97а командира “Шума” та СКВ на залізничну станцію в Любичі-Королівській.

Бойові дії на території 27-го ТВ

Бойові дії куреня на території “Бастіону” мали кілька стадій. Залежні вони були від таких чинників, як стратегічно-політичні цілі українського національно-визвольного руху як цілості, тактичні завдання політичних структур Закерзонського Краю, тактичні завдання військових структур, у

---

³⁴ Більше про сотню “Куліша” чит. в статті Т. Воронки *“Ще раз про Сурмачівку”* [В:] “Наше Слово”, № 37, 13.09 1998 та в статті А. Ожеховського, надрукованій в “Нашому Слові” в № 43 і 44 за 2000 р.

³⁵ Більше про це читай в статті А. Ожеховського *“Загибель сотника “Бриля”* [В:] “Наше Слово”, № 36, 37 і 38 за 1998 р.

які входив курінь, зовнішня політична і військова ситуація. Беручи до уваги названі чинники, можна виділити такі етапи збройної боротьби куреня³⁶:

I етап — до переходу фронту (весна і літо 1944 р.)

У той час сотня “Месники”, яка була тільки на етапі організування, виконувала тактичні завдання, які виникали з бойових дій 2-ої ВО “Буг” на території Грубешівщини і Томашівщини. У березні 1944 р. командування УПА-Захід розпочало контрфорсиву проти польських формувань з напрямку Холм — Замостя, які наступали на Львів з метою пробити т. зв. львівський коридор³⁷. У той час бої проти поляків на Равщині і Любачівщині вели відділи “Галайди”, “Ягоди”, “Пролом”, “Тигри”, “Орла” та чота “Кармелюка”³⁸. Сотня “Месники” прямої участі в цих боях не брала, але отримала завдання очистити південно-західне загілля українсько-польського фронту, який на той час постав на цій території. В рамках цього тактичного завдання між 19 квітня і 13 травня 1944 р. вона ліквідувала польські збройні станиці в селах Рудці, Вільці-Коровицькій, Хотилюбі, колонії Фрайфельд (тепер Ковалювка), а також провела акцію на містечко Чесанів³⁹. Були це типово військові операції, в яких жертви серед польського цивільного населення були тільки принагідні⁴⁰. Унаслідок цих операцій ліве крило фронту забезпечено від польських атак з району Нароля, Руди- і Гути-Рожанецьких.

---

³⁶ Пропонована тут періодизація бере до уваги насамперед еволюцію бойової діяльності самого куреня “Месники”, тому вона відрізняється від періодизації, яку пропонували польські дослідники теми, які базували її на активності польських військ. Пор. A. Szcześniak, W. Szota, Droga do nikąd. Warszawa, 1973, str. 280.

³⁷ Про польську перспективу цих боїв див. в: G. Motyka, Tak było w Bieszczadach. Warszawa 1999, str. 185–206.

³⁸ Пор. *Protokoły przesłuchania M. Onyszkiewicza*. str. 48. [В:] РІРС, Вох 78. Див. також *Звіт з відбух протипольських акцій на терені окр. Рава-Руська*. — ЦДАГОУ, Ф. 57, оп. 4, спр. 339, арк. 414–417.

³⁹ ЦДАГОУ, фонд 57, опис 4, спр. 338, арк. 416, а також AP Rzeszów, VII.k 21/60, k.1599-1601, Akta sprawy I. Szpontaka.

⁴⁰ Прикладом може бути атака на польську колонію Рудка, що біля Брусна-Нового, яка була центром терористичних атак на навколишні українські села й опорним пунктом для совєтської партизанки під час її перемаршу до Сольської Пуші. Село підпалено з віддалі запальними кулями й коли понад 70-особовий польський відділ почав відступати до лісу, спрямовано його на українські застави й знищено. З аналізу списку жертв, пред’явленого “Залізнякаві” на суді в Перемишлі, впливає, що більшість польських цивільних жертв сталася принагідно внаслідок подушення у криївках. (Пор. AP Rzeszów, VII.k. 21/60, k. 1599–1600, Akta sprawy I. Szpontaka). Підтверджують це також розмови з жителями сусіднього до Рудки села Брусна-Нового, які провів автор цієї статті.

У той час відділ “Залізняка” мав також кілька бойових сутичок з німцями. Найбільшою була акція на поч. травня 1944 р. на магазини в м. Чесанові, де німці тримали зібраний в околичних селах контингент. Акція була успішна, награване німцями збіжжя роздано селянам (частину віддано тереновій сітці на потреби підпілля), а німецька погоня — невдалою. 15 травня 1944 р. відділ звів великий бій з німецько-калмицькими карателями біля Нового Села. Менші сутички з німецькими частинами, які відступали перед фронтом, відділ мав протягом травня, червня і липня 1944 р. переважно на стратегічному шляху Львів — Варшава у Верхратських лісах. У цих боях відділ запасся великою кількістю зброї, амуніції та споряду.

Між першим і другим етапом існує проміжний період від пол. липня до другої пол. серпня 1944 р., коли сотня “Месники” на час переходу фронту перебазувалася на т. зв. полігон в Янівські ліси.

II етап — боротьба з большевиками (осінь 1944 — весна 1945 рр.)

Бої УПА проти большевиків на Посянні належали до найтяжчих і найбільш кривавих. Тривали вони з різною силою від літа 1944 до осені 1946 р., хоч найтяжчі припадають на час між серпнем 1944 і березнем 1945 р. У той час українському збройному рухові прийшлося вести боротьбу з цілою низкою широко розбудованого советського репресивного апарату, який загально у підпільній звітності називалося збірним іменем “большевиків”. У цьому розділі робимо спробу більш конкретно і деталізовано з’ясувати різноманітні советські формації, які брали участь у боротьбі з УПА на Посянні. Йдеться насамперед про війська НКВД для охорони тилів діючої Червоної Армії, військову контррозвідку “Смерш”, Прикордонні війська НКВД Українського округу, Внутрішні війська НКВД Українського округу, оперативні групи НКГБ, підрозділи Червоної Армії, війська окремої 64-ої дивізії НКВД, яка розташована була на території Польщі, “істребительные отряди”, комендантури міст і їхні представництва у волостях, охоронний апарат НКВД переселенчих комісій.

Перші сутички з советськими формаціями сталися раннім літом 1944 р., коли відділ “Месники” звів бої з окремими відділами советської партизанки. На цій території оперували відділи зі згрупування Шангіна. Найбільш ймовірно, що саме з одним з цих відділів звів бій відділ “Месники” в лісі між Хотилюбом і Горайцем 27 червня 1944 р.

У повну бойову стичність з советськими військами відділи УПА на Посянні ввійшли враз з переходом фронту і його затримкою на лінії Сяну і Вісли. Після переходу фронту, Посяння знайшлося в заплілі 1-го Українського фронту, а зокрема 2-ої Повітряної і 1-ої Гвардійської Танко-

вої армії. Через ці обставини відділи збройного підпілля на Посянні знайшлися на території активних дій фронтових і армійних відділень контррозвідки “Смерш” та військ НКВД для охорони тилів діючої Червоної Армії.

Від серпня 1944 року на території Посяння все активніше почали діяти також прикордонні війська НКВД Українського округу. Кордон напроти 27-го ТВ “Бастіон” охороняли війська, підпорядковані 88-му Управлінню прикордонного загону (*пограничного отряда*) прикордонних військ НКВД Українського округу з осідком у Раві-Руській. Особовий склад загону становило в 1944 р. 1630 солдатів і офіцерів, а в 1945 — 1694. В його склад входило 4 прикордонні команди, поділені на 16 прикордонних застав. Найбільш північною заставою була Щеглівська, а найдалі висунутою на південь — застава в Пісках.

Крім цього, територія Посяння була тереном військових дій Навчального резервного мотострілецького полку, дислокованого в Мостах-Великих, 6-го авіаполку з Городка і бронепоезда № 42 з десантним батальйоном в 100 осіб⁴¹.

Усі ці війська НКВД, посилені відкомандированими для допомоги їм відділами Червоної Армії, уже в серпні 1944 р. розпочали цілий ряд великих бойових акцій, спрямованих на знищення українського визвольного руху вздовж західного кордону Советського Союзу. Про серйозність цих акцій свідчить факт, що для нагляду над ними направлено з Москви першого заступника Наркома внутрішніх справ СРСР Н. Круглова. З його доповідної записки на ім'я Наркома внутрішніх справ СРСР Л. Берії довідуємось, що 22 серпня 1944 р. розпочато нову велику операцію проти українського підпілля, яку проводилося “прикордонними військами Управління У[країнського] о[кругу], охорони тилу 1-го Українського фронту при співучасті спеціально виділених 1-м Українським фронтом двох мотоциклетних і одного кавалерійського полку (...)”⁴².

Більш детальними на цю тему виявились звіти розвідки німецької *Fremde Heer Ost* про дві великі операції проти УПА на просторі (Raum) Львів — Рава-Руська — Любачів, які пройшли в днях 19–29 серпня і 2–9 вересня 1944 р. На любачівському напрямку взяли в ній участь війська 88-го загону Прикордонних військ НКВД (командування загону в Раві-Руській), 3-ій батальйон 2-го полку прикордонних військ НКВД та

---

⁴¹ Пор. Дислокационная ведомость пограничных частей і подразделений Украинского округа по состоянию на 15 октября 1945 г. [В:] *Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953*. Київ 1994, т. 1, док. 64, с. 483–487. Там само, документ № 63 під назвою *Справка*.

⁴² Докладная записка Круглова Берии о результатах борьбы с оуновскими бандитами на территории Львовской области. — Ф. 9401, оп. 2, д. 66, стр. 248 *Особая папка Сталина*. [Фотокопія в:] РІРС, Вох 72, file 3.

29-ий кавалерійський полк зі складу 8-ої стрілецько-кавалерійської дивізії 4-го стрілецько-кавалерійського корпусу⁴³. В іншій доповіді говориться, що в околиці Любачева від 5 до 17 вересня велику акцію проти УПА вів 51-ий мотоциклетно-стрілецький полк НКВД (51 Krad.-Sch. Rgt. NKWD)⁴⁴. Найбільш вірогідно, що саме з батальйонами цього полку звів бій відділ “Месників” 6 вересня 1944 р. під Новим Селом. Ще раніше, в ході серпневої операції, відділи НКВД завдали великої втрати українському підпіллю на Любачівщині, повністю ліквідуючи в лісі під Диковом новостворену чоту УПА⁴⁵.

Пізнім літом і восени 1944 р. насичення району військами НКВД зростає. Збільшується кількість прикордонних військ. До згаданих вже раніше військ, які оперують на Закерзонні з советського боку, на Посяння вводяться додаткові полки прикордонних військ. У серпні 1944 р. в Ряшівському і південній частині Люблинського воеводства “для боротьби з бандитизмом і охорони українців, які переселяються, виділено 98-й і 338-й погранполки військ НКВД”⁴⁶. Оба полки увійшли пізніше до складу 64-ої дивізії військ НКВД, про яку йтиме мова далі. Додаються також нові полки військ НКВД для охорони тилів діючої Червоної Армії, в тому числі і 1-го Українського фронту, в запіллі якого Посяння перебуває аж до зимової офензиви советів у січні 1945 р.⁴⁷

У жовтні 1944 р. на території Закерзоння появилися підвідділи 64-ої Збірної дивізії військ НКВД. Дивізію покликано наказом Народного комісара внутрішніх справ СРСР Л. Берії № 001266 від 13 вересня 1944 р. для боротьби зі збройними формуваннями на території Польщі. Була це

---

⁴³ Див. Zusammenstellung von Meldungen über sowjetfeindliche ukrainische Banden (UPA) in rück. Feindgebiet, October 44, Meld. #246. [В:] PJPC, Box 130, Photocopies of Captured German and Related Records on Microfilms in the National Archives in Washington, T78, 675 (без пагінації).

⁴⁴ Там само. Meld. #2. T78, 566, 00485-6. Йдеться тут, мабуть, про той самий мотоциклетний полк Червоної Армії, про який писав у своїй доповідній Круглов. Німці помилково зарахували його до військ НКВД.

⁴⁵ Дехто з дослідників зараховує цей підвідділ до відділу “Залізняка” (пор. Б. Гук, *Панахида по загиблих повстанцях “Залізняка”*, Наше Слово, № 38 за 1995 р.), але насправді він був творений з ініціативи повітової цивільної адміністрації і в структуру відділу “Месники” не входив (пор. машинопис спогаду зв’язкового Команди 27-го Відтинку А. Кордана “Козака”, с. 139–145 (у збірці автора статті).

⁴⁶ Депортації. Західні землі України кінця 30-х – поч. 50-х рр. (Ред. Ю. Сливка). – Т. 1. – Львів, 1996. – Документ #211.

⁴⁷ Див. Постанову Державного Комітету Оборони з жовтня 1944 р. в справі збільшення кількості військ НКВД для охорони тилів фронтів. [В:] Teczka specjalna J. W. Stalina. Raporty NKWD z Polski 1944–1946. Warszawa 1998, dok. nr 11, str. 58–59. Для 1-го Українського фронту додано 1 полк силою в 1500 осіб.

поліційно-охоронна формація з широким колом завдань, в першу чергу арештування і пацифікації польського підпілля, поборювання решток відділів польського резистансу, виловлювання дезертирів Червоної Армії, арештування німців на зайнятих територіях, а навіть охорони польського уряду. Відділи дивізії боролися також з УПА, на поборювання якої припадають їхні основні бойові дії. Характерно, що штаб 64-ої дивізії створено повністю зі штабу 9-ої дивізії ВВ НКВД, яка до того часу поборювала УПА на Волині⁴⁸.

Бойові дії відділів “Месники” до весни 1945 року мали військовий характер, після чого стали прибирати характер партизанської боротьби. У першому періоді, особливо осінню і зимою 1944 року, бойові дії велися повними сотнями або навіть повним особовим складом куреня. Зіткнення з основним тоді ворогом — військами НКВД — мали характер відкритих боїв, з притягненням з обох сторін великих людських сил і застосуванням значної сили вогню. Війська НКВД атакували силою навіть полку, натомість курінь “Месники” боронився повним особовим складом у добре зорганізованих і підготованих до оборони лісових таборах. До таких боїв можна зарахувати цілоденні бої 6 вересня 1944 р. під Новим Селом, 9 січня під Люблинцем, чи бій відділу “Месники–2” 15 січня 1945 р. між Дібчею і Кривим з батальйоном 11-го полку військ НКВД. Крім того, у названий період стався ряд дрібніших сутичок, як напр. засідка чоти на підвідділ прикордонників в лісі під селом Гутою-Кришталевою 27 серпня 1944 р.

Найбільший і найтрагічніший бій куреня “Месники” з військами НКВД відбувся 2 березня 1945 р. між присілками Мриглоди і Грушка, що біля Верхрати. Була це велика протипартизанська операція, яку провели спільними силами прикордонні війська НКВД, батальйон бронепоезда і польські війська, які блокували терен операції з західного боку. В її результаті були майже повністю ліквідовані дві чоти (ком. “М’яча” і ком. “Дима”) відділу “Месники–II”. У висліді цілоденного бою курінь втратив тоді 61 стрільця.

До трагічного вислуду бою спричинився ряд несприятливих обставин, які лежали поза змогою відділу впливати на них. До таких належить зарахувати донос сексота до Рави-Руської про закватування в названих присілках двох чот УПА, видача на допитах зловленим стрільцем зі стежі оборонних планів чоти, велика чисельна перевага наступаючих советів,

---

⁴⁸ Крім штабу, до складу 64-ої дивізії ввійшли з 9-ої дивізії також 145-ий стр. полк та спецпідрозділи. Пор. *Działalność zbiorczej dywizji Wojsk Wewnętrznych NKWD na terenie Polski w latach 1944–1946 w świetle wybranych dokumentów [w:] Biuletyn Wojskowej Służby Archiwalnej, Nr 17, Warszawa 1994, str. 171.*

пригожі для наступу атмосферичні умови (хуртовина) та великий бойовий досвід командного складу большевицьких військ⁴⁹.

Большевицька атака була добре спланована і керована зі штабу Управління 88-го прикордонного загону в Раві-Руській. Взяло в ній участь три основні групи силою принаймні одної роти кожна. На південному напрямку село Мриглоди, де розташувалася чота “М’яча”, атакувала оперативна рота 3-ої прикордонної команди з Потелича в складі резервної застави № 3 і чот з застав №№ 9, 10, 11 і 12 у Ковалях, Дев’ятирі і біля Прісся. На середньому напрямку чоту командира “Дима” на присілку Грушка атакувала рота батальйону бронепоезда № 42, вона йшла свіжими слідами групи ком. “Олега”, яка пройшла кордон попереднього дня. З північно-східного напрямку від села Потоки атакувала манєврова група, яка підпорядковувалася прямо командуванню Управління загону. Західній напрямком був бльокований поляками з Окремого Операційного Батальйону Внутрішніх Військ з Любачева та міліціонерами зі станиць в Горинці й Брусні.

Про цей бій рапортував 29.03.1945 р. Л. Берія Сталіну таке:

2 і 3 березня, підрозділами військ НКВД, на території Польщі, в районі сіл Грушка і Мриглоди, які розташовані в 15 км від міста Рава-Руська,

---

⁴⁹ Для прикладу, комендант 3-ої прикордонної комендантури в Потеличі ст. лейтенант Колпашиков А. П. командував від серпня 1944 р. 17 бойовими операціями проти українських партизанів. В бою під Мриглодами і Грушкою він командував одним з підвідділів і був вбитий чотовим “Димом”. Цікавим буде зачитувати тут опис цього бою, зроблений советами 19 березня 1945 р.: “(...) Особенно умело была организована и проведена 2 марта 1945 г. боевая операция опергруппой 3-й погранкомендантуры в составе 80 человек под непосредственным руководством коменданта ст. лейтенанта Колпашикова.

Было установлено, что в с. Мжиглоды (на территории Польши) находится банда до 60 человек. Группе Колпашикова было приказано к 6-00 2 марта 1945 г. окружить село и уничтожить находящуюся там банду. Точно в 6-00 2 марта 1945 г. с. Мжиглоды было окружено с трех сторон войсковыми группами численностью до 15 человек каждая. Одна группа приступила к проческе села. На командном пункте коменданта имелся резерв до 25 человек. Когда началась проческа села, банда открыла огонь по группе, производившей проческу, а затем и по группам, находившимся в заслоне. Продолжая вести огонь прикрытия, основные силы бандитов начали отход из деревни в лощину в направлении леса. Видя это, Колпашиков принял решение — резервом отрезать путь отхода бандитам в лес, подтянуть оперативные группы, окружить банду в лощине и уничтожить ее.

Лично Колпашиков с резервом вступил в бой с бандой, задержав ее до подхода групп, находящихся в заслоне. Банда в лощине была окружена и уничтожена. Было убито и взято в плен 57 бандитов. Захвачены трофеи: винтовок — 32, ручных пулеметов — 2, гранат — 26. Во время атаки был смертельно ранен ст. лейтенант Колпашиков.” [В:] Пограничные войска СССР в Великой отечественной войне 1942—1945. Изд. Наука, Москва 1976, док. #357, стор. 709.

Львівської області, була проведена операція з ліквідації заново сформованої сотні “Гаргая”, з куреня “Залізняка”.

Унаслідок операції сотню ліквідовано. Вбито 150 і схоплено живими 20 бандитів. Серед вбитих командир сотні “Гаргай”, чотові “Ворон” і “Дунай” і лікар сотні.

У бандитів захоплено 10 кулеметів, автомат, 2 пістолети, 66 гвинтівок, гранати, 10 000 патронів і 18 коней⁵⁰.

Незважаючи на великі втрати в цьому бою вишколеного вояцтва, курінь швидко відбудував свої сили і вже через місяць був готовий до зачіпних боїв.

III етап — приборкання польського терору (весна 1945 р.)

Весною 1945 р. українське підпілля на Закерзонні стало перед складною політично-військовою дилемою. Унаслідок закріплювання комуністичної влади на звільнених від німців теренах, з одного боку, і саморозпуску польської Армії Крайової в січні 1945 р. — з другого, головне політичне завдання проведу Закерзонського Краю — пошуки порозуміння з поляками і перелом інформаційної бльокади⁵¹ — натрапило на порожнечу. Разом з тим розпочалася насильна виселенча акція українців до ССРСР. Супроводжувалась вона нечуваним розгулом польського бандитизму — самочинним як наслідок політичних поглядів деяких польських збройних формувань або звичайної деморалізації великої кількості польського резистансу після його саморозпуску — і бандитизму, інспірованого оперативними групами НКГБ та оперативниками в складі виселенчих комісій.

Цікаву характеристику ситуації, яка склалася на Закерзонні в першій чверті 1945 р., подають советські джерела. В одному з них читаємо:

---

⁵⁰ Докладная записка Л. Берии Сталину от 29 марта 1945 г. — Ф. 9401, оп. 2, д. 94, аркуш 253. *Особая папка Сталина*. [Фотокопія в:] РЖРС, Вох 72. Це повідомлення є прикладом недоінформованості НКВД (імена загиблих командирів) і фальшування звітності (кількість вбитих). Цікавою натомість є інформація, що 20 стрільців відділу “Месники-II” схоплено живими, оскільки дотепер про їхню долю нічого не було відомо і вони вважалися загиблими. Усі вони мусили бути помордовані скоро після бою, бо не збереглися ніякі вістки про судові справи над ними в Советському Союзі.

⁵¹ Див. розмову з Василем Галасою “Орланом” в журналі *Więź*, kwiecień 2002: “*Zginąć pod własnym sztandarem*”. Див. також *Галаса В.* Українська національно-визвольна боротьба в 1940–1947 роках на Закерзонні // *Наш край Любачівщина*. — 2001. — № 2. — С. 15–17.

“За повідомленням Управління Прикордонних Військ НКВД Українського Округу, протягом місяців січня-березня 1945 р. відмічено багато випадків, коли польська поліція вчинила пограбування, насилля і навіть масове знищення українського населення, яке знаходиться на території Польщі і підлягає переселенню в УРСР, загарбала їхнє майно і краде худобу.

Ці пограбування і насилля останнім часом стали частішими. Трапляються випадки, коли поляки спалювали повністю українські села, вбиваючи при тому всіх жителів”⁵².

Унаслідок цих дій до половини квітня 1945 р. майже повністю було ліквідоване (або фізично, або через вигнання на правий бік Сяну чи до ССРСР) українське Засяння. До найбільш трагічних подій на цій території треба зарахувати знищення кількості українців у с. Пискоровичі, яке, хоч розташоване на правому боці Сяну, потерпіло саме під час етнічної чистки Засяння, яку вело польське підпілля шовіністичного спрямування при прямому або посередньому співробітництві з НКВД⁵³.

Не менш трагічні події відбувалися також на Посянні. Для прикладу, 9 березня 1945 р. 150 польських міліцістів у Синявці, що на Любачівщині, розстріляло 22 українців і спалило 31 хату; наступного дня польська міліція напала на села Заставне, Будомир, Зміївка, Вілька-Зміївська, Майдан, Коровиця-Сама, Коровиця-Лісова, Малий Будомир, побивши і пограбувавши українське населення; 1 квітня 1945 р. місцевою міліцією вбито 13 українців у селі В'язівниця⁵⁴.

Крім міліції, відділів польського резистансу і звичайних бандитських груп, велику роль в розгулі антиукраїнської акції відіграли відділи регулярного польського війська. Зокрема багато українських жертв є на совісті 2-го Окремого Операційного Батальйону Внутрішніх Військ, розташованого в Любачеві, та базової для нього 4-ої компанії (роти) з 1-ої Бригади Внутрішніх Військ під командуванням підпоручника С. Форботко. Згадана компанія 26 лютого 1945 р. силою 80 жовнірів і 50 міліцейських знищила село Кобильниця-Руська⁵⁵. 1 і 2 березня 1945 в селі Брусно-Нове вбито 6 “неозброєних і в нічому не винних мешканців того села”, в селі Гута-Стара спалено один дім і розстріляно 8 мирних селян, пограбовано села Дагани Перші і Дагани Другі, в селі Монастир розстріляно 51 українця, а село спалено, “в селі Залісся військовослужбовці польського війська

---

⁵² ЦДАГОУ. Ф. 1, оп. 23, спр. 1469, арк. 30.

⁵³ Пискоровичі або українські Лідіце // Ярославщина і Засяння 1931–1947: Історично-мемуарний збірник. – Нью Йорк, Париж, Сидней, Торонто. – 1986. – С. 510–511.

⁵⁴ ЦДАГОУ. Ф. 1, оп. 23, спр. 1469, арк. 32.

⁵⁵ A. Szcześniak, W. Szota, Droga do niłąd, Warszawa 1973, str. 372.

розстріляли усе українське населення, майно розкрали, а село цілком спалили”⁵⁶. Наступний кривавий напад на околиці села Синявки стався 9 березня 1945 р., коли 53 військовослужбовців з 4-ої компанії 1 Бригади ВВ і 150 міліцейських знищило 38 українських жителів⁵⁷.

Ще більші злочини були поповнені після того, як 20 березня 1945 р. на базі 4-ої компанії створено 2-ий Окремий Оперативний Батальйон ВВ під командуванням підполковника С. Шопінського. Вже 21 березня він напав силою 8 чот (plutonów) на село Люблинець-Старий, а 23 березня на Люблинець-Новий, де вбито в обох акціях принаймні 82 цивільні особи⁵⁸. 6 квітня цей сам батальйон напав на село Гораєць.

Антиукраїнські акції названого батальйону набули такого масштабу, що це занепокоїло навіть большевиків, тому 23 квітня 1945 р. до Любачева ввійшов батальйон військ НКВД, щоб навести порядок. Польське військо і міліція у повному складі дезертирували.

Розвиток подій довів до деякого конфлікту між проводом українського цивільного підпілля і збройними відділами УПА. Коли провід далі наполягав на стратегії “маскування” і вистерігання від військових протипольських акцій (в народі глушливо про це казали “вважай, не злами лінійки”, тобто не відступи від політичної лінії), тоді УПА, а особливо рядове стрілецтво, не хотіло безчинно дивитися, як на їх очах гинуть їхні рідні. До особливо гострого конфлікту дійшло між курінним “Залізнякам” і проводом IV району після спалення поляками обох Люблинців на очах відділу під командуванням ком. “Шума”, який квартирував у сусідньому лісі⁵⁹. Можливо, що була це остання крапля, яка переважила терези на користь рішення про відплатну акцію.

Акція куреня “Месники” на станиці польської міліції 28 березня 1945 р. становить зразковий приклад планування і виконання партизанських операцій. В одну ніч оба відділи куреня силою 8 чот знищили 8 польських станиць МО. 29 і 30 березня знищено дві наступні станиці, а 5 і 12 квітня — ще дві. Додатково проведено ще відплатну акцію на В’язівницю 17 квітня, внаслідок чого майже вся територія Любачівського повіту і велика частина Ярославського були звільнені від польської збройної домінації⁶⁰. Коли на мапі получити лінією знищені станиці в Плазові, Лівчі, Новому Брусні,

---

⁵⁶ ЦДАГОУ. Ф. 1, оп. 23, спр. 1469, арк. 31.

⁵⁷ Droga do nikad, str. 372.

⁵⁸ Іменний список жертв цього нападу надруковано в книзі *Тут було наше село*, Львів 1993, стор. 152–155.

⁵⁹ Пор. машинописні спогади командира вд. М-2 “Тучі”, політвиховника цього ж відділу “Шеремети” та зв’язкового Команди Відтинку “Козака” у збірці автора статті.

⁶⁰ Опис цих акцій читай у цьому томі в док. № 2: *Оперативний звіт командира 27-го ТВ УПА “Лемеша” за час від 27.03.1945 до 25.04.1945.*

Вільці-Горинецькій, Горинці, Коровиці, Бігалах, Старому Селі, Заліссі, а далі через український Диків і Люблинець — тоді постане майже регулярне коло під українським контролем з єдиними польськими осередками в Любачеві і Олешичах.

Внаслідок цієї добре запланованої (план опрацював ком. “Залізник” у порозумінні з провідником Равської округи “Остапом”⁶¹) та рішуче проведеної акції, на терені “Батурина” і “Бастіону” постала якісно нова ситуація. Насамперед значно вщух польський терор. Другою важливою рисою була зміна ставлення польського резистансу, керованого спадкоємницею АК, організацією “Вольносць і Незавіслосць” (ВіН), до українського питання і започаткування розмов з українським підпіллям. Результатом української акції і переговорів було розмежування впливів між українським і польським підпіллям по демаркаційній лінії, яка тягнулася від Угнева через Ульгівок, Річицю, Белзець, Наріль, Руду-Рожанецьку, Замх, Павлову, Красне, Дібчу, Сіняву, Дибків, Черче, Червону Волю, Манастир, Пиводу, Шівсько до Ярослава, а далі на південний схід по лінії Конячів, Дуньковичі і Кальників до советського кордону, а далі вздовж кордону на північний схід через Краковець, Гребенне до Угнева.

Підпорядкування українським підпіллям великої території (постання упівської республіки), зменшення, а в деяких районах повне затримання, виселенчої акції, встановлене перемир'я між українським і польським підпіллям і колапс польської адміністрації спричинили повну зневіру советських представників у спроможності польської адміністрації, міліції та відділів Внутрішніх Військ справитися зі своїми завданнями. За словами чільного енкаведиста УССР Кальненка, “Обставини, які склалися в Польщі, вимагають провести великі операції для розгрому бандформувань, тому що польська влада не є в стані ліквідувати ці банди”⁶².

Наслідком була гостра вимога советської сторони, поставлена польському уряду в Варшаві, вжити серйозних заходів для поборення українського підпілля. На нараді, яка відбулася 11 серпня 1945 р. в Люблині, вирішено скерувати на Закерзоння 3 дивізії Польського Війська, в тому числі одну — 3-ю Поморську — на територію Любачівщини⁶³.

Як писалося вже вище, головний тягар боротьби з УПА на Посянні аж до осені 1945 р. спочивав на советській стороні. Участь силових структур польської держави у поборюванні УПА була до того часу незначна.

---

⁶¹ Пор. AP Rzeszów, VII.k. 21/60, k. 1603–1604, Akta sprawy I. Szpontaka.

⁶² ЦДАГОУ, ф. 1, оп. 23, спр. 1471, арк. 61. — Звіт заст. Народнього комісара Внутрішніх справ УССР Кальненка секретареві КП(б)У Коротченку.

⁶³ Див. ЦДАГОУ. Ф.1, оп. 23, спр. 1469, арк. 155. — Лист Головного уповноваженого уряду УРСР щодо евакуації Н. Подгорного секретарю ЦК КП(б)У Н. Хрушову.

Фронтові військові відділи вступали в боротьбу з підпіллям неохоче і лише під примусом. Прикордонних польських військ на цій території не існувало аж до січня 1946 р., а станиці міліції (МО) творилися поволі, часто були опановані бандитським елементом⁶⁴, а від квітня 1945 р. на великій частині оперативного простору 27-го ТВ перестали існувати зовсім після знищення 12 з них під кінець березня і на початку квітня відділами УПА.

У період від осені 1944 до пізнього літа 1945 р. найбільшою збройною силою польської держави на території Любачівщини і Ярославщини можна вважати підвідділи Управління безпеки — т. зв. “штурмувки”, — та підрозділи внутрішніх військ.

Ситуація міняється в серпні 1945 р. Під тиском советської сторони, польський уряд кидає на Закерзоння три дивізії Війська Польського — 3-ю, 8-у та 9-у. Територію Любачівщини займає 3-я дивізія, а на терени Перемищини і Лемківщини посилають 8-у і 9-у. За пляном, посуваючись з протилежних напрямків, мають вони зійтися на Ярославщині⁶⁵. Основним завданням війська було забезпечити виселенчу акцію. Це завдання польське військо виконало, проте дуже часто стосуючи сильний терор проти мирного населення, включно з вбивствами і паленням сіл⁶⁶.

Осіню 1945 року починають також створюватися польські прикордонні війська. Наказом № 0245 від 13.09.1945, Головнокомандувач Польського Війська наказує організувати Війська охорони прикордоння (WOP). У січні 1946 р. у Любачеві починає діяти 34-а комендатура польських прикордонних військ, яка своєю територією дій охоплює майже увесь польсько-советський кордон на Посянні⁶⁷.

---

⁶⁴ Пор. операційний звіт командира батальйону польських Внутрішніх Військ про пацифікацію Люблинця-Старого: Centralne Archiwum Wojskowe (далі — CAW), Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego, 1580/75/147, s. 2.

⁶⁵ Пор. ЦДАГОУ. Ф.1, оп. 23, спр. 1469, арк. 155. — Лист Головного уповноваженого уряду УРСР щодо евакуації Н. Подгорного секретарю ЦК КП(б)У Н. Хрущову.

⁶⁶ Дуже погану оцінку дислокованим на цій території польським військам дав ген. Селівановський, який на той час був головним дорадником з боку НКВД для польського міністерства безпеки: “Офицеры и солдаты дислоцирующихся на территории Жешувского воеводства 3, 8 и 9-ой дивизии Войска Польского вместо борьбы с бандами, поддержания общественного порядка и лучшей организации переселения украинского населения, занялись грабежами украинского населения, допуская разного рода бесчинства и принудительный метод выдворения украинцев за пределы Польши”. — Докладная записка Селивановского Берии о ходе переселения украинцев из Жешувского воеводства Польши на Украину. — [В:] РРС, Вох 73, копія документу з ЦДАГОУ, Ф.1, оп. 23, спр. 1472, аркуш 135.

⁶⁷ H. Dominiczak. Wojska Ochrony Pogranicza w latach 1945–48. Warszawa 1971, s. 258.

Збільшено також кількість військ НКВД — по одному батальйону на кожний район, де велася депортаційна акція до ССРСР. Ці війська виділено зі складу 64-ої дивізії НКВД, яка дислокувалася в Польщі від жовтня 1944 р.⁶⁸. Натомість для охорони повноважених переселенчих комісій виділено у серпні 1945 р. підрозділи 17-ої бригади Внутрішніх Військ НКВД⁶⁹.

Цій величезній кількісно і організаційно військовій силі двох держав, спрямованій на знищення морального і збройного опору українців перед виселенням, протиставилося на Посянні 5 відділів УПА куреня “Месники”, збройне українське підпілля (СКВ) та підпільна адміністрація 5 районів.

IV етап — боротьба проти виселення (вересень 1945 — листопад 1946 р.)

Боротьба відділів куреня “Месники” проти виселення становить найважливіший етап в його історії. Більш як рік відділи куреня опиралися виселенчій акції і досягли, зокрема в перших її місяцях, значних успіхів. За весь той час відділи вимінували 11 залізобетонних і 19 дерев’яних мостів шосейних і залізничних, знищили 4 залізничні станції, хоронені сильними військовими гарнізонами, підірвали 3 поїзди, знищили кількадесят залізничних вагонів, кількасот метрів залізничної колії, кількасот стовпів телефонних ліній.

Нім це сталося, від травня до вересня 1945 р. на території “Бастіону” та “Батурина” панував відносний спокій. Крім вищезгаданих факторів, як знищення станиць польської міліції (МО), перемир’я і демаркація підпорядкованої собі території та впливів між УПА і ВіН, колапс польської адміністрації та виселенчої акції, важливим каталізатором подій стався перемарш Червоної Армії на схід після закінчення війни. Той час отримав у підпільній термінології назву “передишка”. У той час головним завданням відділів було маскування, уникання будь-яких сутичок з відділами ЧА, ведення серед особового складу тої армії пропагандивної роботи.

Ситуація різко міняється у вересні 1945 р. Направлення на цю територію великої кількості військ з основним завданням виселити до листопада усе українське населення ставить під загрозу усі стратегічні та тактичні завдання українського підпілля на Закерзонні. Грозить також моральним розкладом стрілецтва, яке, бачачи бездієвість командування, починає

---

⁶⁸ ЦДАГОУ, ф. 1, оп. 23, спр. 1469, арк. 156. — Лист М. Подгорного секретареві ЦК КП(б)У Короченку. — Копія документа [В:] РІРС, Вох 73.

⁶⁹ 17 бригада ВВ НКВД дислокувалася у Львові і в її склад входили 206 (Львів), 207 (Олесько), 208 (Перемишляни), 209 (Радехів) і 210 (Дрогобич) окремі стрілецькі батальйони.

виїздити разом з родинами на Схід. З того часу зберігся драматичний лист провідника II Округи “Сталя” (Дмитро Дзьоба), який надзвичайно влучно характеризує настрої часу:

“[ ] Є ряди людей, які рішили до кінця боронити західніх границь України. Після себе лишається оставити хіба що тільки попіл. Спалити села і ліси. Нехай світ знає, що українці добровільно не відступають. Ця тактика нелегка, але героїчна. Бо що іншого? Якщо не їхати — то воювати! Давайте наказ війську, як повинні поступати. Усюди велике нервове напруження. Треба тут же рішати, блискавично, тому що пізніше не встиємо вже нічого направити”⁷⁰.

Така атмосфера мусила бути загальнопанівною, тому вже 9 вересня 1945 р. появилася наказ “Ліра” (Василь Левкович) усім командирам відділів УПА, боївок та інших збройних частин на терені ВО 6, в якому наказано:

а) провести бойові акції (знищити виселенчі комісії та всіх тих, хто примушує до виселення);

б) виселені села обов’язково спалити — “так, щоб не остались жодні будинки ні будівельний матеріал”;

в) забезпечити з палених сіл потрібне майно і харчі⁷¹.

Важливою для зрозуміння справжніх цілей розпочатої акції та її спрямування є додаткова іструкція до наказу з дня 9.09.1945 р. Зацитуймо її повністю:

“Польських сіл не палити. В мішаних селах спалити або розібрати частину села, яку замешкували українці, але так, щоби не потерпіло польське мирне населення. Поодинокі хати, чи навіть певні частини, можна в крайньому випадку залишити. Не чіпати польського населення. Надати акції протибольшевицький, а не протипольський характер. Поширити в районах виселення залучені відозви до польського населення”⁷².

Як свідчать оперативні звіти, відділи строго виконували цей наказ⁷³.

Курінь під командуванням “Залізняка” виявився найкраще підготовленим на цілому Закерзонні до виконання наказу “Ліра”⁷⁴. Проти-

---

⁷⁰ ЦДАГОУ, Ф. 1, оп. 23. Спр. 1717, арк. 97. — Штафета “Сталя” до “Стяга” (у перекладі рос. мовою), надрукована у цьому томі як документ № 32 у зворотному перекладі українською мовою.

⁷¹ РЖРС, Вох 81, file: UPA Orders.

⁷² Там само.

⁷³ Див. Оперативний звіт за місяць травень 1946 р., бойові дії відділу 98.

⁷⁴ Пор. Лист командира “Олега” до ком. “Шелеста” від 03.03.1946 р. [В:] Літопис УПА, т. 39, с. 390.

селенські акції відділів куреня “Месники” спрямовано в трьох напрямках: бойово-саботажні дії, акти терору проти виселеного апарату і пропагандивна акція серед українського населення проти виїзду до ССРСР.

Бойові дії проти виселеної акції курінь “Месники” розпочав вже 15 вересня 1945 р. двома великими акціями на залізничні станції в Олешичах і Новій Греблі, які відігравали важливу роль на першому етапі депортацій українців Засяння і Сінявщини. Основний тягар бойово-саботажних акцій проти виселення взяв на себе відділ М-2 (спершу під командуванням “Біса”, а потім “Балая”). Основна атака пішла на паралізування залізничного шляху між Любачевом і Ярославом, куди, через Перемишль і Медику, вивозили українців Засяння і Ярославщини до ССРСР. Між половиною вересня і кінцем листопада на цьому відрізку завдовжки 35 км залізничну колію атаковано 8 разів: біля Нової Греблі (1 та 6.X. 1945), Бобрівки (10 і 13.X. 1945), Загород (23.X 1945), Сухої Волі (24.X 1945), Корениці (24.X 1945), Суорова (22.XІ 1945). Велику роль в цих акціях відіграла добре вишколена мінерська ланка, яка існувала при відділі М-2.

У той сам час відділ М-3 провів дві саботажні акції біля Залужжя і Верхрати (19.IX 1945) на залізничному шляху Любачів — Рава-Руська, а також атакував іншу важливу залізничну станцію на цьому шляху в Горинці (25.X 1945), паралізуючи на деякий час східній напрямок вивозу українців Посяння до ССРСР через Раву-Руську і Белз.

Разом з атаками на залізничні сполуки, відділи куреня атакували шосейні шляхи, переважно мости, значно сповільнюючи, або й зовсім паралізуючи депортаційну акцію. Більшість цих атак провів відділ М-3 в північній Любачівщині (околиці сіл Брусно, Жуків, Чесанів, Люблинець).

Географія й час усіх акцій показують, що противиселенчу акцію курінь вів по-військовому сплановано, координовано і з концентрацією сил для максимального ефекту.

Водночас розпочато акти персонального терору проти виселених комісій. Особливий психологічний ефект мали два теракти. 24 вересня 1945 р. був вбитий в Млинах заступник районного уповноваженого на Ярославський повіт, працівник НКВД Катеринич М. Р., а 9 жовтня цього ж року в Новому Селі підвідділ “Гонти” вбив референта переселеної комісії Цекіна. Присуди смерти отримали також районний уповноважений на Любачівський повіт Пелипай, його заступник і радник управління НКГБ⁷⁵.

Паралельно до названих вище акцій відділи куреня розпочали палення виселених сіл. Зокрема сильну акцію проведено на Засянні і Сінявщині

---

⁷⁵ ЦДАГОУ, ф. 1, оп. 23, спр. 1472, арк. 168–169. – Докладная записка об эвакуации украинского населения с территории Польши Н. Подгорного Д.С. Коротченко. – Копія документу [В:] РЈРС, Вох 73.

силами відділу М-1. Для прикладу, тільки за одну ніч проти 7 жовтня спалено поукраїнські господарства на території 31 квадратного кілометра (села Покриви, Павлова, Криве, Красне, Ковалі, Теплиці — разом більше 700 будинків). Крім цього в Пискоровичах спалено 300 будинків, а на присілку Михайлівка — 80⁷⁶.

Дії відділів куреня осінню 1945 р. майже повністю паралізували вивіз українців, насамперед з Любачівського повіту. Вони були настільки несподівані і непередбачені особами, відповідальними за хід депортаційної акції, що викликали тривогу на найвищому рівні советського керівництва. Для прикладу зачитуймо дві советські доповідні записки, які влучно характеризують наслідки дій відділів куреня.

У доповідній уповноваженого уряду УССР в справах евакуації Н. Подгорного малюється доволі драматична ситуація:

“[.] Особливо широкі розміри диверсійна акція набула в Любачівському повіті. Тут банди [у советській термінології так називали відділи УПА. — М.І.] майже кожної ночі підривали залізнично-шосейні мости в районі станції Нова Гребля. В ніч на 10 жовтня в цьому повіті був підірваний залізнично-шосейний міст через річку Сян в Залужжі. В ніч на 21 жовтня був повністю знищений раніше підірваний залізнично-шосейний міст між станціями Нова-Гребля і Бобрівка і в трьох місцях була пошкоджена колія.

В ніч на 25 жовтня банда вдруге підірвала залізнично-шосейний міст між станціями Олешичі і Нова Гребля”⁷⁷.

В іншій доповідній, яку дорадник НКВД при польському Міністерстві Громадянської Безпеки (МБП) ген. Н. Селівановський подав на ім'я Л. Берії (переданий потім повністю Сталіну), писалося:

“[.] В Любачівському повіті бандити [звичне для советської звітності називання противника. — М.І.] вимінували два мости і розібрали залізничну колію. Як результат рух по залізниці зупинився і в жовтні ц[ього] р[оку] українці з цього повіту не вивозилися”⁷⁸.

Підтверджує це статистика. Так, станом на 1 листопада 1945 р. в Любачівському повіті нараховувалося 48 394 українці, з яких на виїзд до УССР записано 27 656, а вивезено всього 1374⁷⁹. Ці числа свідчать про майже повний параліч переселенчої акції, чого головною причиною на цей

---

⁷⁶ Там само, арк. 167.

⁷⁷ Там само, арк. 166.

⁷⁸ ЦДАГОУ, ф. 1, оп. 23, спр. 1472, арк. 134. — Докладная записка о ходе переселения украинцев из Жешувского воеводства Польши на Украину. — Копія документа [В:] РЈРС, Вох 73

⁷⁹ ЦДАГОУ, оп. 23, спр. 1472, арк. 143. — Докладная записка об ээвакуации... — Копія документа [В:] РЈРС, Вох 73.

території без сумніву були саботажні і бойові дії відділів куреня “Месники”. Загалом від пол. вересня до пол. грудня 1945 р. ці відділи провели 55 бойових акцій проти ВП, МО, військ НКВД і УБП⁸⁰.

Такий стан викликав занепокоєння советської верхівки, тому — зневірівшись у бойових спроможностях Війська Польського — активізовано на Закерзонні проти УПА апарат контррозвідки “Смерш” 4-ої Повітряної Армії, прикордонні війська і спецбатальйон бронепоезда⁸¹.

Пізньою осінню депортаційна акція на оперативній території “Бастіону” завмирає майже повністю, а відділи УПА підготовляються до зими.

Навесні 1946 р. польським військовим колам стає ясно, що поборювання українського підпілля на Закерзонні дотеперішніми методами не принесло успіху. Головну причину неуспішності вбачалося в застосуванні фронтових методів боротьби для поборювання ворога, який стосує партизанську тактику, задовге запізнання військових з’єднань з тереном, середовищем, характером і тактикою партизанських відділів, а також брак співробітництва між силовими структурами. Дуже слабкою виявилася також агентуральна розробка підпілля. Наслідком цих факторів був винятково дефензивний характер боротьби з українськими відділами та підпіллям. Посилилися натомість численні прояви солдатчини, які зокрема сильно проявили себе на території, заселеній українцями. Військові документи того часу говорять про зниження військової дисципліни, приклади грабунків місцевого населення, пияцтво серед жовнірів і офіцерів та “інші недопустимі приклади солдатчини”⁸².

Для скоординованого поборювання підпілля, 5 квітня 1946 р. створено Оперативну Групу “Жешув”. На Посянні в її склад увійшли 26-й полк піхоти і 40-й полк легкої артилерії (дислоковані в Ярославі) та 30-й і 14-й полки піхоти, дислоковані в Любачеві. Були вони в оперативному підпорядкуванні 9-й дивізії піхоти з Перемишля.

Всупереч такому насиченню терену військами, рік 1946 характеризується найбільшою бойовою активністю куреня “Месники”. Бойові дії курінь розпочав після зимової перерви в лютому боєм на присілку Заставні.

---

⁸⁰ Див. оперативні звіти командира ТВ 27 за вересень, жовтень, листопад і грудень 1945 р., надруковані в цьому томі.

⁸¹ Пор. ЦДАГОУ, ф. 1, оп. 23, спр. 1470, арк 174. — Докладная записка об эвакуации украинского населения с территории Польши и политическом настроении. — Копія документу [В:] РЈРС, Вох 73.

⁸² САW, IV.501.1/A.t. 619, к. 146. Rozkaz Nr 14 do wojsk Grupy Operacyjnej “Rzeszów” z dnia 26 lipca 1946 г. (тут і далі, посилаючись на Центральний Військовий Архів, автор користувався мікрофільмованими копіями документів, які зберігаються в Конгресовій Бібліотеці у Вашингтоні (Library of Congress) як Records from the Central Military Archive in Warsaw, Reel W-43).

Справжній спалах бойових акцій наступив у березні, коли збройні відділи, підпорядковані 27-му ТВ, провели 44 акції. В квітні помітний деякий спад активності у зв'язку з початком дій ОГ “Жешув”, але вже в травні було 25 акцій, в червні — 17, в липні — 21, а від серпня до грудня — подальших 34.

Основні дії відділів куреня, так як восени 1945 р., далі йшли проти депортаційної акції, яка тепер була зосереджена у східній частині території тактичного відтинку, у залізничному трикутнику Белзець — Рава-Руська — Белз. Вже в березні заатаковано важливу залізничну станцію і військовий гарнізон в Любичі-Королівській. У квітні три рази проведено атаки в околицях містечка Угнова на залізничний шлях між Равою-Руською і Белзом, а в травні три рази атаковано залізницю між Равою-Руською і Безцем.

Частина акцій мала характер великих операцій, в яких задіяно було кілька підвідділів. До таких акцій слід зарахувати атаку на штаб полку ВП в Любичі-Королівській 8 березня 1946 р., в якій взяли участь підвідділи 538 і 539 з відділу 97а, а також підвідділ “Кочовиків” і СКВ з V району, або зачіпний бій з відділом НКВД під селом Мельники-Кобильницькі 9 квітня 1946, який звели підвідділи 534 і 536 з відділу 98 разом з двома роями з відділу 97б. Проте, більшість акцій мала вже партизанський характер з огляду на велике насичення терену ворожими військами і тому проводилася силами ланки (насамперед мінерської), рою або частини чоти. Основною формою боротьби стали засідки, перестрілка, обстріл, мінування мостів, доріг і залізниць. До більш вдалих того роду бойових акцій відділів, підпорядкованих 27 ТВ, слід зарахувати акції на ВП в Ляшках і Олешичах (пвд. 534 з вд. 98), вимінування ланкою мінерів поїздів на залізничному шляху Ярослав — Перемишль, Любачів — Ярослав, Любачів — Рава-Руська, засідки на ВП на присілку Фельбах (пвд. 536 з вд. 98), в селі Добра (рій пвд. 531 з вд. 97), на дорозі між Косопудами і Люблинцем (два рої з пвд. 542 з вд. 98а та СКВ). Надзвичайно вражаючими були акція підвідділу “Кочовиків” на місто Сіняву, проведена в білий день, і акція збільшеної чоти з відділу 98 на шпиталь в місті Любачеві, де розташований був сильний гарнізон ВП, ВОП, МО і УБП, а також акція на місто Терногород в грудні 1946 р., яку провів вд. 97 разом з двома чотами з вд. 98 і вд. “Переяслави”.

V етап — операція “Вісла”

Зима 1947 р. на Посянні була дуже сніжна і морозна. Був це дуже важкий час для відділів куреня “Залізняка”. Виселення до осені 1946 р. більшості українського населення і насичення території великою кількістю мобільних польських військових груп зробили умови для будь-

якої військової діяльності надзвичайно несприятливими. Паралізовано значною мірою зв'язок, розвідку і постачання. Проте, курінь перезимував майже не пошкоджений. Завдяки доброму маскуванню, розчленуванню на дрібні групи й великій партизанській практиці він майже не мав втрат. Один більший бій звів лише відділ 97 ком. “Калиновича” в січні 1947 р., але без більших втрат відійшов на польські терени.

У той час — зима і рання весна 1947 р. — збільшується військова активність СКВ, які провели кілька сутичок з поляками.

З настанням весни кількість польського війська збільшується, щоб досягнути апогею під час *Акції Вісла*, яка почалася 28 квітня 1947 р. Проте треба тут зазначити, що військові операції відділів Війська Польського не були рівночасні в усіх повітах, а це позначалося на бойовій активності відділів УПА й збройного підпілля на території 27 ТВ. Напр., коли в східній Ярославщині йшли дуже сильні протиукраїнські акції поляків, у п'ятому районі (Томашівщина) відділи СКВ займалися далі інтенсивним бойово-політичним вишколом⁸³.

Перед обличчям переважаючих сил ворога відділи мусили розпошитися і хоронитися в бункерах та криївках. Почали рватися командні, постачальні та розвідувальні зв'язки. Появилися невідомі раніше на цьому терені випадки зради⁸⁴. Хоч вони далі не були численні, однак завдавали великих шкод. Для прикладу, одна тільки зрада стрільця “Ігоря” (рій “Стріли”, чота “Гонти”, сотня “Шума”) спричинилася до смерті 34 вояків цієї чоти і цивільної адміністрації V району.

За обставин поголовної депортації українського населення з Закерзоння, політичний провід і військове командування Закерзонського Краю прийняли рішення про передислокацію відділів УПА з Закерзоння в підсоветську Україну і звільнення від цього обов'язку тих вояків, у яких була рідня на понімецьких землях Польщі, куди депортовано 150 тисяч закерзонських українців. Однак через втрату контактів і зв'язків, доведення цього наказу до відома військам і командирам в ТВ 27 відбулося хаотично. Зокрема, відділи розпущено і передислоковано без відома командира відтинку “Залізняка”. Спричинилося до цього втручання політичного проводу з інших теренів (насамперед заступника

---

⁸³ Див. звіт військовика V району “Гамалії” за травень 1947 р., поміщений у цьому томі як документ № 48.

⁸⁴ Всупереч пізнішим уявленням про суцільну пенетрацію українського підпілля на Закерзонні польськими і советськими спецслужбами, польські документи з кінця 1946 року свідчать про повну відсутність до того часу польської агентури серед збройного і цивільного підпільного руху на території “Бастіону” і “Батурина”. — Див. колонку “Agentura w bandzie” в документі: САУ, IV.501.1/А т. 604, к.1066, Wykaz band działających na terenie woj. Lubelskiego na dzień 15.XI.46.

крайового провідника “Орлана”), який не скоординував своїх дій з місцевим проводом. Як свідчать документи з другої половини червня 1947 р., провідник Закарпатського Краю “Стяг” (Я. Старух) саме на командира цього відтинку “Залізняка” покладав завдання “розладування” і виправлення відділів в Україну, дуже високо його оцінював і мав відносно його особи спеціальні плани⁸⁵.

Нескоординованість наказів призвела до того, що цих наказів не виконано до кінця. Через кордон пробивалися малі групи в силі переважно роя і більшість з них була знищена на кордоні або на теренах СРСР. На Посянні залишилися натомість усі командири відділів, включно з командиром куреня. Їхня доля склалася по-різному. Командир відділу 97 “Калинович” і кількох стрільців з його відділу зробили невдалу спробу пробиватися на Захід, командири відділів 98 (“Туча”) і 98а (“Крук”) перейшли з групою стрільців на понімецькі землі, і перший зробив наступного року вдалу спробу передостатися на Захід, а доля другого — невідома. Найбільш трагічною виявилася доля відділу 97а і його командира “Шума”. Більшість цього відділу залишилася в бункерах на терені V району і до вересня 1947 р. була знищена⁸⁶. Сам командир відділу застрілився 7 вересня 1947 р. в оточеному ворогом бункері біля Верхрати.

Ще по-іншому склалася доля командира “Залізняка”. Він у жовтні 1947 р. перейшов з двома охоронцями до рідного села на Словаччині, легалізував свій побут, але в 1959 р. був арештований чехословацькими спецслужбами, переданий полякам і суджений в Перемишлі у 1961 році. Засуджений був на смертну кару, яку замінено йому пізніше на 25 років тюрми, і на волю вийшов у 1986 році. Повернувшись на Словаччину, де помер у 1989 р.

Відділи СКВ не були формально розпушені, через що в деяких появились навіть ознаки розкладу і деморалізації. Стрільці СКВ затрималися на Посянні довше, ніж відділи УПА, і щойно осінню велика частина вояків цих відділів перейшла на понімецькі землі. Там однак більшість з них у чергових хвилях арештів була арештована і репресована⁸⁷.

---

⁸⁵ Пор. перехоплену ВП штафету “Стяга” до “25” (“Залізняка”) (після 17 червня 1947 р.) — Archiwum Wojsk Łądowych, Akta sprawy Sr 1951/49, t. 2, k. 224–225 verte.

⁸⁶ AIPN Lublin, 08/260, t. 2, k. 117-118; t. 3, k. 343.

⁸⁷ Прикладом може тут бути доля членів цивільної адміністрації I району та стрільців відділу 98а-“М-IV” (ком. “Крука”), з-посеред яких 309 арештовано під час операції УБП “Батурин-2” в рр. 1951-52 і більшість з них репресовано.

Кінець збройного руху на Посянні

Встановити документальний образ українського збройного руху і цивільного підпілля на території 27-го ТВ “Бастіон” після *Акції Вісла* є дуже важко. Зі зрозумілих причин нема української документації, а інформація, яка виринає зі спогадів — є фрагментарна. Натомість поточна інформація з польських джерел — не є вірогідна і різні документи з того часу подають різні дані. Напр., у звіті III Оперативного Відділення Генерального Штабу ВП з 25 жовтня 1947 р. говориться про повну ліквідацію усіх 101 відомого на 1 травня 1947 р. членів відділу “Шума”⁸⁸. У той сам час у звіті Державної Комісії Безпеки від 27 жовтня 1947 р. говориться, що в Томашівському повіті діяли рештки відділу “Шума” (36 осіб) та група “Залізняка” силою в 40 осіб (враховуючи цивільну сітку) на Любачівщині⁸⁹.

Поборюванням цих незначних сил займалося три оперативні групи: Оперативна Група “Ярослав-Ляшки” (військова) і Оперативні Групи “Любачів” і “Сінява” з Корпусу Внутрішньої Безпеки. Кожна з них нараховувала близько 300 жовнів⁹⁰. Найбільшим їх успіхом було викриття бункерів провідника “Стяга” і командира СБ “Дальнича”. Перший покінчив життя самогубством, натомість отруєного газами “Дальнича” відрятовано, піддано дуже важким тортурам і страчено у Варшаві.

На території “Батурина” zostалися кількаособові групи вояків УПА, СКВ і СБ, яких завданням було втримувати контакт через “мертві пункти”. Оскільки більш перспективними для контактів між Україною і Заходом виявилися терени I Округи, їх значення на території “Батурина” впало і в 1948 р. більшість цих груп перейшла на понімецькі землі північної та західної Польщі.

Повстанські будні

Щоденне життя у відділах було функцією двох складових — з одного боку, було намагання командирів УПА організувати його на військовий лад,

---

⁸⁸ SAW, IV.501.1/A t. 622, k. 248. Sprawozdanie o stanie bezpieczeństwa państwa na terenie Rzeczypospolitej w okresie od 1.V.47 do 1.X.1947 r opracowane na podstawie posiadanych materiałów.

⁸⁹ SAW, IV.503.1/A. t. 140, załącznik Nr. 2, k. 527, Ocena sytuacji bandytyzmu po okresie letnio-zimowym.

⁹⁰ SAW, IV. 501.1/A t. 622, k. 278. Загалом в жовтні 1947 р. польські сили, які брали участь в поборюванні УПА на території, підпорядкованій командуванню польського V Військового Округу, виносили: війська — 1430, КВБ — 1200, МО — 2209, ОРМО — 2681.

а з другого – був тиск зовнішніх обставин, як напр. облави і прочісування лісів чужими військами, внаслідок яких налагоджений ритм життя відділів сильно порушувався і переходив з військового на хаотично-партизанський. Зрозуміло, що лісовим відділам неможливо було дорівняти організації військового життя регулярною армією в стаціонарних умовах (у касарнях), проте слід підкреслити, що командир “Залізник” прикладав велику вагу до військового вишколу, дисципліни і карности стрілецтва й досягнув у тому результатів, які можна прирівняти до тих, які мають відділи регулярної армії в польових умовах полігонів.

На ранньому етапі існування відділів організація їхнього перебування і занять була найближча військовим характеристикам. Відділи (сотні) розташовані були в лісових таборах повним складом. Табори були фортифіковані, оточені стрілецькими ровами з кулеметними гніздами. Була своя польова кухня, а стрілецтво жило в землянках. Спершу землянки були добре оснащені, з дерев'яними нарами (тапчанами) і опалювані. Пізніше вони мали більш примітивний характер. Також опалювання землянок було значно обмежене через небезпеку зрадження димом місця перебування відділу. Щоб вимогти на стрілецтві й молодших командирах заборону опалювання землянок, командуванню приходилося вдаватися іноді до гострих дисциплінарних методів.

Коли не було бойових акцій, облав або переміщення відділу на нові місця таборування, розклад дня у відділах був такий:

4:00 (влітку), 5:00 (взимку) – рання зоря (підйом, робудка);

4:00–8:00 – ранній туалет, руханка, порядкування речей, молитва і сніданок;

8:00–12:00 – військові вправи (влітку) або політзаняття, спільне читання літератури, газет тощо (взимку);

12:00–13:00 – обідня перерва;

13:00–16:00 – заняття за вказівками службового старшини;

16:00 – збірка відділу для відчитання денного наказу, перебрання служби новою службовою чотою, відправа варт;

17:00–18:00 – вечеря;

18:00–19:00 – чищення зброї, політзаняття, вправи хору;

19:00–21:00 – вільний час, бесіди, спільний спів маршових пісень, молитва;

21:00 – вечірня зоря й нічна тиша⁹¹.

---

⁹¹ Див. Хроніку відділу Месники-II за 18, 20, 23 червня 1945 р. або Хроніку відділу Месники-III за 19 січня, 3 лютого 1946 р.

Наведений вище розклад дня був зразком, за яким відділи жили за сприятливих умов і який командування УПА вимагало дотримувати як наказами і дисципліною, так і власним прикладом. Розклад дня модифікувався залежно від обставин. Такими могли бути ворожі акції на ліси, власні бойові акції, службові відрядження поодиноких вояків або цілих груп (роїв) за боєприпасами до віддалених таємних сховищ або за харчами, вишкіл політвиховників і санітарів, релігійні святкування або відзначення патріотичних роковин. Також службова чота жила за іншим розпорядком дня, будучи відповідальною за безпеку (варти, стежі, розвідка), прохарчування (чергування на кухні або зовнішнє забезпечення харчами) відділу. Взимку доходила заготівля дров для кухні і для опалення землянок.

У відділах періодично було організоване також санітарне обстеження стрілецтва і гігієнічні акції.

Увесь вишкільний процес у відділах УПА на Посянні, аналогічно до всієї УПА, мав забезпечити належну морально-бойову і політичну вартість стрілецтва. Цій меті підпорядкований був увесь бойовий вишкіл і політичне, моральне та історичне виховання.

У відділах найважливіший був бойовий вишкіл. Крім муштри, фізичних і польових вправ, велику увагу присвячувалося вправам з крісом, теоретичному ознайомленню й практичним вправам з автоматичною (машиною) зброєю, киданні гранатами. Проводилися заняття з тактичних основ, як напр. тактика атаки рою, чота в круговій обороні, організація засідок, марш відділу вночі. Окремі вправи мали мінерські і мінометні ланки.

Бойовий вишкіл відділів куреня “Месники”, хоч в силу обставин елементарний і загальний, проте давав добрі результати на полі бою. Показовим є, що стрілецтво відділів, будучи краще вишколеним за стрілецтво СКВ, мало набагато менші втрати вбитими й раненими в спільних бойових акціях ТВ 27. Прикладом може бути акція на залізничну станцію в Угневі, під час якої на 11 ранених 3 було з відділів і аж 8 з СКВ⁹².

Основним видом озброєння відділів куреня “Месники” були кріси. Була це зброя советського, польського, німецького, угорського і чеського виробництва. Найвище цінувалися на озброєнні т. зв. десятизарядки, тобто напівавтоматичні кріси з обоймою на десять набоїв. Менш популярною була автоматична зброя через високу розтрату амуніції й малу прицільність вогню. З кулеметів найбільше цінувався легкий кулемет Дегтярьова, менше — німецькі кулемети, які через свою скорострільність потребували великої

---

⁹² Пор. Описи важливіших боїв відділів куреня “Месники” (док. № 23 у цьому виданні).

кількості амуніції й вимагали додаткового стрільця для перенесення запасної цівки. Стрілецьтво узброєне було також гранатами, натомість старшини узброєні були найчастіше в коротку й автоматичну зброю.

Крім стрілецької зброї, відділи мали також на стані 50 і 82 мм міномети та станкові кулемети 12 мм калібру. У більших акціях відділи “Месники” використовували також т. зв. торпеди. Під цією назвою крилися німецькі реактивні снаряди в 120 см завдовжки й 30 см завтовшки, які однак через брак пускових установок відзначалися великою неточністю попадання. При атаках на станиці міліції або на військові гарнізони мали вони більше характер психологічних атак, ніж справжньої нищівної сили, ширячи серед атакованих паніку й заколот самим ревом польоту й силою вибуху. На початку існування відділу “Месники” на його озброєнні була також гарматка, однак відділ позбувся її, як і іншої важкої зброї та обозів, після переходу фронту, коли мусив змінити тактику боротьби з військовою на партизанську.

Велику вагу у відділах “Месників” надавалося політичному вихованню стрілецьтва. З цією метою існував у відділах інститут політвиховників з ієрархічним підпорядкуванням від курінного політвиховника починаючи, на ройових політвиховниках кінчаючи. Це останнє становище нерідко однак було вакантне, зокрема у відділах, творених у 1946 р., через брак відповідно вишколеної кадри⁹³.

Політично-ідеологічному вихованню стрілецьтва служили такі теми гутірок й викладів, як напр. “Що це є УПА і за що вона бореться”, “Історія українського націоналізму”, “Декалог українського націоналіста”, “Що це є УГВР?”⁹⁴. Стрілецьтво зазнайомлювано також регулярно з поточними подіями у формі політоглядів, інформацій, передаваних закордонним радіо, спільного читання й коментування польської преси. Велику вагу в ідейному й патріотичному вихованні стрілецьтва грали відзначення таких подій, як Свято Злуки 22 січня, Свято Державности, роковини битви під Крутами і Винниками, роковин смерти Біласа і Данилишина.

Моральному вихованню стрілецьтва мали сприяти такі теми занять, як “Що то є характер?”, “Конечність характерних людей [людей з характером – М.І.] в УПА” тощо. Для підтримки моралі, проводилося також читання статей українських газет з Канади про визвольний рух в Україні, а також описів героїчних боїв УПА в Карпатах або в Лемківщині, друкованих в таких підпільних виданнях, як “Лісовик”, “Інформатор”.

---

⁹³ Напр. в травні 1946 р. у відділі 98а та 97б не було ні одного ройового політвиховника. Пор. Оперативний звіт за місяць травень.

⁹⁴ Оперативний звіт командира 27-го ТВ за березень 1946 р., розділ Політвиховна робота серед стрільців, відділ 98а.

На політзаняттях стрільці отримували також основи загальної освіти з історії, математики, географії й літератури. Ось деякі теми занять: княжа доба, низовини й височини України, корисні копалини України, читання творів Шевченка, Стефаника, Лепкого, фрагментів роману Ю. Яновського “Чотири шаблі”. Залежно від обставин, на політзаняття призначалося у відділах від кількох до навіть 40 годин в місяць.

Значну роль в житті стрілецтва відведено також для релігійного життя. Воно проявлялося в щоденній ранній і вечірній молитві, участі в польових Службах Божих, спільних і врочистих святкуваннях релігійних свят, наявності і присутності серед стрілецтва курінного капеляна.

Як у кожній іншій армії, також в УПА на Посянні не чужі були проблеми з дисципліною стрілецтва. Якщо військовий режим не був новиною для вояків, які пройшли службу в довоєнній польській армії, у дивізії “Галичина” або мали поліційний вишкіл, тоді реальним питання дисципліни постало з моментом приходу у ліс кількесот рекрутів без найменшого військового досвіду. Проблему підсилювали реалії таборування у лісі – тимчасовість, примітивність, холод, недоїдання, хвороби й постійна загроза атаки з боку ворога. Давалася взнаки також раптовість і скомасованість переходу від цивільного у військово-партизанський режим життя. У лісових відділах недосяжною мрією був унітарний період в службі солдатів регулярних армій, коли рекрутам виділяється час на адаптацію до нового режиму. У відділах УПА на Посянні новобранці у той сам – і, звичайно, дуже короткий – час мусли пристосуватися до дуже спартанських умов життя, освоїти строгий розпорядок дня, проходити муштру й інтенсивний стрілецький, політично-моральний і загальноосвітній вишкіл.

У новостворених відділах інтенсивність вишколу могла доходити навіть до 180 годин у місяць, що дорівнює 45-годинному робочому тижневі. Так було, напр. у відділі 98а в лютому 1946 року. Такого навантаження не мають рекрути навіть регулярних армій в стаціонарних умовах, однак завдяки тому, а насамперед завдяки 40-годинному мінерському вишколу, відділ 98а весною 1946 р. став активною бойовою силою в противиселенських акціях куреня “Месники”.

Реальний стан повсякденного життя у відділах різко контрастував з романтичними уявленнями, з якими попадали в лісові відділи новобранці. Більшість з них ішла у відділи добровільно, бо примусове втілення політичний провід вважав за недоцільне, і готова була нести усі труди партизанського життя, але частина вояцтва попадала у лісові відділи внаслідок, напр., морального тиску середовища, а не з ідейних переконань. Такі вояки найчастіше мали обмежену моральну або ідеологічну мотивацію й часто ставали джерелом дисциплінарних клопотів.

У відділах УПА на Посянні до найчастіших дисциплінарних порушень належали самовільні короткочасні відлучення від відділу, несубординація, панібратство, обходження наказів і наказів. Каралися вони додатково муштрою, забороною куріння (для підстаршин) або тілесними карами (від 10 до 150 “буків”). Такі самі кари накладали за дрібне злодійство або неправдомовність. Дисциплінарними порушеннями займалася у відділах польова жандармерія (ПЖ). Запобіжним засобом проти порушень дисципліни й присяги були морально морально-політичні співбесіди. Ось деякі теми таких гутірок: “Як поступати, щоб не бути караним”, “Поведінка в терені”, “Чому треба шанувати своїх зверхників?”, “Поведінка супроти українського і польського населення”.

Серйозними порушеннями дисципліни вважалося спання на варті, ширення дефетистичних настроїв і дезертирство, зокрема його рецидива. За них каралося навіть смертною карою.

Найважчий військовий злочин — злочин зради — у відділах на Посянні був рідкісним явищем, й на співробітництво з поляками пішли, в основному у другій пол. 1946 р., лише поодинокі стрільці. Їхня зрада майже не мала наслідків для військових відділів і шкода з їхнього боку переважно обмежувалася до видачі підпільних магазинів⁹⁵. Проте, такі ж поодинокі зради (напр. зрада стрільця “Ігоря” з “Месників-3”) в ході Акції “Вісла” в 1947 р. несли вже дуже трагічне жниво вбитими й арештованими.

Контррозвідувальною охороною відділів займалася Служба Безпеки (СБ ОУН). Вона також слідкувала за політичною благонадійністю стрілецтва. Оба завдання СБ на Посянні виконала належним чином, бо, не вдаючись до зловживання великою владою, яку мала, не дозволила аж до весни 1947 р., тобто до часу Акції “Вісла”, на penetрацію відділів куреня “Месники” ворожою агентурою. Ні польські, ні советські спецслужби не мали у відділах УПА на Посянні ні одного агента.

Особові справи

Соціологічний опис відділів УПА на Посянні є неможливий через брак даних. Можна однак зробити частинний опис командного складу куреня “Месники” на основі реєстру старшин і підстаршин, який зберігся

---

⁹⁵ Див. Вістки з терену за місяць вересень з Ярославського повіту під датою 21.09 та за жовтень 1946 р., а також записи від 10 і 18 жовтня з Ярославського повіту та 1 жовтня з Любачівського повіту.

в архівах. Цей реєстр є неповний, але навіть на основі наявного матеріалу можна накреслити основні характеристики. Список нараховує 131 особу за таким розподілом: КВ – 8, М-1 – 32, М-2 – 36, М-3 – 46, М-4 – 9 старшин і підстаршин УПА. Про політичну афіліацію з ОУН з-посеред цих 131 особи заявило 18, у тому всі командири відділів. Натомість не був членом ОУН командир “Залізник”, який в названому списку власноручно написав, що є “симпатиком” ОУН з 1940 року. Такий низький рівень (менше 14%) уполітичнення кадри куреня “Месники”, а є усі підстави судити, що цей рівень для рядового стрілецтва був ще нижчий, вказує на це, що головним мотивом активності УПА на Посянні були не ідеологічні погляди, але оборонний характер цієї боротьби. Найважливішим аргументом для рекрутації в ряди УПА на цьому терені була необхідність оборони населення перед агресорами й проти виселення, а щойно пізніший політичний вишкіл розширював цю мотивацію на загальноукраїнські цілі. Це пояснювало б до деякої міри часті у звітах окреслення політичного вироблення стрілецтва тільки як “задовольняючий”.

Більшість командного складу куреня “Месники” мала військовий або поліцейний вишкіл на підстаршинському рівні. Такий вишкіл у довоєнній польській армії пройшло 18 осіб, поліцейний вишкіл мало 24 особи (в тому командир куреня), а німецький військовий вишкіл отримало 8 осіб (5 у дивізії “Галичина”, 2 у вермахті й 1 у веркшутц). За винятком ком. “Тучі”, який мав вишкіл з дивізії “Галичина”, решта командирів відділів мала за собою польські підстаршинські школи. На становищах чотових найчастіше були особи з поліцейним вишколом, натомість особи з німецьким військовим вишколом були ройовими, жандармеристами й санітарами.

Переважає кількість командного складу мала тільки початкову освіту, закінчивши від 4 до 7 класів народньої школи. Середню освіту мало 5 осіб, враховуючи учительську освіту командира куреня й богословську освіту курінного капеляна. За професією переважали рільники, але були також ремісники, механіки, шофери, крамарі.

У бойових відділах ТВ “Бастіон” відчувалася гостра нестача вишколеної старшинської і підстаршинської кадри. Вистачить сказати, що серед більше ніж двох тисяч осіб, які пройшли крізь різні військові організаційні форми відтинку, не було ні одного кадрового офіцера. За таких обставин прийшлося сперти підбір командної кадри на підстаршинах довоєнної польської армії, підстаршинської школи УПА “Олені”, дивізії “Галичина”, допоміжної поліції і накінець, хоч не в останню чергу, на природних талантах, які давали про себе знати в бойових обставинах.

Командирами відділів за увесь час їхнього існування було 11 осіб: “Залізник”, “Шум”, “Умань”, “Підкова”, “Калинович”, “Метелик”, “Біс”, “Балай”, “Туча”, “Яр” і “Крук”.

На сьогоднішній день встановлено, що за час існування куреня через почот його пройшло 17 осіб, бунчужними було 20, чотовими — 53, а ройовими — 156 вояків.

У відділах ТВ “Бастіон” обов’язували ті самі військові звання і посади, як для цілої УПА. Військові звання були такі: стрілець, старший стрілець, вістун, старший вістун, булавний, старший булавний, хорунжий, поручник, сотник. Звання сотника (відповідник капітана в сьогоднішній українській армії) було в ТВ 27 найвищим і мав його ком. “Залізник”. Для військових посад обов’язувала така номенклатура: командир ланки, ройовий, чотовий, сотенний, курінний, командир тактичного відтинку.

Деякого вияснення вимагає тут військова термінологія, якою користувалося збройні відділи в щоденному житті у відділах, у звітності і на практиці.

Насамперед треба врахувати факт, що збройний рух на Посянні мав великою мірою партизанський характер і не можна до нього прикладати усіх організаційних стандартів регулярної армії. Саме цим можна пояснити деяку термінологічну непослідовність у називанні військових одиниць аж до початку 1946 року. До того часу під словом відділ розуміли весь курінь “Месники”, а окремі сотні називали підвідділами. Для прикладу, в хроніці другої сотні говориться про неї як про “підвідділ 2-ий”, який входив в склад “відділу “Месників”. Інше розуміння військової термінології на означення окремих груп стрільців появляється щойно на початку 1946 р., коли в хроніці сотні командира “Шума” дотеперішнє означення цієї сотні “підвідділ М-III” заступає означення “відділ М-III” (запис за 31 січня 1946 р.). Відтоді відділом називається сотню, підвідділом — чоту, яка ділиться на рої, а рої на ланки. Оскільки чоти і рої були базовані на кількісному групуванні і нараховували відповідно 30 і 10 стрільців, тоді ланка була базована на спеціалістичному групуванні, напр. ланка гранатометна, мінерів, скорострільна.

Нова номенклатура знайшла повне відображення насамперед у звітності КВ. Серед стрілецтва далі переважала традиція називати відділи номерами сотень (напр. “перша сотня” або “Месники 1”), а серед населення відділи називалися найчастіше іменами командирів, напр. чота “Гонти”, сотня “Шума”, курінь “Залізняка”.

Підсумки

Бойова історія відділів УПА на території 27-го ТВ “Бастіон” дотепер була маловідомою⁹⁶ і перебувала в тіні бойових дій відділів з Лемківщини і Перемищини. Однак 5 відділів куреня “Месники”, понад 20 підвідділів СКВ і кілька рейдуючих відділів УПА внесли вагомий вклад в історію національно-оборонної боротьби на Закерзонні. За три роки вони провели не менше ніж 246 бойових дій проти німецьких військ, советських і польських партизанів, відділів ВП, МО, військ НКВД та УБП. Через відділи і підпілля пройшло кілька тисяч жителів Ярославщини і Любачівщини (поіменно — з прізвиська або псевдоніму — нами встановлено понад 2000 осіб), загинуло в боях понад 200 вояків УПА, не менше ніж 300 вояків СКВ, на смертну кару засуджено 137 осіб.

Чи УПА на Посянні сповнила свою роль? Пригадаймо тут, що вище командування УПА для відділів на Закерзонні основним стратегічним завданням вважало втримання каналів для контактів проводу в Україні з закордонним проводом і протистояння інформаційній блокаді; тактичним завданням було налаштування контактів з польським підпіллям, натомість само життя принесло вимогу оборони українського населення спершу від розгулу польського бандитизму, а потім проти виселенчої акції. Дивлячись на так сформульовані завдання, відповідь на поставлене питання не може бути однозначною. Найбільш вдало виконаними завданнями треба вважати три перші, тобто канали зв'язку, поширення інформації про український рух та контакти з поляками.

Натомість найбільш проблематичною є відповідь на питання про оборону населення. Можна сказати, що цього завдання не вдалося виконати, коли брати до уваги кількість жертв і все-таки повну депортацію українського населення з цих земель. Можна на справу глянути однак з іншого погляду. Перш за все, нереалістичними є сподівання, що 5 відділів УПА могли охоронити українське населення на території 5 тисяч квадратних кілометрів Посяння, маючи проти себе розбудований репресивний і збройний апарат двох держав. Вище вже згадувалося про насичення терену ворожими військами, тому за таких обставин кожна акція оборони населення була геройською і рятівною. Зрештою, з аналізу жертв серед українського населення виразно впливає, що найбільші втрати були там, де не було УПА (Засяння) або тоді, коли через політичні міркування відділам УПА не

---

⁹⁶ До найважливіших робіт про курінь “Месники” слід зарахувати популярно-наукове видання “*Партизанськими дорогами з командиром “Залізнякам”* — упор. І. Гнаткевич, Дрогобич, 1997 та статтю польського військового історика Я. Чаплі (J. Czaplą, *Walka z OUN—UPA w latach 1944—1947. Kureń “Żeleźniaka”* [w:] *Z walk przeciwko zbrojnemu podziemi, Warszawa 1966.*

дозволялося на оборонні акції. Всюди там, де стояли відділи УПА, жертви були менші й поступ депортаційної акції значно сповільнений.

Говорячи про роль відділів УПА на Посянні (як, зрештою, на всьому Закерзонні) в контексті депортаційних акцій, варто на проблему глянути також з ширшої перспективи. Як відомо, депортації 1940-их рр. були долею не тільки українців, але також інших народів — чеченців, інгушетів, татарів, німців, поляків. Усі ці депортації проведено в дуже короткі строки й ефективно. Єдиною неефективною, розтягнутою в часі і не доведеною до кінця згідно з початковим задумом була депортація українців з Закерзоння. Основним елементом, який відрізняє депортації українців Закерзоння від інших депортацій, була наявність збройної сили, яка їм спротивилася. Саме тому депортацію 200 тис. кримських татарів проведено в три дні силами 23 тис. військ НКВД, натомість депортування 700 тис. українців з Закерзоння такій самій кількості військ польських і советських зайняло три роки.

Іншим важким питанням є справа самого кінця існування збройного руху на Посянні. Чи міг той кінець бути інший? Чи мотивоване ідеологічно вислання відділів в підсоветську Україну було доцільне?

Відповідь і тут не може бути однозначною. Рішення про вислання відділів на територію СРСР підняло політичне керівництво в Україні, й з політично-ідеологічного погляду таке рішення було правильне. Інша справа, що політичні керівники (зокрема, на Посянні це були “Крим” і “Орлан”) взяли самі за екзекуцію цього рішення, що тільки ввело додатковий хаос у вже й так важку ситуацію. Характерною річчю є, що в процесі рішень про подальшу долю військових відділів Закерзоння зовсім не просліджується роля військового командира 6-ої Округи “Ореста”. Є також підстави гадати, що керівництво Закерзонського Краю не до кінця віддавало собі справу з того, що ситуація на підсоветській Україні корінно відрізняється у військовому аспекті від ситуації на Закерзонській Україні, внаслідок чого послано закерзонські відділи на територію, де вже від року не існувало відділів, а лише збройне підпілля. Можна гадати, що ідеологічне начало взяло верх над будь-якими пошуками прагматичного виходу з ситуації.

З віддалі років більш перспективними здаються два інші вибори — героїчний або прагматичний. Про героїчне закінчення боротьби на Посянні великим боєм з поляками думав “Залізник”, плянуючи наступ усіма силами куреня на один з гарнізонів польського війська⁹⁷. Немає ніяких сумнівів, що це була б атака смертників, але її міфотворчий ефект міг би бути багато ефективніший, ніж ніким не помічена й анонімна смерть під час переходу

---

⁹⁷ Див. машинописний спогад А. Кордана, зв'язкового командира ТВ 27, стор. 196. (Машинопис у збірці автора).

фортифікованого кордону або під час пізніших облав. Збройні відділи УПА на Посянні до липня 1947 р. існували як військові відділи, не переходячи в стадію збройного підпілля, тому при всіх труднощах з проведенням концентрації перед атакою, така атака була можлива для реалізації.

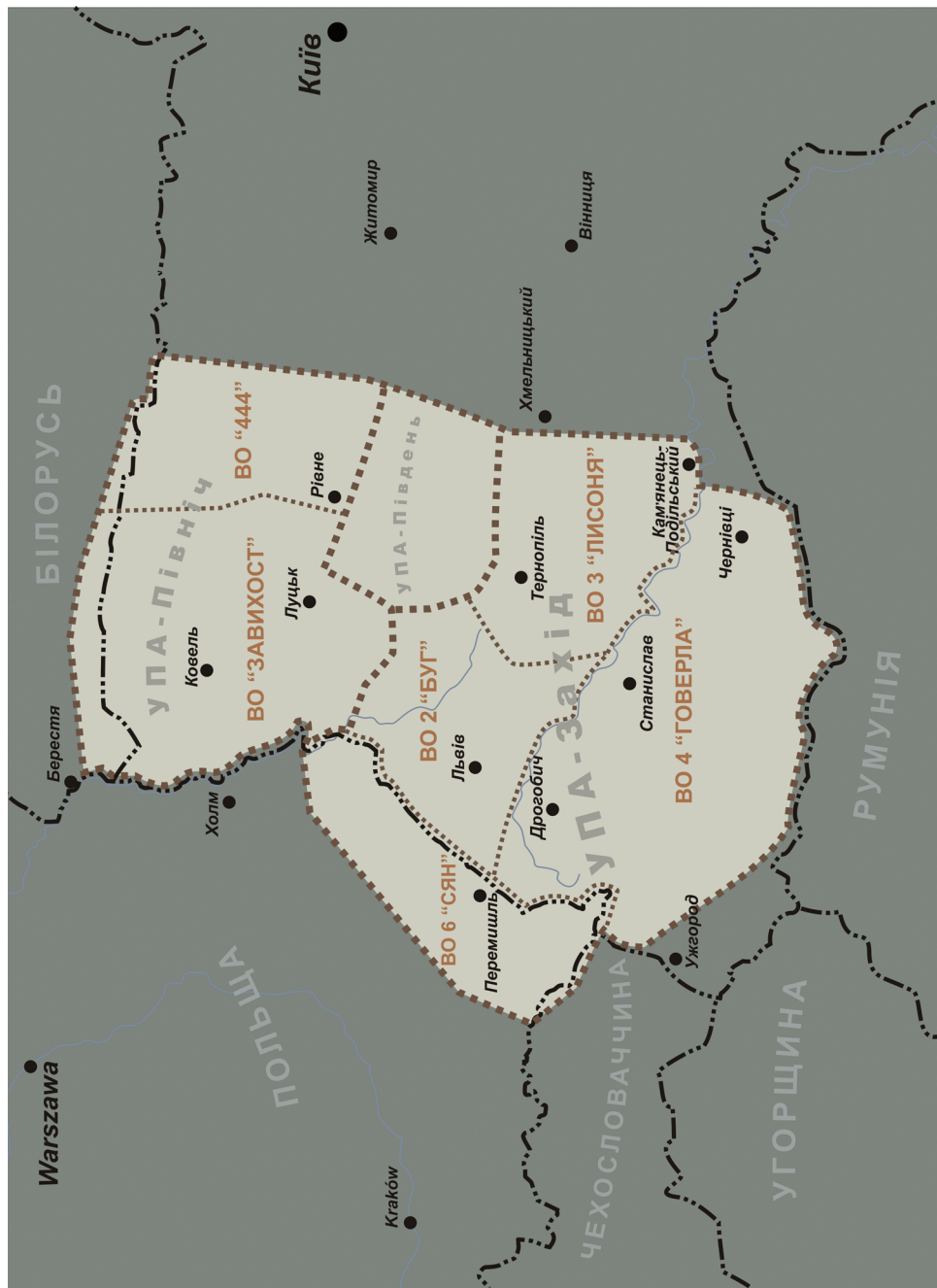
Можна було також піти іншим, прагматичним шляхом, звільнивши особовий склад відділів і збройного підпілля від присяги і дозволивши йому на розпорошення по цілій території Польщі, а не тільки їхати до депортованих родин. Також перехід до західніх окупаційних зон окремими групами чи індивідуально через Польщу міг бути більш успішним, ніж пробивання через Чехословаччину суцільними відділами. Принаймні для вояків Посяння шлях через західню Польщу виявився більш успішним, і більшість з тих, хто попав на Захід, потрапила туди саме так.

Запропонована Читачам стаття є однією з перших ширших розвідок про 27-ий ТВ “Бастіон” і спробою ввести його дії в історію бойових змагань УПА на Закерзонні. Вона не претендує на вичерпність. Навпаки, автор сподівається на дальші розвідки, статті, доповнення і спростування, щойно після яких — разом з документами, надрукованими у цьому томі — можна буде зробити спробу цілісного охоплення історії відділів і збройного підпілля на Посянні. Насамперед, потрібна є ширша розвідка про той період збройного опору, який передував виникненню зорганізованих відділів УПА на Посянні, тобто перед весною 1944 р. Подальших пошуків вимагає також період під час *Акції Вісла* й після розформування відділів влітку 1947 р. Потрібне є також в'яснення більш детальних фактів, як наприклад історії відділу М-III між квітнем і вереснем 1945 р. Недослідженими залишаються теж відносини між ком. “Залізняка” (не був членом ОУН) і політичним проводом Закерзонського Краю, зокрема в такому політичному питанні, як стосунок “Залізняка” до політичного і військового співробітництва з поляками. В неостанню чергу потрібне є також цілісне вивчення історії цивільної підпільної адміністрації на території “Батурина”, бо тільки разом — військове і цивільне крило руху — можуть дати повний образ національно-оборонної боротьби на Посянні.

Мапи Закерзоння

Організаційна схема УПА (середина 1945 р.)

**ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА
І КОМАНДНИЙ СКЛАД УПА-ЗАХІД
(осінь 1945)**

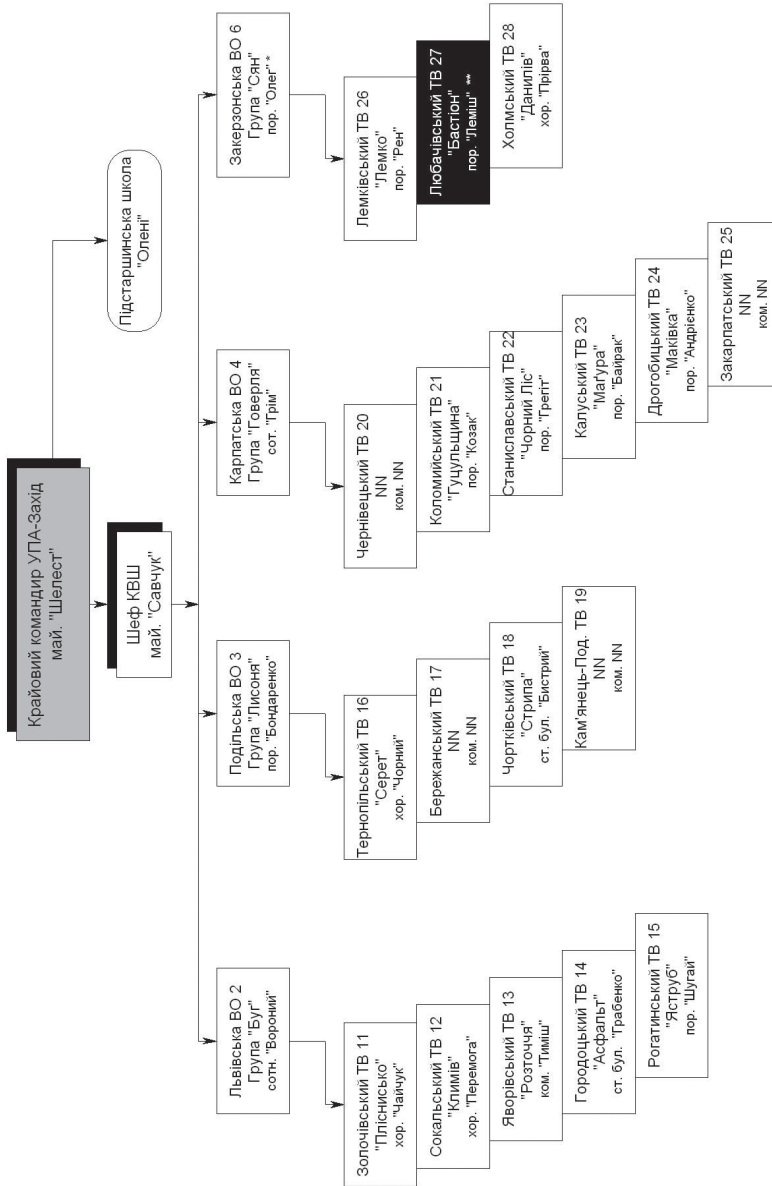
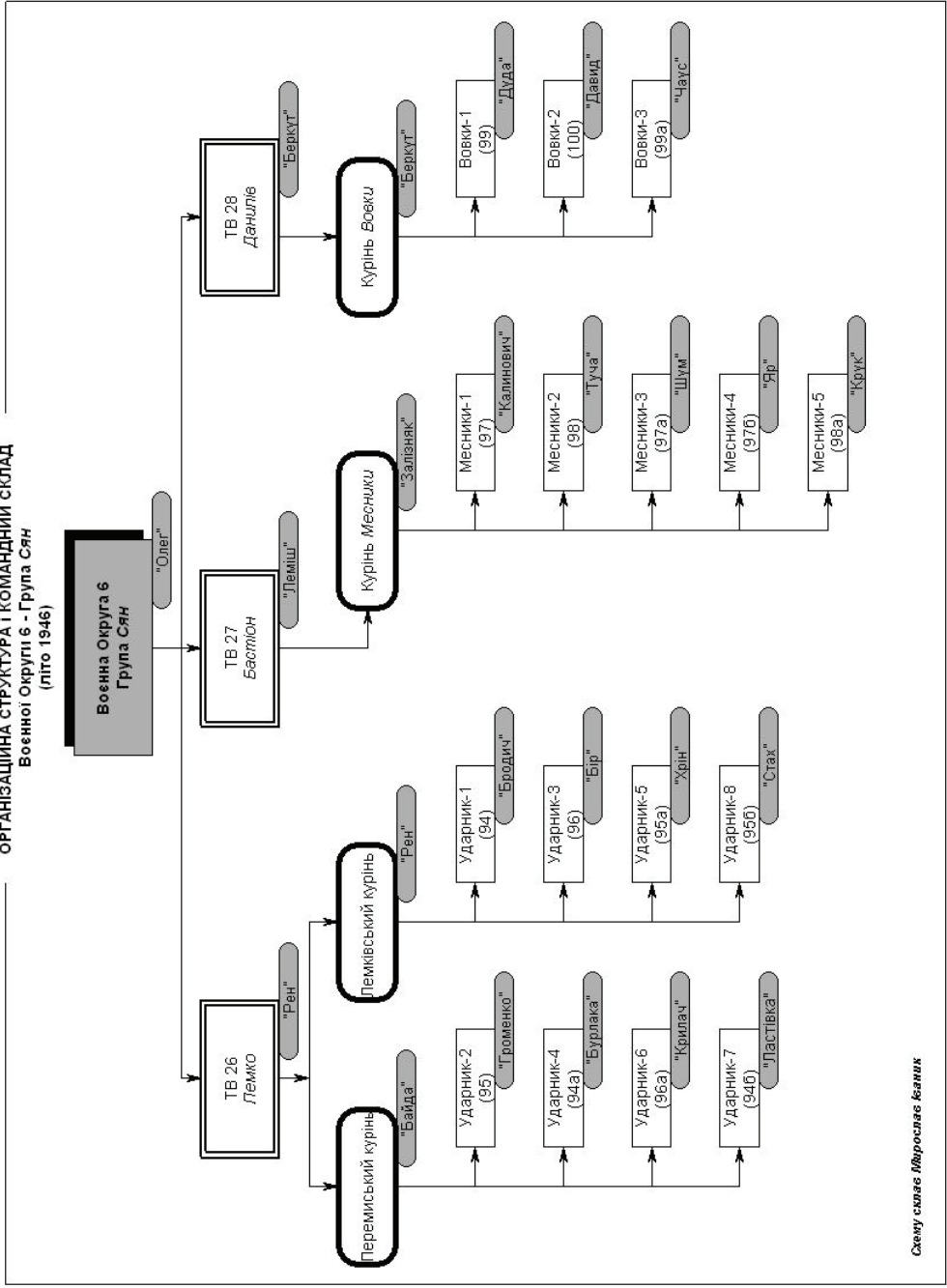

Схема складу Миропствів Іванчук

Примітки

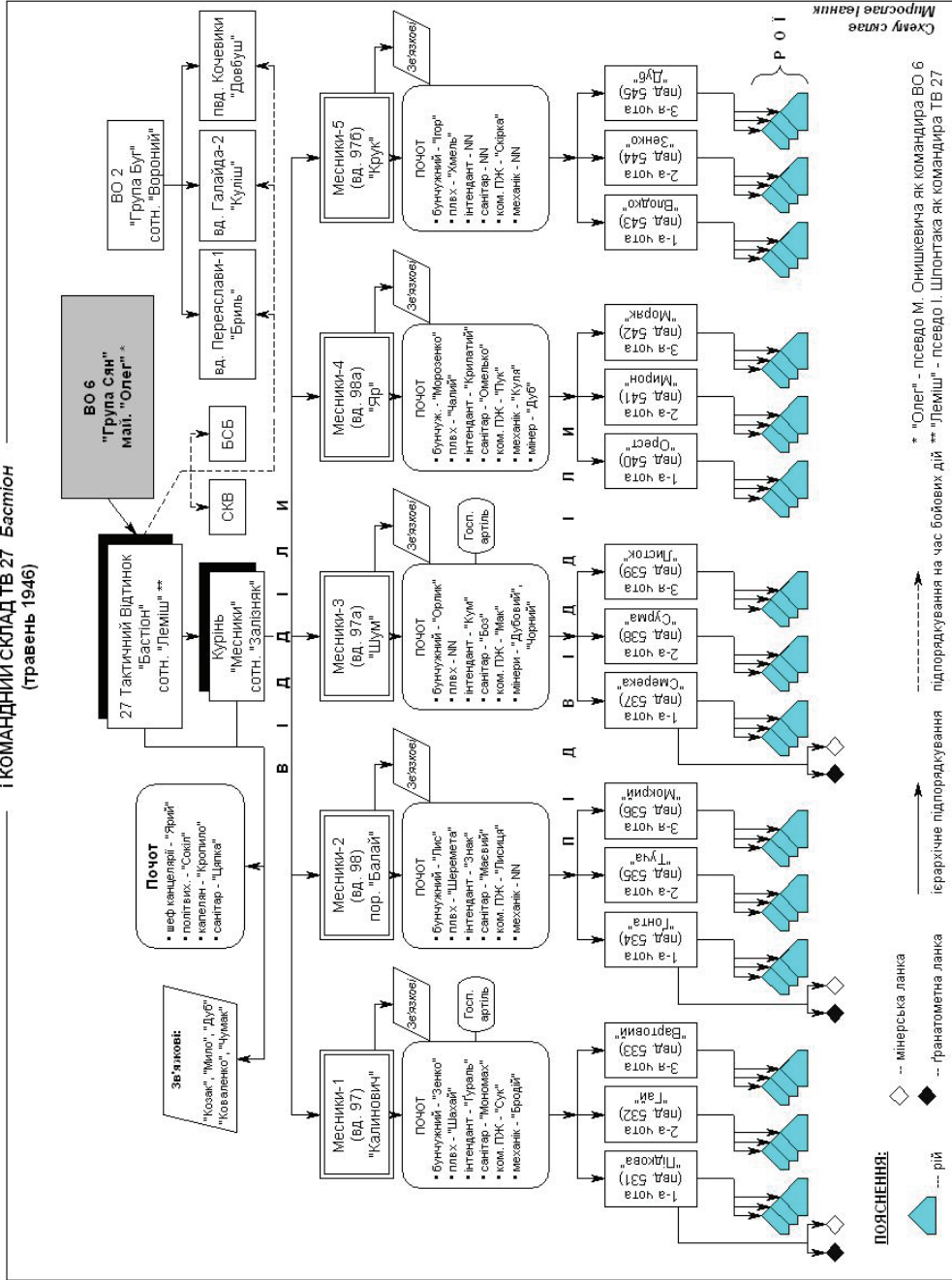
* - "Олені" — псевдонім Мирослава Ониськевича ("Среста", "Білого") як командира 6 ВО "Сян".
 ** - "Лемш" — псевдонім Івана Шпонгака ("Залізняка", "Дубовика") як командира 27 ТВ "Бастіон".

ОРГАНІЗАЦІОННА СТРУКТУРА І КОМАНДНИЙ СКЛАД
Воєної Округи 6 - Група Сян
(літо 1946)

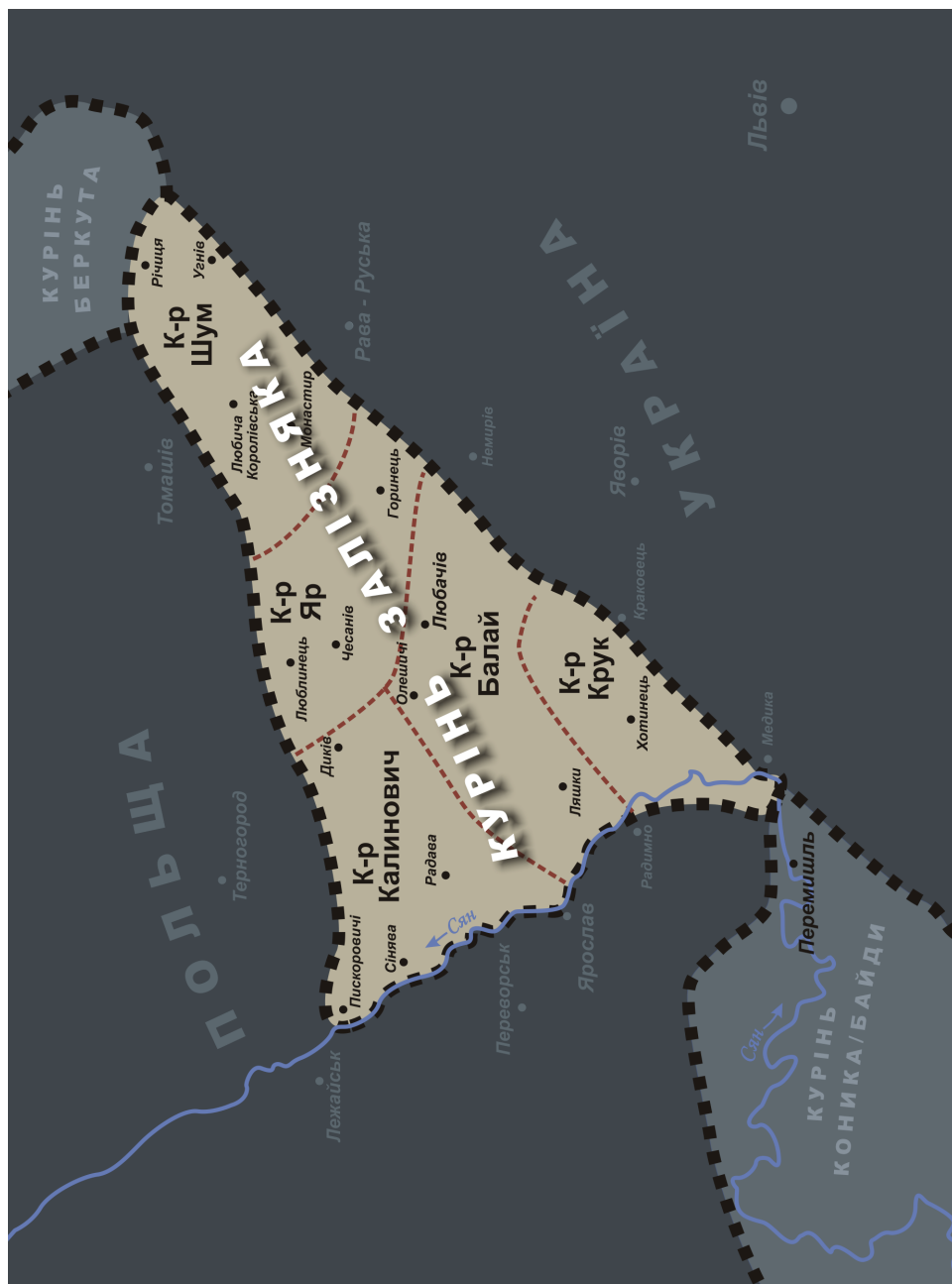

Схему склада Митрослава Іванчик

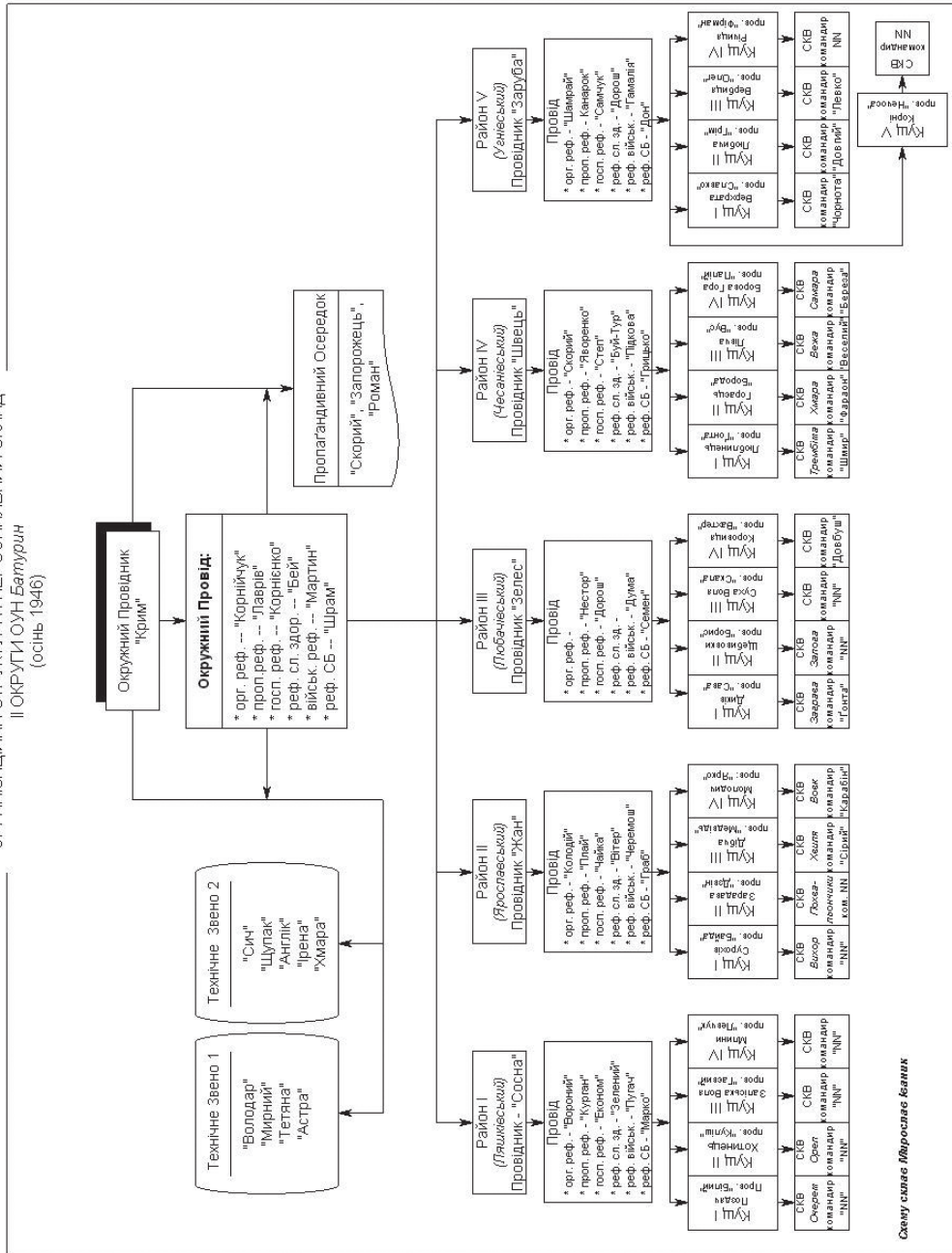
**ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА
І КОМАНДНИЙ СКЛАД ТВ 27 Бастіон
(травень 1946)**

Розташування відділів куреня командира “Залізняка” (літо 1946 р.)

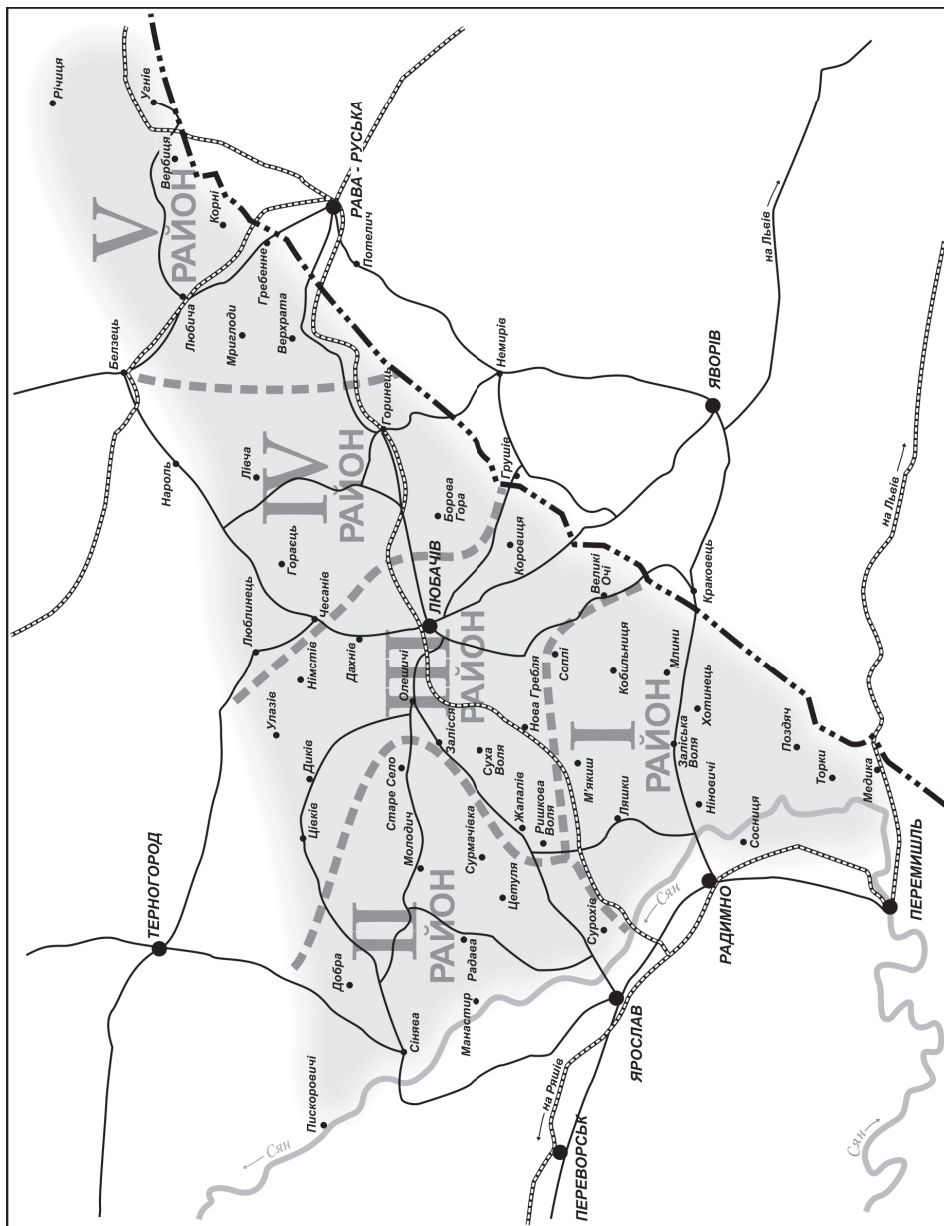
ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА І ПЕРСОНАЛЬНИЙ СКЛАД
 ІІ ОКРУГУ І ОУН Батумин
 (осінь 1946)

Схему стіває МІрошлас Іванік

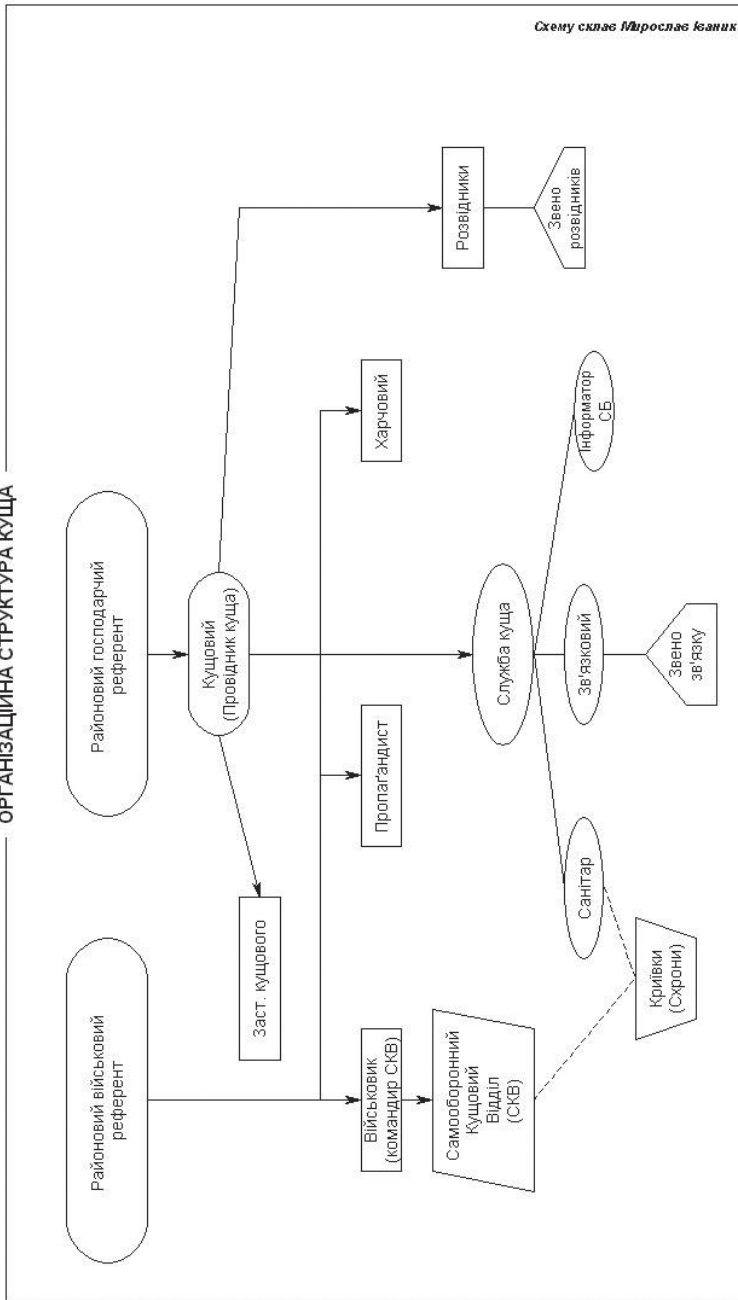

Поділ Округу “Батурин” на райони

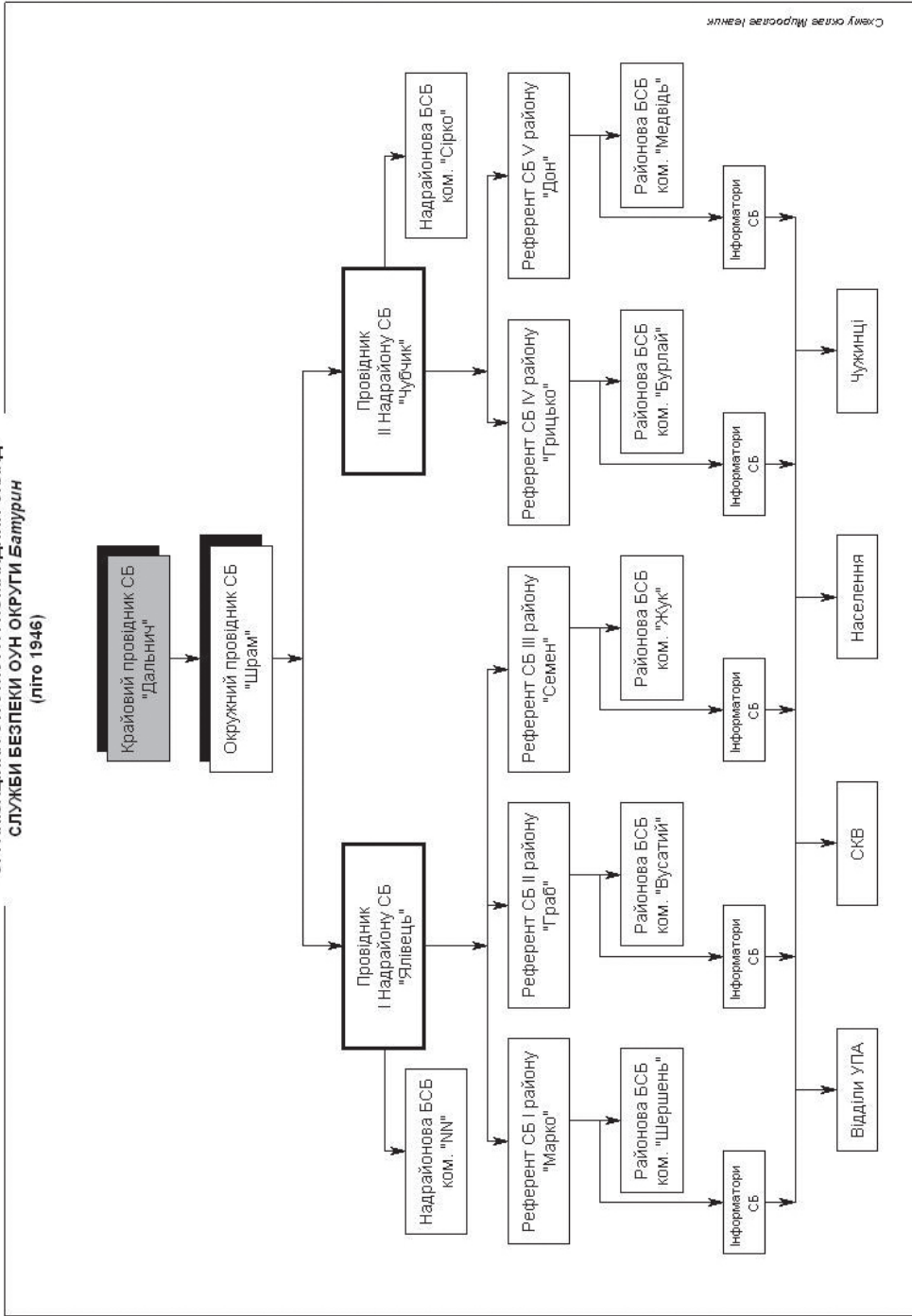

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА КУЩА

**ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА І КОМАНДНИЙ СКЛАД
СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ ОУН ОКРУГИ Батурич
(літо 1946)**

Схему склав Миколай Іванчик

Хронологічний список бойових дій відділів УПА на території ТВ 27

ДАТА	БОЙОВІ ДІЇ	НАЗВА ПВД.	НАЗВА ВД.	ВОРОГ
КВІТЕНЬ 1944				
19.IV 44	Відплатна акція на польське с. Рудку.		сотня "Месники"	польський відділ
22.IV 44	Акція на село Хотиліуб.		сотня "Месники"	польська самооборона
квітень 44	Відплатна акція на польський присілок Границя.		сотня "Месники"	польська боївка
30.IV 44	Акція на польський присілок Фрайфельд.	чота	сотня "Месники"	польська боївка

ТРАВЕНЬ 1944				
3. V 44	Акція на м. Чесанів.		сотня "Месники"	німецька поліція
травень 44	Засідки на німецькі поліційні підвідділи.		сотня "Месники"	німецька поліція
травень 44	Засідки на німецькі фронтові частини (біля Белзця і Горинця).		сотня "Месники"	вермахт
травень 44	Бій з німецьким поліційним підвідділом біля Нового Села.		сотня "Месники"	німецька поліція

ЧЕРВЕНЬ 1944				
27. VI 1944	Бій з відділом советської партизанки між Хотиліубом і Горайцем.		сотня "Месники"	советські партизани

ЛИПЕНЬ, СЕРПЕНЬ, 1944				
липень - п.п. серпня	Перебування на Янівському полігоні (бої з німцями і советами).		сотня "Месники"	вермахт, советські партизани, НКВД
27.VIII 44	Засідка на советських пограничників під Гутою-Кришталевую.	1-а чота	сотня "Месники"	прикордонні війська НКВД

ВЕРЕСЕНЬ 1944				
6.IX 44	Оборонний бій з військами НКВД в Селиськiм лiсi.		сотня “Месники”	НКВД

ЖОВТЕНЬ ЛИСТОПАД ГРУДЕНЬ 1944				
	Оперативних дiй не було.			

СIЧЕНЬ 1945				
8-9.I 45	Зачiпно-оборонний бiй з вiйськами НКВД в Люблинецькому лiсi.		“Месники 1” “Месники 2”	НКВД
15.I 45	Оборонний бiй з радянськими пограничниками в лiсi пiд Дiбчею.		“Месники 2”	прикордоннi вiйська НКВД

ЛЮТИЙ 1945				
	Оперативних дiй не було.			

БЕРЕЗЕНЬ 1945				
2.III 45	Бiй пiд Мриглодами i Грушкою.	чоти “Дима” i “М’яча”	“Месники 2”	прикордоннi вiйська НКВД
23.III 45	Засiдка на польську штурмувку з Чесанова.	чота IV	“Месники 1”	УБП
28.III 45	Знищення станицi МО в Залiсся.	чота I	“Месники 1”	МО
28.III 45	Знищення станицi МО в Старому Селi.	чота II	“Месники 1”	МО
28.III 45	Знищення станицi МО в Соплях.	чота III	“Месники 1”	МО
28.III 45	Знищення станицi МО в Новiм Бруснi.	чота I	“Месники 2”	МО
28.III 45	Знищення станицi МО в Лiвчi.	чота II	“Месники 2”	МО
28.III 45	Знищення станицi МО в Пугачах.	чота III	“Месники 2”	МО
28.III 45	Знищення станицi МО в Горинцi.	чота IV	“Месники 2”	МО
29. III 45	Знищення станицi МО в Нiмстовi.	бiйвка к-ра куруня	КВ	МО
30.III 45	Знищення станицi МО в Улазовi.	бiйвка к-ра куруня	КВ	МО

КВІТЕНЬ 1945				
5.IV 45	Знищення станиці МО в Коровиці-Самій.	боївка к-ра “Сурми”		МО
11.IV 45	Оборонний бій з НКВД під Молодівцями.	відділ	“Месники 2”, СКВ Лівча	НКВД
12.IV 45	Знищення станиці МО в Вільці-Горинецькій.	рій піонерів	Месники 2	МО
15. IV 45	Засідка під Молодичем на МО.	чота III	“Месники 1”	МО
17.IV 45	Відплатна акція на В’язівницю.		“Месники 1”, рій самообо- рони	МО, штурмівка НКВД, самообор.

ТРАВЕНЬ, ЧЕРВЕНЬ, ЛИПЕНЬ, СЕРПЕНЬ 1945				
	Оперативних дій не було (“предишка” – повертання через Посяння фронтних частин ЧА до СССР).			

ВЕРЕСЕНЬ 1945				
15.IX 45	Бойова дія в с. Новій Греблі (знищення залізничної станції, звільнення виселюваних, знищення телефонних сполук).		97	ВП, МО, НКВД
15.IX 45	Бойова дія в Олешичах (знищення залізничної станції, звільнення виселюваних українців, знищення телефонних сполук).		98	ВП, СОК, НКВД
17.IX 45	Вимінування авта УБП на шосі Любачів – Дахнів.	ланка мінерів	97а	УБП
19.IX 45	Знищення залізничного мосту біля Залужжа на шляху Любачів – Рава-Руська.	рій мінерів/ 537	97а	
19.IX 45	Вимінування залізничного мосту біля Верхрати на шляху Горинець – Рава-Руська.	538, СКВ	97а	
21.IX 45	Спалення поукраїнських господарств у Старому Селі.		97	
24.IX 45	Бойова дія на с. Кобильницю.	2 рої/ 536; 539	98 97а	ВП, НКВД
25.IX 45	Бойова акція на с. Горинець.	538, сот. почот, СКВ	97а	МО, СОК

ЖОВТЕНЬ 1945				
1.X 45	Бойова дія на залізничний міст біля Нової Греблі.	534, СКВ	98	ВП
3.X 45	Засідка на ВП на шосі Олешичі — Диків.	533	97	ВП
6.X 45	Бойова дія на залізничний міст біля Нової Греблі.		98, СКВ	ВП
6.X 45	Спалення господарств виселених українців в Павловій.	531	97	
6.X 45	Спалення господарств виселених українців в Теплицях.	532, 533	97	
6.X 45	Знищення бетонного мосту на шосі Горинець — Хотиліуб.	ланка мінерів	97а	
6.X 45	Знищення дерев'яного мосту на шосі Брусно — Чесанів біля с. Хотиліуба.	ланка мінерів	97а	
6.X 45	Знищення дерев'яного мосту у Верхраті.	539	97а	
8.X 45	Зліквідовано начальника виселенчої комісії майора Цекіна.	537	97а	НКВД
10.X 45	Частинне вимінування залізничного мосту біля Бобрівки.	534	98	ВП, СОК
10.X 45	Засідка на радіоавто ВП.	2 рої/ 537	97а	ВП
10.X 45	Засідка в с. Хотиліубі на ВП.	рій/537	97а	ВП
10-13.X 45	Застави в Дібчі і Стежах, щоб дати селянам змогу зібрати плоди.	531	97	польські банди
12.X 45	Спалення присілків Онишки та Козаки (с. Суха Воля), звідки виселено українців.	535	98	
13.X 45	Вимінування залізничного мосту біля Бобрівки.	2 рої/ 534	98	
13.X 45	Засідка на дорозі Козаки — Нова Гребля.	535	98	ВП
15.X 45	Знищення дерев'яного мосту на шосі Грушів — Коровиця.	ланка мінерів	97а	
17.X 45	Знищення залізобетонного мосту на шосі Чесанів — Жуків.	ланка мінерів	97а	
17.X 45	Знищення трьох містків на дорозі Хотиліуб — Тимці.	537	97а	
17.X 45	Спалення двірських будинків і горальні в Німстові.	два рої/ 537	97а	
18.X 45	Спалення решти поукраїнських господарств в Німстові.	535	98	
21.X 45	Засідка на большевиків біля Бахорів на шосі Олешичі — Ярослав.	1 рій/ 536	98	НКВД

23.X 45	Вимінування залізобетонного мосту біля Загороди.	мін. ланка	98	
24.X 45	Вимінування залізничного мосту між Олешичами і Сухою Волею.	мін. ланка	98	
29.X 45	Вимінування поїзда на шляху Бобрівка — Коріниця.	мін. ланка	98	

ЛИСТОПАД 1945				
9.XI 45	Оборонний бій в с. Бахори.	2 рої/ 534	98	ВП
10.XI 45	Знищення дерев'яного мосту на шосі Ярослав — Любачів.	535	98	
10.X 45	Спалення частини виселеного с. Нова Воля.	рій/536	98	
10.XI 45	Спалення виселених присілків Нової Греблі: Закіпці, Сопили, Ігнати.	535	98	
12.XI 45	Спалення виселених українських сіл: Ялина, Лаптина.	536	98	
16.XI 45	Знищення залізничного мосту на лінії Ярослав — Рава-Руська.	538	97a	
16.XI 45	Вимінування залізобетонного мосту б. Верхрати на шляху Ярослав — Рава-Руська.	538	97a	
17.XI 45	Спалення двох дерев'яних мостів між Чесановом і Люблінцем та між Старим і Новим Люблінцем.	537	97a	
17.XI 45	Спалення села Футори.	535	98	
17.XI 45	Відібрання награбованого поляками майна на дорозі Жуків — Руда-Рожанецька.	537	97a	польська банда
18.XI 45	Спалення дерев'яного мосту між Чесановом і Жуковом.	537	97a	
21.XI 45	Спалення виселеної Башні-Долішньої.	537	97a	ВП, МО, самообор.
21.XI 45	Обстрілювання протягом години ворожого постю.	538	97a	ВП
21.XI 45	Обстрілювання протягом години ворожого постю.	539	97a	ВП
21.XI 45	Спалення виселених українських господарств у Дахнові.	532, 533	97	ВП, МО
21.XI 45	Спалення виселеної Олешницької Волі.	533	97	
22.XI 45	Атака на польський відділ в с. Борова Гора.	540	97a	ВП

22.XI 45	Акція на залізничний міст коло Суροхова.		98	ВП
26.XI 45	Оборонний бій на постою в лісі біля Бучини.	535	98	ВП

ГРУДЕНЬ 1945				
4.XII 45	Засідка на ВП в с. Ведмежа (між Брусном-Старим і Верхратою)	рій	97а	ВП
9.XII 45	Палення виселених українських сіл Криве та Пугачі (перестрілка з МО).	538	97а	МО
9.XII 45	Обстріл гранатометом ВП в с. Монастирі.	гранат. ланка	97а	ВП

СІЧЕНЬ 1946				
	Оперативних дій не було.			

ЛЮТИЙ 1946				
15.II.46	Зачіпний бій з ВП на присілку Заставні.	533, 2 рої/531 і 532	97	ВП

БЕРЕЗЕНЬ 1946				
4.III 46	Бойова акція на шпиталь в Любачеві.	535 і ч. 534	98	ВОП, УБП, МО
4.III 46	Спалення поукраїнських будинків в с. Дахнів.	ч.535	98	
4.III 46	Спалення виселених сіл Борхів, Гірче і Опака.	536	98	ВП
4.III 46	Бойова акція на Олешичі.	534	98	СОК, МО, НКВД
8.III 46	Бойова акція на постій ВП в с. Ляшки.	534	98	ВП
8.III 46	Спалення виселеного українського села Маковиська.	531,532 і 533	97	ВП
8.III 46	Бойова акція на постій ВП в Любичі-Королівській.	538, 539, пвд. "Кочовиків" та СКВ	97а	ВП
10.III 46	Спалення 20-метрового дерев'яного мосту на Любачівці б. Сурмачівки.	534	98	

11.ІІІ 46	Вимінування залізн. мосту в Радимні на р. Рада на шляху Ярослав — Перемишль.	пвд. мінерів і СКВ	98	СОК, МО
11.ІІІ 46	Перестрілка з ВП в с. Гаї.	пвд. мінерів	98	ВП
11.ІІІ 46	Вимінування залізн. мосту на шляху Рейовець — Белз між с. Сусець і Мазили.		97а	
11.ІІІ 46	Засідка на ВП на прис. Фельбах б. Кобильниці.	536	98	ВП
перед 12.ІІІ	Засідка на авто ВП в Лапаївському лісі к. В'язівниці.	СКВ		ВП
12.ІІІ 46	Вимінування поїзду на шляху Любачів — Ярослав б. Сухої Волі.	пвд. мінерів	98	ВП
12.ІІІ 46	Засідка на ВП між с. Стежки і Лехмани.	531	97	ВП
12.ІІІ 46	Перестрілка з ВП в с. Гаї.	97а		ВП
13.ІІІ 46	Акція на станицю МО в Ляшках.	535	98	МО
14.ІІІ 46	Засідка на ВОП на шосі Олешичі — Ярослав біля с. Джури.	534	98	ВОП
14.ІІІ 46	Засідка на ВП на дорозі Мивків — Старе Село.	СКВ, БСБ		ВП
15.ІІІ 46	Спалення поукраїнських господарств в с. Тенетиська.	1/97а	97а	
15.ІІІ 46	Перестрілка між СКВ і МО.	СКВ		МО
16.ІІІ 46	Акція на советських телефоністів в с. Заліська Воля.		98	НКВД
16.ІІІ 46	Спалення поукраїнських господарств в с. Затила.	1/97а	97а	
17.ІІІ 46	Вимінування тягарового поїзда на шляху Любачів — Ярослав між Новою Греблею і Олешичами.	пвд. мінерів	98	
17.ІІІ 46	Бій з ВП в с. Фельбах.	1/97		ВП
18.ІІІ 46	Роззброєння МО в с. Червона Воля.	1/97, СКВ	97	МО
18.ІІІ 46	Охорона для куща під час збирання харчів.	531	97	
18.ІІІ 46	Бій з засідкою погранзастави.	рій/97а	97а	НКВД
18.ІІІ 46	Бій БСБ з ВП на прис. Нетреби.	БСБ		ВП
21.ІІІ 46	Засідка на банду “Волиняка” між с. Красне і Павлова.	531	97	банда “Волиняка”
22.ІІІ 46	Охорона села Добра перед грабунком.	рій 531	97	поль. банда
24.ІІІ 46	Спалення мурованої школи і приходства в с. Маковисько.	531	97	
25.ІІІ 46	Засідка на ВП на шосі Любачів — Горинець.	540	98а	ВП

27.III 46	Засідка на місцевих злодіїв в с. Добра.	рій 531	97	злодійська банда
28.III 46	Засідка в селі Добра.	рій 531	97	злодійська банда
28.III 46	Реконесанс в с. Дібча для збирання інформації про “Волиняка”.	рій 531	97	
28.III 46	Вимінування 2 мостів між Гребенним і Потоками.		97а	
31.III 46	Засідка на шосі Плазів — Наріль.	ч. 539	97а	ВП
31.III 46	Спалення поукраїнських сіл Конячів і Собятин.	533 і СКВ	97	
31.III 46	Спалення поукраїнського села Ветлин.	532 і СКВ	97	
31.III 46	Спалення поукраїнського села Сурохів.	531	97	МО
31.III 46	Бій СКВ з ВП в лісі б. села Грушка.	СКВ		ВП
між 17 і 31.III 46	СКВ обстріляв ВП в Радаві і Цетулі.	СКВ		ВП
березень 46	Палення поукраїнських будинків в с. Лази і спалення мосту на р. Шкло.		98	

КВІТЕНЬ 1946				
3.IV 46	Спалення 5 мурованих будинків в с. Хотилюбі.	рій/539	97а	
5.IV 46	Спалення мурованих будинків в Залужжі.	537	97а	
5.IV 46	Спалення мурованих будинків у Горинці, в яких квартирувало військо.	539, рій/СКВ	97а, СКВ	ВП, самооборона
9.IV 46	Зачіпний бій з большевиками під с. Мельники-Кобильницькі.	534 і 536/98 та 2/976	98 і 976	НКВД
12.IV 46	Зачіпний бій з большевиками на Пискорах.		97, СКВ, СБ	НКВД
18.IV 46	Засідка на большевицьке авто на шосі Белзець — Любича-Королівська.	2 рої/537	97а	НКВД
21.IV 46	Бойова акція на ВП на станції в Угнові.		97а і СКВ	ВП
21.IV 46	Бойова акція на залізничні мости на шляху Угнів — Рава-Руська на р. Солокії і на каналі.		98а	ВП
21.IV 46	Бій з большевиками на присілках Храпи і Пискорі.		976	НКВД
30.IV 46	Бойова акція на ВП в Жапалові.		98	ВП

ТРАВЕНЬ 1946				
5.V 46	Палення виселених українських сіл Сосниці і Святого.		97, 98, 97а	польська самооборона
7.V 46	Вимінування паровоза між с. Белзець і м. Рава-Руська. Знищення в кількох місцях рейок.	537	97а	
7.V 46	Оборонний бій проти ВП в Люблинецькому лісі.	542	98а	ВП
8.V 46	Акція відділу ком. “Бриля” на Сіняву.	“Кочовики”		МО
12.V 46	Засідка на залізничному шляху Угнів — Корчів. Знищення паровоза і 6 вагонів з большевиками.	рій/538	97а	НКВД
18.V 46	Оборона с. Дібчі перед польським відділом.	531	97	польське підпілля, МО
18.V 46	Засідка на МО з Дунькович на шосі біля Дунькович.	543	97б	МО
20.V 46	Засідка на большевиків на шосі Гребенне — Потоки.	рій 538	97а	НКВД
22.V 46	Засідка на ВП, яке виселювало Хотиліуб.	рій і чот. почот “Сурми”	97а	ВП
25.V 46	Перестрілка з польською самообороною в Дибкові.	531, СКВ	97	пол. самооборона
27.V 46	Заложення міни на шляху Плазів — Жуків. Загинуло двох членів УБ, лікар і фурман.		97а	УБ
28.V 46	Знищення залізничного мосту на лінії Рава-Руська — Белзець коло Малих Мостів.	рій/537	97а	
28.V 46	Знищення залізничного мосту біля Любичі-Королівської.	рій/537	97а	
28.V 46	Спалення хат виселених українців в Мостах-Малих.	рій/537	97а	
28.V 46	Засідка на польсько-большевицький відділ на шосі Олешичі — Ярослав біля с. Бахорів.	534	98	ВП, НКВД
29.V 46	Засідка біля прис. Дагани на ВП, яке виселяло Верхрату.	539, БСБ	97а	ВП
30.V 46	Бій СКВ в лісі коло Мівкова з ВП.	СКВ		ВП
травень 46	Бій СКВ в Гораєцькім лісі.	СКВ		ВП, НКВД

травень 46	Бій пвд. ком. “Дуба” з НКВД.	545	976	НКВД
травень 46	Перестрілка з ВП Люблинецькому лісі.	536, СКВ	98	ВП
травень 46	Сутічка з МО в Дикові-Старому.	536, СКВ	98	МО
травень 46	Вимінування поїзду на лінії Ярослав – Олешичі.	СКВ “Сірого”		
травень 46	Чота відділу 98 заатакувала ВОП, який виселював с. Дібчу і Осередок.	пвд	98	ВОП
травень 46	Засідка на авто з з офіцером ВП в с. Яжвині.	пвд	98	ВП
травень 46	СКВ обстріляло стежу ВП в Дикові-Старому.	СКВ		ВП

ЧЕРВЕНЬ 1946				
4.VI 46	Оборонний бій проти ВП в лісі біля с. Пискорі.	532, СКВ	97	ВП
4.VI 46	Вимінування авта з військом на дорозі Махнів — Вілька-Вербицька.	рій/533	97а	ВП
5.VI 46	Оборонний бій у Вербицькому лісі.	рій/538	97а	ВП
6.VI 46	Спалення в Ніновичах школи і плебанії, а в Грабовці — школи (використовуваних військом).	543	976	
7.VI 46	Розбиття злочинської банди конокрадів під Новим Селом.	рій/532	97	банда конокрадів
9.VI 46	Знищення станиці ВП в Моцанах.	543	976	ВП
13.VI 46	Засідка на ВП на дорозі Сурмачівка — Ігнаші. Відступ без бою через велику перевагу ворога в людях і важкій зброї.	2 рої/ 533 і 531	97	ВП
13.VI 46	Засідка на ВП на дорозі Косопуди — Люблинець.	два рої/ 542, СКВ	98а	
17.VI 46	Засідка на ВП на річці Шкло (дорога Млини — Мельники).	скор. лан. з 2 роя/ 544	976	ВП
23.VI 46	Вимінування поїзду з військом на залізниці між Бобрівкою і Маковиськом.	ланка мінерів	98	ВП
24.VI 46	Засідка на дорозі Радава — Цетуля біля Ігнашів.	2 рої/533	97	ВП
27.VI 46	Перестрілка з ВП під с. Суха Воля.	СКВ		ВП
27.VI 46	Перестрілка з ВП біля с. Прісся.	рій	97а	ВП
28.VI 46	Роззброєння групи ВП в с. Гаї.	543	976	ВП

28.VI 46	Бій пвд. УПА з ВП в с. Лівча.	пвд	98	ВП
29.VI 46	Бій з ВП в на прис. Волоські Халупки.	пвд.	976	ВП
29.VI 46	Засідка на шосі Радимно — Краковець.	543	976	ВП

ЛИПЕНЬ 1946				
3.VII 46	Бій з ВП на прис. Лехмани біля Доброї.	533	97	ВП
3.VII 46	Спалення господарств виселених українців у с. Піддубці. Вимінування двох будинків ВОП.	рій/538	97a	ВОП
4.VII 46	Відбиття дезертира зі станиці МО в Дикові.	536	98	МО
6-9.VII 46	Спалення господарств виселених українців у сс. Новосілки-Кардинальські і Махнів.	рій/537	97a	
10.VII 46	Бій з ВП в лісі під Лехманами.	533 і 531	97	ВП, УБП
11.VII 46	Збірка харчів в с. Олещицька Воля. Короткий бій з польською самообороною.	536	98	польська самооборона
11.VII 46	Знищення господарств виселених українців в с. Новосілки-Передні.	рій/538	97a	--
12.VII 46	Відбиття в злодіїв українського майна.	розвідка/536	98	зłodійська банда
13.VII 46	Спалення господарств виселених українців у с. Річиця.	538	97a	
14.VII 46	Спалення господарств виселених українців у с. Новосілки-Кардинальські.	рій з 537	97a	
14.VII 46	Бій з ВП в Сінявських лісах.	531, 532, 533	97	ВП
16.VII 46	Бій пвд. “Влодка” в лісі біля Гойсаків.	543	976	ВП
17-23.VII 46	Спалення господарств виселених українців у с. Дениська.	538	97a	
19.VII 46	Знищення господарств виселених українців у с. Річиця.	рій/538	97a	
19.VII 46	Спалення господарств виселених українців у с. Затила.	рій/537	97a	
19.VII 46	Спалення мурованої школи і плебанії, в яких квартирувало ВП, у с. Дениська.	537	97a	
24.VII 46	Вимінування в с. Ульгівок двох мурованих будинків.	част. 538	97a	

25.VII 46	Бій з ВП в лісі між Гримаками і Тимцями.	541	98а	ВП
26.VII 46	Акція ВП проти пдв. “Ореста” в Сінявських лісах.	540	98а	ВП
26.VII 46	Бій з ВП в лісі біля Кобильниці-Руської.	рій/976, вд. “Переяс- лави”	976, вд. “Переяс- лави”	ВП
27.VII 46	Вимінування мурованої школи в с. Губинок.	рій/538	97а	

СЕРПЕНЬ 1946				
8.VIII 46	Спалення мурованого фільварку в с. Журавцях, який використовувало ВП.	рій/537	97а	
12.VIII 46	Спалення 4 будинків на прис. Диби, які мали бути постоем ВОП.	рій/537	97а	
13.VIII 46	Двох розвідників попадає в засідку, організовану ВП на прис. Мисани.	533	97	ВП
16.VIII 46	Облава ВП на Сінявські ліси. Пвд. к-ра “Вартового” відступає без бою.	532	97	ВП
20.VIII 46	Знищення тартаку в с. Баб’яках, який використовувало військо для своїх цілей.	рій/544	976	

ВЕРЕСЕНЬ 1946				
1.IX 46	Бій стрільців СКВ з ВП в Улазові.	СКВ “Загра- ва”		ВП
1.IX 46	Перестрілка УПА з ВП в с. Новосілки-Кардинальські.	рій	97а	ВП
1.IX 46	Перестрілка УПА з ВОП.	кількох стр.	97а	ВОП
8.IX 46	Перестрілка СКВ з ВП біля с. Синявка.	СКВ		ВП
14.IX 46	Перестрілка СКВ з ВП в с. Стара Гута.	СКВ “Вежа”		ВП
19.IX 46	Перестрілка групи стрільців УПА з ВП на прис. Воля-Молодицька.		97	ВП

ЖОВТЕНЬ 1946				
10.X 46	Перестрілка СКВ з ВП на прис. Рудьки.	СКВ		ВП
13.X 46	Сутичка чоти “Голуба” з УБП під час збирання харчів на зиму в с. Дикові.	535	98	УБП
24.X 46	Перестрілка СКВ з ВП на прис. Качурі.	СКВ “Сама- ра”		ВП
27.X 46	Перестрілка СКВ з ВП в Сухій Волі.	СКВ пров. “Скали”		ВП
27.X 46	Перестрілка УПА з ВП в с. Маковисько під час облави.		98	ВП
28.X 46	Перестрілка СКВ з ВП в с. Черче.	СКВ “Сіро- го “		ВП
29.X 46	Перестрілка СКВ з ВП в Лівчанському лісі.	СКВ “Вежа”		ВП

ЛИСТОПАД 1946				
4.XI 46	Сутичка з відділом “Волиняка” на лісничівці біля Пискорович під час операції відбирання майна виселених українців з околиць Тепилів і Пискорович.	531, 532, СКВ	97	відділ “Воли- няка”
23.XI 46	Сутичка СКВ з ВП в лісі біля Брусна.	СКВ		ВП
листопад 46	Перестрілка УПА з ВП в с. Дібча.	98		УПА
листопад 46	Перестрілка УПА з МО в с. Лази.	97		МО
листопад 46	Перестрілка УПА з ВП в с. Ветлин.	97		ВП
листопад 46	Перестрілка УПА з ВП на прис. Ревізьна (с. Цетуля).	97		ВП
листопад 46	Перестрілка УПА з МО на прис. Терebenь (с. Радава).	97		МО
листопад 46	Сутичка СКВ з ВП на прис. Криве (с. Павлова).	СКВ		МО

ГРУДЕНЬ 1946				
2.XII 46	Спалення мурованого фільварку в Старому М'якиші.	542	976	
6.XII 46	Акція на місто Терногород.	97, пвд. 98, пвд. “Переяслави”	97 98	
7.XII 46	Бій в таборі під Молодичем.	532	97	ВП
11.XII 46	Оборонний бій в Милківському лісі.	535	98	ВП
11.XII 46	Оборонний бій біля Млинів.	541	976	ВП
16.XII 46	Сутичка з ВП в Лукавецькім лісі.	скрстр. ланка/ 534	98	ВП
17.XII 46	Обстріл станиці МО в Хотинці.	рій/540	976	МО
19.XII 46	Спалення квартири МО в Грушовичах.	рій/540	976	МО

СІЧЕНЬ 1947				
3.I 47	Сутичка СКВ з ВП в лісі під с. Гораець.	СКВ “Заграва”		ВП
4.I 47	Сутичка СКВ з ВП в Диківському лісі.	СКВ Диків		ВП
5.I 47	Сутичка СКВ з ВП в с. Диків.	СКВ Диків		ВП
6.I 47	Сутичка СКВ з ВП в с. Улазів.	СКВ Диків		ВП
6.I 47	Сутичка 9 стр. з СКВ та 6 стр. з УПА з ВП в Старому Селі.	СКВ УПА		ВП
7.I 47	Сутичка 2 стрільців з вд. 98 з чотою ВП в с. Забіла.		98	ВП
7.I 47	Сутичка роя “Вовка” з ВП в Старому Селі.	рій/535	98	ВП
10.I 47	Сутички роїв СКВ з ВП в Диківському і Милківському лісах.	СКВ Диків		ВП
28.I 47	Захоплення в полон 20 міліціантів.	535 і 536	98	МО

ЛЮТИЙ 1947				
	Брак даних.			

БЕРЕЗЕНЬ 1947				
	Брак даних.			

КВІТЕНЬ 1947				
квітень 47	Бій з ВП в Сінявських лісах.		97	ВП

ТРАВЕНЬ 1947				
	Брак даних.			

ЧЕРВЕНЬ 1947				
14.VI 1947	Бій УПА в с. Річиці.	чота “Лист- ка”	97а	ВП

ЛИПЕНЬ 1947				
	Брак даних.			

**Порівняльна таблиця військових ступенів
у різних арміях**

УПА	УКРАЇНСЬКА АРМІЯ	ПОЛЬСЬКА АРМІЯ	СОВЕТСЬКА АРМІЯ	АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ
генерал-хорунжий	генерал-полковник	generał brygady	генерал-полковник	Brigadier General
полковник	полковник	pułkownik	полковник	Colonel
підполковник	підполковник	podpułkownik	подполковник	Lieutenant Colonel
майор	майор	major	майор	Major
сотник	сотник (капітан)	kapitan	капітан	Captain
поручник	поручник (старший лейтенант)	porucznik	старший лейтенант	First Lieutenant
	чотар (лейтенант)		лейтенант	
хорунжий	хорунжий (молодший лейтенант)	podporucznik	младший лейтенант	Second Lieutenant
старший булавний	осавул	sierżant	старшина	Master Sergeant
булавний	старший сержант	plutonowy	старший сержант	Sergeant First Class
старший вістун	сержант	starszy kapral	сержант	Staff Sergeant
вістун	молодший сержант	kapral	младший сержант	Sergeant
старший стрілець	старший солдат	starszy szeregowy	ефрейтор	Private First Class
стрілець	рядовик	szeregowy	рядовой	Private

Порівняльна таблиця посад у різних арміях

УПА	УКРАЇНСЬКА АРМІЯ	ПОЛЬСЬКА АРМІЯ	СОВЕТСЬКА АРМІЯ	АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ
головний командир УПА	командир армії	dowódca armii	командир армии	Army Commander
крайовий командир УПА	командир корпусу	dowódca korpusu	командир корпуса	Corps Commander
командир групи	командир дивізії	dowódca dywizji	командир дивизии	Division Commander
командир загону	командир бригади	dowódca brygady	командир бригады	Brigade Commander
курінний	курінний (командир куреня (батальйону))	dowódca batalionu	командир батальона	Battalion Commander
сотенний	сотенний (командир сотні)	dowódca kompanii	командирроты	Company Commander
чотовий	чотовий (командир чоти)	dowódca plutonu	командир взвода	Platoon Leader
ройовий	ройовий (комадир рою)	dowódca drużyny	командир отделения	Squad Leader
ланковий	командир ланки		командир звена	

РЕЄСТР

виявлених членів збройного руху та цивільного підпілля з території 27-го Тактичного Відтинку УПА “Бастіон” та 2-ої Округи ОУН “Батурин”

Поданий нижче реєстр постав як компіляція багатьох джерельних і друкованих матеріалів і становить найповніший на сьогодні список учасників українських оборонно-визвольних змагань на території Посяння.

Реєстр складено на основі таких джерел:

I. Архівні джерела:

1. Інформативні звіти 27-го ТВ “Бастіон”.
2. Звіти цивільної адміністрації з території 2-ої Округи ОУН “Батурин”.
3. Хроніки відділів “Месники-2”, “Месники-3” та “Месники-4”.
4. “Евіденційний листок старшин і підстаршин УПА куреня “Месники” під командуванням командира “Залізняка” від 20 жовтня 1946.
5. Наказ Штабу Воєнної Округи “Сян” ч. 2/46 від 23 травня 1946 р. про надання вищих ступенів воякам УПА з 27-го Тактичного Відтинку “Бастіон”.
6. Виписка з наказу Штабу “Групи Сян” ч. 5/46 від 21 листопада 1946 р. про надання вищих ступенів воякам УПА-Захід Групи “Сян”.
7. Наказ Штабу “Групи Сян” ч. 6/47 від 22 січня 1947 р., який складається з виписок з наказів Штабу УПА-Захід № 19 від 1.06.1946 р. і № 20 від 10.08.1946 р.
8. Наказ Штабу Воєнної Округи “Сян” ч. 3/46 про надання вищих ступенів воякам УПА-Захід Групи “Сян”.
9. Пропам’ятна книга впавших на полі слави вояків Української Повстанчої Армії – Захід (з відтинка “Лемко”, “Бастіон” і “Данилів”).
10. Листа впавших на полі слави, датована 15.01.1946 р.
11. Листа впавших на полі слави за 1946 р.
12. Організаційна схема 2-ої Округи ОУН “Батурин” (з т. зв. архіву “Дальнича”).
13. Протоколи допитів членів УПА, які перейшли до Західної Німеччини – протоколи № 93, 133, 137, 163, 164, 166, 176, 227, 242, 249 (з Архіву Закордонної Місії УПА в Німеччині).
14. “Список дезертирів” з I, II і III районів II Округи “Батурин”, складений надрайоновим референтом СБ “Семеном”.

15. Документи судових справ І. Шпонтака та Г. Мазура.
16. Документи оперативної розробки “Батурин 1”, яку вело Міністерство Громадянської Безпеки Польщі.
17. Військові рапорти з поборювання УПА та ОУН підрозділами 3-ї дивізії піхоти ВП.

II. Друковані джерела:

1. *Повстанські могили. Пропам'ятна книга впадших на полі слави вояків Української Повстанчої Армії – Захід-Сян*. Зібрав і до друку підготував Євген Місило. Варшава–Торонто, 1995.
2. *Партизанськими дорогами з командиром “Залізником”*. Упорядник, вступне слово І. Гнаткевич. Дрогобич, 1997.
3. *Тут було наше село*. Ред. В. Козубель. Львів, 1995.
4. *Список українців, засуджених на кару смерті, страчених і померлих у в'язницях Польщі під час примусового їх виселення, складений Є. Місілом. 1944–1956 рр. [В:] Депортації 1946–1947*. Ред. Ю. Сливка. Том 2. Львів, 1998.
5. Збірник “Любачівщина”, тт. 1, 2 та 3.
6. Газета “Наше Слово” – сторінка *Свідчення* у різних номерах.
7. *Віра, надія, любов*. Ред. М. Паньків. Варшава, 2000.
8. *Ярославщина і Засяння 1031–1947* (Збірник). Ред. М. Семчишин, Нью Йорк–Париж–Сідней–Торонто, 1986.
9. *1947. Пропам'ятна книга*. Ред. Б. Гук, Варшава, 1997.
10. *Informator o nielegalnych antypaństwowych organizacjach i bandach zbrojnych działających w Polsce Ludowej w latach 1944–1956*. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych – Biuro “С”, Warszawa 1964 (перевидання: Wydawnictwo Retro, Lublin 1993).
11. *УПА в світлі польських документів. Книга перша: Військовий суд Оперативної групи “Вісла”*. Опрацював і впорядкував Є. Місило. Літопис УПА, том 22. Торонто, 1992.

III. Інші джерела

1. I. Halagida. *Ukraińcy skazani w Polsce na karę śmierci przez Wojskowe Sądy Rejonowe w latach 1946–1955. Biogramy, wyroki, materiały*. (Машинопис).
2. Списки вояків і підпільників, підготовані для цього видання М. Козаком, А. Ожеховським, Д. Кушаком, Б. Назаровичем, М. Назаром, Т. Палюшком і Г. Притулою.

Представлений тут список нараховує понад 2000 імен. В силу об'єктивних обставин, він не претендує на повноту, принаймні на цьому етапі збирання інформації про персональний склад українського руху на Посянні. Радше, він підсумовує дотеперішні пошуки і є кроком до майбутніх досліджень і доповнень. Ці доповнення потрібні насамперед в розкритті імен і прізвищ підпільників і вояків, оскільки велика частина з них у списку надалі виступає лише під псевдонімами.

Навіть у такій недосконалій формі, список сповнює свою ролю, бо показує близький до правдивого кількісний склад учасників збройного і цивільного підпілля з території Посяння, які пройшли крізь обидві структури (військову і цивільну) від 1943 до 1947 року. На жаль, повного образу не будемо мати, мабуть, ніколи, бо в документи і в людську пам'ять попадали найчастіше особи найбільш активні або полегли, покарані різними судами та репресовані. Натомість загубилися серед подій і часу імена звичайних рядових хлопців і дівчат, які ані не полягли, ані не були ранені, не авансовано їх, але й суджені не були ніколи, зате довгі роки сумлінно служили вони своєму народові вірою і правдою. Додати їх імена до цього списку — це друге завдання на кону, зараз після розкриття осіб, схованих під псевдонімами.

Друкований тут список оснований є на комп'ютеризованій базі даних про особовий склад підпілля на Посянні, яку веде один з упорядників цього тому, Мирослав Іваник. Повна база даних охоплює 31 категорію інформації про кожного члена підпілля, з чого для друку вибрано основних 12 категорій. Це скорочення інформаційного матеріалу вплинуло насамперед на статичність представленого образу, тобто відсутніми стали часова і просторова змінність, якій підлягала велика частина учасників боротьби (зміни приділень до відділів та підвідділів, різнорідність призначень і посад, які мінялися в часі, зміни рангів внаслідок авансів тощо).

Як результат, треба було випрацювати певні критерії, за якими подається список до друку. Основні з них такі:

1. У першій колонці друкуються в алфавітному порядку псевдоніми, бо у відділах і у збройному та цивільному підпіллі саме така система ідентифікації була обов'язковою.
2. При наявності кількох псевдонімів, подається найбільш популярний.
3. Військову посаду подається найвищу, яку для даної особи вдалося встановити упорядниками цього видання. У випадках перебування на однаковій посаді (напр., командира чоти) у кількох відділах, подається посада в останньому відділі.

4. Військове звання (ранг, ступінь) подається найвище, яке встановлено для кожної особи (не brano до уваги авансів післявоєнного часу).
5. Приналежність до відділів і підвідділів атрибутовано за записом в документах, натомість спогади і друківані джерела були допоміжним матеріалом. У спірних випадках brano до уваги історію відділів і підвідділів, зміни в командному складі і називанні відділу.
6. Ці самі критерії обов'язують відносно цивільного підпілля.
7. В останній колонці подано різнорідну додаткову інформацію про подальші долі осіб з реєстру, напр. як загинув (*бий, НКВД*), присуд (*СК* — смертна кара, *15* — на скільки років засуджений, *СК/10* — смертна кара замінена на 10 років тюрми, *суджений* — коли не встановлено речення присуду), *Захід* — перехід до країн Західної Європи, *Схід* — перехід або вивіз до Советського Союзу, *З.О.* — перехід на північні й західні землі Польщі, *зрадив, сексот* — коли про це говорять публіковані документи або коли автор реєстру мав на руках докази зради. За такі автор не вважав однак самого підпису про співробітництво з польськими силовими структурами, бо деякі повітові управління безпеки (напр. у Любачеві) масово змушували людей під час *Акції Вісла* підписувати посвідки про співробітництво, яке пізніше ніколи не зматеріялізувалося. Заносити таких людей у список зрадників, дезертирів або сексотів було б не виправдано й несправедливо.
8. Цей же критерій прийнято для великого списку підпільників з I, II та III районів, які виїхали без дозволу проводу ОУН на підсоветську Україну і яких СБ зарахувала до дезертирів. Враховуючи складність тодішньої ситуації, автор реєстру вирішив, що без доказу дезертирства в кожному окремому випадку, не можна застосовувати групової відповідальності, і тому в колонці про дальші долі при їхніх прізвищах ставив позначку *Схід*, тобто виїзд до ССРСР, а не *дезертир*.
9. Деякі додаткові інформації подаються в примітках.
10. Сумнівні дані подаються у квадратних дужках.
11. Список закінчено складати в грудні 2004 року.

РЕЄСТР

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від- дл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на- родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
22	Богачев- ська	Любо- мира		ЦС	ІІІ	зв'язкова		17.07.1910			СК/довічне
Америка	NN		М-4			стрілець	стрілець				
Англiк	Пилипов- ський	Григорій		ЦС	ТЗ	радіо- інформ.					
Ангор	Артимович	Іван	М-1			стрілець	стрілець	1916			15
Ангор	NN			СКВ	ІІІ	командир СКВ	стрілець				
Ангор	NN			СКВ	ІV	стрілець	стрілець				
Армата	Артимович	Гриць	М-2			стрілець	стрілець	28.09.1922	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Арпад	NN			ЦС	Обл	обласний провідник					
Ас	Артимець	Микола	М-2			стрілець	стрілець	8.12.1916	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Астра	NN			ЦС	ТЗ	графік	вістун		30.01.1947	Гораєць	застрелився
Байда	Вітур	Іван		СБ	І	кущовий інформатор	стрілець	1923			Схід
Байда	Мозіль	Микола	М-1			чотовий	хорун- жий	30.06.1916	15.02.1946	Заставні	бій, ВП
Байда	Мох	Степан	М-2			снайпер	стрілець	23.04.1922	1.08.1946		
Байда	Пизюр	Степан		ЦС	V	провідник куща		17.12.1922			
Байда	Походай	Іван		ЦС	ІІ	провідник куща		1924	15.06.1946	Маковисько	ВП
Байда	Філь	Теодор		СБ	V	стрілець	стрілець	3.09.1922	29.10.1947	Замостя	СК
Байда	NN			АБ	Окр.	охорона госп. реф.	стрілець				
Байда	NN			СКВ	V	ройовий	вістун				
Байкар	NN		М-2			жандарм.	стрілець				
Байкар	NN		М-4			чот. санітар	стрілець				

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Байкар	NN		М-5			стрілець	стрілець				
Балай	Булас	Теодор	М-2			сотенний	поручник	6.03.1913	30.05.1946		бій, ВП
Банада	Козій	Олекса	М-2			стрілець	стрілець	15.03.1922	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Бараба	NN			НО		військовик	поручник		15.08.1944	Сосниця	пол. банда
Баран	Дмитрусь	Ярослав		СКВ	II	стрілець	стрілець		25.04.1945		
Бас	Білий	Григорій	М-2			стрілець	стрілець	20.03.1919	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Бах	NN		М-4			сог. почог	стрілець				
Баяра	Гнилиця	Дмитро	М-1			стрілець	стрілець	1921			
Бей	Білан	Василь	М-2			чотовий	булавний	3.04.1915			Захід
Бей	Чупіль	Богдан		ЦС	Окр	окр. реф. здоров'я		1922			
Береза	Борвець	Іван	М-2			зв'язковий	стрілець	28.01.1917	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Береза	Каплан	Іван		СКВ	II	стрілець	стрілець	1925			Схід
Береза	Качмар	Іван	М-4			стрілець	стрілець	12.01.1924	9.06.1947	Ряшів	СК
Береза	Кожак	Григорій		ЦС	I	член	член	1905			Схід
Береза	Кузик	Іван	М-1			стрілець	стрілець	07.1928			довічне
Береза	Пилип-кевич	Володи-мир	М-3			стрілець	стрілець	13.11.1921	20.11.1947	Ряшів	СК
Береза	Чуцик	Степан		СКВ	II	стрілець	стрілець	1919			Схід
Береза	NN			АБ	I	стрілець	ст. стрілець				
Береза	NN			СКВ	IV	командир СКВ	вістун		3.01.1947	Люблинець-кий ліс	бій, ВП
Березов-ський	Козак	Іван		СКВ	III	скорострл.	стрілець	1913			Схід
Беркут	Герета	Олександр		АБ	Окр	провідник	ст. булавний	1922			Захід
Беркут	Круба	Михайло		СБ	II	командир БСБ	булавний	1921	1946	Храпи	
Беркут	Равлик	Микола		СКВ	V	стрілець	стрілець	1920			суджений
Беркут	Черський										
Беркут	NN		М-3			стрілець	стрілець	1927	1947		
Беркут	NN			СКВ	I	вишкільник	ст. вістун				
Бескид	NN		М-5			ПЖ	стрілець				

Бескид	NN				ЦС	I	боевик	ст. булавний стрілець		19.01.1945		бій, НКВД
Бистрий	Бошкович	Мирон	М-4				стрілець	стрілець	4.04.1927	3.06.1947	Ряшів	СК
Бистрий	Кордупель	Андрій	М-2				розвідник	стрілець	1921	2.06.1945		
Бистрий	NN		М-2				розвідник	булавний стрілець		1.04.1945	Жуків	засідка, ВП
Бистрий	NN		М-5				чот ПЖ	стрілець				здався
Бич	Чорний	Василь	М-2				чотовий	стрілець	1909			
Біб	Бойко	Михайло	М-3				стрілець	стрілець	1921			
Бігун	Головач	Іван	М-4				ройовий	стрілець	1922			
Бідота	Біль	Роман	М-2				стрілець	стрілець	8.08.1927	11.09.1947	Ряшів	СК
Біленький	Крет	Іван	М-4				стрілець	стрілець				
Білий	Ступан	Петро	М-2				ройовий	ст. вістун	18.06.1924			
Білий	NN		М-1				стрілець	стрілець	1920			
Білий	NN		М-1				кухар	стрілець				
Білий	NN		М-3				стрілець	стрілець				зрадив
Білий	NN		М-3				ройовий	вістун				
Білий	NN				ЦС	I	провідник куца					
Білик	NN		М-5				чот. плвх	стрілець				арешт
Білик	NN				АБ	I	охорона пров.	стрілець				
Біловус	NN		М-2				зв'язковий	стрілець				
Біль	Білий	Андрій	М-3				ройовий	ст. вістун	23.11.1921			
Бір	Брусь	Степан			СКВ	IV	стрілець	стрілець	1920			
Бір	NN		М-2				стрілець	стрілець		21.03.1945		самогубство
Біс	Бєбло	Павло			СКВ	II	стрілець	стрілець	1926			Схід
Біс	NN		М-2				сотенний	поручник				
Блискавиця	NN		М-2				стрілець	стрілець				
Бобер	NN		М-1				плвх	ст. вістун				
Богдан	Жолинський	Михайло	М-3				стрілець	стрілець	5.05.1927	11.09.1947	Ряшів	СК
Богдан	Павлише	Михайло			СКВ	V	стрілець	стрілець				

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Богдан	Сайчук	Дмитро		ЦС	V	заст. реф. пропаганди					Схід
Богдан	Щирба	Степан		ЦС	V	пом. харчового		24.08.1922			суджений
Богдан	NN			СКВ	III	стрілець	стрілець				
Богдан-ко	Андрухів	Богдан		СКВ	III	стрілець	стрілець	5.12.1920			СК/15
Богун	Гарасимчук	Василь		СБ	V	стрілець	стрілець				
Богун	Грод	Василь		СКВ	II	командир СКВ	стрілець	1921			Схід
Богун	Кушак	Дмитро		ЦС	IV	районовий пропаганд.		1.08.1927			СК/довічне
Богун	Лодика	Іван		СКВ	III	стрілець	стрілець	1909			Схід
Богун	Черна	Йосип	М-2			скорострл.	вістун	1920	28.11.1947		
Богун	NN		М-1			розвідник	стрілець				
Богун	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Богун	NN		М-4			стрілець	стрілець				
Богурад	NN		М-2			плавх	булавний		5.11.1945		ВП
Бодак	Борода	Іван		ЦС	I						
Боднар	NN		М-4			ройовий	стрілець				
Боз	Балух	Олекса	М-3			ст. санітар	ст. вістун	25.03.1918			
Бойко	Федків	Степан		СКВ	III	стрілець	стрілець	1911			Схід
Бойко	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Бойко	NN		М-4			стрілець	стрілець				
Бойко	NN		КВ			зв'язковий	булавний		3.09.1945	Гораєць	бій, НКВД
Бойко	NN			СКВ	V	стрілець	стрілець		06.1947	Вербиця	застрілився
Борис	Козак	Іван		СКВ	III	провідник куша	булавний				
Борис	Малиш	Дмитро	М-4			стрілець	стрілець	12.10.1926	21.05.1946	над Танвою	бій, ВП
Борис	Мац	Михайло		ЦС	II	харчовий куша		1914	1945	Сінявський ліс	страчений СБ
Борис	Панас	Іван		СКВ	III	стрілець	стрілець	1917			Схід
Борис	Погар-ський	Михайло		СБ	V	районовий провідник			1945	Верхата	засідка, НКВД

Борис	NN		М-2					стрілець												
Борис	NN		М-5					стрілець												29.06.1946
Борис	NN			ЦС	Окр.			зв'язковий												
Борис	NN			АБ	надр.			стрілець												
Боровий	NN		М-3					стрілець												
Борода	Лашин			ЦС	IV			провідник				1918								10, зрадив
Бородач	Молинь			СКВ	I			стрілець				1920								кріівку
Бородач	Смолинь-чак			ЦС	V			писар				11.05.1928								Схід
Боян	Міцишин	Юрій		ЦС	I			пом. харч.				26.04.1916								10
Бояр	NN			СКВ	II			ройовий												
Боярин	Білецький	Ярослав		ЦС	II			провідник												Ярослав
Брехун	NN		М-4					стрілець												06.1944
Бриль	NN		М-1					скорострл.												
Брилько	Бабяк	Олександр	М-1					скорострл.				1920								
Брова	NN		М-1					стрілець												15
Бродій	Буягок	Михайло	М-1					механік				17.12.1922								
Бродяга	NN		М-3					рушникар												
Бузько	Глубіш	Андрій	М-3					стрілець				9.12.1925								Ряшів
Буйний	NN		М-4					стрілець												СК
Буйний	NN			СКВ	IV			стрілець												10.01.1946
Буйтур	Дубер	Михайло		ЦС	IV			реф. служби				1919								
Бук	Білий	Іван	М-2					стрілець				1921								1948
Бук	Бориско	Ілько	М-2					стрілець				20.04.1922								Мриглоди
Бук	Бучко	Михайло	М-3					стрілець				1923								Журавці
Бук	Гринок	Олександр	УПА					стрілець				7.03.1916								Краків
Бук	Комар	Андрій		ЦС	IV			харчовий				1910								15
Бук	Незнайко	Ярослав		СКВ	II			стрілець				1918								СК/10

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Бук	Піх	Михайло		СКВ	I	стрілець	стрілець				арештова-ний
Бук	NN		М-2			ройовий	стрілець				
Бук	NN		М-3			скорострл.	вістун	1926	1947		застрелився
Бук	NN		М-4			стрілець	стрілець				
Бук	NN			СКВ	III	стрілець	стрілець				
Бук	NN			СКВ	V	стрілець	стрілець				З.О.
Булавич	NN		М-3			скорострл.	стрілець	1921			
Бульчак	Гутинь	Михайло	М-2			стрілець	стрілець	17.09.1922	2.03.1945	Мриглюди	бій, НКВД
Бунчук	NN		М-2			чот. плвх	вістун				
Буревій	Козій	Микола		ЦС	III	харчовий куца		1920			Схід
Буревій	Лашин	Андрій	М-2			стрілець	стрілець	1920			
Буревій	Молодо-вель	Григорій	М-1			скорострл.	вістун	1921	06.1947		
Буревій	NN		М-1			плвх	стрілець				
Буревій	NN		М-3			стрілець	ст. стр.				
Буревій	NN			СКВ	IV	стрілець	ст. вистун		10.01.1945	Гораєць	
Бурлай	NN		М-2			стрілець	стрілець				дезертир
Бурлай	NN		М-3			ройовий	вістун		06.1947		
Бурлай	NN			СБ	IV	ком. рай. БСБ			вбитий		
Бурлака	Бучко	Василь		СКВ	III	стрілець	стрілець		вбитий		
Бурлака	Лихач	Іван	М-2			стрілець	стрілець	18.10.1923			
Бурлака	NN		М-1			ст. жандарм.	вістун				
Бурлака	NN		М-1			стрілець	стрілець				
Бурлака	NN			СБ	II	стрілець	стрілець				Захід
Бурлака	NN			СКВ	III	стрілець	ст. стр.				
Буря	NN			СКВ	V	стрілець	ст. стр.				
Буряк	NN		М-4			стрілець	стрілець				арешто-ваний
Бур'ян	Вовк	Ярослав		СКВ	V	стрілець	стрілець	24.02.1928			СК/15
Бур'ян	Станько	Олександр	дер	СКВ	II	стрілець	стрілець				арешто-ваний

Бур'ян	Шалева	Василь		СКВ	П	ройовий	стрілець	1925				Схід
Бур'ян	NN		М-1			стрілець	стрілець					
Бур'ян	NN		М-1			санітар	стрілець					
Бур'ян	NN		М-3			стрілець	стрілець					
Буш	Був'явський		М-2			стрілець	стрілець					
Буш	NN		М-1			інтендант	стрілець					
Вавель	NN			СКВ	IV	стрілець	стрілець					
Вайда	NN			СКВ	I	стрілець	стрілець					
Вайда	NN			ЦС	II	орг. реф.						
Валок	Вархович	Василь		СКВ	III	стрілець	стрілець	6.01.1929	10.05.1947	Перемишль	СК	
Ванька	Івасій	Петро	УПА			стрілець	стрілець			Краків	СК	
Ванька	NN			СКВ	V	заст. рой.	вістун		31.03.1946	Грушка	бій, ВП	
Ванька	NN			СКВ	V	стрілець	стрілець				З.О.	
Ванька	NN			АБ	V	стрілець	вістун		11.1944	Кулайці	бій, ВП	
Варта	NN		М-1			скоростріль.	стрілець					
Вартовий	Симко	Володи-мир	М-2			чотовий	булавний		14.04.1948	Члухівський повіт	облава, УБП	
Василь	Ольха	Василь		ЦС	II	пом. кущевого		12.02.1916	24.06.1947	Ряшів	СК	
Василь-ко	NN			СКВ	V	стрілець	вістун		12.1944	Грушка	бій, НКВД	
Васька	Пітулай			СБ	IV	стрілець	стрілець					
Васько	Гнилка	Василь		СКВ	V	харчовий куца		14.02.1906			суджений	
Вагра	NN		М-1			ройовий	стрілець					
Вах	Ваври-кович	Степан	М-1			ройовий	вістун	4.02.1920	15.09.1945			
Вахтер	Вороняк	Михайло		ЦС	III	провідник куца		1946		Цегуля	бій, ВП	
Ведміль	Борковий	Іван		СКВ	V	стрілець	стрілець	22.06.1924	6.12.1947	Замостя	СК	
Ведміль	Задорож-ний	Василь		СКВ	III	стрілець	стрілець	12.11.1927			суджений	
Ведміль	Твердохліб	Михайло	УПА			стрілець	стрілець	27.08.1922	29.10.1947	Замостя	СК	

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Верба	Ванкевич	Іван	М-1			стрілець	стрілець	1920	1947	Люблинець-кий ліс	ВП
Верба	NN			СКВ	II	стрілець	ст. стрілець		5.04.1945	Цегуля	бій, НКВД
Верба	NN			СКВ	III	стрілець	стрілець		15.10.1945		
Верес	NN		М-4			зв'язковий	вістун				
Верес	NN			СКВ	III	стрілець	стрілець				
Верес	NN			СБ	V	стрілець	стрілець				
Верни-доля	Крупка	Андрій		СКВ	III	стрілець	стрілець	1924			Схід
Верхі-вель	Дудко	Олег		ЦС	III	госп. куша	вістун	21.02.1912	10.05.1947	Перемишль	СК
Веселий	Андруши-шин	Іван	М-3			ройовий	ст. вістун	31.01.1916			
Веселий	Вашишин	Василь	М-2			стрілець	стрілець	1927	09.1947		ВП
Веселий	Кінах	Богдан		СКВ	V	стрілець	стрілець	9.10.1928			суджений
Веселий	Павелець	Ігнатій		СКВ	V	ройовий	стрілець		25.05.1947	Ульгівок	ВП
Веселий	Шимечко	Роман	М-3			заст. чот.	стрілець	15.11.1924	10.05.1947	Перемишль	СК
Веселий	NN			СБ	I	стрілець	ст. вістун		30.04.1945	Сурмачівка	
Взутий	Юзків	Іван		ЦС	V	зв'язковий					арешто-ваний
Видра	Ваври-кович	Степан	М-1			стрілець	булавний	4.02.1921	25.04.1945	В'язівниця	пол. банда
Видра	Гук	Іван		СКВ	V	заст. ком. СКВ	стрілець	1922			Схід
Винний	Вапляк	Степан	М-2			стрілець	ст. стрілець	1920			
Вир	Вашишин	Іван	М-3			стрілець	стрілець	6.02.1930			довічне
Вир	Вішка	Йосип	М-4			стрілець	стрілець	5.04.1923	[5.07.1947]		СК
Вировий	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Високий	Древко	Іван		ЦС	I	член	член	1913			Схід
Виток	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Вихор	Зола	Григорій		СКВ	IV	стрілець	ст. стрілець	1909	1947	Жуків	

Вихор	Крет	Іван	М-4	ЦС	III		стрілець	стрілець												
Вихор	Ситник	Микола		ЦС	III		заст. рай. гопл.		1915											Схід
Вихор	Юринець	Михайло		СБ	V		стрілець	стрілець	19.09.1917											Замостя
Вишня	Бас	Іван	М-1				інтендант	ст. вістун	12.06.1919											
Вишня	Гой	Іван	М-1				інтендант	стрілець	1919											
Вишня	Назарович	Данько		ЦС	V		пом. харч. куша		28.02.1922											довічне
Вишня	Нога	Олександр		ЦС	I		харчовий куша		8.03.1906											СК
Вишня	Олень	Іван		СКВ	III		стрілець	стрілець	1922											в дорозі на Захід
Вишня	NN		М-1				стрілець	стрілець												
Вишня	NN		М-1				ст. інтендант	ст. булавний												випадок
Вишня	NN		М-2				стрілець	стрілець												
Вишня	NN		М-4				стрілець	стрілець												
Вишня	NN			ЦС	III		юнак	вістун												
Вишня	NN			СКВ	IV		стрілець	стрілець												бій, МО
Вівчар	Ванкевич	Марко	М-3				стрілець	стрілець	19.02.1920											бій, ВП
Вій	Ванкевич	Михайло		СКВ	IV		спецкур'єр	стрілець	1924											бій, НКВД
Вій	NN		М-3				стрілець	стрілець												15
Вій	NN			ЦС	V		кущовий плвх.	булавний												
Війт	Вальниць- кий	Іван	М-1				санітар	вістун												суджений
Вільний	NN			ЦС	IV		кущовий плвх.													
Вільха	Кебало	Петро	М-1				ройовий	стрілець	8.08.1921											Захід
Вільха	Май	Микола		СБ	II		стрілець	стрілець	5.09.1927											Захід
Вільха	Сидор	Михайло		СКВ	III		стрілець	стрілець	22.11.1925											Схід
Вільха	Хіта	Іван	М-4				стрілець	стрілець												
Вільха	NN		М-1				стрілець	стрілець												

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Вільха	NN			СБ	Надр. I	охорона пров. СБ	стрілець				
Вільховий	Козій	Володи-мир		СКВ	III	стрілець	стрілець	1922			Схід
Вільховий	Скуратко	Дмитро		СКВ	II	стрілець	стрілець	20.09.1924			Захід
Вільховий	Ференц	Микола	М-2			стрілець	стрілець	15.07.1917	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Вільховий	NN		М-1			стрілець	стрілець				
Вільховий	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Вітер	Глубиш	Іван		СКВ	II	стрілець	стрілець	1921			Схід
Вітер	Максисько	Володи-мир	М-1			стрілець	стрілець	1925	1946	Молодич	ВП
Вітер	Мацько	Дмитро	М-1			стрілець	стрілець	27.08.1925	21.04.1946		
Вітер	Семчук	Мирос-лав		ЦС	II	рай. лікар	булавний	24.12.1922	літо 1947	В'язівниця	ВП
Вітер	NN		М-4			стрілець	стрілець				
Вітер	NN			СКВ		стрілець	ст. стрілець				
Вітрогон	Гірний	Яким		ЦС	I	районовий господарчий			1949		на чхсл. границі
Влодко	NN		М-4			чотовий	ст. вистун				
Вовк	Ванкевич	Іван	М-1			розвідник	стрілець	1922	1948		
Вовк	Швель	Петро		СКВ	I	зброяр	стрілець	1912			Схід
Вовк	NN		М-2			ройовий	ст. вистун		7.01.1947	Старе Село	бій, ВП
Вовк	NN			СКВ	IV	стрілець	стрілець				
Вовчен-ко	Малько	Дмитро		СКВ	III	стрілець	стрілець	1916			Схід
Вовчура	NN			СБ	IV	інформатор					
Водяний	Борисович	Петро		ЦС	I	рай. пров.		1910			Схід
Волиняк	Низ	Володи-мир		СКВ	III	стрілець	стрілець	31.01.1929			Захід

Володар	Попадок	Рудольф	ЦС	ТЗ	керівник ТЗ		30.01.1947	Гораєць	застрелився
Володарко	Фолушевич	Евген	СКВ	V	стрілець	стрілець			арешт
Волош	Василенко	Петро	ЦС	ТЗ	редактор	стрілець	1921	Над р. Танвою	бій, ВП
Воробець	Курач	Степан	СКВ	III	стрілець	стрілець			Схід
Воробець	Станько	Петро	УПА		стрілець	стрілець	16.05.1922		Захід
Воробець	NN		СБ	III	стрілець	ст. стрілець			
Воробець	NN		СКВ	IV	стрілець	стрілець			З.О.
Воробець	NN		СКВ	V	скорострл.	ст. стрілець			
Ворон	Бошко	Володи-мир	СКВ	III	ройовий	стрілець			
Ворон	Волоха	Василь	АБ	Окр	стрілець	стрілець	25.02.1945		
Ворон	Гут	Іван	СКВ	III	вишкільник	ст. вістун	1.10.1919	Ряшів	СК
Ворон	Кампка	Дмитро	СКВ	III	стрілець	стрілець	5.11.1921		Схід
Ворон	Клиш	Юрій	ЦС	II	член		1922		
Ворон	Ковалишин		СБ	III	районовий провідник	ст. булавний			
Ворон	Козелко	Юрій	УПА		стрілець	стрілець	23.03.1920		Захід
Ворон	Путько	Василь	СКВ	V	стрілець	стрілець			
Ворон	Хіга	Володи-мир	СБ	III			1920		Схід
Ворон	NN		М-2		чот. плвх	стрілець			
Ворон	NN		М-2		інтендант	ст. стрілець			
Ворон	NN		М-3		ройовий	стрілець			
Ворон	NN		М-3		чот. плвх	вістун			
Ворон	NN		СКВ	IV	стрілець	ст. стрілець			
Ворон	NN		СБ	IV	стрілець	стрілець			
Ворон	NN		СКВ	V	стрілець	вістун	17.2.1946	Монастир	бій, НКВД

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від- діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на- родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Ворона	Гулз	Дмитро	М-3			інтендант	стрілець	1921			
Ворона	Древко	Данило		СКВ	I	стрілець	стрілець	1924			Явочно
Ворона	NN			ЦС	I			1924			
Ворона	NN			СКВ	II	стрілець	стрілець				
Ворона	NN			СКВ	IV	скорострл.	ст. стрілець				
Воро- ний	Борисевич			ЦС	I	організац. референт					
Вуж	Ванкевич	Андрій		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1923			Схід
Вузовий	NN		М-3			скорострл.	ст. стрілець				
Вуйцьо	Корнета	Василь		ЦС	I	станичний					
Вуйцьо	NN			ЦС	II	харчовий куща					
Вус	Васильов- ський	Іван	М-1			стрілець	стрілець	10.05.1921			Захід
Вус	NN		М-1			ройовий	ст. булавний		15.09.1945	Нова Гребля	бій, ВП
Вусатий	NN			СБ	II	ком. рай. БСБ	вістун				
В'юн	Колач	Олекса	М-4			санітар	стрілець	1923			
Гагра	NN		М-3			стрілець	ст. стрілець				
Гаєвий	Горайський	Іван		ЦС	III	районовий провідник		9.05.1909			Захід
Гаєвий	Грицько	Іван		ЦС	II	харчовий куща		28.05.1925			15
Гаєвий	NN			СКВ	III	стрілець	вістун		3.01.1945	Майдан	
Гаєвий	NN			СКВ	IV	стрілець	стрілець				
Гай	Галабуда	Микола	М-1			чотювий	булавний	10.12.1919			СК
Гай	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Гай	NN			АБ		стрілець	ст. вістун		6.09.1944	Рудка	
Гайво- рон	Кривоніс	Леон		СКВ	III	стрілець	стрілець	15.04.1925			суджений

Гайда-мака	Гримак	Іван		ЦС	ІІІ	харчовий куца		1920			Схід
Гайда-мака	NN			ЦС	ТЗ	радіотехнік			16.02.1946	Заставні	бій, ВП
Гайовий	Грицько	Степан	М-4			стрілець	стрілець				
Гак	Горбачевський	Володимир	М-2			стрілець	стрілець	2.06.1907	2.03.1945	Мриллоди	бій, НКВД
Галайда	Недбайло	Михайло	М-1			стрілець	стрілець	1914			
Галамай	Снігура	Іван	М-3			зв'язковий	ст. вістун	12.05.1916	5.09.1947	Монастир	
Галина	Медик	Катерина		УЧХ	ІІ	медсестра		1923			7
Галузь	Фігура	Іван	М-3			стрілець	стрілець		1947	Храпи	
Галузь	NN			СКВ	ІІ	стрілець	ст.				
Галушка	Гриняк	Михайло	М-2			стрілець	стрілець	09.1925	2.03.1945	Мриллоди	бій, НКВД
Гамалія	Боднар	Іван	М-2			бунчужний	стрілець	1918			
Гамалія	Боднар	Володимир		ЦС	V	рай. військовий референт	стрілець	1916	06.1947	Вербиця	бій, ВП
Гамалія	Галушка	Іван		СКВ	ІІ	ройовий	стрілець	1927			Схід
Гамалія	NN			СБ	ІІ над-рай	стрілець	стрілець				
Гамалія	NN			СКВ	V	командир СКВ	стрілець				
Ганс	Участий	Олекса		СКВ	ІІ	командир СКВ	стрілець		літо 1947	Радава	ВП
Гаргай	NN		КВ			кур. плвх	стрілець				
Гармата	Дода	Іван		СКВ	ІІ	стрілець	стрілець	1919			Схід
Гармаш	Грабець	Іван		ЦС	Любачів.	повітовий провідник	сотник		8.01.1945	Тепили	бій, НКВД
Гарт	Гук	Василь	М-3			плвх	ст. вістун	23.11.1913	8.07.1947	Ряшів	СК
Гарт	Малай	Степан		СКВ	ІІ	стрілець	стрілець	1920			Схід
Гарт	NN		М-5			ройовий	ст. вістун				
Герман	Міклаш	Василь		СКВ	I	стрілець	стрілець	15.01.1907			10
Герой	Лозинський	Михайло		СКВ	ІІІ	стрілець	стрілець	12.12.1911			Схід
Гіркій	NN			СКВ	I	стрілець	стрілець				

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Гірний	NN			ЦС		актив	ст. вистун		22.12.1944	Пугачі	
Гіряк	Кашиць-кий	Василь		ЦС	V	політвих	стрілець				
Гіряк	NN		M-2			скорострл.	вистун				
Гіт	Гринька	Дмитро	M-1			стрілець	стрілець	1921			
Гладкий	NN		M-2			скорострл.	вистун				
Глід	NN			СКВ	IV	стрілець	стрілець				полон ВП
Глідь	Гуль	Дмитро		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1925			Схід
Гнат	NN		M-4			стрілець	стрілець	1924	03.1947	Хотинешь	крийвка
Голота	Грицко	Іван	M-2			санітар	вистун	1.07.1921	15.09.1945	Олешичі	бій, ВП
Голуб	Боднар	В.	M-2			чотовий	хорун-жий		24.09.1945	Кобиль-нища	бій, ВП
Голуб	Вербовий	Степан		СБ	V	стрілець	стрілець				арешт
Голуб	Грушка			СКВ	III	ройовий	стрілець				
Голуб	Єдинак			СКВ	V	стрілець	стрілець				
Голуб	Кархут	Іван		СКВ	II	стрілець	стрілець	1925			Схід
Голуб	Крет	Степан		ЦС	I	станичний					
Голуб	Фадаш	Степан	M-4			стрілець	стрілець	1923			
Голуб	Хіга	Микола	M-2			чотовий	ст. вистун	12.12.1914			СК/довічне
Голуб	NN		M-1			інтендант	вистун				
Голуб	NN		M-2			ройовий	ст. вистун				
Голуб	NN		M-3			стрілець	ст.				
Голуб	NN			СБ	Окр.	стрілець	стрілець				
Голуб	NN			ЦС	III	юнак	вистун		23.03.1945	Шутків	бій, МО
Голуб	NN			СКВ	III	стрілець	стрілець				вбитий
Голуб	NN			СКВ	III	стрілець	стрілець				
Голу-бенко	NN		M-3			санітар	ст. вистун		5.11.1945	Сінява	
Гончар	Максимешь	Іван	M-1			скорострл.	вистун	26.06.1926	13.08.1946	Мисани	засідка, ВП
Голак	Гуль	Степан	M-1			кухар	вистун	1916	25.04.1945		
Голак	NN		M-1			гранато-метник	ст. булавний		8.04.1945	В'язівниця	пол. банда
Голак	NN		M-2			стрілець	стрілець				

Голак NN		М-3			стрілець	стрілець													
Голак NN		М-3			ПЖ	вістун													
Гора Головач	Дмитро		СКВ	IV	ройовий	вістун	1924												25, Воркута
Гора Клш Петро	Петро		АБ	II	писар	вістун	1926												самов. відхід
Гора Рибель NN	Василь	М-2			стрілець	стрілець	11.02.1923												Сурохів
Гора Вовчко NN	Михайло	М-1			стрілець	стрілець	26.07.1925												Ряшів
Гордій Предко NN	Іван		СКВ	V	скорострл.	стрілець													СК
Гордій NN			ЦС	T3	член T3	стрілець													
Горинь Фещин NN	Микола	М-4			інтендант	стрілець	1918												1948
Горинь NN		М-4			ройовий	ст. вістун													
Горинь NN		М-5			чотовий	стрілець													
Горлоріз Шикула	Степан		СКВ	II	кушовий інструктор	стрілець	1920												Схід
Горняк NN		М-2			стрілець	стрілець													
Горо-бець Вербовий	Дмитро	УПА			стрілець	стрілець	17.10.1913												Ольштин
Горо-бець Кулеша	Павло	М-2			стрілець	стрілець	1926												
Город NN			СКВ	III		вістун													
Горош-ко Головатий	Роман	М-1			ланковий	ст. вістун	15.10.1924												ВП
Горош-ко Пирч	Іван	М-2			скорострл.	стрілець	23.06.1923												Перемишль
Горчак NN		М-2			чотовий	стрілець													
Горшак Горошко	Петро	М-1			чотовий	стрілець	1918												1947
Гох Волошин	Антон	М-1			стрілець	стрілець	26.12.1919												довічне
Граб Бумбар	Іван	М-1			ланковий	вістун	8.06.1922												Ряшів
Граб Гайда	Михайло	М-4			чотовий інтендант	стрілець	21.11.1920												17.06.1946
Граб Грицько	Дмитро		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1923												10
Граб Кормин-ський	Йосиф		СКВ	III	стрілець	стрілець	1924												Схід
Граб Порунович	Володи-мир		ЦС	V	провідник куца														

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Граб	NN		М-2			чотовий	стрілець				
Граб	NN		М-3			ланковий	вистун				
Граб	NN			СКВ	II	стрілець	ст. стрілець		4.01.1946	Добра	пол. банда
Граб	NN			СКВ	II	командир СКВ	булавний		17.05.1945	Монастир	пол. банда
Граб	NN			СКВ	III	стрілець	стрілець		15.10.1945		
Граб	NN			ЦС	III	провідник куща					
Граб	NN			СКВ	IV	стрілець	стрілець				
Граб	NN			СКВ	IV	стрілець	ст. стрілець				
Граб	NN			СБ	V	стрілець	стрілець				З.О.
Граб	NN			СБ	II	рай. реф. СБ					
Грабовий	NN			СКВ	V	заст. ройов.	ст. стрілець				
Грабчук	Бурій	Іван		ЦС	I	член					
Гразнюк	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Граніт	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Гречка	NN		М-1			стрілець	стрілець				
Гриб	Муц	Федір		СКВ	V	заст. рой.	ст. стрілець		1946	Князі	ВП
Гриб	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Грива	NN		М-3			ройовий	стрілець				
Грива	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Гриць	Магера	Микола		СБ	II	стрілець	ст. стрілець	21.07.1921			Захід
Грицько	Горошко	Петро		СБ	IV	районовий референт					
Грицько	NN			ЦС	V	оргмоб	ст. булавний		06.1945	Піддубці	бій, НКВД
Грізна	Баран	Ірина		УЧХ	IV	рай. реф. УЧХ		24.07.1924			Захід

Грізна	Когут	Категорія	УЧХ	II	рай. реф. УЧХ		24.04.1925			Захід
Грізний	NN		СКВ	IV	стрілець	стрілець				арешт, ВП
Грізний	NN		СБ	I	стрілець	стрілець				
Грім	Жолудок	Пилип	М-3		ПЖ	вістун	25.12.1914			СК/10
Грім	Ониш-кевич	Василь	ЦС	V	провідник куца					3.О.
Грім	Шабат	Дмитро	М-1		стрілець	стрілець	1922	21.04.1946	Пискорі	бій, ВП
Грім	NN		СКВ	II	стрілець	стрілець		05.1946		
Гроза	NN		СБ	V	референт	ст. булавний		08.1945	Любича-Свяць	бій, НКВД
Громенко	Пержило	Степан	СКВ	III	стрілець	стрілець	30.07.1914			Схід
Громенко	NN		СБ		стрілець	вістун				
Громик	NN		СКВ	V	стрілець	стрілець				
Громовий	Гриців	Юрій			стрілець	стрілець	1911	4.05.1946		
Громовий	Каламай	Микола	СКВ	V	зв'язковий	стрілець	9.12.1922	8.07.1947	Ряшів	СК
Грубий	Величко	Микола	М-1		стрілець	стрілець	12.12.1924	10.05.1947	Перемишль	СК
Грубий	Длугоць	Микола	М-1		стрілець	стрілець	1925	02.1946	Шутків	бій, ВП
Грубий	Мельник	Іван	ЦС	I			1913			Схід
Груша	Онишко	Степан	М-2		скоростріл.	стрілець	8.10.1921	24.07.1947	Ряшів	СК
Грушка	Дранка	Василь	М-2		стрілець	стрілець	15.01.1929			СК/15
Грушка	Кобань	Іван	СКВ	II	стрілець	стрілець	1918			Схід
Грушка	Левочко	Роман	СКВ	II	стрілець	стрілець	1924			Схід
Грушка	Стадник	Пантелеймон	СКВ	III	стрілець	стрілець	1920			Схід
Грушка	[Чнил]	Дмитро	М-2		стрілець	вістун	24.11.1921	9.11.1945	Сурмачівка	випадок
Грушка	NN		М-5		скоростріл.	стрілець	5.04.1920	11.12.1946		
Грушка	NN		СКВ	II	стрілець	вістун		11.01.1946		ВП
Грушка	NN		АБ	IV	охорон. рай. пров.	стрілець				
Гузар	Гуль	Олекса	М-1		стрілець	стрілець	2.03.1926			

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Гук	Курат	Іван	М-2			стрілець	стрілець	15.01.1922	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Гук	Мащина	Михайло		СКВ	II	стрілець	стрілець	17.02.1924			Захід
Гук	NN		М-2			скоростріл.	вістун				
Гук	NN			СКВ	IV	стрілець	стрілець				
Гулавич	NN		М-2			стрілець	ст.				
Гульгай	NN			СБ	Пнад-рай.	стрілець	стрілець				
Гульгай	NN			СБ	V	стрілець	стрілець				З.О.
Гураган	Слабак	Микола		СКВ	I	госп. куца					
Гусак	NN		М-1			стрілець	ст.				
Гут	NN		М-1			ланковий	вістун				
Гуцул	NN		М-2			чотовий	стрілець				
Гуцул	NN			СКВ	IV	стрілець	стрілець				
Галка	Кокошка	Степан		СКВ	II	стрілець	стрілець	1909			Схід
Гебельс	Білий	Андрій	М-3			стрілець	стрілець	1921			
Гонта	Вальницький	Михайло		СКВ	IV	командир СКВ	ст. вістун	1914			СК/довічне
Гонга	Гіль	Іван	М-3			чотовий	ст. булавний	20.01.1913	06.1947		
Гонта	Грендович	В.		СКВ	III	командир СКВ	вістун		13.01.1947	Диківський ліс	бій, ВП
Гонта	Дуркевич	Іван		СКВ	V	станичний		1.04.1921			СК/довічне
Гонта	Ожірко	Іван	М-4			стрілець	стрілець	1927	1946		
Гонта	NN		М-5			стрілець	стрілець				
Гонта	NN			СБ	I	стрілець	ст.				
Гураль	Гулз	Дмитро	М-1			ст. інтендант	ст. вістун	28.08.1918			Захід
Дах	Дева	Василь	М-4			ПЖ	вістун	17.01.1912	25.07.1946		
Дебляк	NN		М-3			заст. чот.	стрілець				
Дебчина	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Дем'ян	NN			СКВ	V	стрілець	стрілець				З.О.
Денис	Ждан	Петро	УПА			стрілець	стрілець	5.06.1924	17.05.1947	Перемишль	СК

Денис	NN		М-5			стрілець	стрілець	стрілець	1.03.1924	11.12.1946	Любича-Грушка	бій, ВП
Дере-венко	NN			СКВ	V	стрілець	стрілець	вістун		31.03.1946	Грушка	арешт
Деркач	NN		КВ			плавх		стрілець	1923	1945		пол. тюрма
Дець	Вареха	Петро	М-1	СКВ	II	стрілець	стрілець	стрілець	26.12.1923			
Джміль	Лабш	Павло				стрілець	стрілець	стрілець	1922			
Дзвін	Теребенєць	Михайло		СКВ	II	командир СКВ		стрілець				
Дзвін	NN		М-1			стрілець		стрілець				
Дибляк	Дрозд	Іван	М-3			санітар		ст. стрілець	1922	06.1947	Мости Великі	
Диль	Дідух	Йосиф	М-4			ст. жандарм		вістун	30.03.1910	9.04.1946	Млини	бій, НКВД
Дим	Дмитри-шин	Василь	М-2			чотовий		стрілець	11.01.1921	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Дим	NN		М-3			ройовий		стрілець				
Дим-чишин	Динєка	Андрій	М-3			стрілець		стрілець	14.11.1912			
Дишель	Ханас	Михайло	УПА			стрілець		стрілець	1920			СК/10
Діброва	Кулешко	Павло	М-3			стрілець		стрілець	3.12.1926	1.10.1947	Ряшів	СК
Діброва	NN			УЧХ		медсестра						
Дід	Ходань	Михайло	М-1			стрілець		стрілець	27.07.1921	6.04.1948	Ряшів	СК
Дмитро	NN		М-2			стрілець		стрілець				зрадив
Дніпро	NN			СБ	I	стрілець		ст.				
Дністер	NN			СКВ	III	стрілець		стрілець				
Добош	Галушко	Іван		СБ	I	стрілець		стрілець		7.01.1947	Старе Село	облава, ВП
Добош	Добош	Петро		ЦС	V	слідчий		стрілець	15.02.1922			
Добрий	NN		М-1			станичний		стрілець				
Довбня	NN		М-2			скоростріл.		вістун				
Довбуш	Балуц	Григорій	УПА			стрілець		стрілець	20.02.1924			Захід
Довбуш	Влаши-нович	Микола	М-4			стрілець		стрілець	22.12.1922	14.10.1947	Ряшів	СК
Довбуш	Грушець-кий	Іван	М-1			ланковий		вістун				
Довбуш	Денєка	Григорій	М-1			скоростріл.		булавний	9.03.1922	25.12.1945	Дахнів	від рани
Довбуш	Кебало	Петро		СКВ	III	стрілець		стрілець				

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Довбуш	Мок-рицький	Михайло		СКВ	II	стрілець	стрілець	1927			Схід
Довбуш	Суж	Володи-мир		СКВ	III	командир	стрілець				
Довбуш	NN		М-2			ланковий	вістун				
Довбуш	NN			СБ	над-рай.	стрілець	стрілець		9.03.1946		розрив гранати
Довбуш	NN			ЦС	II	юнак	булавний		11.08.1944	Теплиці	
Довбуш	NN			СКВ	V	стрілець	вістун		5.02.1946	Нетреба	бій, ВП
Довбуш	NN		УПА			скорострл.	стрілець				
Довгий	Швед	Іван		СКВ	V	командир СКВ	стрілець	20.11.1921	15.09.1947	Ряшів	СК
Довгий	NN		М-3			стрілець	стрілець				СК
Домен	Денека	Лука		СКВ	IV	стрілець	стрілець	3.10.1926	11.07.1947	Перемишль	СК
Дон	Білозір	Володи-мир		СКВ	II	стрілець	стрілець	1925	лютий 1947	Цегуля	бій, ВП
Дон	Пержило	Володи-мир		СБ	V	районовий референт					
Дон	Пона	Михайло	М-4			ройовий	стрілець	1920			Схід
Доньчак	Кіселик	Степан		СКВ	I	стрілець	стрілець	11.02.1926	17.05.1947	Перемишль	СК
Дорош	Варивола	Ярослав		СКВ	III	стрілець	стрілець	13.10.1920			Схід
Дорош	Дорош	Іван		ЦС	V	рай. реф. здоров'я			осінь 1947		
Дорош	NN		М-3			скорострл.	ст. стрілець				
Доро-шенко	Бушкевич	Теодор		СКВ	V	стрілець	стрілець	22.01.1923			СК/довічне
Доро-шенко	Кулик	Микола		ЦС	IV	помічник харчового	стрілець	24.09.1927			Захід
Доше-вик	NN	Микола	М-2			стрілець	вістун	9.08.1928	9.11.1945	Бахори	засідка, ВП
Драпа	Вашак	Василь	М-4			стрілець	стрілець	16.09.1923			10
Дрич	NN		М-3			стрілець	стрілець				

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Дубенко	NN			СКВ	II	ройовий	вістун				
Дубенко	NN			СКВ	IV	командир СКВ	булавний		28.01.1945	Стара Гута	
Дубик	NN		М-3			стрілець	булавний		21.11.1945	Башня-Долишня	бій, ВП
Дубовий	Красник	Григорій	М-3			стрілець	стрілець	13.07.1923	8.07.1947	Ряшів	СК
Дубовий	NN		М-3			мінер	вістун				
Дуля	Скотин-ський	Дмитро	М-3			стрілець	стрілець	6.04.1926	6.06.1946		
Дума	Михалик	Кость		ЦС	III	військовий референт	булавний	1914			Захід
Думка	Трусевич	Михайло		СКВ	V	стрілець	стрілець				схоплений
Дунай	Божик	Степан		ЦС	V	станичний		13.02.1926	1950	Львів	вбит. аген-том НКВД
Дунай	Винничук	Володи-мир		СБ	V	стрілець	стрілець				
Дунай	Марти-нович	Іван		ЦС	V	станичний		22.11.1920	7.06.1944	Гребенне	вбитий козпаків.
Дунай	Паламар	Семен	М-2			стрілець	стрілець	1922	5.09.1947		
Дунай	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Дунай	NN			СКВ	III	стрілець	вістун		26.06.1945	Липовець	кордон
Дух	Забавський	Дмитро	УПА			ПЖ	вістун	8.08.1922	29.10.1946		
Дух	NN			СКВ	IV	стрілець	стрілець		29.10.1946	Нароль	облава, ВП
Дяк	Вільховий	Мирон		СКВ	III	стрілець	стрілець	7.09.1925			Схід
Дятель	Крег	Степан		ЦС	I	станичний					арешт
Дятель	Ходань	Степан		СКВ	III	стрілець	стрілець	1.08.1927			Схід
Дяченко	NN			СКВ	V	стрілець	вістун		08.1944	Вербиця	бій, НКВД
Економ	Снігур	Олекса		ЦС	IV	господарчий референт					довічне
Жаба	NN		М-2			плвх	стрілець				
Жабка	Худий	Степан	М-3			кулеметник	стрілець	30.12.1918	6.06.1946		
Жабка	NN			СКВ	IV	стрілець	ст. вістун		10.01.1945	Гораєць	
Жайво-ронок	NN		М-2			скоростріл.	вістун				

Жаліз-ний	NN		М-3			стрілець	стрілець						
Жаль	NN		СКВ	II		стрілець	стрілець						
Жан	Ждан	Ілько	М-3			ланковий	вістун	7.08.1924	6.06.1946				
Жан	Борис	Михайло		II		рай. провідник		[1922]					
Жан	NN		М-3			ланковий	ст.						
Жар	Вареха	Степан		II		стрілець	стрілець	[1925]	3.10.1946	Теребень			
Жар	NN		М-1			скоростріл.	стрілець						дезертир
Жарко	Оверко	Василь	М-3			стрілець	стрілець	1922	1948				
Ждан	NN			III		провідник куща	ст. вістун						
Жидюх	NN		ЦС	IV		харчовий куща			17.06.1946	Лівча			облава, ВП
Жнець	Дрозд	Федір	ЦС	I				2.07.1922					здався ВП
Жовтий	NN		СКВ	V		стрілець	стрілець						
Жовто-дзьоб	Філь	Андрій	М-4			рой. плавх	стрілець		22.04.1947				
Жук	Губач		УПА			стрілець	стрілець						
Жук	Жила	Петро	СКВ	III		зв'язковий	стрілець	1928					суджений
Жук	Качмар	Роман	М-4			стрілець	стрілець	1.09.1920					15
Жук	Малиш	Іван	М-3			стрілець	стрілець	13.07.1922	6.06.1946	ліс б. Корнів			бій, ВП
Жук	NN		СБ	III		ком. рай. БСБ							
Жур	Жук	Василь	М-1			швель	ст. стрілець						зрадив
Журавель	Микич	Антон	УПА			стрілець	стрілець	20.02.1924					Захід
Журавель	Ступень	Степан	СКВ	II		стрілець	стрілець	1911					Схід
Журавель	NN		СКВ	III		стрілець	стрілець						вбитий

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Журба	Лашкевич	Володи-мир		СБ	IV	стрілець	стрілець				
Забіяка	Злотник	Іван		ЦС	I	плавх куща		7.05.1910		під Любачевом	10
Забутий	Доскоч	Іван		ЦС	II	рай. реф. пропаг.	хорун-жий		16.02.1946	Храпи	бій, ВП
Заверуха	NN		М-5			стрілець	стрілець	19.09.1929	11.12.1946		
Загріний	NN		М-3			ройовий	ст. вістун				
Заграва	Пиріжок	Зенон		СКВ	V	стрілець	стрілець	12.09.1929			довічне
Зазуля	Гримак	Михайло		СКВ	III	скорострл.	стрілець	1921			Схід
Зазуля	Карбаник	Василь		СКВ	II	стрілець	стрілець	1919			Схід
Зазуля	NN			СКВ	IV	стрілець	ст. вістун		4.11.1945		
Залізний	Мокриць-кий	Степан		СКВ	II	стрілець	стрілець	1926			Схід
Залізний	Округ	Степан		СКВ	II	стрілець	стрілець	1925			Схід
Залізний	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Залізняка	Пона	Петро	М-4			ПЖ	стрілець	1926			арешт
Залізняка	Тиміш	Михайло		ЦС	III	харчовий куща		22.11.1927			Схід
Залізняка	Ханас	Дмитро		СКВ		стрілець	стрілець	1920			
Залізняка	Шпонтак	Іван	КВ			курінний	сотник	12.07.1919			СК/довічне
Залізняка	NN		М-5			стрілець	стрілець				
Залізняка	NN			СКВ	I	вишкільник	вістун				
Запо-ріжець	NN			СБ	III	командир	ст. булавний		24.04.1946		бій, НКВД
Запо-рожець	Гах	Михайло	М-3			зв'язковий	вістун	1924			
Запо-рожець	NN		М-3			скорострл.	вістун				
Запо-рожець	NN			ЦС	Окр	пропаган-дист					
Запо-рожець	NN			СБ	II	стрілець	ст. стрілець				
Заруба	Зборов-ський	Гриць	М-2			інтендант	стрілець	20.09.1908	2.03.1945	Мриллоди	бій, НКВД

Заруба	Зінкевич	Андрій		СКВ	IV	мінер	ст. стрілець	1921			Схід
Заруба	Рембш	Теодор		ЦС	V	рай. провідник		14.09.1947	Біла гора/Тенятиська		крийвка
Заруба	NN		М-5	СКВ	IV	ройовий	стрілець				
Заруба	NN					стрілець	стрілець				
Заяць	Балух	Михайло	М-2			булавний	стрілець	25.12.1926	Молдовіці		бій, НКВД
Заяць	Зола	Іван	М-2			стрілець	стрілець	1920			
Заяць	Корчняк	Володи-мир		СКВ	II	стрілець	стрілець	1924	Цегуля		ВП
Заяць	NN		М-1			скорострл.	ст. стрілець				
Заяць	NN		М-3			скорострл.	стрілець				
Заяць	NN		М-3			ройовий	вістун				
Заяць	NN		М-4			ройовий	стрілець				
Заяць	NN			СКВ	II	стрілець	вістун		Королівка		пол. банда
Заяць II	NN			СКВ	II	стрілець	ст. стрілець		Рудка		пол. банда
Згода	Вішка	Стани-слав		СКВ	V	рушникар	стрілець	7.09.1926			
Зелений	Захарко	Тиміш		ЦС	I	реф. сл. здоров'я	стрілець				
Зелений	Зінкевич	Дмитро	М-1			стрілець	стрілець	1919			
Зелений	Козубаль	Данило	М-3			стрілець	стрілець				
Зелений	Якубович	Дмитро		ЦС	I	харчовий куца		15.06.1920	Ряшів		СК
Зеленюк	Паляниця	Олекса		ЦС	V	харчовий куца		1921			
Зена	NN			ЦС	II	член					Захід
Зенко	Задорожний	Осип	М-4			чотовий	булавний	10.01.1922	Кобиль-ниця		бій, ВП
Зенко	Савойка	Мілько		ЦС	V	плвх куца					арешт
Зенко	Тимчина	Йосафат	М-3			бунчужний	стрілець	1907			
Зенко	NN		М-2			командир розвідки	стрілець				

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Зенон	Сикала	Іван		ЦС	П	пльх куца		2.02.1920	10.09.1947	Ряшів	СК
Зеня	Дацько	Зеновія		ЦС		зв'язкова		1929			15
Зеркало	NN			СБ	I	стрілець	ст.				
Зимний	Зінкевич	Дмитро	М-2			стрілець	стрілець	1922			
Зимний	Шмір	Теодор	М-2			стрілець	стрілець	02.1926	2.03.1945	Мриллоди	бій, НКВД
Зір	Дуб	Осип		СКВ	П	стрілець	стрілець	1915			суджений
Зірка	Лесь	Василь	УПА			стрілець	стрілець	20.03.1924	29.10.1947	Замостя	СК
Зірка	Нога	Степан		СКВ	V	стрілець	стрілець	10.03.1926			довічне
Зірка	NN			ЦС	П	зв'язкова					
Зірка	NN			СКВ	V	заст. ройов.	ст.				
Змієнко	NN			само-обор.		командир	стрілець				
Змій	Кульпа	Іван	М-1			стрілець	стрілець	1922			
Змій	NN			АБ	V	стрілець	ст. вістун		29.03.1946	Дениська	бій, УБП
Знак	NN		М-2			ст. інтендант	ст. вістун				
Зозуля	Бохно	Андрій		СКВ	П	стрілець	стрілець	1920			арешт
Зозуля	Вітко	Катерина		ЦС	П	зв'язкова		16.11.1926			10
Зозуля	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Зозуля	NN			СКВ	V	стрілець	вістун		5.02.1946	Журавці-Нетреба	бій, ВП
Зоня	Ходань	Розалія		ЦС	П	зв'язкова					Явожно/15
Зонька	Ольха	Софія		УЧХ	П	мелестра		1924			Захід
Зорич	Гайовий	Іван		СКВ	П	стрілець	стрілець	1910			Схід
Зорій	NN			СКВ	V	стрілець	ст.		31.03.1946	Любича-Грушка	бій, ВП
Зорян	Гнатейко	Володи-мир	М-3			стрілець	стрілець	11.09.1928	15.09.1947	Ряшів	СК
Зорян	Середя	Степан	М-2			чотовий інтендант	стрілець				
Зорян	Ярмола	Григорій	М-1			стрілець	ст.	1920			

Зорян	NN				АБ	V		стрілець	стрілець						Захід
Зор'яний	NN														
Зуб	Мелех	Павло	М-4				заст. рой.	стрілець	стрілець	25.03.1926				довічне	
Зубатий	Пука	Василь	М-1				ланковий	ст. стрілець	ст. стрілець	11.02.1923	21.04.1946	Пискорі		ВП	
Зубач	Путько	Іван			СКВ	V	командир	ст. булавний	ст. стрілець	1918	9.03.1946	Любича		бій, ВП	
Зубенко	Якимович	Федір			СКВ	III	стрілець	стрілець	стрілець	1924				Схід	
Зьомик	Коць	Василь			СКВ	V	стрілець	стрілець	стрілець					Схід	
Івасю	Верховський	Владислав			СКВ	II	стрілець	стрілець	стрілець						
Ігор	Волянський	Євстахій			ЦС	II	військовик								
Ігор	Сидор	Роман			СКВ	III	ланковий	стрілець	стрілець	5.12.1919				Схід	
Ігор	Яремко	Левко	М-1				чотовий	вістун	вістун	1923	02.1947	Цетуля		ВП	
Ігор	NN		М-4				бунчужний	ст. вістун	ст. вістун						
Ігор	NN				ЦС	T3	друкар								
Ігор	NN				СКВ	V	стрілець	вістун	вістун		5.02.1946	Журавці-Нетреба		бій, ВП	
Ірена	NN				ЦС	T3	машиністка								
Ірина	Ровенчук	Марія			ЦС	Окр.	окр. ЖС			12.02.1924				Захід	
Іскра	NN		М-2				стрілець	стрілець	стрілець						
Їж	Іванко	Михайло	М-3				скоростріл	булавний	булавний	1922	28.10.1945	Кобильниця		бій, ВП	
Каблук	NN				ЦС	I	господарчий референт				весна 1948	Острів		ВП	
Кавка	Банах	Ярослав					стрілець	стрілець	стрілець	29.08.1928					
Кавка	Гой	Петро			СКВ	V	стрілець	стрілець	стрілець					вбитий	
Калина	Баран	Степан	М-1				стрілець	стрілець	стрілець	1922		Штум		тюрма	
Калина	Булаг	Григорій	М-1				стрілець	стрілець	стрілець						
Калина	Грудень	Степан			СКВ	IV	стрілець	стрілець	стрілець	1922					
Калина	Стасик	Катерина			ЦС	I	зв'язкова							Явочно/12	
Калина	Тимець		М-3				стрілець	стрілець	стрілець	1925					

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Калина	NN			СБ	I над-район	охорона провідника	стрілець				
Калина	NN			СКВ	IV	ройовий	стрілець				
Калина	NN			СКВ	V	вишкільник	ст. вістун		22.05.1946		бій, ВП
Кали-нович	Мазур	Григорій	М-1			сотенний	ст. булавний	15.01.1912	28.04.1949	Ряшів	СК
Каль	[Сарамак]		М-1			стрілець	стрілець	1921			
Каміна	NN			СБ	надр.	стрілець	вістун				
Камінь	Дигінь	Іван	М-4			стрілець	стрілець	1922			
Камінь	Кудрик	Григорій	КВ			пом. писаря		2.06.1910	5.11.1947	Замостя	СК
Камінь	Смук	Микола		ЦС	II	рай. орг.		22.01.1918			СК/15
Камінь	NN		М-2			сот. пльх	ст. вістун				
Камінь	NN		М-5			стрілець	стрілець				арешт
Канада	Путько	Осип		СКВ	V	стрілець	стрілець				
Канарок	Несторак	Іван		ЦС	V	пропаг. реф.	стрілець	18.01.1913	2.12.1947	Краків	СК
Капе-люх	Кулеша	Дмитро		СКВ	I	стрілець	стрілець	1907			Схід
Карабін	Колега	Іван	М-2			скоростріл.	вістун	5.05.1924			СК/довічне
Кара-сенко	NN		М-4			стрілець	стрілець				
Кардаш	NN			СКВ	III	ройовий	стрілець				
Карий	Крупський	Дмитро	М-3			ПЖ	ст. стрілець	02.1928			СК/довічне
Карий	Льваль	Іван				стрілець	стрілець	7.02.1925	21.05.1946		
Карий	NN		М-2			ланковий	вістун				
Карий	NN			СКВ	II	командир СКВ	булавний		20.2.1945	Курилівка	пол. банда
Карий	NN			СКВ	III	стрілець	стрілець				
Карий	NN			СКВ	V	стрілець	вістун		31.03.1946	Любича-Грушка	бій, ВП
Кар-мелюк	Ганевич	Іван		СБ	V	стрілець	стрілець				вбитий
Кар-мелюк	Кебало	Юрій		СКВ	III	стрілець	стрілець				

Кар-мелюк	Климко	Осип		ТЗ	V	стрілець	ст. стрілець	2.02.1928			СК/довічне
Карме-люк	Левочко	Олег		ЦС	II	харчовий куца	ст. вістун	1919	7.05.1945	Червона Воля	
Кар-мелюк	NN			СБ	IV	інформатор					
Кар-мелюк	NN			ЦС	TЗ	радіотехнік					дезертир
Карме-люк	NN			ЦС	III	провідник куца					
Карме-люк	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Карп	Круцько	Іван	М-1			ланковий	ст. стрілець	18.06.1923			
Карпо	Гарасим	Олександр		СКВ	I	стрілець	стрілець	30.03.1915	4.04.1947	Ряшів	СК
Карпо	Касян	Атаназій		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1920			довічне
Карпо	Козак	Степан	М-2			чот. плвх	ст. стрілець	2.10.1910			СК/довічне
Карпо	Кушка	Іван	М-1			стрілець	стрілець	1914			
Карпо	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Карпо	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Карпо	NN			СКВ	III	інтендант	вістун				
Карпо	NN			СКВ	IV	ройовий	ст. стрілець				
Касян	Бисько	Василь	М-3			ройовий	вістун	28.08.1916			
Касян	Коваль	Іван		СБ	V	стрілець	стрілець	1912	06.1947	Вербиця	застрелився
Касян	NN		М-4			чотовий	стрілець				
Касян	NN		М-5			ройовий	вістун				
Кат	NN			СКВ	II	стрілець	булавний		18.04.1945		
Катруся	Жила	Катерина		ЦС	III	станична					
Качан	Кравцун	Дмитро	М-1			стрілець	стрілець	10.10.1926	27.12.1946	Люблинець-кий ліс	засідка, ВП
Качмар	NN		М-3			стрілець	стрілець				

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Качор	Кова-лишин	Іван	УПА			стрілець	ст. стрілець	1912	1946		
Качор	Сподарик	Петро	М-3			інтендант	стрілець		1946	Гребенне	бій, ВП
Качор	NN			ЦС	V	харчовий куца	ст. стрілець				
Качур	NN			СКВ	III	ройовий	ст. вістун		10.10.1945	Нова Гребля	
Каштан	NN		М-3			ройовий	вістун				
Кий	Лойко	Михайло		СКВ	IV	ройовий	вістун	22.05.1925	10.05.1947	Перемишль	СК
Кійко	Ігнат	Михайло	М-1			ройовий	ст. вістун	5.11.1916	10.05.1947	Перемишль	СК
Кінь	NN		М-2			ройовий	стрілець				
Кір	Козак	Матвій	М-2			ройовий	стрілець	17.08.1919	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Кіт	Квасньов-ський	Дмитро		СКВ	II	стрілець	стрілець	1923			Схід
Кіт	Кобрин	Володи-мир	М-2			стрілець	стрілець	28.08.1914	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Кіт	Комар	Теодор	М-1			ройовий	вістун	1927			Захід
Кіт	NN		М-5			ланковий	стрілець				
Кіт	NN			СБ	II	стрілець	стрілець				
Кіс	Молодівець	Григорій	М-3			стрілець	стрілець	1.10.1922	17.10.1947	Ряшів	СК
Клак	Романець	Микола		СКВ	II	стрілець	стрілець	1924			Схід
Клен	Кніжик	Дмитро	М-2			стрілець	стрілець	3.11.1911	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Клен	NN		М-4			ст. інтендант	стрілець				
Клим	NN		М-3			ройовий	вістун				
Клим	NN		М-3			кулеметник	стрілець				
Клим	NN		М-5			ройовий	вістун				
Клим	NN			СБ	III	командир	булавний		16.05.1945	Суша Воля	облава, ВП
Клим	NN			СКВ	V	стрілець	ст.				
Клич	Булат	Григорій	М-5			стрілець	стрілець				Захід
Клоч	Кушак	Степан		СБ	IV	кущ. інф.	стрілець	1924			10
Клоч	NN			СКВ	IV	стрілець	ст.				
Книжка	Грумейко	Іван		СКВ	II	стрілець	стрілець	1924			Схід

Коблик	Кобак	Василь	М-2				стрілець	стрілець	стрілець	16.03.1922	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Коваленко	Козак	Юрій	М-2				чоговий		хорунжий	5.12.1910	15.09.1945	Олещичі	бій, ВП
Коваленко	Колосівський	Теодор	КВ				зв'язковий		ст. вістун	3.03.1921			Захід
Коваль	Кіт	Василь	М-3				ройовий		ст. вістун	16.04.1916	1947	Махнів	
Коваль	Кардлюк	Михайло	М-2				ройовий		ст. вістун	14.02.1921			
Коваль	Ковалик	Іван		СКВ	IV		стрілець		стрілець	1921	1947	Люблинецький ліс	бій, ВП
Коваль	NN		М-1				стрілець		ст.				
Коваль	NN		М-1				стрілець		стрілець				
Коваль	NN		М-2				стрілець		стрілець				
Коваль	NN			СКВ			стрілець		ст.				
Когут	Зарічний	Михайло		СКВ	II		скоростріл.		стрілець	1922			Схід
Когут	Кобак	Михайло	М-3				стрілець		стрілець	11.11.1911			
Когут	Кузик	Петро	М-1				стрілець		булавний	25.06.1925	25.04.1945	В'язівниця	пол. банда
Когут	Магура	Ярослав		ТЗ	V								Схід
Когут	NN		М-3				інтендант		ст.				
Когут	NN		М-3				стрілець		стрілець				
Козак	Кордан	Андрій	КВ				зв'язковий		ст. вістун	28.08.1921			Захід
Козак	Путько	Микола		СКВ	V		стрілець		стрілець		1946		
Козак	NN		М-2				ройовий		вістун				
Козак	NN		М-5				ст. санітар		вістун				
Козак	NN			СКВ	V		стрілець		стрілець		3.06.1946	Затиля	облава, ВП
Козар	Козій	Григорій	М-2				стрілець		стрілець	1.02.1925	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Козар	NN			СКВ	II		стрілець		вістун		8.03.1945	Добра	бій, ВП
Козар	NN		М-3				санітар		вістун				
Козар	Хомин	Михайло		СКВ	III		стрілець		стрілець	1915			Схід
Козачук	Митко	Дмитро	М-2				стрілець		стрілець	22.10.1920	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Козир	NN		М-3				санітар		стрілець				
Козуб	Козак	Степан	М-2				стрілець		стрілець				
Козуб	NN		М-2				санітар		стрілець				вбитий

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Колік	NN			СКВ	IV	стрілець	ст. стрілець				
Колодій	Бача	Зенон		ЦС	II	організац. куша		1923	3.10.1946	Теребень	бій, ВП
Колодій	NN		М-1			стрілець	ст. стрілець				
Колодій	NN			ЦС	II	рай. орг. референт			3.10.1946	Лапаївський ліс	облава, ВП
Колос	Литвин	Микола	М-4	СКВ	II	стрілець	стрілець		6.03.1945		
Колос	NN			АБ	II	охорона реф. здоров'я	стрілець		06.1947	б. Нелип-кович	ВП
Колос	NN			СКВ	V	стрілець	ст. стрілець				
Кома	Гуменний	Степан		ЦС	V	пом. куш. харчового	стрілець	23.12.1918	15.07.1947	Ряшів	СК
Коман	Кузіна	Атанас	М-3			стрілець	стрілець	1914			
Комань	NN		М-1			стрілець	ст. стрілець				
Комар	Бартман	Степан	М-2			стрілець	стрілець	1929	8.06.1947		
Комар	Богущ	Михайло		СКВ	V	стрілець	стрілець	15.09.1929			СК/15
Комар	Булаг	Михайло	М-5			стрілець	стрілець		29.06.1946		бій, ВП
Комар	Карваць-кий	Степан	М-2			ройовий	стрілець	7.12.1921	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Комар	Курдупель	Михайло		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1915			
Комар	Лис	Іван		СКВ	III	стрілець	стрілець	9.06.1916			Схід
Комар	NN		М-2			ройовий	булавний	22.10.1924	9.04.1946	Млини	бій, НКВД
Комар	NN			СБ	Окр	охорона провідника	стрілець				
Комар	NN			СКВ	IV	мінер	ст. стрілець				
Комар	NN			СКВ	IV	стрілець	стрілець		11.1946		розст. ВП
Комар	NN			СКВ	V	стрілець	вістун		5.02.1946	Журавці-Нетреба	бій, ВП

Коник NN		М-2	ЦС			стрілець	стрілець																		
Коник NN			Окр.			зв'язковий	стрілець																		
Копито Котовський	Григорій	М-1				стрілець	стрілець	1921																	
Корінь Ковалик	Микола	М-1				стрілець	стрілець	1923	06.1947																
Корінь NN			СКВ	III		стрілець	вістун		10.10.1945	Нова Гребля														бій, ВП	
Корінь NN		М-2				ланковий	вістун																		
Корнієнко Козенко	Корнелій		ЦС	Окр.		окр. госп. референт		1916	1950	Варшава															СК
Корнієнко NN		М-1				стрілець	стрілець																		
Корній NN			ЦС	IV		станичний	ст. вістун		24.02.1944																
Корнійчук Винничук	Микола		ЦС	Окр.		окр. орг. референт		[1922]	літо 1947	Острів															бій, ВП
Корняк Кордупель	Іван	М-2				стрілець	стрілець	1917																	
Корок Куровський	Владислав		СКВ	III		кухар	стрілець	27.03.1928																	
Король Козун	Степан		СКВ	III		стрілець	стрілець																		
Корч NN			СКВ	IV		стрілець	стрілець																		
Корчик NN			СКВ	III		стрілець	вістун		3.01.1945	Майдан															
Корчик NN			ЦС	III		харчовий куша	вістун																		
Корчик NN			ЦС	III		юнак	вістун		28.01.1945	Лукавець															бій, МО
Косар Круба	Левко		ЦС	II		господарчий	вістун	1914	осінь 1947	Україна															НКВД
Косар Молодій	Іван		ЦС	II		повітовий референт		1919																	Сибір
Косар NN		М-3				ройовий	стрілець																		
Косар NN		М-4				стрілець	стрілець																		
Косар NN			ЦС	V		провідник куша			27.05.1946	Ульгівок															облава, ВП
Космак NN		М-1				стрілець	стрілець																		дезертир
Костій Комар	Дмитро	М-2				стрілець	стрілець	10.08.1922																	бій, НКВД
Кострик Брус	Іван		СКВ	IV		стрілець	стрілець	1913																	15
Кошик NN			спец-група				ст. вістун																		

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Кочовий	Притуляк	Ярослав		СКВ	V	стрілець	стрілець				Схід
Кравець	Лупко	Микола		СКВ	III	стрілець	стрілець	6.06.1928			Схід
Крав-ченко	NN		M-4			стрілець	стрілець				
Краян	Сахриб	Іван	M-1			стрілець	булавний	21.07.1916			
Краян	NN		M-4			стрілець	стрілець				Схід
Кремінь	Мишко	Ярослав		СКВ	II	стрілець	стрілець	1.08.1923	26.10.1948	Ряшів	СК
Кремінь	Шикуча	Микола		СКВ	II	куш. інструктор	стрілець	1918			Схід
Кремінь	NN			СКВ	II	стрілець	стрілець				попався живим ВП
Крет	Кметь	Іван		СБ	V	стрілець	стрілець				арешт
Криво-ніс	Муд	Іван		ЦС	V	харчовий куша		23.03.1913	14.10.1947	Ряшів	СК
Криво-ніс	Ребізант	Володи-мир		ЦС	IV						3.О.
Криво-ніс	NN			спец-група			ст. вистун				
Кри-латий	Копіть	Дмитро	M-1			ст. інтендант	вистун	15.11.1911	1947	Пискорі	
Кри-латий	NN		M-4			ст. інтендант	стрілець				
Крило	Ігнат	Степан		СКВ	III	стрілець	стрілець	1921			Схід
Крим	Радейко	Микола		ЦС	Окр	окр. провідник		10.1920			Захід
Крлик	NN		M-3			скоростріль.	ст. стрілець				
Кріль	Козунь	Степан		СКВ	III	стрілець	стрілець	3.08.1923			суджений
Кріль	NN		M-2			стрілець	стрілець				
Крпак	Загірний	Петро		СБ	V	командир БСБ					
Крпак	Клачко	Микола	M-2			ройовий	стрілець	9.11.1914	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Крпкий	NN		M-4			стрілець	стрілець				
Крон	NN		M-3			стрілець	стрілець				

Кропива	Яремчак		М-2					стрілець						зрадив
Кро- пило	[Хиляк]	Евген	ТВ					курінний капелян						
Круглий	NN		М-3					стрілець						
Крук	Варивола	Володи- мир		СКВ	III			стрілець	1929					Схід
Крук	Грищик	Павло		СКВ	IV			стрілець	1925					суджений
Крук	Зола	Ілько		ЦС	IV			харчовий куша	1928	1946			Люблинець- кий ліс	бій, ВП
Крук	Кударенко	Іван		СКВ	II			стрілець	8.10.1925					Схід
Крук	Левко	Григорій	М-4					сотенний	1917					
Крук	Охрін	Степан	М-3					стрілець	1929	8.06.1947				згорів у крийці
Крук	Панасик	Іван		СБ	IV			стрілець	1927	1947			Люблинець- кий ліс	бій, ВП
Крук	Петрига	Богдан		СКВ	II			командир СКВ	3.02.1915					суджений
Крук	Піпка	Олександр- дер		СКВ	III			ройовий						
Крук	Скиба			СКВ	V			стрілець						
Крук	Стасик	Іван	М-2					ст. жандарм.	8.04.1912					
Крук	Стельмах	Михайло		ЦС				стрілець		1947			Теребень	ВП
Крук	Стех	Микола	М-3					стрілець	1921					
Крук	NN		М-2					чотовий						
Крук	NN		М-3					ст. жандарм.						
Крук	NN			СКВ	II			стрілець		28.02.1945			Курилівка	пол. банда
Крук	NN			СБ				охорона провідника						
Крук	NN			ЦС	II			жандарм.		20.08.1945				бій, УБП
Крук	NN			ЦС	III			актив					Лукавель	
Крук	NN			СБ	IV			стрілець	ст. вістун	8.01.1945			вбитий	
Крук	NN			СКВ	V			стрілець	стрілець	12.08.1946			Мриглови	крийка, ВП
Крутий	Клиско	Іван	М-4					ройовий	1925					довічне

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Крутій	Курило	Максим	М-3			чот. плвх	стрілець	20.10.1925	1.10.1947	Ряшів	СК
Крутій	Мудрий	Михайло	М-2			стрілець	стрілець	15.11.1922	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Крутій	NN		М-2			чот. плвх	стрілець				
Крутій	NN		М-3			скоростріл	вістун				
Кру-тянець	Бохно	Михайло		ЦС	II	пом. про-пагандиста		18.08.1925			Захід
Круча	Бречко	Володи-мир							7.06.1947	Корні	
Круча	Омелян	Петро		СКВ	V	зв'язковий	стрілець				Схід
Круча	NN		М-1			стрілець	ст стрілець				
Круча	NN		М-3			ПЖ	стрілець				
Круча	NN		М-3			стрілець	ст. стрілець				
Ксея	Козій	Марія		УЧХ	III	провідниця		1919			
Ксенцьо	Щорко	Степан		СКВ	II	стрілець	стрілець				
Куб	Кунк	Олекса	М-2			розвідник	стрілець	5.03.1923	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Кулдай	Павлище	Юлян		СКВ	V	стрілець	ст. стрілець				арешт
Кулда-тий	Ходань	Василь		СКВ	II	стрілець	стрілець				
Кулда-тий	NN			СКВ	II	скоростріл.	стрілець		01.46	Криве	бій, ВП
Кузьма	Кульчипь-кий	Іван	М-3			стрілець	стрілець	4.02.1912	23.09.1947	Ряшів	СК
Кузьмин	Коваль	Юрій	М-4			стрілець	ст. стрілець	25.03.1926		Ніновичі	
Куку-рудза	NN		М-4			стрілець	стрілець				
Кулик	Невдячний	Льонгин				стрілець	стрілець	10.07.1927	21.05.1946		
Кулик	NN		М-3			стрілець	ст. стрілець				
Кулика	NN		М-3			стрілець	стрілець				

Кулік	NN		М-1					стрілець											
Куліш	Назаревич	Іван		ЦС	I			провідник куща											
Куліш	NN			СКВ	I			стрілець	стрілець										
Куля	Карпін- ський	Степан	М-1					стрілець	стрілець										
Куля	NN		М-3					механік	вістун										
Куля	NN		М-4					сол. зброяр	стрілець										
Кум	NN		М-3					ст. інтендант	вістун										
Кулаж	NN			СКВ	III			командир СКВ	булавний				13.03.1945	Коровиця				бій, МО	
Кулак	Гринишин	Василь	М-2					стрілець	стрілець	18.11.1906			2.03.1945	Мриглоди				бій, НКВД	
Курас	Гараси- мович	Михайло	М-2					стрілець	стрілець	10.10.1922			2.03.1945	Грушка				бій, НКВД	
Курган	Батейко	Степан		ЦС	I			рай. реф. пропаганди											
Курган	Кіх	Теодор	М-2					стрілець	стрілець	1927									
Кургань	NN		М-5					ройовий	ст. стрілець										
Курнак	NN		М-2					стрілець	стрілець										
Кустурик	NN			СКВ	V			заст. рой.											
Кучма	Куров- ський	Євстахій	М-1					стрілець	вістун	1913			21.04.1946	Пискорі				бій, НКВД	
Кучма	NN			СКВ	IV			стрілець	стрілець									арешт 4.12.47	
Кучма	NN			ЦС	II			харчовий куща	ст. вістун				9.09.1945	Добра					
Кушак	Кузьо	Микола	М-2					стрілець	стрілець	18.11.1917			2.03.1945	Грушка				бій, НКВД	
Лаврів	NN			ЦС	Окр			окр. реф. пропаганди										вбитий	
Лазор	NN			СКВ	IV			стрілець	стрілець									арешт 4.12.47	
Лакота	NN		М-3					стрілець	ст.										
Лан	Чорний	NN	М-2					стрілець	стрілець										
Лан	NN		М-3					ройовий	стрілець										
Лан	NN		М-3					стрілець	ст. стрілець										

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Ластівка	NN		М-2			стрілець	ст. стрілець				
Ластівка	NN		М-4			стрілець	стрілець				
Лев	Гомель	Дмитро		СКВ	II	скоростріл.	стрілець	1927			Схід
Лев	Деба	Іван		СКВ	V	ройовий	стрілець				Львів
Лев	Добко	Михайло		СКВ	II	стрілець	стрілець	1923			Схід
Лев	Левчишин	Іван	М-3			ПЖ	булавний	12.05.1915	28.11.1947	Ряшів	СК
Лев	Лойко	Михайло	М-3			стрілець	стрілець	15.11.1915			СК/10
Лев	Мох	Олекса		СКВ	II	стрілець	стрілець	1924			Схід
Лев	Піпка			СКВ	III	стрілець	стрілець				
Лев	Радавєць	Роман		СБ	II	стрілець	стрілець	20.02.1926	1949	Ряшів	закат. у слідстві
Лев	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Лев	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Лев	NN			ЦС	II	провідник куща	булавний		20.08.1945		бій, УБП
Лев	NN			ЦС	III	станічний	ст. вістун		10.01.1945	Гораєць	
Левий	NN			СКВ	I	ройовий	вістун				
Левко	Артим'як	Юрій	М-4			ройовий	стрілець	1920			суджений зрадив крийку Шума
Левко	Лашин	Іван	М-1			стрілець	стрілець				15
Левко	Левкович	Михайло		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1926			бій, НКВД
Левко	Ферніла	Михайло	М-2			стрілець	стрілець	22.04.1927	2.03.1945	Мриглоди	
Левко	NN		М-4			чот. ПЖ	стрілець				
Левко	NN			СКВ	IV	стрілець	ст. стрілець				
Левко	NN			СКВ	V	командир СКВ	стрілець				Схід
Левцьо	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Левцьо	NN			СКВ	III	стрілець	ст. вістун		8.03.1945	Добра	
Левцьо	NN		М-3			зв'язковий	вістун				
Левчук	Кубах	Іван		СКВ	II	кухар	стрілець	1919	зима 1947	Молодич	ВП

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Липа	NN		М-2			стрілець	стрілець	12.09.1920			
Липа	NN			СКВ	I	стрілець	ст. стрілець				
Липо-вий	Бучко	Іван		СКВ	III	стрілець	стрілець				
Лис	Антохів	Дмитро	М-2			розвідник	ст. вістун		2.06.1945		
Лис	Бучко	Ілько	М-2			скоростріль.	стрілець	1.02.1919	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Лис	Голас	Володи-мир		СКВ	III	ройовий	стрілець	1922			Схід
Лис	Костишин	Микола		СБ	V	рай. реф. СБ					вбитий
Лис	Кулик	Михайло	М-3			стрілець	ст. стрілець	18.08.1919			Захід
Лис	Олексів	Володи-мир		СКВ	V	стрілець	стрілець	20.02.1928			15
Лис	Семен	Петро		СКВ	II	стрілець	стрілець	1924			Схід
Лис	Середовий	Петро		СКВ	III	стрілець	стрілець	1912			Схід
Лис	Теребенєць	Михайло		СКВ	II	стрілець	стрілець	1925	06.1947	Нелипко-вичі	бій ВП
Лис	Тимець	Іван		СКВ	IV	санітар	стрілець				
Лис	NN		М-1			ланковий	ст. стрілець				
Лис	NN		М-1			стрілець	стрілець				
Лис	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Лис	NN		М-2			розвідник	ст. вістун		1.04.1945	Жуків	
Лис	NN		М-2			бунчужний	стрілець				
Лис	NN		М-3			стрілець	ст. булавний				
Лис	NN			СБ	I	командир	хорун-жий		14.01.1946	Ляшки	засідка, МО
Лис	NN			СБ	II	стрілець	стрілець				
Лисиця	Шостак	Михайло	М-1			бунчужний	ст. вістун	10.12.1922	7.02.1949	Перемишль	СК

Лисиця NN			М-2				ст. жандарм.	ст. вистун														
Листок Дзидж	Олекса		М-3				чотовий	булавний				1.09.1909	14.06.1947	Річиця								бій, ВП
Листок Копець	Юрій		М-4				стрілець	стрілець				1925	11.11.1951	біля Бранева								облава, УБП
Листок NN			М-3				стрілець	стрілець														
Литвин Лижник	Ілько		М-1				чот. санітар	булавний				22.07.1924	25.04.1945	В'язівниця								пол. банда
Лісковий Головатий	Семко		М-1				стрілець	стрілець				8.08.1928	22.05.1947	Сянкі								СК
Лісовий Боднарчук						СКВ V	стрілець	стрілець														вбитий
Лісовий Кіт	Павло		М-2				стрілець	вистун					6.10.1945	Нова Гребля								бій, ВП
Лісовик Гучко	Іван					СКВ II	стрілець	стрілець				1922										Схід
Лісовик Теллицький	Юрій					СКВ III	стрілець	стрілець					10.01.1947	Диківський ліс								бій, ВП
Лісний Зінко	Микола		М-2				стрілець	стрілець				23.04.1920	2.03.1945	Мриглоди								бій, НКВД
Лісний NN			М-2				стрілець	ст.														
Лісний NN			М-5				стрілець	стрілець				7.02.1926	11.12.1946									
Ліщина Кулочик	Микола		М-2				стрілець	стрілець				1900	2.03.1945	Мриглоди								бій, НКВД
Лобода Лашин	Ева					УЧХ IV	зв'язкова															5
Лоза Лісний	Степан					СКВ IV	стрілець	стрілець				1924										СК/довічне
Лоза Тепило	Іван					СКВ IV	стрілець	стрілець				8.10.1919										СК/15
Лоза NN			М-4				стрілець	стрілець														арешт
Лоза NN						ЦС V	станичний	ст. вистун					05.1946	Журавці								бій, НКВД
Лозовий Ваврикович	Олекса		М-2				стрілець	стрілець				25.03.1924										
Лозяк NN						СКВ III	ройовий	вистун														
Луг Литвин	Андрій		М-5				ройовий	ст.				21.01.1922	11.12.1946	Млини								крийвка
Луг Козак	Дмитро		М-2				стрілець	стрілець				8.12.1923	15.07.1947	Ряшів								СК
Луг NN						ЦС IV	рай. пров. санітар	стрілець				8.06.1929										15
Лугувий Кордупель	Петро		М-2				стрілець	стрілець				1927										
Лугувий Кульчицький	Петро		М-2				стрілець	стрілець														
Лук Литвин	Андрій		М-4				стрілець	стрілець														вбитий
Лук NN			М-2				стрілець	стрілець														

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Лука	NN			ЦС		пропа-гандист	хорун-жий		5.11.1944	Гораєць	засідка
Лунь	Кушнір	Миро-слав		ЦС	II	пропа-гандист	хорун-жий	12.09.1922	8.02.1945	Дібча	бій, ВП
Луцій	NN		М-1			кухар	ст. стрілець				
Люба	Солодуха	Любо-мира		СКВ	V	зв'язкова		19.09.1929			суджена
Любас	Лихач	Дмитро	М-2			стрілець	стрілець	21.10.1921	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Любий	Данилець	Іван	М-4			стрілець	стрілець	7.04.1923			
Любий	NN			СКВ	II	стрілець	вістун				
Любо-вий	NN		М-3			чотовий інтендант	стрілець				
Лютій	Назар	Михайло		ЦС	V	станичний	стрілець	1914			суджений
Лютій	NN		М-2			чотовий	стрілець				
Лютій	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Львів-ський	NN			СКВ	IV	стрілець	ст.				
Мавзер	Харко	Теодор		СКВ	V	стрілець	стрілець	01.02.1921			15
Мавка	Дацьо	Люба		ЦС	II	зв'язкова					
Мавка	Пискел	Кате-рина		УЧХ	III	медсестра					10
Магура	NN			СКВ	III	зв'язковий	вістун				
Маєвий	Мартинєць	Ярослав	М-5			стрілець	стрілець	1.02.1929	16.07.1946		
Маєвий	Чорний	Володи-мир	М-2			ст. санітар	стрілець	11.11.1926			Захід
Май	Дуприло	Василь	М-4			стрілець	стрілець				
Май	Назар	Іван		СКВ	II	кущовий інструктор		1922			Схід
Май	Нога	Михайло		СКВ	I	стрілець	стрілець				арешт
Май	Пискір	Андрій		СКВ	II	стрілець	стрілець	25.09.1927			З.О.
Май	Припула	Михайло	М-3			стрілець	стрілець	1929			
Май	NN			АБ	Над-рай.	командир	поручник		6.04.1946	Заліська Воля	бій, ВП

Май	NN				СБ	III	стрілець	стрілець	ст. стрілець														
Майдан	Піддубчишин	Павло			ЦС	V	плвх куща																
Майстер	NN	Іван	М-1				кравець	стрілець	стрілець	1922		1945	Тепили										
Мак	Моло-довець	Володи-мир	М-1				стрілець	стрілець	стрілець	1918													
Мак	Москалок	Іван	М-1				стрілець	стрілець	стрілець	18.01.1922	26.09.1947												
Мак	Москаль	Іван	М-3				механік	ст. вистун	ст. вистун	18.01.1922													
Мак	Соха	Ілля	М-2				стрілець	стрілець	стрілець	6.10.1916													Захід
Мак	NN		М-2				сот. зброяр	стрілець	стрілець														
Мак	NN		М-3				ст. жандарм.	ст. вистун	ст. вистун														
Мак	NN		М-4				стрілець	стрілець	стрілець														
Мак	NN				АБ	Надр.	стрілець	стрілець	ст.														
Мак	NN				ЦС	II	зас. реф. здоров'я																
Максим	Байла	Дмитро			СКВ	V	стрілець	стрілець	стрілець	04.11.1923	1945		Гребенне										стращ. СБ
Максим	Вербовий	Михайло			ТЗ	V																	вбитий
Максим	Дробець-кий	Єфрим	М-2				санітар	стрілець	стрілець	15.01.1922	2.03.1945		Мриглоди										бій, НКВД
Максим	Сидорко	Михайло										7.06.1947	Корні										
Максим	NN				АБ	НО	заст. ком.	ст. булавний	ст.				Любича-Кулайці										бій, ВП
Максим	NN				СБ	IV	рай. провідник					14.09.1946	Гораєцький ліс										ВП
Малий	Васій	Михайло			СКВ	V	заст. рой.	стрілець	ст.	1.09.1923	1.10.1947		Ряшів										СК
Малий	Гарасимчук	Василь			СБ	II	стрілець	стрілець	стрілець	13.08.1921	29.10.1947		Замостя										СК
Малий	Піддуб-чущин	Павло	М-2				стрілець	стрілець	стрілець	1923	1946												
Малина	Балицький	Василь	М-5				стрілець	стрілець	стрілець	27.08.1947			Сулимів										НКВД
Малина	Мадей	Дмитро			СКВ	III	стрілець	стрілець	стрілець	22.11.1927													Схід
Малина	Мричко	Осип	М-1				санітар	вистун	вистун	8.09.1921	22.11.1946		Молодич										облава, ВП
Малина	NN		М-2				санітар	вистун	вистун														

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Мали-новий	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Марко	Данів	Степан	УПА			стрілець	стрілець	1.02.1924			Захід
Марко	Козак	Дмитро		СБ	I	районовий провідник			03.1947	Ніновичі	бій, ВП
Марко	Кордан	Олекса		СКВ	III	стрілець	стрілець	10.03.1927			Схід
Марко	Шупер	Іван	УПА			стрілець	стрілець	22.05.1928	23.10.1947	Краків	СК
Марко	NN		М-3			стрілець	ст. стрілець				
Марко	NN		М-1			ланковий	ст. стрілець				
Марлак	NN			ЦС	III	актив	ст. в'єстун		8.01.1945	Лукавець	
Марта	Філь	Ярос-лава		УЧХ	IV	районова		22.01.1925			Захід
Мартин	Виши-ваний	Степан		ТЗ	V						
Мартин	Маркіза	Богдан		ЦС	Окр.	окр. військовик	булавний	[1922]			
Мар-тинюк	Онишкевич	Йосиф		ЦС	V	господ. куща		16.02.1908			15
Мар-ченко	Ушків-ський	Іван	М-1			зв'язковий	стрілець	20.02.1921	10.05.1947	Перемишль	СК
Марчен-ко	NN		М-4			ройовий	стрілець				
Марчен-ко	NN	Іван	М-2			жандар-мерист	ст. в'єстун	20.02.1921			
Матвій	Вербовий	Евген		ЦС		зв'язковий	стрілець	15.12.1909			СК/15
Матрос	Ключков-ський	Володи-мир		СКВ	V	стрілець	стрілець		вбитий		
Матрос	Пуцило	Іван		СКВ	II	кушовий інструктор	стрілець	1913			Схід
Махно	Молодivecь	Степан	М-2			санітар	стрілець	23.07.1914	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Махно	NN		М-2			стрілець	стрілець		7.01.1947	Забіла	бій, ВП
Мачуга	Макушка	Іван	М-2			стрілець	стрілець	30.06.1913	26.08.1947	Ряшів	СК

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Михась-ко	NN			СКВ	V	стрілець	стрілець				
Мишка	Митяк	Олекса		СКВ	I	стрілець	стрілець	26.04.1927			15
Мідь	Митко	Дмитро	М-1			стрілець	булавний	26.08.1912	8.04.1945	В'язівниця	пол. банда
Мінь	NN					стрілець	стрілець				
Місяць	Якубович	Дмитро		ЦС	I	ланковий					арешт
	Якубович	Микола	М-4			ройовий	стрілець	1921	1947		
Місяць	NN			СКВ		стрілець	ст. стрілець				
Місяць	NN		М-5			ройовий	стрілець				
Мірка	NN			СКВ	IV	стрілець	ст. вистун		4.09.1944		
Могила	Бугай	Іван	М-3			стрілець	стрілець		5.09.1947		само-вбивство
Могила	NN										здався ВП
Могила	NN			СКВ	V	стрілець	стрілець				
Мокрий	Вальвиць	Ілля	М-5			чотовий	булавний	28.07.1914	11.12.1946	Кобиль-ниця	бій, ВП
Молин	Мак	Андрій	М-2			чот. санітар	стрілець	6.10.1916			Захід
Мох	NN		М-2			ланковий	ст. стрілець				
Молот	Коваль	Михайло		ЦС	II	харчовий куца					З.О.
Молот	NN		М-1			стрілець	стрілець				
Молот	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Молот	NN			АБ	II	стрілець	вистун				
Молот	NN			ЦС		провідник куца	стрілець				
Моно-мах	Мацелко	Михайло	М-1			ст. санітар	ст. вистун				
Морава	NN		М-5			стрілець	стрілець	22.04.1927	11.12.1946		
Морава	NN									Млини	крийка
Моргун	Санайко	Михайло		СКВ	IV	стрілець	булавний	1922	8.01.1945	Тепили	бій, НКВД
Моргун	Харко	Стефан		СКВ	V	ройовий	стрілець				
Мороз	Мовчко	Дмитро		СКВ	III	стрілець	стрілець	29.10.1929			суджений

Мороз	Москович	Михайло		СКВ	III		стрілець	стрілець		1923			Схід
Мороз	Салапага	Петро		ЦС	II		станичний						
Мороз	Сикула	Р.	М-2				стрілець	ст.					
Мороз	Скуратко	Дмитро		СКВ	II		командир СКВ	стрілець	24.10.1919				
Мороз	NN		М-1				стрілець	стрілець					
Мороз	NN		М-3				стрілець	стрілець					
Мороз	NN			СБ	Надр.		стрілець	стрілець	9.03.1946				розрив гранати
Мороз	NN			СКВ	II		стрілець	вістун	2.01.1945	Писко-ровичі			пол. банда
Мороз	NN			СКВ	II		ройовий	вістун					
Мороз	NN			СБ	III		стрілець	ст.					
Моро-зенко	Леськів	Григорій	М-3				швець	стрілець	3.04.1921	Ряшів			СК
Моро-зенко	Солій	Степан	М-4				бунчужний	вістун	14.04.1924				
Моро-зенко	NN			СБ	IV		стрілець	стрілець					
Моро-зенко	NN			СКВ	III		ройовий	ст. вістун	10.09.1945	Ришкова Воля			
Моро-зенко	NN			СКВ	V		командир СКВ	булавний					
Моряк	Артимович	Дмитро		СКВ	IV		військовик	стрілець	1916				дезертир
Моряк	Каламай	Микола	М-2				стрілець	стрілець	15.10.1922				15
Моряк	Калина	Микола		СКВ	III		стрілець	стрілець	1926				Схід
Моряк	Круба	Микола		СКВ	II		стрілець	стрілець	1915			09.1947	
Моряк	Лашодич	Володи-мир	КВ				зв'язковий	булавний	4.11.1922				
Моряк	NN		М-3				стрілець	ст.					
Моряк	NN		М-4				чотовий	стрілець					
Моряк	NN			СБ	II		стр. БСБ	стрілець					
Мотика	NN		М-2				стрілець	стрілець	1946				

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Мотика	NN		М-2			ланковий	вістун				
Музыка	Закала	Лука	М-4			стрілець	стрілець	1931	03.1947	Хотинець	криївка
Мур	Миха-лушко	Григорій		СКВ	II	стрілець	стрілець	1918			
Мур	Мішталю	Степан	М-1			ройовий	вістун				Захід
Мур	Пасемко	Іван	М-4			ПЖ	стрілець	1925	09.1947		
Мурава	Мричко		М-2			ланковий	булавний	1.10.1910	22.11.1945	Сурахів	бій, ВП
Мурин	Маркевич	Степан	М-1			зв'язковий	ст. стрілець	1923			
Мурко	NN		М-3			стрілець	стрілець		6.06.1946	Корні	бій, ВП
Муха	Жук	Семен	М-1			ройовий	стрілець		25.04.1945	Вязівниця	
Муха	Ревакович			СКВ	I	командир СКВ					
Муха	Фейло	Дмитро		ЦС	II	станичний		1911			Схід
Муха	Целюх	Іван		СКВ	III	стрілець	стрілець	1915			Схід
Муха	NN		М-1			гранато-метник	булавний		8.04.1945	Заставне	бій, ВП
Муха	NN			СБ	Окр.	охорона	ст. стрілець				
Муха	NN		УПА			провідника	стрілець				
М'який	NN			СКВ	II	піонер	вістун				
М'яч	Мазур	Олекса	М-2			стрілець	стрілець		10.03.1945	Курилівка	пол. банда
Найла	NN			СКВ	III	чотовий	стрілець	3.04.1914	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Неза-мінний	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Незна-ний	NN			СКВ	IV	чот. плвх	стрілець				
Нерва	Никеруй	Михайло	М-1			мінір	ст. стрілець				
Нерва	NN		М-3			розвідник	стрілець	1926			суджений
Нестор	NN			ЦС	III	стрілець	стрілець				
Нечай	Бартошко	Степан	М-5			пропаганд. куша	стрілець				
						стрілець	стрілець	29.04.1924	21.05.1946		

Нечай	Гарасим	Григір	М-2				вістун	19.08.1915			
Нечай	Дмит-ришин	Павло		ЦС	I	харчовий		22.08.1923	Ряшів	3.06.1947	СК
Нечай	Петрина	Омелян		СКВ	II	стрілець	стрілець	1926			Схід
Нечоса	Грищина	Степан		ТЗ	V						вбитий
Нечоса	Серкіз	Степан		СКВ	V	командир СКВ	стрілець	8.01.1913	Корні	7.06.1947	стрілець
Нива	NN		М-3			стрілець	ст. стрілець				
Новак	Магурський	Іван	М-3			ройовий	ст. вістун	25.05.1916			
Новак	NN		М-3			плавх	стрілець				
Новий	Ігнаш	Дмитро	М-2			стрілець	стрілець	1927	Грушка	2.03.1945	бій, НКВД
Новий	Мевз	Юрій	М-3	СКВ	III	стрілець	стрілець	1926			Схід
Новий	NN			СКВ	II	стрілець	стрілець				
Новий	NN		М-1	СКВ	II	стрілець	вістун		Сурахів	4.05.1945	бій, УБП
Овлур	NN			СБ	II	стрілець	стрілець		Чехи	05.1948	згинув, Чхсл
Овлур	NN			ЦС	Окр.	командир окр. ЖС	стрілець				
Оксана	NN			ЦС	II	член					Захід
Оксана	NN			ЦС	V	провідник куща					вбитий
Олег	Климчак	Василь		ЦС	V	харчовий куща					вбитий
Олексій	Гук			ЦС	V	куща					
Олексій	Сахарко	Василь	М-3			стрілець	стрілець	1928		06.1947	
Олень	Кордунель	Ілько	М-3			ланковий	вістун	1918			
Олень	Купецький	Панько	М-3			стрілець	стрілець	11.01.1926	Ряшів	29.07.1947	СК
Олень	Левкович	Іван		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1918			
Олень	Омелян	Володи-мир	М-3			скоростріл	стрілець	10.04.1925	Ряшів	1.10.1947	СК
Олень	NN		М-1			стрілець	стрілець				
Олень	NN		М-2			ланковий	вістун				
Олень	NN			СКВ	IV	стрілець	стрілець				
Олень	NN			СБ	V	інформатор					З.О.
Олесь	Ключков-ський	Теодозій		СКВ	V	ройовий	ст. вістун	30.01.1928			суджений

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Олесь	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Оля	Бабяк	Парас-кевія		СКВ	I	зв'язкова		8.11.1927	9.06.1947	Ряшів	СК
Оля	Вашишин	Парас-кевія		УЧХ	V	медсестра		1921			3.О.
Омелько	NN		М-3			санітар	стрілець		25.05.1947		від рани
Омелько	NN		М-4			ст. санітар	стрілець				
Опанас	Піддуб-чишин	Михайло	М-2			стрілець	стрілець	1919	29.10.1947		
Опанас	NN			ЦС	V	політ. реф. д/с АК					
Орда	Малько	Микола		СКВ	III	стрілець	стрілець	1926			Схід
Орел	Дуда	Олександр	М-1			ПЖ	стрілець	15.02.1922	16.12.1947	Ряшів	СК
Орел	Каламай	Теодор	М-1			стрілець	стрілець	28.02.1929			довічне
Орел	Магусяк	Роман		СБ	II	командир	булавний		11.1946	Ревізьне	
Орел	Подільчак	Дмитро	М-2			зв'язковий	вістун	8.11.1923	30.05.1946		
Орел	Путько	Михайло		СКВ	V	стрілець	стрілець				
Орел	Савчук	Володи-мир	М-2			стрілець	стрілець	27.08.1920	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Орел	Скрипель	Петро		СБ		стрілець	стрілець	26.08.1921			Захід
Орел	Станько	Петро		СКВ	III	стрілець	стрілець				
Орел	NN			ЦС	I	орган. реф.					вбитий
Орест	Левус	Павло	М-2			чоговий	ст. булавний	25.07.1923			
Орест	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Оріх	Вільховий	Микола	М-3			стрілець	стрілець	1917	1947	Дагани	
Оріх	Качор	Йосиф	М-3			стрілець	стрілець	9.01.1928	10.05.1947	Перемишль	СК
Оріх	Москович	Микола		ЦС	III	кравець куща		1919			Схід
Оріх	Оверко	Дмитро	М-1			стрілець	стрілець	1921	1946	Вовчі Ями	
Оріх	Одинець	Василь	М-4			чоговий	стрілець	1.02.1912	11.06.1947	Ряшів	СК
Орленко	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Орлик	Вороняк	Дмитро	М-2			санітар	стрілець	8.11.1923	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД

Орлик	Кархут	Василь		СКВ	III		стрілець	стрілець	стрілець	1920			Схід
Орлик	Стецишин	Евген	М-3				бунчужний	ст. булавний		21.12.1916	28.11.1947	Ряшів	СК
Орлик	NN			ЦС	II		рай. пролаг.	булавний					
Орлик	NN			СКВ	III		командир СКВ	булавний			16.11.1945	Жапалів	застрелився
Орлик	NN			СКВ	II		стрілець	вістун					
Орчик	NN		М-4				сот. зв'язковий	стрілець					
Оса	Бориславський	Степан		СКВ	II		стрілець	стрілець		1925			Схід
Осика	Павло	Андрій		СКВ	II		стрілець	стрілець		1923			Схід
Осип	NN			СКВ	IV		заст. ройов.	стрілець					
Оспенко	NN			ЦС	IV		лікар	хорунжий			8.01.1945	Тепили	бій, НКВД
Остап	Босий	Осип		ЦС	III		підрайонний	булавний			28.7.1944		НКВД
Остап	Жук	Микола		СКВ	III		ком. СКВ	стрілець		1923			Схід
Остап	NN			ЦС	II		рай. орг.						
Остап	NN			ЦС	IV		член						
Острий	Коладко	Андрій	УПА				стрілець	стрілець		21.06.1923	11.06.1949	Ряшів	СК
Острияниця	NN		М-4				стрілець	стрілець					
Острияниця	NN		М-3				стрілець	стрілець					
Осьмак	NN			СКВ	V		стрілець	ст. стрілець					
Охота	NN		М-3				стрілець	стрілець					
Очерет	Зрада	Дмитро		ЦС	V		рай. військовик	булавний		27.10.1915	29.10.1947	Замостя	СК
Очерет	NN			СКВ	V		скоростріл	вістун					
Павло	NN			АБ			командир	хорунжий			5.04.1946	Накло	бій, НКВД
Павлюк	Палюшок	Михайло	М-3				стрілець	стрілець		1930			
Павляк	NN			СКВ	II		ройовий	стрілець			7.05.1946		

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Павль	Мостило	Іван						1923			
Павор	Сухий	Володи-мир		СКВ	I	стрілець	стрілець	13.01.1923			15
Пак	NN		М-2			стрілець	ст. стрілець				
Паламар	Мізін	Йосиф	М-2			стрілець	стрілець	6.01.1927			зрадив/10
Палій	Дзуба	Андрій		ЦС	II	член			1947	Чехи	пропав
Палій	Олексів	Михайло		ЦС	V	харчовий куца		25.09.1923			СК/довічне
Палій	Петрешко	Михайло		ЦС	III	провідник куца		1917			Схід
Палій	NN		М-2			сог. плвх	стрілець				
Палій	Подільчак			СКВ	IV	провідник куца	ст. вістун				
Панас	Осьмак	Петро	М-3			стрілець	стрілець		5.09.1947		само-вбивство
Панчук	NN		М-3			сог. плвх	стрілець				
Панько	Поцюх	Володи-мир		СКВ	III	стрілець	стрілець	1927			суджений
Пара	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Певний	Зінко	Микола	М-4			стрілець	стрілець	24.04.1920			Захід
Пень	Варивола	Петро		СКВ	III	стрілець	стрілець	16.06.1910			Схід
Пень	Козар	Михайло		СКВ	II	стрілець	стрілець	1926			Схід
Пень	Пушкар	Микола	М-2			ройовий	ст. стрілець	15.12.1905	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Пень	NN		КВ			зв'язковий	ст. вістун	26.01.1921			
Пень	NN			СКВ	IV	мінер	ст. стрілець				
Пень	NN			СКВ	IV	стрілець	ст. вістун		10.01.1945	Гораєць	
Пенько	NN			СКВ	III	стрілець	стрілець				
Перець	Процик	Дмитро		СКВ	III	стрілець	стрілець	1912			Схід
Перо	Гавриляк	Григорій	М-2			санітар	стрілець	8.04.1922	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Пет-ренко	NN			ЦС	V	харчовий					згинув

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від- діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на- родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Прут	Гелз	Андрій	М-3	СКВ		стрілець	стрілець	8.04.1923	10.05.1947	Перемишль	СК
Прут	Мащина	Мирон		СКВ	II	плавх	стрілець	1922			З.О.
Прут	Пуга	Василь	М-2	СКВ	V	плавх	булавний		22.11.1945	Сурухів	бій, ВП
Прут	Путько	Осип	М-3	СКВ		стрілець	стрілець				
Прут	NN		М-5			стрілець	стрілець				
Прут	NN			СКВ	IV	стрілець	стрілець				арешт, ВП
Пук	NN		М-3			стрілець	вістун				
Пук	NN		М-4			чот. ПЖ	стрілець				
Птах	Мелех	Петро		СКВ	I	стрілець	стрілець	1921			Схід
Птах	Піпка	Петро	М-2			стрілець	стрілець	4.12.1920	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Птах	Пилипець	Іван	М-1			ройовий	ст. вістун	12.03.1914	21.04.1946	В'язівниця	
Птах	NN		М-5			ройовий	вістун				
Пуд	Піддуб- чишин	Василь	М-2			ройовий	стрілець	23.07.1913	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Пугач	Гнап	Василь	М-1			стрілець	стрілець	1910	1947		
Пугач	Забо- лоцький	Василь		СКВ	V	стрілець	стрілець		14.06.1947	Річиця	бій, ВП
Пугач	NN		М-3			ланковий	ст.				
Пугач	NN		М-4			стрілець	стрілець				
Пушкін	Левкович	Василь		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1925			15
Пух	Пригула	Ярема	М-2			інтендант	булавний	22.07.1911	17.03.1946	Фельбах	бій, НКВД
П'ястук	Головко	Василь	М-3			стрілець	стрілець				арешт
Рак	NN		М-1			стрілець	стрілець				
Рак	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Ревізор- чук	Равлик	Михайло		СКВ	V	командир СКВ	ст. вістун	1916	8.06.1947	Тенетиська	криївка
Рента	Борівець	Ірина		УЧХ	II	спецдоруч.		1925			Захід
Риба	Рошко	Іван	М-2			стрілець	стрілець	25.01.1925	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Рибак	Гонтар- ський	Ярослав		СКВ	III	стрілець	стрілець	1926			Схід
Рибак	Грицько	Дмитро	М-4			стрілець	стрілець				
Рибак	Рибський	Юрій		СКВ	III	стрілець	стрілець	22.04.1923			суджений

Рибак	Соха	Владислав		СКВ	III	стрілець	стрілець	стрілець	25.03.1925	28.09.1948	Ряшів	СК
Рибак	NN	Панько	М-3	СКВ	I	стрілець	стрілець	ст. стрілець		25.04.1945	Сурмачівка	бій, НКВД
Рись	Булат			ЦС	I	заст. рай. провідника						Схід
Ріг	NN	Евген	М-2			стрілець	стрілець	стрілець	10.06.1925	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Різун	Фус					плав		ст. стрілець				
Рінь	NN	Володи-мир	УПА			стрілець	стрілець	стрілець	4.03.1923			Захід
Річка	Пилипчук					стрілець	стрілець	стрілець				
Ройко	NN	Марія	М-3	УЧХ	II	медсестра		стрілець		05.1945	Равщина	засідка, НКВД
Рожа	Вітко											Схід
Роман	Вовк	Володи-мир		ЦС	Окр	надрай. реф. пропаганди						Схід
Роман	Козій	Степан		СКВ	III	стрілець		стрілець	1914			Схід
Роман	NN			ЦС	ТЗ	керівник ТЗ						дезертир
Рома-нюк	Диновель	Степан		СКВ	II					02.1947	Цегуля	ВП
Роман-чук	Цимбалко	Михайло		ЦС	I							
Ромко	Росип-ський	Іван		ЦС	I	харчовий куща						
Ромко	Мац	Роман		ЦС	II	юнак			26.04.1932			Захід
Ромко	NN			СБ	III	стрілець		стрілець				
Ротмір	Равський	Іван	М-1			ройовий		стрілець	27.02.1917	26.08.1947	Ряшів	СК
Рубан	NN			ЦС	IV	станичний						
Рудий	Равський	Микола	М-1			скоростріл.		вістун	1925			
Рудяк	NN		М-3			стрілець		стрілець				
Рура	Равчак	Андрій	М-1			стрілець		стрілець	1921	1946	В'язівниця	
Ручай	NN			ЦС	V	рай. пров.						
Сабойда	Климко	Іван	М-3			стрілець		стрілець				арешт
Сава	NN			ЦС	III	провідник куща		ст. вістун				згинув від розриву міни
Савара	NN		М-1			стрілець		ст. стрілець				

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Сагайдак	Святович	Г.				стрілець					СК
Сагай-дачний	Климко	Іван	М-3			стрілець	ст. стрілець	27.04.1927			15
Сагай-дачний	Свистович	Григорій	М-1			розвідник	стрілець	14.04.1922	10.02.1949	Перемишль	СК
Сагай-дачний	NN			СКВ	IV	скоростріл.	ст. стрілець				
Сабаль	Артишко	Семен	М-2			ройовий	ст. вістун	10.09.1917			
Савич	Сірчин-ський	Дмитро	М-3			стрілець	стрілець	6.10.1906	1.10.1947	Ряшів	СК
Савич	NN		М-3			інтендант	стрілець				
Савка	NN		М-2			ройовий	вістун				
Савур	Салик	Василь	М-1			стрілець	стрілець	2.02.1922	26.08.1947	Ряшів	СК
Сад	Судин	Григорій	М-2			стрілець	стрілець	1.01.1918	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Сала-тович	NN		М-2			ройовий	стрілець				
Самара	Салік	Василь	М-1			стрілець	стрілець	1922	1947		
Само-витий	NN			СКВ	IV	скоростріл.	ст. стрілець				
Само-знай	NN			СКВ	III	стрілець	стрілець				
Само-тюк	NN			СКВ	II	стрілець	стрілець				
Самчук	Кархут	Іван		ЦС	V	рай. госп. референт		1920			суджений
Сан	NN		М-2			чог. санітар	стрілець		11.04.1945	Молодівці	бій, НКВД
Сатана	Чорнобай			ЦС	V	харчовий куша					вбитий
Свист	Снігур	Михайло		ЦС	V	плавх куша	стрілець				З.О.
Сві-товий	NN			СКВ	III	стрілець	стрілець				
Селянин	NN			СКВ	V	стрілець	ст. стрілець				
				ЦС	IV	господарчий	хорун-жий		8.01.1945	Тепили	бій, НКВД

Семен-чик	NN					III	СКВ		стрілець	ст. стрілець				
Семенко	Лівчанин	Михайло				IV	СБ		стрілець	стрілець	23.11.1925			12
Семень-ко	NN					I	СБ		стрілець	стрілець				
Семко	NN					III	СКВ		ланковий	стрілець				
Сенько	NN				М-2				інтендант	вістун				
Сенько	NN				М-2				плвх	вістун				
Сергій	Голова	Петро				V	СКВ		стрілець	стрілець				3.0.
Сергій	NN				КВ				зв'язковий	ст. вістун				
Сергій	NN					Пнад-район	СБ		писар	стрілець				
Сернюк	Семен	Іван				II	СКВ		командир СКВ	стрілець	1921			Схід
Серп	Галан	Володи-мир				II	СКВ		стрілець	стрілець		02.1947	Цетуля	бій, ВП
Сивий	Нестерак	Йосиф				V	ЦС		пом. харч. куша		26.06.1929			суджений
Сивий	NN					V	СКВ		стрілець	ст. стрілець		31.03.1946	Любича-Грушка	бій, ВП
Сидо-ренко	NN				М-2				стрілець	стрілець				
Сизий	Табака	Василь			М-2				стрілець	стрілець	21.01.1925	1.08.1946		
Сляч	Демків	Павло				V	ЦС		харчовий куша		2.08.1925			15
Сирий	Зельонка	Павло			М-3				стрілець	стрілець	29.06.1924	10.09.1947	Ряшів	СК
Сирога	Демків	Володи-мир				V	СКВ		стрілець	стрілець				
Сич	Чобіт	Марія				V	УЧХ		медсестра					суджена
Сич	Булат	Іван				ТЗ	ЦС		друкар		15.02.1921			Захід
Сич	NN				М-4				стрілець	стрілець				
Сірий	Зеленка	Павло			М-3				стрілець	стрілець				арешт
Сірий	Левків	Павло				V	СКВ		стрілець	стрілець	7.07.1924			СК/довічне
Сірий	Коваль	Іван				II	СКВ		командир СКВ	булавний	1926			Схід
Сірий	NN				М-1				розвідник	стрілець				

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Сірий	NN		М-5			стрілець	стрілець				
Сірий	NN			СБ	V	стрілець	стрілець				
Сірко	Гринь			СКВ	V	стрілець	ст. стрілець				
Сірко	Гуменний	Михайло		ЦС	V	харчовий куша		28.09.1924	19.11.1944	Гребенне	вбивці неznані
Сірко	Клочник	Павло		ЦС	Окр	лікар	хорунжий	1900	11.1945	б. Хотинця	пол. банда
Сірко	Козак	Микола		СКВ	IV	ройовий	ст. стрілець	1915	1946	Люблинець-кий ліс	бій, ВП
Сірко	Королько	Андрій		СБ	II надр.	ком. надр. БСБ			14.09.1947	Біла гора/Тенетиська	крийка
Сірко	Мишишин	Григорій	М-3			плавх	вістун	1929	7.07.1947	Корні	бій, ВП
Сірко	Паламар	Михайло		СКВ	IV	ройовий	ст. стрілець	1925	10.05.1947	Перемишль	СК
Сірко	Сич	Михайло	М-1			стрілець	ст. стрілець	23.10.1927	2.07.1947	Ряшів	СК
Сірко	Школяр	Лука	М-3			політви-ховник	вістун	16.06.1913	6.06.1946	ліс б. Корнів	бій, ВП
Сірко	NN			СКВ	I	стрілець	стрілець				дезертир
Сірко	NN			СКВ	III	стрілець	вістун		11.09.1945	Гамарня	бій, ВП
Сірко	NN			АБ	V	стрілець	ст. вістун		23.05.1946	Річиця	бій, ВП
Сітка	Колач	Андрій	М-4			стрілець	стрілець	8.01.1923			ІО
Січев-ський	Сокіл	Василь	М-1			скоростріл.	вістун	10.02.1924	26.12.1946	Мона-стирець	бій, НКВД
Січовий	Злотник	Володи-мир		СКВ	I	стрілець	стрілець	25.02.1925			довічне
Січовий	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Скала	Горечий	Володи-мир	М-2			бунчужний	стрілець	16.10.1916	10.12.1946	Ряшів	СК
Скала	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Скала	NN		М-3			мінер	вістун				
Скала	NN			СКВ	II	стрілець	стрілець		5.06.1946	Ришкова Воля	засідка, ВП

Скала	NN								провідник куща	булавний						
Скала	NN					ЦС	СКВ	V	стрілець	стрілець						
Скалт	NN					ЦС	П	П	провідник куща							
Сварок	NN				М-3				стрілець	стрілець						
Скірка	NN					спец- група				вістун						
Скірка	NN									вістун		22.10.1946	Маковисько		облава, ВП	
Скока	NN					СКВ	В	В	ройовий	вістун		9.03.1946	Любича		бій, ВП	
Скорий	Савчин	Микола				проп. звено		Окр							арешт	
Скорий	NN					СКВ	IV	IV	стрілець	стрілець					зрадив	
Скрипак	NN					ЦС	І	І	спецкур'єр	ст. булавний			Красне		бункер	
Скрипак	NN					СКВ	III	III	командир СКВ	булавний		8.11.1944	ліс Горай		облава, НКВД	
Скрипка	Скриль	Степан			М-2				стрілець	стрілець	12.06.1925	2.03.1945	Мриглоди		бій, НКВД	
Слабий	Буцьо	Михайло				СКВ	І	І	зв'язковий	стрілець	1923				Схід	
Слабий	NN					СКВ	І	І	ройовий	стрілець						
Славко	Боднар	Степан			М-4				плвх	стрілець	25.05.1925	11.06.1947	Ряшів		СК	
Славко	Головчак	Дмитро				СКВ	П	П	стрілець	стрілець					арешт	
Славко	Гой	Йосип				ЦС	У	У	провідник куща							
Славко	Ляш	Талей				СКВ	П	П	стрілець	стрілець			Цетуля		ВП	
Славко	Свинар	Дмитро				СКВ	П	П	стрілець	стрілець						
Сливка	NN				М-4				стрілець	стрілець						
Словак	Проць	Михайло			УПА				стрілець	стрілець	25.01.1920				Захід	
Сломко	NN				М-3				ПЖ	стрілець						
Слюга	NN							НО	інтендант	булавний						
Смалій	Савойка	Андрій				ЦС	У	У	харчовий куща	стрілець						
Смерек	Пирчак	Іван				СКВ	П	П	стрілець	стрілець						
Смерек	Томашевич	NN				СКВ	У	У	стрілець	стрілець						
Смерека	Боривець	Іван				СКВ	IV	IV	стрілець	ст. стрілець	1925					12

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Смерека	Пука	Михайло	М-3			чотовий	ст. вістун	11.10.1924			
Смерека	Муд	Йосиф		ЦС	V	харчовий куща		16.10.1911	11.09.1947	Ряшів	СК
Смерека	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Смерека	NN			ЦС	IV	військовик	хорун- жий		5.11.1944	Гораєць	засідка
Смик	Безноско	Ілля				стрілець	стрілець	1917			
Смик	NN		М-1			інтендант	вістун				
Смілий	NN		М-1			стрілець	ст.				
Смілий	NN			СКВ	III	вишкільник	стрілець				
Смілий	NN			СКВ	III	стрілець	вістун		20.02.1945	Козаки	бій, ВП
Смок	Напора	Максим		СКВ	III	стрілець	стрілець	20.06.1911			Схід
Смолій	NN		М-3			зв'язковий	вістун				
Смоляк	Бахів	Дмитро		СКВ	III	стрілець	стрілець	22.11.1925			Схід
Сніг	Круп'як	Іван	М-1			стрілець	стрілець	1921	6.06.1947		
Сніг	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Сніг	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Сніг	NN		М-4			бунчужний	стрілець				
Снігур	Дублянко	Василь	М-4			чотовий	стрілець				дезертир
Снігур	NN			АБ	II	стрілець	стрілець				
Снігур	NN			СБ	I	стрілець	ст. вістун				
Снігура	Головач	Михайло	М-4			чотовий	стрілець	1920			
Сніп	Сид	Василь	М-2			стрілець	стрілець	13.03.1922	12.08.1947	Ряшів	СК
Сова	Левків	Іван		СКВ	V	стрілець	стрілець	23.10.1923			довічне
Сойка	Кметь	Євстахій	М-3			санітар	стрілець	12.09.1925			
Сокира	Вархоміка	Іван	М-5			чот.	стрілець	20.05.1910	29.06.1946		бій, ВП
						санітар					
Сокіл	Борсук	Миро- слав		СКВ	II	стрілець	стрілець	15.02.1924			Захід
Сокіл	Королько	Михайло		СКВ	V	ройовий	стрілець				
Сокіл	Судин	Степан	М-1			стрілець	стрілець	1921			

Сокіл	NN							стрілець	стрілець										
Сокіл	NN		М-2					стрілець	стрілець										
Сокіл	NN		М-3					стрілець	стрілець										
Сокіл	NN				КВ			курінний плавх	булавний										вбитий
Сокіл	NN				СКВ	II		стрілець	стрілець										
Сокіл	NN				СКВ	IV		ройовий	вістун										
Сокіл	NN				СКВ	III		стрілець	стрілець			25.03.1945	Гірче						бій, МО
Сокіл	NN				СКВ	IV		зброяр	стрілець										
Соко- ленко	NN				ЦС	III		харчовий куща											
Соко- ленко	NN				СКВ	III		стрілець	стрілець										вбитий
Соловей	Басалик	Ярослав	М-3					стрілець	стрілець			25.04.1927	Ряшів						СК
Соловей	Ключков- ський	Конс- тянтин			СКВ	V		стрілець	стрілець			27.04.1924							довічне
Соловій	Балух	Михайло	М-3					стрілець	стрілець										довічне
Соловій	Качор	Степан			СКВ	IV		стрілець	стрілець			1915							10
Соловій	Козій	Іван			СКВ	III		стрілець	стрілець			1921							Схід
Соловій	Лобас	Володи- мир	М-1					стрілець	стрілець			1924							
Соловій	Оленич	Михайло			ЦС	V		станичний				1922							
Соловій	Потопляк	Василь			ЦС	V		зв'язковий	стрілець										арешто- ваний
Соловій	NN		М-2					стрілець	стрілець										
Соловій	NN				СКВ			стрілець	стрілець										
Соловій	NN				спец- група				вістун										
Соловій	NN				СКВ	III		стрілець	стрілець										
Соловій	NN				СКВ	III		плавх	вістун										
Солода	NN		М-3					стрілець	стрілець										

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Сон	NN		М-4			стрілець	стрілець				вбитий
Сонце	NN			СКВ	II	командир	стрілець				
Сорока	Бабик	Микола	М-2			ройовий	ст. вістун	30.11.1922	16.12.1946	Лукавеш-кий ліс	бій, ВП
Сорока	Скрипель	Петро	М-2			стрілець	стрілець	7.07.1921	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Сорока	NN		М-5			ройовий	вістун				
Сорока	NN		М-2			чтовий	стрілець				
Сорока-тий	Куньо	Микола	М-1			ройовий	ст. вістун	1918	1947	Сінявські ліси	
Сорока-тий	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Сосна	Козьорин-ський	Іван		ЦС	I	рай. провідник					
Сосна	Судин	Дмитро		СКВ	IV	стрілець	стрілець	20.02.1928			СК/довічне
Сосна	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Сосна	NN			СКВ	II	стрілець	стрілець				
Сосно-вий	Лисик	Михайло	М-3			стрілець	стрілець	5.10.1922	15.07.1947	Ряшів	СК
Сосно-вий	Несцьор	Олександр		СКВ	II	стрілець	стрілець	1916	1946	Черче	бій, ВП
Сосно-вий	Теплиць-кий	Олександр		СКВ	III	ройовий	вістун				
Спвак	NN			СКВ	IV	стрілець	стрілець				
Ставний	NN			СКВ	IV	стрілець	ст. вістун		1.01.1946		
Ста-левий	Пирка	Василь	КВ			стрілець	стрілець	1.02.1922			Захід
Ста-левий	Мороз	Петро	УПА			стрілець	стрілець	5.05.1922			Захід
Сталін	Березка	Володи-мир		СКВ	II	стрілець	стрілець	1923	1946	Маковисько	бій, ВП
Сталь	Дзьоба	Дмитро		ЦС	Окр	окр. провідник		1921	21.05.1946	над Танвою	бій, ВП
Стах	NN		М-5			ройовий	стрілець				
Старий	Кітор	Василь		СКВ	V	стрілець	стрілець	3.05.1912	8.07.1947	Ряшів	СК

Старий	Лашкевич	Василь	М-2				ройовий	ст. вістун	7.09.1924			
Старий	NN		М-3				ройовий	стрілець				
Степ	Сухо-рончак	Степан		ЦС	IV		харчовий куща		3.01.1947		Люблинець- кий ліс	бій, ВП
Степ	NN			СКВ	II		стрілець	стрілець				
Степ	NN			СКВ	II		ланковий	стрілець				
Степовий	Нако-нечний	Миро-слав		СБ	II		стрілець	ст.	1925	15.03.1946	Гребенне	засідка, ВП
Степовий	Притула	Григорій					стрілець	стрілець	1916			
Степовий	Свид-ницький	Іван		ЦС	V		станичний					арешт
Степовий	Сухо-рончак			СКВ	IV		стрілець	стрілець				
Степовий	Тилів-ський	Миро-слав		КВ			бунчужний	ст. булавний	1916	21.11.1945		
Степовий	NN		М-2				стрілець	стрілець				дезертир
Стефа	Гонгарська	Ксея		УЧХ	III				1920			ІЗ
Стефко	NN			СКВ	V		стрілець	стрілець				
Стецяк	Шашко	Іван	М-2				стрілець	стрілець	16.07.1914	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Стець	NN			СКВ	II		стрілець	стрілець				
Стир	NN			СКВ	II		ройовий	стрілець				
Сторож	Вербовий	Володи-мир	УПА				стрілець	стрілець	22.07.1920	13.11.1947	Краків	СК
Стріла	Боривець	Василь	М-4				стрілець	стрілець				ІО
Стріла	Лазірко	Іван		СКВ	II		стрілець	стрілець	2.02.1928			Схід
Стріла	Свин-ницький	Микола	М-3				ройовий	ст. вістун	15.08.1923			
Стріла	Юринець	Осип		АБ	V		стрілець	вістун		1947	Ряшів	СК
Стріла	NN			АБ	V		стрілець	стрілець				вбитий
Стрілець	NN			СКВ	V		стрілець	вістун		03.1945	Любича-Кулайці	
Стрілець	NN			СКВ	V		зв'язковий	вістун		11.1944	Верхрага	засідка, НКВД
Стріль-чик	NN			СКВ	III		стрілець	стрілець				

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Стренч	NN		М-2			ройовий	стрілець				
Страх	NN			СКВ	II	стрілець	стрілець				арешт, ВП
Стрика	NN		М-3			заст. чот.	стрілець				
Струна	Скрипчак	Іван		СКВ	V	стрілець	стрілець				вбитий
Стьоба	NN			СКВ	V	стрілець	вістун		10.1944	Верхрата	бій, НКВД
Сук	Гид	Федір		СКВ	III	стрілець	стрілець	1919			Схід
Сук	Козира	Микола	М-4			ройовий	стрілець	1922	09.1947		
Сук	Красуляк	Іван	М-1			ст. жандарм.	вістун	22.06.1919	21.04.1946	Пискорі	
Сук	Лехман	Михайло		ЦС	II	куш. сан. інструктор	стрілець	1913			Схід
Сук	Сьома	Іван	М-1			скоростріл.	стрілець	5.10.1921	1.10.1947	Ряшів	СК
Сук	Шиман-ський	Григорій		ЦС	IV	харчовий куща	ст. стрілець	18.01.1913			10
Сук	NN			АБ	I	стрілець	стрілець				дезертир
Сум	Стельмах	Михайло	М-2			скоростріл.	булавний	20.11.1925	26.11.1945		бій, ВП
Сумний	NN		М-3			стрілець	ст. стрілець				
Сурма	Бабик	Дмитро	М-3			чотовий	ст. булавний	7.09.1916	1947		
Суслик	Судор	Микола	М-2			ройовий	стрілець	22.11.1945	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Сян	NN		М-3			санітар	булавний		11.04.1945	Молодівці	бій, НКВД
Сян	NN			ЦС	I	провідник куща	булавний		24.02.1945	Гаї	облава, НКВД
Танкіст	Можджен	Осип		СКВ	IV	скоростріл.	ст. стрілець	1926			10
Тарас	Білинський			ЦС	II	рай. провідник					
Тарас	Пельо	Ярослав	М-4			сог. почит	стрілець				
Тарас	NN		М-1			стрілець	стрілець				
Твердий	Босий	Федір		СКВ	III	стрілець	стрілець	1919			Схід
Твердий	NN			СБ	II	стрілець	ст. вістун		5.04.1946	Копань	бій, ВП
Темрява	NN			СКВ	V	пом. санітара	стрілець				

Тетяна	Туркевич	Стефанія		ЦС	ТЗ	машиністка				30.01.1947	Гораєць	застрелася
Тигр	Дикий	Іван		СКВ	II	стрілець	стрілець	1921				Схід
Тир	NN		М-2			стрілець	стрілець					дезертир
Тиса	NN		М-2			ройовий	вістун					
Титан	Кишка	Андрій		ЦС	III	плвх куша	стрілець	1918				Схід
Тихий	Богонос	Йосиф		СКВ	V	стрілець	стрілець		1946		Гребенне	бій, ВП
Тихий	Левкович	Андрій		ЦС	IV	зброяр	булавний	1922	8.01.1945		Тепили	бій, НКВД
Тихий	Охрін	Василь	М-3			стрілець	стрілець	1924	06.1947		Вербиця	крийка
Тихий	Тимець	Іван		ЦС	V	рай. реф. здоров'я		1920				
Тихий	NN		М-2			скоростріл.	вістун					
Тихий	NN		М-3			скоростріл.	вістун					
Тихий	NN		М-3			стрілець	стрілець					
Тихий	NN		М-4			ройовий	стрілець					
Тихий	NN		М-4			скоростріл.	вістун					
Тичка	NN			ЦС	ТЗ	графік						
Тіто	NN		М-4			ройовий	стрілець					
Тіто	NN			СБ	II	стрілець	стрілець					
Ткач	NN			СКВ	II	командир СКВ	стрілець					
Томек	Буковинський	Іван		СКВ	II	стрілець	стрілець	1912				Схід
Топір	NN			СКВ	IV	ланковий						
Тополя	NN			СКВ	V	ройовий	вістун					
Торг	NN			ЦС	II	харчовий куша						
Точило	Онишко	Теодор	М-1			ройовий	вістун	25.02.1917	22.11.1946		Молодич	облава, ВП
Трач	Тимець	Теодор	М-1			ланковий	ст. стрілець	1.02.1915	5.07.1946			
Тренч	Тучак	Юрій		ЦС	III	харчовий куша	стрілець					
Тріска	Вергун	Григорій		ЦС	I	військовий реф.	булавний	12.07.1912	14.03.1946		Хопинєць	облава, ВП
Тур	Рожанський	Іван		СКВ	II	стрілець	стрілець	1922				Схід

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Тур	NN			СКВ	IV	стрілець	ст. стрілець				
Тур	NN			СКВ	III	стрілець	вістун		10.10.1945	Нова Гребля	бій, ВП
Турчин	Прут	Роман	М-3			ройовий	вістун	10.06.1910	6.06.1946	ліс б. Корнів	бій, ВП
Туча	Омелян	Петро		СБ	V	стрілець	ст. стрілець				
Туча	Тарабан	Микола	М-2			сотенний	ст. булавний	30.03.1921			Захід
Тхір	NN		М-2			стрілець	вістун		15.09.1945	Олешичі	бій, ВП
Уголь	NN		М-2			бунчужний	стрілець				
Умань	Ухань	Петро	М-1			сотенний	стрілець хорун- жий	12.12.1921			
Уран	NN			СКВ	I	стрілець	стрілець				
Файка	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Фараон	NN		М-3			ланковий	вістун				
Фараон	NN			СКВ	IV	командир СКВ	стрілець				
Федо-ренко	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Фербель	Філь	Василь	М-3			стрілець	стрілець	14.01.1926			
Фербель	Фецьо	Василь	М-3			стрілець	стрілець	1925			
Ферболь	NN		М-3			мінер	ст. стрілець				
Феська	Скаб	Евгенія		УЧХ	III	провідниця					ІЗ
Фец-											
Фрин-дик	Гірний	Василь		ЦС	I	перекладач		14.03.1902			
Фірман	Радавєць	Іван		ЦС	V	провідник куща		25.01.1928			СК/15
Фіфак	NN			СБ	III	стрілець	ст. стрілець				

Фіфак	NN					IV	стрільць	ст. вiстун			4.11.1945		
Франц	Словак	Дмитро			СКВ	II	ройовий	стрільць	1919				Схід
Франц	NN		М-3				стрільць	стрільць					
Фріц	NN				СКВ	II	командир СКВ	стрільць			10.03.1946	Маковиська	бій, ВП
Фукс	Фецьо	Микола	М-3				стрільць	стрільць	19.12.1921				СК/довічне
Фукс	NN		М-2				ройовий	стрільць					
Харко	NN				СКВ	IV	стрільць	ст. вiстун			10.10.1944	Сухоліс	
Харчен- ко	Ханас	Микола	М-2				стрільць	стрільць	6.11.1924		2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Хар- ченко	Хорко	Андрій	М-5				стрільць	стрільць	1926				арешт, СССР
Хви- лей	NN		М-1				пльх	вiстун					
Хви- лей	NN		М-2				ланковий	вiстун					
Хитрий	NN		М-3				стрільць	ст. стрільць					
Хитрий	NN				ЦС	IV	харчовий куца						
Хмара	Бурачок	Василь			СКВ	V	ройовий	вiстун	27.07.1922				3.О.
Хмара	Козій	Костян- тин			СКВ	III	стрільць	стрільць	1919				Схід
Хмара	Колінчак	Степан			СКВ	II	стрільць	стрільць	1923				Схід
Хмара	Тучак	Дмитро			ЦС	III	харчовий куца		1921				Схід
Хмара	Хомиця	Михайло	М-2				стрільць	стрільць	28.03.1924		2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Хмара	NN		М-2				ройовий	ст. вiстун					
Хмара	NN		М-5				стрільць	стрільць	10.04.1928		11.12.1946		
Хмара	NN				АБ	IV	повітовий командир	булавний			13.12.1944	Плазів	
Хмель	Гавришко	Петро			СКВ	II	стрільць	стрільць	1919				Схід
Хмель	Дева	Іван	М-3				скоростріл.	вiстун	1925		29.05.1946	Потоки	бій, НКВД
Хмель	Самоляк	Василь			СКВ	II	командир СКВ	стрільць	1923				Схід
Хмель	NN		М-1				сог. пльх	стрільць					

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Хмель	NN		М-4			стрілець	стрілець				
Хмель	NN		М-5			сол. пльх	ст. вистун				
Хмель	NN			ЦС	Окр	пол. вишкіл.					
Хмель	Криса	Петро	М-4			пльх	стрілець				
Хмель	Романик	Іван	М-2			скорострл.	вистун	16.02.1924	9.04.1946		
Хмель	Сидор	Юрій		СКВ	III	стрілець	стрілець	8.05.1922			Схід
Хома	NN		М-3			стрілець	стрілець				арешт, ВП
Хомик	Лулч	Осип	М-2			стрілець	ст. стрілець	24.12.1923	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Хомик	NN			СБ	IV	стрілець	стрілець				
Хом'як	Врабатий	Михайло	КВ			зв'язковий	булавний	5.10.1919	1.12.1945	Хопинець	НКВД
Хоробрий	NN		М-2			зв'язковий	ст. вистун	17.04.1908			
Хоробрий	NN		КВ			зв'язковий	стрілець				
Хрін	NN			СБ	I надр.	охорона пров. СБ	вистун				
Хрущ	Маречко	Андрій	М-1			стрілець	вистун	11.12.1923			суджений
Хрущ	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Хрущ	NN		М-3			стрілець	ст.				
Хрущ	NN		М-4			стрілець	стрілець				
Хуртовина	Булаг	Ірина		ЦС	ТЗ	машиністка		[1923]			Захід
Хут	Хіта	Іван	М-5			зв'язковий	булавний	10.11.1910	11.12.1946	Млини	бій, ВП
Хут	NN		М-1			чотовий	стрілець				
Хут	NN		М-5			ройовий	стрілець				
Цвіркун	Лехач	Дмитро		СКВ	III	скорострл.	стрілець	1920			Схід
Цвіркун	Терешко	Василь		СКВ	III	стрілець	стрілець	1923			Схід
Цегла	Цибульський	Василь	М-1			стрілець	стрілець	1920			
Циган	Бунда	Іван	М-3			стрілець	стрілець	1929	1947		
Циган	Мастикаш			СКВ	V	стрілець	стрілець				сексот
Циган	Фалас	Григорій	М-2			мінер	ст. вистун	1919	23.09.1945		

Циган	NN		М-4				стрілець	стрілець												
Циган	NN		КВ				гол. інстр. мінерки	стрілець	ст. булавний										Полянка	випадок
Цікай	Ціп	Олекса	М-2				плвх	стрілець	стрілець	11.04.1921									Мриглоди	бій, НКВД
Цюк	Сидорський	Петро					стрілець	стрілець	стрілець											арешт
Чабан	NN						стрілець	стрілець	ст. вістун											
Чайка	Дмитриншин	Катерина					медсестра													
Чайка	Колач	Олександр	М-4				стрілець	стрілець	стрілець											
Чайка	Лемеха	Іван					рай. господ. референт	стрілець	ст. стрілець	22.09.1922										Захід
Чайка	Мазур	Іван	М-3				стрілець	стрілець	стрілець											само-вбивство
Чайка	NN		М-2				ланковий	вістун	стрілець											
Чайка	NN						стрілець	стрілець	стрілець											
Чайка	NN						стрілець	стрілець	ст. вістун											4.09.1944
Чайка	NN						скоростріл.	стрілець	стрілець											
Чак	NN		М-2				стрілець	стрілець	стрілець											
Чак	NN						заст. ройов.	стрілець	ст. вістун											
Чалий	NN		М-4				сог. плвх	стрілець	вістун										Хотинень	облава, ВП
Чалий	NN		М-5				стрілець	стрілець	стрілець											
Чалий	NN						стрілець	стрілець	ст. вістун											
Чепіга	Чепіль	Іван	М-3				стрілець	стрілець	стрілець	1925										ВП
Чепіга	NN		М-1				стрілець	стрілець	стрілець											дезертир
Черед	Шумський	Іван					стрілець	стрілець	стрілець	1926										Схід
Черемош	Завада	Ілько					командир СКВ	булавний	булавний	1.08.1924										
Черемош	Козелко	Семен					зброяр	стрілець	стрілець	1924										
Черемош	Лициняк	Іван	М-4				стрілець	стрілець	стрілець	1924									Сокальщина	
Черемош	Назар	Дмитро	М-2				стрілець	стрілець	стрілець	1915										

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від- діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на- родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Череш- мош	NN			ЦС	II	рай. військ. референт					
Черемха	NN			СКВ	V	ройовий	вістун		10.1944	Верхата	бій, НКВД
Черник	Михалюк	Богдан		СКВ	III	стрілець	стрілець	7.06.1929			Схід
Черник	NN		М-1			ройовий	стрілець				
Черник	NN			СКВ	III	стрілець	вістун		8.05.1945	Нова Гребля	бій, НКВД
Чех	Гуль	Іван		СКВ	II	стрілець	стрілець		1947		ВП
Чех	NN		М-4			ройовий	стрілець				
Чечель	NN		М-1			ланковий	стрілець				
Чижик	NN		М-3			скорострл.	вістун				
Чир	Загре- бельний	Антоній		СКВ	II	стрілець	стрілець	1925			
Чміль	Гамівка	Іван		СКВ	III	скорострл.	стрілець	1924			Схід
Чміль	Напора	Іван		СКВ	III	стрілець	стрілець	5.08.1920			Схід
Чміль	NN		М-1			стрілець	стрілець		23.11.1946	Полянка	засідка, ВП
Чорна	Крамар	Ольга		УЧХ	III	медсестра			1945		кривка
Чорна	Скірка	Анна		ЦС	II	зв'язкова					12
Чорнень- кий	Вентрин	Василь		СКВ	I	командир СКВ	хорун- жий		3.01.1945	Млини	бій, МО
Чорний	Гелета	Андрій	М-4			ройовий	стрілець	1924	1947		
Чорний	Древко	Михайло		СКВ	IV	скорострл.	ст.	1923			
Чорний	Круцько	Евген	М-2			стрілець	стрілець	1921	1947		
Чорний	Олексів	Микола		ЦС	V	харчовий куща		20.12.1920			Воркута
Чорний	Стех	Микола	М-2			стрілець	стрілець	5.03.1926			здався/15
Чорний	Терешко	Володи- мир		СКВ	III	стрілець	стрілець	1914			Схід
Чорний	NN		М-3			ройовий	стрілець				
Чорний	NN		М-3			мінер	вістун				
Чорний	NN		М-3			ст. інтендант	стрілець				
Чорний	NN		М-4			стрілець	стрілець		11.1946	Ветлин	облава, МО

Чорний	NN				ЦС	V	провідник куща	булавний			7.09.1945	Принадка	НКВД
Чорний	NN				СБ	V	районовий провідник						
Чорно- бривий	NN		М-3				скорострл.	вістун					
Чорно- бровий	NN				СКВ	III	стрілець	вістун			8.05.1945	Нова Гребля	бій, НКВД
Чорно- морець	Галайко	Теодор	УПА				стрілець	стрілець	2.03.1924				Захід
Чорно- морець	Красуляк	Петро	М-3				стрілець	стрілець	1921				
Чорно- морець	Ксьондзик	Іван			СКВ	V	плвх	стрілець	24.03.1920		11.09.1947	Ряшів	СК
Чорно- морець	Кунець	Іван	М-1				стрілець	стрілець					
Чорнота	Ковалик	Іван			СКВ	V	командир СКВ	булавний	4.08.1913		29.10.1947	Замостя	СК
Чорнота	Комар	Іван			СКВ	IV	командир СКВ	хорун- жий	1920		8.01.1945	Тепили	бій, НКВД
Чорнота	Харий	Степан			ЦС	III	юнак	булавний			28.8.1944	ліс Горай	облава, НКВД
Чорнота	NN				СКВ	III	стрілець	стрілець					
Чорнота	NN				СКВ	III	стрілець	стрілець					зрадив
Чорнота	NN				ЦС	IV	господарчий	булавний			20.01.1945		
Чорнота	NN				СКВ	V	стрілець	стрілець			18.03.1946	Ульгівок	облава, ВП
Чубарик	NN				СКВ	IV	стрілець	стрілець					
Чубатий	Чабан	Іван	М-1				стрілець	стрілець	1921				
Чубчик	Гальва				СБ	II над- рай.	над- провідник				14.09.1947	Біла гора/ Тенетиська	крійвка
Чубчик	Сухий	Ярослав			СКВ	I	зброяр						довічне
Чубчик	NN		М-3				стрілець	стрілець					
Чугай	NN							ст. стрілець					
Чуйке- вич	Палюшок	Теодор	М-3				стрілець	стрілець	24.06.1928				Сибір

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Чумак	Ваври-кович	Володи-мир		СКВ	IV	плвх	ст. вiстун	1927	10.01.1945	Гораєцький ліс	кривка
Чумак	Васелина	Михайло		ЦС	V	харчовий куща	ст. стрілець	23.02.1926	15.07.1947	Ряшів	СК
Чумак	Воробель	Михайло		СКВ	II	стрілець	стрілець	1920			Схід
Чумак	Гойло	Петро		СКВ	II	стрілець	стрілець	[1920]			СК/довічне
Чумак	Дорош	Петро	М-4			плвх	стрілець	12.07.1925			СК/15
Чумак	Ківер	Дмитро	М-4			стрілець	стрілець	15.11.1924			
Чумак	Кривко	Григорій		ЦС							
Чумак	Лис	Петро	М-4			стрілець	стрілець				
Чумак	Солтис	Павло	М-3			стрілець	ст. стрілець	25.05.1922	29.07.1947	Ряшів	СК
Чумак	Чура	Михайло	М-3			ройовий	вістун	1922			
Чумак	NN		М-1			ройовий	вістун				
Чумак	NN		М-1			стрілець	стрілець				
Чумак	NN		М-5			стрілець	стрілець		29.06.1946		
Чуприна	Головка	Ярослав	М-1			стрілець	булавний		15.09.1945	Нова Гребля	бій, ВП
Чура	Малик	Дмитро	УПА			стрілець	стрілець	27.03.1919			Захід
Шалій	NN			СКВ	IV	стрілець	ст. стрілець				
Шамрай	Стех	Ярослав		ЦС	V	рай. плвх		1928	1947	Томашів	арешт, помер від ран
Шарко	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Шарко	NN		М-4			ройовий	вістун				
Шарко	NN			ЦС	I	провідник	хорун-жий		2.03.1946	Ришкова Воля	засідка, НКВД
Шах	NN			СКВ	I	зв'язковий	ст. вiстун		5.05.1945	Лазі	дезертир
Шах	NN		М-4			стрілець	стрілець				
Шахай	Євстахевич		М-1			стрілець	ст. вiстун		9.01.1945		
Шахай	Кохалик	Евген	М-1			сог. плвх	ст. вiстун	24.10.1926			Захід
Шаш	NN		М-2			стрілець	стрілець		8.01.1945	Тепили	бій, НКВД
Шварко	NN		М-5			скоростріл.	вістун				

Швед	NN				СКВ	II		командир СКВ	ст. вистун		12.03.1946	Сурахів	бій, МО
Швейк	NN				РАБ	II		стрілець	стрілець		3.10.1946	Лапаївський ліс	облава, ВП
Швейко	NN				СКВ	II		стрілець	ст. стрілець				
Швещ	Лашин	Олександр-дер			ЦС	IV		рай. провідник					
Шевчук	Служала	Михайло			СКВ	V		стрілець	стрілець	16.10.1922			довічне
Шере-мета	Філь	Іван	М-2					сот. пльх	вистун	17.06.1925			Захід
Шершон	NN		М-1					ройовий	вистун				
Шина	Несцьор	Іван			СКВ	II		стрілець	стрілець	01.09.1921			суджений
Шишка	NN		М-4					стрілець	стрілець				дезертир
Шлюсар	Бартошко	Іван			СКВ	II		ройовий	стрілець	1923			Схід
Шмир	Шиман-ський	Михайло			СКВ	IV		командир СКВ	ст. вистун	1924			15
Шміт	Гур	Василь			СКВ	II		стрілець	стрілець	1924			Схід
Шміт	Тештовець	Павло			СКВ	V		стрілець	стрілець	14.09.1924	1945	Гребенне	строч. СБ
Шолом	Шиман-ський	Андрій	М-2					стрілець	стрілець	10.02.1924	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Шпак	Кархут	Петро			СКВ	II		стрілець	стрілець	1920		осінь 1945	Лехмани
Шпак	Кебало	Василь			СКВ	III		провідник куща					
Шпак	Левко	Іван	М-4					стрілець	ст.				
Шпак	Мелех	Петро	М-4					стрілець	стрілець	7.08.1926	10.06.1947	Ряшів	СК
Шпак	Струсь	Михайло			СКВ	III		стрілець	стрілець	1914			Схід
Шпак	Шевчик	Степан	М-2					стрілець	стрілець	10.01.1922	1.10.1947	Ряшів	СК
Шпак	Шостак	Михайло			СКВ	IV		стрілець	стрілець	1921			
Шпак	NN				АБ	Окр.		охорона госп. реф.					
Шпак	NN		М-2					ройовий	ст.				
Шпак	NN				СКВ	IV		стрілець	стрілець				
Шпак	NN				СКВ	IV		стрілець	стрілець				арешт

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Шпак І	NN			СКВ	ІІ	стрілець	ст. стрілець		2.07.1945	Добра	бій, ВП
Шпак ІІ	NN			СКВ	ІІ	стрілець	вістун		10.08.1945	Писко-ровичі	бій, ВП
Шпрога	Паливода	Петро	М-1			ройовий	ст. вістун	5.07.1922	1947		
Шрам	Заруба	Роман		СБ	Окр.	окр. провідник	поручник		09.1947		
Шрам	Просин-ський	Дмитро		СКВ	V	стрілець	стрілець	1910	29.10.1947	Замостя	СК
Шрам	Фашук	Василь	М-3			стрілець	стрілець	1928	8.06.1947		
Шрам	Шавара	Володи-мир	М-2			стрілець	стрілець	15.07.1922	2.03.1945	Грушка	бій, НКВД
Шрам	Шиман-ський	Петро		ЦС	ІV	провідник	хорун-жий	1920	8.01.1945	Тепили	бій, НКВД
Шрам	NN		М-2			чотовий	стрілець				
Шрамен-ко	NN			СБ	Надр	стрілець	стрілець		9.03.1946		розрив гранати
Шугай	Ванкевич	Юрій		СКВ	ІV	санітар	стрілець	1928			10
Шугай	Шиман-ський	Михайло		СКВ	ІV	стрілець	булавний	1924	8.01.1945	Тепили	бій, НКВД
Шугай	NN		М-2			ройовий	стрілець				
Шугай	NN		М-3			стрілець	стрілець				
Шугай	NN		М-4			ройовий	стрілець				
Шугай	NN		М-5			ройовий	ст. вістун				
Шугай	NN			СКВ	I	зброяр	ст. вістун		28.04.1945		
Шугай	NN			СКВ	ІV	скоростріл.	стрілець				
Шугай	NN			СКВ	V	стрілець	вістун		08.1944	Вербиця	бій, НКВД
Шурай	Литвин	Михайло	М-2			стрілець	стрілець	29.09.1928	2.03.1945	Мриглюди	бій, НКВД
Шурко	Пушкар	Ярослав	М-3			санітар	ст. стрілець	2.04.1927	6.06.1946	ліс б. Корнів	бій, ВП
Шурко	Славонс	Василь		СКВ	V	розвідник					Схід
Шум	Кишка	Михайло		СКВ	ІІІ	ройовий	стрілець	1914			Схід

Шум	Шиман-ський	Іван	М-3							поручник	15.05.1911	5.09.1947	Монастир	бункер
Шум	NN		М-1							булавний		24.08.1945	Брусно-Старе	бій, ВП
Шум-ний	Стасик	Степан	М-1							стрілець	1.09.1911			15
Шум-ський	Пука	Володи-мир	М-3							ст. вистун	10.05.1917			
Шумцьо	NN			ЦС	II					плвх. куща				
Щигол	Горбач	Стани-слав	М-3							стрілець				арешт
Щигол	NN									стрілець				
Щирба	Величко	Михайло	М-3	СКВ	V					вистун	1926	31.03.1946	Грушка	бій, ВП
Щупак	Круба	Йосип	М-3	СКВ	II					стрілець	23.07.1926			суджений
Щупак	NN		М-3							стрілець				
Щупак	NN			ЦС	T3					зв'язковий				
Щурко	NN		М-3							санітар				
Юр	Пригула	Роман	М-3							стрілець	1927	10.06.1947		
Юрків	Юрейко	Олекса	М-2							стрілець	28.03.1923	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
Юрко	NN		М-1							ст.		16.02.1946	Заставне	бій, ВП
Юрко	NN			АБ	Окр.					охор. пров.				
Юрцьо	Флис	Володи-мир		СКВ	II					стрілець	1930	1948	Австрія	кордон
Яблуко	NN	Іван		СКВ	II					вишкільник				
Явір	Деба	Стефан		СКВ	V					стрілець		1947		ВП, засідка
Явір	Клусневич	Ілько	М-3							стрілець				арешт
Явір	Кметюк	Микола		СКВ	II					стрілець				
Явір	Конла	Степан		СКВ	III					стрілець	1921			Схід
Явір	Левко	Ярослав		СКВ	V					стрілець				Схід
Явір	Онишко	Петро		СКВ	III					стрілець				
Явір	Усневич	Ілько	М-2							стрілець	10.11.1926	1.10.1947	Ряшів	СК
Явір	Шусти-кович	Микола		ЦС	T3									суджений
Явір	NN		М-1							скоростріл.				

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
Явір	NN		М-4			стрілець	стрілець				вбитий
Явір	NN			ЦС	II	станичний	ст. вистун		13.01.1946	Маковиська	бій, ВП
Явір	NN			СКВ	III	стрілець	стрілець				
Явір	NN			СКВ	III	стрілець	стрілець		1.09.1946	Улазів	бій, ВП
Ялівель	Ялоха	Іван		СБ	I надр.	надрай. провідник		1918	08.1947	Радруж	ВП
Яр	Ярмола	Василь	М-5			согенний	хорун-жий	3.01.1914	07.1947	Холмщина	бій, ВП
Яр	NN		М-2			стрілець	стрілець				
Ярема	Савула	Мирон		СКВ	II	стрілець	стрілець				Схід
Ярий	Табака	Михайло		ЦС	V	помічник станичного					З.О.
Ярий	Ханас	Степан	КВ			писар	ст. вистун	15.03.1910	1947		
Ярий	Ярмола	Михайло		ЦС	V	станичний		1913	06.1947	Вербиця	застрілився
Ярий	NN			ЦС	II	провідник куша	булавний		20.08.1945		бій, УБП
Ярич	Міколин-ський	Іван		СКВ	III	стрілець	стрілець	13.06.1922			Захід
Ярич	Філь	Іван	М-1			стрілець	стрілець	1920	1946	Любл. ліс	
Ярко	Бловись-кий	Дмитро	М-1			ланковий	ст. стрілець	17.10.1924	15.02.1946		
Ярко	Дикий	Осип		ЦС	II	провідник куша		1921			
Ярко	Солодуха	Микола	М-1			стрілець	стрілець	4.05.1930			
Ярко	Ярмола	Микола	УПА			стрілець	стрілець	1928			10/злався ВП
Ярко	NN		М-1			ланковий	булавний		8.04.1945	Заставне	бій, ВП
Ясень	Магвішин	Іван		ЦС	V	харчовий куша		3.07.1929			суджений
Яструб	Кіндрич	Іван	М-1			стрілець	ст. стрілець	5.08.1922			10
Яструб	Кондра-шин	Іван		СКВ	II	стрілець	стрілець				Захід

Яструб	Ониш-кевич	Володи-мир		СКВ	V	стрілець	стрілець		1947	Замостя	СК
Яструб	Пригупль-ський	Володи-мир		АБ	V	стрілець	вістун				15
Яструб	NN		М-2			ройовий	ст. вістун				
Яструб	NN		М-3			стрілець	стрілець		29.06.1946		
Яструб	NN		М-5			стрілець	стрілець				
Яструб	NN			СКВ	IV	стрілець	стрілець				
Яструб	NN			СКВ	V	стрілець	ст.				
Яструб	NN			СКВ	V	стрілець	стрілець				здався ВП
Яструб	NN			СБ	V	командир	стрілець				
Яцко	Ярема	Дмитро	М-2			стрілець	стрілець	6.07.1926	2.03.1945	Мриглоди	бій, НКВД
NN	Амброх	Іван		ЦС	I	харчовий куща					
NN	Артимович	Микола	М-3			стрілець	стрілець	1917	1945	Грушка	
NN	Баб'як	Іван	М-4			стрілець	стрілець	8.09.1924			
NN	Бакаляр	Анастасія		ЦС	II	зв'язкова					Явочно/10
NN	Бартошко	Дмитро		СКВ	II	стрілець	стрілець	1924			Схід
NN	Білий	Григорій		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1927			Схід
NN	Білий	Мирон		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1928			
NN	Білий	Степан	М-2			стрілець	стрілець	1921	1947	Диків	
NN	Білонога			СКВ	V	стрілець	стрілець				
NN	Біль	Іван		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1927			
NN	Боднар	Михайло	М-4			стрілець	стрілець	3.11.1925			
NN	Божик	Василь		ЦС	V	член ЦС		14.01.1924			
NN	Борович	Михайло		СКВ	II	стрілець	стрілець	1923			пол. тюрма
NN	Бумбар	Василь		СКВ	IV	стрілець	стрілець				
NN	Бумбар	Григорій		СКВ	IV	стрілець	стрілець				
NN	Бумбар	Роман		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1918			
NN	Бумбар	Степан		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1919			Схід
NN	Бучко	Микола		СКВ	IV	стрілець	стрілець	15.12.1911	5.09.1946	Ряшів	СК
NN	Бучко	Степан		СКВ	III	стрілець	стрілець				вбитий

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
NN	Ваври-кович	Василь		СКВ	IV	стрілець	стрілець				
NN	Вайс	Михайло	УПА			стрілець	стрілець	1918			
NN	Валь-ницький	Григорій		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1923			
NN	Вапляк	Кате-рина		ЦС		зв'язкова					суджена
NN	Варцаба	Антін	УПА						1946		
NN	Василина	Михайло		ЦС	I	провідник куща					
NN	Васильов-ський	Григорій		СКВ	II	стрілець	стрілець	1922			Схід
NN	Вахнянин	Евгенія		УЧХ	III	медсестра					12
NN	Вашишин	Ольга		ЦС	V	зв'язкова					Явочно/15
NN	Вашишин	Хрис-тина		ЦС	V	зв'язкова					Явочно/26
NN	Величко	Володи-мир		СБ	II	стрілець	стрілець		1946		бій, ВП
NN	Вербова	Люба		ЦС	V	зв'язкова					Явочно/15
NN	Вербова	Софія		ЦС	V	зв'язкова					Явочно/10
NN	Вовк	Ірина		УЧХ	III	медсестра					
NN	Вовк	Микола	М-4			стрілець	стрілець	1916			
NN	Гаври-лишин	Теодор		СКВ	V	стрілець	стрілець	1919	06.1947	Тенетиська	облава, ВП
NN	Гавришко	Іван		М-1		стрілець	стрілець				
NN	Гакало	Ілько	УПА			зброяр	стрілець	1910		Гораєць	бій, НКВД
NN	Гарасим	Олекса	М-5			чот. інстр.	стрілець				здався
NN	Гірна	Марія		ЦС	I	зв'язкова					
NN	Гірний	Володи-мир		ЦС	I						
NN	Гірний	Степан		ЦС	I						
NN	Головка	Дмитро		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1923			
NN	Гримак	Іван	М-2			стрілець	стрілець	1921			

NN	Гриневич	Іван		СКВ	IV	стрілець	стрілець	стрілець	1922	1944	Вілька-Горинецька	бій, пол. бандя
NN	Грицеляк	Гаврило		СБ	I	стрілець	стрілець	стрілець	1923			
NN	Грицик	Богдан	УПА			стрілець	стрілець	стрілець	1926			
NN	Грицик	Юрій		СКВ	IV	стрілець	стрілець	стрілець	1926			
NN	Грицина	Марія		ЦС	V	зв'язкова		стрілець	1925			5
NN	Гук	Микола		СКВ	V	стрілець		стрілець				5
NN	Гах	Василь		СКВ	IV	стрілець	стрілець	стрілець				
NN	Гах	Мирон	УПА			стрілець	стрілець	стрілець	1923			
NN	Гах	Степан		СКВ	IV	стрілець	стрілець	стрілець	1923			Схід
NN	Гах	Ярослав		СКВ	IV	стрілець	стрілець	стрілець	1925			Схід
NN	Гіль	Марія		ЦС	V	зв'язкова						10
NN	Грунт	Андрій	М-2			стрілець	стрілець	стрілець	1926	1945	Томашівщина	
NN	Данилєць	Іван		ЦС	I				18.02.1923			
NN	Демків	Анна		ЦС	V	зв'язкова			09.02.1925			10
NN	Демків	Марія		ЦС	V	зв'язкова			12.06.1926			10
NN	Денека	Михайло		СКВ	IV	стрілець	стрілець	стрілець	1914			25, Сибір
NN	Диновець	Степан		СКВ	II	стрілець	стрілець	стрілець	1918	зима 1946	Цегуля	бій, ВП
NN	Дичко	Григорій		СКВ	III	стрілець	стрілець	стрілець				вбитий
NN	Дорка	Володи-мир		СКВ	II	стрілець	стрілець	вістун		29.09.1945	Маковиська	НКВД
NN	Дорош	Катерина		ЦС	I	зв'язкова			3.03.1927			
NN	Древко	Іван	М-2			стрілець	стрілець	стрілець				
NN	Древко	Михайло	М-3			чотовий	стрілець	стрілець		літо 1947	Кобильницькі ліси	ВП
NN	Дробенко	Марія		ЦС	I	зв'язкова						
NN	Жила	Василь	М-3			стрілець	стрілець	стрілець	1920			
NN	Загурка		М-3			стрілець	стрілець	стрілець				СК
NN	Залуський	Іван	УПА			стрілець	стрілець	стрілець	1925	1945	Борова Гора	
NN	Захарко	Михайло		СКВ	II	стрілець	стрілець	стрілець	1920	30.04.1945	Сурмачівка	бій, НКВД
NN	Зліпка	Михайло		ЦС	II	член				18.02.1945	Дібча	МО, згорів у криївці
NN	Злотник	Микола	М-4			стрілець	стрілець	стрілець	31.12.1915			

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
NN	Зойльо	Семен	М-5			стрілець	стрілець	1927	1949	Тернопіль-щина	бій, НКВД
NN	Зорій	Петро		СКВ	II	стрілець	ст. стрілець		13.03.1946	Маковиська	бій, ВП
NN	Зрада	Федір		ЦС	V	член		1910	06.1947	Любачів	замордований УБП
NN	Іваничук	Іван		ЦС	III	актив	ст. вістун		4.11.1945		
NN	Іваненко	Атаназій	М-3			стрілець	стрілець	1924	1945	Грушка	
NN	Іванко	Михайло		СКВ	IV	стрілець	стрілець		08.1945		бій, НКВД
NN	Кава	Ярослав		СКВ	II	стрілець	стрілець	1925			Схід
NN	Каламай	Стефанія		ЦС	V	зв'язкова					Явужно/1
NN	Камінецький	Федір		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1915	3.01.1944	Гораєць	бій, пол. банда
NN	Каргуг	Марія		ЦС	I	зв'язкова		24.04.1926			
NN	Карпінський	Андрій		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1923			
NN	Карпінський	Іван	М-3			стрілець	стрілець	1922	1946	Дегани	
NN	Качмар	Нестор		ЦС	II	член					
NN	Качмар	Петро	М-4			стрілець	стрілець	25.01.1920			
NN	Качмар	Шимко		ЦС	I	харчовий					
NN	Качор	Василь		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1924			
NN	Качор	Іван		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1925			
NN	Качор	Михайло		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1919			
NN	Квік	Василь	УПА			стрілець	стрілець	25.12.1925	6.06.1947	Ряшів	СК
NN	Кирий	Іван		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1923			Схід
NN	Кіндзерська	Ярослава		ЦС	II	зв'язкова					
NN	Кіндро	Катерина		ЦС	I	зв'язкова					Явужно
NN	Кіт	Іван		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1927			Схід
NN	Климко	Стефа		УЧХ	V	мелсестра		1930			10
NN	Клюфас	Іван		СБ	I	стрілець	стрілець	1923		Україна	НКВД

NN	Клюфас	Михайло	М-3					стрілець						
NN	Ключковська	Анна		СКВ	V	зв'язкова			22.02.1925					5
NN	Кобак	Іван		СКВ	IV	стрілець		стрілець	1918					
NN	Кобаринка	Володимир		СКВ	I	стрілець		стрілець	1924	15.04.1946	Лази			ВП, криївка
NN	Кобаринка	Іван		СКВ	I	стрілець		стрілець	1928	15.04.1946	Лази			ВП, криївка
NN	Кобаринка	Тимофій		ЦС	I	член			1912	09.02.1945	Лази			МО
NN	Кобаринко	Іван		СКВ	I	стрілець		ст. вістун		28.05.45	Лази			ВП
NN	Ковалик	Іван	М-4			стрілець		стрілець	8.01.1925					
NN	Ковалик	Михайло		М-4		стрілець		стрілець						
NN	Когут	Григорій		СКВ	IV	стрілець		стрілець	1919					Схід
NN	Когут	Іван		ЦС	I	станичний		стрілець	1927					Схід
NN	Козак	Василь		ЦС	V	виготовляв документи			26.02.1925				2	
NN	Козак	Федір	УПА			стрілець		стрілець	2.03.1895	18.08.1947	Краків			СК
NN	Козій	Василь		СКВ	IV	стрілець		стрілець	1919					
NN	Козій	Дмитро	М-3			стрілець		стрілець	1919	1945	Грушка			
NN	Козій	Іван		СКВ	IV	стрілець		стрілець	1923	1944				
NN	Козій	Микола	М-2			стрілець		стрілець	1921					
NN	Колосівський	Григорій		СКВ	IV	стрілець		стрілець						
NN	Колосівський	Іван		СКВ	IV	стрілець		стрілець						
NN	Колосівський	Михайло	УПА			стрілець		стрілець	1925					
NN	Коляса	Михайло	М-4			стрілець		стрілець	1922					
NN	Кондро	Володимир		СКВ	II	стрілець		стрілець	1923					Схід
NN	Кореницький	Ілько				стрілець		стрілець						
NN	Корпан	Федір		ЦС	V	кущ. пливх		стрілець	1925					
NN	Корфаник	Степан		СКВ	II	стрілець		стрілець	1925					Схід
NN	Косьор	Марія		ЦС	I	зв'язкова								I
NN	Котовський	Василь	М-1			стрілець		стрілець	1923	06.1947				

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
NN	Котов-ський	Іван		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1923			10
NN	Крет	Марія		ЦС	I	санітарка		25.03.1928			
NN	Крупа	Михайло		СКВ	II	стрілець	стрілець	1919			Схід
NN	Круцько	Петро		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1918			
NN	Куб'як	Степан		ЦС	I			15.09.1910			
NN	Кудлак	Іван		ЦС	II	член		19.03.1920	10.07.1945	Ряпнів	СК
NN	Кузіна	Михайло	М-1			стрілець	стрілець	1927			
NN	Кузьма	Михайло	М-2			стрілець	стрілець	1928	8.06.1947		
NN	Куль-чицька	Стефа-нія		ЦС	V	зв'язкова					Явочно/1
NN	Курдупель	Ілля		СКВ	IV	стрілець	стрілець				
NN	Курій	Дмитро		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1925			
NN	Курій	Іван		СКВ	IV	стрілець	стрілець				
NN	Курій	Степан		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1919			
NN	Кушіль	Іван	УПА			стрілець	стрілець				
NN	Кушіль	Богдан		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1926	1947		
NN	Кушнір	Меланія		ЦС	V	зв'язкова					10
NN	Кушак	Захарій		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1925			
NN	Кушак	Конс-тантин	М-3			стрілець	стрілець	1924			
NN	Лажов-ський	Петро	М-5			стрілець	стрілець				
NN	Лашин	Іван		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1923			Схід
NN	Лашин	Єва		ЦС	IV	зв'язкова					Схід
NN	Лебедович	Адріан		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1916	1944		
NN	Лебедович	Андрій		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1920			Схід
NN	Лебедович	Роман		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1920			Схід
NN	Левків	Василь		ЦС	V	член		01.10.1920	1946		ВП
NN	Левків	Степан		ЦС	V	член		01.02.1925			довічне
NN	Левкович	Михайло	М-3			стрілець	стрілець	1924		Грушка	
NN	Левиський	Микола	М-3			стрілець	стрілець	1923			
NN	Липин-ський	Петро		СБ	I	стрілець	стрілець				

NN	Литвин	Яцко	М-2				стрілець	стрілець	стрілець	1926	1945	Тома- шівщина	
NN	Лісний	Григорій	М-1				стрілець	стрілець	стрілець	1923			
NN	Лозовський	Іван		СКВ	I		стрілець	стрілець	стрілець	1921			арешт 15.04.46
NN	Магура	Марія		УЧХ	III	медсестра				[1928]			6
NN	Мадай	Степан		СКВ	II	стрілець	вістун				7.07.1945	Висоцько	бій, НКВД
NN	Макарець	Марія		УЧХ	III	медсестра							Схід
NN	Макушка	Григорій	М-1				стрілець	стрілець	стрілець	1911			
NN	Манчак	Володи- мир		СКВ	I	стрілець	стрілець	стрілець	стрілець	1922	04.05.1945	Лази	ВП
NN	Мац	Стефа- нія		ЦС	III	член				1927			суджена
NN	Мельник	Ярослав		СКВ	IV	стрілець	стрілець	стрілець	стрілець	1926			
NN	Мислик	Григорій	М-1				стрілець	стрілець	стрілець	1921	07.1947	Сусець	
NN	Мисько	Дмитро		СКВ	V	стрілець	стрілець	стрілець	стрілець	1924	06.1947	Вербиця	застрілювся
NN	Михалів	Михайло	УПА				стрілець	стрілець	стрілець	1919			
NN	Міхлів	Михайло		СКВ	IV	стрілець	стрілець	стрілець	стрілець				
NN	Мішляк	Василь		ЦС	V	член				16.06.1927			10
NN	Мозіль	Андрій		СКВ	III	стрілець	стрілець	стрілець	стрілець		08.1944	ліс Горай	крийвка, НКВД
NN	Мозіль	Стефа		УЧХ	III	медсестра							Схід
NN	Мурмילו	Іван		ЦС	V	активіст				1916			
NN	Мурмילו	Михайло		СКВ	V	стрілець	стрілець	стрілець	стрілець	1922			
NN	Мушка	Василь		СКВ	II	стрілець	стрілець	стрілець	стрілець	1923			Схід
NN	Назар	Анна		ЦС	V	зв'язкова							Явужно/10
NN	Назаревич			СКВ	I	провідник							
NN	Наконеч- ний	Григорій	УПА				стрілець	стрілець	стрілець	18.01.1913	21.08.1948	Ольштин	СК
NN	Налиш- Корицький	Микола		СКВ	V	стрілець	стрілець	стрілець	стрілець	1922			Явужно
NN	Никеруй	Ілько		ЦС	II	член				29.07.1919	1945		СК
NN	Ожірко	Василь	М-3				стрілець	стрілець	стрілець	1925			
NN	Ожірко	Михайло		ЦС	I	півх куша					1947	Ніновичі	ВП
NN	Оленич	Іван		СКВ	V	стрілець	стрілець	стрілець	стрілець	1927	[1945]	Тенетиська	облава, НКВД

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
NN	Ольха	Володи-мир	М-4			стрілець	стрілець	1924			
NN	Ольха	Михайло		ЦС	II	член		1922			12
NN	Ониш-кевич	Мілько		СКВ	V	стрілець	стрілець		1947	Замостя	СК
NN	Павлик	Іван		СКВ	II	стрілець	стрілець	1925			Схід
NN	Паляниця	Степан		СКВ	V	стрілець	стрілець	1922			Схід
NN	Панасик	Іван	М-3			стрілець	стрілець	1923		Грушка	
NN	Панюс	Теодор		СКВ	V	стрілець	стрілець	1925		Тенетиська	через непо-розуміння
NN	Паралох	Григорій	М-3			стрілець	стрілець	1924		Грушка	
NN	Паслав-ський	Теодор		СКВ	III	стрілець	стрілець				
NN	Пахолок	Анас-тася		ЦС	V	зв'язкова					Явочно/10
NN	Печінка	Дмитро		ЦС	V	рай. зброй.	1920				пропав безвісти
NN	Пизюр	Григорій		ЦС	V	кравець		19.02.1927			Явочно
NN	Пизюр	Іван		ЦС	V	член		03.07.1924	1946		ВП, акція
NN	Пилипець	Григорій		СКВ	IV	стрілець	стрілець				
NN	Пилипець	Олекса		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1923			
NN	Пили-півський	Теодор		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1918			
NN	Пилипцо	Іван	М-3			стрілець	стрілець	1924	1945	Грушка	
NN	Підлужний	Григорій		СКВ	I	стрілець	стрілець	1922	15.04.1946	Лази	ВП
NN	Пісечко	Василь		СКВ	II	стрілець	стрілець	1918			Схід
NN	Пісечко	Іван		СКВ	II	стрілець	стрілець	1910			Схід
NN	Пістун	Володи-мир		СКВ	V	стрілець	стрілець	24.09.1925	8.07.1947	Ряшів	СК
NN	Поляник	Іван		СКВ	II	стрілець	стрілець	1919	1945	Сурмачівка	НКВД
NN	Попик	Іван		СКВ	I	стрілець	стрілець		15.04.1946	Лази	ВП
NN	Поцюх	Степан	М-2			стрілець	стрілець	1921			
NN	Припула	Василь		СКВ	II	стрілець	стрілець	1925			Схід
NN	Припула	Павло		СКВ	II	стрілець	стрілець	1921			Схід

Псевдо	Прізвище	Ім'я	Від-діл	Сітка	Район	Посада	Звання	Дата на-родження	Дата смерті	Місце загибелі	Доля
NN	Тимчина	Теодор	М-2			стрілець	стрілець	1929			
NN	Томків	Дмитро		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1919			Схід
NN	Томків	Михайло		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1925			
NN	Трухан	Іван	М-4			стрілець	стрілець	1926	6.06.1947	Ряшів	СК
NN	Трухан	Михайло		СБ	I	стрілець	стрілець	1922			
NN	Тхір	Роман	М-2			стрілець	стрілець	1922	1945	Томашів-щина	
NN	Фай	Марія		УЧХ	III	медсестра					Схід
NN	Фай	Стефа		УЧХ	III	медсестра					Схід
NN	Федак	Михайло		ЦС	II	член		1924	18.02.1945	Дібча	МО
NN	Фейло	Михайло		СКВ	II	стрілець	стрілець	1924			Схід
NN	Ференц	Кузьма	М-2			стрілець	стрілець		1947		
NN	Філь	Михайло		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1927			
NN	Фран-ківський	Іван		ЦС	IV	харчовий куша	стрілець	1916			Схід
NN	Храпа	Дмитро									
NN	Христина	Микола	М-3			стрілець	стрілець		14.06.1947	Річиця	ВП, кривка
NN	Чайківська	Юлія		УЧХ	III	медсестра					
NN	Червонка	Федір		ЦС	III	актив	ст. вістун		2.12.1945		
NN	Чорній	Григорій	М-2			стрілець	стрілець	1924			
NN	Шабат	Анна		УЧХ	II	медсестра		1926			Явочно/10
NN	Шевчик	Євстахія		ЦС	I	ланкова					10
NN	Шилипило	Іван	М-2			стрілець	стрілець	1928	09.1947		
NN	Шиман-ський	Дмитро		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1926			
NN	Шипило	Іван		СКВ	V	стрілець	стрілець	1928	06.1947	Вербиця	згорів у кривці
NN	Шмагло		УПА			стрілець	стрілець				
NN	Щербак	Андрій		СКВ	I	стрілець	стрілець	1924	15.04.1946		кривка, ВП
NN	Ярмола	Василь		СКВ	V	стрілець	стрілець	1932	1947	Нетреба	бій, ВП
NN	Ярмола	Теція		ЦС	V	зв'язкова					Явочно/3
NN	Ярмола	Теодор		СКВ	V	стрілець	стрілець	1928	1947	[Коровиця]	облава, ВП
NN	Яциняк	Теодор		СКВ	IV	стрілець	стрілець	1926			суджений

Бібліографія

АРХІВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Archiwum Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, *Akta sprawy 139/48 przeciwko Onyszkiewicz Mirosławowi, Sygn. 13193/54/39, tt. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15 (microfilms from The P. J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine at the University of Toronto).*
2. Archiwum Służby Sprawiedliwości MON, *Akta sprawy G. Mazura, Sygn. 236/56/76.*
3. Archiwum Urzędu Ochrony Państwa, *Sprawa M. Onyszkiewicza, Sygn. 27216, tt. 3, 4, 10, 11. (microfilms from The P. J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine at the University of Toronto).*
4. Archiwum Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie, *Akta sprawy I. Szpontaka, VII-K-21/60, t. 1-7.*
5. Centralne Archiwum Wojskowe, *Kolekcja Akt Rosyjskich.*
6. *The P. J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine at the University of Toronto.*
7. Records from the Central Military Archives in Warsaw (microfilm collection) at the Library of Congress. Reels # # 1, 2, 3, 29, 41, 43, 44.

ДЖЕРЕЛЬНІ МАТЕРІЯЛИ

1. *Akcja "Wisła". Dokumenty.* Opracował Eugeniusz Misiło. Archiwum Ukraińskie, Warszawa 1993.
2. Bobusia B., *Wybór tekstów źródłowych dotyczących sytuacji na terenach objętych akcją "Wisła" w 1947 r. (pochodzących z Centralnego Archiwum Wojskowego CAW), "Rocznik Historyczno-Archivalny", t. 11, 1996.*
3. *Депортації. Західні землі України кінця 30-х – початку 50-х рр. Документи, матеріали, спогади у трьох томах під ред. Ю. Сливки. Том I. 1939–1945, Львів, 1996 р.*
4. Мироненко С., Козлов В. (ред.), *"Особая папка" И. В. Сталина: Из материалов секретариата НКВД-МВД СССР (1944-53).* Каталог документов. Москва, 1994.
5. Мироненко С., Козлов В. (ред.), *"Особая папка" Л. Берия: Из материалов секретариата НКВД-МВД СССР (1944-53).* Каталог документов. Москва, 1995.
6. Носкова А. *НКВД и польское подполье 1944-45 (По "особым папкам" Сталина),* Москва, 1994.

7. *Повстанські могили. Пропам'ятна книга впадших на полі слави вояків Української Повстанської Армії - Захід VI Воєнної Округи "Сян" Тактичних Відтинків "Лемко", "Бастіон", "Данилів" (1944–1946)*. Зібрав і до друку підготував Є. Місило. Т. 1, Варшава–Торонто, 1995.

8. *Repatriacja czy deportacja. Przesiedlenie Ukraińców z Polski do USRR 1944–1946. Dokumenty*. Pod red. E. Misily, T. 1. Warszawa 1996.

9. *Repatriacja czy deportacja. Przesiedlenie Ukraińców z Polski do USSR 1944–1946. Dokumenty*. Pod red. E. Misily, T. 2. Warszawa 1999.

10. *Teczka specjalna J.W. Stalina. Raporty NKWD z Polski 1944–1946*, Warszawa 1998.

11. *УПА в світлі польських документів. Книга перша: Військовий суд оперативної групи "Вісла"*. Опрацював і впорядкував Є. Місило, "Літопис УПА", т. 22, Торонто–Львів, 1992.

12. *Działalność Zbiorowej Dywizji Wojsk Wewnętrznych NKWD na terenie Polski w latach 1944–1946 w świetle wybranych dokumentów*, "Biuletyn Wojskowej Służby Archiwalnej", 1994, nr 17, s. 168–214.

13. Jasiak M., *Struktura cywilna OUN-UPA w Polsce 1944–1947. Zeznania Jarosława Chamiwki "Wyszyńskiego"*, *Wojskowy Przegląd Historyczny*, 1992, nr 4.

ОПРАЦЮВАННЯ І МОНОГРАФІЇ

1. Білас І., *Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953*, т. 1–2, Київ, 1994.

2. Dominiczak H., *Wojska Ochrony Pogranicza w latach 1945–48*. Warszawa 1971.

3. Ginalski F., Wisokiński J. F., *Dziwiąta Drezdeńska*, Warszawa, 1984.

4. Ільюшин І., *ОУН-УПА і українське питання в роки Другої світової війни (у світлі польських документів)*, Київ, 2000.

5. Лебедь М., *УПА*, Дрогобич, 1993.

6. Мірчук П., *Українська Повстанська Армія 1942–1950*, Мюнхен, 1953.

7. Motyka G., *Tak było w Bieszczadach. Walki polsko-ukraińskie 1943–1948*. Warszawa 1999.

8. Nowacki W., *Organizacja i działania Wojsk Wewnętrznych, Sierpień 1944 – maj 1945, Z walk przeciwko zbrojnemu podziemiu 1944–47*, Warszawa, 1966.

9. *Партизанськими дорогами з командиром "Залізняком"*, під ред. Р. Зінкевича, Дрогобич, 1997.

10. *Підпільні журнали Закерзонської України – 1945–1947*, ред. П.Й. Потічний, Літопис УПА, т. 16, Торонто, 1987.
11. Piecuch H., *Akcje specjalne*, Warszawa, 1996.
12. Piecuch H., *Siedem rozmów z generałem dywizji Władysławem Pożogą*, Warszawa 1987.
13. Szcześniak A., Szota W., *Droga do nikąd*, Warszawa 1973.
14. *Тут було наше село*, під ред. В. Козубеля, Львів, 1993.
15. Шаповал Ю., *ОУН і УПА на терені Польщі (1944–1947)*, Київ, 2000.

СПОГАДИ

1. *Закерзоння. Спогади вояків УПА*. Зібрав і до друку підготував Б. Гук, т. 1, Варшава, 1994; т. 2, Варшава, 1996; т. 3, Варшава, 1997.
2. *1947. Пропам'ятна книга*. Зібрав та до друку зладив Б. Гук, Варшава, 1997.
3. Гук І., *Село над Солокією*, Варшава, 1996.
4. Ленко Н., *На межовій землі* (спогади з Закерзоння), Київ, 1999.

МАШИНОПИСИ та РУКОПИСНІ МАТЕРІЯЛИ

1. Тарабан М. (“Туча”), Філь І. (“Шеремета”), Спогади. (Машинопис).
2. Василевський-Путко І. (“Вус”), У лісах Любачівщини. (Машинопис).
3. Бродюк-Душенко О. (з дому Ключковська), Спомин з пережитого. (Машинопис).
4. Грабик З. (“Жан”, “Борис”), Спогади з участі у збройному підпіллі ОУН-УПА. (Машинопис).
5. Кордан А. (“Козак”), *Спогади про курінь “Залізняка”*. (Рукопис).
6. Магера М. (“Гриць”) (Микола Яріш), Спомин. (Машинопис).
7. Пирка В., Про командира Воєнної Округи Закерзоння Ореста – Ярослав Онишкевич [так в оригіналі; треба Мирослав Онишкевич. – М.І.]. (Рукопис).
8. Дубер (з дому Бздель) М., Мої спомини про наше життя з моїм мужем Дубер Михайлом пс. Буй-Тур. (Рукопис).

СТАТТІ

1. Borowiec J., *Ukraińcy skazani na śmierć przez Wojskowy Sąd Grupy Operacyjnej "Wisła" w 1947 roku*, "Studia Rzeszowskie", t. 1, 1995.
2. Czapła J., *Walka z OUN-UPA w latach 1944-1947 (Kureń "Żeleźniaka")*, [w:] *Z walki przeciwko zbrojnemu podziemi*. Warszawa 1966.
3. *Działalność Zbiorowej Dywizji Wojsk Wewnętrznych NKWD na terenie Polski w latach 1944-1946 w świetle wybranych dokumentów*, "Biuletyn Wojskowej Służby Archiwalnej", 1994, nr 17, s. 168-214.
4. Jasiak M., *Struktura cywilna OUN-UPA w Polsce 1944-1947. Zeznania Jarosława Chamiwki "Wyszyńskiego"*, Wojskowy Przegląd Historyczny, 1992, nr 4.
5. Камінський М. ("Дон"), *Дорога до мети*, "Наше слово", н-р 2, 3, 5 за 1998 р.
6. Климко В., *Трагічна подія в Гораєцькому лісі 7 червня 1944 року*, "Наше слово", н-р 33 за 1996 р.
7. Kruk Jan "Orłowski", *Ciemne chmury nad Jarosławiem i Zasanem*, "Okruchy wspomnień. Z lat walki i martyrologii AK", Kraków 1996, nr 18 i 19.
8. Лівчанин М., "Семенко", спогад, "Наше слово", н-р 18, 20, 21, 24, 25, 27 за 1997 р.
9. Михалушко В. ("Дуб"), *Похвальончики*, "Наше слово", 41, 42, 43 за 1996 р.
10. ks. Mroczkowski J., *Kronika parafii w Oleszycach*, opr. M. Demczuk, E. Rogoza, J. Grechuta, "Karta", 1997, nr. 22, 24.
11. Прірва Є. (Євген Штендера), *УПА і ВiН скорегували т. зв. лінію Керзона*, "До Зброї", березень 1951 (№ 10 (23)), стор. 11-15.
12. Прірва Є. *Проблеми господарсько-постачальної справи українського збройного підпілля*, "До Зброї", березень 1952 (№ 14 (27)), стор. 4-9.
13. Прірва Є. *Самооборонні Кущові Відділи (СКВ)*, "До Зброї", вересень 1951 (№ 12 (25)), стор. 5-8.
14. Прірва Є. *Дії УПА на оперативному терені між ріками Сяном і Бугом в рр. 1944-1947*, "До Зброї", вересень 1952 (№ 16 (29)), стор. 3-11. Продовження в номері за листопад 1952, № 17 (30).

Найчастіше вживані скорочення

АБ	— адміністративна боївка
БСБ	— боївка служби безпеки
Булав.	— булавний
Бунч.	— бунчужний
ВВ	— Внутренні Войска — рос. (внутрішні війська НКВД)
Вд.	— відділ (сотня)
Вишк.	— вишкільник
Війсь.	— військовик
Віст.	— вістун
В.о.	— виконуючий обов'язки
ВО	— воєнна округа
ВОП	— Войська Охорони Пограніча — пол. (польські прикордонні війська)
Вп, ВП, вп	— військо польське
ГВШ	— Головний Військовий Штаб
Гранатом.	— гранатометчик (мінометник)
Гран-чик	— гранатометчик
ГС	— Група Сян
Жандарм.	— жандармерист
ЖС	— Жіноча Сітка — жіноча частина підпільної адміністрації
Зал.	— залізничний
З.О.	— земе одзискане — пол. (північні й західні землі Польщі після 1945 р.; колишні німецькі території)
З.рой.	— заступник ройового
Інт.	— інтендант
КВ	— командир відтинку; також: команда відтинку
КВШ	— Крайовий Військовий Штаб
КП	— Крайовий Провід
К-р	— командир
Кул.	— кулеметчик
МГБ	— Міністерство Государственной Безопасності — рос. (советське міністерство державної безпеки)
МГ	— німецький скоростріл
МО	— Міліція Обивательська — пол. (народня міліція)
НАБ	— надрайонова адміністративна боївка
Надр.	— надрайон, надрайоновий
НКВД	— Народний Комісаріат Внутренніх Дел — рос. (міністерство внутрішніх справ)

НКВС	– Народний Комісаріат Внутрішніх Справ (переклад українською мовою терміну: НКВД)
НО	– Народня Оборона
НСБ	– надрайонова служба безпеки
Окр.	– округа, окружний
ОП	– окружний провід
Пдв.	– підвідділ (чота)
ПЖ	– польова жандармерія
Плвх	– політвиховник
Пов.	– повітовий
ПП	– повітовий провід
ППШ	– советська автоматична зброя; також: папашка або фінка
ППС	– рід советської автоматичної зброї
Пр.	– провідник
рай.	– район, районний
Р-н	– район
Рой.	– ройовий
Сан.	– санітар
СБ	– служба безпеки
СД	– стрелковая дивізія – рос. (стрілецька дивізія)
СК	– смертна кара
СКВ	– самооборонний кушовий відділ
Скорост.	– скорострільчик
СНК	– Совет Народних Комісаров – рос. (советська рада міністрів)
СОК	– Служба Охрони Колеї – пол. (польська мілітаризована охорона залізниці)
Сот.	– сотенний (командир сотні)
Стан.	– станичний
Ст. віст.	– старший вістун
Стр.	– стрілець
Ст. стр.	– старший стрілець
ТВ	– тактичний відтинок
ТЗ	– технічне звено
УБП	– Ужонд Безпеченьства Паньствоваго пол. (Управління державної безпеки)
УГВР	– Українська Головна Визвольна Рада
УО	– Українській Округ – рос. (частина адміністративного поділу Прикордонних військ НКВД СРСР)
УПА	– Українська Повстанська Армія
УССД	– Українська Самостійна Соборна Держава

- УЧХ – Український Червоний Хрест
ШГС – Штаб Групи Сян
ЦС – цивільна сітка – підпільна цивільна адміністрація
ЧА – Червона Армія
Чот. – чотовий
Чхсл – Чехословаччина
- AIPN – Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
AWL – Archiwum Wojsk Lądowych
SAW – Centralne Archiwum Wojskowe
PJPC – The Peter. J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine at the University of Toronto – (колекція документів і матеріалів про український визвольний рух, яка зберігається в бібліотеці Торонтонського університету)

SUMMARY

The book contains a collection of documents and materials for studying the history of the armed movement and the civil underground on the Ukrainian ethnic territory called Posiannia, which is now a part of the Polish state. The term “Posiannia” literally means “the area along the Sian River” and is located north-west of Lviv around such cities as Yaroslav, Lubachiv, Rava Ruska and Tomashiv. The cryptonym for this area, where armed detachments of the Ukrainian Insurgent Army (UPA) were located, was the UPA 27 Tactical Sector “Bastion.” The cryptonym “Baturyn” was given to the civil Ukrainian underground movement on the same territory.

The commander of the Tactical Sector “Bastion” was Captain Ivan Shpontak (“Lemish,” “Zalizniak,” “Dubrovnyk”). During the time of military operations, all the armed insurgency units on this territory were subordinated to him. These were the “Mesnyky” (“Avengers”) battalion of 5 companies, more than 20 self-defense units varying in size from a squad to a platoon, small security units of no more than 10 men in size, and platoons and companies of the UPA from Soviet Ukraine, which were conducting propaganda and intelligent activities on this side of the Polish-Soviet border.

The first UPA unit on the “Bastion” territory was created in the spring of 1944. It obtained full operational strength as a battalion by early autumn of 1945, when the “Mesnyky” companies initiated a strong armed resistance against a forceful deportation of Ukrainians from their native land to the USSR. Between the spring of 1944 and the summer of 1947, the UPA in Posiannia conducted no less than 246 military actions against German military units, Polish nationalist resistance groups, Polish state security and army units, and the Soviet military and security forces.

The UPA units in Posiannia were released from their military oath in the summer and the early autumn of 1947 after the entire Ukrainian population had been deported from the region as a result of the pacification and deportation activities of the Polish army and security units during Operation Wisla. Many members of the UPA were killed, imprisoned and persecuted; some were able to reach the American occupational zone in Germany through Czechoslovakia.

All military activities of the UPA in Posiannia were conducted in close cooperation with the civil underground movement. The main force of this movement was the Organization of Ukrainian Nationalists (OUN). The Posiannia region was called the Second OUN District “Baturyn.” To the south of the “Baturyn” there was the First District, and to the north – the Third. All together they constituted the “Zakerzonskyi Kray” (the Trans-Curzon Region), an organizational network that covered all Ukrainian lands left on the Polish side of the Polish-Soviet border, which was established as a result of the Yalta agreement.

The “Baturyn” District was divided into 5 smaller regions, called “Rayony” and these were in turn divided into “Kushchi”, units of 3-5 villages with their own civil administration and self-defense unit called “Samooboronnyi Kushchovi Viddil” – SKV). At the district and rayon levels, an extended civil underground administration was created. It was structurally divided into the following sections of activities: organizational work, propaganda, civil self-defense, counter-intelligent unit (Sluzhba Bezpeky –SB), food and material supply, women’s affairs and medical service.

The presented documents in this book are divided into three sections. In the first section, documents pertaining to Tactical Sector 27 “Bastion” are published. There are 30 documents, such as monthly reports of the commander of the Tactical Sector, chronicles of companies, military orders, identification lists of officers and non-commissioned officers, summaries of the main battles of the Tactical Sector.

In the second section, there are 18 documents created by the civil underground administration. These are mainly monthly reports about the situation in the “Baturyn” territory, some of them being a very detailed description of what happened there.

The third section contains materials that are supplementing the first two sections. These are maps, organizational charts, and lists of battles. In the same section, there is a list of more than 2,000 members of the region’s underground, as well as an article by Myroslav Ivanyk on the Ukrainian armed movement in Posiannia.

All documents, with one exception, are published from the copies of the original documents that are archived in the P. J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine at the University of Toronto. The original documents are in the Central Archives of the Ministry of Internal Affairs and Administration of Republic of Poland in Warsaw.

ПОКАЖЧИКИ

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А

Амброх Іван 557
“Америка” 481
Андрієвич Агафія 315
“Англiк”, див. Пилиповський Григорій
“Ангор”, див. Артимович Іван
“Ангор” 481
Андрухів Богдан, “Богданко” 484
Андрушишин Іван, “Веселий” 278, 488
Антохів Дмитро, “Лис” 520
“Армата”, див. Артимович Гриць
“Арпад” 481
Артимець Микола, “Ас” 481
Артимович Гриць, “Армата” 481
Артимович Дмитро, “Моряк” 527
Артимович Іван, “Ангор” 481
Артимович Микола 557
Артим’як Юрій, “Левко” 244, 518
Артишко Семен, “Сабаль” 95, 238,
258, 274, 536
“Ас”, див. Артимець Микола
“Астра” 240, 397, 481

Б

Бабик Дмитро, “Сурма” 24, 40, 97,
187, 213, 215, 253, 277, 544
Бабик Микола, “Сорока” 542
Бабляк Олександр, “Брилько” 485
Баб’як Параскевія, “Оля” 530
Баб’як Іван 557
Байда Дмитро, “Максим” 523
Байда-Вишневецький Петро 157
“Байда”, див. Вітур Іван
“Байда”, див. Мозіль Микола
“Байда”, див. Мох Степан
“Байда”, див. Пизюр Степан
“Байда”, див. Походай Іван
“Байда”, див. Савченко Микола
“Байда”, див. Філь Теодор
“Байда” 241, 245, 264, 481
“Байкар” 154, 482
“Байкар” 226, 481
“Байкар” 236, 481
“Балай”, див. Булас Теодор
Балицький Василь, “Малина” 523
Балук Григорій, “Довбуш” 499
Балух Михайло, “Заяць” 187, 257, 505
Балух Михайло, “Соловій” 541

Балух Олекса, “Боз” 212, 238, 277, 484
“Банада”, див. Козій Олекса
Банах Ярослав, “Кавка” 507
“Бандурист” 244
“Бараба” 254, 482
Баран Ірина, “Грізна” 496
Баран М. 365
Баран Степан, “Калина” 507
“Баран”, див. Дмитрусь Ярослав
Бартман Степан, “Комар” 512
Бартошко Дмитро 557
Бартошко Іван, “Шлюсар” 553
Бартошко Степан, “Нечай” 528
Бас Іван, “Вишня” 489
“Бас”, див. Білий Григорій
Басалик Ярослав, “Соловей” 541
Батейко Степан, “Курган” 517
“Батько” 265
“Бах” 222, 482
Бахів Дмитро, “Смоляк” 540
“Бахмач” 254
Бача Зенон, “Колодій” 361, 512
“Баюра”, див. Гнилиця Дмитро
Бєбло Павло, “Біс” 483
Бєднаж Павло 382
Бєзноско Ілля, “Смик” 540
“Бей”, див. Білан Василь
“Бей”, див. Чупіль Богдан
“Бєнь” 188
“Бєреза”, див. Борівець Іван
“Бєреза”, див. Каплан Іван
“Бєреза”, див. Качмар Іван
“Бєреза”, див. Кожак Григорій
“Бєреза”, див. Кузик Іван
“Бєреза”, див. Пилипкевич Володимир
“Бєреза”, див. Чуцик Степан
“Бєреза” 245, 482
“Бєрезовський”, див. Козак Іван
“Бєрза” 241
Бєрезка Володимир, “Сталін” 542
Бєрія Л. 421, 425, 429, 433, 568
“Бєркут” 239
“Бєркут” 253
“Бєркут”, див. Герєга Олександр
“Бєркут”, див. Круба Михайло
“Бєркут”, див. Равлик Микола
“Бєстрий”, див. Бошкович Мирон

“Бистрий”, див. Кордупель Андрій
“Бистрий” 257, 483
Бисько Василь, “Касян” 278, 509
“Бич”, див. Чорній Василь
“Біб”, див. Бойко Михайло
“Бігун”, див. Головач Іван
“Бідота”, див. Біль Роман
Бідюк Степан 357
Біла Анастасія 356
Білан Василь, “Бей” 6, 10, 153, 165,
236, 237, 274, 482
Білас Василь 53, 54, 150, 151, 164, 441
Білас І. 421, 569
“Біленький”, див. Крет Іван
Білецький Ярослав, “Боярин” 254, 485
Білий Андрій, “Біль” 277, 483
Білий Андрій, “Гебельс” 498
Білий Григорій 557
Білий Григорій, “Бас” 482
Білий Іван, “Бук” 485
Білий Іван, “Лемко” 519
Білий Мирон 557
Білий Степан 557
“Білий”, див. Ступан Петро
“Білий” 238
“Білий” 239
“Білий” 278
“Білик” 483
Білинський, “Тарас” 544
“Білій” 242
“Біловус” 243, 260, 483
Білозір Володимир, “Дон” 500
Білонога 557
Біль Іван 557
Біль Роман, “Бідота” 144, 483
“Біль”, див. Білий Андрій
“Біль” 238
“Бір”, див. Брусь Степан
“Бір” 182, 483
“Бір” 269
“Біс”, див. Бебло Павло
“Біс” 159, 164, 171, 174, 175, 183, 184,
185, 186, 187, 188, 198, 269, 414,
432, 444, 483
Бланський Макар 375
Бловицький Дмитро, “Ярко” 556
“Блисканиця” 190, 483
“Бобер” 238, 272, 483
Богачевська Любомира, “22” 481
“Богдан”, див. Жолинський Михайло
“Богдан”, див. Павлище Михайло
“Богдан”, див. Сайчук Дмитро
“Богдан”, див. Щирба Степан
“Богдан” 402, 484
“Богданко”, див. Андрухів Богдан
Богонос Йосиф, “Тихий” 545
“Боз”, див. Балух Олекса
“Богун”, див. Гарасимчук Василь
“Богун”, див. Грод Василь
“Богун”, див. Дзьоба Дмитро
“Богун”, див. Кушак Дмитро
“Богун”, див. Лодика Іван
“Богун”, див. Черна Йосип
“Богун” 241, 242, 276, 484
“Богурад” 191, 198, 205, 256, 484
Богуш Михайло, “Комар” 512
“Бодак”, див. Борода Іван
Боднар В., “Голуб” 494
Боднар Володимир, “Гамалія” 8, 401,
402, 436, 493
Боднар Іван, “Гамалія” 493
Боднар Михайло 557
Боднар Степан, “Славко” 539
Боднар Степанія 369
“Боднар” 224, 484
Боднарчук, “Лісовий” 521
Боднарчук Ярослав 359
Божик Василь 557
Божик Степан, “Дунай” 502
Бойко Михайло, “Біб” 483
“Бойко”, див. Федків Степан
“Бойко” 169, 204, 256, 484
Борис Михайло, “Жан” 503
“Борис”, див. Грабик Зенон
“Борис”, див. Козак Іван
“Борис”, див. Малиш Дмитро
“Борис”, див. Мац Михайло
“Борис”, див. Панас Іван
“Борис”, див. Погарський Михайло
“Борис” 241, 253, 266, 485
Борисевич, “Вороний” 492
Бориславський Степан, “Оса” 531
Бориско Ілько, “Бук” 485
Борисович Петро, “Водяний” 490
Борівець Василь, “Стріла” 543
Борівець Іван, “Береза” 482
Борівець Іван, “Смерека” 539
Борівець Ірина, “Рента” 534
Борковий Іван, “Ведмідь” 487
“Боровий” 485

Борович Михайло 557
 Борода Іван, “Бодак” 484
 “Борода”, див. Лашин Дмитро
 “Борода” 357
 “Бородач”, див. Молинь Василь
 “Бородач”, див. Смолинчак Михайло
 Борсук Мирослав, “Сокіл” 540
 Босак М., “Гонта” 413
 Босий Осип, “Остап” 257, 531
 Босий Федір, “Твердий” 544
 “Босий” 243
 Бошно Андрій, “Зозуля” 506
 Бошно Михайло, “Крутянець” 12, 516
 Бошко Володимир, “Ворон” 491
 Бошкович Мирон, “Бистрий” 483
 “Боян”, див. Міщишин Юрій
 “Бояр” 241, 259, 485
 “Боярин”, див. Білецький Ярослав
 Бречко Володимир, “Круча” 516
 “Брехун” 225, 485
 “Бриль”, див. Гамела Ярослав
 “Бриль” 240, 485
 “Брилько”, див. Бабляк Олександр
 “Брова” 485
 “Бродій”, див. Буяжок Михайло
 Бродюк-Душенко О. (з дому Ключ-
 ковська) 570
 “Бродяга” 485
 Бростко Степан, “Підкова” 533
 Брусь Іван, “Кострик” 513
 Брусь Степан, “Бір” 483
 Бугай Іван, “Могила” 526
 “Бузько”, див. Глубіш Андрій
 “Буйний” 248, 485
 “Буйтур”, див. Дубер Михайло
 “Бук”, див. Білий Іван
 “Бук”, див. Бориско Ілько
 “Бук”, див. Бучко Михайло
 “Бук”, див. Гринюк Олександр
 “Бук”, див. Комар Андрій
 “Бук”, див. Незнайко Ярослав
 “Бук”, див. Піх Михайло
 “Бук” 161, 225, 240, 241, 262, 276, 278
 Буковинський Іван, “Томек” 545
 “Булавич” 486
 Булас Теодор, “Балай” 37, 95, 96, 412,
 414, 432, 482
 Булат Григорій, “Калина” 507
 Булат Григорій, “Клич” 510
 Булат Іван, “Сич” 537
 Булат Ірина, “Хуртовина” 548
 Булат Михайло, “Комар” 512
 Булат Панько, “Рись” 249, 535
 Бульвінський, “Буш” 487
 “Бульчак”, див. Гутинь Михайло
 Бумбар Василь 557
 Бумбар Григорій 557
 Бумбар Іван, “Граб” 495
 Бумбар Роман 557
 Бумбар Степан 557
 Бунда Іван, “Циган” 548
 “Бунчук” 199, 240, 276, 486
 Бурачок Василь, “Хмара” 241, 547
 Бурда Анна 390
 Бурда Григорій 358
 Бурда Ева 359
 “Буревій” 243
 “Буревій”, див. Козій Микола
 “Буревій”, див. Лашин Андрій
 “Буревій”, див. Молодовець Григорій
 “Буревій” 246, 486
 “Буревій” 240, 274
 Бурий Іван, “Грабчук” 496
 “Бурлай” 170, 486
 “Бурлай” 240, 259, 279, 486
 “Бурлака”, див. Бучко Василь
 “Бурлака”, див. Лихач Іван
 “Бурлака”, див. Щигельський Володи-
 мир
 “Бурлака” 240, 245, 260, 273, 341, 486
 “Буря” 245, 486
 “Буряк” 486
 “Бурян” 258
 “Бур’ян”, див. Вовк Ярослав
 “Бур’ян”, див. Станько Олександр
 “Бур’ян”, див. Шалева Василь
 “Бур’ян” 487
 Бучко Василь, “Бурлака” 486
 Бучко Дмитро 372
 Бучко Іван, “Липовий” 520
 Бучко Ілько, “Лис” 520
 Бучко Микола 557
 Бучко Михайло, “Бук” 485
 Бучко Степан 557
 Буцьо Михайло, “Слабий” 539
 “Буш”, див. Бульвінський
 “Буш” 487
 Бушкевич Теодор, “Дорошенко” 500
 Буяжок Михайло, “Бродій” 239, 258,
 272, 485

В

- “Вавель” 487
Ваврикович Василь 558
Ваврикович Володимир, “Чумак” 246, 552
Ваврикович Олекса, “Лозовий” 521
Ваврикович Степан, “Вах” 487
Ваврикович Степан, “Видра” 256, 488
Вавришкевич Дмитро 340
“Вайда” 289, 487
Вайс Михайло 558
“Валок”, див. Вархович Василь
Вальвиць Ілля, “Мокрий” 112, 113, 137, 145, 253, 258, 526
Вальницький Григорій 558
Вальницький Михайло, “Гонта” 498
Ванжелик Теодор 353
Ванкевич Андрій, “Вуж” 492
Ванкевич Іван, “Верба” 488
Ванкевич Іван, “Вовк” 490
Ванкевич Михайло, “Вій” 489
Ванкевич Юрій, “Шугай” 554
“Ванька”, див. Івасій Петро
“Ванька” 250
“Ванька” 251
Ваньо Дмитро 364
Ваньо Михайло 311
Вапляк Катерина 558
Вапляк Степан, “Винний” 488
Вареха Михайло, “Липа” 519
Вареха Петро, “Дець” 499
Вареха Степан, “Жар” 361, 503
Варивода Володимир, “Крук” 515
Варивода Петро, “Пень” 532
Варивода Ярослав, “Дорош” 500
“Варта” 242, 487
“Вартовий”, див. Симко Володимир
Вархович Василь, “Валок” 487
Вархоміка Іван, “Сокира” 540
Варцаба Антін 558
Васелина Михайло, “Чумак” 552
Василевський-Путко І., “Вус” 492, 570
Василенко Петро, “Волош” (“Гетьманець”, “Полтавець”) 165, 168, 169, 172, 175, 177, 178, 179, 180, 182, 186, 319, 329, 491
Василина Михайло 558
“Василь”, див. Ольха Василь
“Василько” 250, 487
Васильовський Григорій 558
Васій Михайло, “Малий” 245, 523
“Васька”, див. Пітулай
“Васько”, див. Гнилка Василь
“Ватра” 487
“Вах”, див. Ваврикович Степан
Вахнянин Євгенія 558
“Вахтер”, див. Вороняк Михайло
Вачко Василь, “Мирон” 525
Вашак Василь, “Драпа” 500
Вашишин Василь, “Веселий” 488
Вашишин Ольга 558
Вашишин Параскевія, “Оля” 530
Вашишин Христина 558
“Ведмідь”, див. Борковий Іван
“Ведмідь”, див. Задорожний Василь
“Ведмідь”, див. Твердохліб Михайло
Величко Володимир 558
Величко Микола, “Грубий” 497
Величко Михайло, “Щирба” 555
Венгрин Василь, “Чорненький” 254, 550
“Верба”, див. Ванкевич Іван
“Верба” 251
“Верба” 262
Вербова Люба 558
Вербова Софія 558
Вербовий Володимир, “Сторож” 543
Вербовий Дмитро, “Горобець” 495
Вербовий Євген, “Матвій” 524
Вербовий Михайло, “Максим” 523
Вербовий Степан, “Голуб” 494
Вергун Григорій, “Тріска” 253, 296, 545
“Верес” 240, 245, 280, 488
Вереховський Владислав, “Івасьо” 507
“Веселий”, див. Андрущишин Іван
“Веселий”, див. Вашишин Василь
“Веселий”, див. Кінах Богдан
“Веселий”, див. Павелець Ігнатій
“Веселий”, див. Шимечко Роман
“Веселий” 239, 241, 247, 267, 269, 278, 488
“Видра”, див. Ваврикович Степан
“Видра”, див. Гук Іван
“Винний”, див. Вапляк Степан
“Винний” 242
Винничак Василь 389
Винничук Володимир, “Дунай” 502
Винничук Микола, “Корнійчук” 513
“Вихор”, див. Зола Григорій
“Вихор”, див. Крет Іван

“Вихор”, див. Ситник Микола
 “Вихор”, див. Юринець Михайло
 “Вихор” 245
 Вишиваний Степан, “Мартин” 524
 “Вишня”, див. Бас Іван
 “Вишня”, див. Гой Іван
 “Вишня”, див. Назарович Данько
 “Вишня”, див. Нога Олександр
 “Вишня”, див. Олесь Іван
 “Вишня” 217, 248, 252, 255, 354
 Відюх Агафія 354
 “Вій”, див. Ванкевич Михайло
 “Вій” 213, 244, 258, 307, 489
 “Вільха”, див. Кебало Петро
 “Вільха”, див. Май Микола
 “Вільха”, див. Сидор Михайло
 “Вільха”, див. Хіта Іван
 “Вільха” 242, 489, 490
 Вільховий Микола, “Оріх” 530
 Вільховий Мирон, “Дяк” 502
 “Вільховий”, див. Козій Володимир
 “Вільховий”, див. Скуратко Дмитро
 “Вільховий”, див. Ференц Микола
 “Вільховий” 490
 Вітур Іван, “Байда” 481
 Віра Олекса 311
 Вітек Ян 339
 “Вітер”, див. Глубиш Іван
 “Вітер”, див. Максисько Володимир
 “Вітер”, див. Мацько Дмитро
 “Вітер”, див. Семчук Мирослав
 “Вітер” 168, 217, 218, 253, 262, 490
 Вітко Катерина, “Зозуля” 506
 Вітко Марія, “Рожа” 535
 “Вітрогон”, див. Гірний Яким
 Вішка Станислав, “Згода” 505
 Влашинович Микола, “Довбуш” 499
 “Влодко” 105, 106, 107, 115, 239, 280,
 490
 Вовк Володимир, “Роман” 535
 Вовк Ірина 558
 Вовк Микола 558
 Вовк Ярослав, “Бур’ян” 486
 “Вовк”, див. Ванкевич Іван
 “Вовк”, див. Швець Петро
 “Вовк” 152, 153, 238
 “Вовк” 242
 “Вовченко”, див. Малько Дмитро
 Вовчко Михайло, “Гордий” 495
 “Вовчура” 490
 Вог Михайло 316
 “Водяний”, див. Борисович Петро
 Возовий 269
 Войтович Іван 390
 “Волиняк”, див. Низ Володимир
 “Волиняк” 65, 66, 101, 135, 314, 327,
 328, 365, 466, 467, 472
 Володимир Великий, князь 54, 158
 “Володар”, див. Попадюк Рудольф
 “Володарко”, див. Фолушевич Євген
 Волоха Василь, “Ворон” 491
 “Волош”, див. Василенко Петро
 Волошин Антон, “Гох” 495
 Волянський Євстахій, “Ігор” 507
 Воробель Михайло, “Чумак” 552
 “Воробець”, див. Курач Степан
 “Воробець”, див. Станько Петро
 “Воробець” 244, 245, 260, 266, 315, 491
 “Ворон”, див. Бошко Володимир
 “Ворон”, див. Волоха Василь
 “Ворон”, див. Гут Іван
 “Ворон”, див. Кампка Дмитро
 “Ворон”, див. Клиш Юрій
 “Ворон”, див. Ковалишин
 “Ворон”, див. Козелко Юрій
 “Ворон”, див. Путько Василь
 “Ворон”, див. Хіта Володимир
 “Ворон” 153, 182, 209, 215, 216, 239,
 242, 245, 250, 258, 278, 425, 491
 “Ворона”, див. Гудз Дмитро
 “Ворона”, див. Древко Данило
 “Ворона” 244, 492
 “Вороний”, див. Левкович Василь
 “Вороний”, див. Борисевич
 “Вороний” 206, 289, 492
 Воронка Т. 418
 Вороняк Дмитро, “Орлик” 530
 Вороняк Михайло, “Вахтер” 487
 “Ворчик” 243
 Врабатий Михайло, “Хом’як” 256, 548
 “Вуж”, див. Ванкевич Андрій
 “Вузовий” 243, 492
 “Вуйцьо”, див. Корнета Василь
 “Вус”, див. Василевський-Путко І.
 “Вус” 255, 492
 “Вусатий” 241, 492
 “В’юн”, див. Колач Олекса

Г

Гаврилиш Михайло 315
 Гаврилишин Теодор 558

Гавриляк Григорій, “Перо” 532
 Гавришко Іван 558
 Гавришко Петро, “Хмель” 547
 “Гадра” 243, 260, 492
 “Гаєвий”, див. Горайський Іван
 “Гаєвий”, див. Грицко Іван
 “Гаєвий” 249, 492
 “Гай”, див. Галабуда Микола
 “Гай” 111, 246, 253, 291, 492
 “Гайворон”, див. Кривоніс Леон
 Гайда Михайло, “Граб” 495
 “Гайдамака”, див. Гримак Іван
 “Гайдамака” 493
 “Гайовий”, див. Грицько Степан
 “Гак”, див. Горбачевський Володимир
 Галабуда Микола, “Гай” 141, 142, 272, 492
 Галагіда І. 12
 “Галайда”, див. Недбайло Михайло
 “Галайда”, див. Онишкевич Тарас
 “Галайда” 419
 Галайко Теодор, “Чорноморець” 551
 Гайовий Іван, “Зорич” 506
 Галак Дмитро 369
 “Галамай”, див. Снігура Іван
 Галан Матвій 366
 Галаса Василь, “Орлан” 425, 437, 447
 Гакало Ілько 558
 “Галина”, див. Медик Катерина
 “Галузь”, див. Фігура Іван
 “Галузь” 245
 Галушка Іван, “Гамалія” 493
 “Галушка”, див. Гриняк Михайло
 Галушко Іван, “Добош” 499
 Галух Степан 352
 Гальва, “Чубчик” 551
 “Гамалія”, див. Боднар Володимир
 “Гамалія”, див. Боднар Іван
 “Гамалія”, див. Галушка Іван
 “Гамалія” 33, 159, 160, 164, 231, 253, 258, 493
 Гамела Ярослав, “Бриль” 6, 7, 235, 288, 311, 393, 395, 413, 417, 418, 468
 Гамівка Іван, “Чміль” 550
 Ганевич Іван, “Кармелюк” 508
 “Ганс”, див. Участий Олекса
 Гарасим Григір, “Нечай” 276, 529
 Гарасим Олекса 558
 Гарасим Олександр, “Карпо” 509
 Гарасимович Михайло, “Курас” 517
 Гарасимчук Василь, “Богун” 484
 Гарасимчук Василь, “Малий” 523
 “Гаргай” 176, 185, 186, 187, 195, 197, 204, 425, 493
 “Гармата”, див. Дода Іван
 “Гармаш”, див. Грабець Іван
 “Гармаш” 346
 “Гарт”, див. Гук Василь
 “Гарт”, див. Мадай Степан
 “Гарт” 238
 Гашва Михайло 369
 “Герман”, див. Міклаш Василь
 “Герой”, див. Лозинський Михайло
 Гид Федір, “Сук” 544
 “Гіркий” 291, 493
 Гірна Марія 558
 Гірний Василь, “Фец-Фриндик” 546
 Гірний Володимир 558
 Гірний Степан 558
 Гірний Яким, “Вітрогон” 490
 “Гірний” 246, 494
 “Гірняк”, див. Кашицький Василь
 “Гірняк” 236, 241, 259, 265, 276, 494
 “Гіт”, див. Гринька Дмитро
 Гітлер 167
 “Гладкий” 240, 241, 252, 273, 276, 494
 “Глід” 354, 494
 “Глідь”, див. Гуль Дмитро
 Глубиш Іван, “Вітер” 490
 Глубіш Андрій, “Бузько” 485
 “Гнат” 244
 “Гнат” 494
 Гнатейко Володимир, “Зорян” 506
 Гнаткевич І. 446
 Гнилиця Дмитро, “Баюра” 482
 Гнилка Василь, “Васько” 487
 Гойло Петро, “Чумак” 552
 Голова Петро, “Сергій” 537
 Головатий Роман, “Горошко” 246, 495
 Головатий Семко, “Лісковий” 521
 Головач Дмитро 303
 Головач Дмитро, “Гора” 495
 Головач Іван, “Бігун” 483
 Головач Михайло, “Лень” 519
 Головач Михайло, “Снігура” 540
 Головка Василь, “Пімста” 533
 Головка Дмитро 558
 Головка Ярослав, “Чуприна” 256, 552
 Головка Василь, “П’ястук” 534

Головчак Дмитро, “Славко” 539
 “Голота”, див. Грицько Іван
 Голуб Василь 315
 “Голуб”, див. Боднар В.
 “Голуб”, див. Вербовий Степан
 “Голуб”, див. Грушка
 “Голуб”, див. Єдинак
 “Голуб”, див. Кархут Іван
 “Голуб”, див. Крет Степан
 “Голуб”, див. Фадаш Степан
 “Голуб”, див. Хіта Микола
 “Голуб” 131, 236, 238, 240, 243, 249,
 254, 258, 260, 267, 274, 338, 494
 “Голуб” 35, 36
 “Голуб” 381
 “Голубенко” 246, 494
 Голушак Степан 389
 Гомель Дмитро, “Лев” 518
 Гонтарська Ксеня, “Стефа” 543
 Гонтарський Ярослав, “Рибак” 534
 “Гончар”, див. Максимець Іван
 “Гонта”, див. Босак М.
 “Гопак”, див. Гуль Степан
 “Гопак” 184, 240, 255, 279
 “Гопак” 494, 495
 “Гора”, див. Головач Дмитро
 “Гора”, див. Кліш Петро
 “Гора”, див. Рибель Василь
 “Гора” 241, 248, 260, 495
 “Гора” 242, 260
 Гораецький Богдан, “Плаї” 262, 533
 Горайська Параня 355
 Горайський Іван, “Гаєвий” 492
 Горайський Юрій 385
 Горбач Станислав, “Шигол” 555
 Горбачевський Володимир, “Гак” 493
 “Гордий”, див. Вовчко Михайло
 “Гордий” 243
 Гордій Марія 367
 Гордій Степан, “Меч” 525
 “Гордій”, див. Предко Іван
 “Гордій” 495
 Горечий Володимир, “Скала” 538
 Горечко Михайло, “Михайло” 525
 “Горинь”, див. Фещин Микола
 “Горинь” 107, 239, 280, 495
 “Горлоріз”, див. Шикуча Степан
 “Горняк” 183, 495
 “Горобець”, див. Вербовий Дмитро
 “Горобець”, див. Кулеша Павло
 “Город” 241, 495
 Горошко Петро, “Горшак” 495
 Горошко Петро, “Грицько” 496
 “Горошко”, див. Головатий Роман
 “Горошко”, див. Пирч Іван
 “Горошко” 242, 260
 “Горчак” 169, 180, 187, 227, 495
 “Горчик” 213
 “Горшак”, див. Горошко Петро
 “Готюр” 167
 “Гох”, див. Волошин Антон
 “Граб”, див. Бумбар Іван
 “Граб”, див. Гайда Михайло
 “Граб”, див. Грицько Дмитро
 “Граб”, див. Корминський Йосиф
 “Граб”, див. Порунович Володимир
 “Граб” 159, 224, 225, 240, 245, 251,
 257, 262, 273, 495, 496
 Грабещ Іван, “Олесь” (“Гармаш”)
 167, 254, 493
 Грабик Зенон, “Жан” (“Борис”) 406,
 570
 “Грабовий” 245, 496
 “Грабцьо” 244, 252
 “Грабчук”, див. Бурий Іван
 “Гразнюк” 496
 “Граніт” 242, 496
 Грендович В., “Гонта” 400, 498
 “Гречка” 496
 “Гриб”, див. Муц Федір
 “Гриб” 245, 261
 “Гриб” 496
 “Грива” 496
 “Гриць”, див. Магера Микола
 Гримак Іван 558
 Гримак Іван, “Гайдамака” 493
 Гримак Михайло, “Зазуля” 504
 Гриневич Іван 559
 Гринишин Василь, “Купак” 517
 Гриняк Михайло, “Галушка” 493
 Гринь, “Сірко” 538
 Гринька Дмитро, “Гіт” 494
 Гринюк Олександр, “Бук” 485
 Грицаль Дмитро, “Дубенко” 36, 38,
 39, 70, 254, 501
 Грицеляк Гаврило 559
 Грицик Богдан 559
 Грицик Павло, “Крук” 515
 Грицик Юрій 559
 Грицина Марія 559

- Грицина Степан, “Нечоса” 529
 Гриців Юрій, “Громовий” 497
 Грицко Іван, “Гаєвий” 492
 Грицко Іван, “Голота” 33, 231, 248, 494
 Грицько Дмитро, “Граб” 495
 Грицько Дмитро, “Рибак” 534
 Грицько Степан, “Гайовий” 493
 “Грицько”, див. Горошко Петро
 “Грицько” 255, 496
 “Грізна”, див. Баран Ірина
 “Грізна”, див. Когут Катерина
 “Грізна” 370
 “Грізний” 244, 368, 497
 “Грім”, див. Жолудок Пилип
 “Грім”, див. Онишкевич Василь
 “Грім”, див. Шабат Дмитро
 “Грім” 259, 279, 497
 “Гроза” 255, 497
 “Громенко”, див. Дуда Михайло
 “Громенко”, див. Пержило Степан
 “Громенко” 241, 497
 “Громик” 497
 “Громовий”, див. Гриців Юрій
 “Громовий”, див. Каламай Микола
 “Грубий”, див. Величко Микола
 “Грубий”, див. Длугонь Микола
 “Грубий”, див. Мельник Іван
 Грудень Степан, “Калина” 507
 Грумейко Іван, “Книжка” 510
 “Груша”, див. Онишко Степан
 Грушецький Іван, “Довбуш” 499
 Грушка, “Голуб” 494
 “Грушка”, див. Дранка Василь
 “Грушка”, див. Кобань Іван
 “Грушка”, див. Левочко Роман
 “Грушка”, див. Стадник Пантелеймон
 “Грушка”, див. Чнил Дмитро
 “Грушка” 250, 497
 Губач, “Жук” 503
 “Гузар”, див. Гуль Олекса
 Гук Б. 422, 478, 570
 Гук Василь, “Гарт” 277, 493
 Гук І. 570
 Гук Іван, “Видра” 488
 Гук Микола 559
 Гук, “Олексій” 529
 “Гук”, див. Курат Іван
 “Гук”, див. Мацина Михайло
 “Гук” 241, 276, 498
 Гула А., “Дубий” 413
 “Гулавич” 260, 498
 Гуль Дмитро, “Глідь” 494
 Гуль Іван, “Чех” 550
 Гуль Олекса, “Гузар” 369, 497
 Гуль Степан, “Гопак” 494
 “Гультай” 498
 Гуменний Михайло, “Сірко” 538
 Гуменний Степан, “Кома” 512
 Гур Василь, “Шміт” 553
 “Гураган”, див. Слабак Микола
 “Гусак” 242, 270, 498
 Гусар Олекса 383
 “Гут” 240, 273, 498
 Гут Іван, “Ворон” 491
 Гутинь Михайло, “Бульчак” 486
 “Гуцул” 159, 270, 498
 Гучко Іван, “Лісовик” 521
- ## Г
- Галан Володимир, “Серп” 537
 “Галка”, див. Кокошка Степан
 Гах Василь 559
 Гах Мирон 559
 Гах Михайло, “Запорожець” 504
 Гах Степан 559
 Гах Ярослав 559
 “Гебельс”, див. Білий Андрій
 Гедз Андрій, “Прут” 534
 Гелета Андрій, “Чорний” 550
 Герета Олександр, “Беркут” 482
 Гіль Іван, “Гонта” 11, 43, 159, 164,
 174, 179, 180, 199, 202, 203, 212,
 214, 215, 263, 267, 269, 276, 314,
 415, 432, 436, 445, 498
 Гіль Марія 559
 Гнап Василь, “Пугач” 534
 Гой Йосип, “Славко” 539
 “Гонта”, див. Вальницький Михайло
 “Гонта”, див. Гіль Іван
 “Гонта”, див. Грендович В.
 “Гонта”, див. Дуркевич Іван
 “Гонта”, див. Ожібко Іван
 “Гонта” 239, 241, 244
 “Гонта” 321
 Гой Іван, “Вишня” 489
 Гой Йосип, “Славко” 539
 Гой Петро, “Кавка” 507
 Голас Володимир, “Лис” 520
 Голембйовські М., “Стер” 399
 Грод Василь, “Богун” 484

Грунт Андрій 559
Гудз Дмитро, “Ворона” 492
Гудз Дмитро, “Гураль” 239, 272, 498
Гудз Евстахій, “Дуб” 501
Гудза 350
“Гулавич” 243
“Гураль”, див. Гудз Дмитро

Д
“Дальнич”, див. Федорів Петро
Данилець Іван 559
Данилець Іван, “Любий” 522
Данилишин Дмитро 53, 54, 150, 151,
164, 441
Данів Степан, “Марко” 524
“Дах”, див. Дева Василь
Дацько Зеновія, “Зеня” 506
Дацьо Люба, “Мавка” 522
Деба Іван, “Лев” 518
Деба Стефан, “Явір” 555
“Дебляк” 498
“Дебчина” 498
Дева Василь, “Дах” 114, 217, 224, 238,
498
Дева Ева 387
Дева Іван, “Хмель” 547
Демків Анна 559
Демків Володимир, “Сирота” 537
Демків Марія 559
Демків Павло, “Силач” 537
“Дем’ян” 498
Денека Григорій, “Довбуш” 499
Денека Лука, “Домен” 500
Денека Микола, “Дубенко” 501
Денека Михайло 559
Денека Параня 356
“Денис” 499
“Денис”, див. Ждан Петро
“Деревенко” 251, 499
Деревецький Олекса 365
“Деркач” 175, 187, 190, 192, 305,
499
“Дець”, див. Вареха Петро
“Джміль”, див. Лабіш Павло
“Дзвін”, див. Терепенець Михайло
“Дзвін” 499
Дзидж Олекса, “Листок” 253, 277, 415,
474, 521
Дзюба Андрій, “Палій” 532
Дзьбан Анна 314

Дзьоба Дмитро, “Сталь” (“Сурмач”,
“Богун”, “Хлоп”) 7, 10, 218, 286,
287, 289, 313, 319, 329, 346, 407,
431, 542
“Дибляк”, див. Дрозд Іван
Дигінь Василь 298
Дигінь Іван, “Камінь” 508
Дикий Іван, “Тигр” 545
Дикий Осип, “Ярко” 556
“Диль”, див. Дідух Йосиф
“Дим”, див. Дмитришин Василь
“Дим” 499
“Димчишин”, див. Динека Андрій
Динека Андрій, “Димчишин” 499
Диновець Степан 559
Диновець Степан, “Романюк” 535
Дичко Григорій 559
“Дишель”, див. Ханас Михайло
“Діброва”, див. Кулешко Павло
“Діброва” 499
“Дід”, див. Ходань Михайло
Дідух Йосиф, “Диль” 76, 256, 499
Дідух Михайло, “Медвідь” 525
“Дмитро” 18, 499
Длугонь Микола, “Грубий” 497
Дмитришин Василь, “Дим” 18, 19,
177, 178, 423, 424, 461, 499
Дмитришин Катерина, “Чайка” 298,
549
Дмитришин Павло, “Нечай” 529
Дмитрусь Ярослав, “Баран” 482
“Дніпро” 244, 264, 499
“Дністер” 400, 499
Добко Михайло, “Лев” 518
Добош Петро, “Добош” 499
“Добош”, див. Галушко Іван
“Добош”, див. Добош Петро
“Добрий” 499
“Довбня” 241, 276, 499
“Довбуш”, див. Балук Григорій
“Довбуш”, див. Влашинович Микола
“Довбуш”, див. Грушецький Іван
“Довбуш”, див. Денека Григорій
“Довбуш”, див. Кебало Петро
“Довбуш”, див. Мокрицький Михайло
“Довбуш”, див. Суж Володимир
“Довбуш” 73, 114, 225, 240, 241, 250,
256, 257, 261, 275, 306, 418, 500
“Довгий”, див. Швед Іван
“Довгий” 500

- Дода Іван, “Гармата” 493
 Дода Михайло, “Дуб” 501
 “Домен”, див. Денека Лука
 “Дон”, див. Білозір Володимир
 “Дон”, див. Камінський М.
 “Дон”, див. Пержило Володимир
 “Дон”, див. Пона Михайло
 “Донський”, див. Мазур Григор
 “Доньчак”, див. Кіселик Степан
 Дорка Володимир 559
 Дорош Анна 377, 380
 Дорош Іван, “Дорош” 500
 Дорош Катерина 559
 Дорош Петро, “Чумак” 552
 “Дорош”, див. Варивода Ярослав
 “Дорош”, див. Дорош Іван
 “Дорош” 243, 244, 500
 “Дорошенко”, див. Бушкевич Теодор
 “Дорошенко”, див. Кулик Микола
 “Дорошенко” 262, 500
 Доскоч Іван, “Забутий” 255, 504
 “Дошевик” 248, 500
 Драбовська Марія 314
 Драбовський Кирило 314
 Драбовський Юліян 314
 Дранка Василь, “Грушка” 497
 “Драпа”, див. Вашак Василь
 Древко Данило, “Ворона” 492
 Древко Іван 559
 Древко Михайло 559
 Древко Михайло, “Чорний” 550
 “Дрич” 500
 Дробенко Марія 559
 Дробецький Єфрим, “Максим” 523
 Дрозд Іван, “Дибляк” 243, 499
 Дрозд Федір, “Жнець” 503
 “Друк” 240, 501
 Дуб Осип, “Зір” 506
 “Дуб”, див. Гудз Евстахій
 “Дуб”, див. Дода Михайло
 “Дуб”, див. Дуда Ілля
 “Дуб”, див. Жус Іван
 “Дуб”, див. Зарадний Михайло
 “Дуб”, див. Лацький Василь
 “Дуб”, див. Михалушко Владислав
 “Дуб”, див. Ожанський Іван
 “Дуб”, див. Палчинський Юрій
 “Дуб”, див. Поляник Андрій
 “Дуб”, див. Пушкар Василь
 “Дуб”, див. Санайко Григорій
 “Дуб”, див. Солодуха Микола
 “Дуб”, див. Трухан Дмитро
 “Дуб”, див. Філь Іван
 “Дуб” 35, 36, 189, 199, 217, 218, 219,
 221, 224, 238, 239, 245, 253, 261,
 266, 278, 280, 315, 338, 501
 “Дубенко”, див. Грицаль Дмитро
 “Дубенко”, див. Денека Микола
 “Дубенко” 241, 257, 502
 Дубер (з дому Бздель) М. 570
 Дубер Михайло, “Буйтур” 485, 570
 Дубик Ярослав 330
 “Дубик” 256, 502
 Дублянко Василь, “Снігур” 540
 “Дубовий”, див. Красник Григорій
 “Дубовий” 240, 269, 279, 502
 “Дубровник”, див. Шпонтан Іван
 Дуда Іван 316
 Дуда Ілля, “Дуб” 501
 Дуда Михайло, “Громенко” 269
 Дуда Олександр, “Орел” 530
 “Дуля”, див. Скотинський Дмитро
 “Дума”, див. Михалик Кость
 “Думка”, див. Грусевич Михайло
 “Дунай”, див. Божик Степан
 “Дунай”, див. Винничук Володимир
 “Дунай”, див. Мартинович Іван
 “Дунай”, див. Паламар Семен
 “Дунай” 175, 184, 213, 249, 425, 502
 Дуприло Василь, “Май” 522
 Дуркевич Іван, “Гонта” 498
 “Дух”, див. Забавський Дмитро
 “Дух” 373, 502
 Дюрка Володимир 249
 “Дяк”, див. Вільховий Мирон
 “Дятель”, див. Крет Степан
 “Дятель”, див. Ходань Степан
 “Дяченко” 250, 502
- Е**
- “Економ”, див. Снігур Олекса
 “Ем”, див. Пелип Дмитро
- Є**
- Євстахевич, “Шахай” 552
 “Євшан”, див. Пелип Дмитро
 Єдинак, “Голуб” 494
- Ж**
- “Жаба” 182, 502
 “Жабка”, див. Худий Степан

“Жабка” 246, 502
 “Жайворонок” 240, 502
 “Жалізний” 503
 “Жаль” 503
 “Жан”, див. Борис Михайло
 “Жан”, див. Грабик Зенон
 “Жан”, див. Ждан Ілько
 “Жан” 243, 503
 “Жар”, див. Вареха Степан
 “Жар” 242, 503
 “Жарко”, див. Оверко Василь
 Ждан Ілько, “Жан” 503
 Ждан Петро, “Денис” 498
 “Ждан” 239, 252, 503
 Жепецкі 399
 “Жидюх” 339, 503
 Жила Василь 559
 Жила Катерина, “Катруся” 509
 Жила Петро, “Жук” 503
 Жилацький Теодор 365
 “Жнець”, див. Дрозд Федір
 “Жовтий” 355, 503
 “Жовтодзьоб”, див. Філь Андрій
 Жолинський Михайло, “Богдан” 483
 Жолудок Іван 373
 Жолудок Пилип, “Грім” 497
 Жук Василь, “Жур” 503
 Жук Микола, “Остап” 531
 Жук Семен, “Муха” 528
 “Жук”, див. Губач
 “Жук”, див. Жила Петро
 “Жук”, див. Качмар Роман
 “Жук”, див. Малиш Іван
 “Жук” 60, 104, 253, 258, 342, 503
 “Жур”, див. Жук Василь
 “Жур” 242, 503
 “Журавель”, див. Микич Антон
 “Журавель”, див. Ступень Степан
 “Журавель” 503
 “Журба”, див. Лашкевич Володимир
 Жус Іван, “Дуб” 501

З
 Забавський Андрій 339
 Забавський Дмитро, “Дух” 502
 “Забіяка”, див. Злотник Іван
 Заблоцький Василь, “Ярич” 172, 173
 Заблоцький Осип 390
 Заблоцький Петро 358
 Заблоцький Василь, “Пугач” 534

“Забутий”, див. Доскоч Іван
 Завада Ілько, “Черемош” 549
 “Заверуха” 504
 Загірний Петро, “Кріпак” 514
 “Загірний” 238, 275, 504
 Загородський Степан, “Летун” 519
 “Заграва”, див. Пиріжок Зенон
 Загребельний Антоній, “Чир” 550
 Загурка 559
 Задорожний Василь, “Ведмідь”,
 “Медвідь” 487, 525
 Задорожний Осип, “Зенко” 505
 “Зазуля”, див. Гримак Михайло
 “Зазуля”, див. Карбаник Василь
 “Зазуля” 247, 261, 504
 Зайончковський М. 12
 Закала Лука, “Музика” 528
 “Залізний”, див. Мокрицький Степан
 “Залізний”, див. Округ Степан
 “Залізний” 504
 “Залізник”, див. Мороз П.
 “Залізник”, див. Пона Петро
 “Залізник”, див. Тиміш Михайло
 “Залізник”, див. Ханас Дмитро
 “Залізник”, див. Шпонтан Іван
 “Залізник” 241, 504
 Залісько Іван 385
 Залуський Іван 559
 “Запоріжець” 244, 255, 504
 “Запорожець”, див. Гах Михайло
 “Запорожець” 214, 239, 278, 504
 Зарадний Михайло, “Дуб” 501
 Зарічний Михайло, “Когут” 511
 Заруба Роман, “Шрам” 554
 “Заруба”, див. Зборовський Гриць
 “Заруба”, див. Зінкевич Андрій
 “Заруба”, див. Рембіш Теодор
 “Заруба” 505
 Захарко Михайло 559
 Захарко Тиміш, “Зелений” 505
 “Заяць”, див. Балух Михайло
 “Заяць”, див. Зола Іван
 “Заяць”, див. Корчняк Володимир
 “Заяць” 240, 242, 243, 249, 279, 378,
 505
 “Заяць II” 251, 505
 Зборовський Гриць, “Заруба” 504
 “Згода”, див. Вішка Станислав
 “Зелений”, див. Захарко Тиміш
 “Зелений”, див. Зінкевич Дмитро

“Зелений”, див. Козубаль Данило
“Зелений”, див. Якубович Дмитро
Зеленка Павло, “Сірий” 537
“Зеленюк”, див. Паляниця Олекса
“Зена” 505
“Зенко”, див. Задорожний Осип
“Зенко”, див. Савойка Мілько
“Зенко”, див. Тимчина Йосафат
“Зенко” 106, 145, 146, 148, 188, 505
“Зенон”, див. Сикала Іван
“Зеня”, див. Дацько Зеновія
“Зеркало” 245, 506
Зельонка Павло, “Силач” 537
“Зимний”, див. Зінкевич Дмитро
“Зимний”, див. Шмір Теодор
Зілінка Михайло 559
Зільник Дмитро 354
Зільник Марія 319
Зільник Петро 303
Зінкевич Андрій, “Заруба” 244, 505
Зінкевич Дмитро, “Зелений” 505
Зінкевич Дмитро, “Зимний” 506
Зінкевич Р. 569
Зінко Микола, “Пізний” 533
Зінко Микола, “Лісний” 521
Зінько Микола, “Певний” 532
“Зір”, див. Дуб Осип
“Зірка”, див. Лесь Василь
“Зірка”, див. Нога Степан
“Зірка” 245
“Зірка” 506
Злотник Володимир, “Січовий” 538
Злотник Іван, “Забіяка” 504
Злотник Микола 559
“Змієнко” 239, 506
“Змій”, див. Кульпа Іван
“Змій” 248, 506
“Знак” 238, 275, 506
“Зозуля”, див. Бошно Андрій
“Зозуля”, див. Вітко Катерина
“Зозуля” 250, 506
Зойльо Семен 560
Зола Григорій, “Вихор” 488
Зола Іван, “Заяць” 505
Зола Ілько, “Крук” 515
“Зоня”, див. Ходань Розалія
“Зонька”, див. Ольха Софія
“Зорич”, див. Гайовий Іван
Зорій Петро 560
“Зорій” 251, 506

“Зорян”, див. Гнатейко Володимир
“Зорян”, див. Серета Степан
“Зорян”, див. Ярмола Григорій
“Зорян” 242, 243, 260, 507
“Зоряний” 187, 245
“Зор’яний” 507
Зрада Дмитро, “Очерет” 253, 531
Зрада Федір 560
“Зуб”, див. Мелех Павло
“Зубатий”, див. Пука Василь
“Зубач”, див. Путько Іван
“Зубенко”, див. Якимович Федір
“Зьомик”, див. Коць Василь

І

Іваненьо Атаназій 560
Іваник Мирослав 9, 11, 12, 404
Іваниха Іван 376
Іваничук Іван 560
Іванко Михайло 560
Іванко Михайло, “Іж” 256, 507
Іванчук Іван 247
Іванюра Лука 359
Іванюра Катерина 374
Івасій Петро, “Ванька” 487
“Івасьо”, див. Вереховський Владислав
Ігнат Михайло, “Кійко” 216, 238, 272,
510
Ігнат Степан, “Крило” 514
Ігнаш Дмитро, “Новий” 529
Ігор, князь 158
“Ігор”, див. Волянський Євстахій
“Ігор”, див. Сидор Роман
“Ігор”, див. Яремко Левко
“Ігор” 103, 110, 111, 114, 148, 239, 240,
250, 273, 279, 436, 443, 507
Іляш Тадей, “Славко” 539
Ільюшин І. 569
“Ірена” 507
“Ірина”, див. Ровенчук Марія
Ірод 167
“Іскра” 165, 507

Ї

“Їж”, див. Іванко Михайло

К

“Каблук” 507
Кава Ярослав 560
“Кавка”, див. Банах Ярослав
“Кавка”, див. Гой Петро

Кайдро Йосиф 382
Каламай Микола, “Громовий” 497
Каламай Микола, “Моряк” 527
Каламай Стефанія 560
Каламай Теодор, “Орел” 530
Калина Микола, “Моряк” 527
“Калина”, див. Баран Степан
“Калина”, див. Булат Григорій
“Калина”, див. Грудень Степан
“Калина”, див. Стасик Катерина
“Калина”, див. Тимець
“Калина” 203, 288, 248, 508
“Калинович”, див. Мазур Григорій
“Каль”, див. Сарамак
“Каміна” 241, 508
Камінецький Федір 560
Камінська М. 371
Камінський М., “Дон” 571
Камінський Михайло 371
“Камінь”, див. Дигінь Іван
“Камінь”, див. Кудрик Григорій
“Камінь”, див. Смух Микола
“Камінь” 91, 192, 194, 219, 220, 221,
238, 508
Кампка Дмитро, “Ворон” 491
“Канада”, див. Путько Осип
“Канарок”, див. Несторак Іван
“Капелюх”, див. Кулеша Дмитро
Капітульський Іван 373
Каплан Іван, “Береза” 482
“Карабін”, див. Колега Іван
“Карасенко” 508
Карбаник Василь, “Зазуля” 504
Карванський Дмитро, “Орський” 267,
270
Карвацький Степан, “Комар” 512
Каргут Марія 560
“Кардаш” 508
Кардлюк Михайло, “Коваль” 275, 511
“Карий”, див. Крупський Дмитро
“Карий”, див. Льоваль Іван
“Карий” 153, 154, 240, 243, 251, 257,
259, 260, 275, 508
“Кармелюк”, див. Ганевич Іван
“Кармелюк”, див. Кебало Юрій
“Кармелюк”, див. Климко Осип
“Кармелюк”, див. Левочко Олег
“Кармелюк” 245, 419, 509
“Карп”, див. Круцько Іван
Карпінський Андрій 560
Карпінський Іван 560
Карпінський Степан, “Куля” 517
“Карпо”, див. Гарасим Олександр
“Карпо”, див. Касян Атаназій
“Карпо”, див. Козак Степан
“Карпо”, див. Кушка Іван
“Карпо” 241, 242, 244, 262, 267, 269,
408, 509
Кархут Василь, “Орлик” 531
Кархут Іван, “Голуб” 494
Кархут Іван, “Самчук” 266, 536
Кархут Петро, “Шпак” 553
“Касян”, див. Бисько Василь
“Касян”, див. Коваль Іван
“Касян” 222, 225, 226, 239, 509
Касян Атаназій, “Карпо” 509
“Кат” 257, 509
“Катруся”, див. Жила Катерина
“Качан”, див. Кравцун Дмитро
Качмар Дмитро 377
Качмар Іван, “Береза” 482
Качмар Нестор 560
Качмар Петро 560
Качмар Роман, “Жук” 503
Качмар Шимко 560
“Качмар” 509
Качор Василь 560
Качор Григорій, “Медвідь” 525
Качор Іван 560
Качор Йосиф, “Оріх” 530
Качор Михайло 357, 560
Качор Степан, “Соловій” 541
“Качор”, див. Ковалишин Іван
“Качор”, див. Сподарик Петро
“Качор” 245, 261, 510
“Качур” 247, 510
Кашицький Василь, “Гірняк” 494
“Каштан” 279, 510
Квасньовський Дмитро, “Кіт” 510
Квік Василь 560
Кебало Василь, “Шпак” 553
Кебало Петро, “Довбуш” 499
Кебало Юрій, “Кармелюк” 508
“Кий”, див. Лойко Михайло
Кирий Іван 560
Кишка Андрій, “Титан” 545
Кишка Михайло, “Шум” 554
Ківер Дмитро, “Чумак” 552
“Кійко”, див. Ігнат Михайло
Кінах Богдан, “Веселий” 488

Кіндзерська Ярослава 560
 Кіндрич Іван, “Яструб” 556
 Кіндро Катерина 560
 “Кінь” 228, 510
 “Кір”, див. Козак Матвій
 “Кіс”, див. Молодівець Григорій
 Кіселик Степан, “Доньчак” 500
 Кіт Василь, “Коваль” 277, 511
 Кіт Іван 560
 Кіт Павло, “Лісовий” 521
 Кіт Марія 385
 “Кіт”, див. Квасньовський Дмитро
 “Кіт”, див. Кобрин Володимир
 “Кіт”, див. Комар Теодор
 “Кіт” 240, 273, 510
 Кітор Василь, “Старий” 542
 Кіх Теодор, “Курган” 517
 Клачко Теодор 319
 “Клак”, див. Романець Микола
 Клячко Микола, “Кріпак” 514
 “Клен”, див. Кніжик Дмитро
 “Клен” 148, 261, 510
 “Клим” 104, 236, 239, 245, 257, 278,
 289, 510
 Климко В. 571
 Климко Іван, “Сабойда” 535
 Климко Іван, “Сагайдачний” 536
 Климко Осип, “Кармелюк” 509
 Климко Стефа 560
 Климчак Василь, “Олег” 529
 Кліско Іван, “Крутий” 515
 “Клич”, див. Булат Григорій
 Клиш Юрій, “Ворон” 491
 Кліш Петро, “Гора” 495
 Клочник Павло, “Сірко” 269, 270, 289,
 291, 538
 Клушневич Ілько, “Явір” 555
 Ключас Іван 560
 Ключас Михайло 561
 “Ключ”, див. Кушак Степан
 “Ключ” 245, 510
 Ключковська Анна 561
 Ключковський Володимир, “Матрос”
 524
 Ключковський Константин, “Соловей”
 541
 Ключковський Теодозій, “Олесь” 529
 Ключковський Лука 390
 Ключковський Пилип 390
 Кметюк Микола, “Явір” 555
 Кметь Євстахій, “Сойка” 540
 Кметь Іван, “Крет” 514
 “Книжка”, див. Грумейко Іван
 Кніжик Дмитро, “Клен” 510
 Кноблюх Іванна, “Підгірянкa” 533
 Кобак Василь, “Коблик” 511
 Кобак Іван 561
 Кобак Михайло, “Когут” 511
 Кобань Іван, “Грушка” 497
 Кобаринка Володимир 561
 Кобаринка Іван 561
 Кобаринка Тимофій 561
 Кобаринко Іван 561
 “Коблик”, див. Кобак Василь
 Кобрин Володимир, “Кіт” 510
 “Коваленко”, див. Козак Юрій
 “Коваленко”, див. Колосівський Тео-
 дор
 Ковалик Іван 561
 Ковалик Іван, “Коваль” 511
 Ковалик Іван, “Чорнота” 253, 551
 Ковалик Микола, “Корінь” 513
 Ковалик Михайло 561
 Ковалишин Іван, “Качор” 510
 Ковалишин, “Ворон” 491
 Коваль Іван, “Касян” 509
 Коваль Іван, “Сірий” 143, 253, 258,
 266, 314, 319, 395, 469, 537
 Коваль Михайло, “Молот” 526
 Коваль Юрій, “Кузьмин” 516
 “Коваль”, див. Кардлюк Михайло
 “Коваль”, див. Кіт Василь
 “Коваль”, див. Ковалик Іван
 “Коваль” 53, 184, 238, 242, 511
 Ковцун Іван 353
 Когут Григорій 561
 Когут Іван 561
 Когут Катерина, “Грізна” 497
 “Когут”, див. Зарічний Михайло
 “Когут”, див. Кобак Михайло
 “Когут”, див. Кузик Петро
 “Когут”, див. Магура Ярослав
 “Когут” 243, 256, 511
 Кожак Григорій, “Береза” 482
 Козак Василь 561
 Козак Дмитро, “Марко” 261, 524
 Козак Дмитро, “Луг” 521
 Козак Іван, “Березовський” 482
 Козак Іван, “Борис” 484
 Козак Лев 355

Козак М. 12, 478
 Козак Матвій, “Кір” 510
 Козак Микола, “Сірко” 538
 Козак Степан, “Карпо” 509
 Козак Степан, “Козуб” 511
 Козак Федір 561
 Козак Юрій, “Коваленко” 33, 231, 254, 511
 “Козак”, див. Кордан Андрій
 “Козак”, див. Путько Микола
 “Козак” 219, 221, 238, 239, 275, 511
 Козар Андрій 366
 Козар Іван 365
 Козар Михайло, “Пень” 532
 “Козар”, див. Козій Григорій
 “Козар” 240, 249, 259, 279, 511
 “Козачок”, див. Хомин Михайло
 “Козачук”, див. Митко Дмитро
 Козелко Семен, “Черемош” 549
 Козелко Юрій, “Ворон” 491
 Козенко Корнелій, “Корнієнко” 513
 “Козир” 511
 Козира Микола, “Сук” 544
 Козицький Тома 369
 Козій Василь 561
 Козій Володимир, “Вільховий” 490
 Козій Григорій, “Козар” 511
 Козій Дмитро 561
 Козій Іван 561
 Козій Іван, “Соловій” 541
 Козій Костянтин, “Хмара” 547
 Козій Марія, “Ксеня” 516
 Козій Микола 561
 Козій Микола, “Буревій” 486
 Козій Олекса, “Банада” 482
 Козій Степан, “Роман” 535
 Козлов В. 568
 “Козуб”, див. Козак Степан
 “Козуб” 242, 511
 Козубаль Данило, “Зелений” 505
 Козубель В. 478
 Козун Степан, “Король” 513
 Козунь Степан, “Кріль” 514
 Козьборинський Іван, “Сосна” (“Овлур”) 542
 Кокошка Степан, “Галка” 498
 Коладко Андрій, “Острий” 531
 Колач Андрій, “Сітка” 538
 Колач Олекса, “В’юн” 492
 Колач Олександр, “Чайка” 549
 Колега Іван, “Карабін” 240, 273, 508
 Колега Степан 367
 “Колик” 245, 512
 Колінчак Степан, “Хмара” 547
 “Колодій”, див. Бача Зенон
 “Колодій” 242, 260, 512
 Колодка Іван 314
 Колонський Людвик 387
 “Колос”, див. Литвин Микола
 “Колос” 243, 245, 249, 260, 261, 512
 Колосівський Григорій 561
 Колосівський Іван 561
 Колосівський Михайло 561
 Колосівський Теодор, “Коваленко” 224, 225, 238, 271, 511
 Колпашиков А. П. 424
 Коляса Михайло 561
 “Кома”, див. Гуменний Степан
 “Коман”, див. Кузіна Атанас
 “Комань” 242, 512
 Комар Андрій, “Бук” 485
 Комар Дмитро, “Костій” 513
 Комар Ева 371
 Комар Іван, “Чорнота” 167, 254, 551
 Комар Теодор, “Кіт” 510
 “Комар”, див. Бартман Степан
 “Комар”, див. Богуш Михайло
 “Комар”, див. Булат Михайло
 “Комар”, див. Карвацький Степан
 “Комар”, див. Курдупель Михайло
 “Комар”, див. Лис Іван
 “Комар” 167, 244, 250, 256, 261, 373, 384, 512
 Кондрашин Іван, “Яструб” 556
 Кондро Володимир 561
 “Коник” 244, 407, 416, 513
 Конла Степан, “Явір” 555
 Копанець Андрій 377
 Копець Юрій, “Листок” 521
 “Копито”, див. Котовський Григорій
 Копіть Дмитро, “Крилатий” 273, 514
 Копцюх Андрій 383
 Кордан Андрій, “Козак” 271, 406, 422, 427, 447, 511, 570
 Кордан Олекса, “Марко” 524
 Кордупель Андрій, “Бистрий” 483
 Кордупель Іван, “Корняк” 513
 Кордупель Ілько, “Олень” 529
 Кордупель Петро, “Луговий” 521
 Кореницький Ілько 561

“Корінь”, див. Ковалик Микола
“Корінь” 240, 249, 259, 275, 513
Корминський Йосиф, “Граб” 495
Корнета Василь, “Вуйцьо” 492
“Корнієнко”, див. Козенко Корнелій
“Корнієнко” 513
“Корній” 246, 513
“Корнійчук”, див. Винничук Микола
“Корняк”, див. Кордупель Іван
“Корок”, див. Куровський Владислав
Королик Мирослав, “Миرون” 525
“Король”, див. Козун Степан
Королько Андрій, “Сірко” 538
Королько Михайло, “Сокил” 540
Коропський Андрій 339
Коротченко Д. С. 428, 430, 432
Корпан Федір 561
Корфаник Степан 561
“Корч” 513
“Корчик” 241, 249, 513
Корчняк Володимир, “Заяць” 505
“Косар”, див. Круба Левко
“Косар”, див. Молодій Іван
“Косар” 217, 263, 323, 513
“Космак” 513
Костик Осип 388
Костишин Микола, “Лис” 520
“Костій”, див. Комар Дмитро
“Костек” 392
“Кострик”, див. Брусь Іван
Косьор Марія 561
Котляревський Іван 77, 157
Котовський Василь 561
Котовський Григорій, “Копито” 513
Котовський Іван 562
Кохалик Євген, “Шахай” 142, 238,
272, 552
Коциловський Йосафат, єпископ 345
Коць Василь, “Зьомик” 507
“Кочовий”, див. Притуляк Ярослав
“Кошик” 239, 266, 513
Кравець Ілько 378
“Кравець”, див. Лупко Микола
Кравцун Дмитро, “Качан” 509
“Кравченко” 514
Крамар Ольга, “Чорна” 550
Красник Григорій, “Дубовий” 502
Красуляк Іван, “Сук” 240, 544
Красуляк Петро, “Чорноморець” 551
“Краян”, див. Сахриб Іван
“Краян” 514
“Кремінь”, див. Мишко Ярослав
“Кремінь”, див. Шидула Микола
“Кремінь” 514
Крет Іван, “Біленький” 483
Крет Марія 562
Крет Степан, “Голуб” 494
Крет Степан, “Дятель” 502
“Крет”, див. Кметь Іван
Кривко Григорій, “Чумак” 552
Кривоніс Леон, “Гайворон” 492
“Кривоніс”, див. Муц Іван
“Кривоніс”, див. Ребізант Володимир
“Кривоніс” 239, 514
“Крилатий”, див. Копіть Дмитро
“Крилатий” 56, 137, 514
“Криляч” 270
“Крило”, див. Ігнат Степан
“Крим”, див. Радейко Микола
Криса Петро, “Хміль” 548
Криса Семен 358
“Крілик” 243, 514
Кріль Ева 364
Кріль Іван 353
“Кріль”, див. Козунь Степан
“Кріль” 261, 514
“Кріпак”, див. Загірний Петро
“Кріпак”, див. Клачко Микола
“Кріпкий” 514
“Крон” 514
“Кропива”, див. Яремчак
“Кропило”, див. Хиляк Євген
Круба Іван, “Медвідь” 525
Круба Йосип, “Шупак” 555
Круба Левко, “Косар” 513
Круба Микола, “Моряк” 527
Круба Михайло, “Беркут” 482
“Круглий” 515
Круглов Н. 421, 422
“Крук”, див. Варивода Володимир
“Крук”, див. Грицик Павло
“Крук”, див. Зола Ілько
“Крук”, див. Кударенко Іван
“Крук”, див. Левко Григорій
“Крук”, див. Охрін Степан
“Крук”, див. Панасик Іван
“Крук”, див. Петрига Богдан
“Крук”, див. Піпка Олександр
“Крук”, див. Скиба
“Крук”, див. Стасик Іван

“Крук”, див. Стельмах Михайло
“Крук”, див. Стех Микола
“Крук” 239, 241, 246, 251, 259, 262,
355, 402, 515
Крупа Іван 390
Крупа Михайло 562
Крупник Анна 369
Крупник Стах 369
Крупський Дмитро, “Карий” 508
Круп’як Іван, “Сніг” 540
“Крутий”, див. Кліско Іван
“Крутий”, див. Курило Максим
“Крутий”, див. Мудрий Михайло
“Крутий” 215, 240, 244, 259, 278, 516
“Крутянець”, див. Бошно Михайло
Круцько Євген, “Чорний” 550
Круцько Іван, “Карп” 242, 509
Круцько Петро 562
“Круча”, див. Бречко Володимир
“Круча”, див. Омелян Петро
“Круча” 242, 243, 516
“Ксеня”, див. Козій Марія
“Ксенцьо”, див. Цюрко Степан
Ксьондзик Іван, “Чорноморець” 551
“Куб”, див. Кунк Олекса
Кубах Марія 353
Кубах Іван, “Левчук” 518
Кубійович Володимир 12
Куб’як Степан 562
Кударенко Іван, “Крук” 515
“Кудлай”, див. Павлище Юліян
Кудлак Анастасія 314
Кудлак Андрій 314
Кудлак Іван 562
Кудлак Олег 314
“Кудлатий”, див. Ходань Василь
“Кудлатий” 380, 516
Кудрик Григорій, “Камінь” 411, 508
Кузик Іван, “Береза” 482
Кузик Петро, “Когут” 511
Кузів Степан 358
Кузіна Атанас, “Коман” 512
Кузіна Михайло 562
Кузьма Михайло 562
“Кузьма”, див. Кульчицький Іван
“Кузьмин” 243, 260
“Кузьмин”, див. Коваль Юрій
Кузьо Микола, “Кушак” 517
“Кукурудза” 516
Кулач Григорій 364
Кулеша Дмитро, “Капелюх” 508
Кулеша Павло, “Горобець” 495
Кулешко Павло, “Діброва” 499
Кулик Микола, “Дорошенко” 500
Кулик Михайло, “Лис” 520
“Кулик”, див. Невдячний Льонгин
“Кулик” 243, 516
“Кулика” 516
Кулимка Іван 363
“Кулік” 242, 517
“Куліш”, див. Назаревич Іван
“Куліш”, див. Шклянка Григорій
“Куліш” 190, 192, 194
“Куліш” 517
Кулочик Микола, “Ліщина” 521
Кульпа Іван, “Змій” 506
Кульчицька Стефанія 562
Кульчицький Іван, “Кузьма” 516
Кульчицький Петро, “Луговий” 521
“Куля”, див. Карпінський Степан
“Куля” 218, 517
“Куля” 239, 278, 517
“Кум” 239, 259, 278, 517
Кунець Іван, “Чорноморець” 551
Кунк Олекса, “Куб” 516
Куньо Микола, “Сорокатий” 542
Купа Василь 320
“Купаж” 257, 517
“Купак”, див. Гринишин Василь
Купецький Панько, “Олень” 529
Купибіда Іван 317
“Курас”, див. Гарасимович Михайло
Курат Іван, “Гук” 498
Курач Степан, “Воробець” 491
“Курган”, див. Батейко Степан
“Курган”, див. Кіх Теодор
“Курган” 289
“Кургань” 243
Курдупель Ілля 562
Курдупель Михайло, “Комар” 512
Курило Максим, “Крутий” 516
Курій Дмитро 562
Курій Іван 562
Курій Степан 562
“Курнак” 261
Куровський Владислав, “Корок” 513
Куровський Євстахій, “Кучма” 517
“Кустурик” 245
“Кучма”, див. Куровський Євстахій
“Кучма” 247, 517

- Кушіль Богдан 562
 Кушіль Іван 562
 Кушіль Марія 382
 Кушка Іван, “Карпо” 509
 Кушнір Меланія 562
 Кушнір Мирослав, “Лунь” 522
 Кушак Григорій, “Медвідь” 525
 Кушак Дмитро, “Богун” 484
 Кушак Захарій 562
 Кушак Константин 562
 Кушак Степан, “Ключ” 510
 Кушак Андрій 357
 Кушак Д. 12, 478
 “Кушак”, див. Кузьо Микола
- Л**
- Лабіш Павло, “Джміль” 265, 499
 “Лаврів” 261, 289, 291, 517
 Лажовський Петро 562
 Лазірко Іван, “Стріла” 543
 “Лазор” 517
 “Лакота” 243, 517
 “Лан”, див. Чорний
 “Лан” 243, 517
 Лапшинська Катерина 354
 “Ластівка” 242, 518
 Лацький Василь, “Дуб” 501
 Лашин Андрій, “Буревій” 486
 Лашин Дмитро, “Борода” 485
 Лашин Ева (Єва), “Лобода” 521, 562
 Лашин Іван 562
 Лашин Іван, “Левко” 518
 Лашин Олександр, “Швець” 207, 208, 553
 Лашкевич Василь, “Старий” 275, 543
 Лашкевич Володимир, “Журба” 504
 Лашодич Володимир, “Моряк” 271, 527
 Лебедович Адріан 562
 Лебедович Андрій 562
 Лебедович Роман 562
 Лебедь М. 569
 “Лев”, див. Гомель Дмитро
 “Лев”, див. Деба Іван
 “Лев”, див. Добко Михайло
 “Лев”, див. Левчишин Іван
 “Лев”, див. Лойко Михайло
 “Лев”, див. Мох Олекса
 “Лев”, див. Піпка
 “Лев”, див. Радавець Роман
 “Лев” 201, 214, 247, 253, 257, 266, 518
 “Левий” 241, 518
 Левицький Микола 562
 Левків Василь 562
 Левків Іван, “Сова” 540
 Левків Павло, “Сірий” 537
 Левків Степан 562
 Левко Григорій, “Крук” 56, 115, 116, 145, 146, 159, 183, 253, 279, 289, 312, 350, 365, 411, 415, 416, 437, 444, 515
 Левко Іван, “Шпак” 553
 Левко Ярослав, “Явір” 555
 “Левко”, див. Артим’як Юрій
 “Левко”, див. Лашин Іван
 “Левко”, див. Левкович Михайло
 “Левко”, див. Ферніла Михайло
 “Левко” 217, 222, 225, 245, 252, 402, 518
 Левкович Андрій, “Тихий” 167, 257, 545
 Левкович Василь, “Вороний” (“Лір”) 182, 408, 431
 Левкович Василь, “Пушкін” 534
 Левкович Іван, “Олень” 529
 Левкович Михайло 562
 Левкович Михайло, “Левко” 518
 Левочко Олег, “Кармелюк” 247, 509
 Левочко Роман, “Грушка” 497
 Левус Павло, “Орест” 74, 115, 137, 144, 191, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 253, 274, 471, 530
 “Левцьо” 86, 233, 239, 247, 278, 518
 Левчишин Іван, “Лев” 277, 518
 “Левчук”, див. Кубах Іван
 “Левчук” 519
 “Легінь”, див. Леховід Іван
 “Лейман”, див. Туркіль Михайло
 Легка Володимира 361
 Лемеха Іван, “Чайка” 549
 “Леміш”, див. Шпонтан Іван
 “Лемко”, див. Білий Іван
 “Лемко” 337, 519
 “Лен”, див. Чорній Михайло
 Ленко Н. 570
 “Ленко” 244, 519
 “Лень”, див. Головач Михайло
 “Лень” 148, 244, 519
 “Леон” 519
 Лепкий Богдан 58, 442

Лесь Василь, “Зірка” 506
 Леськів Григорій, “Морозенко” 527
 “Лесьо”, див. Пронь Ілько
 “Леся”, див. Мац Ірина
 Леся Українка 77
 “Летун”, див. Загородський Степан
 “Летун” 190, 251, 338, 519
 Лехач Дмитро, “Цвіркун” 548
 Лехман Михайло, “Сук” 544
 Леховід Іван, “Легінь” 519
 “Ливень”, див. Литвин Михайло
 Лижник Ілько, “Литвин” 256, 521
 Линда Остап, “Ярема” 408
 “Липа”, див. Вареха Михайло
 “Липа”, див. Лис Агафія
 “Липа”, див. Михайлушко Михайло
 “Липа”, див. Назаревич Михайло
 “Липа”, див. Нога Александер
 “Липа”, див. Фешак Катерина
 “Липа” 222, 225, 245, 520
 Липинський Петро 562
 “Липовий”, див. Бучко Іван
 Лис Агафія, “Липа” 519
 Лис Іван, “Комар” 512
 Лис Іван 364
 Лис Петро, “Чумак” 552
 “Лис”, див. Антохів Дмитро
 “Лис”, див. Бучко Ілько
 “Лис”, див. Голас Володимир
 “Лис”, див. Костишин Микола
 “Лис”, див. Кулик Михайло
 “Лис”, див. Олексів Володимир
 “Лис”, див. Семен Петро
 “Лис”, див. Середовий Петро
 “Лис”, див. Терепенець Михайло
 “Лис”, див. Тимець Іван
 “Лис” 135, 184, 216, 217, 236, 242,
 246, 254, 260, 266, 520
 Лисик Володимир 379
 “Лисиця”, див. Шостак Михайло
 “Лисиця” 137, 238, 258, 264, 272, 521
 “Листок”, див. Дзидж Олекса
 “Листок”, див. Копець Юрій
 “Листок” 222, 521
 Литвин Андрій, “Луг” 521
 Литвин Андрій, “Лук” 521
 Литвин Микола, “Колос” 512
 Литвин Михайло, “Ливень” 519
 Литвин Михайло, “Шурай” 554
 Литвин Яцко 563
 “Литвин”, див. Лижник Ілько
 Лихач Дмитро, “Любас” 522
 Лихач Іван, “Бурлака” 486
 Лициняк Іван, “Черемош” 549
 Лівчанин Іван 370
 Лівчанин Михайло, “Семенко” 537,
 571
 “Лір”, див. Левкович Василь
 “Лісковий”, див. Головатий Семко
 Лісний Григорій 563
 Лісний Степан, “Лоза” 521
 “Лісний”, див. Зінко Микола
 “Лісний” 242, 521
 “Лісовий”, див. Боднарчук
 “Лісовий”, див. Кіт Павло
 “Лісовий” 214, 248, 261, 269, 402, 521
 “Лісовик”, див. Гучко Іван
 “Лісовик”, див. Теплицький Юрій
 Ліховський Матвій 379
 “Ліщина”, див. Кулочик Микола
 Ліщинський 304
 Лобас Володимир, “Соловій” 541
 “Лобода”, див. Лашин Ева
 “Лобода” 289
 Лодика Іван, “Богун” 484
 “Лоза”, див. Лісний Степан
 “Лоза”, див. Тепило Іван
 “Лоза” 248
 “Лоза” 521
 Лозак 264
 Лозинський Михайло, “Герой” 493
 “Лозовий”, див. Ваврикович Олекса
 Лозовський Іван 563
 “Лозяк” 241, 521
 Лойко Михайло, “Кий” 241, 510
 Лойко Михайло, “Лев” 518
 Лопух Іван 340
 “Луг”, див. Козак Дмитро
 “Луг”, див. Литвин Андрій
 “Луг” 218, 244, 262, 521
 “Луговий”, див. Кордупель Петро
 “Луговий”, див. Кульчицький Петро
 “Лук”, див. Литвин Андрій
 “Лук” 184, 262, 521
 “Лука” 254, 522
 Лукашевич Маріян, “Ягода” 269, 419
 “Лунь”, див. Кушнір Мирослав
 “Лунь” 254
 Лупач Осип, “Хомик” 548
 “Лупій” 242, 522

Лупко Микола, “Кравець” 514
“Львівський” 245, 522
Льоваль Іван, “Карий” 508
“Люба”, див. Солодуха Любомира
“Любас”, див. Лихач Дмитро
“Любий”, див. Данилець Іван
“Любий” 241, 266, 522
“Любовий” 522
“Лютий”, див. Назар Михайло
“Лютий” 180, 190, 252, 416, 522
“Льорд” 172

М

“Мавзер”, див. Харко Теодор
“Мавка”, див. Дацьо Люба
“Мавка”, див. Пискел Катерина
Магера Микола, “Гриць” 496, 570
“Магура” 241, 522
Магура Ярослав, “Когут” 511
Магурський Іван, “Новак” 210, 238,
277, 529
Мадай Степан 249, 563
Мадай Степан, “Гарт” 493
Мадей Дмитро, “Малина” 523
“Маєвий”, див. Мартинець Ярослав
“Маєвий”, див. Чорний Володимир
Мазепа Іван 150
Мазур Григорій, “Калинович”
 (“Донський”) 11, 67, 76, 82, 93,
95, 110, 111, 120, 140, 141, 253,
264, 272, 331, 412, 413, 418, 436,
437, 444, 478, 508
Мазур Іван, “Чайка” 549
Мазур Олекса, “М’яч” 17, 18, 19, 165,
177, 178, 423, 424, 461, 528
Мазурко Андрій 320
“Май”, див. Дуприло Василь
“Май”, див. Назар Іван
“Май”, див. Нога Михайло
“Май”, див. Пискір Андрій
“Май”, див. Притула Михайло
“Май” 245, 254, 522, 523
“Майдан”, див. Піддубчишин Павло
Майко Анна 364
“Майстер”, див. Ревакович В.
“Майстер” 523
Мак Андрій, “Молин” 526
“Мак”, див. Митко Іван
“Мак”, див. Молодовець Володимир
“Мак”, див. Москалюк Іван

“Мак”, див. Москаль Іван
“Мак”, див. Соха Ілля
“Мак” 187, 238, 244, 523
Макар Микола 380
Макар Михайло 379
Макарець Марія 563
“Максим”, див. Байда Дмитро
“Максим”, див. Вербовий Михайло
“Максим”, див. Дробецький Єфрим
“Максим”, див. Сидорко Михайло
“Максим” 255, 356, 523
Максимець Іван, “Гончар” 120, 240,
494
Максисько Володимир, “Вітер” 490
Макуха Петро 358
Макушка Григорій 563
Макушка Іван, “Мачуга” 524
“Малий”, див. Васій Михайло
“Малий”, див. Гарасимчук Василь
“Малий”, див. Піддубчушин Павло
“Малий” 378
Малик Дмитро, “Чура” 552
“Малина”, див. Балицький Василь
“Малина”, див. Мадей Дмитро
“Малина”, див. Мричко Осип
“Малина” 95, 240, 275, 289, 523
“Малиновий” 524
Малиш Дмитро, “Борис” 484
Малиш Іван, “Жук” 503
Малиш Катерина 379
Малько Іван 385
Малько Дмитро, “Вовченко” 490
Малько Микола, “Орда” 530
Манчак Володимир 563
Маречко Андрій, “Хрущ” 548
Маркевич Степан, “Мурин” 242, 528
Маркіза Богдан, “Мартин” 253, 264,
524
“Марко”, див. Данів Степан
“Марко”, див. Козак Дмитро
“Марко”, див. Кордан Олекса
“Марко”, див. Шупер Іван
“Марко” 242, 243, 524
“Марлак” 246, 524
“Марта”, див. Філь Ярослава
“Мартин”, див. Вишиваний Степан
“Мартин”, див. Маркіза Богдан
Мартинець Ярослав, “Маєвий” 522
Мартинович Іван, “Дунай” 502
“Мартинюк”, див. Онишкевич Йосиф

Мархевка М. 322
Мархевка С. 322
Марченко М. 236
“Марченко”, див. Ушківський Іван
“Марченко” 238, 258, 274, 524
Мастикаш, “Циган” 548
“Матвій”, див. Вербовий Євген
“Матвій” 266
Матвіїшин Іван, “Ясень” 556
“Матрос”, див. Ключковський Володимир
“Матрос”, див. Пуцило Іван
Матусяк Роман, “Орел” 378, 530
Магура Марія 563
“Магура” 522
“Махно”, див. Молодівець Степан
“Махно” 152, 155
Мац Ірина, “Леся” 519
Мац Михайло, “Борис” 484
Мац Роман, “Ромко” 535
Мац Стефанія 563
Мацелко Михайло, “Мономах” 52, 53, 238, 272, 526
Мацелко Осип, “Мирон” 137, 141, 142, 143, 198, 221, 222, 253, 272, 316, 317, 525
Мацина Мирон, “Прут” 534
Мацина Михайло, “Гук” 498
Мацько Дмитро, “Вітер” 490
“Мачуга”, див. Макушка Іван
“Мачуга” 525
“Мачур” 525
“Маюк”, див. Чонстка Михайло
Мевз Юрій, “Новий” 529
“Медвідь”, див. Дідух Михайло
“Медвідь”, див. Задорожний Василь
“Медвідь”, див. Качор Григорій
“Медвідь”, див. Круба Іван
“Медвідь”, див. Кушак Григорій
“Медвідь”, див. Молодій Дмитро
“Медвідь”, див. Пацута Дмитро
“Медвідь”, див. Фах Дмитро
“Медвідь” 244, 261, 525
Медик Катерина, “Галина” 493
Мелех Павло, “Зуб” 106, 244, 507
Мелех Петро, “Птах” 534
Мелех Петро, “Шпак” 553
Мельник Іван, “Грубий” 497
Мельник Ярослав 563
“Метелик” 159, 164, 165, 414, 444, 525
“Меч”, див. Гордій Степан
Микич Антон, “Журавель” 503
“Микольцьо” 525
“Мило”, див. Піпка Олекса
“Мирний”, див. Пилипівський Роман
“Мирний” 242, 525
“Мирон”, див. Вачко Василь
“Мирон”, див. Королик Мирослав
“Мирон”, див. Мацелко Осип
“Мирон” 18, 248, 525
Мироненко С. 568
“Мис”, див. Якубович Михайло
Мислик Григорій 563
Мисько Дмитро 563
Митко Дмитро, “Козачук” 511
Митко Дмитро, “Мідь” 256, 526
Митко Іван, “Мак” 167, 523
Митяк Олекса, “Мишка” 526
“Михайло”, див. Горечко Михайло
Михайлушко Михайло, “Липа” 519
Михалик Кость, “Дума” 253, 258, 502
Михалів Михайло 563
“Михалко” 525
Михалушко Григорій, “Мур” 528
Михалушко Владислав, “Дуб” 501, 571
Михалюк Богдан, “Черник” 550
“Михасько” 526
Мицка Михайло 363
Мицко Ярослав, “Кремінь” 514
“Мишка”, див. Митяк Олекса
Мишишин Григорій, “Сірко” 538
“Мідь”, див. Митко Дмитро
“Мідь” 526
Мізін Йосиф, “Паламар” 532
Міклаш Василь, “Герман” 493
Міклуш Степан 311
Міколинський Іван, “Ярич” 556
Міндза Григорій, “Поважний” 533
“Міньо”, див. Якубович Дмитро
“Мірка” 246, 526
Мірчук П. 569
Місило Є. 478, 569
“Місяць”, див. Якубович Микола
“Місяць” 526
Міхлів Михайло 563
Мішляк Василь 563
Міштал Степан, “Мур” 239, 259, 273, 528
Міщишин Юрій, “Боян” 485
Мовчко Дмитро, “Мороз” 526

“Могила”, див. Бугай Іван
“Могила” 262, 355, 526
Мождень Осип, “Танкіст” 245, 544
Мозіль Андрій 563
Мозіль Микола, “Байда” 56, 60, 61,
254, 481
Мозіль Стефа 563
“Мокрий”, див. Вальвиць Ілля
Мокрицький Михайло, “Довбуш” 500
Мокрицький Степан, “Залізний” 504
“Молин”, див. Мак Андрій
Молинь Василь, “Бородач” 485
Молодівець Григорій, “Кіс” 510
Молодівець Степан, “Махно” 524
Молодій Дмитро, “Медвідь” 525
Молодій Іван, “Косар” 513
Молодовець Володимир, “Мак” 523
Молодовець Григорій, “Буревій” 486
“Молот”, див. Коваль Михайло
“Молот” 241, 266, 526
“Мономах”, див. Мацелко Михайло
“Морава” 526
“Моргун”, див. Санайко Михайло
“Моргун”, див. Харко Стефан
Мороз П., “Залізник” 413
Мороз Петро, “Сталевий” 542
“Мороз”, див. Мовчко Дмитро
“Мороз”, див. Москович Михайло
“Мороз”, див. Салапата Петро
“Мороз”, див. Сикула Р.
“Мороз”, див. Скуратко Дмитро
“Мороз” 241, 243, 244, 248, 306, 527
“Морозенко”, див. Леськів Григорій
“Морозенко”, див. Солій Степан
“Морозенко” 56, 243, 247, 527
“Моряк”, див. Артимович Дмитро
“Моряк”, див. Каламай Микола
“Моряк”, див. Калина Микола
“Моряк”, див. Круба Микола
“Моряк”, див. Лашодич Володимир
“Моряк” 56, 99, 218, 219, 243, 253,
262, 527
Москалюк Іван, “Мак” 523
Москаль Іван, “Мак” 277, 523
Москович Микола, “Оріх” 530
Москович Михайло, “Мороз” 527
Мостило Іван, “Павль” 532
“Мотика” 239, 527, 528
Мотика Г. 12
Мох Олекса, “Лев” 518

Мох Степан, “Байда” 481
“Мох” 242, 526
Мричко Осип, “Малина” 380, 523
Мричко, “Мурава” 257, 528
Мудла С. 322
Мудрий Михайло, “Крутий” 516
“Музика”, див. Закала Лука
“Мур”, див. Михалушко Григорій
“Мур”, див. Мішталь Степан
“Мур”, див. Пасемко Іван
“Мур” 265
“Мурава”, див. Мричко
“Мурин”, див. Маркевич Степан
“Мурко” 528
Мурмило Іван 563
Мурмило Михайло 563
“Муха”, див. Жук Семен
“Муха”, див. Ревакович
“Муха”, див. Фейло Дмитро
“Муха”, див. Целюх Іван
“Муха” 244, 256, 389, 528
Муц Іван, “Кривоніс” 514
Муц Йосиф, “Смерека” 540
Муц Федір, “Гриб” 496
Мушка Василь 563
“М’який” 251, 528
“М’яч”, див. Мазур Олекса

Н

Назар Анна 563
Назар Дмитро, “Черемош” 549
Назар Іван, “Май” 522
Назар М. 12, 478
Назар Михайло, “Лютий” 522
Назаревич 563
Назаревич Іван, “Куліш” 517
Назаревич Михайло, “Липа” 519
Назарович Данько, “Вишня” 489
Назаровець Микола 358
Назаровець Степан 375
Назарович Б. 12, 478
Найда Михайло 358
“Найла” 528
Наконечний Григорій 563
Наконечний Мирослав, “Степовий” 543
Налиш-Корицький Микола 563
Напірник Степан 379
Напора Іван, “Чміль” 550
Напора Максим, “Смок” 540
Небесняк Дмитро 354

- Невдячний Іван 366
 Невдячний Льонгин, “Кулик” 516
 Недбайло Михайло, “Галайда” 493
 “Незамінний” 173, 180, 528
 Незнайко Ярослав, “Бук” 485
 “Незнаний” 244, 528
 “Нерва”, див. Никеруй Михайло
 “Нерва” 120, 528
 Нестерак Йосиф, “Сивий” 252, 537
 Несторак Іван, “Канарок” 508
 “Нестор” 528
 Несцьор Іван, “Шина” 553
 Несцьор Олександр, “Сосновий” 542
 Нецькар Іван 369
 “Нечай”, див. Бартошко Степан
 “Нечай”, див. Гарасим Григор
 “Нечай”, див. Дмитришин Павло
 “Нечай”, див. Петрина Омелян
 “Нечай” 261, 361
 “Нечоса”, див. Грицина Степан
 “Нечоса”, див. Серкіз Степан
 “Нива” 243, 529
 Низ Володимир, “Волиняк” 490
 Никеруй Ілько 563
 Никеруй Михайло, “Нерва” 528
 Новак Стах 390
 “Новак”, див. Магурський Іван
 “Новак” 209, 214, 529
 “Новий”, див. Ігнаш Дмитро
 “Новий”, див. Мевз Юрій
 “Новий” 249, 529
 Нога Олександр, “Вишня” 489
 Нога Степан, “Зірка” 506
 Нога Михайло, “Май” 522
 Нога Олександр, “Липа” 519
 Носкова А. 568
- О**
 Оверко Василь, “Жарко” 503
 Оверко Дмитро, “Оріх” 530
 “Овлур”, див. Козьоринський Іван
 “Овлур” 529
 Одинець Василь, “Оріх” 530
 Ожанський Іван, “Дуб” 501
 Ожеховський А. 12, 418, 478
 Ожібко Василь 563
 Ожібко Іван, “Гонта” 498
 Ожібко Михайло 563
 “Оксана” 529
 Округ Степан, “Залізний” 504
- Олег, князь 158
 “Олег”, див. Климчак Василь
 “Олег”, див. Онишкевич Мирослав
 “Олег” 424
 Олексів Володимир, “Лис” 520
 Олексів Микола, “Чорний” 550
 Олексів Михайло, “Палій” 532
 “Олексій”, див. Гук
 “Олексій”, див. Сахарко Василь
 Оленич Іван 563
 Оленич Михайло, “Соловій” 541
 “Олень”, див. Кордупель Ілько
 “Олень”, див. Купецький Панько
 “Олень”, див. Левкович Іван
 “Олень”, див. Омелян Володимир
 “Олень” 240, 275, 529
 Олесь Іван, “Вишня” 489
 “Олесь”, див. Грабець Іван
 “Олесь”, див. Ключковський Теодозій
 “Олесь” 239, 530
 “Оля”, див. Бабяк Параскевія
 “Оля”, див. Вашишин Параскевія
 Ольковий Осип 383
 Ольха Василь, “Василь” 487
 Ольха Володимир 564
 Ольха Михайло 564
 Ольха Софія, “Зонька” 506
 Омелян Володимир, “Олень” 529
 Омелян Петро, “Круча” 516
 Омелян Петро, “Туча” 245, 546
 “Омелько” 216, 221, 224, 243, 530
 Онишко Левко 317
 Онишкевич Василь, “Грім” 497
 Онишкевич Володимир, “Яструб” 557
 Онишкевич Йосиф, “Маргинюк” 524
 Онишкевич Мілько 564
 Онишкевич Мирослав, “Олег”
 (“Орест”) 10, 11, 51, 123, 124,
 125, 177, 179, 219, 246, 267, 270,
 408, 409, 410, 411, 412, 417, 431,
 447
 Онишкевич Тарас, “Галайда” 175
 Онишко Степан, “Груша” 497
 Онишко Петро, “Явір” 555
 Онишко Теодор, “Точило” 238, 380,
 545
 Опалка Михайло 377
 “Опанас”, див. Піддубчишин Михайло
 “Опанас” 530
 “Орда”, див. Малько Микола

- “Орел”, див. Дуда Олександр
 “Орел”, див. Каламай Теодор
 “Орел”, див. Матусяк Роман
 “Орел”, див. Подільчак Дмитро
 “Орел”, див. Путько Михайло
 “Орел”, див. Савчук Володимир
 “Орел”, див. Скрипець Петро
 “Орел”, див. Станько Петро
 “Орел” 241, 253, 262, 419, 530
 “Орест”, див. Левус Павло
 “Орест”, див. Онишкевич Мирослав
 “Орест” 530
 “Оріх”, див. Вільховий Микола
 “Оріх”, див. Качор Йосиф
 “Оріх”, див. Москович Микола
 “Оріх”, див. Оверко Дмитро
 “Оріх”, див. Одинець Василь
 “Оріх” 148, 261
 “Орлан”, див. Галаса Василь
 Орленко Осип 150
 “Орленко” 530
 “Орлик”, див. Вороняк Дмитро
 “Орлик”, див. Кархут Василь
 “Орлик”, див. Стецишин Євген
 “Орлик” 30, 187, 191, 228, 258, 531
 “Орський”, див. Карванський Дмитро
 “Орчик” 225, 531
 “Оса”, див. Бориславський Степан
 “Осика”, див. Павло Андрій
 “Осип” 244, 357, 531
 “Осипенко” 254, 531
 “Остап”, див. Босий Осип
 “Остап”, див. Жук Микола
 “Остап” 78, 428, 531
 “Острий”, див. Коладко Андрій
 “Остряниця” 217, 531
 Осубка-Моравський Е. 95
 Осьмак Петро, “Панас” 532
 “Осьмак” 245, 261, 531
 “Охота” 531
 Охрін Василь, “Тихий” 545
 Охрін Степан, “Крук” 389, 515
 “Очерет”, див. Зрада Дмитро
 “Очерет” 241, 253, 260, 291, 531
- П**
- Павелець Ігнатій, “Веселий” 488
 Павливець Теодор 314
 Павлик Іван 564
 Павлище Михайло, “Богдан” 483
 Павлище Юліян, “Кудлай” 245, 516
 Павло Андрій, “Осика” 531
 “Павло” 255, 263, 531
 “Павль”, див. Мостило Іван
 Павльо Іван 380
 “Павлюк”, див. Палюшок Михайло
 “Павлюк” 255
 “Павляк” 531
 Павна Іван 377
 “Павор”, див. Сухий Володимир
 “Пак” 152, 243, 532
 Паламар Михайло, “Сірко” 538
 Паламар Семен, “Дунай” 502
 “Паламар”, див. Мізин Йосиф
 Паливода Петро, “Шпрота” 238, 272,
 554
 “Палій”, див. Дзюба Андрій
 “Палій”, див. Олексів Михайло
 “Палій”, див. Петрешко Михайло
 “Палій”, див. Подільчак
 “Палій” 32, 53, 159, 160, 165, 220, 222,
 224, 225, 230, 239, 532
 Палчинський Юрій, “Дуб” 501
 Палюк Теодор 376
 Палюшок Михайло, “Павлюк” 531
 Палюшок Теодор, “Чуйкевич” 551
 Палюшок Т. 12, 478
 Паляниця Степан 564
 Паляниця Олекса, “Зеленюк” 505
 Панас Іван, “Борис” 484
 Панас Дмитро 389
 “Панас”, див. Осьмак Петро
 “Панас” 355
 Панасик Іван, “Крук” 515
 Панасик Іван 564
 “Панчук” 209, 532
 Паньків М. 478
 “Панько”, див. Поцюх Володимир
 Панюс Теодор 564
 “Пара” 185, 532
 Паралюх Григорій 564
 Пасемко Іван, “Мур” 528
 Паславський Теодор 564
 Пастернак Дмитро, “Піп” 533
 Патрила Іван, “Пилип” 533
 Пахолок Анастасія 564
 Пацута Дмитро, “Медвідь” 525
 “Певний”, див. Зінько Микола
 “Певний” 267

Пелип Дмитро, “Євшан” (“Ем”) 175, 408, 409
 Пельо Ярослав, “Тарас” 544
 “Пень”, див. Варивода Петро
 “Пень”, див. Козар Михайло
 “Пень”, див. Піпка Олекса
 “Пень”, див. Пушкар Микола
 “Пень” 179, 238, 244, 246, 532
 “Пенько” 532
 “Перець”, див. Процик Дмитро
 Пержило Володимир, “Дон” 500
 Пержило Степан, “Громенко” 497
 “Перо”, див. Гавриляк Григорій
 “Петренко” 532
 Петрешко Михайло, “Палій” 532
 Петрига Богдан, “Крук” 414, 515
 Петрина Омелян, “Нечай” 529
 Петро I 150
 “Петрушка” 247, 533
 Печінка Дмитро 564
 Печінка Палагія, “Пчілка” 533
 Пизюр Григорій 564
 Пизюр Іван 564
 Пизюр Степан, “Байда” 481
 “Пилип”, див. Патрила Іван
 “Пилип”, див. Питулай Олександр
 “Пилип” 240, 259, 274, 533
 Пилипець Григорій 564
 Пилипець Іван, “Птах” 273, 534
 Пилипець Олекса 564
 Пилипівський Роман, “Мирний” 525
 Пилипівський Теодор 564
 Пилипкевич Володимир, “Береза” 482
 Пилиповський Григорій, “Англік” 481
 Пилипцьо Іван 564
 Пилипчук Володимир, “Річка” 535
 Пиріг Михайло 354
 Пиріг Юрій 383
 “Пиріг” 533
 Пиріжок Зенон, “Заграва” 504
 Пиріжок Іван 369
 Пирка В. 570
 Пирка Василь, “Сталевий” 542
 Пирч Іван, “Горошко” 413, 495
 Пирчак Анна 352
 Пирчак Василь 366
 Пирчак Іван, “Смерек” 539
 Пирчак Степан 366
 Пирчак Федір 352
 “Пирян”, див. Хомин Петро
 “Пирян” 533
 Пискел Катерина, “Мавка” 522
 Пискір Андрій, “Май” 522
 Питулай Олександр, “Пилип” 533
 “Півень” 533
 Підвальський Степан 359
 “Підгірянка”, див. Кноблюх Іванна
 Піддубчишин Василь, “Пуд” 16, 534
 Піддубчишин Михайло, “Опанас” 530
 Піддубчишин Павло, “Майдан” 523
 “Підкова”, див. Бростко Степан
 “Підкова”, див. Щирба Василь
 “Підкова” 250, 256
 Підлужний Григорій 564
 “Піднога” 170, 533
 “Пізний”, див. Зінко Микола
 Пійка Василь 320
 Пійка Микола 319
 “Пімста”, див. Головка Василь
 “Піп”, див. Пастернак Дмитро
 “Піп” 171, 242, 260, 533
 Піпка Олекса, “Пень” 271
 Піпка Олекса, “Мило” 525
 Піпка Олександр, “Крук” 515
 Піпка Петро, “Птах” 534
 Піпка, “Лев” 518
 Пісечко Василь 564
 Пісечко Іван 564
 Пістун Володимир 564
 Пітулай, “Васька” 487
 Піх Михайло, “Бук” 486
 “Піяк” 533
 “Пйонк”, див. Тхір Василь
 “Плай”, див. Гораєцький Богдан
 “Поважний”, див. Міндза Григорій
 Погарський Михайло, “Борис” 484
 Подгорний Н. 428, 429, 430, 432
 Подільчак, “Палій” 532
 Подільчак Дмитро, “Орел” 530
 Поляник Андрій, “Дуб” 501
 Поляник Іван 564
 Пона Михайло, “Дон” 243, 258, 500
 Пона Петро, “Залізник” 504
 Попадюк Рудольф, “Володар” 207, 491
 Попик Іван 564
 Порунович Володимир, “Граб” 495
 Потічний П. Й. 570
 Потопляк Василь, “Соловій” 541
 Походай Іван, “Байда” 481
 Поцох Володимир, “Панько” 532

- Поцхох Степан 564
 Предко Іван, “Гордій” 495
 Притула Василь 564
 Притула Г. 12, 478
 Притула Григорій, “Степовий” 543
 Притула Михайло, “Май” 522
 Притула Павло 564
 Притула Параскевія 565
 Притула Роман, “Юр” 555
 Притула Ярема, “Пух” 257, 534
 Притула Ярослав 565
 Притульський Володимир, “Яструб” 557
 Притуляк Ярослав, “Кочовий” 514
 Пришляк Петро 565
 “Прірва”, див. Штендера Євген
 “Прокіп”, див. Чекан Михайло
 Прокопенко Микола 565
 “Промінь”, див. Процайло Дмитро
 Пронь Ілько, “Лесьо” 380, 519
 Просинський Дмитро, “Шрам” 554
 Процайло Дмитро, “Промінь” 262, 533
 Процик Дмитро, “Перець” 532
 Проць Іван 565
 Проць Михайло, “Словак” 539
 “Проць” 246, 533
 Прут Роман, “Турчин” 104, 240, 342, 546
 “Прут”, див. Гедз Андрій
 “Прут”, див. Мацина Мирон
 “Прут”, див. Пука Василь
 “Прут”, див. Путько Осип
 “Прут” 386, 534
 “Птах”, див. Мелех Петро
 “Птах”, див. Пилипець Іван
 “Птах”, див. Піпка Петро
 “Птах” 239, 534
 “Пугач”, див. Гнап Василь
 “Пугач”, див. Заболоцький Василь
 “Пугач” 221, 243, 534
 “Пуд”, див. Піддубчишин Василь
 Пузко Михайло 380
 “Пук” 222, 224, 279, 534
 Пука Василь, “Прут” 256, 534
 Пука Василь, “Зубатий” 242, 507
 Пука Володимир, “Шумський” 238, 555
 Пука Михайло, “Смерека” 277, 540
 Пукта Андрій 314
 Путько Василь, “Ворон” 491
 Путько Іван, “Зубач” 255, 507
 Путько Микола, “Козак” 511
 Путько Михайло, “Орел” 530
 Путько Осип, “Канада” 508
 Путько Осип, “Прут” 534
 Пуцило Іван, “Матрос” 524
 “Пух”, див. Притула Ярема
 “Пух” 218
 Пушкар Андрій 343
 Пушкар Василь 565
 Пушкар Василь, “Дуб” 501
 Пушкар Микола, “Пень” 532
 Пушкар Ярослав, “Шурко” 554
 “Пушкін”, див. Левкович Василь
 “Пчілка”, див. Печінка Палагія
 “П’ястук”, див. Головка Василь
- Р**
- Раб Ю., “Черник” 413
 Равлик Катерина 356
 Равлик Микола, “Беркут” 482
 Равлик Михайло, “Ревізорчук” 239, 534
 Равський Іван, “Ротмір” 239, 273, 535
 Равський Микола, “Рудий” 535
 Равчак Андрій, “Рура” 535
 Радавець Іван, “Фірман” 265, 546
 Радавець Роман, “Лев” 518
 Радейко Микола, “Крим” 218, 407, 447, 514
 “Рак” 216, 534
 Ребізант Володимир, “Кривоніс” 514
 Ребізант Михайло 565
 Ребізант Степан 565
 Ревакович, “Муха” 528
 Ревакович В., “Майстер” 413
 “Ревізорчук”, див. Равлик Михайло
 Рембач Емілія 389
 Рембіш Теодор, “Заруба” 505
 “Рен”, див. Мізерний Василь
 “Рента”, див. Борівець Ірина
 Ренца Володимир 390
 Репіта Дмитро 365
 “Риба”, див. Рошко Іван
 Рибак Розалія 378
 “Рибак”, див. Гонтарський Ярослав
 “Рибак”, див. Грицько Дмитро
 “Рибак”, див. Рибський Юрій
 “Рибак”, див. Соха Владислав
 “Рибак” 243, 535

- Рибель Василь, “Гора” 495
 Рибський Юрій, “Рибак” 534
 “Рись”, див. Булат Панько
 “Ріг” 535
 “Різун”, див. Фус Евген
 “Рінь” 244
 “Річка”, див. Пилипчук Володимир
 Ровенчук Марія, “Ірина” 507
 “Рожа”, див. Вітко Марія
 Рожанський Іван, “Тур” 545
 “Ройко” 535
 “Роман”, див. Вовк Володимир
 “Роман”, див. Козій Степан
 “Роман” 535
 Романець Микола, “Клак” 510
 Романик Іван, “Хміль” 548
 “Романчук”, див. Цимбалко Михайло
 “Романюк”, див. Диноवेशь Степан
 “Ромко”, див. Мац Роман
 “Ромко”, див. Росипський Іван
 “Ромко” 262, 535
 Росипський Іван, “Ромко” 535
 “Ротмір”, див. Равський Іван
 Рошко Іван, “Риба” 534
 “Рубан” 535
 “Рудий”, див. Равський Микола
 “Рудий” 61, 240, 252, 259, 274
 “Рудяк” 535
 “Рура”, див. Равчак Андрій
 “Ручай” 535
- С**
 “Сабаль”, див. Артишко Семен
 “Сабойда”, див. Климко Іван
 “Сава” 239, 266, 400, 535
 “Савара” 242, 535
 “Савич”, див. Сірчинський Дмитро
 “Савич” 210, 243, 536
 “Савка” 239, 536
 Савойка Андрій, “Смалій” 539
 Савойка Мілько, “Зенко” 505
 Савула Мирон, “Ярема” 556
 “Савур”, див. Салик Василь
 Савченко Микола, “Байда” 49, 270
 Савчин Микола, “Скорий” 539
 Савчук В. 270
 Савчук Володимир, “Орел” 530
 “Сагайдак”, див. Святovich Г.
 “Сагайдачний”, див. Климко Іван
 “Сагайдачний”, див. Свистович Григорій
- “Сагайдачний” 244, 418, 536
 “Сад”, див. Судин Григорій
 Садовий Степан 565
 Сай Ярослав 565
 Сайчук Дмитро, “Богдан” 484
 Сак Михайло 383
 Салапата Петро, “Мороз” 527
 “Салатович” 536
 Салик Василь, “Савур” 536
 Салик Микола 369
 Салік Василь, “Самара” 536
 “Самара”, див. Салік Василь
 Самійло Анна 315
 “Самовитий” 244, 536
 “Самознай” 536
 Самоляк Василь, “Хмель” 547
 “Самотюк” 536
 “Самчук”, див. Кархут Іван
 “Сан” 187, 536
 Санайко Григорій, “Дуб” 501
 Санайко Марія 565
 Санайко Михайло, “Моргун” 167, 257, 526
 Санойко Параня 356
 Сарабура Ева 383
 Сарамак, “Каль” 508
 Сарашук Іван 369
 “Сатана”, див. Чорнобай
 Сахарко Василь, “Олексій” 529
 Сахриб Іван, “Краян” 272, 514
 Свидницький Іван, “Степовий” 543
 Свиляр Дмитро, “Славко” 539
 Свинницький Микола, “Стріла” 238, 269, 277, 436, 543
 “Свист”, див. Снігур Михайло
 “Свист” 252, 536
 Свистович Григорій, “Сагайдачний” 536
 “Світовий” 245, 261, 536
 Святovich Г., “Сагайдак” 242, 252, 260, 413
 Селівановський Ніколай 429, 433
 “Селянин” 167, 254, 536
 Семен Петро, “Лис” 520
 Семен Іван, “Сернюк” 537
 “Семен”, див. Ялоха Іван
 “Семенко”, див. Лівчанин Михайло
 Семенович Іван 565
 Семенович Михайло 565
 “Семенчик” 245, 537

“Семенько” 245, 537
Семерак Катруся 357
Семерак Марійка 357
“Семко” 537
Семчишин М. 478
Семчук Мирослав, “Вітер” 490
“Сенько” 239, 259, 275, 537
“Сергій”, див. Голова Петро
“Сергій” 238, 537
Середа Степан, “Зорян” 506
Середовий Петро, “Лис” 520
Серкіз Степан, “Нечоса” 265, 529
“Сернюк”, див. Семен Іван
“Серп”, див. Галан Володимир
“Сивий”, див. Нестерак Йосиф
“Сивий” 251, 537
Сивуля Емілія 381
Сигловий Григорій 565
Сид Василь, “Сніп” 540
Сидор Василь, “Шелест” 270, 408,
410, 431
Сидор Роман, “Ігор” 507
Сидор Юрій, “Хміль” 548
“Сидоренко” 242, 537
Сидорко Михайло, “Максим” 523
Сидорський Петро, “Цюк” 549
“Сизий”, див. Табака Василь
Сикала Іван, “Зенон” 506
Сикула Р., “Мороз” 527
“Силач”, див. Демків Павло
Симко Володимир, “Вартовий” 120,
137, 253, 274, 471, 487
“Сирий”, див. Зельонка Павло
“Сирота”, див. Демків Володимир
Сич Михайло, “Сірко” 538
Сич Олександр 565
“Сич”, див. Булат Іван
“Сич”, див. Чобіт Марія
“Сич” 226, 537
Сікорський Владислав 30
“Сірий”, див. Зеленка Павло
“Сірий”, див. Коваль Іван
“Сірий”, див. Левків Павло
“Сірий” 537, 538
“Сірко”, див. Гринь
“Сірко”, див. Гуменний Михайло
“Сірко”, див. Ключник Павло
“Сірко”, див. Козак Микола
“Сірко”, див. Королько Андрій
“Сірко”, див. Мишишин Григорій
“Сірко”, див. Паламар Михайло
“Сірко”, див. Сич Михайло
“Сірко”, див. Школяр Лука
“Сірко” 145, 212, 239, 242, 244, 245,
248, 249, 261, 270, 342, 538
Сірчинський Дмитро, “Савич” 536
“Сітка”, див. Колач Андрій
“Січевський”, див. Сокіл Василь
“Січовий”, див. Злотник Володимир
“Січовий” 538
Скаб Євгенія, “Феська” 546
Скаб Олена 354, 385
“Скала”, див. Горечий Володимир
“Скала” 240, 253, 258, 264, 279, 331,
538, 539
Скалій Марія 369
Скалій Дмитро 383
Скалій Микола 354
Скалій Михайло 369
Скалій Теодор 354
“Скалт” 539
“Скварок” 539
Скиба, “Крук” 515
Скибицька Юлія 565
Скинець Михайло 326
Скірка Анна, “Чорна” 550
“Скірка” 241, 366, 539
“Скока” 250, 539
“Скорий”, див. Савчин Микола
“Скорий” 367, 368, 369, 370, 539
Скотинський Дмитро, “Дуля” 502
Скочиляс Григорій 565
Скриль Степан, “Скрипка” 539
“Скрипак” 255, 257, 539
Скрипець Михайло 322
Скрипець Петро, “Орел” 530
Скрипець Петро, “Сорока” 542
“Скрипка”, див. Скриль Степан
Скрипчак Іван, “Струна” 544
Скуратко Дмитро, “Вільховий” 490
Скуратко Дмитро, “Мороз” 527
Скуратко Іван 565
Скуратко Олекса 381
Слабак Микола, “Гураган” 498
“Слабий”, див. Буцьо Михайло
“Слабий” 539
“Славко”, див. Боднар Степан
“Славко”, див. Головчак Дмитро
“Славко”, див. Гой Йосип
“Славко”, див. Іляш Тадей

- “Славко”, див. Свинар Дмитро
 “Славко” 252
 Славонс Василь, “Шурко” 554
 Сливка Ю. 286, 422, 478, 568
 “Сливка” 539
 Словак Дмитро, “Франц” 547
 “Словак”, див. Проць Михайло
 “Сломко” 539
 “Слота” 253, 539
 Служала Михайло, “Шевчук” 553
 Случак Ярослав 565
 “Смалій”, див. Савойка Андрій
 “Смерек”, див. Пирчак Іван
 “Смерек”, див. Томашевич
 “Смерека”, див. Борівець Іван
 “Смерека”, див. Муц Йосиф
 “Смерека”, див. Пука Михайло
 “Смерека” 86, 233, 238, 245, 254, 263, 266
 “Смик”, див. Безноско Ілля
 “Смик” 240, 273, 540
 “Смілий” 61, 241, 242, 249, 252, 260, 540
 “Смок”, див. Напора Максим
 Смолиньчак Михайло, “Бородач” 485
 “Смолій” 240, 279, 540
 “Смоляк”, див. Бахів Дмитро
 Смук Микола, “Камінь” 508
 “Сніг”, див. Круп’як Іван
 “Сніг” 148, 173, 243, 244, 260, 540
 Снігур Олекса, “Економ” 408, 502
 Снігур Михайло, “Свист” 536
 “Снігур”, див. Дублянко Василь
 “Снігур” 239, 365, 540
 Снігура Іван, “Галамай” 219, 239, 278, 493
 “Снігура”, див. Головач Михайло
 “Сніп”, див. Сид Василь
 “Сова”, див. Левків Іван
 “Сойка”, див. Кметь Євстахій
 “Сокира”, див. Вархоміка Іван
 Сокіл Василь, “Січевський” 143, 240, 538
 “Сокіл”, див. Борсук Мирослав
 “Сокіл”, див. Королько Михайло
 “Сокіл”, див. Судин Степан
 “Сокіл” 221, 222, 225, 241, 243, 244, 251, 259, 260, 271, 541
 “Соколенко” 541
 Солій Степан, “Морозенко” 56, 114, 217, 218, 219, 220, 221, 253, 527
 “Соловей”, див. Басалик Ярослав
 “Соловей”, див. Ключковський Констянтин
 “Соловій”, див. Балух Михайло
 “Соловій”, див. Качор Степан
 “Соловій”, див. Козій Іван
 “Соловій”, див. Лобас Володимир
 “Соловій”, див. Оленич Михайло
 “Соловій”, див. Потопляк Василь
 “Соловій” 241, 243, 245, 261, 265, 364, 541
 “Солода” 541
 Солодуха Любомира, “Люба” 522
 Солодуха Микола 565
 Солодуха Микола, “Дуб” 501
 Солодуха Микола, “Ярко” 556
 Солтис Павло, “Чумак” 552
 “Сон” 542
 “Сонце” 542
 Сорока Марія 324
 “Сорока”, див. Бабик Микола
 “Сорока”, див. Скрипець Петро
 “Сорока” 137, 144, 239, 542
 “Сорокатиї”, див. Куньо Микола
 “Сорокатиї” 238, 272, 542
 “Сосна”, див. Козьоринський Іван
 “Сосна”, див. Судин Дмитро
 “Сосна” 542
 “Сосновий”, див. Лисик Михайло
 “Сосновий”, див. Несцьор Олександр
 “Сосновий”, див. Теплицький Олександр
 Соха Владислав, “Рибак” 535
 Соха Ілля, “Мак” 523
 “Співак” 542
 Сподарик Петро, “Качор” 510
 “Ставний” 247, 542
 Стадник Пантелеймон, “Грушка” 497
 “Сталевий”, див. Мороз Петро
 “Сталевий”, див. Пирка Василь
 Сталін Йосип 77, 95, 163, 167, 228, 327, 410, 424, 425, 433, 568
 “Сталін”, див. Березка Володимир
 “Сталь”, див. Дзьоба Дмитро
 Станько Петро, “Воробець” 491
 Станько Петро, “Орел” 530
 Станько Олександр, “Бур’ян” 486
 Станько Олег 565

“Старий”, див. Кітор Василь
“Старий”, див. Лашкевич Василь
“Старий” 213, 222, 238, 543
Старух Ярослав, “Стяг” 7, 10, 286,
431, 437, 438
Стасик Іван, “Крук” 274, 515
Стасик Катерина, “Калина” 507
Стасик Михайло 565
Стасик Степан, “Шумний” 555
Стасик Теодор 565
“Стах” 542
Шашко Іван, “Стецяк” 543
Стебельський Степан, “Хрін” 269
Стельмах Михайло, “Сум” 256, 544
Стельмах Михайло, “Крук” 515
“Степ”, див. Сухорончак Степан
“Степ” 543
“Степовий”, див. Наконечний Миро-
слав
“Степовий”, див. Притула Григорій
“Степовий”, див. Свидницький Іван
“Степовий”, див. Сухорончак
“Степовий”, див. Тилявський Миро-
слав
“Степовий” 170, 244, 306, 543
“Стер”, див. Голембйовскі М.
“Стефа”, див. Гонтарська Ксеня
Стефанік Василь 58, 442
“Стефко” 543
Стех Богдан 565
Стех Микола, “Чорний” 550
Стех Микола, “Крук” 515
Стех Ярослав, “Шамрай” 552
Стецик Параня 364
Стецишин Євген, “Орлик” 267, 276,
531
“Стецяк”, див. Шашко Іван
“Стець” 543
“Стир” 244, 543
“Сторож”, див. Вербовий Володимир
“Страх” 363, 544
“Стренч” 544
“Стрика” 544
“Стріла”, див. Борівець Василь
“Стріла”, див. Лазірко Іван
“Стріла”, див. Свинницький Микола
“Стріла”, див. Юринець Осип
“Стріла” 241, 261, 265, 543
“Стрілець” 250, 543
“Стрільчик” 262, 543

“Струна”, див. Скрипчак Іван
Струс Петро 311
Струсь Михайло, “Шпак” 553
Студений Юрій 351
Ступан Петро, “Білий” 275, 483
Ступень Степан, “Журавель” 503
“Сторож”, див. Вербовий Володимир
“Стьопа” 250, 544
“Стяг”, див. Старух Ярослав
Судин Григорій, “Сад” 536
Судин Дмитро, “Сосна” 542
Судин Степан, “Сокіл” 540
Судор Микола, “Суслик” 177, 544
Суж Володимир, “Довбуш” 400, 500
“Сук”, див. Гид Федір
“Сук”, див. Козира Микола
“Сук”, див. Красуляк Іван
“Сук”, див. Лехман Михайло
“Сук”, див. Сьома Іван
“Сук”, див. Шиманський Григорій
“Сук” 244, 245, 262, 264, 365, 544
Сулима 565
“Сум”, див. Стельмах Михайло
“Сумний” 243, 544
“Сурма”, див. Бабик Дмитро
“Сурмач”, див. Дзьоба Дмитро
“Суслик”, див. Судор Микола
Сухий Володимир, “Павор” 532
Сухий Ярослав, “Чубчик” 551
Сухорончак Степан, “Степ” 392, 543
Сухорончак, “Степовий” 543
“Сян” 256, 257, 544
Сьома Іван, “Сук” 544

Т

Табака Василь, “Сизий” 537
Табака Михайло, “Ярий” 556
“Танкіст”, див. Можджень Осип
Тарабан Микола, “Туча” 31, 33, 72,
112, 144, 152, 154, 229, 231, 236,
253, 258, 274, 408, 413, 414, 427,
437, 444, 546, 570
“Тарас”, див. Білинський
“Тарас”, див. Пельо Ярослав
“Тарас” 216, 217, 544
“Твердий”, див. Босий Федір
“Твердий” 248, 544
Твердохліб Михайло, “Ведмідь” 487
“Темрява” 266, 544
Тепило Іван 367

- Тепило Іван, “Лоза” 521
 Теплицький Олександр, “Сосновий” 241, 542
 Теплицький Юрій, “Лісовик” 400, 521
 Терebenець Анна 565
 Терebenець Михайло, “Дзвін” 235, 499
 Терebenець Михайло, “Лис” 520
 Терешко Василь, “Цвіркун” 548
 Терешко Володимир, “Чорний” 550
 “Тетяна”, див. Туркевич Стефанія
 Тештовець Павло, “Шміт” 553
 “Тигр”, див. Дикий Іван
 Тилявський Мирослав, “Степовий” 175, 187, 188, 267, 269, 270, 543
 Тиль Анна 374
 Тимець, “Калина” 507
 Тимець Іван 565
 Тимець Іван, “Лис” 520
 Тимець Іван, “Тихий” 545
 Тимець Олекса 565
 Тимець Петро 565
 Тимець Теодор, “Трач” 242, 545
 Тиміш Михайло, “Залізняк” 504
 Тимчина Йосафат, “Зенко” 137, 214, 253, 258, 505
 Тимчина Теодор 566
 Типа Іван 388
 “Тир” 194, 545
 “Тиса” 241, 276, 545
 “Титан”, див. Кишка Андрій
 “Тихий”, див. Богонос Йосиф
 “Тихий”, див. Левкович Андрій
 “Тихий”, див. Охрін Василь
 “Тихий”, див. Тимець Іван
 “Тихий” 186, 226, 240, 279, 280, 545
 “Тичка” 545
 “Тіто” 225, 545
 “Ткач” 545
 Томашевич, “Смерек” 539
 “Томек”, див. Буковинський Іван
 Томків Дмитро 566
 Томків Михайло 566
 “Топір” 262
 “Тополя” 241, 545
 “Торг” 545
 “Точило”, див. Онишко Теодор
 “Трач”, див. Тимець Теодор
 “Тренч”, див. Тучак Юрій
 “Тріска”, див. Вергун Григорій
 Трохан Михайло 372
 Трусевич Михайло, “Думка” 502
 Трухан Дмитро, “Дуб” 271, 501
 Трухан Іван 566
 Трухан Михайло 566
 “Тур”, див. Рожанський Іван
 “Тур” 245, 249, 546
 Туркевич Стефанія, “Тетяна” 397, 545
 Туркіль Михайло, “Лейман” 255, 519
 “Турчин”, див. Прут Роман
 “Турчин” 240
 “Туча”, див. Омелян Петро
 “Туча”, див. Тарабан Микола
 Тучак Дмитро, “Хмара” 547
 Тучак Юрій, “Тренч” 545
 Тхір Василь, “Пйонк” 533
 Тхір Роман 566
 “Тхір” 248, 546
- У**
- “Уголь” 546
 “Умань”, див. Ухань Петро
 “Уран” 546
 Усевич Ілько, “Явір” 555
 Ухань Петро, “Умань” 41, 42, 44, 45, 174, 179, 197, 198, 199, 201, 202, 203, 204, 258, 267, 270, 272, 412, 414, 444, 546
 Участий Олекса, “Ганс” 493
 Ушківський Іван, “Марченко” 524
- Ф**
- Фадаш Степан, “Голуб” 494
 Фай Марія 566
 Фай Стефа 566
 “Файка” 546
 Фалас Григорій, “Циган” 548
 “Фараон” 215, 240, 259, 279, 546
 Фах Дмитро, “Медвідь” 525
 Фашук Василь, “Шрам” 554
 Федак Анна 314
 Федак Василь 314
 Федак Михайло 377, 566
 Федків Степан, “Бойко” 484
 Федор Дмитро 314
 “Федоренко” 546
 Федорів Петро, “Дальнич” 477
 Фейло Дмитро, “Муха” 528
 Фейло Михайло 566
 “Фербель”, див. Філь Василь
 “Фербель”, див. Фецьо Василь
 “Ферболь” 243, 546

Ференц Кузьма 566
Ференц Микола, “Вільховий” 490
Ферніла Михайло, “Левко” 518
“Феська”, див. Скаб Євгенія
“Фец-Фриндик”, див. Гірний Василь
Фецьо Василь, “Фербель” 546
Фецьо Микола, “Фукс” 547
Фешак Катерина, “Липа” 519
Фещин Микола, “Горинь” 495
Фігура Іван, “Галузь” 493
Філь Андрій, “Жовтодзьоб” 503
Філь Василь, “Фербель” 546
Філь Дмитро 316
Філь Іван, “Дуб” 501
Філь Іван, “Шеремета” 95, 239, 275,
408, 413, 427, 553, 570
Філь Іван, “Ярич” 556
Філь Михайло 316, 566
Філь Теодор, “Байда” 481
Філь Ярослава, “Марта” 524
“Фірман”, див. Радавець Іван
“Фіфак” 245, 247, 546, 547
Флис Володимир, “Юрцьо” 555
Фолюшевич Євген, “Володарко” 491
Франківський Іван 566
Франко Іван 77
“Франц”, див. Словак Дмитро
“Франц” 71, 547
“Фріц” 251, 547
“Фукс”, див. Фецьо Микола
“Фукс” 547
Фус Євген, “Різун” 535

Х

Халіга Іван 351
Ханас Дмитро, “Залізник” 504
Ханас Микола, “Харченко” 547
Ханас Михайло, “Дишель” 499
Ханас Степан, “Ярий” 6, 44, 80, 92,
109, 119, 125, 130, 134, 139, 151,
158, 227, 234, 272, 284, 411, 556
Харий Степан, “Чорнота” 257, 551
Харко Стефан, “Моргун” 526
Харко Теодор, “Мавзер” 522
“Харко” 246, 547
“Харченко”, див. Ханас Микола
“Харченко”, див. Хорко Андрій
Хвашенко 391
“Хвилевий” 239, 275, 547
Хиляк Євген, “Кропило” 515

“Хитрий” 243, 260, 547
Хіта Володимир, “Ворон” 491
Хіта Іван, “Хут” 145, 146, 548
Хіта Микола, “Голуб” 274, 494
“Хмара”, див. Бурачок Василь
“Хмара”, див. Козій Костянтин
“Хмара”, див. Колінчак Степан
“Хмара”, див. Тучак Дмитро
“Хмара”, див. Хомиця Михайло
“Хмара” 53, 238, 257, 547
“Хмель”, див. Гавришко Петро
“Хмель”, див. Дева Іван
“Хмель”, див. Самоляк Василь
“Хмель” 53, 98, 224, 239, 240, 279, 280,
547, 548
Хмельницький Богдан 57
“Хміль”, див. Криса Петро
“Хміль”, див. Романик Іван
“Хміль”, див. Сидор Юрій
“Хміль” 241, 548
Ходань Василь, “Кудлатий” 516
Ходань Дмитро 314
Ходань Марія 314
Ходань Михайло, “Дід” 499
Ходань Розалія, “Зоня” 506
Ходань Степан, “Дятель” 502
Ходань Тетяна 314
Ходась Іван 314
“Хома” 548
“Хомик”, див. Лупач Осип
“Хомик” 216, 245, 548
Хомин Михайло, “Козачок” 511
Хомин Петро, “Пирян” (“Перян”)
244, 533
Хомиця Михайло, “Хмара” 547
“Хом’як”, див. Вrabатий Михайло
Хорко Андрій, “Харченко” 547
“Хоробрий” 219, 221, 238, 274, 548
Храпа Дмитро 566
Христина Микола 566
“Хрін”, див. Стебельський Степан
“Хрін” 241, 548
Хрунь 353
“Хрущ”, див. Маречко Андрій
“Хрущ” 171, 225, 243, 548
Хрущов Н. 428, 429
Худий Степан, “Жабка” 502
“Хуртовина”, див. Булат Ірина
“Хут”, див. Хіта Іван
“Хут” 253, 548

Ц

Цалковський Володимир 390
“Цвіркун”, див. Лехач Дмитро
“Цвіркун”, див. Терешко Василь
“Цегла”, див. Цибульський Василь
Цекін 43
Целюх Іван, “Муха” 528
Цибульський Василь, “Цегла” 548
“Циган”, див. Бунда Іван
“Циган”, див. Мاستикаш
“Циган”, див. Фалас Григорій
“Циган” 176, 179, 184, 185, 224, 244,
255, 549
Циглан Марія 314
Циглан Софія 314
Цимбалко Михайло, “Романчук” 535
“Цікай”, див. Ціп Олекса
Ціп Олекса, “Цікай” 549
“Цюк”, див. Сидорський Петро
Цюрко Степан, “Ксенцьо” 516
“Цяпка” 244, 270

Ч

Чабан Іван, “Чубатий” 261, 551
“Чабан” 247, 549
“Чайка”, див. Дмитришин Катерина
“Чайка”, див. Колач Олександр
“Чайка”, див. Лемеха Іван
“Чайка”, див. Мазур Іван
“Чайка” 240, 244, 246, 275, 361, 549
Чайківська Юлія 566
“Чак” 162, 239, 259, 549
“Чалий” 133, 216, 217, 218, 221, 225,
226, 239, 247, 278, 361, 549
Чекан Михайло, “Прокіп” 241, 265,
533
“Чепіга”, див. Чепіль Іван
“Чепіга” 353, 364, 366, 377, 379, 549
Чепіль Іван, “Чепіга” 549
Червонка Федір 247, 566
“Черед”, див. Шумський Іван
“Черемош”, див. Завада Ілько
“Черемош”, див. Козелко Семен
“Черемош”, див. Лициняк Іван
“Черемош”, див. Назар Дмитро
“Черемош” 224, 225, 253, 266, 550
“Черемха” 250, 550
Черна Йосип, “Богун” 484
Черник Катерина 372
“Черник”, див. Михалюк Богдан

“Черник”, див. Раб Ю.
“Черник” 249, 550
Черський, “Беркут” 482
Черчіль 167
“Чех”, див. Гуль Іван
“Чех” 71, 221, 222, 253, 550
“Чечель” 242, 550
“Чижик” 240, 259, 278, 550
“Чир”, див. Загребельний Антоній
“Чміль”, див. Гамівка Іван
“Чміль”, див. Напора Іван
“Чміль” 386, 550
Чнил Дмитро, “Грушка” 248, 497
Чобіт Марія, “Сич” 537
Чонстка Михайло, “Маюк” 525
“Чорна”, див. Крамар Ольга
“Чорна”, див. Скірка Анна
“Чорненький”, див. Венгрин Василь
Чорний Володимир, “Маєвий” 52,
242, 522
Чорний, “Лан” 517
“Чорний”, див. Гелета Андрій
“Чорний”, див. Дрецько Михайло
“Чорний”, див. Круцько Євген
“Чорний”, див. Олексів Микола
“Чорний”, див. Стех Микола
“Чорний”, див. Терешко Володимир
“Чорний” 210, 215, 226, 240, 244, 258,
259, 279, 378, 550, 551
“Чорнило” 415
Чорній Василь, “Бич” 176, 180, 184,
185, 190, 191, 414, 483
Чорній Григорій 566
Чорній Михайло, “Лен” 519
Чорнобай, “Сатана” 536
“Чорнобривий” 240, 249, 551
“Чорнобровий” 551
“Чорноморець”, див. Галайко Теодор
“Чорноморець”, див. Красуляк Петро
“Чорноморець”, див. Ксьондзик Іван
“Чорноморець”, див. Кунець Іван
“Чорнота”, див. Ковалик Іван
“Чорнота”, див. Комар Іван
“Чорнота”, див. Харий Степан
“Чорнота” 257, 354, 306, 379, 380, 551
“Чубарик” 551
“Чубатий”, див. Чабан Іван
“Чубчик”, див. Гальва
“Чубчик”, див. Сухий Ярослав
“Чубчик” 551

- “Чугай” 245, 551
 “Чуйкевич”, див. Палюшок Теодор
 “Чумак”, див. Ваврикович Володимир
 “Чумак”, див. Васелина Михайло
 “Чумак”, див. Воробель Михайло
 “Чумак”, див. Гойло Петро
 “Чумак”, див. Дорош Петро
 “Чумак”, див. Ківер Дмитро
 “Чумак”, див. Кривко Григорій
 “Чумак”, див. Лис Петро
 “Чумак”, див. Солтис Павло
 “Чумак”, див. Чура Михайло
 “Чумак” 53, 215, 225, 240, 243, 245, 260, 273, 552
 Чура Михайло, “Чумак” 552
 “Чура”, див. Малик Дмитро
 Чупіль Богдан, “Бей” 482
 “Чуприна”, див. Головка Ярослав
 Чуцик Степан, “Береза” 482
- ### Ш
- Шабат Анна 566
 Шабат Дмитро, “Грім” 497
 Шавара Володимир, “Шрам”
 Шалай Гриць 294
 Шалева Василь, “Бур’ян” 487
 “Шалий” 245
 “Шалій” 552
 “Шамрай”, див. Стех Ярослав
 Шаповал Ю. 407, 570
 “Шарко” 221, 240, 255, 280, 289, 294, 552
 “Шах” 76, 247, 552
 “Шахай”, див. Євстахевич
 “Шахай”, див. Кохалик Євген
 “Шаш” 168, 552
 “Шварко” 552
 Швед Іван, “Довгий” 500
 “Швед” 248, 300, 553
 “Швейк” 361, 553
 “Швейко” 245, 266
 Швець Петро, “Вовк” 490
 “Швець”, див. Лашин Олександр
 Шевченко Тарас 58, 77, 79, 91, 150, 157, 442
 Шевчик Евстахія 566
 Шевчик Степан, “Шпак” 553
 “Шевчук”, див. Служала Михайло
 “Шелест”, див. Сидор Василь
 “Шеремета”, див. Філь Іван
 “Шершон” 239, 259, 553
 Шигда Петро 314
 Шикула Степан, “Горлоріз” 495
 Шикула Микола, “Кремінь” 514
 Шилипило Іван 566
 Шиманський Андрій, “Шолом” 553
 Шиманський Григорій, “Сук” 544
 Шиманський Дмитро 566
 Шиманський Іван, “Шум” 6, 31, 167, 204, 206, 207, 209, 210, 211, 212, 214, 215, 216, 217, 219, 222, 232, 269, 276, 371, 411, 412, 414, 415, 418, 427, 436, 437, 438, 444, 445
 Шиманський Михайло, “Шмир” 239, 258, 553
 Шиманський Михайло, “Шугай” 167, 257, 554
 Шиманський Петро 371
 Шиманський Петро, “Шрам” (“Нечай”) 167, 254, 554
 Шимечко Роман, “Веселий” 488
 “Шина”, див. Несцьор Іван
 Шипило Іван 566
 “Шишка” 378, 553
 Шкварчак Марія 353
 Школяр Лука, “Сірко” 538
 “Шлюсар”, див. Бартошко Іван
 Шклянка Григорій, “Куліш” 189, 417, 418
 Шмагара 14
 Шмагло 566
 Шмагло Микола 355
 Шмигло Ева 354
 “Шмир”, див. Шиманський Михайло
 “Шміт”, див. Гур Василь
 “Шміт”, див. Тештовець Павло
 Шмір Теодор, “Зимний” 506
 “Шолом”, див. Шиманський Андрій
 Шопінський С. 427
 Шостак Катерина 389
 Шостак Михайло, “Лисиця” 413, 520
 Шостак Михайло, “Шпак” 553
 “Шпак”, див. Кархут Петро
 “Шпак”, див. Кебало Василь
 “Шпак”, див. Левко Іван
 “Шпак”, див. Мелех Петро
 “Шпак”, див. Струсь Михайло
 “Шпак”, див. Шевчик Степан
 “Шпак”, див. Шостак Михайло
 “Шпак” 243, 245, 355, 553

- “Шпак І” 251, 554
 “Шпак ІІ” 249, 554
 Шпонтак Іван, “Залізник” (“Дубровник”, “Леміш”) 5, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 20, 22, 26, 27, 28, 31, 44, 45, 51, 55, 60, 65, 80, 81, 92, 93, 102, 109, 110, 119, 120, 125, 126, 130, 131, 135, 139, 140, 151, 152, 158, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 179, 180, 182, 183, 187, 188, 190, 192, 201, 205, 210, 211, 212, 213, 216, 219, 225, 229, 267, 269, 270, 271, 280, 284, 371, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 416, 420, 422, 425, 427, 428, 431, 435, 436, 437, 438, 439, 444, 445, 447, 448, 454, 477, 478, 504, 570
 “Шпрота”, див. Паливода Петро
 “Шрам”, див. Заруба Роман
 “Шрам”, див. Просинський Дмитро
 “Шрам”, див. Фащук Василь
 “Шрам”, див. Шавара Володимир
 “Шрам”, див. Шиманський Петро
 “Шрам” 168, 253, 554
 “Шраменко” 306, 554
 “Шрамченко” 255
 Штендера Євген, “Прірва” 9, 270, 407, 571
 “Шугай”, див. Ванкевич Юрій
 “Шугай”, див. Шиманський Михайло
 “Шугай” 184, 238, 244, 246, 247, 250, 554
 “Шум”, див. Кишка Михайло
 “Шум”, див. Шиманський Іван
 “Шум” 256, 555
 Шумада Іван 359
 “Шумний”, див. Стасик Степан
 Шумський Іван, “Черед” 549
 “Шумський”, див. Пука Володимир
 “Шумцьо” 555
 Шупер Іван, “Марко” 524
 Шупер Катерина 385, 386
 “Шурай”, див. Литвин Михайло
 “Шурко”, див. Пушкар Ярослав
 “Шурко”, див. Славонс Василь
 “Шурко” 342
 Шустикович Микола, “Явір” 555
- Щ**
 Щабат Олекса 365
- Щербак Андрій 566
 Щигельський Володимир, “Бурлака” 270
 “Щигол”, див. Горбач Станислав
 “Щигол” 250, 555
 Щирба Василь, “Підкова” 56, 76, 95, 159, 253, 258, 412, 414, 444, 533
 Щирба Степан, “Богдан” 484
 “Щирба”, див. Величко Михайло
 “Щупак”, див. Круба Йосип
 “Щупак” 555
 Щурко Василь 298
 “Щурко” 243, 555
- Ю**
 Юзвішин Іван 372
 “Юр”, див. Притула Роман
 Юрейко Олекса, “Юрків” 555
 Юринець Осип, “Стріла” 543
 “Юрків”, див. Юрейко Олекса
 “Юрко” 60, 555
 “Юрцьо”, див. Флис Володимир
- Я**
 “Яблоко” 241
 “Яблуко” 555
 “Явір”, див. Деба Стефан
 “Явір”, див. Клушневич Ілько
 “Явір”, див. Кметюк Микола
 “Явір”, див. Конла Степан
 “Явір”, див. Левко Ярослав
 “Явір”, див. Онишко Петро
 “Явір”, див. Усневич Ілько
 “Явір”, див. Шустикович Микола
 “Явір” 181, 240, 242, 248, 273, 354, 402, 555, 556
 Яворський, о. 270
 “Ягода”, див. Лукашевич Маріян
 Якимович Федір, “Зубенко” 507
 Якубович Дмитро, “Зелений” 505
 Якубович Дмитро, “Міньо” 526
 Якубович Микола, “Місяць” 526
 Якубович Михайло, “Мис” 525
 “Ялівець”, див. Ялоха Іван
 Ялоха Іван, “Ялівець” (“Семен”) 192, 415, 477, 556
 Яніш Петро 251
 Яновський Юрій 442
 “Яр”, див. Ярмола Василь
 “Яр” 241, 244, 259, 333
 Ярема Дмитро, “Яцко” 557

“Ярема”, див. Савула Мирон
“Ярема”, див. Линда Остап
Яремко Левко, “Ігор” 507
“Ярий”, див. Табака Михайло
“Ярий”, див. Ханас Степан
“Ярий”, див. Ярмола Михайло
“Ярий” 257, 266, 406
“Ярич”, див. Заблоцький Василь
“Ярич”, див. Міколинський Іван
“Ярич”, див. Філь Іван
“Ярко”, див. Бловицький Дмитро
“Ярко”, див. Дикий Осип
“Ярко”, див. Солодуха Микола
“Ярко”, див. Ярмола Микола
Ярмола Василь, “Яр” 6, 56, 114, 216,
217, 218, 219, 220, 221, 225, 226,
253, 276, 411, 415, 444, 556
Ярмола Григорій, “Зорян” 506
Ярмола Микола, “Ярко” 556
Ярмола Михайло, “Ярий” 556
Ярмола Текля 566
Ярмола Теодор 566
Ярослав Мудрий 150, 157
Яремчак, “Кропива” 166, 515
“Ясень”, див. Матвіїшин Іван
“Яструб”, див. Кіндрич Іван
“Яструб”, див. Кондрашин Іван
“Яструб”, див. Онишкевич Володимир
“Яструб”, див. Притульський Володи-
мир
“Яструб” 238, 242, 245, 274, 355, 557

Яциняк Теодор 566
“Яцко”, див. Ярема Дмитро

Bobusia B. 568
Borowiec J. 571
Chamiwka Jarosław 569, 571
Czapla J. 446, 571
Demczuk M. 571
Dominiczak H. 429, 569
Ginalski F. 569
Grechuta J. 571
Halagida I. 478
Harrassowitz Otto 12
Jasiak M. 569, 571
Kruk Jan, “Orłowski” 571
Mazur G. 568
Misiło Eugeniusz 568, 569
Motyka G. 419, 569
Mroczkowski J. 571
Nowacki W. 569
Onyszkiewicz Mirosław 10, 409, 419, 568
Piecuch H. 570
Potichnyj P. J. 10, 19, 159, 206, 216,
406, 568, 574, 576
Rogoza E. 571
Stalin J. 569
Szcześniak A. 325, 419, 426, 570
Szota W. 325, 419, 426, 570
Szpontak I. 408, 419, 428, 568
“22”, див. Богачевська Любомира

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

А

Австрія 555
Адамівка, село 314, 328
Америка 57, 367, 395, 398, 481
Англія 395, 398
Андріївка, село 187

Б

Баб'яки, присілок 107, 121, 297, 379, 471
Багачі, присілок 379
Бальниця, село 272
Басарабія 316
Бахори (присілок с. Жапалів) 28, 31, 37, 38, 39, 47, 96, 265, 293, 299, 300, 339, 340, 341, 463, 464, 468, 500, 519
Башня-Горішня, село 122, 188, 315
Башня-Долішня, село 23, 42, 48, 159, 188, 189, 256, 414, 464, 502
Белз, місто 432, 435, 466
Белзець, село 74, 85, 96, 98, 121, 304, 309, 324, 343, 373, 374, 388, 389, 390, 411, 415, 428, 435, 456, 457, 460, 467, 468
Берестя, місто 449, 450
Бикове, село 344
Бігалі, село 428
Біла (Підляська), місто 449
Біла гора 505, 538, 551
Білгорай, місто 140, 337
Білгорайщина 263, 266, 391, 394
Білгорайський ліс 17
Білорусь 450
Більськ, місто 449
Бранево, місто 521
Бобрівка, село 36, 37, 38, 103, 295, 298, 313, 350, 366, 378, 432, 463, 381, 433, 464, 469
Бойківщина 449
Бориси, присілок 324
Борівець, село 193
Борова Гора, село 48, 49, 188, 205, 302, 315, 337, 368, 369, 372, 382, 384, 456, 457, 464, 559
Борхів, село 67, 465
Брусно, село 43, 74, 181, 222, 305, 320, 323, 409, 424, 427, 432, 463, 472

Брусно-Нове, село 21, 26, 51, 183, 184, 187, 260, 315, 316, 317, 338, 357, 367, 369, 373, 385, 419, 426, 461
Брусно-Старе, село 26, 187, 191, 193, 202, 256, 260, 302, 315, 316, 357, 367, 384, 385, 465, 555
Будзись, село 99, 303, 311, 312, 313, 335, 350, 352, 353, 362, 363, 364, 365, 376, 377
Будомир, село 221, 252, 262, 274, 304, 357, 371, 426
Бучина, присілок 46, 353, 361, 376, 465

В

Валява, село 94
Варцаби, присілок 313
Варшава, місто 324, 346, 513
Ведмежа, село 465
Великі Очі, село 36, 144, 154, 335, 350, 352, 354, 356, 357, 360, 361, 362, 363, 365, 366, 368, 369, 372, 373, 384, 385, 386, 388, 456, 457
Вербиця, село 127, 250, 276, 278, 324, 326, 342, 343, 345, 373, 374, 401, 456, 457, 484, 493, 502, 509, 545, 554, 556, 563, 566
Верхрата, село 18, 40, 41, 43, 47, 51, 55, 98, 99, 177, 225, 250, 255, 262, 277, 303, 315, 316, 317, 323, 326, 343, 354, 355, 367, 371, 384, 385, 386, 388, 408, 415, 417, 423, 432, 437, 456, 457, 462, 463, 464, 468, 484, 543, 544, 550
Верхратські ліси 126, 155, 415, 420
Ветлин, село 66, 266, 294, 295, 301, 351, 365, 377, 378, 379, 380, 381, 467, 472, 550
Вилева, село 246
Винники, місто 58
Вислік, село 271
Висоцько (Висоцьке), село 222, 296, 364, 391, 563
Витки, присілок 382
Вілька-Вербицька, село 104, 305, 389, 469
Вілька-Горинецька, село 24, 189, 217, 428, 462, 559

- Вілька-Жапалівська (присілок с. Жапалів) 40, 299
- Вілька-Змієвська, присілок 368, 384, 426
- Вілька-Коровицька, присілок 419
- Вілька-Милківська, присілок 382
- Вілька-Полкинська, село 297
- Вількова (присілок с. Маковисько) 376
- Вільхова, село 501
- Вільховець, село 394
- Вінниця, місто 450
- Вісла, ріка 409, 420
- Вовкове, село 271
- Вовчі Ями, село 530
- Вовчаста (присілок с. Теплиці) 135
- Волинь 175
- Волоські Халупки (присілок с. Кобильниця) 342, 470
- Воля-Бухівська, село 297
- Воля-Велика, село 99, 202, 318, 322, 358, 367, 371
- Воля-Молодицька (присілок с. Молодич) 127, 310, 312, 313, 331, 333, 353, 471
- Воля-Обшанецька, село 385
- Воля-Олешицька, присілок 113, 354
- Воля-Рожанецька (присілок с. Рожанець) 140, 310
- Волянські Халупки, присілок 106, 312, 388
- Вусередок, див. Осередок
- В'язівниця, село 24, 25, 255, 256, 259, 260, 300, 334, 348, 351, 367, 378, 382, 413, 427, 462, 466, 488, 490, 494, 501, 511, 521, 526, 528, 534, 535, 256
- Г**
- Габлі, присілок 302
- Гаї, село 70, 106, 254, 257, 296, 297, 298, 299, 300, 311, 312, 313, 324, 333, 334, 336, 350, 351, 352, 363, 381, 466, 469, 501, 544
- Гай, село 291
- Гамарня, село 249, 346, 538
- Гереди, присілок 357
- Гірче, село 67, 251, 322, 465, 541
- Гойсаки, село 60, 61, 115, 470
- Горішній Шлеськ 359
- Гора 213
- Горай, ліс 248, 257, 337, 539, 551, 563, 565
- Горай, село 18, 171, 213, 525
- Горайськ, село 383
- Горайські, присілок 351, 365
- Горайський ліс 337
- Горайці, присілок 317
- Гораєць, село 17, 170, 180, 182, 184, 185, 190, 195, 205, 246, 254, 256, 274, 319, 320, 321, 322, 323, 326, 336, 340, 341, 346, 356, 357, 372, 373, 382, 384, 385, 386, 392, 397, 408, 412, 413, 420, 427, 456, 457, 460, 473, 481, 484, 486, 491, 502, 518, 522, 532, 540, 545, 558, 560
- Гораєцький ліс 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 201, 212, 413, 468, 523, 552
- Гораї, присілок 191, 192, 193, 194, 200, 213, 302, 370
- Гори, хутір 179, 182, 183
- Горинеш, село 23, 40, 41, 42, 44, 48, 74, 85, 122, 126, 147, 183, 184, 189, 216, 272, 305, 309, 323, 338, 340, 344, 346, 354, 356, 357, 368, 369, 370, 371, 382, 384, 385, 388, 389, 417, 424, 428, 432, 454, 456, 457, 460, 461, 462, 463, 466, 467
- Городок, місто 421
- Грабовець, село 296, 297, 299, 332, 363, 364, 377, 469
- Гребенне, село 74, 98, 306, 343, 345, 401, 415, 428, 456, 457, 467, 468, 502, 510, 523, 538, 543, 545, 553
- Грибова гора 31, 229
- Гримаки, село 114, 189, 190, 202, 247, 357, 368, 471
- Грицькова, присілок 335, 357
- Гродно, місто 449
- Грубешівщина 399, 419
- Грушів, село 44, 221, 222, 275, 414, 415, 456, 457, 463
- Грушка, присілок 18, 19, 79, 174, 177, 205, 248, 250, 251, 258, 259, 261, 262, 305, 307, 324, 423, 424, 461, 467, 481, 482, 487, 489, 494, 497, 499, 506, 508, 510, 511, 512, 516, 517, 519, 520, 522, 529, 530, 534, 535, 537, 544, 547, 554, 555, 557, 560, 561, 562, 564

- Грушовичі, село 146, 291, 296, 298, 311, 312, 313, 333, 334, 351, 353, 363, 376, 473
- Губинок, село 113, 259, 358, 471
- Гута, село 179
- Гута-Кришталева, село 14, 408, 413, 14, 423, 460
- Гута-Любицька, село 18, 19, 171, 172, 173, 176, 177, 179, 202, 203, 213, 322, 375, 409
- Гута-Рожанецька, село 392, 419
- Гута-Стара, село 18, 185, 213, 257, 302, 303, 315, 317, 318, 356, 357, 358, 367, 369, 370, 385, 426, 471, 502
- Гутки, присілок 351
- Гутиська, село 357
- Д**
- Дагани, присілок 99, 171, 172, 176, 179, 181, 182, 184, 191, 199, 213, 214, 215, 219, 317, 358, 385, 408, 426, 468, 530, 560
- Дагани Другі, присілок 179
- Дагани Перші, присілок 179
- Дахнів, село 41, 45, 66, 67, 246, 256, 258, 259, 261, 355, 390, 456, 457, 462, 464, 465, 499
- Дахнівський ліс 121, 131, 132, 136, 147, 386, 387
- Дебя, присілок 323
- Дев'ятир, село 317, 343, 344, 424
- Дениська, село 113, 248, 277, 306, 307, 324, 344, 470, 506
- Деревець, село 382
- Деревецькі, присілок 89
- Джури, присілок 72, 466
- Диби, присілок 471, 501
- Дибків, село 94, 314, 327, 331, 334, 335, 468
- Диків, село 30, 112, 116, 127, 131, 136, 142, 143, 144, 170, 224, 256, 259, 262, 266, 309, 315, 316, 317, 321, 322, 323, 325, 326, 337, 339, 353, 354, 355, 356, 357, 368, 369, 370, 372, 382, 383, 385, 387, 388, 391, 392, 406, 413, 422, 428, 454, 456, 457, 463, 469, 470, 472, 473, 533, 557
- Диків-Новий, село 315, 316, 321, 322, 326
- Диків-Старий, село 315, 317, 321, 323, 328, 339, 372, 383, 386, 387, 388, 469
- Диківський ліс 382, 393, 473, 498, 521
- Диниська, село 389, 390
- Дібча, село 17, 31, 66, 89, 93, 94, 101, 110, 111, 120, 127, 169, 266, 298, 310, 314, 327, 338, 352, 376, 380, 382, 423, 428, 461, 463, 467, 468, 469, 472, 522, 559, 566
- Діброва (присілок с. Хотинець) 297, 353
- Діброви, село 313
- Добра, село 66, 89, 108, 110, 111, 247, 249, 251, 254, 298, 310, 333, 351, 353, 354, 366, 376, 377, 379, 380, 381, 435, 456, 457, 466, 467, 496, 470, 511, 517, 518, 554
- Добромильський район 404
- Дрогобич, місто 277, 430, 446, 450, 478, 568
- Дубина, присілок 344
- Дуньковичі, село 99, 100, 106, 146, 297, 298, 299, 301, 313, 330, 334, 348, 350, 352, 353, 354, 359, 360, 362, 363, 364, 367, 377, 381, 388, 391, 428, 468
- Дяки, присілок 357
- Е**
- Европа 230
- Є**
- Єзупіль, місто 274
- Ж**
- Жапалів, село 40, 69, 82, 83, 89, 96, 135, 147, 148, 154, 155, 247, 258, 263, 290, 298, 299, 309, 310, 313, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 338, 339, 340, 351, 367, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 386, 391, 456, 457, 467, 531
- Жапалівська Вілька, див. Вілька-Жапалівська
- Жари, присілок 171
- Жеребиця, присілок 323
- Жерники, село 390
- Жешувське воєводство 429, 433
- Житовське, присілок 302
- Житомир, місто 450

Жуків, село 44, 47, 48, 89, 97, 184, 185,
198, 246, 248, 257, 301, 302, 317,
318, 320, 321, 322, 337, 338, 340,
341, 342, 356, 357, 372, 382, 384,
385, 386, 387, 391, 392, 432, 463,
464, 468, 483, 488, 520
Журавці, село 96, 121, 248, 250, 305,
306, 323, 324, 347, 358, 359, 373,
374, 375, 389, 471, 485, 506, 507,
512, 521

З

Забіла, село 113, 122, 152, 354, 356, 385,
393, 473, 524
Завалля, село 41
Загороди, село 38, 352, 432, 464
Закарпатська Україна 164
Закерзоння 7, 8, 9, 10, 108, 288, 396,
404, 405, 406, 407, 409, 414, 415,
418, 422, 425, 428, 429, 430, 431,
434, 436, 446, 447, 448, 449, 569
Закерзонська Україна 290
Закерзонський Край 7, 10, 286, 404,
405, 418, 425, 436, 437, 447, 448
Закерзонщина 288
Закіпці, присілок с. Нова Гребля 40,
464
Зайці, присілок 216
Залаззя, село 289, 291, 296, 310, 312,
333, 334, 351, 364, 376, 416
Залісся, село 20, 21, 393, 428, 456, 457,
461
Заліська Воля, село 105, 106, 254, 289,
295, 297, 298, 300, 330, 335, 351,
364, 377, 379, 380, 388, 416, 456,
457, 466, 522
Залужжа, село 42, 114, 85, 317, 357, 433,
462, 467
Замостя, місто 419, 449, 481, 487, 489,
506, 508, 523, 531, 551, 554, 557,
564
Замх, село 167, 218, 356, 383, 384, 411,
428
Заставні, присілок 60, 361, 382, 434,
465, 481, 493
Заставне, село 115, 246, 252, 254, 258,
259, 260, 426, 528, 555, 556
Засяння 9, 404, 426, 432, 446, 478
Зарадава, село 377
Затиля, село 113, 305, 307, 466, 470

Затиля, присілок 342, 389, 390, 511
Західна Равщина 414
Збараж, місто 277
Зломи, присілок 183, 185, 202, 302, 317,
318, 320, 355, 370
Зломи, село 214
Зміївка, село 426

І

Ігнаші (Ігнати), присілок с. Нова Гребля 40, 103, 310, 330, 331, 333, 335,
336, 377, 380, 382, 464, 469

К

Кальників, село 291, 311, 312, 313, 324,
334, 344, 350, 351, 352, 353, 359,
360, 361, 362, 363, 364, 365, 374,
376, 377, 381, 387, 390, 393, 428
Камінка-Струмилова, місто 261
Кам'янець-Подільський, місто 450
Канада 159, 216, 373, 441
Каплиці, присілок 115
Каплиші, присілок 189
Каритани, присілок 379
Карів, село 272
Карпати 96, 118, 261, 345, 441
Катовиці, місто 324
Качмарі, присілок 353, 356
Качурі, присілок 372, 472
Київ, місто 450
Княжі, село 307
Князі, присілок 305, 373, 389, 496
Кобильницький ліс 35, 219, 559
Кобильниця, село 35, 36, 70, 116, 254,
256, 302, 303, 304, 316, 317, 335,
342, 354, 355, 356, 357, 361, 362,
363, 368, 369, 370, 384, 386, 387,
417, 418, 426, 456, 457, 462, 466,
471, 494, 505, 507, 526
Кобильниця-Волоська, село 304, 317,
335, 354, 355, 356, 361, 368, 369,
370, 384, 386, 387
Кобильниця-Руська, село 70, 116, 302
Ковалі, присілок 120, 352, 424, 433
Ковалювка, див. Фрайфельд
Ковель, місто 450
Козаки, село 249, 540
Козаки (присілок с. Суха Воля) 37, 463
Колайці, присілок 320
Колосівське, присілок 199, 204
Конячів, село 66, 299, 301, 428, 467

Копань, присілок 248, 250, 115, 300, 311, 312, 331, 362, 364, 366, 382, 393, 533, 544
 Коріниця, село 38, 289, 298, 299, 313, 332, 351, 352, 354, 364, 379, 432, 464
 Корні, село 195, 306, 323, 342, 343, 345, 389, 456, 457, 516, 523, 528, 529, 538, 546, 554
 Коровиця, село 205, 216, 257, 259, 272, 301, 302, 304, 337, 383, 426, 428, 456, 457, 463, 517, 566
 Коровиця-Голодівська, село 44, 188, 202, 203, 385
 Коровиця-Лісова, село 188, 274, 202, 203, 321, 322, 357, 368, 426
 Коровиця-Сама, село 24, 188, 202, 203, 216, 217, 220, 223, 309, 315, 317, 367, 369, 426
 Королівка, село 249, 505
 Корники, село 309
 Корчів, село 97, 278, 352, 387
 Косопуди, село 104, 469
 Краків, місто 324, 485, 487, 508, 524, 533, 543, 561
 Краківець, місто 106, 366, 428, 454, 456, 457, 470
 Красне, село 66, 93, 255, 328, 380, 428, 433, 466, 539
 Крива Палка, ліс 47, 355
 Криве, село 51, 169, 314, 328, 380, 423, 433, 465, 472, 516, 519
 Криниця, місто 449
 Кристинопіль, місто 100
 Кубахи, присілок 353, 364
 Кудрики, присілок 334
 Кулайці, село 487
 Курилівка, село 251, 257, 314, 508, 515, 528
 Кутні, присілок 319

Л

Лавриків, село 273
 Лази, село 105, 247, 295, 296, 297, 301, 335, 348, 351, 353, 360, 366, 376, 379, 381, 388, 467, 472, 552, 561, 563, 564
 Ланьцут, місто 101
 Лапаївка, присілок 106, 305, 312, 361, 379
 Лапаївський ліс 115, 132, 300, 466, 512, 553
 Лаптина, село 464
 Лебеді, село 321
 Лежайськ, місто 454
 Лежайщина 9
 Лежахів, село 66, 298, 363
 Лемківщина 108, 119, 129, 404, 407, 429, 441, 446, 449
 Лехмани (присілок с. Добра) 65, 110, 111, 263, 331, 353, 363, 466, 470, 553
 Липина, присілок 38, 302, 354
 Липовець, село 249, 502
 Липтина, село 40
 Лисі Ями, село 49
 Лихачі, присілок 47, 170, 337, 353, 355, 356, 382, 393
 Лівча, село 22, 74, 180, 184, 186, 192, 199, 202, 203, 205, 212, 227, 315, 259, 261, 262, 271, 275, 301, 302, 305, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 339, 341, 355, 356, 357, 358, 367, 368, 369, 370, 372, 373, 382, 385, 387, 391, 427, 456, 457, 461, 462, 470, 503
 Лівчанський (Ловецький) ліс 315, 472
 Лісові, присілок 384
 Лісько, місто 449
 Лужки, присілок 354, 389
 Луків, село 309
 Лукавець, село 36, 246, 247, 248, 249, 276, 303, 309, 314, 489, 513, 515, 524
 Лукавецький ліс 144, 473, 542
 Луцьк, місто 450
 Любачів, місто 15, 38, 40, 41, 42, 43, 45, 48, 49, 52, 55, 66, 67, 68, 69, 72, 74, 75, 101, 102, 116, 118, 121, 122, 126, 131, 132, 135, 147, 154, 162, 166, 167, 189, 190, 196, 217, 218, 219, 221, 222, 223, 225, 228, 229, 247, 264, 271, 275, 277, 278, 284, 289, 293, 300, 302, 304, 305, 309, 312, 315, 316, 319, 320, 321, 322, 325, 328, 333, 336, 339, 342, 343, 346, 352, 354, 355, 356, 357, 358, 361, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 376, 377, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 392, 404, 413, 414, 415, 421,

- 422, 424, 426, 427, 428, 429, 432,
434, 435, 449, 454, 456, 457, 462,
464, 465, 466, 480, 489, 493, 504,
533, 560
- Любачівка, річка 24, 34, 40, 69, 83, 115,
221, 292, 351, 361, 364, 382, 465
- Любачівський повіт 290, 293, 301, 314,
325, 336, 346, 354, 367, 382, 388,
427, 432, 433, 443
- Любачівський район 43
- Любачівщина 3, 7, 9, 10, 52, 75, 100,
121, 122, 154, 167, 221, 228, 229,
263, 286, 292, 294, 309, 294, 309,
310, 319, 325, 329, 330, 346, 350,
360, 376, 391, 392, 395, 397, 404,
406, 408, 412, 413, 419, 422, 425,
426, 429, 432, 446, 478, 569
- Любича-Грушка, село 250, 251, 258,
489, 499, 506, 508, 519, 537
- Любича-Королівська, село 73, 74, 85,
98, 263, 231, 250, 251, 255, 258, 259,
260, 261, 263, 307, 323, 342, 343,
389, 401, 417, 418, 435, 454, 456,
457, 465, 467, 468, 489, 497, 499,
506, 507, 508, 519, 523, 537, 539,
543
- Любича-Кулайці, село 250, 255, 523,
543
- Любича-Принадка, присілок 258
- Любича-Свяць, село 255, 497
- Любицька волость 345
- Люблин, місто 343, 428
- Люблинець, село 15, 17, 99, 104, 135,
161, 162, 163, 182, 183, 189, 196,
206, 207, 211, 254, 257, 259, 273,
276, 277, 309, 326, 336, 337, 338,
346, 356, 382, 386, 392, 397, 415,
423, 428, 432, 435, 454, 456, 457,
469
- Люблинець-Новий, село 19, 48, 89, 189,
207, 218, 219, 254, 257, 273, 276,
277, 316, 317, 318, 319, 320, 321,
322, 340, 356, 357, 367, 368, 370,
371, 372, 383, 384, 386, 387, 427,
464
- Люблинець-Старий, село 48, 171, 219,
273, 276, 309, 318, 319, 321, 322,
325, 338, 355, 357, 358, 367, 370,
383, 384, 385, 427, 429, 464
- Люблинецький ліс 159, 316, 320, 321,
325, 392, 409, 413, 415, 461, 468,
469, 482, 488, 489, 509, 511, 515,
538, 543, 556
- Люблинське воєводство 422
- Львів, місто 3, 58, 119, 286, 346, 407,
419, 420, 421, 422, 427, 430, 478,
449, 450, 454, 456, 457, 502, 518,
567, 568, 569
- Львівська область 406, 416, 421, 425
- Ляшківська волость 347
- Ляшківська Воля, присілок 362
- Ляшки, село 68, 69, 71, 145, 146, 147,
222, 254, 259, 261, 291, 292, 294,
296, 297, 300, 309, 310, 330, 350,
353, 354, 362, 364, 365, 366, 376,
377, 378, 379, 380, 381, 382, 387,
388, 391, 435, 454, 456, 457, 465,
466, 520
- М**
- Мазили (Мазіли), село 74, 307, 466
- Майдан, село 249, 302, 357, 369, 426,
492, 513
- Майдан-Сінявський, село 140, 141,
142, 151, 310, 314, 328, 365, 380,
382, 384
- Маковисько, село 65, 69, 103, 248, 249,
251, 266, 294, 300, 351, 366, 376,
379, 381, 466, 469, 472, 481, 539,
542, 465, 547, 556, 559, 560
- Маличі, присілок 135
- Малнів, село 359
- Манастир, село 24, 294, 297, 334, 336,
351, 354, 367, 382, 428
- Манджурія 77
- Махнів, село 104, 113, 305, 306, 342,
347, 358, 374, 469, 470, 511
- Мачуги, присілок 147, 155, 170, 171,
296, 313, 331, 337, 353, 356, 361,
382
- Медвежа, село 51, 199
- Медика, село 410, 411, 432, 454, 456,
457
- Мельники, село 91, 105, 353, 382, 469
- Мельники, присілок 336, 360, 383
- Мельники-Кобильницькі, село 83, 84,
304, 369, 435, 467
- Мивків, село 466
- Милицька, село 359

- Милків, село 143, 170, 193, 255, 262, 293, 304, 315, 519
- Милківський ліс 136, 147, 155, 393, 473
- Мисани, присілок 120, 471, 494
- Михайлівка, село 352
- Михайлівка, присілок 433
- Мищів, село 343
- Мівків, село 468
- Мілків, село 356
- Млини, село 105, 145, 146, 147, 148, 222, 254, 256, 258, 262, 264, 266, 288, 297, 302, 304, 305, 310, 311, 312, 313, 317, 334, 335, 352, 353, 360, 361, 362, 363, 365, 366, 378, 379, 388, 416, 432, 456, 457, 469, 473, 499, 512, 521, 526, 548, 550
- Млинська волость 347
- Молодич, село 26, 61, 81, 82, 102, 111, 141, 147, 155, 310, 313, 331, 332, 334, 337, 349, 353, 380, 382, 456, 457, 462, 490, 518, 523, 545
- Молодич-Гребля, присілок 26
- Молодицька Воля, див. Воля-Молодицька
- Молодів, село 49, 222, 223
- Молодівці, село 26, 180, 181, 182, 183, 186, 187, 190, 191, 192, 194, 195, 199, 200, 214, 256, 257, 315, 316, 462, 505, 536, 544
- Монастир, село 51, 173, 174, 175, 179, 199, 205, 250, 257, 262, 277, 317, 426, 456, 457, 465, 491, 493, 496, 555
- Монастир, урочище 415
- Монастирець, село 538
- Монастирок, село 203, 408
- Москва, місто 145, 328, 409, 424, 567
- Мости-Великі, село 421, 499
- Мости-Малі, село 73, 98, 343, 468
- Мошани, село 105, 295, 296, 360, 332, 353, 376, 377, 469
- Мошаниця, село 151, 301, 315
- Мриглоди, село 17, 18, 19, 79, 89, 177, 178, 205, 259, 260, 316, 343, 355, 388, 423, 424, 456, 457, 461, 481, 482, 485, 486, 489, 490, 493, 498, 501, 504, 506, 510, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 521, 523, 524, 525, 528, 532, 534, 536, 539, 542, 543, 547, 548, 549, 553, 554, 555, 557
- Муніна, волость 393
- Мшана, село 264
- М'якіш, село 272, 335, 376, 456, 457
- М'якіш-Новий, село 261, 295, 299, 313, 350, 351, 352, 364, 366
- М'якіш-Старий, село 145, 328, 473
- ## Н
- Надсяння 96, 404, 449
- Накло, село 255, 263, 324, 347, 531
- Наріль (Нароль), місто 74, 187, 259, 305, 318, 339, 342, 372, 386, 411, 419, 428, 456, 457, 467, 502
- Нелипковичі, село 24, 351, 381, 382, 512, 520
- Немирів, місто 454, 456, 457
- Нетреба, село 191, 202, 203, 250, 265, 307, 324, 466, 500, 506, 507, 512, 566
- Нижанковицький район 404
- Німеччина 203, 406, 416, 477
- Ніновичі, село 291, 295, 296, 298, 299, 310, 311, 312, 313, 332, 333, 336, 350, 351, 352, 354, 355, 363, 381, 388, 456, 457, 469, 516, 524, 563
- Німстів, село 24, 37, 44, 262, 215, 316, 322, 338, 339, 356, 357, 370, 384, 385, 456, 457, 461, 463
- Нова Воля, село 464
- Нова Гребля, село 28, 29, 31, 34, 37, 38, 40, 72, 73, 83, 159, 229, 247, 248, 249, 255, 256, 258, 259, 260, 262, 264, 265, 292, 360, 372, 377, 383, 414, 417, 432, 433, 456, 457, 462, 463, 464, 466, 492, 510, 513, 521, 546, 550, 551, 552
- Нове Брусно, див. Брусно-Нове
- Нове Село, село 43, 114, 102, 159, 188, 189, 190, 200, 202, 203, 204, 205, 218, 226, 263, 271, 303, 337, 338, 357, 413, 414, 420, 422, 423, 432, 460, 469
- Новини (присілок с. Майдан-Сінявський) 141, 142
- Новини-Горинецькі, присілок 302, 384
- Новини-Майданські, присілок 142
- Новий Люблинець, див. Люблинець-Новий

- Новосілки, село 260, 274, 305
 Новосілки-Кардинальські, село 113, 306, 358, 470, 471
 Новосілки-Передні, село 113, 306, 342, 401, 470
 Новосільські ліси 122
 Новоставські, присілок 352, 353, 361, 362, 363, 364, 365, 386
 Новоставське, село 311, 312
 Нью Йорк, місто 426, 478
- О**
 Обша, село 391
 Одра, ріка 286
 Ожанна, село 411
 Олесько, місто 430
 Олехів, село 263
 Олешичі, місто 20, 28, 30, 31, 37, 38, 40, 52, 55, 67, 68, 72, 82, 96, 116, 126, 127, 147, 228, 229, 248, 254, 258, 260, 261, 264, 265, 274, 292, 297, 309, 319, 320, 337, 341, 342, 356, 361, 370, 383, 384, 385, 391, 393, 404, 413, 428, 432, 433, 435, 454, 456, 457, 462, 463, 464, 465, 466, 468, 469, 494, 511, 546
 Олешичі-Старі, село 320
 Олешичька Воля, село 45, 112, 113, 230, 464, 470
 Ольхова, село 297
 Ольштин, місто 495, 563
 Онишки (присілок с. Суха Воля) 37, 355, 386, 463
 Опака, село 67, 317, 346, 465
 Осередок, присілок 44, 97, 214, 320, 392, 469
 Осувки-Майданські, присілок 142
 Острів, село 262, 292, 395, 507, 513
 Острівець, село 303
 Острівки, село 171
- П**
 Павлищі, присілок 388, 401
 Павлова, село 66, 141, 142, 328, 380, 433, 463, 466, 472
 Паперня, річка 23
 Пари, село 320
 Париж, місто 426, 478
 Переворськ, місто 454, 456, 457
 Переворщина 9
 Перемиський повіт 290, 308, 324, 344, 347, 359, 374, 387, 390
 Перемиська область 406
 Перемишль, місто 69, 127, 286, 296, 324, 333, 334, 344, 345, 359, 361, 364, 387, 393, 416, 419, 432, 434, 435, 437, 449, 450, 454, 456, 457, 466, 487, 488, 495, 497, 498, 500, 510, 519, 520, 524, 530, 534, 536, 538
 Перемишляни, місто 430
 Перемишлянщина 266
 Перемищина 7, 9, 10, 135, 294, 309, 310, 319, 325, 330, 350, 360, 376, 395, 404, 405, 406, 407, 416, 429, 446
 Персія 77
 Пеньки, село 178
 Пивода (Півода), село 24, 294, 300, 334, 351, 360, 366, 428
 Пиратин, село 258
 Пискорі, присілок 60, 81, 82, 89, 102, 148, 331, 467, 469, 497, 507, 514, 517, 544
 Пискорі-Старина, застава 82
 Пискоровичі, село 135, 248, 249, 259, 380, 411, 426, 433, 454, 456, 457, 472, 527, 554
 Південна Терногородщина 9
 Піддубці, село 88, 113, 126, 255, 306, 358, 359, 375, 389, 401, 470, 496
 Північна Перемищина 7, 9, 294, 309, 310, 325, 330, 350, 360, 376, 416
 Північна Ярославщина 17
 Підляшшя 449
 Підомщина, село 205
 Піски, село 421
 Плазів, село 74, 87, 88, 97, 184, 185, 257, 302, 303, 305, 328, 338, 340, 356, 357, 360, 369, 385, 386, 391, 392, 395, 427, 467, 468, 547
 Подемщина, село 23, 42, 44
 Повкині, село 351
 Поздяч, село 127, 308, 324, 344, 347, 387, 416, 456, 457
 Порохнеччина 394, 395
 Порохник, село 296, 350
 Покриви, село 433
 Полтавщина 319, 329
 Польща 78, 95, 157, 159, 206, 216, 220, 221, 222, 288, 289, 290, 327, 359, 376, 391, 398, 399, 404, 407, 410,

416, 420, 422, 424, 426, 428, 429,
430, 432, 433, 434, 436, 438, 448,
450, 454, 478, 480, 569, 571
Полянка, присілок 247, 255, 303, 313,
351, 372, 383, 386, 549, 550
Посяння 8, 9, 11, 16, 49, 404, 405, 406,
407, 408, 409, 412, 420, 421, 422,
426, 428, 430, 432, 434, 435, 437,
438, 440, 442, 443, 444, 445, 446,
447, 448, 462, 477, 479
Потелич, село 424, 456, 457
Походаї (присілок с. Цегуля) 115, 378
Потік-Горішній, село 93
Потоки, село 73, 74, 98, 178, 324, 424,
467, 468, 547
Прісся, село 272, 344, 355, 388, 424,
469
Принадка, село 551
Пристань, село 261
Пугачі, село 22, 51, 184, 195, 246, 465,
494

Р

Рава-Руська, місто 40, 41, 47, 73, 74,
75, 88, 96, 97, 98, 282, 307, 406, 408,
412, 419, 421, 423, 424, 432, 435,
454, 456, 457, 462, 464, 467, 468
Рава-Руська округа 406
Равщина 414, 419, 535
Рада, річка 69, 466
Радава, село 15, 26, 60, 103, 132, 155,
301, 310, 330, 333, 334, 335, 336,
349, 360, 377, 378, 380, 381, 382,
454, 456, 457, 467, 469, 472, 493
Радруж, село 216, 320, 368, 370, 501,
556
Радимлянська волость 347
Радимно, місто 69, 70, 95, 101, 106, 121,
126, 147, 274, 292, 295, 300, 313,
333, 335, 348, 350, 353, 363, 365,
366, 377, 391, 395, 404, 411, 417,
454, 456, 457, 466, 470
Райхав, присілок 122, 354, 355, 367,
369, 383, 384
Ревізька, присілок 310
Ревізьна, присілок 378, 472
Ревізье, село 530
Рим, місто 345
Ришкова Воля, село 247, 255, 294, 298,
330, 331, 332, 335, 365, 366, 378,
456, 457, 527, 538, 552

Рівне, місто 450
Річиця, село 86, 113, 232, 248, 306, 323,
324, 342, 343, 344, 248, 345, 374,
375, 389, 390, 410, 415, 428, 454,
456, 457, 470, 474, 521, 534, 538,
566
Рожанець, село 140
Ротиська, село 370
Руда, село 219, 356, 392
Руда-Горинецька, село 23
Руда-Журавецька, село 306
Руда-Любицька, присілок 306
Руда-Рожанецька, село 47, 319, 323,
328, 338, 342, 385, 386, 419, 428
Рудка, село 246, 251, 263, 323, 338, 413,
419, 460, 492, 505
Рудьки, присілок 374, 472
Рудьки, село 261
Ружанецька пуща 397
Румунія 450
Рябчин, ліс 386
Ряшів, місто 101, 325, 361, 365, 377, 380,
383, 384, 391, 456, 457, 482, 483,
485, 487, 489, 491, 492, 493, 495,
497, 499, 500, 501, 502, 505, 506,
508, 509, 510, 512, 514, 516, 518,
521, 523, 524, 525, 527, 529, 530,
531, 533, 535, 536, 537, 538, 539,
540, 541, 542, 543, 544, 551, 552,
553, 555, 557, 560, 562, 564, 566

С

Салаші, хутір 171, 172, 315, 367, 385,
386
Святе, село 94, 95, 310, 327, 328, 468
Селиська, село 18, 277, 344, 345
Селиський ліс 14, 15, 461
Семирівка, село 277
Сеньове, присілок 313
Сибір 345, 551
Сигла (Сигли), хутір 87, 180, 193, 203,
382, 386
Сидней, місто 426, 478
Синява, село 349
Синявецький ліс 354, 383
Синявка, село 14, 188, 189, 202, 205,
216, 219, 224, 225, 246, 259, 302,
303, 317, 323, 336, 355, 367, 368,
426, 427, 471
Синявки-Гринявські, присілок 188

- Синявський ліс 216
- Синява, місто 6, 81, 89, 101, 111, 116, 121, 126, 127, 132, 140, 147, 154, 155, 235, 309, 311, 332, 334, 335, 351, 352, 353, 354, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 377, 379, 380, 381, 382, 393, 404, 418, 428, 435, 454, 456, 457, 468, 494
- Синявські ліси 111, 115, 116, 120, 121, 122, 147, 155, 286, 331, 382, 395, 397, 413, 415, 470, 471, 484, 542
- Синявсько-Милківські ліси 100
- Синявщина 200, 393, 394, 395, 406, 432
- Скалин, присілок 357
- Сколошів, село 328
- Скуратки, присілок 103
- Словаччина 437
- Собятин (Соб'ятин), село 66, 259, 296, 301, 406, 467
- Советський Союз, див. ССРСР
- Сокальщина 175, 549
- Солокія, річка 88, 467
- Солотва, річка 42
- Солтиси, присілок 40, 199, 302, 303, 389
- Сольська Пуща, лісовий масив 419
- Сопіт, присілок 368
- Сопили, присілок с. Нова Гребля 464
- Соплі, село 461
- Сопот-Малий, присілок 303
- Сосниця, село 94, 95, 254, 311, 327, 456, 457, 468, 482
- Сохані, присілок 302
- СРСР 30, 91, 268, 310, 315, 316, 320, 324, 325, 326, 327, 347, 362, 409, 410, 415, 421, 422, 424, 425, 426, 430, 432, 437, 447, 462, 480, 500, 547, 567, 572
- Станіслав, місто 450
- Станіславщина 319
- Стара Гута, див. Гута-Стара
- Старе Село, село 20, 21, 30, 31, 153, 155, 170, 229, 286, 293, 302, 304, 337, 338, 339, 340, 341, 354, 355, 356, 393, 400, 428, 456, 457, 461, 462, 466, 473, 490, 500, 519
- Старий М'якіш, див. М'якіш-Старий
- Стебенець, село 286
- Стежі, присілок 463
- Стежки, село 31, 65, 66, 110, 300, 377, 379, 380, 381, 382, 466
- Стібенець, село 347
- Стібно, село 324
- Студениця, річка 320
- Стубно, село 286
- Сулимів, село 523
- Сурмачівка, село 69, 89, 103, 136, 189, 247, 248, 249, 258, 260, 261, 262, 292, 295, 298, 299, 310, 337, 351, 362, 382, 418, 456, 457, 465, 469, 488, 497, 535, 559, 564
- Сурохів, село 46, 61, 66, 248, 249, 256, 257, 258, 265, 294, 295, 298, 300, 301, 351, 363, 365, 377, 413, 432, 456, 457, 465, 467, 495, 528, 529, 534, 553
- Сусець, село 74, 304, 307, 391, 466, 563
- Суха Воля, село 17, 18, 37, 38, 40, 159, 257, 258, 266, 272, 286, 304, 315, 316, 341, 346, 355, 358, 368, 370, 372, 386, 414, 432, 456, 457, 463, 464, 466, 469, 472, 510
- Суховільські ліси 17
- Сухоліс (присілок с. Синявка) 188, 189, 547
- Сухоліс, ліс 246
- Східня Лежайщина 404
- Східня Ярославщина 101
- Сян, ріка 24, 96, 95, 290, 296, 297, 319, 331, 332, 345, 393, 394, 395, 397, 404, 409, 411, 413, 420, 426, 454, 570
- Сянік, місто 271, 521
- Т**
- Танва, річка 319, 329, 392, 484, 491, 542
- Тараски, присілок 376
- Тенетиська (Тенятиська), село 73, 74, 306, 307, 342, 374, 466, 505, 534, 538, 551, 558, 563, 564
- Тепили, присілок 15, 16, 167, 168, 207, 246, 260, 262, 493, 523, 526, 531, 536, 545, 551, 552, 554
- Теплиці, село 31, 135, 247, 257, 314, 433, 463, 500, 549
- Теребень, присілок 378, 381, 472, 503, 512, 515, 519
- Терешки, хутір 170, 354
- Терногород (Тарногород), місто 140, 141, 311, 418, 435, 454, 456, 457, 473

Терногородщина 404
Тернопіль, місто 450
Тернопільщина 168, 560
Тимці, село 44, 114, 189, 190, 204, 205,
355, 356, 368, 384, 463
Томашів, місто 116, 121, 126, 147, 154,
292, 309, 343, 358, 375, 387, 390,
449, 454, 552
Томашівський повіт 75, 305, 323, 325,
342, 347, 358, 373, 375, 388, 438
Томашівський район 231
Томашівщина 3, 7, 10, 75, 294, 100, 309,
310, 319, 324, 325, 329, 330, 350,
360, 376, 391, 393, 406, 419, 436,
559, 563, 566
Томси, село 40, 265, 293
Торки, село 308, 324, 344, 347, 374, 387,
390, 456, 457
Торонто, місто 3, 12, 407, 426, 478, 568,
569
Тураки, присілок 378
Тухля, село 92, 294, 295, 297, 299, 334,
350, 352, 360, 365, 376, 377, 379,
380, 388

У
Угнів, місто 85, 86, 87, 88, 97, 104, 116,
121, 126, 127, 147, 154, 231, 232,
233, 306, 309, 342, 358, 342, 343,
374, 375, 389, 390, 401, 410, 428,
435, 454, 456, 457, 467, 468
Угнівська волость 345
Угнівський район 194
Угнівщина 61, 122
Угорщина 450
Ужгород, місто 271, 450
Україна 19, 25, 44, 59, 64, 91, 92, 109,
119, 125, 130, 134, 139, 145, 151,
157, 267, 186, 190, 207, 209, 213,
214, 219, 270, 280, 286, 287, 291,
289, 290, 291, 301, 308, 324, 331,
345, 355, 359, 395, 399, 400, 402,
405, 407, 413, 421, 429, 433, 436,
437, 441, 446, 447, 454, 480, 513,
560, 568
Улазів, село 24, 229, 328, 342, 252, 262,
266, 271, 303, 315, 318, 319, 320,
328, 340, 342, 354, 357, 368, 369,
370, 372, 383, 384, 385, 386, 388,
392, 456, 457, 461, 471, 473, 556

Ульгівок, село 113, 305, 306, 323, 324,
326, 347, 410, 428, 470, 488, 513,
551

УССР 350, 367, 383, 388, 416, 428, 433

Устрики, місто 449

Устрівки (Вустрівки), село 207

Ф

Фельбах, присілок с. Кобильниця-Русь-
ка 70, 71, 257, 260, 261, 265, 302,
304, 309, 317, 356, 377, 435, 466, 534

Фельзендорф, присілок с. Опака 67

Філі, хутір 170

Фрайфельд, колонія 419, 460

Футори, село 45, 121, 155, 158, 274, 370,
464

Х

Харитони, присілок 297

Харитони, село 105

Халупки, присілок 106, 135, 377

Хмелі, присілок 302

Хмельницький, місто 450

Храпи, присілок 60, 81, 89, 147, 255,
467, 482, 493, 504

Ходані, присілок 65, 300, 363, 366

Холм, місто 419, 449, 450

Холмщина 264, 399, 407, 415, 449, 556

Хотиліуб, село 42, 43, 44, 84, 97, 114,
189, 190, 199, 200, 204, 205, 218,
320, 321, 338, 341, 357, 372, 373,
383, 386, 387, 413, 419, 420, 460,
463, 467, 468

Хотинінець, село 106, 146, 256, 291, 296,
298, 312, 313, 333, 334, 349, 351,
353, 360, 363, 364, 365, 376, 377,
391, 393, 416, 454, 456, 457, 473,
494, 528, 538, 545, 548, 549

Ц

Ценкі, присілок 330, 331, 336, 348, 361

Цетиня, село 384

Цетуля, село 89, 103, 115, 127, 251, 289,
290, 291, 294, 295, 299, 301, 311,
312, 334, 351, 361, 366, 378, 382,
391, 395, 456, 457, 467, 469, 472,
487, 488, 500, 505, 507, 535, 537,
539, 559

Цівків, село 102, 110, 111, 140, 141, 142,
147, 151, 315, 317, 318, 357, 368, 370,
382, 384, 385, 387, 391, 456, 457

Цідили, присілок 352, 362, 363, 365, 382

Цішанів, див Чесанів

Ч

Чаплики, присілок 355, 356, 357, 387

Черче, село 127, 331, 335, 336, 352, 353, 364, 365, 366, 428, 472, 542

Червона Воля, село 247, 297, 301, 353, 361, 363, 466, 509

Чернівці, місто 450

Чесанів, місто 19, 43, 44, 45, 48, 67, 140, 229, 328, 336, 339, 340, 341, 355, 565, 367, 385, 386, 387, 408, 413, 432, 454, 456, 457, 460, 461, 463, 464, 565

Чесанівщина 414

Чехословаччина 413, 448, 450, 529, 532

Члухівський повіт 487, 565

Чорна Річка 392

Ш

Шаварі, село 14

Шівсько, село 334, 428

Шкло, річка 46, 105, 301, 305, 467, 469

Шлеськ 290

Шутків, село 249, 314, 494, 497

Штум, місто 507

Щ

Щаблі, присілок 302, 303, 356, 357, 368

Щебивовки (присілок с. Жапалів) 46, 47, 171, 229, 290, 291, 299, 337, 382

Щеглівська застава 421

Щутків, село 357

Ю

Югославія 124

Юрів, село 374

Я

Явожно, концтабір 560, 562, 563, 564

Яворів, місто 454, 456, 457

Яворівщина 418

Яжвині, село 469

Ялина, село 40, 266, 464

Янівські ліси 408, 420

Янівський полігон 460

Ярослав, місто 10, 25, 37, 38, 40, 47, 49, 52, 65, 69, 72, 75, 82, 83, 89, 96, 101, 103, 111, 116, 121, 126, 127, 132, 135, 147, 150, 154, 157, 254, 282, 289, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 300, 311, 312, 313, 319, 325, 328, 330, 331, 332, 334, 335, 336, 339, 342, 350, 351, 352, 353, 359, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 374, 376, 377, 378, 379, 380, 382, 388, 393, 395, 404, 411, 413, 414, 428, 432, 434, 435, 456, 457, 463, 464, 466, 468, 469, 482, 485, 486, 449, 454, 500, 507, 511, 514, 522, 524, 534, 541, 544, 551, 552, 554, 555, 559, 560, 563, 565, 569

Ярославський повіт 75, 290, 294, 310, 325, 330, 347, 350, 360, 376, 388, 395, 432, 443

Ярославщина 3, 7, 9, 10, 17, 61, 75, 101, 154, 160, 263, 288, 290, 292, 294, 309, 310, 319, 325, 329, 330, 350, 359, 360, 374, 376, 391, 393, 394, 396, 404, 406, 413, 416, 418, 426, 429, 432, 436, 446, 478

Ярчів, село 309, 374, 389

Яструбиці, село 175

Polska 422, 423, 478, 569, 571

Rzeszów 419, 428, 434, 449

Toronto 406, 568, 574, 576

Warszawa 229, 419, 422, 423, 426, 429, 446, 449, 450, 478, 567, 568, 569, 570

Washington 409, 422

West Germany 406

АРХІВ ЗАКЕРЗОННЯ
Том 1

БАСТІОН і БАТУРИН

УПА та підпільна адміністрація ОУН
в Ярославщині, Любачівщині та Томашівщині
в рр.1944–1947

Документи та матеріали

Упорядники:
Мирослав Іваник
Михайло Бошно

Редактор серії
Мирослав Іваник

Редактор тому
Ірина Лонкевич

Верстка тому
Лілії Саламін

Проект обкладинки і мапи
Мирослав Шевчик

Обкладинка, художнє оформлення
Уляни Келеман

Підписано до друку 01.03.2012.
Формат 70×100¹/₁₆. Папір офсетний. Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 50,9. Обл.-вид. арк. 41,5.
Наклад 2000 прим.

Видавець і виготівник:
Видавництво Львівської політехніки
Реєстраційне свідоцтво суб'єкта видавничої діяльності № 751 від 27. 12. 2001
вул. Ф. Колесси, 2, 79000
vlp.com.ua

Бастіон і Батурич. УПА та підпільна адміністрація ОУН в Ярославщині, Любачівщині та Томашівщині в рр. 1944–1947: Документи та матеріали / Упорядники Мирослав Іваник, Михайло Бошно. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 628 с.

ISBN 978-617-607-212-6

У цьому томі “Архіву Закерзоння” надруковано документи і матеріали для вивчення історії українського збройного і підпільного руху в Ярославщині і Любачівщині, що на Закерзонні. Серед надрукованих документів 18 становлять документи УПА, а 19 – документи цивільної адміністрації ОУН. Це оперативні звіти командира 27-го Відтинку УПА Лемеша (“Залізняка”), накази, звіти, список командного складу куреня “Месники”, місячні звіти цивільної адміністрації. Доповнюють том допоміжні матеріали: організаційні схеми й мапи. У книзі вміщено також список з понад 2000 імен вояків УПА і підпільників з території Посяння, а також обширну розвідку про УПА на цьому терені, автором якої є Мирослав Іваник.

Ця книга – найповніше на сьогодні зібрання в одному томі всебічної інформації про національно-оборонну боротьбу українців Посяння в 1944–1947 рр.

УДК 94+355](477)
ББК Т3(4Укр)6+Ц4(4Укр)
Б 277

БАСТІОН І БАТУРИН

У цьому томі "Архіву Закерзоння" надруковано документи і матеріали для вивчення історії українського збройного і підпільного руху в Ярославщині, Любачівщині і Томашівщині, що на Закерзонні. Серед надрукованих документів 31 становлять документи УПА, а 18 – документи цивільної адміністрації ОУН. Це оперативні звіти командира 27-го Відтинку УПА "Лемеша" ("Залізняка"), накази, звіти, список командного складу куреня "Месники", місячні звіти цивільної адміністрації. Доповнюють том допоміжні матеріали: організаційні схеми й мапи. У книзі вміщено також список з понад 2000 імен вояків УПА і підпільників з території Посяння, а також обширну розвідку про УПА на цьому терені, автором якої є Мирослав Іваник.

Ця книга – найповніше на сьогодні зібрання в одному томі всебічної інформації про національно-оборонну боротьбу українців Посяння в 1944–1947 рр.

